

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ
A
ORAȘULUI CAVNIC
2021-2027**

ACTUALIZARE /REVIZUIRE DE ETAPĂ

- iulie 2023 -

**PREZENTUL DOCUMENT
CONSTITUIE PROPRIETATEA EXCLUSIVĂ
A
U.A.T.
ORAȘUL CAVNIC
JUDEȚUL MARAMUREȘ**

Beneficiar:
U.A.T. ORAȘUL CAVNIC

Elaborator:
SC ETOLIA SRL Baia Mare

Primar
Vladimir Petrut

Administrator,
ec. Claudia Cocoșilă

Contract nr. 4208 / 06.07.2023

Autoritate contractantă: ORAȘUL CAVNIC

Adresa:
Orașul CAVNIC
Str. 22 Decembrie nr.7
Cod poștal: 435300
județ Maramureș, Romania
Telefon: +40 262 295046
Fax: +40 262 295046
E-mail: cavnic@ymail.com
Website: <https://cavnic.ro/>

Prestator: SC ETOLIA SRL

Adresa:
Baia Mare
B-dul. Republicii, Nr. 10/21
Cod poștal: 430221
Județul Maramureș, România
Telefon: 0745-114871
e-mail: etolia@mail.multinet.ro

Colectivul de elaborare:

Numele și prenumele	Domeniul de expertiză	Semnătura
ec. <i>Claudia Cocoșilă</i>	Consultanță management, Dezvoltare strategică, Managementul proiectelor, Accesare fonduri europene	
arh. <i>Diana Cocoșilă</i>	Arhitectură (B.A - C1) Tehnologie arhitecturală Dezvoltare strategică, Inovare publică și strategii SMART CITY	

Șef proiect: ec. *Claudia Cocoșilă*

CUPRINS:

CAP. 1. CONSIDERAȚII DE ORDIN GENERAL.....	5
1.1. Contextul actualizării/revizuirii/elaborării și reeditării documentului strategic: “STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027 (SDDLI Cavnic 2021-2027)	5
1.1.1. Contextul general privind elaborarea SDDLI Cavnic 2021-2027	5
1.1.2. Contextul partenerial	11
1.2. Contextul strategic	13
1.2.1. Contextul de reformă și dezvoltare	15
CAP. 2. METODOLOGIA DE ELABORARE	57
2.1. Metodologie.....	57
2.1.1. Metodele de lucru.....	57
2.1.2. Acțiunile aplicative concrete, privind: Revizuirea/elaborarea documentului strategic: “STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027” (SDDLI CAVNIC 2021-2027)	63
2.1.3. Abordarea pe niveluri ierarhice/strategice: nivel strategic, nivel tactic, nivel operațional	65
2.1.4. Interpretarea informațiilor și elaborarea Planului Local de Acțiune Integrat – Cavnic 2021-2027 și a planurilor strategice de dezvoltare pentru perioada 2021-2027	66
2.2. Glosar de termeni.....	68
CAP. 3. PREZENTARE GENERALĂ A ZONEI CAVNIC	74
3.1. Prezentare fizico-geografică	74
3.2. Scurt istoric în contextul dezvoltării locale.	109
3.3. Aria de studiu/de acțiune a SDDLI Cavnic 2021-2027	114
CAP. 4. ANALIZA DE POTENȚIAL	115
4.1. Analiza mediului extern: analiza STEP + M (a factorilor sociali, tehnologici, economici, politico-geografici și de mediu).....	115
4.2. Analiza mediului intern.	141
4.2.1 Analiza mediului fizico-geografic și a protecției acestuia	141
4.2.2. Analiza spațiului teritorial de operare – Infrastructura.....	163
4.2.3. Analiza mediului economic și de afaceri	192
4.2.4. Analiza mediului social - cultural	208
4.2.5. Analiza dezvoltării urbane și a managementului terenurilor	252
4.2.6. Analiza turismului	266
4.2.7. Analiza implicării administrației publice în dezvoltarea socio-economică locală și antrenarea comunității	275
4.3. Analiza SWOT.....	280
4.4. Analiza pe bază de chestionare aplicate locuitorilor orașului Cavnic: Percepția populației orașului Cavnic privind dezvoltarea socio-economică.....	300
4.4.1. Aspecte metodologice	300
4.4.2. Analiza pe bază de chestionar.....	306
CAP 5. INVENTARIEREA STRATEGIILOR/PLANURILOR EXISTENTE, SURSE DE INFORMAȚII STRATEGICE	325
CAP. 6. FUNDAMENTAREA SDDLI Cavnic 2021-2027	352
6.1. Viziune. Misiune. Valori.....	352
6.1.1. Viziune.....	352
6.1.2. Misiune. Valori.....	352
6.2. Domenii strategice. Obiective. Politici. Programe.....	354
6.2.1. Domenii strategice.....	354
6.2.2. Obiective.....	355
6.2.3. Politici. Programe.	359
6.3. Proiecte	368
6.3.1. Actualizare/Revizuire de Etapă (An 2023)	368
6.3.2. Portofoliul de Proiecte	370
6.3.3. Lista de proiecte prioritare (Lista scurtă de Proiecte).....	380
6.4. Principii orizontale	383
6.5. Plan Local de Acțiune Integrat al Orașului Cavnic 2021-2027	385
Cap. 7. Mecanisme de Implementare, Monitorizare și Evaluare strategică	391
Bibliografie:	394

CAP. 1. CONSIDERAȚII DE ORDIN GENERAL

1.1. Contextul actualizării/revizuirii/elaborării și reeditării documentului strategic: “STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027 (SDDLI Cavnic 2021-2027)

1.1.1. Contextul general privind elaborarea SDDLI Cavnic 2021-2027

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027- SDDLI CAVNIC 2021-2027” este elaborată având la bază documentul strategic “Strategia de dezvoltare durabilă locală a orașului Cavnic pentru perioada 2017-2025” (SDDL Cavnic 2017-2025), document finalizat la data de 20.12.2017, conform PVR nr. 94/20.12.2017, document aprobat prin HCL nr. 95 / 07.05.2018.

Prezentul document strategic “**STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027 - SDDLI CAVNIC 2021-2027**” a fost elaborat în contextul actualizării și respectiv revizuirii documentului strategic anterior, “SDDL Cavnic 2017-2025”, ca rezultat al procesului obligatoriu de monitorizare, respectiv evaluare/actualizare/revizuire a strategiei, conform Cap.7. Mecanisme de Implementare, monitorizare și evaluare strategică.

De asemenea, având în vedere modificările legislative intervenite de la data finalizării până în prezent, a intervenit impunerea caracterului integrat al SDDL Cavnic 2017-2025, prin revizuirea și abordarea integrată a acesteia (pe model SDDLI), conform *OUG nr. 122/8.09.2022 privind unele măsuri pentru proiectele de infrastructură de transport, proiectele pentru dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor, proiectele privind îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc și proiectele privind investiții în infrastructuri spitalicești, finanțate din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru modificarea unor acte normative*, vizând domenii de extrem de importante, cum sunt cele ale:

- dezvoltării inteligente integrate,
- creșterii competitivității economiei locale pe termen lung,
- dezvoltării la standarde europene a infrastructurii de bază,
- perfecționării și utilizării eficiente a capitalului uman autohton, precum și
- implementării politicilor europene în ceea ce privește mobilitatea, regenerarea urbană și eficiența energetică.

Strategia de dezvoltare durabilă a Orașului Cavnic, județul Maramureș reprezintă un demers complex, în cadrul căruia se fundamentează principiile/direcțiile strategice de acțiune (nivel strategic), obiectivele/măsurile (nivel tactic), precum și prioritățile de dezvoltare ale orașului Cavnic (nivel operațional-nivel proiecte prioritare), pentru orizontul de prognoză 2017 – 2025,) identificate în cadrul SDDL Cavnic 2017-2025 elaborat anterior. Dar pe parcursul implementării au intervenit schimbări de ordin legislativ, administrativ socio-economic, determinate de transformări importante din ultimii ani la nivel global, dar mai ales european/național/regional, fiind necesară o nouă abordare de integrare într-un tot unitar a dezvoltării strategice pentru orizontul de prognoză 2021 – 2027, prin actualizarea/revizuirea și reeditarea unui document strategic integrat: **SDDLI CAVNIC 2021-2027**.

În demersul elaborării strategiei s-a ținut cont atât de resursele umane, financiare, materiale și informaționale, ce au fost consumate în trecut, cât (și mai ales) de cele disponibile în prezent, ce pot fi consumate în sens durabil, pentru a fi păstrate și pentru beneficiul generațiilor următoare, dar și a celor ce pot fi accesate în viitor.

În procesul de fundamentare a strategiei s-a avut în vedere armonizarea strategiei locale cu strategiile de nivel ierarhic superior, respectiv cu viziunea, necesitățile și prioritățile

de dezvoltare ale județului Maramureș, Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, dar și nivel național și european/euroatlantic prevăzute în tratatele internaționale în care România este parte, proiectând obiective realiste pentru punerea în aplicare a viziunii și misiunii Primăriei și Consiliului Local Cavnic pe orizontul de prognoză proiectat.

FOTO: Panoramă - Orașul Cavnic. Sursa: Primăria Cavnic.

De asemenea, având în vedere faptul că de la data finalizării SDDL CAVNIC 2017-2025 (document adoptat prin HCL nr. 95 / 07.05.2018) până în prezent, au apărut modificări importante în structurile de gestionare a programelor și fondurilor europene și naționale, legislație nouă și modificări/completări ale legislației preexistente în dezvoltarea strategică și documentele programatice privind strategiile și programele la nivel național/regional/local/, se impune actualizarea/revizuirea/reeditarea unui nou document programatic, "STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027- SDDL CAVNIC 2021-2027", care să corespundă cerințelor, contextului și situației actuale.

În Strategia de dezvoltare a orașului Cavnic 2017 -2025 se regăsește atât partea din perioada de programare a Comisiei Europene 2017-2020 (Strategia pe termen scurt – 3 ani), cât și perioada pe termen mediu (2021-2025), acest exercițiu venind în continuarea firească a proiectelor de dezvoltare strategică anterioare (pentru orizontul 2007-2013, respectiv 2014-2017), având rolul de a evidenția realizările obținute, dar și de a continua proiectele inițiate în trecut, nefinalizate din diverse motive, respectiv de a iniția noi proiecte de dezvoltare, adecvate temporal și financiar necesităților identificate în partea de analiză strategică. Corelarea la nivel de viziune – obiective s-a fundamentat pe analiza-diagnostic a situației actuale, precum și pe analiza nevoilor de dezvoltare locală, pornind de la analiza documentelor oficiale relevante pentru fiecare domeniu identificat ca fiind de interes în cadrul strategiei, precum și de la necesitățile identificate în cadrul studiului sociologic privind calitatea vieții, realizat prin analiza pe bază de chestionar.

Având în vedere aceste argumente, rezultă că este necesară actualizarea/completarea/revizuirea documentului SDDL Cavnic 2017-2025, precum și ***schimbarea modului de abordare a dezvoltării strategice, de la modelul de SDDL la un nou model de dezvoltare strategică, modelul SDDLI Cavnic 2021-2027.***

Modelul INTEGRAT de dezvoltare strategică SDDLI, în acord cu principiile Pactului Verde European, cu sprijin deosebit în implementarea Inițiativei UE "Noul Bauhaus European"

*(Ce presupune
Strategia de dezvoltare durabilă integrată
a Orașului Cavnic 2021-2027- SDDLI Cavnic 2021-2027?)*

Modelul SDDLI vizează principii noi de integrare, coeziune și coordonare ale planificării spațiale durabile, ca repere de dezvoltare durabilă integrată a Orașului Cavnic, în confruntarea cu provocări demografice, socio-culturale, economice sau spațiale, orientate spre:

- *dezvoltarea urbană compactă* – care necesită planificare pro-activă, echilibrată, precum și limitarea expansiunii urbane necontrolate și definirea unor zone prioritare de dezvoltare în care să fie aplicate politici locale de densificare și diversificare;
- *regenerarea urbană* – care vizează creșterea atractivității nucleului urban prin revitalizarea spațiului public, a calității vieții în cartierele rezidențiale și valorificarea activelor urbane pentru investiții strategice (inclusiv a zonelor industriale dezafectate).

îmbunătățirea conectivității și accesului la servicii în interiorul zonelor de dezvoltare și între zonele urbane și peri-urbane – care vizează reducerea dependenței față de automobil, facilitarea mobilității nemotorizate, creșterea accesibilității la servicii în interiorul cartierelor (utilizând principiul accesibilității pietonale de 15-20 de minute) și accesul echitabil la servicii publice.

Necesitatea și oportunitatea elaborării SDDLI CAVNIC 2021-2027

SDDLI CAVNIC 2021-2027 este necesară și oportună, prin prisma importanței unei dezvoltări echilibrate și coerente în orice domeniu care valorifică potențialul local, dar, mai ales, a imperativelor de coeziune la nivel local și micro-zonal/regional, din punct de vedere social, economic, turistic, de mediu, cultural, precum și din alte domenii de interes.

➤ ***Necesitatea elaborării SDDLI CAVNIC 2021-2027:***

Elaborarea SDDLI CAVNIC 2021-2027 este rezultatul unui proces necesar și obligatoriu de monitorizare, respectiv evaluare/actualizare/revizuire, conform Cap. 7. Mecanisme de Implementare, monitorizare și evaluare strategică din documentul de bază

- SDDLI CAVNIC 2021-2027 este necesară și obligatorie ca urmare a impunerii caracterului integrat al strategiei de dezvoltare (în baza "CRP- Common Provisions Regulation - The single rulebook of EU funds jointly delivered with member states and regions") 2021, privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare

aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

Impunerea caracterului integrat al Strategiei a fost rezultatul REGULAMENTULUI (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021, iar armonizarea cu legislația din România a fost realizată prin OUG nr. 122 din 8 septembrie 2022 privind unele măsuri pentru proiectele de infrastructură de transport, proiectele pentru dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor, proiectele privind îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc și proiectele privind investiții în infrastructuri spitalicești, finanțate din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru modificarea unor acte normative, Emitent Guvernul României, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 891 din 9 septembrie 2022.

- În perioada de implementare a strategiei, s-au produs modificări importante care au intervenit de la data finalizării SDDL Cavnic 2017-2025, până în prezent, vizând modificări în structurile de gestionare a programelor și fondurilor europene și naționale, legislație nouă aferentă și modificări/completări ale legislației preexistente în dezvoltarea strategică, în documentele programatice aferente la nivel european/național/regional/local.

- *documentele programatice județene/regionale/naționale nu erau încă elaborate/ finalizate/ aprobate oficial, sau se aflau în diferite stadii de elaborare, unele dintre ele fiind în lucru, altele doar lansate în consultare publică.*

- *încă nu erau finalizate/aprobate/lansate, programele de finanțare din fondurile europene/naționale, pentru perioada de programare 2021-2027, programe care au fost elaborate, respectiv finalizate, pe parcurs, până în prezent,*

- *în această perioadă au fost publicate noi informații ale instituțiilor de sinteză, conținând date actualizate și analize de specialitate privind fundamentarea documentelor programatice oficiale, la nivel județean/regional/național,*

- *a fost publicată legislația aferentă privind directivele europene pentru perioada 2021-2027 și armonizarea acesteia cu legislația națională, și au fost completate/actualizate prevederi legislative – completări, actualizări la legislația preexistentă, în acord cu evenimentele actuale,*

- *au fost înființate/reorganizate/redenumite oficial, structuri importante cu atribuții în gestionarea programelor și fondurilor europene și naționale de finanțare a acestora, au fost lansate documentele programatice relevante în ceea ce privește programele naționale și regionale, au fost lansate programe noi, au fost publicate calendare de finanțare, cu datele estimative și/sau certe de lansare a apelurilor de finanțare propuse, ca de exemplu:*

- *Planul Național de Redresare și Reziliență al României a fost aprobat de Consiliul UE la data de 28 octombrie 2021, deci ulterior elaborării SDDL Cavnic 2017-2025;*
- *Programul Operațional Regional Nord-Vest (POR NV) a fost reorganizat ca Programul Regional Nord-Vest pentru 2021-2027 (Comisia Europeană a aprobat oficial Programul Regional Nord-Vest pentru 2021-2027 la data de 12 octombrie 2022);*
- *Schimbarea oficială a denumirii Ministerului Fondurilor Europene în Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a fost adoptată prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI României nr. 678 din 23 mai 2022 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 52/2018 privind*

organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 506 din 23 mai 2022

- *Guvernul a aprobat la data de 28.12.2022, la propunerea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035 (Politica Urbană a României).*
 - *Legea pentru Mobilitate Urbană Durabilă: Stadiu de aprobare luna mai 2023: legea a parcurs etapele de aprobare, fiind adoptată de toate forurile legislative. Legea stabilește cadrul general pentru promovarea și gestionarea mobilității urbane durabile la nivel național. Scopul acestei legi este de a stabili condițiile necesare pentru un sistem de mobilitate durabil, echitabil, eficient și incluziv ca instrument de realizare a unei mai bune coeziuni sociale și teritoriale, care contribuie la o dezvoltare economică rezilientă, la creșterea siguranței în trafic și la îndeplinirea obiectivelor privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; etc.*
- La nivelul administrației publice locale UAT Cavnic, au fost finalizate sau sunt în curs de finalizare proiecte aflate în derulare la data elaborării SDDL Cavnic 2017-2025; au fost abordate/elaborate studii de fundamentare importante (Studii de specialitate: Studii de urbanism: PUG/PUZ/PUD, etc, Studii de fezabilitate, Proiecte tehnice de specialitate pentru investiții, etc) care au crescut mult gradul de maturitate al unor proiecte, s-au creat astfel premisele de necesitate și oportunitate privind implementarea unor proiecte care au apărut pe parcurs, până la această dată.

Astfel, în baza HCL nr 6/21.01.2019 termenul de valabilitate al Planul Urbanistic General (PUG.) al orașului Cavnic NR 170/1999 (aprobat prin HCL 44/21.12.2001), a fost prelungit până la data de 31.12.2023.

- La nivel local au avut loc evenimente importante, ca rezultat al activității susținute a administrației publice locale (Primăria și Consiliul Local Cavnic), în domeniul dezvoltării socio-economice a Orașului Cavnic, ca de exemplu: dobândirea statutului de stațiune turistică de interes local – Cavnic, declarată oficial prin HOTĂRÂREA DE GUVERN nr. 887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și pentru modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice.

S-au creat astfel premisele de necesitate și oportunitate privind implementarea unor proiecte care au apărut pe parcurs, după finalizarea elaborării SDDL Cavnic 2017-2025.

- La nivelul administrației publice locale UAT Cavnic, au fost finalizate sau sunt în curs de finalizare proiecte aflate în derulare la data elaborării SDDL Cavnic 2017-2025; au fost abordate/elaborate studii de fundamentare importante (Studii de specialitate: Studii de urbanism, Studii de fezabilitate, Proiecte tehnice de specialitate pentru investiții, etc) care au crescut mult gradul de maturitate al unor proiecte, s-au creat astfel premisele de necesitate și oportunitate privind implementarea unor proiecte care au apărut pe parcurs, și până la această dată.
- La nivel local au avut loc evenimente importante, ca rezultat al activității susținute a administrației publice locale (Primăria și Consiliul Local Cavnic), în domeniul dezvoltării socio-economice a Orașului Cavnic, ca de exemplu: dobândirea statutului de stațiune turistică de interes local – Cavnic, declarată oficial prin HOTĂRÂREA DE GUVERN nr.

887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și pentru modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice.

S-au creat astfel premisele de necesitate și oportunitate privind implementarea unor proiecte care au apărut pe parcurs, după finalizarea elaborării SDDL Cavnic 2017-2025.

➤ **Oportunitatea elaborării “SDDL Cavnic 2021-2027”**

Modelul integrat de dezvoltare strategică SDDL este un model care permite și face posibilă:

- Integrarea în strategiile de dezvoltare la nivel județean/regional/național/european;
- Aplicarea unei legislații favorizante pentru dezvoltare: perioada actuală beneficiază de o legislație favorizantă, care permite condiții-cadru juridice la toate nivelurile administrative și politice, bazate pe principiul parteneriatului, și, integrate într-un sistem de guvernare multi-nivel (inclusiv încheierea unor acorduri de parteneriat public-privat);
- Oportunitatea atragerii finanțărilor nerambursabile din fondurile structurale și de coeziune ale UE și fonduri guvernamentale: există o disponibilitate maximă pentru atragerea fondurilor prin Programele de finanțare guvernamentale/naționale și din fonduri europene nerambursabile pentru proiecte sectoriale și/sau integrate de dezvoltare socio-economică durabilă;
- La nivelul administrației publice locale, există disponibilitate și voință privind elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare, resurse umane/personal angajat cu calificare adecvată, instruiți și calificați în permanență pentru a ține pasul cu provocările viitoare, precum și cu tendințele tehnologice și societale mai ample, cu prioritate în dobândirea competențelor digitale;
- Oportunitatea care permite/determină autoritățile locale să poată integra diverse politici și planuri sectoriale, precum și să promoveze și să modereze procese complexe, participative și ascendente;
- Oportunitatea de coordonare și modelare a infrastructurii, a serviciilor publice și a bunăstării publice, în **acord cu principiile Pactului Verde European, cu sprijin deosebit în implementarea Inițiativei UE : “Noul Bauhaus European”**, în beneficiul major al comunităților, ca:
 - servicii pentru sănătate, asistență socială, educație, cultură,
 - aprovizionare cu apă și energie, gestionarea deșeurilor, transport public, rețele digitale, sisteme de informații și spații publice, precum și infrastructuri verzi-albastre,
 - asigurarea confortului locuirii, esențial pentru toate politicile urbane: locuințe sigure, igienice, accesibile, bine concepute și adecvate, etc.

Efecte pozitive așteptate prin implementarea SDDL Cavnic 2021-2027:

- SDDL Cavnic 2021-2027 va avea ca efect atragerea în susținerea și dezvoltarea de noi investiții a potențialilor investitori, contribuind în mod direct la:

- impulsivarea dezvoltării economice a orașului Cavnic prin generarea de noi locuri de muncă pentru cetățeni,
- creșterea nivelului de trai și calității vieții, conducând către progres și dezvoltare durabilă integrată locală/județeană/regională/ europeană.

- SDDL Cavnic 2021-2027 va sta la baza:

- elaborării Planului de acțiune integrat pe perioada 2021-2027, care va jalona încadrarea în timp, încadrarea financiară,
- prioritizarea proiectelor propuse spre finanțare din diverse surse, în funcție de rezultatele analizei multicriteriale prin elaborarea Portofoliului de proiecte și a Listei de proiecte prioritare (Listei de intervenții);

- Nu în ultimul rând, SDDLI Cavnic 2021-2027 va avea ca efect atragerea în susținerea și dezvoltarea de noi investiții a fondurilor nerambursabile (ale UE sau din alte surse de finanțare), încheierea de parteneriate PUBLIC-PRIVATE, sau atragerea potențialilor investitori, contribuind în mod direct la impulsivitatea dezvoltării economice a orașului Cavnic prin generarea de noi locuri de muncă pentru cetățeni, la creșterea nivelului de trai și calității vieții, conducând către progres și dezvoltare locală/județeană/regională.

1.1.2. Contextul partenerial

Ca instrument de planificare, SDDLI Cavnic 2021-2027 trebuie să răspundă nevoilor locale de dezvoltare prin implementarea unui proces participativ în care buna guvernare, colaborarea și implicarea comunității să reprezinte piloni de dezvoltare și să asigure continuitatea pe termen lung a viziunii de dezvoltare.

Pornind de la recunoașterea faptului că "autoritățile locale" dețin un rol deosebit de important în asigurarea echitabilă și egală a accesului la resurse a tuturor membrilor comunității, la promovarea unei dezvoltări durabile prin exercitarea funcțiilor lor statutare, Consiliului Local și Primăria orașului Cavnic împreună cu Comitetul de Monitorizare și Coordonare Strategică promovează facilitarea comunitară proactivă, prin implicarea membrilor comunității, ai societății civile, în demersul de elaborare a SDDLI Cavnic 2021-2027, considerând că deciziile trebuie adoptate și validate la cel mai de jos nivel de planificare, și, astfel, cât mai aproape posibil de oamenii vizați de aceste decizii. Se urmărește a acorda Strategiei de dezvoltare un înalt grad de utilitate pentru toți actorii interesați (autorități publice locale, instituții publice, întreprinderi mari, IMM-uri, ONG-uri etc., întreprinzători privați) din oraș, județ sau chiar la nivel regional/național, ținând seamă de numărul mare de turiști, Cavnicul fiind o Stațiune turistică montană recunoscută, cu focus pe practicarea sporturilor de iarnă, dar și prin turismul de extrasezon, din ce în ce mai apreciat de turiști din toată țara și din străinătate.

În acest sens, un rol deosebit l-a avut analiza necesităților identificate în cadrul reluării și actualizării studiului sociologic privind calitatea vieții, prin proces participativ, **redefinirea obiectivelor de dezvoltare a fost realizată prin metoda participativ-consultativă**, adică prin consultarea partenerilor și a grupurilor interesate sau direct influențate de rezultatele acestor obiective. Astfel au fost redefinite direcțiile de dezvoltare strategică pentru următorii ani (2023-2027), în acord cu nevoile identificate în Etapa de analiză, care vor influența în mod direct, perspectivele de progres ale autorităților publice, ale agenților economici-ale IMM-urilor, ale comunității locale Cavnic în general, conducând într-un ANSAMBLU COERENT, UNITAR, INTEGRAT, la creșterea calității vieții cetățenilor din orașul Cavnic.

Astfel, a fost constituit prin **Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023, Comitetul de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027**, format din:

- reprezentanți și personal de răspundere din cadrul Primăriei Cavnic,
- consilieri locali din cadrul Consiliului Local al Orașului Cavnic,
- reprezentanți ai mediului de afaceri, din conducerea unor firme de prestigiu din Orașul Cavnic,
- reprezentanți ai structurilor de primire turistică din Stațiunea turistică de interes local Cavnic

- reprezentanți ai unor instituții de învățământ preuniversitar și liceal din Orașul Cavnic,
- reprezentanți ai sectorului ONG și ai comunității locale Cavnic, etc.

S-a urmărit a acorda strategiei SDDLI Cavnic 2021-2027 un înalt grad de utilitate pentru toți actorii interesați (autorități publice locale, instituții publice, agenți economici - IMM-uri, ONG-uri, întreprinzători privați, membri ai comunității locale Cavnic, etc.) la nivel local, dar și din județ, sau la nivel regional.

La nivelul UAT Oraș Cavnic, corelarea și integrarea în cadrul SDDLI Cavnic 2021-2027 a relației logice “**viziune – misiune – obiective**” s-a fundamentat prin metode specifice de analiza-diagnostic a situației actuale, precum și pe analiza nevoilor de dezvoltare locală, pornind de la analiza documentelor oficiale relevante pentru fiecare domeniu identificat ca fiind de interes în cadrul strategiei și a datelor culese din teritoriu.

Un rol important l-a avut identificarea nevoilor locale prin Analiza pe bază de chestionar, completată prin mecanismele de consultare publică ulterioare, pe perioada de implementare.

Astfel, în reluarea analizei situației existente, colectarea datelor din teritoriu a fost efectuată prin implicarea autorității administrației publice locale, dar și cu colaborarea instituțiilor publice, mediului de afaceri, sector ONG, membrilor comunității locale. S-a luat astfel pulsul măsurilor deja aplicate în Etapa I a implementării SDDL Cavnic-respectiv 2017-2023, prefigurând mai aproape de concret perioada 2023-2027, respectiv prin SDDLI Cavnic 2021-2027 Această perioadă corespunde perioadei de programare a fondurilor Uniunii Europene 2021-2027, ceea ce va face posibilă solicitarea la finanțare a unor proiecte prin programele finanțate din Fonduri Europene.

Revizuirea și actualizarea de etapă a strategiei a permis, astfel, aplicarea corecțiilor și adaptărilor necesare care se impun în implementarea strategiei de dezvoltare, prin abordarea integrată a acesteia, în documentul strategic SDDLI Cavnic 2021-2027, prin completarea și adaptarea Nivelului tactic și Nivelului operațional la noul context, și prin completarea Planului de acțiune integrat, cu proiecte prioritizate și integrate într-o viziune nouă (dezvoltare spațială, mobilitate și regenerare urbană, eficiență energetică, etc, ținând cont de necesitățile nou identificate și de oportunitățile de ultimă oră care pot fi valorificate, în interesul major al comunității.

De asemenea, a adus la un numitor comun interesele individuale și de grup, într-un proces deopotrivă participativ și consultativ, în demersul de a facilita implicarea tuturor în elaborarea, validarea și asumarea SDDLI Cavnic 2021-2027 într-un cadru partenerial în care fiecare factor interesat de dezvoltarea comunității să își găsească locul.

Astfel, pe parcursul etapelor de actualizare/revizuire și elaborare a noului document strategic SDDLI Cavnic 2021-2027, s-a urmărit îmbunătățirea comunicării și a activității de lucru în parteneriat cu toți participanții interesați și relevanți pentru acest demers, astfel încât principiile de funcționare și aplicabilitate ale documentului să conducă la creșterea, maximizarea și atingerea cu succes a viziunii angajate și aplicabile.

De asemenea, au fost derulate procese de consultare publică eficiente pentru fiecare proiect care a făcut obiectul actualizării pe parcurs a strategiei, vizând inclusiv structurile implicate în elaborarea documentațiilor pentru proiecte, precum și cele implicate în implementare, ce au vizat, pe lângă cunoașterea mai aprofundată a modului de funcționare a structurilor implicate, **armonizarea într-o viziune comună, a capacității operaționale de implementare și gestionare integrată a proiectelor**, a maximizării rezultatelor pozitive cu impact asupra reformulării viziunii strategice, integrate coerent într-un document programatic

actualizat, revizuit și adecvat pentru orizontul de prognoză 2021 – 2027, **SDDLI Cavnic 2021-2027**.

Ca document programatic, SDDLI Cavnic 2021-2027 devine astfel un reper de referință pentru elaborarea studiilor, proiectelor, inclusiv documentațiilor de finanțare a acestora, etc., servind ca suport informațional pentru orice entitate publică sau privată din orașul Cavnic, implicată în dezvoltare la orice nivel (inclusiv în beneficiul turiștilor aflați în sejur sau în tranzit, pe termen scurt în Stațiunea Cavnic).

Aria de acțiune:

Demersul de **planificare strategică integrată și participativă**, privind reactualizarea documentelor strategice prin **SDDLI CAVNIC 2021-2027**, devine astfel unul dintre principalele instrumente de planificare pe termen mediu și lung, și vizează ca arie de acțiune întreg teritoriul UAT Cavnic. Orașul Cavnic este o unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, situată geografic în partea de nord-vest a României, în partea centrală a județului Maramureș, la 32 km de municipiul Baia Mare și la 30 km de municipiul Sighetu Marmăției, la poalele Munților Gutâi, având coordonatele 47°39'48.3"latitudine N 23°52'36.7" longitudine E. Localitatea Cavnic face parte din categoria orașelor mici, fiind situată în centrul județului, pe o vale îngustă a râului Cavnic din zona munților Gutâi, pe un teren foarte accidentat. urmărind utilizarea integrată, optimă, responsabilă a resurselor disponibile pentru a crea coeziune urbană și pentru a maximiza oportunitățile sustenabile de dezvoltare urbană integrată.

1.2. Contextul strategic

În procesul de actualizare/revizuire de etapă: nivel An 2023, a SDDLI Cavnic 2021-2027, s-a avut în vedere ***re-armonizarea strategiei locale cu strategiile de nivel ierarhic superior (care în perioada de implementare a strategiei locale Cavnic au înregistrat modificări), respectiv cu viziunea, necesitățile și prioritățile de dezvoltare ale județului Maramureș, Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, dar și la nivel național, respectiv european/euroatlantic*** prevăzute în tratatele internaționale în care România este parte, proiectând obiective realiste pentru punerea în aplicare a viziunii și misiunii Primăriei și Consiliului Local Cavnic pentru orizontul de prognoză proiectat: 2021-2027.

Contextul strategic de programare 2021-2027

Prezentul material a fost elaborat în contextul noului exercițiu financiar al Uniunii Europene 2021-2027 și a fost coroborat cu materialele corespondente de la nivel european național, regional și județean.

Strategia de Dezvoltare durabilă Locală Integrată a Orașului Cavnic - SDDLI Cavnic 2021-2027 se integrează în cerințele generale ale perioadei de programare ale Comisiei Europene 2021-2027, acest exercițiu venind în continuarea firească a proiectelor de dezvoltare strategică anterioare (pentru orizontul 2007-2013, respectiv 2014-2020), având rolul de a evidenția realizările obținute, dar și de a continua proiectele inițiate în trecut, aflate în derulare, respectiv de a iniția noi proiecte de dezvoltare, adecvate temporal și financiar necesităților identificate în partea de analiză strategică, dar în viziune INTEGRATĂ.

Obiectivul general al Strategiei de dezvoltare locală durabilă a Orașului Cavnic pentru perioada de programare 2017-2025 s-a subscris Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Regională 2014-2020 care propune ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții,

prin asigurarea bunăstării, protecției mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile, capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată economică și socială al regiunilor.

În Etapa I a implementării SDDL Cavnic-respectiv 2017-2023, au apărut modificări importante în structurile de gestionare a programelor și fondurilor europene și naționale, legislație nouă și modificări/completări ale legislației preexistente în dezvoltarea strategică și documentele programatice privind strategiile și programele la nivel național/regional/local/, se impune actualizarea/revizuirea/reeditarea unui nou document programatic, "STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027- SDDL CAVNIC 2021-2027", care să corespundă cerințelor, contextului și situației actuale.

Dezideratul principal de dezvoltare a Orașului Cavnic pentru următorii ani va rămâne TURISMUL, pilon principal care va trebui să atragă dezvoltarea sectoarelor adiacente turismului, dar prin relansarea treptată a economiei, inclusiv a ocupațiilor ancestrale ale căvnicarilor în exploatarea bogățiilor subsolului, dar în sens durabil, sau valorificarea acestui potențial extraordinar prin mijloace alternative, inclusiv în turism.

Proiectele de dezvoltare în perspectivă a orașului Cavnic au avut ca obiectiv valorificarea imensului potențial turistic, transformând Cavnicul într-un puternic centru de atracție turistică. Astfel, proiectele de dezvoltare a infrastructurii pentru practicarea sporturilor de iarnă, pârtiile de schi și infrastructura suport, structuri de primire, de acces, de utilități, precum și programele adiacente de încurajare a mediului de afaceri pentru investitorii în turism și de atragere a investițiilor în zonă, au contribuit major la atingerea acestui obiectiv, care s-au materializat în atestarea Orașului Cavnic drept Stațiune turistică de interes local (orizont 2020): HOTĂRÂREA DE GUVERN nr. 887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și pentru modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice.

Acest deziderat atins în anul 2020, respectiv în prima Etapă de implementare a SDDL Cavnic 2017-2025 a pus bazele unei dezvoltări susținute a sectorului turistic, care se reflectă primordial în creșterea vertiginoasă a numărului locurilor de cazare în structuri de primire turistică, și permite revizuirea obiectivului pentru perioada 2021-2027 în sensul îndeplinirii cerințelor de atestare a Cavnicului ca Stațiune turistică de nivel național (orizont 2025-2027).

Ca document programatic, SDDL Cavnic 2021-2027 devine un reper de referință pentru elaborarea studiilor, proiectelor, inclusiv documentațiilor de finanțare ale acestora, etc., servind ca suport informațional pentru orice entitate publică sau privată din orașul Cavnic, implicată în dezvoltare la orice nivel. Astfel, procesul de planificare, privit ca rezultat a demersurilor strategice, integrează energiile și eforturile de la nivel local astfel încât să poată fi canalizate cât mai eficient către creșterea nivelului de participare publică și identificarea/implementarea proiectelor cu impact major pentru perioada de programare 2021-2027.

Astfel, proiectele de dezvoltare a infrastructurii, regenerare și mobilitate urbană, dezvoltare spațială, prioritizate prin SDDL Cavnic 2021-2027, exprimate în acord cu opțiunile comunității Orașului Cavnic, vor evolua de asemenea, INTEGRAT, în aliniere cu direcțiile și obiectivele Politicii Urbane ale României și transpunerea lor în practică, dar și cu obiectivele politicilor UE, prin apropierea cât mai fidel posibilă de dezideratul ca Orașul Cavnic să devină unul din orașele europene verzi și reziliente, competitive și productive, bine guvernate, juste și

incluzive, având ca vector de dezvoltare **TURISMUL, cu focus pe TURISMUL MONTAN ȘI PRACTICAREA SPORTURILOR DE IARNĂ.**

Pentru a realiza obiectivul general al Strategiei de dezvoltare au fost identificate o serie de direcțiile strategice de dezvoltare.

Domeniile strategice prin care se urmărește implementarea Strategiei vizează:

Nr. crt.	Domenii strategice
1.	Infrastructură, regenerare urbană, mobilitate urbană, dezvoltare spațială
2.	Protecția mediului
3.	Competitivitate, dezvoltare economică
4.	Agricultură/Silvicultură
5.	Dezvoltarea Resurselor Umane și promovarea includerii sociale
	Sănătate publică
	Asistență socială
6.	Turism
7.	Creșterea capacității administrative și implicare comunitară proactivă (focus - administrarea serviciilor sociale)
8.	Situații de urgență

Realizarea obiectivelor Planului este de natură a angaja eforturi financiare considerabile. Datorită faptului că aceste sume nu pot fi asigurate doar din bugetul central și din bugetele locale, o preocupare permanentă va trebui să fie atragerea de surse și asistență financiară din instrumente structurale prin Programul Regional Nord Vest, Programe Operaționale Sectoriale (Transport, Mediu, Competitivitate Economică, Resursele Umane și Servicii Sociale, Dezvoltarea Capacității Administrative), alături de PNRR, Programul Anghel Saligny, alte programe guvernamentale, alte fonduri nerambursabile, Buget local și din alte surse de finanțare disponibile.

1.2.1. Contextul de reformă și dezvoltare

❖ Context mondial și european actual: dezvoltarea durabilă integrată

La nivel global:

- **Conceptul de dezvoltare durabilă** formulat și asimilat în toată lumea cu ocazia **Conferinței Pământului de la Rio din 1992**, a reflectă sintetic o abordare modernă, la acea dată, în interconexiune, a tuturor componentelor umane și naturale în perspectiva responsabilității generației actuale față de nevoile celor care vor urma. Rezultatul practic al acestui concept se identifică prin elaborarea unor strategii de dezvoltare durabilă a comunităților în care nevoile firești ale membrilor acestora sunt satisfăcute fără diminuarea resurselor naturale și degradarea capitalului natural existent. Strategia de dezvoltare durabilă a comunității depinde de resursele economice existente, situația socială și resursele naturale disponibile dar și de cerințele membrilor comunității, care pot determina formularea unei strategii specifice. Este motivul pentru care această strategie se elaborează cu concursul larg și consultarea permanentă a cetățenilor.

Conceptul de dezvoltare durabilă a evoluat având la bază trei componente:

- economia,

- mediul înconjurător și
- societatea.

Obiectivul dezvoltării durabile este de a defini scheme viabile care să concilieze cele trei aspecte de mediu, sociale și economice ale activităților umane: „trei piloni” care să fie luați în considerare de comunități, precum și de companii și persoane. Scopul dezvoltării durabile este de a găsi un echilibru coerent și viabil pe termen lung între aceste trei componente.

Uniunea Europeană se confruntă cu provocări provenind dintr-o accelerare în restructurarea economică, ca o consecință a:

- globalizării și liberalizării comerțului,
- revoluției tehnologice și dezvoltării societății cunoașterii,
- îmbătrânirii populației și intensificării migrației,

precum și cu consecințele atingerii limitelor de sustenabilitate/durabilitate la nivel planetar a actualei paradigme de creștere economică.

Astfel a fost identificată nevoia de coeziune sporită și de conciliere între nevoia de creștere a competitivității cu nevoia de asigurare a sustenabilității dezvoltării economico- sociale la nivel global.

Acest concept de bază coagulează integrat ***noile concepte care fundamentează DIMENSIUNEA SPATIALA A DEZVOLTARII DURABILE INTEGRATE***, respectiv:

- ***comunitate durabilă*** („regiune în care locuitorii acesteia doresc să trăiască și să lucreze, atât în prezent, cât și în viitor”, conform Acordului de la Bristol, 2005),
- ***coeziune teritorială*** („distribuția echilibrată a activităților umane în teritoriu”, conform Raportului interimar privind coeziunea teritorială, 2004),
- ***sistem urban policentric*** („organizare spațială a orașelor caracterizată prin diviziunea funcțională a muncii, integrare economică și instituțională, și cooperare politică”, conform Raportului interimar III din cadrul programului ESPON 1.1.1., 2003) și
- ***cerințe economico-sociale și de mediu și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor***, (după G. Clark, 2005 și F. Manson, 2005).

➤ **„Agenda 2030” pentru Dezvoltare Durabilă a ONU**

În toamna anului 2015, cu ocazia împlinirii a 70 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite, 193 de lideri ai lumii au adoptat Agenda 2030, care reprezintă un angajament față de eradicarea sărăciei și obținerea de rezultate în direcția dezvoltării durabile la nivel mondial până în 2030. Agenda prezintă 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), generale, dar interconectate și integrează într-o manieră echilibrată cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu, după cum urmează:

1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.

7. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor – Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

ODD își propun să echilibreze cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – cea economică, cea socială și componenta de mediu – prin acțiuni concrete prevăzute pentru următorii 15 ani, axate, printre altele, pe:

- demnitate umană
- stabilitate regională și globală
- planetă sănătoasă
- societăți reziliente și echitabile
- economii prospere.

La nivel european:

➤ **Introducerea abordării politicii de dezvoltare integrată la nivelul UE**

▪ **Carta de la Leipzig :**

Anul 2007 a fost un an definitiv la nivelul UE, fiind anul în care s-a semnat Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile, în cadrul unei reuniuni ministeriale informale organizate în timpul Președinției germane a Consiliului Uniunii Europene.

Carta de la Leipzig oferă două principii-cheie pentru dezvoltarea urbană durabilă:

- aplicarea unei politici de dezvoltare holistică, integrată, și
- concentrarea atenției în mod special asupra cartierelor defavorizate.

De asemenea, anul 2007 a marcat începutul unei noi perioade de programare (2007-2014), iar politicile de dezvoltare urbană durabilă au fost integrate pe deplin în schemele de finanțare ale UE în urma evaluării pozitive a inițiativelor URBAN; cu alte cuvinte, ele au devenit parte a politicii de coeziune „centrale”.

▪ **Strategia „Europa 2020”**

Obiectivul general al acestei strategii a fost transformarea UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială.

Cele **trei priorități** stabilite în cadrul acestei strategii au fost:

1. Creștere inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;
2. Creștere durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
3. Creștere incluzivă, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Strategia „Europa 2020” a stabilit o serie de **ținte** grupate sub **5 obiective**:

1. Ocuparea forței de muncă
 - o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani
2. Cercetare și dezvoltare
 - alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare
3. Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei
 - reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990
 - creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%
 - creșterea cu 20% a eficienței energetice
4. Educație
 - reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii
 - creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani
5. Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale
 - reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

ARHITECTURA Strategiei EUROPA 2020 a prevăzut o **STRUCTURĂ INSTITUȚIONALĂ GLOBALĂ**, care să confere țărilor membre **orientări integrate** privind stabilirea domeniului de aplicare a priorităților de politică ale UE, inclusiv a **obiectivelor principale** pe care UE trebuia să le îndeplinească până în 2020 și să le transpună în obiective naționale.

Prin toate aceste documente Comisia Europeană a generat mai multe schimbări importante ale modului în care politica de coeziune este concepută și pusă în aplicare, și anume:

- concentrarea tematica asupra priorităților Strategiei Europa 2020 privind creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;
- orientarea pe rezultate și performanță – întărirea rolului monitorizării și evaluării sistemului de indicatori;
- posibilitatea elaborării de programe multi-fond în cazul implementării fondurilor structurale;
- consolidarea coeziunii teritoriale;
- simplificarea implementării.

▪ **Agenda urbană a UE**

Lansarea Agendei urbane a UE în 2016 a reprezentat un alt moment important. Pe baza Cartei de la Leipzig, Agenda urbană subliniază importanța unei abordări integrate a dezvoltării urbane, care să reunească următoarele caracteristici:

- depășește sfera politicii sectoriale;
- este susținută prin cooperare între diferitele niveluri și părți interesate;
- depășește limitele administrative;
- vizează orașe de toate dimensiunile.

În perioada de programare 2014-2020, politica de coeziune a făcut dezvoltarea urbană durabilă (DUD) obligatorie (5 % din Fondul european de dezvoltare regională, FEDR, sunt alocate DUD în fiecare stat membru) și s-a afirmat dimensiunea strategică a abordării integrate.

Mai mult, au fost introduse noi instrumente teritoriale pentru implementarea strategiilor în zonele urbane, și anume investițiile teritoriale integrate (ITI) și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC). Acestea subliniază importanța integrării mai multor fonduri, respectiv a colaborării cu comunitatea locală.

Aceste caracteristici-cheie ale DUD vor fi menținute în perioada de programare viitoare, 2021- 2027, pentru care s-a propus majorarea la 6 % a procentului minim din FEDR care va fi alocat pentru DUD.

Strategiile din zonele urbane vor fi promovate printr-o abordare integrată și bazată pe realitatea din teritoriu a dezvoltării teritoriale, integrarea însemnând în acest caz o politică multisectorială, o guvernare pe mai multe niveluri și cu implicarea mai multor părți interesate și o strategie multiteritorială gestionată la nivelul comunității.

Europa trece printr-o perioadă de majore transformări, generate în mare parte de criza sanitară în contextul COVID-19 care a anulat ani de progrese economice și sociale și a pus în evidență deficiențele structurale ale economiei europene. Între timp, lumea evoluează rapid, iar provocările pe termen lung (globalizarea, presiunea exercitată asupra resurselor, îmbătrânirea populației dar și a infrastructurii (atât fizic, cât și perimare morală) se intensifică. UE trebuie să se preocupe acum de propriul viitor. Europa poate reuși dacă acționează în mod colectiv, INTEGRAT, ca o adevărată „Uniune”, care să transforme UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, caracterizată prin niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială.

Europa 2030 oferă o imagine de ansamblu a economiei sociale de piață a Europei pentru secolul al XXI-lea.

▪ **Agenda Europa 2030**

Uniunea Europeană a avut un rol esențial în conturarea **Agendei 2030**.

- prin COM(2016) 739 final, s-a angajat să fie lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), împreună cu statele sale membre, respectând principiul subsidiarității, prin:

- integrarea ODD în cadrul politic european și în prioritățile actuale ale Comisiei, evaluând stadiul actual și identificând cele mai relevante preocupări legate de durabilitate;
- activități de reflecție privind dezvoltarea în continuare a viziunii pe termen lung și obiectivele politicilor sectoriale de după 2020, pregătind implementarea ODD. Noul

cadru financiar multianual pentru perioada post 2020 va reorienta contribuțiile din bugetul UE către realizarea obiectivelor pe termen lung ale Uniunii.

Abordarea strategică a Parlamentului European și Consiliului privind politica agrară comună PAC:

Pentru perioada 2021-2027, se va institui un nou model de lucru, grupându-se operațiunile în cadrul unui instrument unic de programare – Planul strategic privind politica agricolă comună.

- Prin COM(2018) 392 final, Comisia Europeană a propus Parlamentului European și Consiliului îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale prin finanțarea următoarelor obiective generale:
 - promovarea unui sector agricol inteligent și robust;
 - intensificarea atenției acordate mediului și acțiunilor climatice și participarea la realizarea obiectivelor UE în domeniul mediului și al climei
 - consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale.
- Prin COM(2018) 375 final, POLITICA DE COEZIUNE, Comisia Europeană, a propus Parlamentului European și Consiliului o abordare strategică axată pe 5 obiective de politică (OP-uri):
 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente;
 - O Europă mai verde, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor;
 - O Europă mai conectată, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale;
 - O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
 - O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale.

▪ Regulamentele europene ce reglementează gestionarea fondurilor nerambursabile în exercițiul financiar european 2021-2027.

În data de 30 iunie 2021, au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. L 231 regulamentele europene ce reglementează gestionarea fondurilor nerambursabile în exercițiul financiar european 2021-2027. Nr. L 231 cuprinde următoarele acte legislative:

- Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă;
- Regulamentul (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului social european Plus (FSE+) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1296/2013;
- Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune;
- Regulamentul (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispoziții specifice pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă;

- Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

- **Conceptul “Noul Bauhaus european”**

Noul Bauhaus european: Comisia Europeană a adoptat în luna septembrie 2021, o comunicare care stabilește conceptul de Nou Bauhaus european, ce include o serie de acțiuni de politică și posibilități de finanțare. Proiectul vizează accelerarea transformării diferitelor sectoare economice, cum ar fi construcțiile și industria textilă, pentru a oferi tuturor cetățenilor acces la bunuri circulare și cu emisii de carbon mai scăzute.

Conceptul de Nou Bauhaus european se pliază pe contextul schimbărilor climatice și degradarea mediului care au devenit o amenințare existențială pentru Europa și pentru întreaga lume. Pentru a o contracara, **Pactul verde (ecologic) european** va transforma UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care:

- să ajungem, până în 2050, la zero emisii nete de gaze cu efect de seră
- creșterea economică să fie disociată de utilizarea resurselor
- nicio persoană și niciun loc să nu fie lăsat în urmă

Noul Bauhaus european este o inițiativă creativă și interdisciplinară care conectează Pactul verde european la spațiile noastre de locuit și la experiențele noastre. Inițiativa „Noul Bauhaus european” ne invită pe toți să ne imaginăm și să construim împreună un viitor durabil și incluziv, care să fie frumos pentru ochii, mințile și sufletele noastre, și propune:

- Îmbogățirea, inspirată de artă și cultură, răspunzând nevoilor dincolo de funcționalitate.
- Durabil, în armonie cu natura, mediul și planeta noastră.
- Inclusiv, încurajarea unui dialog între culturi, discipline, genuri și vârste.

Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) a lansat „**EIT Community Booster – Scaling New European Bauhaus Ventures**” (EIT Community Booster – Sprijinirea expansiunii proiectelor legate de noul Bauhaus european) pentru a veni în sprijinul inițiativei „noul Bauhaus european”.

Noul Bauhaus european trece de la concepere la rezultate concrete datorită sprijinului direct acordat inovatorilor europeni de Institutul European de Inovare și Tehnologie. Inițiativa contribuie la Pactul verde european, dar și la noile misiuni ambițioase ale UE în cadrul programului Orizont Europa.

Inițiativa comună „Noul Bauhaus european” a Comunității EIT dispune de un buget de 5 milioane de euro pentru 2021 și 2022 vizând sporirea angajamentului cetățenilor și implicarea comunităților în proiectarea în comun de spații publice durabile, cu scopul de a îndeplini obiectivele Pactului verde european.

❖ **Context național**

În cadrul procesului de programare, fiecare țară și-a stabilit obiectivele proprii și prioritățile naționale sub forma programelor de finanțare gestionate de autoritățile de management aferente, care vor finanța proiecte de investiții a căror implementare va conduce la atingerea obiectivelor specifice stabilite.

- Prin **Raportul de țară 2019 care a însoțit documentul CE privind Semestrul european, în România**, pentru atingerea celor 5 obiective de politică, s-au identificat nevoi de investiții prioritare, după cum urmează:

- 1. O Europă mai inteligentă** – o transformare economică inovatoare și inteligentă (OP1)
- 2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon (OP2)**
- 3. O Europă mai conectată** – mobilitate și conectivitate TIC regională (OP3)
- 4. O Europă mai socială** – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale (OP4)
- 5. O Europă mai aproape de cetățeni** – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale (OP5)

- **Acordul de parteneriat 2014-2020 dintre Comisia Europeană și România (aprobat de CE în 7 august 2014) - are ca obiectiv global reducerea discrepanțelor de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre UE**, provocările în materie de dezvoltare fiind:
 - **competitivitatea,**
 - **oamenii și societatea,**
 - **infrastructura,**
 - **resursele,**
 - **respectiv administrația și guvernarea.**

Acordul stabilește țintele strategiei „Europa 2020” asumate de România, care sunt implementate prin intermediul Programelor Naționale de Reformă (PNR):

1. rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%
2. nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României
3. obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
4. emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1990
5. 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
6. creșterea cu 19% a eficienței energetice
7. rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%
8. ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
9. scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

Pentru asigurarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a anumitor zone subregionale au fost definite următoarele instrumente specifice :

1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (CLLD) – care urmărește să crească nivelul de incluziune socială și să reducă sărăcia în rândul comunităților marginalizate.
2. Investițiile teritoriale integrate (ITI) – un instrument care va fi utilizat pentru stimularea dezvoltării teritoriului aferent Rezervației Biosferei Delta Dunării.
3. Dezvoltarea urbană durabilă – are ca măsuri prioritare: susținerea dezvoltării economiei orașelor, îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane, susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României.
4. Cooperare teritorială: Strategia UE pentru regiunea Dunării, programe de cooperare transfrontaliere.

- **Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020 – a propus ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții, prin asigurarea bunăstării, protecției mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile, capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată economică și socială al regiunilor.**

Obiectivele specifice ale acestei strategii au fost:

- a) Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și municipiilor în dezvoltarea regiunilor prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziunea socială
 - b) Creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO₂ în conformitate cu Strategia Europa 2020
 - c) Creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și incluzivă
 - d) Regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea serviciilor esențiale și condițiilor decente de trai
 - e) Creșterea economiilor regionale prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării, precum și stimularea competitivității IMM-urilor
 - f) Stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, cu potențial turistic și crearea / modernizarea infrastructurii specifice de turism
 - g) Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și luarea unor măsuri de prevenire a riscurilor și creșterea capacității de intervenție în situații de urgență.
- **Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 – urmărește:**
 - modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național, creșterea
 - condițiilor de siguranță și a calității serviciilor; liberalizarea pieței interne de transport;
 - stimularea dezvoltării economiei și a competitivității; întărirea coeziunii sociale și teritoriale
 - la nivel regional și național; compatibilitatea cu mediul înconjurător.
 - Strategia de transport intermodal în România 2020 – are ca obiective: modernizarea și/sau
 - construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente, realizarea unor servicii
 - intermodale de calitate, implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management
 - a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile
 - **Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România a fost conturat în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:**

1. Creșterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area prin întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv **Smart City**, în ceea ce privește OP 1;

2. Adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură, în ceea ce privește OP 2;

3. Creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră, în ceea ce privește OP 3;

4. Crearea pârgurilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile;
- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și la progresul tehnologic;
- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate;
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor.

5. Abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și parteneriatele, în scopul asigurării coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

▪ **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 adoptată de Guvernul României prin HG nr. 877/2018:**

stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia vizează ameliorarea sărăciei, combaterea inegalităților, injustiției sociale și protejarea planetei până în anul 2030.

România, ca țară membră a Uniunii Europene, își propune prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, prin implementarea principiilor dezvoltării durabile pe plan național, având următoarele orizonturi și ținte pentru 2030:

1. FĂRĂ SĂRĂCIE. Globalizarea a contribuit la reducerea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor de reducere a sărăciei relative pentru a asigura o viață demnă pentru toți. În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează orientarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață echitabilă, demnă și prosperă.

Obiective 2021-2027:

- Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile;

- Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune socială prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori;

- Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excludere prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

2. FOAMETE „ZERO”. România a depășit, în mare măsură, problemele legate de foamete, dar se dezvoltă noi provocări legate de nutriție. Pentru o societate mai sănătoasă, trebuie dezvoltată o agricultură durabilă și conștientizarea importanței nutriției sănătoase. România deține locul al șaselea în Europa din perspectiva suprafeței agricole utilizate, motiv pentru care eficiența agricolă, consolidarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor de procesare alimentară sunt o prioritate.

Obiective 2021-2027:

- Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase;
- Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România;
- Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de ovine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar;
- Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional/ atestate ca rețete consacrate;
- Susținerea și atragerea tinerilor fermieri;
- Creșterea numărului de fermieri active, înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic;
- Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene;
- Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului.

Ținte 2030:

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure în zona montană;
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

3. SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE. Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale, prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Obiective 2020-2027:

- Promovarea educației în sănătate, a prevenției și a unui mod de viață sănătos;

- Inițierea unui program național pentru susținerea serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități - Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sănătății publice la media standardelor UE, cu accent și pe zona rurală, inclusiv susținerea cercetării în medicină;
- Implementarea unui sistem transparent și fiabil de pătrundere și gestionare a medicamentelor, dispozitivelor, aparaturii și tehnicii medicale pe piața din România, pentru creșterea accesului populației la tehnologii de diagnostic și tratament cât mai noi și performante.

Tinte 2030:

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente, dar și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați;
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor;
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
- Reducerea consumului de substanțe nocive.

4. EDUCAȚIE DE CALITATE. Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un proces care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, inclusiv prin îmbunătățirea confortului elevului și a curriculumului bazat pe competențe, implementarea pachetului social garantat, crearea cadrului normative pentru serviciile de educație timpurie;
- Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial;
- Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional, de la educația timpurie ante-preșcolară la studiile post-doctorale și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și

deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de statut social, sex, religie, etnie sau capacități psihomotorii, îmbunătățirea coeficienților din formula de finanțare astfel încât să sprijine mai mult școlile dezavantajate;

- Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; cointeresarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Susținerea procesului de învățământ prin programe educaționale extrașcolare și extra-curriculare care să asigure educația pentru sănătate, educația civică, cultural- artistică, științifică, ecologică și educația prin sport.

Ținte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare- învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și non formale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatului;
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

5. EGALITATEA DE GEN. Într-o societate dezvoltată, genul cu care se naște cineva nu trebuie să influențeze perspectivele, demnitatea și calitatea vieții persoanei. Populația României este alcătuită din peste 51% femei. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul egalității de gen, persistă unele provocări legate de preconcepțiile populației în privința rolului femeii în societate și familie, participarea femeilor la luarea deciziilor, disparitatea salarială și violența împotriva femeilor.

Obiective 2021-2027:

- Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și

concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie având ca obiectiv creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tineri părinți;

- Reglementarea funcției de expert în egalitatea de șanse între femei și bărbați și a posibilității desemnării persoanelor cu aceste atribuții în toate instituțiile și autoritățile publice, precum și în companiile private cu peste 50 de angajați;
- Crearea unui sistem integrat de monitorizare și raportare privind cazurile de violență domestică;
- Includerea perspectivei de gen în programa școlară și în manuale;
- Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare pentru combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor;
- Monitorizarea implementării dispozițiilor legale privind sănătatea sexuală și reproductivă și organizarea de campanii de informare pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale și respectarea drepturilor la nediscriminare și identitate.

Ținte 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

6. APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE. Pentru a prospera, ecosistemele planetei, societatea și economia au nevoie de apă proaspătă și curată, în cantități suficiente. De mai mulți ani, unul dintre elementele politicii UE este protecția sănătății cetățenilor săi prin accesul sigur la apă potabilă de calitate și sanitație.

Obiective 2021-2027:

- Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (SPA);
- Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru menținerea în parametri bio-chimici acceptați;
- Asigurarea accesului la apă potabilă și la canalizare în zonele periferice ale orașelor .

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură;
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile.

7. ENERGIE CURATĂ ȘI PREȚURI ACCESIBILE. Cererea de energie este în continuă creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Obiective 2021-2027:

- Revizuirea și completarea cadrului legal, inclusiv în privința legislației fiscale în domeniul petrolului și gazelor; monitorizarea contractelor negociate și asigurarea transparenței procedurilor; întărirea puterii de decizie și independenței autorităților de reglementare și control;
- Liberalizarea și extinderea pieței de energie și interconectarea sistemelor energetice la nivel național și regional în vederea realizării unei rețele complementare și interactive de servicii (contorizare și rețele inteligente) și reducerii costurilor suportate de consumator;
- Menținerea unui mix energetic optim prin valorificarea resurselor proprii, diversificarea surselor de import și a destinațiilor de export, modernizarea și eficientizarea instalațiilor existente viabile, promovarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor de conversie cu emisii reduse de carbon;
- Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor;
- Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară.

Ținte 2030:

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură.

8. MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ. Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. Obiectivul urmărește creșterea economică durabilă și promovează munca și un trai decent pentru toți, indiferent de gen, locație geografică și descendență. Devine vitală implementarea principiului „nimeni nu rămâne în urmă”.

Obiective 2021-2027:

- Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești;
- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor;
- Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației;
- Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului național;
- Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare, inclusiv a parteneriatelor public-privat.

Ținte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.

9. INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ. Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă.

Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă. Promovarea industrializării necesită recunoașterea importanței „economiei bazate pe cunoaștere” pentru avantajul competitiv necesar.

Obiective 2021-2027:

- Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 61% în 2020 (în comparație cu 39,4% în 2016);
- Încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor investiționale proprii ale capitalului autohton cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă oră ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare;
- Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă / cu potențial de creștere;
- Dezvoltarea programelor sectoriale de finanțare a cercetării aplicative atât din bugetul de stat, cât și prin stimularea investițiilor private și prin dezvoltare de parteneriate în acest sector.

Ținte 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere;
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare;
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;

- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.

10. INEGALITĂȚI REDUSE. Inegalitatea este un obstacol în procesul de dezvoltare a unei societăți durabile. Inegalitatea apare în diferite domenii cum ar fi problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Unele grupuri vulnerabile, cum ar fi femeile cu dizabilități sau cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare intersecțională, prin care mai multe caracteristici ale grupului sunt supuse fenomenelor discriminatorii, acesta devenind astfel în mod particular dezavantajat. Acest obiectiv al reducerii inegalităților accentuează caracterul ideal și meritocratic al societății și, totodată, permite tuturor accesul la resurse.

Obiective 2021-2027:

- Reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într-un quantum superior celui mediu pe economie;

- Sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare;

- Creșterea intermedierei financiare în mod durabil cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar;

- Promovarea fermă și monitorizarea permanentă a aplicării legislației existente în materie de incluziune socială pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv a persoanelor aparținând minorităților etnice sau de altă natură, în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Ținte 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate;

- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile;

- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului.

11. ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE. În România, conform statisticilor Băncii Mondiale, ponderea populației urbane a crescut la 54,4% în 2014, de la 34% în 1960. Conform Eurostat, media UE era de 72,5% în 2014. Acest proces de urbanizare este într-o continua creștere, obligând orașele să devină deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, pentru a face față schimbărilor socio- economice și de mediu.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea procentului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului;

- Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc);

- Pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;

- Îmbunătățirea calității aerului;

- Creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;

- Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a Agroturismului;
- Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

12. CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE. Decuplarea creșterii economice de efectele negative asupra mediului necesită un nou model de consum și producție durabil. Dezvoltarea durabilă propune soluția unei producții mai eficiente, a unui management durabil al deșeurilor și activități în concordanță cu principiile protecției mediului. În termeni de consum, reciclarea este imperativă, acest lucru necesitând tranziția spre o economie circulară și conștientizarea cetățeanului de limitele planetei.

Obiective 2021-2027:

- Continuarea eforturilor pe plan național pentru ameliorarea productivității utilizării resurselor prin includerea unor ținte precise, riguros monitorizate, în toate strategiile sectoriale și de dezvoltare în profil teritorial în vederea alinierii la standardele europene și pregătirii trecerii la modelul economiei circulare;
- Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție;
- Reducerea risipei de alimente pe întregul traseu producție-transport procesare-comercializare-consum, de la recoltarea în fermă la eliminarea finală a deșeurilor;
- Popularizarea și promovarea unor modele de producție și consum durabile prin campanii de informare pentru publicul larg și demersuri pentru extinderea acestor bune practici în programele educaționale școlare și extrașcolare;
- Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;

- Promovarea instrumentelor care conduc la îmbunătățirea performanțelor de mediu, prin campanii de informare și conștientizare privind avantajele obținerii etichetei UE ecologice pentru produse și servicii, precum și a obținerii înregistrării în EMAS de către organizațiile publice sau private;
- Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi;
- Ameliorarea procesului de urmărire statistico-economică și socială a modelelor de consum și de producție durabilă la nivel național, regional și local;
- Creșterea gradului de pregătire a societății pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor;
- Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile de raportare.

Ținte 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs;
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastic 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024;
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene.

13. ACȚIUNE CLIMATICĂ. Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Obiective 2021-2027:

- Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- Conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă.

Ținte 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

14. VIAȚA ACVATICĂ. Viața marină, clima, economia și bunăstarea socială depind de existența unor mări sănătoase. Schimbările climatice și concurența pentru resursele naturale

adaugă presiuni suplimentare asupra mediului marin. Schimbarea climei și exploatarea nedurabilă a mediului acvatic constituie principalele amenințări pentru oceane și mări.

Obiective 2021-2027:

- Dezvoltarea colaborării internaționale cu statele din regiune pentru îmbunătățirea stării ecologice a apelor Dunării și reducerea impactului negativ al afluenților asupra ecosistemelor marine la vărsarea în Marea Neagră;
- Gestionarea durabilă a resurselor acvatice vii printr-o abordare ecosistemică a activităților de pescuit;
- Întărirea capacității României de combatere a pescuitului INN;
- Susținerea programelor de cercetare pentru protecția și conservarea ariilor protejate și a resurselor acvatice vii.

Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți;
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil al resurselor acvatice vii.

15. VIAȚA TERESTRĂ. Societatea umană a creat o „amprentă” imensă pe Pământ, iar acest impact impune asumarea unei responsabilități sporite, un management responsabil și activități corelate în domeniul protecției mediului. Pădurile sunt fundamentale pentru viața pe planetă. Gestionarea durabilă a acestora are un rol esențial în abordarea provocărilor globale actuale, precum și în combaterea reducerii biodiversității, a degradării solurilor și a prevenirii schimbărilor climatice. În plus, pădurile reprezintă un furnizor important al unei game largi de servicii ecosistemice care îmbunătățesc calitatea vieții, oferind numeroase avantaje pentru mediu, societate și economie, cum ar fi asigurarea securității alimentare, creșterea disponibilității apei și sporirea protecției așezărilor umane. România a intrat în UE cu un capital natural valoros, în unele cazuri, acesta având caracter de unicat. Această contribuție trebuie să fie recunoscută și apreciată ca atare, inclusiv sub raportul sustenabilității financiare a investițiilor necesare pentru conservarea resurselor și menținerea serviciilor oferite de ecosistemele naturale la standardele stabilite la nivelul ONU și UE.

Obiective 2021-2027:

- Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;
- Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu;
- Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;
- Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânătoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate.

Ținte 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede;
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial;
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural.

16. PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE. Dezvoltarea durabilă este și o paradigmă de funcționare a unei societăți echitabile. Această abordare implică o societate pașnică în care beneficiile dezvoltării durabile promovează accesul la justiție pentru toți și crearea unor structuri legislative și instituționale eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. Dezvoltarea durabilă poate deveni o abordare funcțională doar dacă societatea va conștientiza și își va însuși această perspectivă ca pe o realitate firească.

Obiective 2021-2027:

- Aplicarea riguroasă a prevederilor legale existente privind combaterea și condamnarea oricăror acte de violență, abuz, exploatare, trafic de persoane sau discriminare de orice fel, îndeosebi în privința copiilor, femeilor sau persoanelor cu dizabilități, indiferent de rasă, religie, gen sau orientare sexuală;
- Reforma regimului de executare a pedepselor prin modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate;
- Măsuri pentru identificarea unor posibilități de continuare a colaborării interinstituționale, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au fost sancționate penal;
- Redactarea și începerea implementării unei strategii naționale pentru încurajarea creșterii demografice;
- Asigurarea unui tratament corect și nediscriminatoriu pentru cetățenii români aflați temporar la muncă în străinătate prin intervenții oficiale de susținere a intereselor acestora pe lângă autoritățile statelor respective;
- Utilizarea extinsă a tehnicilor digitale avansate în elaborarea și modelarea integratoare a programelor și proiectelor de dezvoltare în vederea optimizării deciziilor privind stabilirea priorităților și alocarea rațională a resurselor financiare pe criterii de rentabilitate și competitivitate.

Ținte 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice;
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe;
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;

- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

17. PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR. România, ca membră a comunității internaționale și a familiei europene, își asumă responsabilitatea de a se implica în efortul comun pentru sprijinirea dezvoltării durabile. Problemele globale impun soluții globale, această abordare necesită și colaborare, respectiv finanțare publică (națională și internațională) pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030.

Obiective 2021-2027:

- Sprijinirea unor soluții realiste, favorabile țărilor în curs de dezvoltare în cadrul dezbaterilor interguvernamentale din cadrul UE, a ONU, precum și a instituțiilor sale specializate pe tema dezvoltării durabile;

- Încurajarea investițiilor și altor activități economice ale unor întreprinzători din România, precum și a proiectelor bazate pe voluntariat, în special la inițiativa tinerilor, care au ca obiect promovarea principiilor și practicilor dezvoltării sustenabile în țări mai puțin dezvoltate;

- Sprijinirea comunităților de români din străinătate prin asigurarea accesului la cursuri de limbă și cultură românească și dezvoltarea lectoratelor de limbă și literatură română în cadrul universităților din Europa și din lume.

Ținte 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;

- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate;

- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;

- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional.

- **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României:** Strategiile, politicile și programele de dezvoltare durabilă în profil teritorial, se fundamentează pe Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR), așa cum este prevăzut în Legea 350/ 2001 cu completările ulterioare. Strategia poartă subtitlul **România policentrică 2035** și reprezintă exercițiul de planificare a dezvoltării teritoriului național, pentru orizontul de timp 2035.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are ca obiective: valorificarea perifericității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental,

- racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare,
- structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane,
- afirmarea solidarității urban-rural,
- dezvoltarea rurală,
- consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale, dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii,
- creșterea competitivității teritoriale,
- protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

- **Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030** – urmărește modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național,

creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor; liberalizarea pieței interne de transport; stimularea dezvoltării economiei și a competitivității; întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național; compatibilitatea cu mediul înconjurător. și sprijinirea racordării unui număr sporit de gospodării la aceste rețele prin grija autorităților locale

- **Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026** are ca principal obiectiv transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.
- **Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027** - Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul ariilor naturale protejate și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale.
- **Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030** – urmărește transformarea României, până la finele anului 2030, într-o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, orientată pe unicitatea patrimoniului cultural și natural, oferind servicii la standarde internaționale prin creșterea cheltuielilor turiștilor actuali, dar și prin atragerea unui număr mai mare de turiști cu un buget peste medie.
- **Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030** – vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România.
- **Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027 propusă în iulie 2019 de către Institutul European de Inovare și Tehnologie, organism independent al UE, creat în 2008**, care consolidează capacitatea de inovare a Europei, vizează următoarele **obiective**, a căror implementare va fi urmărită prin următorul program al UE de cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)
 - Obiectiv 1: Creșterea impactului regional al comunităților de cunoaștere și inovare;
 - Obiectiv 2: Stimularea capacității de inovare a învățământului superior;
 - Obiectiv 3: Lansarea noilor CCI-uri (Comunități de cunoaștere și inovare).

Document de politică industrială a României, Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027 reflectă preocupările referitoare la revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale a României prin creșterea competitivității sale, prin îmbunătățirea capacității de inovare la nivelul întreprinderilor, utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și o specializare inteligentă, care să conducă la realizarea de produse industriale cu valoare adăugată mare. În esență, documentul reprezintă un ansamblu structurat de intervenții publice (politici, programe și

instrumente) menite să direcționeze sistemului industrial către obiective care nu ar putea fi atinse în absența respectivelor intervenții.

- **Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050** – propune ținte concrete, stabilește direcții clare și definește reperele prin care România își va menține poziția de producător de energie în regiune și de actor activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 – reflectă setul de preferințe, particularități și priorități naționale, luând în considerare dreptul României de a-și stabili mixul energetic.

- Concret, statele membre nu mai sunt evaluate în funcție de rezultatul însumat al tuturor activităților economice, agenții economici sunt caracterizați în funcție de performanțele proprii, fiind penalizați dacă depășesc nivelul maxim acceptat de emisii de carbon. Din acest motiv, chiar dacă din perspectivă macro România și-a îndeplinit ținta asumată, din punct de vedere micro situația existentă necesită investiții majore care vor avea ca rezultat și reducerea consumului de resurse neregenerabile.
- Consumul final de energie din surse regenerabile arată că ținta asumată de 24,1% la orizont 2020 este depășită.
- **Strategia Națională a Locuirii** – asigură accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare, având ca principii: siguranța stabilității structurale, acces egal și nediscriminatoriu la locuințe pentru comunitățile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al prețului, dezvoltare urbană și accesul la servicii de utilități publice, valorificarea fondului construit existent etc.
- **Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050** –
 - constituie îndeplinirea condiției favorizante „Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale”, Obiectivul de politică 2: „O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”, obiectivul specific 2.1 „Promovarea măsurilor de eficiență energetică”
 - Obiectivele principale ale strategiei sunt următoarele:
 - îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;
 - crearea de beneficii suplimentare prin îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sănătatea, siguranța și calitatea aerului), reducerea nivelului sărăciei energetice;
 - extinderea duratei de viață și îmbunătățirea siguranței fondului de clădiri.

- **Strategia europeană pentru tineret 2019 – 20272**

recunoaște că tinerii sunt dornici să își ia în mâini propriile destine, să stabilească relații cu ceilalți și să le acorde sprijin și că ar trebui acordată o atenție deosebită tinerilor care riscă să fie marginalizați pe baza potențialelor surse de discriminare.

În cadrul acesteia, au fost definite 11 obiective europene, o viziune pentru o Europă care le permite tinerilor să își realizeze pe deplin potențialul și identifică domenii intersectoriale care afectează viețile tinerilor și indică care sunt provocările care trebuie abordate, astfel:

- O Uniune Europeană mai conectată cu tinerii/ Connecting EU with Youth;
- Egalitate pentru toate genurile/ Equality of All Genders;
- Societăți incluzive/ Inclusive Societies;
- Informare și dialog constructiv/ Information and Constructive Dialogue;
- Sănătate mintală și bunăstare/ Mental Health and Wellbeing;
- Dezvoltarea tinerilor în mediul rural/ Moving Rural Youth Forward;
- Locuri de muncă de calitate pentru toți/ Quality Employment for All;
- Învățământ de calitate/ Quality Learning;
- Spații ale tinerilor și participare pentru toți/ Space and Participation for All;
- O Europă verde și durabilă/ Sustainable Green Europe;
- Organizații de/ pentru tineret și programe europene/ Youth Organisations and European Programmes.

▪ **Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022—2027:**

aprobată prin HGR 440/30.03.2022: reprezintă un factor catalizator al eforturilor și angajamentului Guvernului României asumate pentru dezvoltarea durabilă a României în orizontul 2030 și totodată, pentru asigurarea unei vieți echitabile, demne și prospere locuitorilor săi, oferind cadrul general de intervenție pentru atingerea coeziunii sociale și combaterea provocărilor complexe generate de sărăcie și excluziune socială și accentuate de criza economică ce se întrevide în contextul pandemiei de SARS-CoV-2, acordând o atenție specială incluziunii grupurilor vulnerabile.

Strategia este adaptată cadrului de referință european și internațional. Astfel, respectând exigențele europene ce decurg din calitatea României de stat membru al Uniunii Europene, Strategia este în acord cu obiectivele naționale asumate pentru implementarea Strategiei Europa 2020 prin Programul Național de Reformă și a Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a ONU transpusă în Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, cu recomandările rezultate în cadrul procesului Semestrului European în domeniul sărăciei și excluziunii sociale, aliniindu-se deopotrivă principiilor și drepturilor înscrise în Pilonul european al drepturilor sociale adoptat în cadrul Summitului social pentru creștere și locuri de muncă echitabile de la Göteborg din 17 noiembrie 2017 și care vizează egalitate de șanse și acces pe piața forței de muncă, condiții de muncă echitabile, protecție și incluziune socială. Această corespondență permite totodată încadrarea obiectivelor Strategiei în obiectivele de politică de la nivel european, în cadrul cărora vor fi susținute investițiile din fonduri europene nerambursabile, în perioada de programare 2021 –2027.

- **Pentru susținerea financiară a proiectelor de dezvoltare din România, au fost aprobate și s-au lansat / sau sunt în curs de lansare:**
- Programele Operaționale : la nivel național
 - Programele Regionale: la nivelul regiunilor de dezvoltare,

astfel:

- **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**

În contextul crizei provocate de COVID-19, Comisia Europeană a instituit un **Mecanism de redresare și reziliență** pentru a furniza un sprijin financiar eficace și semnificativ menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre. **Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR)** reprezintă documentul strategic care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență.

Obiectivul general al PNRR este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri alocate pentru România în cadrul mecanismului.

PNRR este structurat pe 15 componente, astfel:

- Componenta 1 - Managementul apei
- Componenta 2 - Păduri și protecția biodiversității
- Componenta 3 - Managementul deșeurilor
- Componenta 4 - Transport sustenabil
- Componenta 5 - Valul renovării
- Componenta 6 - Energie
- Componenta 7 - Transformare digitală
- Componenta 8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
- Componenta 9 - Sprijin pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare, inovare
- Componenta 10 - Fondul Local
- Componenta 11 - Turism și cultură
- Componenta 12 - Sănătate
- Componenta 13 - Reforme sociale
- Componenta 14 - Buna guvernare
- Componenta 15 – Educație

o **Programele Regionale:**

Conform MIPE, <https://mfe.gov.ro/programe-regionale-21-27/>, PROGRAMELE Regionale au fost aprobate prin decizii de către Comisia Europeană în cursul anului 2022, astfel:

- Programul Regional Nord-Vest: Decizia de aprobare nr. C(2022) 7386/11.10.2022
- Programul Regional Sud Muntenia: Decizia de aprobare nr. C(2022) 7253/07.10.2022
- Programul Regional Sud-Vest Oltenia: Decizia de aprobare nr. C(2022) 7441/14.10.2022
- Programul Regional Vest: decizia de aprobare nr. C(2022) 7252/07.10.2022
- Programul Regional Nord-Est: Decizia de aprobare nr. C(2022) 7637/21.10.2022
- Programul Regional Sud-Est: Decizia de aprobare nr. C(2022) 7639/21.10.2022
- Programul Regional Centru: Decizia de aprobare nr. C(2022) 7893/26.10.2022
- Programul Regional București-Ilfov: Decizia de aprobare nr. C(2022) 9211/05.12.2022

*Dintre acestea, de interes pentru Orașul Cavnic este **Programul Regional Nord-Vest:***

- Programul urmărește ca Regiunea NV să devină una dintre cele mai dinamice regiuni europene în ceea ce privește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață. Programul va finanța proiecte implementate în județele Bihor, Satu-Mare, Maramureș, Cluj, Bistrița-Năsăud și Sălaj.

o **Programele de cooperare transfrontalieră,**
dintre care de interes pentru Orașul Cavnic sunt:

✓ **Programul Interreg Next VI A România-Ucraina 2021-2027:**

continuă finanțarea cooperării transfrontaliere în zona de graniță româno-ucraineană, acordând finanțare nerambursabilă, în mod competitiv, în cadrul unor apeluri publice de propuneri de proiecte cu caracter transfrontalier, relevante pentru zona de graniță.

având ca și cadru legal

- Regulamentele (UE) 2021/1058, 2021/1059, 2021/1060, 2021/947, ale Parlamentului European și ale Consiliului
- Programul INTERREG NEXT ROMÂNIA–UCRAINA, aprobat de CE la 30.11.2022 .

Programul va finanța:

Prioritatea 1: Focus transfrontalier asupra mediului

- OBIECTIV SPECIFIC 1.1
Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice
- OBIECTIV SPECIFIC 1.2
Protecția și conservarea naturii și a biodiversității infrastructura verde

Prioritatea 2: Focus transfrontalier asupra mediului

- OBIECTIV SPECIFIC 2.1
Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online
- OBIECTIV SPECIFIC 2.2
Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie sau în comunitate
- OBIECTIV SPECIFIC 2.3:
Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Prioritatea 3: Cooperare la frontieră

- OBIECTIV SPECIFIC 3.1:
Gestionarea trecerii frontierei și managementul mobilității

➤ **Alte programe de finanțare:**

○ ***Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene***

reprezintă scheme de finanțare nerambursabilă și își propun să contribuie la reducerea disparităților sociale și economice în Spațiul Economic European (SEE), precum și la întărirea relațiilor bilaterale dintre Norvegia și statele beneficiare. Fondurile Norvegiene mai sunt cunoscute și sub denumirea de „Mecanismul Financiar Norvegian”. Deși Regatul Norvegiei nu face parte din Uniunea Europeană, Norvegia, împreună cu celelalte țări din Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS – respectiv Elveția, Islanda și Liechtenstein) sunt strâns legate de valorile europene și își doresc să promoveze egalitatea de șanse, toleranța, securitatea, protejarea mediului înconjurător și un standard de viață decent pentru toți cetățenii europeni. Conform MIPE, până în anul 2024, în baza Memorandumurilor de înțelegere semnate la data de 13 octombrie 2016 între Guvernul României și statele donatoare, se finanțează proiecte în 12 domenii de interes:

- dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului;
- energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică;
- dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM;
- sănătate publică;
- cercetare;
- patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural și cooperare culturală;
- justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen;
- afaceri interne, cooperare polițienească și combaterea criminalității;
- educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri;
- dialog social și muncă decentă;
- cetățenie activă – societate civilă;
- mediu și schimbări climatice.

➤ **Inițiativa “Noul Bauhaus European” armonizată cu valențele naționale**

Pe parcursul anului 2022, în România au fost dezvoltate inițiative pentru implementarea și promovarea valorilor Noului Bauhaus European, în care sunt arătate variile dimensiuni ale acestui concept, combinând viziunea Pactului Verde European cu o schimbare concretă în comunitate. S-a constituit astfel un grup de specialiști care a contribuit la formularea unei viziuni privind armonizarea conceptului cu realitățile din România, abordând provocările și oportunitățile de viitor pentru Noul Bauhaus European, astfel încât acesta să devină un proiect cât mai inclusiv și să își dezvolte propria comunitate în România. Au răspuns partenerii Comisiei Europene, artiști, arhitecți, reprezentanți din mediul academic, ONG-uri implicate.

❖ **Context regional - la nivelul RD NV**

În perioada 2017-2023 s-au produs schimbări importante la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord Vest, atât de ordin organizatoric, cât și ca nivel de abordare la nivel regional, mai ales în domeniul gestionării fondurilor europene, dar și guvernamentale în teritoriu.

Deoarece documentul strategic SDDLI Cavnic cuprinde atât perioada 2017-2020, cât și perioada 2021-2027 , VOM ABORDA CONTEXTUL REGIONAL STRUCTURAT PE CELE DOUĂ PERIOADE DE PROGRAMARE DISTINCTE:

- Perioada de programare 2014-2020
- Perioada de programare 2021-2027

➤ **Perioada de programare 2014-2020, la nivel RD NORD-VEST**

Documentele programatice la nivel regional pe Perioada de programare 2014-2020 au fost în permanent acord cu documentele europene, armonizate la nivel național cu legislația României (Sursa: Plan de dezvoltare regională pentru perioada 2014 2020)

Prin activitatea de planificare ADR Nord-Vest își propune să contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România, stipulate în Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională:

- diminuarea dezechilibrelor regionale existente,
- corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor și
- stimularea cooperării inter-regionale, interne și internaționale, transfrontalier:

Viziunea pe termen lung (2034): Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Obiectivul general al Strategiei de dezvoltare regională al RD NV este „Creșterea economiei regionale prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților intra și inter-regionale și creșterea standardului de viață regional.

Priorități PDR 2014-2020

Prioritatea PDR 1 – Creșterea competitivității regiunii și stimularea cercetării și inovării

Răspunde cu precădere următoarelor obiective tematice europene:

OT 1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării

OT 3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii

OT 8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

PRIORITĂȚI DE INVESTIȚIE

1.1. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor și a microîntreprinderilor și creșterea gradului de internaționalizare ale acestora

1.2. Sprijinirea și promovarea activităților de CDI

1.3. Dezvoltarea și încurajarea antreprenorialului

1.4. Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic

Prioritatea PDR 2. Creșterea accesibilității regiunii și a mobilității locuitorilor, mărfurilor și informațiilor

Răspunde cu precădere următoarelor obiective tematice europene:

OT7. Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore și

OT2. Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acestora.

PRIORITĂȚI DE INVESTIȚIE

2.1. Dezvoltarea unui sistem de transport durabil și sustenabil

2.2. Îmbunătățirea accesului la infrastructura TIC și creșterea atractivității utilizării rețelelor de către mediul privat și public

Prioritatea PDR 3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune

Răspunde cu precădere obiectivelor europene tematice

OT 8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

OT 9. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

OT 10. Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții

OT 11. Consolidarea capacității instituționale și asigurarea unei administrații publice eficiente

PRIORITĂȚI DE INVESTIȚIE

3.1. Investiții în educație, servicii sociale și de sănătate și în îmbunătățirea calității serviciilor din aceste domenii

3.2. Dezvoltarea capitalului uman

3.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei în zonele urbane și rurale

3.4. Dezvoltarea capacității administrative regionale

Prioritatea PDR 4. Protecția mediului natural și antropoc, utilizarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor poluante

Răspunde în principal obiectivului tematic european

OT 4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele

OT 5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor

OT 6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

PRIORITĂȚI DE INVESTIȚIE

4.1. Promovarea eficienței energetice în sectorul public și privat

4.2. Protecție împotriva efectelor schimbărilor climatice

4.3. Protejarea biodiversității și a resurselor naturale (apă, aer, sol)

4.4. Dezvoltare urbană durabilă

4.5. Dezvoltarea infrastructurii de mediu în sectoarele apă și deșeuri

4.6. Dezvoltarea sustenabilă a patrimoniului cultural și construit

➤ **Perioada de programare 2021-2027 la nivel RD NORD-VEST**

Programul Regional Nord-Vest 2021-2027:

Programul urmărește ca Regiunea NV să devină una dintre cele mai dinamice regiuni europene în ceea ce privește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață. Programul finanțează proiecte implementate în județele Bihor, Satu-Mare, Maramureș, Cluj, Bistrița-Năsăud și Sălaj. Planul de Dezvoltare Regională Nord Vest 2021 – 2027 este realizat de către ADR Nord Vest.

Programul propune intervenții pentru dezvoltarea capacității de cercetare, dezvoltare, inovare și digitalizare, creșterea performanței energetice a fondului existent de clădiri publice și rezidențiale, valorificarea spațiilor degradate de la nivelul orașelor, mobilitatea urbană sustenabilă, investiții în rețeaua de drumuri județene și în infrastructura educațională, precum și acțiuni de valorificare a potențialului cultural, turistic și balnear.

În cadrul exercițiului financiar 2021-2027, pot obține finanțări autorități și instituții publice, mediul de afaceri, mediul academic și de cercetare și ONG-urile.

Programul Regional Nord-Vest beneficiază de o alocare totală de 1.437.252.471 euro, și este structurat pe următoarele priorități:

- **Prioritatea 1** : O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice – valoare totală: 327.904.956 euro
- **Prioritatea 2** : O regiune cu localități smart – valoare totală: 60.332.872 euro
- **Prioritatea 3** : O regiune cu localități prietenoase cu mediul – valoare totală: 210.666.112 euro

- **Prioritatea 4** : O regiune cu mobilitate urbană multimodală sustenabilă – valoare totală: 305.155.751 euro
- **Prioritatea 5** : O regiune accesibilă – valoare totală: 184.978.708 euro
- **Prioritatea 6** : O regiune educată – valoare totală: 77.386.100 euro
- **Prioritatea 7** : O regiune atractivă – valoare totală: 210.363.134 euro
- Asistență tehnică** – valoare totală: 60.464.838 euro

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027 (AM PR NV) este structura organizatorică din cadrul ADR NV, responsabilă de gestionarea și implementarea PR NV 2021-2027 și de utilizarea eficientă, efectivă și transparentă a fondurilor

- ✓ **Planul de dezvoltare regională (PDR)** este principalul document de planificare elaborat la nivel regional și reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective.

Prin activitatea de planificare ADR Nord-Vest își propune să contribuie la **realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România, stipulate în Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională:**

1. diminuarea dezechilibrelor regionale existente,
2. corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor și
3. stimularea cooperării inter-regionale, interne și internaționale, transfrontaliere.

- ✓ **Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 NV 2021-2027**

Specializarea inteligentă pornește de la premisa că nici o regiune nu are suficiente resurse pentru a putea fi competitivă în toate domeniile, motiv pentru care este mult mai eficient ca fiecare regiune să își identifice ariile în care poate face diferența în competiția globală și să își focalizeze apoi atenția pe acele arii în efortul de inovare.

Strategia de specializare inteligentă a regiunii Nord-Vest (RIS III NV) are ca obiectiv transformarea economică prin inovare, bazându-se pe acele sectoare, activități economice care au potențial, dar și pe rezultatele activității de cercetare-dezvoltare. Astfel, în urma unui larg proces de descoperire antreprenorială, s-au identificat domeniile prioritare și prioritățile aferente:

1. Pilonul I - Inovare pentru sănătate și bunăstare

- a. Domeniul Agroalimentar
- b. Domeniul Cosmetice și suplimente alimentare
- c. Domeniul Sănătate

2. Pilonul II - Dezvoltarea sectoarelor emergente

- a. Domeniul Materiale noi
- b. Domeniul Tehnologii avansate de producție

3. Pilonul III – Transformare digitală: agenda digitală regională

- a. Domeniul Tehnologia informației și comunicațiilor

Strategia este un document dinamic, la fel și procesul de descoperire antreprenorială, ceea ce va permite actualizarea priorităților identificate în strânsă corelare cu specificul cercetării și inovării în regiune.

- ✓ **Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic în Regiunea Nord-Vest 2016-2025 (PRAI)** urmărește îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și creșterea contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025. Rolul PRAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local.
- ✓ **Strategia regională de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a regiunii Nord-Vest 2021-2027** urmărește inventarierea tuturor formelor de mobilitate și transport la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest, incluzând transportul public și privat, de marfă și pasageri, motorizat și nemotorizat, în mișcare sau în staționare, precum și infrastructura aferentă acestora, cu scopul de:

I. a reorienta orașele/municipiile către conceptul de mobilitate urbană în contextul planificării pentru oameni prin prioritizarea mijloacelor de transport cu emisii reduse sau zero;

II. a conecta regiunea la rețeaua de transport europeană TEN-T care să sporească accesibilitatea și conectivitatea (rutieră, feroviară, aeriană);

III. a dezvolta/îmbunătăți infrastructura rutieră/feroviară/aeriană astfel încât să contribuie la conectarea sporită a regiunii la nivel național, respectiv eficientizarea legăturilor la nivel regional;

IV. a orienta orașele/municipiile către soluții smart de abordare a mobilității urbane (în ceea ce privește toate palierele acestora – infrastructură rutieră, infrastructură feroviară, transport public, management de trafic etc);

V. a spori dezvoltarea infrastructurilor asociate modurilor de transport în comun (rutier, feroviar etc) și a celor nemotorizate (velo și pietonal) atât la nivel local cât și regional – și încurajarea utilizării acestora, în vederea asigurării unei alternative eficiente în defavoarea utilizării automobilului personal; astfel încât să se evidențieze nevoile de investiții ce trebuie realizate în perioada următoare de finanțare 2021-2027.

- ◆ **Strategia de dezvoltare a turismului pentru Regiunea de Nord-Vest aferentă intervalului de planificare de scurtă durată, 2021-2027.**

Strategia de dezvoltare a turismului pentru Regiunea de Nord-Vest aferentă intervalului de planificare de scurtă durată, 2021-2027, are drept suport fundamental bogăția, diversitatea și atractivitatea remarcabilă a elementelor de patrimoniu natural și antropic al celor șase județe constituate: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Aceasta are menirea de a creiona coordonatele majore ale dinamicii fenomenului turistic astfel încât acesta să se impună, prin competitivitatea sa, nu numai în plan regional sau național, ci și la nivel internațional într-o manieră durabilă, sustenabilă. Demersul în cauză nu poate face însă abstracție de impactul unor factori restrictivi endogeni și exogeni în raport cu acțiunea cărora turismul trebuie să releve o reziliență specifică. Astfel de fenomene și procese de risc turistic cu impact strategic sunt: pandemia de COVID-19, conflictul ruso-ucrainean, dificultățile din sectorul energetic și alimentar în continuă accentuare etc. Acțiunea lor conjugată a generat o criză majoră a domeniului turistic în ansamblul său, ce reclamă, pentru a fi atenuată și înlăturată, soluții și măsuri strategice adecvate contextului dat.

Studiul privind inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale regiunii de Nord-Vest, elaborat în anul 2019 de Universitatea Babeș-Bolyai cu aportul subcontractant al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, Colectivul de Geografie.

Cu ajutorul unei judicioase și susținute activități de inventariere, evaluare și prioritizare a punerii în valoare a patrimoniului atractiv regional, turismul în RD NORD-VEST poate fi dezvoltat la cote superioare situației existente. Pe baza acestui studiu se planifică și amenajează obiectivele turistice existente astfel încât regiunea să prezinte cererii turistice interne și internaționale o ofertă atractivă și competitivă.

♦ **Inițiativa Noul Bauhaus European armonizată cu valențele RD Nord-Vest**

În data de 30 martie 2022, DG REGIO a lansat un apel pentru implementarea Noului Bauhaus European, sub titlul „Sprijin pentru inițiativele locale Noul Bauhaus european” care se adresează autorităților publice locale din localitățile cu mai puțin de 100 de mii de locuitori.

Prin finanțare de la Uniunea Europeană 20 de proiecte din Uniunea Europeană beneficiază de sprijin din partea unui grup de experți interdisciplinari pentru a facilita adoptarea și implementarea elementelor Noului Bauhaus european: sustenabilitate, estetică și incluziune.

Mai exact, prin acest apel competitiv se caută proiecte menite să transforme viața de zi cu zi, în conformitate cu principiile Noului Bauhaus european. Contribuția adusă la această inițiativă vizează patru domenii de acțiune:

- ♦ Renovarea clădirilor și spațiilor publice existente, ținând cont de economia circulară și de reducerea emisiilor de carbon;
- ♦ Conservarea și transformarea patrimoniului cultural;
- ♦ Adaptarea și transformarea clădirilor prin soluții la prețuri accesibile;
- ♦ Regenerarea spațiilor urbane sau rurale.

Noul Bauhaus european face din Pactul verde european (European Green Deal) o experiență culturală, centrată pe om, pozitivă și tangibilă pentru toată lumea, promovând transformarea și adaptarea orașelor din întreaga Europă prin locuri frumoase, sustenabile și incluzive. Este o inițiativă bazată pe:

- ♦ Sustenabilitate – promovează obiectivele climatice, circularitatea, poluarea zero și biodiversitatea
- ♦ Estetică – crește calitatea experienței și a stilului dincolo de funcționalitate
- ♦ Incluziune – promovează valorizarea diversității și accesibilității.

❖ **Context județean – la nivelul Județului Maramureș**

La nivelul județului Maramureș, din punctul de vedere al dezvoltării policentrice, orașul Cavnic este încadrat ca “oraș de rangul III” privind Clasificarea zonelor urbane din România (Sursa - Legea nr. 351/2001) având pe palierul decizional “competență locală de decizie”.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027, versiunea supusă transparenței decizionale iulie 2023.

Sursa: site-ul oficial al CJMM¹

Viziunea:

Județul Maramureș este recunoscut prin valoarea peisajului în accepțiunea acestuia conform Convenției Europene a Peisajului semnată la Florența. În acest context județul Maramureș și-a bazat dezvoltarea pe (1). Existența diversității din rândul comunităților locale, (2). Existența resurselor naturale și culturale și (3). Activitățile comunităților ce au transmis generațiilor actuale și viitoare respectarea și promovarea valorilor și unicității locului. În

¹ <https://www.cjmaramures.ro/activitate/transparența-decizionala/proiect-de-hotarare-privind-aprobarea-strategiei-de-dezvoltare-durabila-a-judetului-maramures-pentru-perioada-2021-2027>

consecință integrarea dimensiunii temporale, spațiale și societale a județului Maramureș reprezintă un reper important pe parcursul deceniului următor.

VIZIUNE:

LA ORIZONTUL ANULUI 2035, JUDEȚUL MARAMUREȘ VA FI O COMUNITATE în CARE CULTURA FRUMOSULUI IA FORME INOVATIVE în PROTECȚIA PEISAJULUI, DEVENIND UN LOC DE VIAȚA STABIL ȘI SIGUR, O DESTINAȚIE TURISTICĂ ȘI DE AFACERI DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ.

Țintele anului 2030 sunt noi investiții realizate în parteneriat între sectorul public și privat, generatoare de locuri de muncă cu valoare adăugată ridicată, ce vor crește nivelul de funcționalitate și de atractivitate a comunităților locale, într-un mediu multicultural și natural unic.

Prin implementarea strategiei, Județul Maramureș devine:

- Un județ conectat regional, ce promovează și susține dezvoltarea afacerilor pentru menținerea și atragerea de noi întreprinderi și locuri de muncă bine plătite;
- Un județ care răspunde nevoilor cetățenilor și firmelor prin servicii adecvate, eficiente și de calitate;
- Un județ care promovează posibilități de odihnă, recreere și de dezvoltare culturală, stimulat de un cadru natural și o atmosferă culturală de excepție;
- Un județ în care funcționează o administrare integră, transparentă și responsabilă, înțelegând că deciziile de astăzi vor avea un ecou peste mai multe generații.

Misiune: Perspectiva județului de mâine va transfera noi sarcini către administrațiile locale, cu scopul de a transforma programele și proiectele propuse pentru viitor în realitate. Administrația publică este pregătită să abordeze dezvoltarea printr-un proces de pregătire, implementare și evaluare a deciziilor prin proceduri eficiente de lucru.

Consiliul Județean Maramureș va oferi cetățenilor săi servicii publice de calitate, sprijin pentru o dezvoltare economică de succes și o administrare transparentă bazată pe următoarele valori:

1. Respect - cetățenii fiind tratați egal, cu demnitate și înțelegere;
2. Onestitate - administrația acționând corect și cu integritate;
3. Răspundere – administrația acționând în interacțiune cu publicul și fiind responsabilă pentru toate acțiunile întreprinse;
4. Angajament în furnizarea serviciului public pentru toți cetățenii județului.

Priorități de dezvoltare durabilă:

Obiectivele strategice pentru următorul deceniu urmăresc trei procese cheie ce contribuie la atingerea unui alt nivel de dezvoltare al județului Maramureș.

- Primul proces vizează **bio-economia și sectoarele care o susțin** ca avangardă a dezvoltării pentru un viitor durabil, susținut de tranziția către folosirea eficientă de resurse energetice curate, cu zero emisii de carbon și procesul de reciclare în contextul dezvoltării unei economii circulare.
- Al doilea proces țintește **creșterea calității vieții în zone urbane și rurale**, cu accent pe consolidarea relațiilor urban-rural.
- Al treilea proces consideră **patrimoniul natural și cultural ca factor de dezvoltare socioeconomică și de susținere a unui turism de nișă**, prin activități de conservare, protejare, reabilitare și punere în valoare.

Obiectivele strategice cupleză sistemul urban și rural cu valorile cadrului natural, cu calitatea vieții comunităților, dezvoltarea economică și cu gradul de accesibilitate și mobilitate. Acest agregat este susținut de capacitatea administrativă, a cărei performanță asigură

realizarea strategiei în parametrii formulați. Conținutul obiectivelor solicită și coordonarea acestora cu rezultatele ce vor fi atinse și cu indicatorii cheie ce pot fi monitorizați pe parcursul implementării strategiei.

Sunt formulate **astfel trei obiective strategice pentru dezvoltarea județului, susținute de un al patrulea obiectiv strategic legat de capacitatea administrativă:**

Obiectiv strategic 1: Sprijinirea tranziției la o economie capabilă să facă față cu succes transformărilor actuale și provocărilor viitorului, printr-o mai bună conectare la piețele mari de desfacere, infrastructură și servicii suport pentru afaceri și inovare, respectiv investiții în adaptarea și flexibilizarea forței de muncă;

Obiectiv strategic 2: Satisfacerea nevoilor și a dreptului cetățenilor de a avea acces la condiții decente de locuire și oportunități echitabile de dezvoltare personală, prin îmbunătățirea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate;

Obiectiv strategic 3: Reducerea emisiilor, conservarea biodiversității și sprijinirea tranziției energetice, pentru asigurarea unui cadru natural curat, rezilient și sigur pentru locuitori, activități economice și turiști.

Obiectivele de dezvoltare a județului prin investiții multisectoriale abordate integrat solicită și obiective ce privesc infrastructura administrativă a județului, ale cărei performanțe vor asigura implementarea strategiei.

Obiectivul strategic 4 însumează o serie de condiționalități administrative pentru implementarea strategiei de dezvoltare:

Obiectiv strategic 4: Asigurarea bunei guvernări și întărirea capacității administrațiilor publice locale de a gestiona dezvoltarea, cooperarea teritorială și parteneriatul cu cetățenii, sectorul privat și nonguvernamental.

Fiecărui obiectiv strategic îi corespund o serie de obiective specifice, cu tematică sectorială, care vor genera ulterior (în secțiunea următoare) un pachet integrat de politici și programe de dezvoltare.

Obiectiv strategic 1

Obiectiv specific 1.1: Asigurarea conectării județului la oportunități de dezvoltare regională și a mobilității durabile a persoanelor și mărfurilor

Politicile publice vizate sunt:

Politica P1.1.a. Asigurarea conectivității județului la coridoare de dezvoltare, poli urbani de creștere și piețe strategice externe

Politica P1.1.b. Creșterea accesibilității UAT-urilor și a zonelor de dezvoltare din județ la rețeaua majoră de transport și promovarea mobilității durabile

Politica P1.1.c. Consolidarea conectării județului la rețele strategice digitale și energetice

Obiectiv specific 1.2: Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării, a digitalizării, antreprenoriatului și adaptării forței de muncă la provocările viitorului

Politica P1.2a: Dezvoltarea capacităților publice și private de CDI și integrarea în ecosistemul regional de inovare

Politica P1.2b: Încurajarea antreprenoriatului, sprijinirea IMM-urilor și a structurilor asociative

Politica P1.2c: Asigurarea necesarului de forță de muncă cu competențe relevante pentru nevoile agenților economici și ale comunităților

Obiectiv specific 1.3: Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor-suport pentru dezvoltarea turismului durabil și a nișelor cu potențial mare de dezvoltare

Politica 1.3a: Dezvoltarea infrastructurii suport pentru turism și agrement și sprijinirea investițiilor private din domeniu

Politica 1.3b. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice și de recreere
Politica 1.3c. Conservarea și valorificarea patrimoniului cultural

Obiectiv strategic 2:

Obiectiv specific 2.1: Creșterea calității fondului construit și a spațiului public

Politica 2.1.a. Revitalizarea zonelor urbane

Politica 2.1.b. Dezvoltarea și creșterea atractivității spațiului public în mediul rural

Obiectiv specific 2.2: Reducerea riscului de sărăcie și excluziune socială, prin investiții în învățământ, sănătate, servicii sociale, cultură, tineret, sport și recreere

Politica 2.2.a. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor educaționale

Politica 2.2.b. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de sănătate

Politica 2.2.c. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale

Politica 2.2.d. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale, sportive, de recreere și tineret

Obiectiv specific 2.3: Îmbunătățirea accesului cetățenilor la infrastructură și servicii edilitare

Politica 2.3.a. Creșterea accesibilității la infrastructura și serviciile de alimentare cu apă și canalizare

Politica 2.3.b. Creșterea accesibilității la infrastructura și serviciile de alimentare cu energie electrică, gaze naturale și de iluminat public

Obiectivul strategic 3

Obiectiv specific 3.1: Protejarea biodiversității și valorificarea durabilă a peisajului natural

Politica P3.1a: Menținerea integrității și calității patrimoniului natural și resurselor naturale

Politica P3.1b. Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului

Obiectiv specific 3.2: Reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, inclusiv prin reducerea expunerii la riscuri și îmbunătățirea capacității de intervenție în situații de urgență

Politica P3.2a: Managementul riscurilor și al situațiilor de urgență

Politica P3.2b: Monitorizarea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu (zgomot, aer, ape, sol)

Obiectiv specific 3.3: Sprijinirea adaptării la schimbările climatice, cu accent pe promovarea

eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile

Politica P3.3.a: Valorificarea surselor de energie regenerabilă

Politica P3.3b. Eficientizare energetică a clădirilor publice și private; clădiri/anexe cu funcțiuni edilitare și a instalațiilor conexe

Obiectiv strategic 4

Obiectiv specific 4.1: Îmbunătățirea capacității de management al dezvoltării și de furnizare de servicii publice de calitate, cu accent pe transformarea digitală a administrației locale

Politica P4.1a: Digitalizarea administrației locale și a serviciilor publice oferite de aceasta

Politica P4.1b. Dezvoltarea resurselor necesare unei administrații locale performante

O imagine de ansamblu a matricii obiective – politici publice este redată în continuare:

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

VIZIUNEA JUDEȚULUI MARAMUREȘ: O COMUNITATE ÎN CARE CULTURA FRUMOSULUI IA FORME INOVATIVE ALE PROTECȚIEI PEISAJULUI, DEVENIND UN LOC DE VIAȚĂ STABIL ȘI SIGUR, O DESTINAȚIE TURISTICĂ ȘI DE AFACERI DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ										
Obiectiv strategic 1: Sprijinirea tranziției la o economie capabilă să facă față cu succes transformărilor actuale și provocărilor viitorului, printr-o mai bună conectare la piețele mari de desfacere, infrastructură și servicii suport pentru afaceri și inovare, respectând investiții în adaptarea și flexibilizarea forței de muncă		Obiectiv strategic 2: Satisfacerea nevoilor și a drepturilor cetățenilor de a avea acces la condiții decente de locuire și oportunități echitabile de dezvoltare personală, prin îmbunătățirea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate		Obiectiv strategic 3: Reducerea emisiilor, conservarea biodiversității și sprijinirea tranziției energetice, pentru asigurarea unui cadru natural curat, rezilient și sigur pentru locuitori, activități economice și turști		Obiectiv strategic 4: Asigurarea unei bune guvernări și întărirea capacității administrațiilor publice locale de a gestiona dezvoltarea, cooperarea teritorială și parteneriatul cu cetățenii, sectorul privat și non-guvernamental				
OBIECTIVE SPECIFICE		OBIECTIVE SPECIFICE		OBIECTIVE SPECIFICE		OBIECTIVE SPECIFICE				
1.1: Asigurarea conectării județului la oportunitățile de dezvoltare regională și a mobilității durabile a persoanelor și mărfurilor	1.2: Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării, a digitalizării, antreprenoriatului și adaptării forței de muncă la provocările viitorului	1.3: Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru dezvoltarea turismului durabil și a niselor cu potențial mare de dezvoltare	2.1: Creșterea calității fondului construit și a spațiului public	2.2: Reducerea riscului de sărăcie și excludere socială, prin investiții în învățământ, sănătate, servicii sociale, cultură, tineret, sport și recreere	2.3: Îmbunătățirea accesului cetățenilor la infrastructură și servicii edilitare	3.1: Protecția biodiversității și valorificarea durabilă a peisajului natural	3.2: Reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, inclusiv prin reducerea expunerii la riscuri și îmbunătățirea capacității de intervenție în situații de urgență	3.3: Sprijinirea adaptării la schimbările climatice, cu accent pe promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile	4.1: Îmbunătățirea capacității de management și dezvoltării și de furnizare de servicii publice de calitate, cu accent pe transformarea digitală a administrației locale	4.2: Creșterea gradului de cooperare teritorială, transfrontalieră și transnațională, precum și întărirea parteneriatului cu toți actorii relevanți de la nivelul local
POLITICI		POLITICI		POLITICI		POLITICI		POLITICI		
1.2a: Dezvoltarea capacităților publice și private de CDI și integrarea în ecosistemul regional de inovare	1.3a: Dezvoltarea infrastructurii suport pentru turism și agrement și sprijinirea investițiilor private din domeniu	2.1a: Revitalizarea zonelor urbane	2.2a: Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor educaționale	2.3a: Creșterea accesibilității la infrastructură și servicii de alimentare cu apă și canalizare	3.1a: Menținerea integrității și calității patrimoniului natural și resurselor naturale	3.2a: Managementul riscurilor și al situațiilor de urgență	3.3a: Valorificarea energiei regenerabile	4.1a: Digitalizarea administrației locale și a serviciilor publice oferite de aceasta	4.2a: Consolidarea cooperării teritoriale, la nivel intrajudețean	
1.2b: Incurajarea antreprenoriatului, sprijinirea IMM-urilor și a structurilor asociative	1.3b: Dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice și de recreere	2.1b: Dezvoltarea și creșterea atractivității spațiului public în mediul rural	2.2b: Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale	2.3b: Creșterea accesibilității la infrastructură și servicii de alimentare cu energie electrică, gaze naturale și de iluminat public	3.1b: Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului	3.2b: Monitorizarea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu (zgomot, aer, ape, sol)	3.3b: Eficientizarea energetică a clădirilor publice și private	4.1b: Dezvoltarea resurselor necesare unei administrații locale performante	4.2b: Valorificarea oportunităților de cooperare transfrontalieră și transnațională	
1.2c: Asigurarea necesarului de forță de muncă cu competențe relevante pentru nevoile agenților economici și ale comunităților	1.3c: Conservarea și valorificarea patrimoniului cultural	2.2b: Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale, sportive, de recreere și tineret	2.2c: Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale, sportive, de recreere și tineret							
PROGRAME		PROGRAME		PROGRAME		PROGRAME		PROGRAME		
Program 1.1a-1: Infrastructură de transport rutier de importanță europeană/națională	Program 1.2a-1: Infrastructură CDI	Program 1.3a-1: Infrastructură-suport pentru turism și agrement	Program 2.1a-1: Piețe publice și zone pietonale	Program 2.2a-1: Infrastructură pentru educația anteprescolară și precolară	Program 2.3a-1: Alimentare cu apă potabilă	Program 3.1a-1: Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate	Program 3.2a-1: Inundații	Program 3.3a-1: Analizarea tipurilor de energie regenerabilă	Program 4.1a-1: Digitizare și aplicații de tip Smart City / Smart Village	
Program 1.1a-2: Infrastructură de transport feroviar	Program 1.2b-1: Ecosistem antreprenorial	Program 1.3a-2: Sprijin pentru investiții private în HORECA	Program 2.1a-2: Spații degradate/subutilizate	Program 2.2a-2: Infrastructură pentru învățământ primar, gimnazial și liceal	Program 2.3a-2: Colectare și epurare ape uzate	Program 3.1a-2: Educație și informare în domeniul patrimoniului natural	Program 3.2a-2: Îmbunătățiri funciare / alunecări de teren	Program 3.3a-2: Utilizarea surselor de energie regenerabilă	Program 4.1a-2: Infrastructură TIC	
Program 1.1a-3: Transport multimodal	Program 1.2b-2: Competitivitatea și digitalizarea IMM-urilor	Program 1.3b-1: Atracții și experiențe turistice	Program 2.1a-3: Spații publice în cartiere de locuit	Program 2.2a-3: Digitalizarea educației	Program 2.3b-1: Iluminat public	Program 3.1b-1: Gestionarea fondului forestier	Program 3.2b-1: Infrastructura pentru situații de urgență	Program 3.3b-1: Clădiri publice	Program 4.1b-1: Infrastructura (logistica) administrativă	
Program 1.1a-4: Transport aerian	Program 1.2b-3: Agricultură inteligentă, rezilientă și durabilă	Program 1.3b-2: Promovare turistică	Program 2.1a-4: Refatarea clădirilor din zonele istorice	Program 2.2a-4: Calitatea actului educațional	Program 2.3b-2: Extindere, modernizare, reabilitare rețele de distribuție energie electrică	Program 3.1b-2: Protecția și valorificarea fondului cinegetic și piscicol	Program 3.2b-2: Poluarea aerului	Program 3.3b-2: Locuințe	Program 4.1b-2: Resursa umană	
Program 1.1b-1: Infrastructură rutieră de transport județean și local	Program 1.2b-4: Oportunități diversificate de ocupare în mediul rural	Program 1.3c-1: Patrimoniul construit	Program 2.1b-1: Centre civice	Program 2.2a-5: Combaterea segregării și abandonului	Program 2.3b-3: Extindere, reabilitare, modernizare rețele de distribuție a gazelor naturale		Program 3.2b-3: Poluarea fonică	Program 3.3b-3: Intreprinderi	Program 4.1b-3: Resurse financiare	
Program 1.1b-2: Variante ocolitoare / sosele de centură	Program 1.2b-5: Comercializarea produselor agricole	Program 1.3c-2: Patrimoniul mobil	Program 2.1b-2: Parcuri/locuri de joacă	Program 2.2a-6: Învățământ superior			Program 3.2b-4: Remedierea siturilor contaminate			
Program 1.1b-3: Transport alternativ	Program 1.2c-1: Învățarea pe tot parcursul vieții	Program 1.3c-3: Patrimoniul intangibil		Program 2.2b-1: Asistență medicală spitalicească			Program 3.2b-5: Managementul deșeurilor (în conformitate cu PJGD)			
Program 1.1b-4: Transportul public	Program 1.2c-2: Învățământ profesional			Program 2.2b-2: Asistența medicală în regim ambulatoriu						
Program 1.1c-1: Extindere rețele de transport gaze naturale				Program 2.2b-3: Asistența medicală						

❖ Context local – orașul Cavnic

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI Cavnic – SDDL Cavnic 2021-2027 este elaborată având la bază documentul strategic “Strategia de dezvoltare durabilă locală a orașului Cavnic pentru perioada 2017-2025” (SDDL Cavnic 2017-2025), document finalizat la data de 20.12.2017, conform PVR nr. 94/20.12.2017, document strategic aprobat prin HCL nr. 95 / 07.05.2018.

De asemenea, având în vedere faptul că de la data finalizării SDDL Cavnic 2017-2025 (document finalizat la data de 07.05.2018) până în prezent, au apărut modificări importante în structurile de gestionare a programelor și fondurilor europene și naționale, legislație nouă și modificări/completări ale legislației preexistente în dezvoltarea strategică și documentele programatice privind strategiile și programele la nivel național/regional/local/, se impune actualizarea/revizuirea/reeditarea unui nou document programatic, “STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI Cavnic – SDDL Cavnic 2021-2027, care să corespundă cerințelor, contextului și situației actuale.

Aria de acțiune selectată pentru SDDL Cavnic 2021-2027

Aria de acțiune selectată pentru SDDL Cavnic 2021-2027 este Orașul Cavnic, unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, care face parte din categoria orașelor mici, fiind situată în centrul județului, pe o vale îngustă a râului Cavnic din zona munților Gutâi, pe un teren foarte accidentat.

Orașul este format din mai multe cartiere: Ferăstrău (Sirisău), Valea Albă, Centru, Berbincioara, Șuior, Erștiol, Handal, Roata.

Orașul Cavnic, (numit local și Capnic, maghiară Kapnikbánya, germană Kapnik) ca unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, este situat geografic în partea de Nord-Vest a României, respectiv în partea centrală a județului Maramureș, la 32 km de municipiul Baia Mare și la 30 km de municipiul Sighetu Marmăției, la poalele Munților Gutâi, având coordonatele 47°39'48.3"latitudine N 23°52'36.7"longitudine E.

Oraș de altitudine așezat pe un teren cu puternice denivelări (diferențe de altitudine cuprinse între 550 m și 1.050 m), aflat între înălțimile Gutâiului (de aproape 1448 m Vârful Mogoșa, Rotunda și Hija, pe o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, brăzdat de valea Râului Cavnic, Valea Gutinului și afluenții lor, Cavnicul se învecinează la nord cu comuna Ocna Șugatag (stațiune balneoclimaterică de interes local), la nord vest cu comuna Șișești, la nord est cu comunele Budești și Băiuț, iar la sud cu comuna Cernești.

Etimologic, denumirea de Cavnic provine din latinescul "cave" (peșteră, adâncitură, pivniță, gol). În mod evident, această denumire este legată de vechea activitate de bază a locului, respectiv de minerit.

Cavnicul, datorită numărului mare de zile de iarnă, este cunoscut și ca **“polul zăpezii din Maramureș”**, aspect ce constituie un avantaj pentru iubitorii sporturilor de iarnă.

FOTO: Iarnă la Cavnic
Sursa: Arhiva foto Primăria Cavnic

Acest aspect constituie o competență distinctivă pentru punerea în valoare a potențialului turistic local, cu focus pe practicarea turismului montan și a sporturilor de iarnă, Cavnicul exercitând o atracție magnetică pentru cei ce iubesc sporturile de iarnă, orașul făcând

parte din Domeniul schiabil, părțile de la Cavnic măsurând în prezent 8,5 kilometri lungime, dar fiind în dezvoltare /extindere.

Demersul de planificare strategică integrată și participativă, privind reactualizarea documentelor strategice prin SDDLI Cavnic 2021-2027, este unul dintre principalele instrumente de planificare pe termen mediu și lung, și vizează ca arie de acțiune întreg teritoriul UAT Cavnic: Orașul Cavnic ca unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate cu cartiere: Ferăstrău (Sirisău), Valea Albă, Centru, Berbincioara, Șuior, Erștiol, Handal, Roata și extravilanul localității, între limitele de vecinătate, **urmărind utilizarea optimă și responsabilă a resurselor disponibile pentru a crea coeziune urbană și pentru a maximiza oportunitățile sustenabile de dezvoltare urbană integrată.**

Având un teritoriu administrativ de 2359 ha și o populație de 4.976 locuitori (conform Recensământul populației la 31.12.2011), Cavnicul ocupă poziția de oraș cu influență locală de polarizare de rangul II, în ierarhizarea sistemelor de așezări în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord Vest (Orașe cu influență locală II cuprind un număr redus de așezări urbane cu declin economic vizibil și cu un foarte slab ori absent potențial de polarizare (**Nucet, Vașcău, Borșa, Cehul Silvaniei, Cavnic, etc.**), fiind caracterizat după Revoluția din 1989 de un declin economic recunoscut, ca urmare a închiderii perimetrelor miniere și potențial de polarizare slab, ca urmare a lipsei interconectivității și convergenței cu zonele adiacente (neavând localități aparținătoare).

Acest aspect a determinat orientarea preocupărilor Consiliului Local și a Primăriei Orașului Cavnic înspre acele acțiuni generatoare de dezvoltare fără a crea dezechilibre, conservând resursele și căutând soluții pentru regenerarea acestora pe măsura consumării lor.

O concretizare a acestei preocupări o constituie și prezentul demers de analiză și planificare strategică, prin care administrația publică locală Cavnic se poziționează ca un factor de angrenare și coagulare a comunității locale, care, prin constituirea **Grupului de Coordonare strategică pentru elaborarea proiectului de Strategie de dezvoltare durabilă locală** (format din angajați ai primăriei, consilieri locali, alte persoane din societatea civilă) creează un pol de convergență și armonizare locală în dezvoltarea durabilă a zonei.

De asemenea, prin **Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023, Comitetul de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027**, format din :

- reprezentanți și personal de răspundere din cadrul Primăriei Cavnic,
- consilieri locali din cadrul Consiliului Local al Orașului Cavnic,
- reprezentanți ai mediului de afaceri, din conducerea unor firme de prestigiu din Orașul Cavnic,
- reprezentanți ai structurilor de primire turistică din Stațiunea turistică de interes local Cavnic
- reprezentanți ai unor instituții de învățământ preuniversitar și liceal din Orașul Cavnic,
- reprezentanți ai sectorului ONG și ai comunității locale Cavnic, etc.

Cunoscut fiind faptul că «autoritățile locale dețin un rol deosebit de important în asigurarea durabilității dezvoltării, prin exercitarea funcțiilor lor statutare de autorități competente față de multe din directivele și reglementările existente, în contextul transpunerii practice a principiului subsidiarității» așa cum este el definit de Uniunea Europeană, **Primăria Cavnic, Consiliul Local Cavnic, împreună cu Comitetul de Coordonare Strategică și Comitetul de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027, promovează facilitarea comunitară proactivă, prin implicarea membrilor comunității, ai societății civile la nivelul Orașului Cavnic în demersul de elaborare și implementare a Strategiei locale, considerând că deciziile trebuie adoptate la cel mai de jos nivel adecvat și, astfel, cât mai aproape posibil de oamenii vizați de aceste decizii.**

Caracterul participativ al Pactului verde european (European Green Deal).
Conceptul “Noul Bauhaus european”

Noua **viziune integrată a dezvoltării durabile** aduce un concept mai aproape de oameni, **Noul Bauhaus european**, care să transforme viața de zi cu zi, în conformitate cu principiile Pactului verde european (European Green Deal), centrul preocupărilor de dezvoltare fiind “centrat pe om”, într-un mod pozitiv și tangibil pentru toată lumea, promovând transformarea și adaptarea orașelor din întreaga Europă prin crearea și/sau păstrarea nealterată a unor locuri frumoase, sustenabile și incluzive, accesibile la nivel larg. Contribuția adusă la această inițiativă se referă (fără a se limita la): renovarea clădirilor și spațiilor publice existente, ținând cont de economia circulară și de reducerea emisiilor de carbon; conservarea și transformarea patrimoniului cultural; adaptarea și transformarea clădirilor prin soluții la prețuri accesibile; regenerarea spațiilor urbane sau rurale.

Este o inițiativă bazată pe principii generoase, cum sunt: Sustenabilitate – promovează obiectivele climatice, circularitatea, poluarea zero și biodiversitatea; Estetică – crește calitatea experienței și a stilului dincolo de funcționalitate; Incluziune – promovează valorizarea diversității și accesibilității.

Inițiativa Noul Bauhaus European (NEB) la nivelul Orașului Cavnic

În procesul de actualizare/revizuire/reeditare și elaborare a SDDLI Cavnic 2021-2027, ne-am propus respectarea caracterului participativ în relația cu comunitatea locală, astfel încât ***cetățenii să-și poată exprima punctele de vedere cu privire la spațiul în care doresc să locuiască, să contribuie la transformarea verde și digitală și să beneficieze, în egală măsură, de multiplele beneficii ale acestor procese.***

Sub egida NEB, procesul de consultare publică în cadrul SDDLI Cavnic 2021-2027 își propune să unească cetățeni, experți, întreprinderi, instituții din medii diferite, cu cunoștințe diferite, pentru a colabora spre acest scop. Se pun astfel bazele relației dintre estetică, funcționalitate și interactivitate, importanța comunităților creative în dezvoltarea urbană, spațiile de dialog, importanța proceselor participative și potențialul fondului cultural și natural ca resurse ce pot fi folosite inteligent și inovativ în crearea premiselor unei dezvoltări durabile.

Este astfel mai aproape de oameni ideea unui de stil de viață sustenabil, mai buna înțelegere a factorilor ce motivează tranziția către o Europă cu emisii zero, creșterea calității vieții în general, concomitent cu creșterea nivelului de trai la nivelul comunităților, ceea ce va declanșa o conștientizare a beneficiilor armoniei cu mediul înconjurător.

În concordanță cu inițiativa Noul Bauhaus European, prin SDDLI Cavnic 2021-2027, Orașul Cavnic își propune proiecte durabile și favorabile incluziunii menite să transforme viața de zi cu zi, în acord cu potențialul cultural și natural al locului care ne înconjoară, bazându-ne pe cunoașterea atentă a teritoriului și pe valorizarea sa responsabilă împreună cu cei din jurul nostru, mai aproape de natură.

Contribuția adusă la această inițiativă va fi în toate cele patru domenii de acțiune:

- ✓ Renovarea clădirilor și spațiilor publice existente, ținând cont de economia circulară și de reducerea emisiilor de carbon;
- ✓ Conservarea și transformarea patrimoniului socio-cultural;
- ✓ Adaptarea și transformarea clădirilor prin soluții la prețuri accesibile;
- ✓ Regenerarea ecosistemelor naturale, a spațiilor urbane sau spațiului rural în mediul urban, punând respectul pentru viață pe primul plan.

Ținând cont de aceste considerente, se propun astfel în cadrul SDDLI Cavnic 2021-2027, proiecte de:

- **Mobilitate urbană:** Dezvoltare a unui sistem de transport public de călători, atractiv și eficient, asigurând condițiile pentru realizarea unui transport eficient și sustenabil al unei părți din cota modală a transportului privat cu autoturisme (în creștere în România), către transportul public și modurile nemotorizate (bicicletă, mersul pe jos). Una dintre cele mai importante măsuri este crearea unui culoar de mobilitate. Astfel s-a identificat un culoar de mobilitate, care să deservească tot orașul. De-a lungul acestui culoar de mobilitate, cu un punct de legătură între zona Centrală a orașului și Zona Pârtilor de schi, prin intervențiile propuse, această zonă va facilita deplasările nemotorizate (pietonal și cu bicicleta), introducerea transportului public, locuri de parcare cu încărcare electrică pentru auto și biciclete, străzi cu caracter pietonal în care activitatea comercială să se poată extinde. În acest fel, diminuând semnificativ traficul rutier cu autoturisme și reducând emisiile de GES, să contribuim la un mediu mai curat și mai sănătos, cu toate beneficiile subsecvente acestor deziderate.
- **Regenerare urbană**, ca o formă specifică de protecție asupra patrimoniului urban. Aceasta reprezintă un proces prin care se urmărește :
 - revitalizarea unor zone aflate în dificultate prin luarea unor măsuri la nivelul: cartierelor, al zonelor istorice, al ariilor și spațiilor verzi din oraș, al spațiului public și al infrastructurii urbane, prin conservarea și transformarea patrimoniului socio-cultural
 - îmbunătățirea unor locuri pentru a demonstra că mediul construit și spațiile publice noi, renovate sau regenerare pot contribui la protejarea, refacerea și/sau regenerarea ecosistemelor naturale (inclusiv a circuitului solului și al apei), precum și a biodiversității. Regenerarea urbană va urmări următoarele componente fundamentale: **Componenta socială, Componenta ecologică și Componenta economică la nivelul orașului Cavnic**, prin luarea acelor măsuri care pot duce la crearea și dezvoltarea unui mediu urban în care comunitatea se va implica și bucura de proiectele viitoare, fără a neglija mediul și impactul activității umane asupra acestuia, astfel:
 - ✓ **Componenta socială** la nivelul orașului Cavnic: crearea și dezvoltarea unui mediu urban în care comunitatea se va implica în proiectele viitoare, cu respect pentru mediu și impact minim invaziv asupra acestuia, cum sunt: proiecte de conservare și transformare a patrimoniului socio-cultural; adaptarea și transformarea clădirilor prin soluții la prețuri accesibile.
 - ✓ **Componenta ecologică:** Regenerarea ecosistemelor naturale, a spațiilor urbane sau rurale, punând respectul pentru viață pe primul plan din punct de vedere a spațiilor verzi, care să integreze zonele verzi din oraș (Parcul central Cavnic, Parcul Casa de cultură, zonele de promenadă prevăzute cu spații verzi, locurile de joacă, Zona Pârtilor de schi, albiile râurilor și a pâraielor, zonele de dezvoltare ulterioară , zonele rezidențiale)
 - ✓ **Componenta economică:** constând în: punerea în valoare a trăsăturilor definitorii ale zonei de studiu: refacerea rețelei de canalizare a orașului, promovarea orașului Cavnic și a Stațiunii turistice de interes local Cavnic ca destinație turistică cu accent pe practicarea sporturilor de iarnă și turismului montan, promovarea activităților comerciale în special din turism și servicii adiacente și susținerea producătorilor locali, modernizarea spațiului public, renovarea clădirilor și spațiilor publice existente, ținând cont de economia circulară și de reducerea emisiilor de carbon.

Beneficiile estimate prin implementarea inițiativei Noul Bauhaus European la nivelul Orașului Cavnic în perioada de programare 2021-2027:

- Prin proiectele propuse vor fi utilizate soluții și materiale bazate din ce în ce mai mult pe materiale naturale, care vor constitui o dimensiune importantă a transformării fizice.

- Transformarea va favoriza, de asemenea, incluziunea socială, de exemplu prin luarea în considerare a unor prețuri accesibile și cu accesibilitate fizică pentru publicul larg, inclusiv a principiilor proiectării universale, prin utilizarea conservării și restaurării mediului ca sarcină comună pentru întreaga comunitate, prin utilizarea zonelor verzi ca zone de departajare fizică sau formală între spațiile comune și cele individuale sau cu destinație proprie ale diferitelor cartiere.

- Transformarea va oferi comunităților beneficii legate de conservarea și promovarea patrimoniului și a tradițiilor culturale locale, de nevoile locale.

- Aceste proiecte vor combina principiile-cheie ale Noului Bauhaus european (sustenabilitate, incluziune și estetică) cu o abordare orientată spre misiune (impact, măsurare, țintă).

Proiectele realizate vor implica comunitățile și vor folosi arhitectura, designul și cultura pentru a obține un impact transformator

▪ **Din punctul de vedere al apartenenței la structuri asociative teritoriale:**

- **Orașul Cavnic face parte din Grupul de Acțiune Locală (GAL) Mara-Gutâi**

Asociația Grupul de Acțiune Locală Mara-Gutâi este constituită prin exercitarea dreptului la liberă asociere și în conformitate cu prevederile O.G. nr. 26/2000 actualizată. Este persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial și este o organizație neguvernamentală, autonomă, apolitică, neetnică, fără subordonare administrativă, fără scop lucrativ, cu gestiune economică și financiară proprie.

Grupul de Acțiune Locală Mara-Gutâi are ca scop dezvoltarea durabilă a teritoriului Mara-Gutâi cu implicarea actorilor privați, publici, prin acțiuni care să le permită creșterea atractivității teritoriului și a viabilității economice, dezvoltarea de parteneriate precum și dezvoltarea abilităților locale.

Teritoriul parteneriatului Grupul de Acțiune Locală Mara-Gutâi din județul Maramureș este o zonă omogenă, cu identitate proprie consolidată, reprezentativă pentru zonele montane din Ecoregiunea Carpați și cuprinde 14 Unități Administrativ Teritoriale: Comunele Bârsana, Bocicioiu Mare, Budești, Călinești, Câmpulung la Tisa, Desești, Giulești, Ocna Șugatag, Oncești, Remeți, Sarasău, Săpânța, Vadu Izei și **orașul Cavnic**.

- **Orașul Cavnic face parte din Zona metropolitană Baia Mare:**

Zona Metropolitană Baia Mare este o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară, formată de Municipiul Baia Mare, împreună cu cinci orașe și treisprezece comune, aflate în aria de polarizare a municipiului, cu intenția de a dezvolta în comun programe și proiecte, precum și servicii de utilitate publică. Populația totală a zonei metropolitane este de peste 220.000 locuitori, iar suprafața acesteia este de peste 1.250 kmp.

Obiectivele constituirii acesteia sunt:

- Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor și înlăturarea disparităților teritoriale, sociale și economice dintre localitățile membre prin implementarea unor programe și proiecte finanțate din fonduri naționale și europene

- Crearea unui pol de dezvoltare în jurul municipiului Baia Mare, prin atragerea de investiții directe, crearea de locuri de muncă și extinderea serviciilor de utilități publice în aria zonei metropolitane

CAP. 2. METODOLOGIA DE ELABORARE

2.1. Metodologie

2.1.1. Metodele de lucru

♦ CERCETARE DOCUMENTARĂ:

În cadrul Cercetării documentare au fost aplicate următoarele metode de lucru:

- Analiza datelor statistice oficiale publicate sau puse la dispoziție în urma solicitărilor, de către instituțiile/ organizațiile/ entitățile relevante;
- Consultarea rapoartelor/ revizuirea studiilor de caz și a literaturii consolidate, analiza spațială;
- Analiza datelor culese de la unitățile administrative teritoriale din Județul Maramureș.

♦ CERCETAREA ÎN TEREN:

Documentul programatic Strategia de Dezvoltare durabilă locală Integrată a Orașului Cavnic pentru perioada 2021-2027 – SDDL Cavnic 2021-2027, este rezultatul unui proces participativ, care a angrenat în procesul de consultare publică și implicare decizională cele mai diverse categorii socio-profesionale, populaționale, social-culturale – agenți economici, ONG, administrație publică, pensionari, tineri, cetățeni ai orașului de ambele sexe, situații sociale, profesionale, naționalitate, religie, etc, în absența oricăror discriminări.

Procesul a fost demarat prin consultarea opiniei repondenților prin Metoda analizei pe bază de Chestionar. Sondarea opiniei comunității Orașului Cavnic a vizat o gamă largă de probleme, începând de la identificarea și cuantificarea problemelor și nevoilor locale până la stabilirea priorităților și măsurilor de intervenție. A fost demarată o campanie de informare a cetățenilor din Orașul Cavnic, în vederea acoperirii cât mai largi a cât mai multor categorii de repondență. Au răspuns consultării publice locuitori ai orașului Cavnic care și-au manifestat disponibilitatea de a participa la acest exercițiu de implicare comunitară proactivă, care au statutul de cetățeni din comunitate, persoane casnice, persoane angajate în diverse sectoare de activitate – lucrători din agricultură, industrie, afaceri, intelectuali (medici, profesori, preoți, juriști, funcționari publici), lideri de opinie în comunitate, personalități locale recunoscute.

- ♦ **PRELUCRAREA, ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR CULESE** - prelucrarea datelor colectate necesare pentru actualizare/elaborare și reeditare sub titlul SDDL Cavnic 2021-2027;
- ♦ **ELABORAREA DOCUMENTULUI STRATEGIC ȘI SUPUNEREA LUI SPRE CONSULTARE PUBLICĂ ȘI TRANSPARENTĂ DECIZIONALĂ în VEDEREA APROBĂRII PRIN HCL.**

Această etapă este descrisă detaliat pe cele două componente:

- Elaborarea SDDL Cavnic 2017-2025
- Elaborarea SDDL Cavnic 2021-2027

Metodologia de elaborare a documentului programatic
SDDL CAVNIC 2017-2025:

Etapele de elaborare:

Din punct de vedere metodologic; pentru elaborarea strategiei SDDL Cavnic 2017-2025 s-au parcurs următoarele etape principale:

♦ **Etapa 1 - Etapa pregătitoare**

În care au avut loc întâlniri la sediul autorității locale Primăria Cavnic între echipa de experți consultanți și factorii de decizie din primărie, etapă în care s-au definitivat:

- grupul de lucru
- instrumentarul de lucru care s-a utilizat în demersul de elaborare a Strategiei.

Etapa a vizat:

- definirea problemelor supuse analizei și a obiectivelor de urmărit prin strategie;
- alocarea atribuțiilor echipei de experți și a reprezentanților Orașului Cavnic privind punerea la dispoziție a documentațiilor și documentelor necesare analizei strategice;
- stabilirea metodologiei, a metodelor de abordare, a necesarului de materiale auxiliare (chestionare, etc.), pentru colectarea de date primare.
- stabilirea planului concret de acțiune;
- acțiuni preliminare pentru stabilirea necesarului de date.

Această primă etapă s-a încheiat cu stabilirea în comun cu reprezentanții Beneficiarului a modului de lucru, stabilirea unui Cadru-conținut minimal al documentului programatic, desemnarea dintre angajații Primăriei Cavnic a persoanelor cheie care să participe în interfața directă cu Prestatorul la elaborarea Strategiei, etc.

♦ **Etapa a 2-a: Etapa de analiză și evaluare**

a cuprins o serie de investigații analitice finalizate printr-o Analiză ex-post a Strategiei de Dezvoltare Durabilă Locală a orașului Cavnic 2017 – 2025 și subcapitolele strategiei de dezvoltare locală ce conțin analiza situației pentru fiecare domeniu în parte.

Realizarea acestei etape a presupus:

- culegerea datelor, verificarea, sistematizarea și gruparea datelor prin diferite tehnici statistice, inclusiv prin reprezentări grafice,
- interpretarea datelor, analiza critică a rezultatelor,
- discutarea punctelor critice cu beneficiarul în vederea punerii de acord cu rezultatele obținute din analiza datelor,
- valorificarea analizelor pentru elaborarea strategiei.

♦ **Etapa a 3-a: Etapa de elaborare a documentului strategic SDDL Cavnic 2017 – 2025** . Etapa a cuprins:

- elaborarea Planului local de acțiune 2017-2025 și a planurilor strategice de dezvoltare prin includerea în cadrul strategiei într-un mod coerent a informațiilor relevante (date statistice, elemente SWOT, liste de proiecte);
- elaborarea unui portofoliu de proiecte prioritare ca urmare a analizei socio-economice a principalelor proiecte de dezvoltare rezultate în urma ierarhizării acestora, pe o bază participativă.

- corelarea strategiei locale cu principalele documente de dezvoltare de la nivel central și regional
- elaborarea documentului final Proiect “Strategia de Dezvoltare Durabilă Locală a Orașului Cavnic 2017-2025” (SDDL CAVNIC 2017-2025),
- predarea /recepția la Beneficiar a documentului SDDL CAVNIC 2017-2025, însoțit de Planul local de acțiune 2017-2025 în vederea supunerii acestuia consultării publice și aprobării Consiliului Local;
- aprobarea documentului programatic SDDL CAVNIC 2017-2025 prin HCL nr. 95 / 07.05.2018.

Metodologia de elaborare a documentului programatic
“STRATEGIA DE DEZVOLTARE durabilă LOCALĂ INTEGRATĂ
A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027”
SDDL CAVNIC 2021-2027

***Actualizare/revizuire de etapă, An 2023, a SDDL CAVNIC 2017-2025
și elaborarea a SDDL Cavnic 2021-2027:***

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027” (SDDL Cavnic 2021-2027) este elaborată având la bază documentul strategic **“Strategia de dezvoltare durabilă locală a orașului Cavnic pentru perioada 2017-2025” (SDDL Cavnic 2017-2025)**, document finalizat la data de **20.12.2017**, conform PVR nr. **94/20.12.2017**, document strategic aprobat prin HCL nr. **95 / 07.05.2018**.

Prezentul document strategic **“STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027” (SDDL Cavnic 2021-2027)** a fost elaborat în contextul actualizării și respectiv revizuirii documentului strategic anterior: Strategiei de Dezvoltare Durabilă Locală a orașului Cavnic 2017 – 2025, ca rezultat al procesului obligatoriu de monitorizare, respectiv evaluare/actualizare/revizuire a strategiei, conform Cap. 7. Mecanisme de Implementare, monitorizare și evaluare strategică din SDDL CAVNIC 2017-2025.

Având în vedere modificările legislative intervenite de la data finalizării SDDL Cavnic 2017-2025 până în prezent, a intervenit impunerea caracterului integrat al Strategiei prin **revizuirea și abordarea integrată a acestuia pe model SDDL**, prin ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 122 din 8 septembrie 2022 privind unele măsuri pentru proiectele de infrastructură de transport, proiectele pentru dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor, proiectele privind îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc și proiectele privind investiții în infrastructuri spitalicești, finanțate din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru modificarea unor acte normative, vizând domenii de extrem de importante, cum sunt cele ale:

- dezvoltării inteligente integrate a UAT Cavnic,
- creșterii competitivității economiei locale pe termen lung,
- dezvoltării la standarde europene a infrastructurii de bază,
- perfecționării și utilizării eficiente a capitalului uman autohton, precum și
- implementării politicilor europene în ceea ce privește mobilitatea, regenerarea urbană și eficiența energetică.

**Metodele de actualizare/revizuire/reeditare de etapă a SDDL CAVNIC 2017-2025 ,
respectiv de elaborare a SDDL Cavnic 2021-2027”:**

Procesul de actualizare/revizuire de etapă a SDDL Cavnic 2017-2025 și elaborare a SDDLI Cavnic 2021-2027, s-a bazat pe următoarele metode de lucru:

- **Actualizarea de etapă, corespunzător An 2023, a SDDL Cavnic 2017-2025**, document programatic adoptat de către Consiliul Local al Orașului Cavnic conform HCL nr. 95 / 07.05.2018, document strategic care stă la baza actualizării
- **Revizuirea SDDL Cavnic 2017-2025 actualizat, prin revizuirea și elaborarea SDDLI Cavnic 2021-2027**, corespunzător An 2023 .
- **Reeditarea documentului strategic SDDLI Cavnic 2021-2027.**

Sistemul de revizuire/actualizare a SDDL Cavnic 2017-2025 a fost realizat pe baza Planului de implementare a Strategiei, prin monitorizarea implementării , a rezultatelor atinse în Etapa 2017-2023 de implementare.

- ✓ **În perioada de implementare 2017-2023:**

responsabilii de gestionarea Strategiei au evaluat următoarele aspecte în desfășurarea activității: rezultate implementării proiectelor în perioada 2017-2023, încadrarea în bugete și asigurare de resurse, stare patrimoniu, performanțe organizații/performanțe personal, validare și menținere sau modificare ipoteze formulate inițial.

Rolul de coordonare în această etapă a fost atribuit Comitetului de coordonare a Strategiei, care a asigurat procesul participativ de consultare publică și implicare decizională a partenerilor strategici, membri ai comunității locale Cavnic.

Comitetul de coordonare strategică: format din Coordonatorul general și coordonatorii Grupurilor de lucru (Grupurilor expert):

- o **Coordonator general: Vladimir Petruț – Primarul orașului Cavnic**
- o **Coordonatori Grupuri de lucru (Grupuri expert):** cu rolul de antrenare, coordonare și supervizare a Grupurilor de lucru/echipei pentru elaborarea proiectului de strategie de dezvoltare durabilă locală (formate din angajați ai primăriei, consilieri locali, alte persoane din societatea civilă), prin munca în echipă, activitatea pe secțiuni specifice, corelarea interdisciplinară, precum și rol în formularea propunerii „Strategia și Planul de dezvoltare durabilă a orașului Cavnic pentru perioada 2017-2025” și elaborarea documentului final.

În Grupurile expert (grupurile de lucru) au fost reprezentate cele mai diverse categorii socio-profesionale din orașul Cavnic: specialiști din aparatul propriu al Primăriei Cavnic, consilieri locali, personalități locale, persoane reprezentative din comunitate, specialiști pe diverse domenii de activitate, cetățeni

- ✓ **Începând din anul 2023, pe perioada 2023-2027:**

Primăria Cavnic a asigurat un dublu sistem de monitorizare :

- **Monitorizarea internă** - pentru a asigura feed-back-ul necesar pe tot parcursul derulării procesului de implementare, a identifica disfuncționalitățile și a aplica (daca este necesar) corectivele adecvate. **Monitorizarea internă a fost asigurată de echipa de specialiști și profesioniști din cadrul aparatului propriu al Primăriei Cavnic.**
- **Monitorizarea externă**, este asigurată de către **Comitetul de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027**, conform Cap 7. Mecanisme de Implementare, monitorizare și

evaluare strategică (Monitorizare/ actualizare/ revizuire și evaluare strategică) din SDDL Cavnic 2017-2025.

Prin Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023, a fost numit Comitetul de monitorizare a SDDL Cavnic 2021-2027, format din :

- reprezentanți și personal de răspundere din cadrul Primăriei Cavnic,
- consilieri locali din cadrul Consiliului Local al Orașului Cavnic,
- reprezentanți ai mediului de afaceri, din conducerea unor firme de prestigiu din Orașul Cavnic,
- reprezentanți ai structurilor de primire turistică din Stațiunea turistică de interes local Cavnic
- reprezentanți ai unor instituții de învățământ preuniversitar și liceal din Orașul Cavnic,
- reprezentanți ai sectorului ONG și ai comunității locale Cavnic, etc.

COMITETUL DE MONITORIZARE a SDDL Cavnic 2021-2027, a fost numit prin:

Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023, de numire a Comitetului de monitorizare a SDDL Cavnic 2021-2027, în următoarea componență (Conform Anexei 1 la Dispoziția nr 269/20.07.2023):

COMITETUL DE MONITORIZARE a SDDL Cavnic 2021-2027
Cf. Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023

Anexa nr. 1 la Dispoziția nr. 269 din 20.07.2023

Nr. crt.	Numele și prenumele persoanei desemnate	Membrii Comitetului de monitorizare a SDDL Cavnic 2021-2027 (factori implicați în dezvoltare cu atribuții în monitorizarea și gestionarea SDDL Cavnic 2021-2027)
1.	Petruț Vladimir	Primarul Orașului Cavnic Coordonator al Comitetului de coordonare și monitorizare
2.	Clonotchi Mircea Nicolae	Viceprimar al Orașului Cavnic
3.	Bledea Paula Claudia	Administratorul public al Orașului Cavnic
4.	Pavel Rita Maria	Secretar general al orașului Cavnic
5.	Szasz Mihaela	Contabil șef al Primăriei Cavnic
6.	Onisa Gheorghe Vasile	Consilier local – CL Cavnic
7.	Ceteras Cristian	Consilier local – CL Cavnic
8.	Mitioni Com SRL	Costeniuc Sergiu - agent economic
9.	Casim Beauty SRL	Morar Razvan - agent economic
10.	Dunav Prod SRL	Bourceanu Valeriu- agent economic
11.	Borcut Marin	Director- Colegiul Economic Pinteazul Viteazul Cavnic
12.	Marginean Marius Doru	Manager - Spitalul de Psihiatrie Cavnic
13.	Petruț Anamaria Ioana	Director – Centrul Cultural Turistic și Sportiv Pinteazul Viteazul Cavnic
14.	Bolog Istfan Sandor	Sef - Centrul Salvamont
15.	Asociatia Cavnicarii	Stoica Claudia – reprezentant ONG
16.	Asociatia Club Sportiv Ski	Chira Flavius Bobi – reprezentant ONG

	Maramu	
17.	Tutunea Aurica	Pensionara – membru al comunității locale Oraș Cavnic
18.	Ulici Olimpia	Pensionara – membru al comunității locale Oraș Cavnic
19.	Ungur Olimpia	Cadru didactic -membru al comunității locale Oraș Cavnic
20.	Veress Elisabeta	Pictor- membru al comunității locale Oraș Cavnic

Conform programării, actualizarea și revizuirea de etapă corespunzător Anului 2023 de implementare a SDDL Cavnic 2017-2025 , sunt obligatorii, astfel: *Cităm din SDDL Cavnic 2017-2025, Cap 7. Mecanisme de Implementare, monitorizare și evaluare strategică (Monitorizare/ actualizare/ revizuire și evaluare strategică), cităm:*

“2. Revizuire:

Evaluare de etapă pe termen scurt Orizont 2020, actualizare strategie, urmată de revizuirea strategiei dacă se va considera necesar.

Evaluarea finală Orizont 2025: este obligatorie la expirarea perioadei de programare, 2025, și va fi urmată de revizuirea obligatorie a Strategiei.”

Sursa: Extras din SDDL Cavnic 2017-2025, Cap 7. Mecanisme de Implementare, monitorizare și evaluare strategică (Monitorizare/ actualizare/ revizuire și evaluare strategică)

- **De asemenea**, pentru a asigura independență și neutralitate în monitorizarea procesului strategic, precum și o transparență reală pe parcursul derulării acestuia a fost cooptat un consultant extern independent cu expertiză în dezvoltare strategică, pentru acordarea de servicii de consultanță în actualizarea/revizuirea SDDL Cavnic 2017-2025 , respectiv elaborarea și reeditarea documentului strategic SDDL Cavnic 2021-2027.

Concluzie:

Având în vedere toate aspectele (legislative și administrative) care au necesitat actualizarea/revizuirea **SDDL Cavnic 2017-2025, s-a considerat că modificările efectuate care au avut loc, justifică și impun reeditarea documentului strategic SDDL pe model SDDLI, sub denumirea de Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată Cavnic 2021-2027 (SDDLI Cavnic 2021-2027).**

METODELE DE LUCRU AU VIZAT:

1. Coordonarea echipei din cadrul Primăriei Cavnic, în procesul de colectare a datelor actualizate (prin implicarea într-un mod participativ a comunității locale), și, respectiv, prelucrarea datelor colectate necesare pentru actualizare/revizuire de etapă/ elaborare și reeditare SDDLI Cavnic 2021-2027.

La nivelul UAT Cavnic, corelarea și integrarea la nivel de viziune – misiune - obiective în Etapa actualizării/revizuirii de etapă – corespunzător An 2023 de implementarea strategiei, s-a fundamentat prin metode specifice de analiza-diagnostic a situației actuale, precum și pe reluarea analizei nevoilor de dezvoltare locală, pornind de la analiza documentelor oficiale relevante, a propunerilor și observațiilor rezultate din procesul participativ de consultare publică, actualizate pentru fiecare domeniu

identificat, respectiv pentru fiecare proiect nou propus ca fiind de interes în cadrul strategiei, cu rezultatele consultării publice participative și a datelor culese din teritoriu. De asemenea, un rol deosebit l-a avut analiza necesităților identificate privind calitatea vieții, printr-un larg proces participativ, care a colectat opiniile membrilor comunității utilizând instrumentul “consultare, dezbatere publică și transparență decizională” pe fiecare proiect propus spre includere în SDDL Cavnic 2021-2027.

În acest sens, redefinirea obiectivelor de dezvoltare a fost realizată prin metoda participativ-consultativă, adică prin consultarea partenerilor și a grupurilor interesate sau direct influențate de rezultatele acestor obiective. Astfel au fost redefinite direcțiile de dezvoltare strategică pentru următorii ani (2023-2027), care vor influența în mod direct, perspectivele de dezvoltare și progres la nivelul Orașului Cavnic, prin management proactiv al administrației publice locale, ca facilitator al parteneriatului local (implicarea autorităților publice, ale agenților economici, IMM-uri, ale comunității locale Cavnic în general), conducând într-un ansamblu coerent, unitar, INTEGRAT, la creșterea calității vieții cetățenilor din orașul Cavnic.

2. Prelucrarea documentelor și datelor colectate și/sau prelucrate, specifice activității de colectare a datelor: chestionare, centralizatoare, documente specifice de statistica, etc
3. Analiza și interpretarea informațiilor și elaborarea documentului strategic SDDL Cavnic 2021-2027;
4. Revizuirea/actualizarea Planului local de acțiune 2017-2025 și elaborarea Planului local de acțiune Integrat 2021-2027, și a planurilor strategice de dezvoltare prin corelarea SDDL Cavnic 2021-2027 cu documentele și studiile de urbanism și respectiv cu Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice și includerea în cadrul strategiei într-un mod coerent a informațiilor relevante (date statistice, elemente SWOT, liste de proiecte), din cele două documente strategice;
5. Elaborarea Listei extinse de proiecte și a unui Portofoliu de proiecte prioritare ca urmare a analizei socio-economice revizuite a principalelor proiecte de dezvoltare rezultate în urma ierarhizării acestora, pe o bază de consultare participativă (nivel operațional – nivel PROIECTE din SDDL Cavnic 2021-2027).
6. Corelarea strategiei locale revizuite cu principalele documente de dezvoltare actualizate, de la nivel central și regional
7. Elaborarea documentului final revizuit: Proiect “Strategia de Dezvoltare Durabilă Locală Integrată a Orașului Cavnic 2021-2027”;
8. Supunerea documentului revizuit (proiect) SDDL CAVNIC 2021-2027, însoțit de Planul local de acțiune Integrat Cavnic 2021-2027, consultării publice, transparenței decizionale și aprobării Consiliului Local, ca document programatic “Strategia de Dezvoltare Durabilă Locală Integrată a Orașului Cavnic 2021-2027” (SDDL Cavnic 2021-2027).

2.1.2. Acțiunile aplicative concrete, privind: Revizuirea/elaborarea documentului strategic: “STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027” (SDDL CAVNIC 2021-2027)

“STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ LOCALĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI CAVNIC 2021-2027” (SDDL CAVNIC 2021-2027) este fundamentată pe o reluare a analizei situației actuale, a stării de fapt a comunității.

În demersul revizuirii SDDL Cavnic 2017-2025 s-a ținut cont atât de resursele umane, financiare, materiale și informaționale, ce au fost atrase/consumate în etapa 2017-2023, cât (și mai ales) de cele disponibile în prezent, ce pot fi consumate în sens durabil, respectiv

completate prin atragerea de noi surse de finanțare, **dar într-un mod integrat, corelat**, pentru a asigura suportabilitatea costurilor, la nivelul UAT Cavnic, privind angajarea financiară atât în perioada de programare 2023-2027, dar și sustenabilitate proiectelor ce se angajează în această perioadă, pentru perioada ex-post.

De asemenea, **NU AU FOST NEGLIJATE ÎN NICI UN MOMENT, PRINCIPIILE DEZVOLTĂRII DURABILE**, privind grija privind exploatarea rațională a resurselor existente identificate, dar și a celor ce pot fi identificate și/sau accesate în viitor, pentru a fi păstrate și pentru beneficiul generațiilor următoare, **RESPECTÂND ASTFEL CARACTERUL DURABIL AL DEZVOLTĂRII VIITOARE.**

Această analiză integrată a resurselor de care dispune comunitatea a relevat într-o reluare a Analizei SWOT, la nivelul anului 2023, stadiul actual al punctelor tari și punctele slabe ale comunității și mediului ei, prin prisma oportunităților de dezvoltare nou apărute și a posibilelor riscuri noi cu care se confruntă atât omenirea, la nivel global, cât și în mod particular UAT Cavnic, în contextul noilor provocări, riscuri ce trebuie prevenite/evitate, în măsura în care este posibil, și/sau gestionate, respectiv administrate în mod inteligent și responsabil.

S-a insistat pe o reluare a analizei situației actuale cât mai realistă, motiv pentru care colectarea datelor din teritoriu a fost efectuată în colaborare cu autoritatea locală, instituțiile locale și membrii comunității locale. De asemenea, în redefinirea obiectivelor de dezvoltare s-a apelat la implicarea comunității locale și a mediului de afaceri prin metoda participativă, adică prin consultarea partenerilor și a grupurilor interesate sau direct influențate de rezultatele acestor obiective.

Notă:

Fiecare proiect nou introdus în SDDLI Cavnic 2021-2027 prin procesul de actualizare/revizuire–reeditare a SDDLI Cavnic 2021-2027 face obiectul consultării publice și transparenței decizionale, fiind supus individual dezbaterii publice, precum și procedurilor de mediu, prin prisma aducerii la cunoștință în mod transparent și a solicitării individuale a analizei AJPM Maramureș.

2.1.3. Abordarea pe niveluri ierarhice/strategice: nivel strategic, nivel tactic, nivel operațional

Strategia de dezvoltare durabilă a Orașului Cavnic, județul Maramureș reprezintă un demers complex, în cadrul căruia se fundamentează, în mod INTEGRAT, principiile/direcțiile strategice de acțiune (nivel strategic), obiectivele/măsurile (nivel tactic), precum și prioritățile de dezvoltare ale orașului Cavnic (nivel operațional-nivel proiecte prioritare), pentru orizontul de prognoză 2021-2027.

- ✓ **Nivel strategic: Stabilirea domeniilor strategice – componente strategice de dezvoltare economico-socială:**

În elaborarea proiectului de planificare strategică, am considerat oportună ABORDAREA INTEGRATĂ în selectarea unor **domenii strategice de dezvoltare economico-socială**, care acoperă din punctul nostru de vedere întreaga gamă a realităților economico-sociale locale, astfel:

Nr. crt.	Domenii strategice
6.	Infrastructură, regenerare urbană, mobilitate urbană, dezvoltare spațială
7.	Protecția mediului
8.	Competitivitate, dezvoltare economică
9.	Agricultură/Silvicultură
10.	Dezvoltarea Resurselor Umane și promovarea incluziunii sociale
	Sănătate publică
	Asistență socială
6.	Turism
7.	Creșterea capacității administrative și implicare comunitară proactivă (focus - administrarea serviciilor sociale)
8.	Situații de urgență

Suportul de susținere și implementare a Strategiei de dezvoltare va fi asigurat de o **componentă specifică: “Digitalizare” vizând utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicării, IT/C ca instrument de lucru în toate fazele de construcție, planificare strategică și decizie administrativă, de la elaborarea până la implementarea, menținerea și monitorizarea acesteia, dar și ca măsură strategică (nivel tactic) în cadrul SDDLI Cavnic 2021-2027.** De asemenea, în proiectul de planificare strategică a Orașului Cavnic, componenta **“Turism”** reprezintă o prioritate deosebită, condiționând în mare măsură tendințele de evoluție ale celorlalte componente, **ca vector de dezvoltare.**

- ✓ **Nivel tactic: Abordarea pe nivel tactic: Analiza interdisciplinară pe domenii /componente strategice de dezvoltare economico-socială**

Are ca scop identificarea și stabilirea măsurilor și submăsurilor – nivel tactic;
Presupune o abordare interdisciplinară și complexă a fiecărui domeniu de activitate, aplicând un set de instrumente standard, larg acceptate:

- Analiza logică de ansamblu pe problemele identificate.

- Analiza SMART bazată pe evaluarea mediului social economic și de potențial, utilizând datele statistice din ultimii 3 – 5 ani ca bază pentru analiza de potențial pe termen scurt-mediu și lung
- Analiza factorilor de influență STEP+M, analiza SWOT pentru fiecare capitol inclus în analiză și identificarea obiectivelor conform tendințelor de dezvoltare durabilă naționale și internaționale, analize multicriteriale, analize de risc, analize pe bază de chestionare, alte tipuri de analize, după caz.

Ca mod de lucru, cuprinde:

- utilizarea instrumentelor specifice de colectare și prelucrare a datelor; stabilirea formatului și tipului de instrumente de colectare a datelor, gen: chestionare, anchete socio-economice, sondaje de opinie, interviuri, date statistice, date de interes public din domeniul de specialitate, precum și a formatului și tipurilor de documente de ieșire, ex: centralizatoare, tabele, documente specifice de statistică, grafice, etc.
 - coordonarea și supervizarea analizelor de tip ALA, STEP-M, SWOT, analize multicriteriale alte - analize de risc, analize pe bază de chestionare, alte tipuri de analize, după caz, la nivelul orașului Cavnic, analize specifice pe domenii strategice;
 - interpretarea rezultatelor.
- ✓ **Nivel operațional (NIVEL PROIECTE): Abordarea pe nivel operațional:** stabilirea priorităților de dezvoltare ale orașului Cavnic (nivel proiecte prioritare), pentru orizontul de prognoză 2021 – 2027

2.1.4. Interpretarea informațiilor și elaborarea Planului Local de Acțiune Integrat – Cavnic 2021-2027 și a planurilor strategice de dezvoltare pentru perioada 2021-2027

Are ca scop elaborarea Planului Local de Acțiune Integrat – Cavnic 2021-2027 și a planurilor strategice de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 - nivel operațional/nivel proiecte, pe componente:

Componenta de consultare publică și validare comunitară:

În elaborarea unei sinteze privind Dezvoltarea Durabilă Integrată se urmărește ca:

- detalierea sa se facă în urma consultării cu factorii de decizie interesați, cu membrii comunității locale - persoane fizice și juridice interesate,
- supunerea acestei sinteze consultării publice și transparenței decizionale în vederea elaborării documentului strategic final SDDLI Cavnic 2021-2027 și a identificării și prioritizării proiectelor sau acțiunilor majore care să asigure aplicarea conceptului de dezvoltare durabilă integrată.
- Completarea documentului de strategie privind Dezvoltarea durabilă locală integrată, cu propunerile rezultate din dezbaterile publice și **aprobarea SDDLI Cavnic 2021-2027 ca document programatic și strategic de referință de către administrația publică locală – Consiliul Local al orașului Cavnic.**

Monitorizare și evaluare:

Elaborarea planurilor de acțiune specifice și monitorizarea continuă a implementării lor reprezintă aplicarea concretă la nivelul orașului Cavnic a Strategiei de dezvoltare durabilă locală integrată SDDLI Cavnic 2021-2027, ca document programatic.

Acest document urmează o procedură de monitorizare și evaluare continuă, care face obiectul unui capitol separat, necesitând **actualizare periodică** la intervalele stabilite:

- ACTUALIZARE ANUALĂ - începând cu anul al doilea -2024 și următorii, până la finele perioadei de programare CE, respectiv anul 2027,
- REVIZUIRE/ ACTUALIZARE/ REEDITARE: Revizuire și actualizare prin armonizare cu noile documente de programare UE și naționale și reeditarea documentului pentru perioada 2023-2027.

Notă:

Reeditarea documentului se poate avea loc, ori de câte ori legislația o impune sau dacă este cazul, iar dacă în urma proceselor de monitorizare/evaluare se va constata necesitatea elaborării unor strategii sectoriale, acestea vor face parte integrantă din SDDLI Cavnic 2021-2027, ca exemplu: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU), Strategia integrată în domeniul serviciilor sociale, etc

- REVIZUIRE/ ACTUALIZARE/ REEDITARE obligatorie - la finele perioadei de programare, respectiv anul 2027 .

2.2. Glosar de termeni

Agenția Națională pentru Dezvoltare Regională. Organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, înființată prin legea 151/1998, reorganizată prin HG Nr. 382 din 11 mai 2000. Atribuțiile sale sunt preluate de către Ministerul Dezvoltării și Prognozei, înființat prin HG 16 din 4 ianuarie 2001. Prin HG 734 din 3 iulie 2003 atribuțiile MDP în domeniul dezvoltării regionale sunt preluate de către Ministerul Integrării Europene.

Amenajarea teritoriului. Ansamblul acțiunilor de pregătire a unui teritoriu, prin executarea unor lucrări de echipare, asanare, nivelare, plantare, defrișare etc., pentru a-l face corespunzător unor destinații și funcțiuni stabilite prin studiile de sistematizare a teritoriului respectiv. (Erdeli, G., 1999, *Dicționar de geografie umană*, Edit. Corint, București, p. 21)

Analiza DNSH reprezintă analiza realizată pentru a determina dacă o activitate economică/investiție este durabilă din punctul de vedere al mediului, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2020/852 („Regulamentul privind taxonomia”);

Areal - o zonă delimitată topo-geo-climatic din localitate sau din afara acesteia care are factori naturali de cură, în conformitate cu prevederile OG nr.109/2000, cu modificările și completările ulterioare;

Asociație de dezvoltare intercomunitară. Conform art.1, alin.2, lit. c) din Legea nr.215/2001 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, Asociația de dezvoltare intercomunitară reprezintă o structură de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființată, în condițiile legii, de unitățile administrativ-teritoriale, pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice. Conform art.2 lit. a) din Legea nr.51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, *Asociația de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice* reprezintă asociația de dezvoltare intercomunitară definită potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr.215/2001, republicată, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.

Autoritate a administrației publice locale. Consiliile locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București, ca autorități deliberative, primarii ca autorități executive (Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată).

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021-2027 (AM PR NV), structura organizatorică din cadrul ADR Nord-Vest, responsabilă de gestionarea și implementarea **PR NV 2021-2027** și de utilizarea eficientă, efectivă și transparentă a fondurilor, îndeplinind funcțiile și rolurile prevăzute în acest sens de Regulamentul (UE) nr. 2021/1060;

Aviz NATURA 2000. Act tehnico-juridic emis de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, care confirmă integrarea aspectelor privind protecția habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică în planul sau programul supus adoptării (Art. 52, alin.4 din Ordonanța

de Urgență nr. 195/2005, cu modificările și completările ulterioare). Pentru orice proiect finanțat din fonduri comunitare este necesară obținerea avizului Natura 2000 (Art.52, alin.4 din Ordonanța de Urgență nr. 195/2005, cu modificările și completările ulterioare).

Axă prioritară. Una dintre prioritățile strategice dintr-un program operațional; cuprinde un grup de operațiuni legate între ele și având obiective specifice măsurabile (Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006², cu modificările și completările ulterioare).

Beneficiar. Persoana juridică sau asociația de persoane juridice care beneficiază de asistența financiară nerambursabilă și cu care Autoritatea Contractantă încheie contractul de finanțare.

Cerere de finanțare. Document standardizat, disponibil în sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+, prin care este solicitat sprijin financiar în cadrul oricăruia dintre programele cofinanțate din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus și Fondul pentru o tranziție justă în perioada de programare 2021-2027, în condițiile aplicabile apelului de proiecte în care se solicită finanțare, pentru acoperirea totală sau parțială a costurilor de realizare ale unui proiect și este însoțit de anexe și documentele specificate în Ghidul solicitantului aplicabil fiecărui apel de proiecte; în cadrul cererii de finanțare este prezentat detaliat proiectul, este argumentată necesitatea lui, sunt prezentate avantajele sale, planul de activități, planul de achiziții, bugetul proiectului, indicatorii de realizare și de rezultat, precum și orice alte elemente necesare, prevăzute în Ghidul solicitantului și care sunt cuprinse în sistemul informatic MySMIS2021/SMIS2021+;

Coeziunea economică și socială. Principiu care exprimă solidaritatea între Statele Membre și între diferitele regiuni ale Uniunii Europene. A devenit obiectiv al Uniunii, la fel ca Piața Internă, odată cu adoptarea, în 1986, a Actului Unic European (Prin Tratatul de la Maastricht, această politică a fost inclusă în Tratatul de constituire a Comunității Europene). Principiul favorizează dezvoltarea echilibrată durabilă, reducerea diferențelor structurale dintre regiuni și dintre țări și promovarea șanselor egale. Se realizează prin instrumente financiare și Fonduri Structurale.

Comisia Europeană. Organ cu atribuții de inițiativă, implementare, gestionare și control al politicilor comunitare, numită pentru un mandat de cinci ani, cu acordul statelor membre, după aprobare din partea Parlamentului European, în fața căruia răspunde.

Comitetul Național de Coordonare (CNC). Comitetul Național de Coordonare a procesului de pregătire pentru gestionarea instrumentelor structurale, înființat prin HG nr.1200/2004³.

Dezvoltarea durabilă. Reprezintă dezvoltarea care corespunde necesităților prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități.

Dezvoltare regională. Ansamblu de norme, politici și strategii aplicate unei regiuni geografice prin pârghii politico-administrative dar și prin inițiative obștești sau private în vederea afirmării economice și a optimizării nivelului de trai al locuitorilor spațiului dat.

Disparități. Lipsă de legătură, de armonie, de potrivire între elemente. (Dicționarul explicativ al limbii române, 1996, ediția a II-a, Edit. Univers Enciclopedic, București, p. 308).

² Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L210 din 31 iulie 2007.

³ Publicată în Monitorul Oficial nr.702 din 4 august 2004

Extravilan. Caracteristic teritoriului aflat în afara spațiului construit sau pe cale de construire al unei localități. (*Dicționarul explicativ al limbii române*, 1996, ediția a II-a, Edit. Univers Enciclopedic, București, p. 362).

Factori naturali. Ansamblul elementelor fizice/chimice terapeutice, sanogene naturale. Sunt considerați factori naturali: apele minerale terapeutice, lacurile și nămolurile terapeutice, gazele terapeutice, ansamblul elementelor fizico-chimice/climatice ale litoralului marin și factorii sanogeni ai principalelor tipuri de bioclimat a României, inclusiv de la nivelul grotelor și salinelor, în conformitate cu prevederile OG nr.109/2000, cu modificările și completările ulterioare

Finanțare publică. Finanțare din fonduri publice.

Fondurile publice reprezintă sumele alocate de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului, bugetele instituțiilor publice autonome, bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale, după caz, bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetul fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice; bugetul fondurilor externe nerambursabile.

Fonduri Structurale. Fondurile structurale și Fondul de coeziune sunt instrumentele financiare ale politicii de coeziune economică și socială comunitare, prin care se sprijină reducerea decalajului dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni din statele membre ale Uniunii Europene și promovarea, în acest mod, a coeziunii economice și sociale.

Intravilan. Zonă care cuprinde suprafața construită a unui oraș sau a unui sat. (*Dicționarul explicativ al limbii române*, 1996, ediția a II-a, Edit. Univers Enciclopedic, București, p. 503).

Mediu urban. Localități de rang 0, I, II și III (capitala, municipii, orașe), conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național⁴, cu modificările și completările ulterioare

Mediu rural. Localități de rang IV și V (sate reședință de comună, sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor sau orașelor), conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, cu modificările și completările ulterioare.

Managementul urban: Proces de dezvoltare, execuție, coordonare și evaluare a strategiilor integrate, în conformitate cu politicile urbane formulate, cu ajutorul actorilor urbani relevanți, reprezentând practic faza de implementare a deciziei în dezvoltarea urbană. (IHS, România - Stabilirea sistemului de indicatori de analiză diagnostic, Martie 2002).

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (abr. MIPE). Este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, înființat prin reorganizarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și prin preluarea activității, atribuțiilor și personalului de la Ministerul Fondurilor Europene. MIPE este autoritate pentru: coordonarea instrumentelor structurale 2021-2027, coordonarea fondurilor europene structurale și de investiții 2021-2027, coordonarea fondurilor alocate prin mecanismele financiare ale Spațiului Economic European și Norvegian 2021-2027 și pentru programele pe

⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 408 din 24 iulie 2001

care le gestionează. (Notă: Schimbarea oficială a denumirii Ministerului Fondurilor Europene în Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a fost adoptată prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI României nr. 678 din 23 mai 2022 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 52/2018 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene, EMITENT GUVERNUL ROMÂNIEI, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 506 din 23 mai 2022).

Obiectivele strategice. Ținte de dezvoltare ale unei localități de importanță majoră pentru societate, în termeni de beneficii pe termen lung pentru beneficiarii finali. Definirea obiectivelor generale ajută la demonstrarea încadrării Strategiei în politicile regionale/ sectoriale, ale guvernului/ organizațiilor naționale și internaționale. Obiectivele generale nu pot fi atinse doar prin derularea unui singur proiect sau program (ele vor contribui doar la atingerea lor și va necesita contribuția altor programe și proiecte).

Plan de acțiune. Componentă a planului strategic, ce ghidează implementarea proiectelor prin propunere de acțiuni, resurse, responsabili, eșalonare în timp. (IHS, România – Stabilirea sistemului de indicatori de analiză diagnostic, Martie 2002).

Planul de Mobilitate Urbană. Planul de mobilitate urbană (P.M.U.), reprezintă o documentație complementară strategiei de dezvoltare teritorială periurbană/metropolitană și Planului urbanistic general (P.U.G.) și constituie instrumentul de planificare strategică teritorială prin care este corelată dezvoltarea spațială a localităților și a zonei periurbane/metropolitane a acestora cu nevoile de mobilitate și transport ale persoanelor și mărfurilor.

Plan Urbanistic General. Document care face parte din programul de amenajare a teritoriului și de dezvoltare a localităților care cuprinde analiza, reglementările și regulamentele locale de urbanism pentru întreg teritoriul administrativ (suprafețe din intravilan, cât și din extravilan) și care stabilește norme generale, pe baza cărora se elaborează mai apoi în detaliu, la scara mai mică, PUZ-urile și apoi PUD-urile.

Plan strategic. Produs al metodei de lucru în implementarea politicilor locale, metoda ce stabilește obiective de dezvoltare, priorități, evaluează șansele de implementare a acestora, trasează acțiuni și asigură, în permanență, corelarea dezvoltării spațiale cu mecanismele de finanțare și cu cele instituționale. (IHS, România - Stabilirea sistemului de indicatori de analiză diagnostic, Martie 2002).

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR). Documentul strategic aprobat de Consiliul UE la data de 28 octombrie 2021, fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență, având ca obiectiv general (corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR3, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, art.4), dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din MRR.

Plan Urbanistic Zonal. Proiect care are caracter de reglementare specifică detaliată a dezvoltării urbanistice a unei zone din localitate (acoperind toate funcțiile: locuire, servicii, producție, circulație, spații verzi, instituții publice, etc.) și asigură corelarea dezvoltării urbanistice complexe a zonei cu prevederile PUG-ului localității din care face parte. Prin PUZ se stabilesc obiectivele, acțiunile, prioritățile, reglementările de urbanism (permisiuni și

restricții) necesar a fi aplicate în utilizarea terenurilor și conformarea construcțiilor din zona studiată.

Plan Urbanistic de Detaliu. Documentația aferentă Planului Urbanistic General (PUG) și Planului Urbanistic Zonal (PUZ), explicând și detaliind conținutul acestor planuri, sub forma de prescripții și recomandări, corelate cu condiționările din Certificatul de Urbanism, în vederea urmăririi și aplicării lor. PUD reprezintă documentația prin care se asigură condițiile de amplasare, dimensionare, conformare și servire edilitară, a unuia sau mai multor obiective, în corelare cu funcțiunea predominantă și vecinătățile imediate (se studiază mai multe amplasamente, opțiunea pentru realizarea unei construcții compatibile cu funcțiile urbane). Este de fapt documentul consultat de comisia de urbanism atunci când este cerut un Certificat de Urbanism sau o Autorizație de Construire; dacă nu există PUD pentru terenul respectiv, Primăria cere mai întâi întocmirea lui, pe baza PUG-ului și PUZ-ului.

Politici urbane. Direcții de acțiune, formulate de Consiliul local pe baza programului electoral, privind modul de rezolvare a unor categorii identificabile de probleme. Direcțiile de acțiune se realizează pe următoarele domenii: politica de terenuri, politica de locuințe, dezvoltarea economică, îmbunătățirea serviciilor publice, protecția mediului, revitalizarea urbană. (IHS - Stabilirea sistemului de indicatori de analiză diagnostic, Martie 2002).

Programe urbane. Expunere scrisă a planului de activitate în care sunt stabilite în ordinea desfășurării lor scopurile, principiile și activitățile propuse pentru o perioadă determinată.

Programul Regional. Program care implementează elemente importante ale Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Planului Național de Dezvoltare, contribuind, alături de celelalte programe operaționale, la realizarea obiectivului Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională.

Notă:

La data elaborării “Strategiei de dezvoltare locală durabilă a orașului Cavnic pentru perioada 2017-2025”, denumirea oficială a fost Programul Operațional Regional Nord-Vest (POR N-V). Comisia Europeană a aprobat oficial Programul Regional Nord-Vest pentru 2021-2027 de la data de 12 octombrie 2022 - PR N-V.

Proiect. Consecutivitate de acțiuni și activități delimitate în timp, implementate conform termenilor specificați în program, asigurate cu un buget, aflate în responsabilitatea unui coordonator.

Managementul urban. Proces de dezvoltare, execuție, coordonare și evaluare a strategiilor integrate, în conformitate cu politicile urbane formulate, cu ajutorul actorilor urbani relevanți, reprezentând practic faza de implementare a deciziei în dezvoltarea urbană. (IHS, România - Stabilirea sistemului de indicatori de analiză diagnostic, Martie 2002).

Regulament local de urbanism. Documentație aferentă Planului Urbanistic General (PUG) și Planului Urbanistic Zonal (PUZ), care explică și detaliază conținutul acestor planuri, sub formă de prescripții și recomandări, în vederea urmăririi și aplicării lor. (Urbanproiect, România – Ghid privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism GM – 007 - 2000)

Strategie de dezvoltare. Direcționarea globală sau pe domenii de activitate, pe termen scurt, mediu și lung, a acțiunilor menite să determine dezvoltare urbană în general și pe sectoare de activitate. (Materiale documentare IHS România).

Strategie de Dezvoltare Integrată. Impunerea caracterului integrat al Strategiei a fost rezultatul REGULAMENTULUI (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021, iar armonizarea cu legislația din România a fost făcută prin ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 122 din 8 septembrie 2022 privind unele măsuri pentru proiectele de infrastructură de transport, proiectele pentru dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor, proiectele privind îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc și proiectele privind investiții în infrastructuri spitalicești, finanțate din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru modificarea unor acte normative, EMITENT: GUVERNUL ROMÂNIEI, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 891 din 9 septembrie 2022: prin care a fost armonizat Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

Unitate administrativ-teritorială. Comune, orașe și județe (art.1, alin. (2) lit i) din Legea administrației publice locale nr. 215/ 2001 cu modificările și completările ulterioare)

Urbanizare: Proces de dezvoltare a orașelor existente, prin creșterea numărului orașelor și a locuitorilor acestora. Dinamica sa actuală este extrem de accelerată, înmulțirea numărului de orașe și creșterea, extinderea celor existente fiind procese larg răspândite. Concomitent însă cresc și problemele generate de evoluția anarhică, necontrolată a unor orașe (poluare, insuficiența infrastructurilor, a locurilor de muncă, delincvență etc). (Erdeli, G., 1999, *Dicționar de geografie umană*, Edit. Corint, București, p. 339)

Utilități publice (servicii comunitare de utilități publice / infrastructura de utilități publice). Totalitatea activităților de utilitate și interes public general, desfășurate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul satisfacerii cerințelor comunităților locale, prin care se asigură următoarele utilități: alimentarea cu apă; canalizarea și epurarea apelor uzate; colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale; producția, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat; salubritatea localităților; iluminatul public; administrarea domeniului public și privat al unităților administrativ - teritoriale, precum și altele asemenea; transportul public local.

Zonă de influență (ARIA DE ACȚIUNE). Un spațiu aflat sub incidența acțiunii polarizante a unei localități urbane (în anumite situații chiar a unor așezări rurale). Extensiunea și configurația spațială a zonei este dictată de potențialul de atracție al centrului, de poziția geografică, de talia orașului, de modul de desfășurare a liniilor de forță ale teritoriului sau de competiția regională a centrelor atrătoare. (Erdeli, G., 1999, *Dicționar de geografie umană*, Edit. Corint, București, p. 353).

CAP. 3. PREZENTARE GENERALĂ A ZONEI CAVNIC

3.1. Prezentare fizico-geografică

❖ Așezare, poziție geografică

Orașul Cavnic, ca unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, este situat geografic în partea de nord-vest a României, în partea centrală a județului Maramureș, la 32 km de municipiul Baia Mare și la 30 km de municipiul Sighetu Marmăției, la poalele Munților Gutâi, având coordonatele 47°39'48.3"latitudine N 23°52'36.7"longitudine E. Localitatea Cavnic face parte din categoria orașelor mici, fiind situată în centrul județului, pe o vale îngustă a râului Cavnic din zona munților Gutâi, pe un teren foarte accidentat.

Etimologic, denumirea de Cavnic provine din latinescul "cave" (peșteră, adâncitură, pivniță, gol). În mod evident, această denumire este legată de vechea activitate de bază a locului, respectiv de minerit.

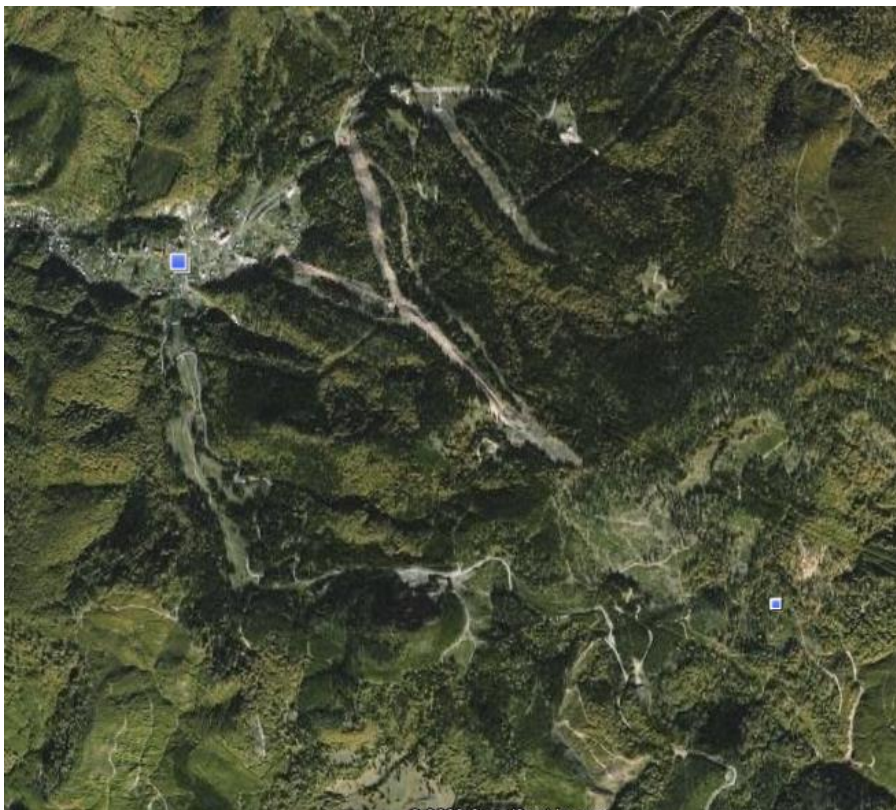

FOTO: Cavnic - Zona de schi
Sursa: Google Earth

Oraș de altitudine așezat pe un teren cu puternice denivelări (diferențe de altitudine cuprinse între 550 m și 1.050 m), aflat între înălțimile Gutâiului (de aproape 1448 m Vârful Mogoșa, Rotunda și Hija, pe o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, brăzdat de valea Râului Cavnic, Valea Gutinului și afluenții lor, Cavnicul se învecinează la N cu comuna Ocna Șugatag (stațiune balneoclimaterică de interes național), la NV cu comuna Șișești, la N-E cu comunele Budești și Băiuț, iar la S cu comuna Cernești. Cavnicul, datorită numărului mare de zile de iarnă este cunoscut și ca "polul zăpezii din Maramureș", aspect ce constituie un avantaj pentru iubitorii sporturilor de iarnă.

FOTO: Iarna la Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

Fiind o localitate de munte, Cavnicul dispune de peisaje deosebite și locuri pitorești, relieful și clima fiind deosebit de favorabile pentru practicarea sporturilor de iarnă, sporturilor neconvenționale și turismului, cu precădere a turismului montan. Domeniul schiabil de la Cavnic măsoară 7,5 kilometri lungime. De asemenea în stațiune se află și o pârtie pentru tubing ski. Cavnicul dispune de șapte pârtii (Icoana având o lungime de 800 – 2.200 de metri și o înclinație între 19 și 37 de grade), având un grad mare de adresabilitate, fiind accesibile atât pentru începători, cât și pentru avansați sau profesioniști.

Orașul Cavnic s-a dezvoltat în zona depresionară a munților vulcanici Gutâi și Lăpuș, fiind delimitat de aceștia la NV și SE, în partea de est de munții Cavnicului și la vest de munții Negreii.

Depresiunea Cavnicului este alungită și arcuită, întocmai ca valea pe care o drenează. De o parte și de alta este flancată de umeri și vârfuri, cum sunt:

- vârful Pleșca (1322 m) la est
- creasta Midia Mare (1150 m) la sud
- vârful Mogoșă (1246 m) la vest
- creasta Gutâi (1444 m) la nord.

Localitatea este de tip înșiruit, cu o lungime de cca. 11 km de - a lungul râului Cavnic, ocupând o fâșie de teren ce variază între 50 și 350 m, cu penetrații tentaculare în văile ce deversează în râul Cavnic. Are un relief muntos, foarte accidentat, cu diferențe de nivel între cele două extremități de peste 400 m.

Din punct de vedere administrativ teritorial, având un teritoriu administrativ de 47,17 km² și o populație de aproape 5.000 locuitori (4.264 locuitori conform Recensământul populației la 2021), Cavnicul ocupă poziția de oraș cu influență locală de polarizare de rangul II, în ierarhizarea sistemelor de așezări în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord Vest (Orașe cu influența locală II. Cuprind un număr redus de așezări urbane cu declin economic vizibil și cu un foarte slab ori absent potențial de polarizare (Nucet, Vașcău, Borșa, Cehul Silvaniei, **Cavnic**, Băiuț), fiind caracterizat după Revoluția din 1989 de un declin economic recunoscut, ca urmare a închiderii perimetrelor miniere și potențial de polarizare slab, ca urmare a lipsei interconectivității și convergenței cu zonele adiacente (neavând localități aparținătoare). Orașul Cavnic nu are în componența sa structuri administrativ teritoriale subordonate. Cavnicul este

unul din cele 13 orașe ale județului Maramureș, care, de la începutul existenței sale până înainte de Revoluția din 1989 a fost un important centru de exploatare a metalelor nobile și neferoase (aur, argint, cupru, plumb, zinc, etc.).

Din punct de vedere al accesibilității, singura cale de comunicație a Cavnicului este cea rutieră, pe traseul drumului județean DJ 184 care străbate orașul, Cavnicul fiind așezat la DJ Baia Sprie-Cavnic (*Baia Sprie – Cavnic* (20 km) , **DJ109F: Sighetu Marmăției – Cavnic** (45 km)), și face relația cu DJ 109F Budești – Cavnic (*Cavnic – Băiuț* (20 km)) și DJ 182 C prin care se face relația cu Târgu Lăpuș, prin Copalnic Mănăstur. Distanțele față de localitățile învecinate sunt: satul Șurdești- 9 km, orașul Baia Sprie 19 km, satul Budești 15 km și satul Băiuț – 21 km.

Distanța față de drumul european **E58** este de 30 km. Distanța față de drumul național **DN18** este de 20 km.

Din Baia Mare se poate ajunge cu mașina pe drumul național **DN18** până în Baia Sprie, apoi pe drumul județean ce leagă Baia Sprie de Cavnic, traversând Satele Șisești, Dănești și Șurdești. Dinspre Cluj se poate ajunge mai repede prin Târgu Lăpuș, dinspre Sighetu Marmăției prin Ocna Șugatag, iar dinspre Bistrița, pe Valea Izei.

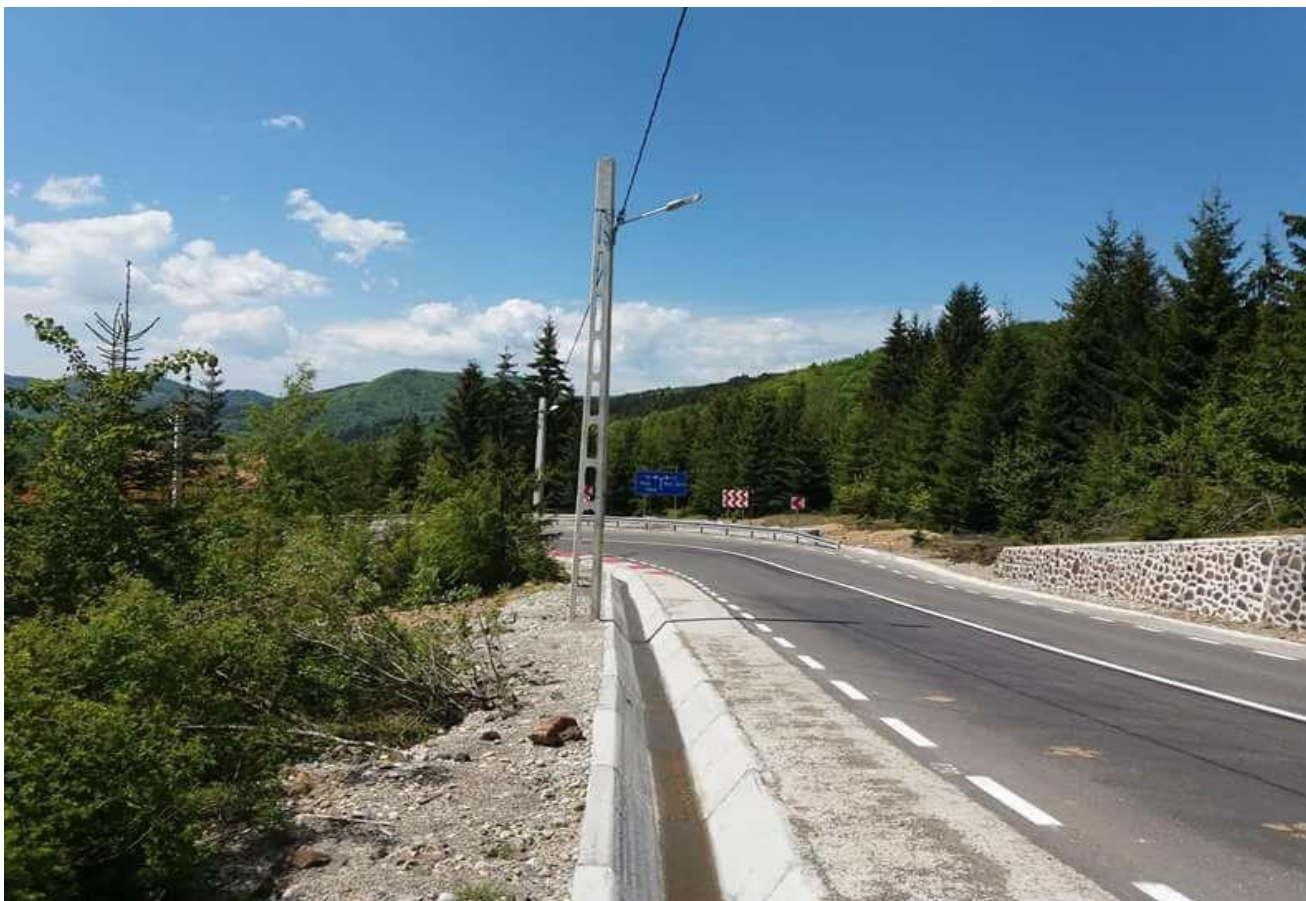

Foto: intersecția spre Băiuț. Sursa: Primăria Cavnic

În orașul Cavnic nu există cale ferată. Cea mai apropiată cale ferată se află în Baia Mare: la 35 de km. Transportul urban este asigurat de URBIS S.A. Baia Mare, iar cel interurban de AZUR S.A. Baia Mare.

Relația cu căile aeriene este asigurată de Aeroportul Internațional Baia Mare (Tăuții Măgheruș).

Din suprafața 2.359 ha, aflată în administrarea orașului, doar 791 ha sunt destinate folosinței agricole, din care teren arabil doar 23 ha, datorită reliefului muntos, așezării, poziției geografice, calității solurilor și predispoziției la factorii de risc natural. Diferența privind folosința agricolă o reprezintă pășunile, dintre care unele alpine, în suprafață totală de 637 ha, și fânețele, în suprafață totală de 130 ha. Suprafața intravilanului localității este de 745 ha. Suprafața spațiilor verzi este de 325 ha.

Orașul Cavnic este membru în Grupul de Acțiune Locală Mara Gutâi, care a fost înființat ca un parteneriat local/microzonal prin voința UAT-urilor componente, pe un areal distinct de 882,20 kmp din Maramureșul istoric, așezat în Depresiunea Maramureșului. Teritoriul GAL Mara – Gutâi cuprinde 14 Unități Administrativ Teritoriale: Comunele Bârsana, Bocicioiu Mare, Budești, Călinești, Câmpulung la Tisa, Desești, Giulești, Ocna Șugatag, Oncești, Remeți, Sarasău, Săpânța, Vadu Izei și orașul Cavnic.

▪ **Cadrul natural ca valoare economică și de mediu. Caracterizare generală:**

Relieful

Orașul Cavnic este un oraș de altitudine, așezat pe un teren cu puternice denivelări (diferențe de altitudine cuprinse între 550 m la Flotație și 1.050 m în Cartierul Roata), se întinde pe direcția E-V pe o lungime de aproximativ 10km de-a lungul Văii Râului Cavnic.

Aflat între înălțimile Gutâiului (de aproape 1448 m) Vârfurile Mogoșa, Rotunda și Hija, pe o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, brăzdat de valea Râului Cavnic L34 km, Valea Gutinului și afluenții lor.

Înclinarea versanților prezintă o gamă foarte variată de valori, dominând cele de peste 30° care se întâlnesc în zona montană propriu zisă; în sectorul Munceilor Băii Mari, Cavnicului și Băiuțului acestea sunt cuprinse în medie între 10° până la 15°.

FOTO: Relieful orașului Cavnic – vedere panoramică

Sursa: arhiva foto Primăria Cavnic

Din punctul de vedere al stabilității solului, arealul orașului Cavnic este în proporție de peste 90% un teren stabil, doar 9% din suprafața totală prezintă zone de risc natural, respectiv cu alunecări de teren, cauza fiind de cele mai multe ori cantitatea mare de precipitații căzute în intervale de timp scurte sau topirea bruscă a zăpezilor abundente:

Orașul		Din care:
--------	--	-----------

	Total suprafață în administrarea orașului	Zone cu alunecări de teren accidentale și risc de prăbușiri		Zone cu alunecări de teren frecvente și de mare intensitate		Zone cu cutremure puternice		Zone cu resurse de apă reduse		Zone cu precipitații reduse	
		Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%
Cavnic	2.359	80	3	150	6						

Relieful extrem de variat al Cavnicului, cu pante abrupte și văi repezi, altitudinea până la 2000m, clima bogată în precipitații sub formă de zăpadă, cu ierni lungi și temperaturi relativ scăzute, precum și poziționarea geografică adecvată, generează condiții bune și foarte bune de practicare a sporturilor de iarnă.

Cavnicul este cuprins în Programul Național “Superschi în Carpați”, cu perspective serioase de clasificare ca Stațiune turistică – cu centru de greutate “practicarea sporturilor de iarnă”, domeniul schiabil de la Cavnic măsurând în prezent cca.7,5 kilometri lungime. Locul oferă potențial pentru deschiderea unor noi pârtii de schi, pe lângă cele existente, care au atras un număr însemnat de turiști, respectiv: La Icoană, Roata 1, Roata 2.

Domeniul schiabil Roata mai are încă trei pârtii – Roata III (Rainer 1) și Roata IV (Rainer 2) – ambele cu nivel de dificultate greu și Pârția Albastra, cu nivel de dificultate ușor și care măsoară peste 2.000 metri.

Apartenența la Zona montană defavorizată:

Orașul Cavnic face parte din Zona montană defavorizată, Conform Anexa 11 la PNDR.

Zona Montană Defavorizată, în baza Regulamentului (CE) 1257/1999, ocupă o suprafață totală de circa 71.340 km², ceea ce reprezintă 29,93% din suprafața totală a României, iar ponderea SAU ZMD din SAU România este de 20,14 % - suprafață agricolă utilizată a ZMD fiind de cca. 2.802.000 ha.

În Zona Montană Defavorizată la nivel național trăiesc aproximativ 2.400.000 locuitori – circa 11% din populația totală a României.

Implementarea obiectivelor orientărilor strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate se realizează prin măsuri specifice în cadrul perioadei de programare 2014 – 2020 a fondurilor și politicilor Uniunii Europene (2014 – 2020). Una dintre ele este Planul de Mobilitate Urbană.

Zona montana efectiva cuprinde întreaga localitate astfel că proiecte de Mobilitate Urbana se pot focaliza mai mult pe infrastructuri mici pentru pietoni, bicicliști, eco transport, trasee turistice (trotuare, trasee de biciclete, parcări, trasee turistice, etc.). Astfel, în PATZ GUTIN- Jud Maramures- sunt prevăzute a se realiza drumurile turistice: ”Drumul prelucrării aurului – circuit minier – drumului aurului din topitorie la monetărie” - Identificarea traseelor specifice respectiv Logolda Cavnic (fosta Topitorie de aur) – Muzeul de Mineralogie – Vechea Monetărie a orașului Baia Mare - și respectiv - Reabilitarea constructiv-funcționala a cailor de acces spre zona minieră Cavnic.

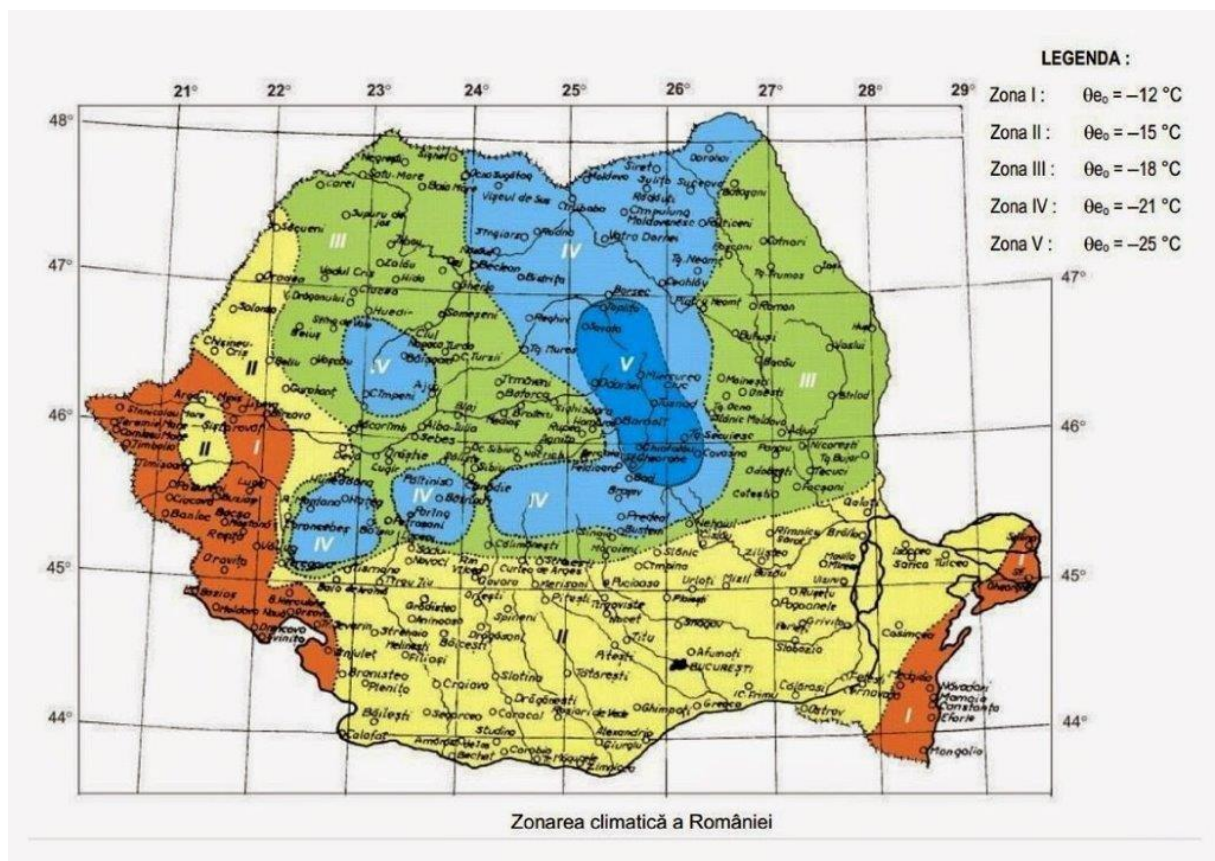
Clima.

În zona montană sunt caracteristice verile mai răcoaroase și cu precipitații mai abundente și iernile lungi, cu abundență de precipitații sub formă de zăpadă.

Climă Cavnic – date procesate, sursa www.meteoblue.com, Județul Maramureș, România, 47.67°N 23.87°E 859m dnm .

Cavnicul se regăsește în zona III (situat la limita cu zona IV) a zonelor climatice din România.

Acest aspect are influență directă în sistemele necesare pentru izolarea clădirilor precum și asupra consumurilor de energie în clădiri, precum și a emisiilor de CO₂.

Harta zonării climatice a României, Conform Ordin 386/2016 al Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Nivelul necesarului de energie pentru clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero

Zona climatică ⁷⁾	Orizont	CATEGORII DE CLĂDIRI									
		CLĂDIRI DE LOCUIT INDIVIDUALE		CLĂDIRI DE LOCUIT COLECTIVE		CLĂDIRI DE BIROURI		CLĂDIRI DESTINATE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI		CLĂDIRI DESTINATE SISTEMULUI SANITAR	
		Energie primară	Emisii CO ₂	Energie primară	Emisii CO ₂	Energie primară	Emisii CO ₂	Energie primară	Emisii CO ₂	Energie primară	Emisii CO ₂
		[kWh/m ² an]	[kg/m ² an]	[kWh/m ² an]	[kg/m ² an]	[kWh/m ² an]	[kg/m ² an]	[kWh/m ² an]	[kg/m ² an]	[kWh/m ² an]	[kg/m ² an]
I (-12°C)	2015	131	36	105	28	75	21	115	28	135	37
	31.12.2018	115	31	100	25	50	13	100	25	79	21
	31.12.2020	98	24	93	25	45	12	92	24	76	21
II (-15°C)	2015	147	42	112	30	93	27	135	37	155	43
	31.12.2018	121	34	105	28	57	15	120	25	97	27
	31.12.2020	111	30	100	27	57	15	115	30	97	26
III (-18°C)	2015	172	48	130	36	110	28	154	39	171	49
	31.12.2018	155	41	122	34	69	19	136	37	115	32
	31.12.2020	145	40	111	30	69	19	136	37	115	32
IV (-21°C)	2015	226	57	152	38	107	28	192	56	190	55
	31.12.2018	201	51	144	40	89	24	172	48	149	42
	31.12.2020	189	42	127	35	83	24	170	49	142	41
V (-24°C)	2015	248	78	178	48	127	29	210	58	214	58
	31.12.2018	229	57	152	38	98	28	192	56	174	49
	31.12.2020	217	54	135	37	89	24	185	53	167	48

O sursă importantă de date extrem de fidele privind tendințele meteorologice tipice și la condițiile previzionate (temperatură, precipitații, radiații solare și vânt) sunt Diagramele meteorologice, care se bazează pe 30 de ani de simulări orare ale modelelor meteo și sunt disponibile pentru fiecare loc de pe glob. Datele meteo simulate au o rezoluție spațială de aproximativ 30 km și nu pot reproduce toate efectele meteorologice locale cum ar fi furtunile, vânturile locale sau tornadele.

FOTO: Anotimpuri - la Cavnic Sursa: Primăria Cavnic

Temperatura: Temperatura și precipitațiile medii pentru zona Cavnic:

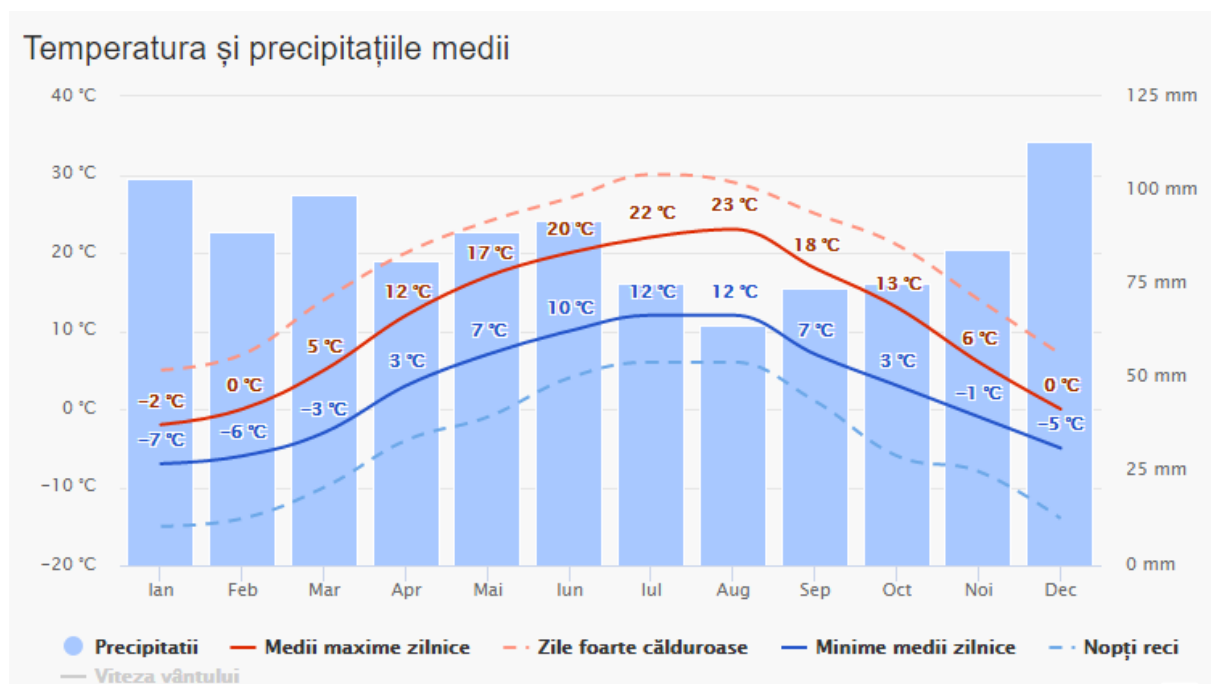
Temperatura medie anuală pentru zona Cavnic:

Temperatura medie anuală pentru zona Cavnic se situează între 7-7,5 ° C, dar pe subzone poate coborî până la 4-5°C în locurile înalte.

Tabel: Temperatura medie anuală pentru zona Cavnic

Orașul	Din care:					
	Sub 7	7-7,5	7,5-8	8-8,5	8,5-9	9-10
Cavnic		7,2				

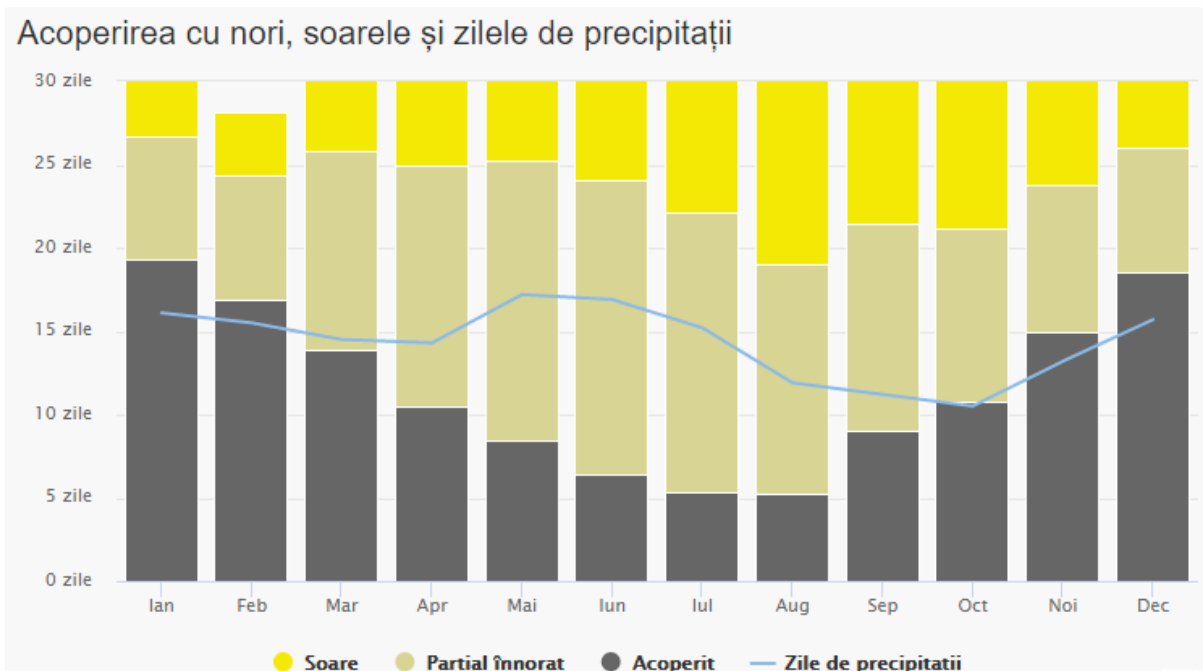
° C

"Maxima medie zilnică" (linia roșie continuă) arată temperatura maximă medie a unei zile pentru fiecare lună pentru Cavnic. De asemenea, "minima medie zilnică" (linia albastră continuă) arată media temperaturii minime. Zilele calde și nopțile reci (liniile punctate albastre)

și roșii) arată media celei mai calde zile și a celei mai reci nopți ale fiecărei luni din ultimii 30 de ani.

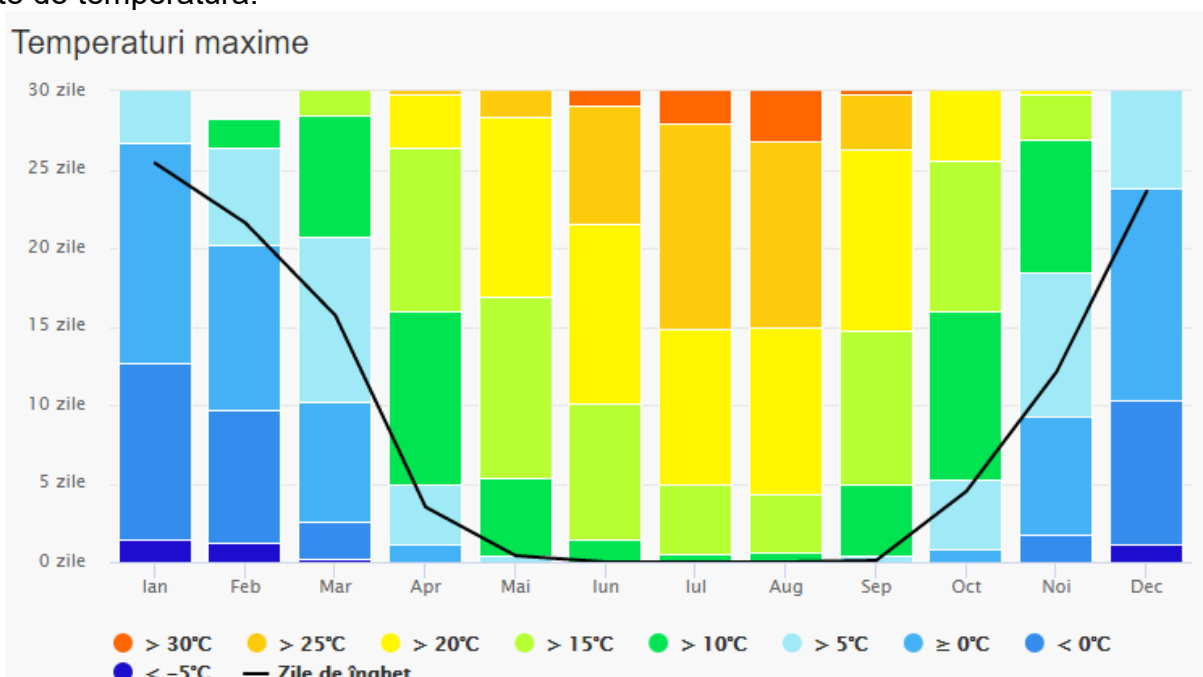
Din diagrama următoare reiese numărul lunar de zile de soare, parțial înnorate, înnorate și cu precipitații pentru zona Cavnic:

Graficul arată numărul lunar de zile de soare, parțial înnorate, înnorate și cu precipitații. Zilele cu mai puțin de 20% acoperire cu nori sunt considerate însorite, cele cu 20-80% acoperire ca parțial înnorate iar cele cu peste 80% ca înnorate.

Temperaturi maxime:

Diagrama temperaturii maxime pentru Cavnic afișează câte zile pe lună ating anumite limite de temperatură.

Precipitațiile atmosferice :

Diversitatea mare a formelor de relief determină și o mare diferențiere climatică sub aspectul precipitațiilor, care constituie una din verigile principale ale circulației apei în natura. Valoarea practică a precipitațiilor constă mai mult în caracterul decât în cantitatea lor. Când au o intensitate moderată, apa se infiltrează în sol până la mari adâncimi, iar când cad sub forma de averse, o bună parte din apa nu apucă să se infiltreze, scurgându-se la suprafață. În general, precipitațiile medii anuale se situează peste 800 ml, cuprinse între 940 și 1410 ml, mai frecvent 1000-1200 mm în zona montană .

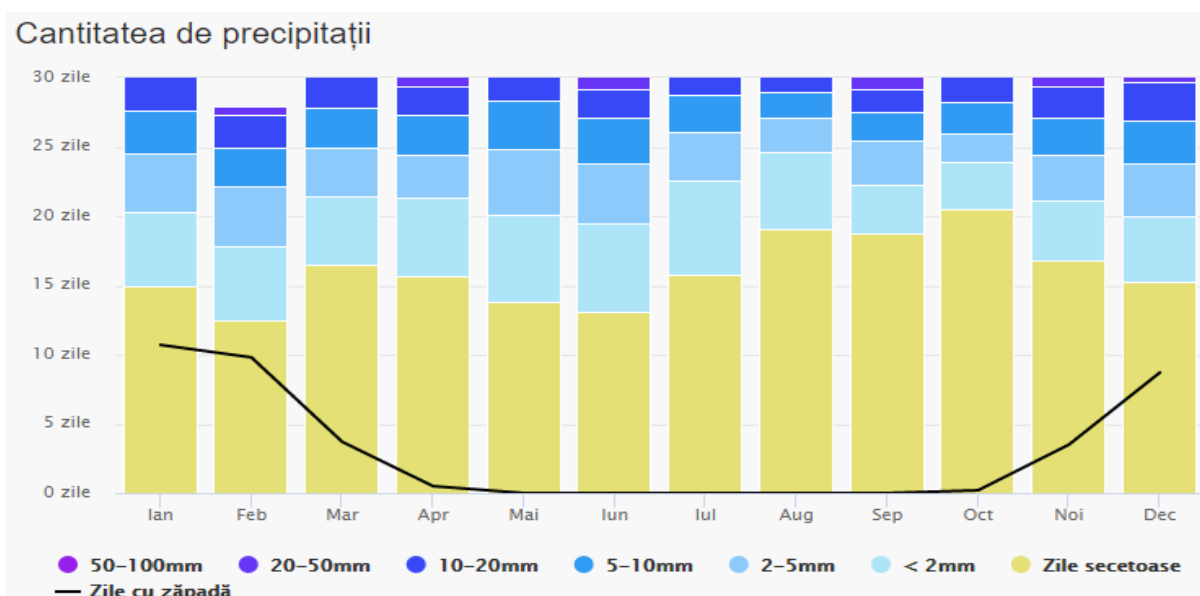
Tabel: precipitațiile medii anuale în zona Cavnic

Orașul	Total	Din care:						
		500-549	550-599	600-649	650-699	700-749	750-799	Peste 800
Cavnic	995,5							995,5

Cantitatea de precipitații care cad sub formă de ploaie sau zăpadă în zona Cavnic influențează major sezonalitatea activităților în zonă, mai ales în perioada hibernală, care durează de regulă de la jumătatea lunii octombrie până la jumătatea lunii aprilie, ceea ce face ca zona să fie prielnică practicării sporturilor de iarnă.

Precipitații anuale sunt repartizate în principal în sezonul hibernal, cu extinderi pe sezonul primăvară/toamnă, când acestea se situează printre cele mai abundente din țară, cantitatea acestora depășind 800 ml (frecvent 1000-1200 mm în zona montană). În perioadele reci, precipitațiile atmosferice cad preponderent sub forma de zăpadă.

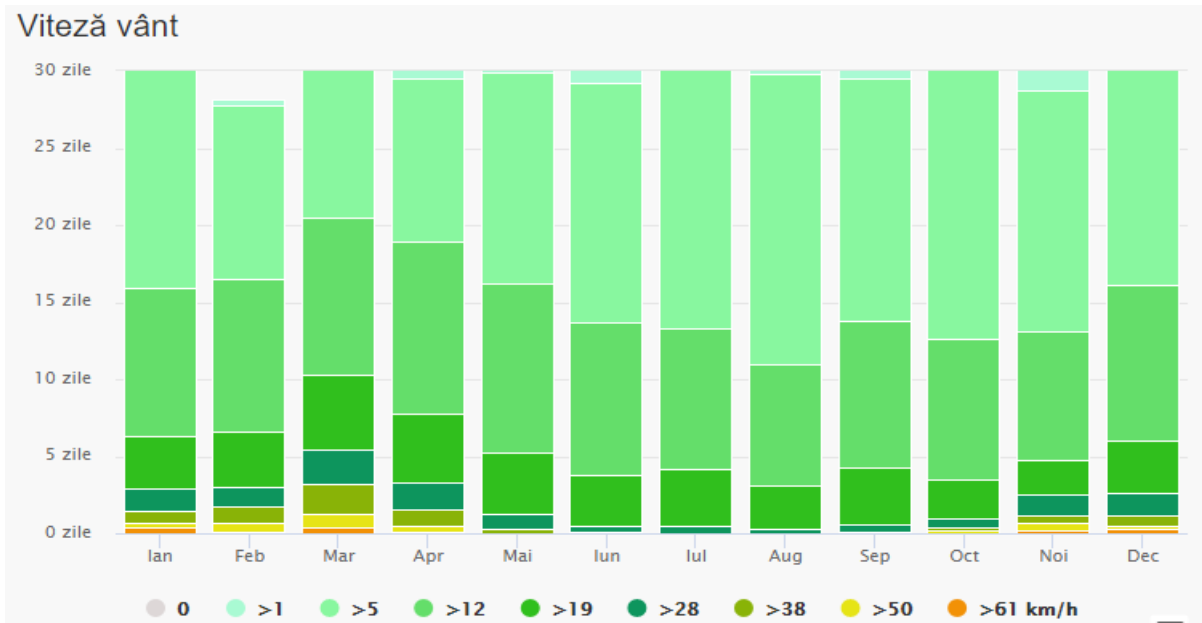
Numărul de zile cu sol acoperit variază în funcție de temperatura aerului și de grosimea stratului căzut. Datorită poziționării ca altitudine, precipitațiile sub formă de zăpadă durează de obicei din noiembrie, până în aprilie, ceea ce face ca zona Cavnic să fie deosebit de căutată de către practicanții și amatorii practicării sporturilor de iarnă.

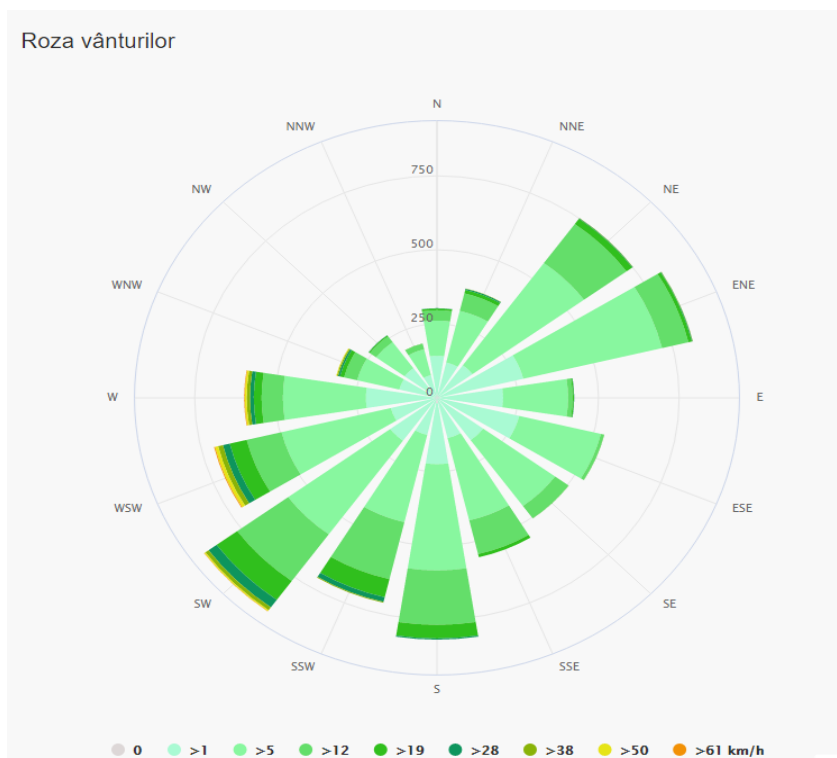
Se produc frecvent fenomene meteo excesive: precipitațiile excesive, grindina, înghețurile timpurii și târzii, poleiul, viiturile s.a. Influenta acestora se resimte frecvent și în activitatea

localnicilor. Sunt cunoscute în istorie întreruperi ale activității miniere, de exemplu: funcționalitatea sistemului minier. Astfel, în 1954, stratul de zăpadă, de peste 3 m a blocat DJ Baia Sprie-Cavnic, izolând complet exploatarea Cavnic și Jereapan timp de mai multe zile. Ploile din primăvara anului 1963 au deteriorat grav iazul de decantare a sterilului din flotația Cavnic.

Viteza vântului: Diagrama pentru Cavnic arată în câte zile dintr-o anumită lună pot fi atinse anumite viteze ale vântului.

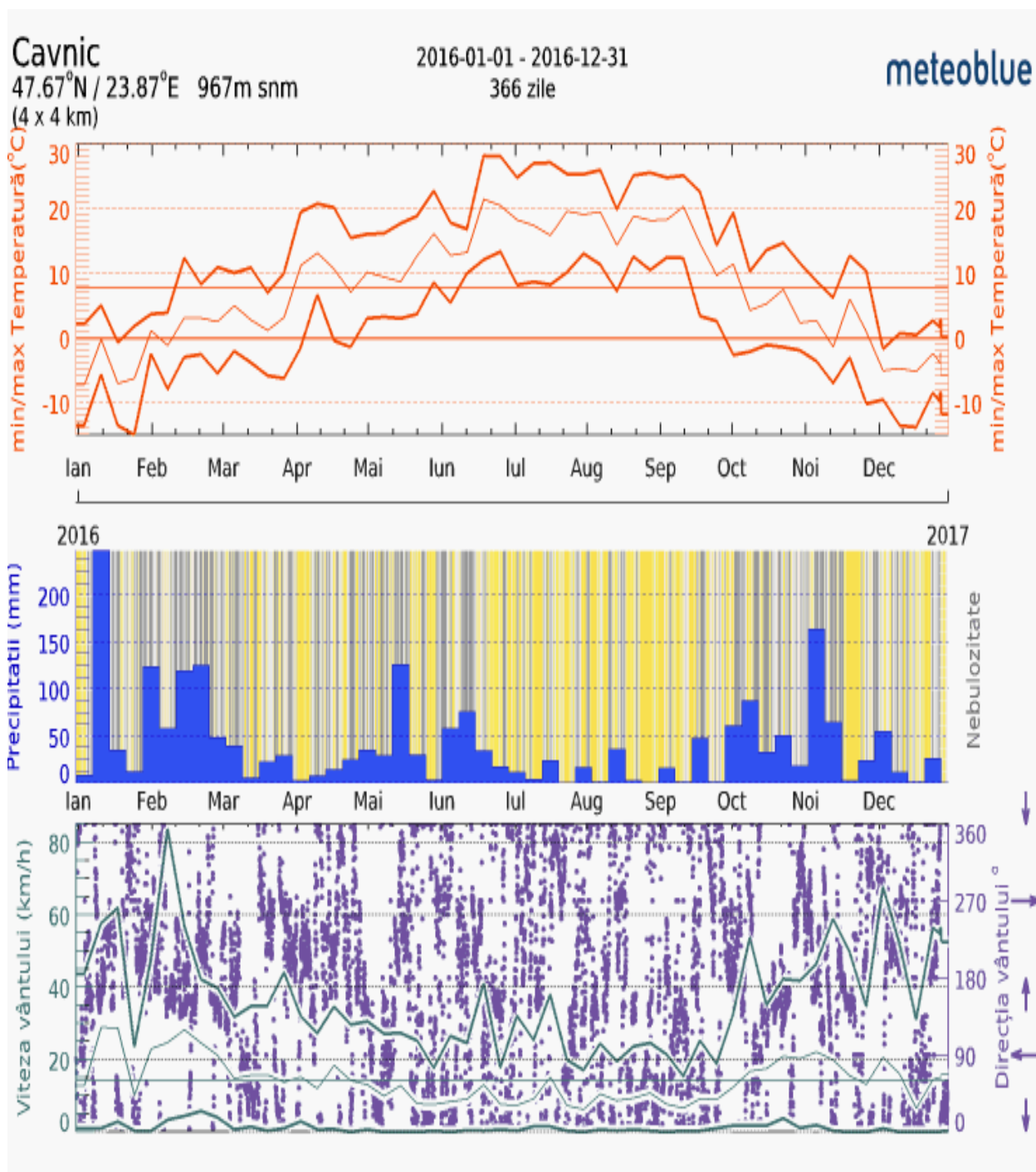
Roza vânturilor: pentru Cavnic:
 arată câte ore pe an bate vântul din direcția indicată

Concluzie:

Din punct de vedere climatic, localitatea Cavnic se află într-o zonă având următoarele caracteristici:

- zona climatică II – vara și III – iarna, având temperaturile de calcul (iarna - vara) cuprinse între : –15 grade Celsius și + 25 grade Celsius (conform STAS 6472-83).
- zona eoliană “E”, având presiunea dinamică de bază 0,40 KN/mp (conform STAS 10101/20 - 90)
- zona de încărcare cu zăpadă “E”, având greutatea de referință de 1,7 N/mp (conform STAS 10101/21-92).

Riscurile climatice.

Dintre riscurile climatice care nu trebuie trecute cu vederea sunt: grindina, seceta, înghețul timpuriu și dezghețul târziu, dar și înghețurile târzii, poleiul, stratul de zăpadă, inundațiile și viiturile. Toate acestea sunt susceptibile să producă pagube și disfuncții în agricultura, transporturi, funcționalitatea economică etc.

Conform Hărților de hazard și risc la inundații conform Directivei 2007/60/CE zona Cavnic nu este expusă major riscurilor de inundație.

*Harta de hazard și risc la inundații conform Directivei 2007/60/CE –
zona Cavnic, toate riscurile, iulie 2023*

Sursa: <https://rowater.ro/despre-noi/descrierea-activitatii/managementul-situatiilor-de-urgenta/directiva-inundatii-2007-60-ce/harti-de-hazard-si-risc-la-inundatii/>

Solul. Subsolul.

Caracteristici geotehnice

Din punct de vedere geomorfologic, solul orașului Cavnic este format din două părți distincte și anume:

- În jumătatea aproximativă din aval se află la o adâncime de peste 10m un strat de marnă
- iar
- jumătatea din amonte a râului Cavnic, și chiar a orașului, se află așezată pe un strat de andezit de proveniență vulcanică.

În partea superioară se află straturi de bolovănișuri amestecate cu pietrișuri și aluviuni aduse de-a lungul timpului de aceste văi ce se află pe teritoriul râului Cavnic.

Pe raza orașului Cavnic se găsesc, ca resurse ale subsolului, minereuri complexe, a căror exploatare a constituit o preocupare de bază a populației, încă de pe vremea romanilor. Aceasta a determinat dezvoltarea localității, funcția ei dominantă fiind extracția și prepararea minereurilor. Dar din anul 2007 perimetrele miniere s-au închis și conservat, ponderea activității transferându-se în comerț, turism și alte activități de prestări servicii.

Structura solului în zona Cavnic, este, în general stabilă, fiind formată dintr-un strat stabil sub pământ vegetal, până la o adâncime de cca 10 m, compus din pietriș, bolovăniș, rezultat din eroziunea în timp a solului, aduse de valea Râului Cavnic. Acesta se află așezat pe un strat de marnă, în jumătatea din aval a orașului, și, pe andezit, în jumătatea aflată în amonte, unde se află și unitățile miniere. Instabilitatea solului se manifestă totuși în două zone unde stratul de pietriș este mult fărâmițat, devenind nisipos: una pe versantul sudic al Gutâiului, în apropierea zonei centrale și alta pe zone din jurul stadionului de fotbal, zone care din cauza precipitațiilor abundente prezintă risc de alunecări.

Rocile utile, cu multiple întrebuințări sunt reprezentate prin argilă caolinoasă la Cavnic, argile refractare pe raza comunei Băiuț, nisipuri și pietrișuri în albiile minore ale râurilor. Suprafața solului este în unele secvențe supuse eroziunii, pe terenurile de pajști cu pante de peste 15% din zona colinară înaltă sau cu pante de peste 30% din zona montană. Riscul de accentuare a eroziunii este foarte ridicat în caz de pășunat abuziv sau alte activități care pot distruge pajștile (pășunat supradimensionat).

În zonele de rețele hidrografice mărginite de versanți cu înălțimi medii și în care înclinarea terenului este până la 45° în timpul viiturilor se produc atât eroziuni verticale cât și laterale.

Tasările nivale din perioadele reci, au imprimat pe alocuri un caracter depresionar printre culmile și platourile montane, unde în concavitățile respective s-au acumulat mari cantități de zăpadă. În aceste mici depresiuni rețeaua hidrografică a dat zone specifice de convergență, alimentând întinsele suprafețe de turbării cantonate pe vatra lor, fenomen înregistrat și în prezent. Răchițele, mușchi de turbărie, merișoare, afin acoperă turbăria elastică precum o acvatică saltea. Acestea au făcut obiectul unor cercetări, necesitând grijă pentru protejarea unor biocenoze specifice, care de multe ori nu sunt respectate, fiind amenințate cu distrugerea iremediabilă.

FOTO: Cavnic – Intrare în galerie de mină – (gura minei)

Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

Întreaga zonă reprezintă un important bazin de extracție a minereurilor neferoase. Sulfuri polimetalice se găsesc în Munții Lăpuș la Băița, în Munții Gutin la Cavnic și în Munții Igniș la Băița, Herja și Baia Sprie.

Cavnicul a fost cel mai mare centru de exploatare a minereurilor complexe, fiind reprezentativ pentru zona Maramureș. În istoria frământată a erupțiilor vulcanice, Ciclul

sarmațian-pliocen inferior are o importanță majoră pentru formarea Munților Igriș, Gutâi, Văratec, erupțiile fiind foarte însemnate, predominând și efuziunile de lavă. În cele trei faze principale de erupție din Munții Gutâi au fost emise mai cu seama dacite și andezite. Însemnate au fost fenomenele metagenetice, care au determinat formarea unor importante mineralizații polimetalice auro-argintifere, cuprifere, de sulfuri polimetalice.

Stabilitatea solului:

Din punctul de vedere al stabilității solului, orașul Cavnic este situat într-o zonă seismică "E" având $K_s = 0,12$ și perioada de colț $T_c = 0,7$ sec (conform Normativului P100 - 92).

▪ **Hidrografia.**

✓ **Apele de suprafață.**

Orașul Cavnic este situat de o parte și de alta a Râului Cavnic, principalul curs de apă care străbate zona. Râul Cavnic, împreună cu afluenții săi, fac parte din Bazinul Hidrografic Someș-Tisa.

Rețeaua hidrografică este reprezentată de o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, brăzdat de valea Râului Cavnic L34 km, Valea Gutinului și afluenții lor, care fac parte din bazinul hidrografic Someș-Tisa.

Râul Cavnic izvorăște din Munții Țibleș și se varsă în Râul Lăpuș, având ca afluenți de dreapta: Valea Gutâiului, Valea Șuiorului, Valea Slipului, Pârâul lui Mihai și Valea Berința, iar ca afluenți de stânga: Valea Albă, Valea Răchițele, Pârâul Bloaja. Direcția generală de curgere a apelor este de la nord-est spre sud-vest. Debitul este variabil, fiind influențat de cantitatea de precipitații. Zona este bogată în izvoare cu debite diferite care nu seacă în timpul verii decât în parte și numai în cazuri izolate.

Aspectul actual al rețelei hidrografice este rezultatul unei îndelungate evoluții și al unor neconținute prefaceri. Ea a început să se contureze încă din faza tortoniană, căpătând o structură asemănătoare cu cea de astăzi. În fazele geologice următoare, ea a suferit o serie de modificări, datorită proceselor de captare, a schimbărilor climatice și modificărilor suferite de nivelul de bază. În general, datorită precipitațiilor bogate ce cad în tot cursul anului (în medie de 995,0 mm), sursele de apă ce formează scurgerea sunt foarte bogate, iar densitatea rețelei de drenaj este destul de ridicată, având valori între 0,5-0,6 km/km². Valorile variază și în funcție de tipul rocilor ce alcătuiesc suprafața de drenaj, porozitatea rocilor, gradul de acoperire și tipul de vegetație, energia reliefului s.a.

Din punct de vedere al calității apelor, valori ridicate ale concentrațiilor de metale grele în bazinele hidrografice, cele mai contaminate sectoare puse în evidență fiind pe râurile Băiuț, Cavnic și Săsar. Poluarea în toate zonele de interes major provine din deversarea deșeurilor de la minele active ale căror stații de tratare a apelor reziduale nu funcționează corespunzător. Haldele de steril și iazurile de decantare au un impact direct asupra rețelei de râuri, asupra apelor subterane, solurilor, vegetației și faunei.

Tabel: Caracterizarea calității râurilor în funcție de clasele de calitate, pe grupe de indicatori, conform ordinului 161/2006:

Râul	Secțiunea	Râul Secțiunea RTAC1 RO	RTAC1	RO C2	NUTR C3	SALC 4	PTSON 5	Indicatori ce determină calitatea
Cavnic	am. Cavnic /	I	I	I	I	I	II	
	Copalnic						II-IV	Zn-Mn

Poluarea datorată activităților miniere se păstrează pentru perioade îndelungate în bazinele hidrografice. Punctele miniere abandonate pot conține mari cantități de deșeuri cu conținut ridicat de metale, care, prin drenajul de către râuri sau apele din precipitații, sunt preluate și reintroduse în circuitul acvatic.

De aceea, punctele miniere abandonate constituie surse potențiale de poluare pe scară largă a râurilor, factorul poluator fiind metalele grele, care nu sunt biodegradabile, ele rămânând depozitate în diferite componente ale ecosistemelor acvatice, urmând ca, în anumite condiții favorabile (schimbări în compoziția chimică a apei râurilor, modificări în procesele de eroziune și acumulare, perturbări în configurația albiei ca urmare a schimbărilor globale ale mediului), acestea să fie remobilizate și introduse din nou în râuri (poluare secundară). Sursa principală de pătrundere a metalelor grele în râu o constituie apele uzate industriale și municipale, cât și apele care drenează arealele miniere.

Starea apei brute destinate potabilizării:

La nivelul bazinului hidrografic Someș-Tisa din arealul SGA Maramureș se monitorizează 6 prize de suprafață: (5 râuri și un lac).

Cele 6 prize sunt următoarele:

- priza Primăria Băiuț – Izvorul Alb Negru;
- priza Remin punct de lucru Cavnic –Valea Bolduț;
- priza Primăria Cavnic – Valea Berbincioara, Valea Albă și Valea Șuior;
- priza Firiza – Nod de presiune (pentru S.C. Vital Baia Mare);
- priza S.C. Vital S.A. Agenția Baia Sprie – Valea Limpedeia;
- priza Bălășina pentru SPAC Baia Borșa - Repedeia Rotundu (fosta priză pentru E.M. Borșa);

Dintre principalele localități ale județului, Baia Mare se alimentează din sursă de apă de suprafață, Cavnic din sursă de suprafață și parțial din subteran, iar Sighetu Marmăției, Vișeu de Sus, Tg. Lăpuș, Seini, Baia Sprie și Borșa din surse de apă subterană.

La Cavnic, S.C. Vital dispune de două din cele 22 stații de tratare și potabilizare a apei: SC VITAL S.A. - Agenția Cavnic

- Valea Albă: 20 l/s: stație de tratare Valea Alba compusa dintr-un deznisipator, decantor longitudinal, 2 filtre lente

și

- Valea Berbincioara –Valea Șuior: 20 l/s: stație de tratare Berbincioara (Berbincioara +Șuior), compusa dintr-un decantor longitudinal, 2 filtre lente,

Decantarea făcându-se în bazinele de colectare și clorinarea în bazinele de înmagazinare.

Volumul de apă potabilă distribuit în medie anual de principalul agent economic specializat în domeniu S.C. Vital SA Baia Mare, pentru orașul Cavnic este dimensionat pentru populație - consumatori casnici la peste 101.000 mc, pentru agenți economici la peste 9.500mc, instituții publice la peste 7.700 mc.

✓ **Poluarea apelor de suprafață și subterane, zone critice:**

Zonele critice din punct de vedere al calității apelor de suprafață sunt cursurile de apă r. Cislă aval Baia Borșa, r. Cavnic – Copalnic, r. Lăpuș – Bușag, r. Săsar aval Baia Mare, r. Firiza – amonte confluența Săsar și r. Ilba – amonte confluența Someș. Menționăm că pe aceste cursuri de apă nu sunt prize de apă sau folosințe de apă afectate.

Analizele efectuate din forajele de observație, conform monitoringul-ui impus agenților economici prin actele de reglementare nu au evidențiat o înrăutățire a calității apelor subterane.

Analizele fizico-chimice efectuate de laboratorul S.G.A. Maramureș la forajele de observație din B.H. Someș și B.H. Tisa, au scos în evidență unele depășiri ale concentrațiilor maxim admise la indicatorii amoniu, fier și mangan datorate în principal fondului natural, practicilor agricole, precum și specificului economic al județului (industrie extractivă și metalurgică).

✓ **Izvoare de ape minerale și terapeutice**

Potențialul natural al zonei Cavnic în izvoare minerale și terapeutice:

Ca rezultat al activității postvulcanice, mofetice, s-au format numeroase izvoare de apă minerală (denumite de localnici borcuturi), cu o distribuție extrem de neuniformă, acestea fiind concentrate în zonele marginale ariei vulcanice. Ele se înscriu în contextul general a izvoarelor din zona Munților Gutâi: Cele mai numeroase izvoare minerale apar în partea vestică a munților Gutâi, în zona Certeze (Borcutul Tâlharilor, Cicic, Apollo), Negrești (Poptileni, Vraticel, Borcutul Pintii), Izvorul Luna-Șes, Băile Puturoasa. În partea sudică avem izvorul din cartierul Valea Borcutului al municipiului Baia Mare, apele mineralizate de la Apa Sărata, Borcutul Ferneziului de pe malul lacului de acumulare de la Firiza, apa minerală ce deversează din forajul săpat pe valea Creanga Pustie, Borcutul Chiuzbaai, izvorul de pe valea Borcutului-Baia Sprie, apele puternic mineralizate folosite în scop balnear la băile Dănești. În depresiunea Maramureșului, cel mai cunoscut este izvorul mineral de la Săpânța, alte izvoare fiind cunoscute la Huta Teceului (la nord de pasul Sâmbra Oilor) și în zona satului Breb.

Izvoarele de Borcut din **zona orașului Cavnic și împrejurimi** se înscriu în acest context, dar nu au fost exploatate până în prezent în scop terapeutic sau curativ, cu toate că au fost renumite încă din vremea Împăratului Iosif al II-lea, așa cum este Izvorul din „borta cu borcut”, aflat la mai puțin de un kilometru de la drumul principal care leagă Cavnicul de Budești, în apropierea comunei Budești, renumit în zona pentru calitățile sale.

Izvorul din „borta cu borcut” este amplasat într-un loc extrem de pitoresc, care atrage nu numai localnicii obișnuiți din străbuni cu calitățile sale curative și calitatea apei, dar și numeroși vizitatori, ceea ce a făcut necesară amplasarea unui indicator. Apa minerală - „borcutul” - cum îl numesc localnicii, curge dintr-un trunchi de plop secular. Este vorba de un izvor cu apă minerală sulfuroasă, renumele său fiind încetățenit ca fiind bun pentru cei cu boli de stomac sau care suferă din cauza reumatismului. Borcutul este recomandat atât pentru digestie, cât și pentru pofta de mâncare. În zona noastră există de fapt două izvoare cu apă minerală, numai că doar borcutul este bun de băut.

Referințe media: Autor: Mircea CRISAN,

Sursa: <http://www.gazetademaramures.ro/borcutul-imparatului-iosif-al-ii-lea-831>

Multe legende ale locului sunt legate de izvorul de borcut.

Acesta mai este cunoscut și ca Izvorul lui Pinteza Viteazul, haiducul emblematic și legendar al Maramureșului:

FOTO: Izvorul "Borcutul lui Pinte-Viteazu"

Sursa: <https://maramuresanu.ro/2011/12/23/borcutul-lui-pinte-viteazu/>

Posted by [maramuresanu](https://maramuresanu.ro/) în [Maramureș](https://maramuresanu.ro/)

“Se spune că Pinte Haiducul a poposit pe aceste meleaguri într-o vară secetoasă și călduroasă. Era atât de mare seceta încât toate văile din preajmă secaseră, iar Pinte Viteazul se ascundea prin acele locuri de potera împărătească, care-i dorea neapărat capul. Fiind slăbit și obosit, s-a odihnit la umbra unui fag mare și secular. Se spune că s-a rugat la Dumnezeu să vină ploaia, că era așa mare seceta încât fără ploaie urma să vină foamea prin acele locuri. Oricum, țărani fuseseră jefuiți de tătari și de austro-ungari. Și pe când se ruga Pinte, Dumnezeu a trăznit din senin în fagul cel falnic, și a început o ploaie ce a durat o săptămână, iar trunchiul copacului a căzut și s-a rupt, aproape de rădăcină. Din mijlocul trunchiului a început pe loc să curgă apă minerală. Se păstrează până azi acel trunchi, și din interiorul lui curge cel mai bun borcut din Țara Maramureșului.”

Sursa: <https://maramuresanu.ro/2011/12/23/borcutul-lui-pinte-viteazu/>

Posted by [maramuresanu](https://maramuresanu.ro/) în [Maramureș](https://maramuresanu.ro/)

▪ **Fauna:**

În ceea ce privește fauna în zona există urși bruni, cerbi carpatini, lupi, lincși, vulpi, jderi, nevăstuici și veverițe. În apele râurilor se găsește păstrăvul de munte, lipanul, mreana, cleanul și alți pești de talie mică: porcușorul și grindelul. Dintre reptile, sunt întâlnite șopârlele (*Lacerta vivipara*), salamandra (*Salamandra salamandra*), iar în zona premontană străbătută de râurile principale trăiește șarpele de apă (*Natrix natrix*). În zonele stâncoase, izolate, poate fi întâlnită vipera comună (*Vipera berus*).

Fauna ocrotită:

Din punct de vedere al faunei cea mai periclitată specie de **răpitoare** identificată este acvila de munte - *Aquila chrysaetos* și acvila țipătoare mică - *Aquila pomarina*. Alături de acestea mai trăiesc și alte specii cuibătoare importante din punct de vedere al biodiversității: *Crex crex* - cristel de câmp, *Lanius collurio* - sfrâncioc roșiatic, *Bubo bobo* - buha.

Specii de mamifere ocrotite: 1361 - *Lynx lynx* (Râs)

▪ **Vegetația: Rezervații și obiective naturale ocrotite:**

Predominarea reliefului muntos și deluros determină o mare extensiune a pădurilor.

Foto: Cavnic – păduri de conifere pe teritoriul Orașului Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

▪ **Arii naturale protejate în zona Cavnic, ce compun rețeaua Natura 2000 în conformitate cu prevederile O.U.G. 57/2007:**

- ✓ **Sit Natura 2000- Situl Gutâi - Creasta Cocoșului: Sit de importanță comunitară (SCI ROSCI0089):**

Localizare:

Sit Natura 2000-Situri de importanță comunitară (SCI): situl Gutâi-Creasta Cocoșului-ROSCI0089 cuprinde teritoriu din comunele Budești, Desești, Ocna Șugatag și din orașul Cavnic, astfel:

Budești (1%), Cavnic (2%), Desești (2%), Ocna Șugatag (1%), Șișești (2%)

Pe teritoriul Orașului Cavnic suprafața ariei protejate este de 0,49 km².

Rezervația Creasta Cocoșului este încadrată în Regiunea Biogeografică Alpină, în Ecoregiunea Carpaților Orientali, geologic aparținând domeniului eruptiv; administrativ, zona aparține de comuna sat Mara, comuna Desești; suprafața ariei protejate este de 50 de hectare, altitudinea minimă este de 1030 m, cea maximă este de 1395 m, iar cea medie este de 1200 m; în documentația pentru Legea 5/2000 se dau coordonatele geografice: lat. 5289550 long. 4713480. În descrierea limitelor se arată: NE – Dosul Gutinului, 80 m SE cota 1028,2; SE – Dosul Gutinului 50 m W cota 1071,5; S – Platoul Gutâiului; SV – 120 m V cota 1276,0; V – la est de Poiana cu Brazi; NV – 120 m SE cota 1177,9. În documentația pentru Legea 5/2000 este inclusă o hartă în care rezervația este delimitată brutal sub forma unui poligon neregulat cu 8 laturi, un perimetru trasat cu tuș negru și întărit cu un creion cărămiziu-roșiatic.

Rezervația Creasta Cocosului, face parte din Categoria a-III-a de arii protejate - monumente ale naturii, având ca scop protecția și conservarea unor elemente naturale cu valoare și semnificație ecologică, științifică și peisagistică deosebită. Ea corespunde categoriei III I.U.C.N. (Uniunea Internațională de Conservare a Naturii) și are o suprafață de 50 ha. din care: zona stâncoasă 3,2 ha, -pădure 36,5 ha, gol de munte 10,5 ha.

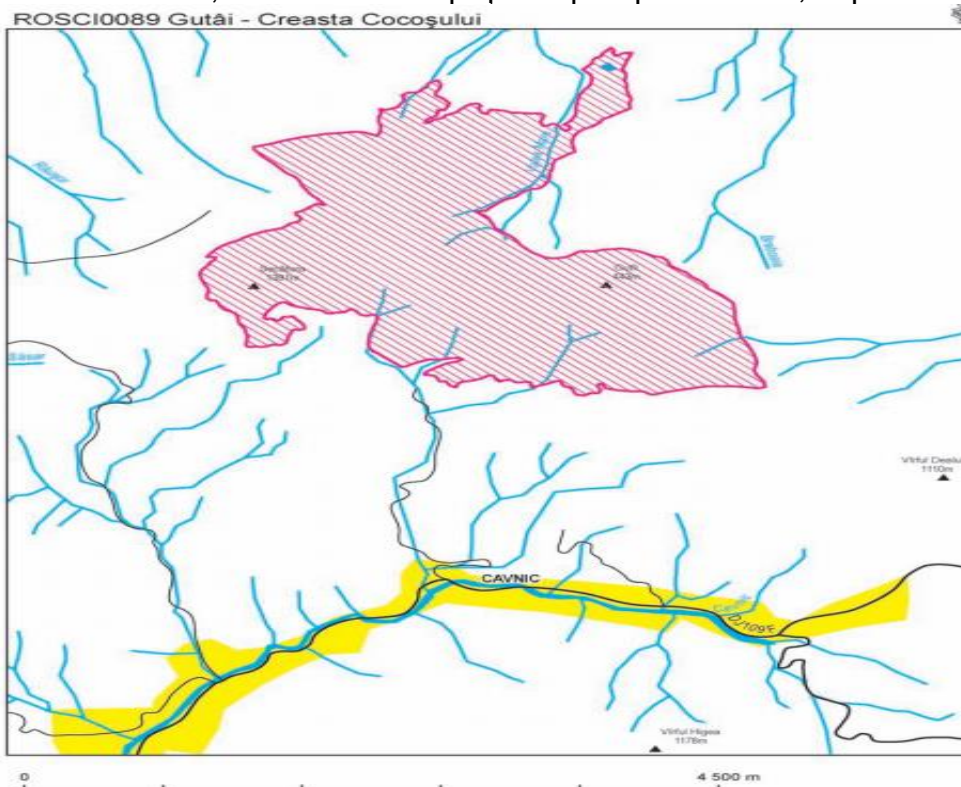
Judet	nat_Lev_Name	Cod Siruta	Localitate	Nume Sit	Cod Sit	Suprafata mp2	Suprafata km2	OBS.
MARAMURES	Comuna	107519	BUDESTI	Gutâi - Creasta Cocosului	ROSCI0089	503190,24	0,50	
MARAMURES	Oras	106782	CAVNIC	Gutâi - Creasta Cocosului	ROSCI0089	490991,18	0,49	
MARAMURES	Comuna	107975	DESESTI	Gutâi - Creasta Cocosului	ROSCI0089	3170802,90	3,17	
MARAMURES	Comuna	108400	OCNA SUGATAG	Gutâi - Creasta Cocosului	ROSCI0089	1032108,72	1,03	
MARAMURES	Comuna	109096	SISESTI	Gutâi - Creasta Cocosului	ROSCI0089	1638515,56	1,64	

Categorie/ Cod O.M. 776/2007: ROSCI0089

Administrare : Se află în custodia Asociației *EcoLogic* Baia Mare.

Scop: Scopul acesteia este protecția și conservarea unor elemente naturale cu valoare și semnificație ecologică, științifică și peisagistică deosebită.

Descriere: În cadrul rezervației se evidențiază *Creasta Cocosului*, care da numele rezervației, reprezentând o colină ascuțită, crenelată, de circa 200 m lungime, aflată la o altitudine medie de 1200 m, cu o orientare spațială aproape verticală, după direcția NV-SE

Sursa: Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1.964/2007

Tipuri de habitate:

4030 - Tufărișuri uscate europene

4060 - Tufărișuri alpine și boreale

6230* - Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase

6410 - Pajiști cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinion caeruleae*)

7110* - Turbării active

7140 - Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante (nefixate de substrat)

9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*

La baza crestei s-au instalat fitocenoze ale asociației *Campanulo-Juniperetum nanae* edificata de ienupăr. Cea mai mare parte din suprafața teritoriului este ocupata de asociația edificata de afin și merișor. Fitocenozele aparțin asociației *Vaccinietum myrtilli*.

Floră și Arbori seculari ocrotiți:

Din punct de vedere floristic se prezintă o diversitate de specii, dintre care amintim: ienupărul - *Juniperus communis*, jneapănul - *Pinus mugo*, afinul - *Vaccinium myrtillus*, merișorul - *Vaccinium vitis-idaea*, *Lilium martagon* - crin de pădure, *Antennaria dioica* - parpian, *Dianthus carthusianorum* - garofița. **Specii de plante:** 1361 - *Campanula serrata* (Clopoțel)

Arboret secular ocrotit:

- *Arboretul de gorun și larice din Pădurea Crăiască (Grădina Regelui)*: Arborele de larice de formă și valoare deosebită arborete de 100 – 200 ani de înaltă productivitate cu rol recreativ pentru stațiune: o mică rezervație de lariță (un conifer cu frunze căzătoare), din care astăzi se mai pot vedea 24 de exemplare, care impresionează prin dimensiunile lor (depășesc 2 m în diametru). Azi, locul poartă numele de Grădina Regelui.

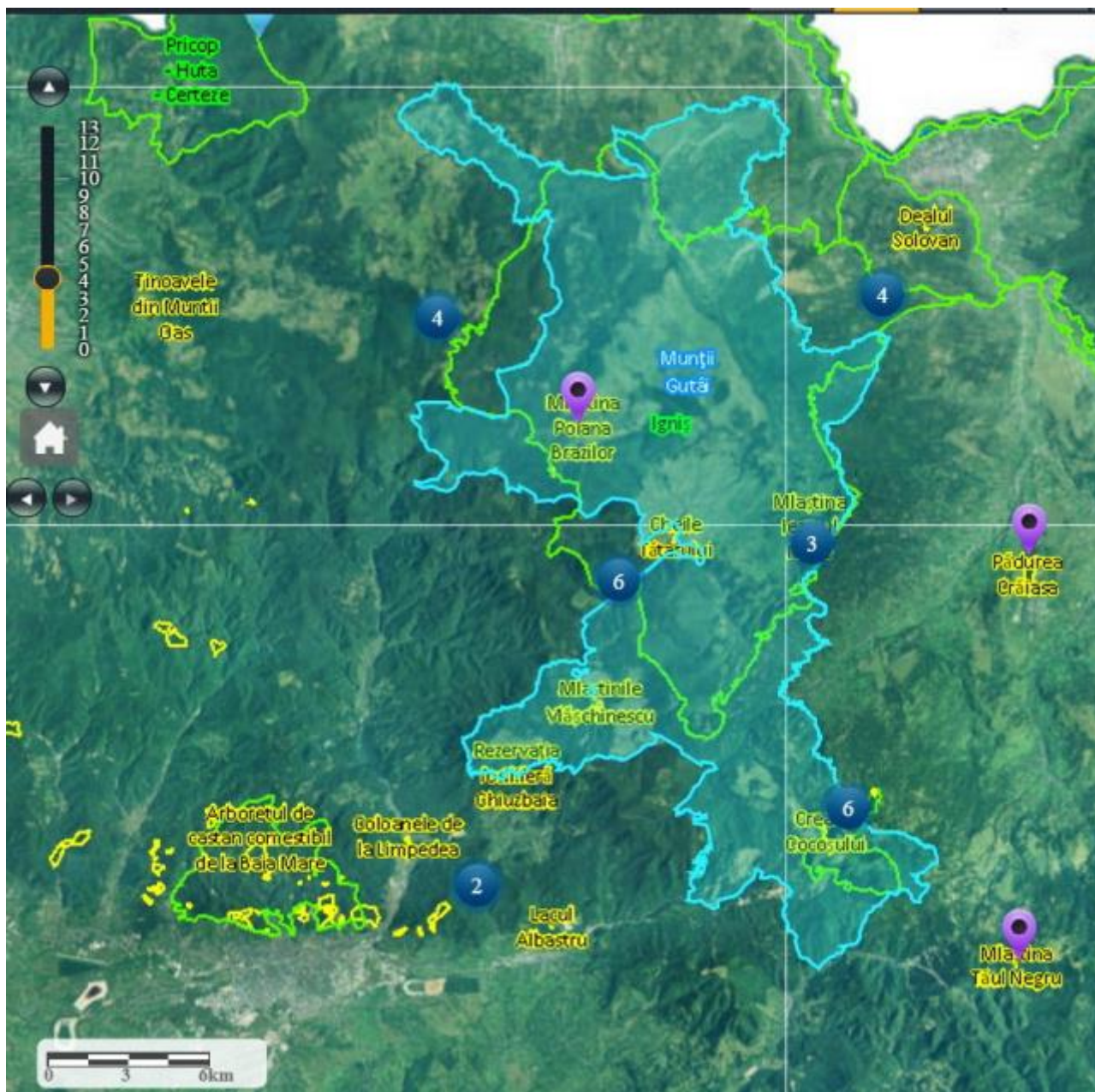
- *Paltinul multiseclar, plasat în curtea bisericii din zona Lighet*.

✓ **Situl Munții Gutâi-ROSPA0134 - Situri Natura 2000-Arii de protecție specială avifaunistică (SPA):**

Pe arealul orașului Cavnic este delimitată **Aria de protecție specială avifaunistică (SPA) : situl Munții Gutâi-ROSPA0134**, care cuprinde teritoriile din UAT urile: comunele Budești, Câmpulung la Tisa, Desești, Giulești, Ocna Șugatag, Remetei, Săpânța, Sarasău și orașul Cavnic). Aria de protecție a fost desemnată prin HG nr. 1284/2007.

Situl Natura 2000 Munții Gutâi ROSPA0134 este situat în regiunea biogeografică alpină și în cea continentală, în zona vulcanică a Carpaților Orientali, mai exact în Munții Gutâi și Munții Igniș. Suprafața sitului este de 28.406 hectare, cuprinse altitudinal între 289 și 1428 metri, cu o medie altitudinală de 894 metri. Coordonatele din Formularul Standard sunt N 47° 48' 25" E 23° 45' 21"; teritoriul sitului are următoarele mari categorii de habitate: păduri de foioase 51%, păduri de conifere 4%, păduri de amestec 6%, habitate de păduri (păduri în tranziție) 12%, pajiști naturale, stepe 23%, pășuni 4%.

“Situl se încadrează în regiunea biogeografică continentală și alpină, cuprinzând Munții Gutâi. Extremitatea vestică a sitului este mărginită de valea Pârâului Firiza, la nord de terenurile agricole din vecinătatea localității Săpânța, la nord-est localitatea Sighetu-Marmației, la est localitățile Mara și Desești iar în extremitatea sudică localitatea Cavnic. Cuprinde în principal zone forestiere și importante zone de pajiște.”

Sursa: <https://peterlengyel.wordpress.com/2015/04/08/situl-natura-2000-spa-muntii-gutai/>
Autor: Peter Lengyel - despre oameni și natura: Situl Natura 2000 SPA Munții Gutâi

Vegetația forestieră, Compoziția de ansamblu a arboretelor

Datorita diferențelor de nivel însemnate și după suprafețele ocupate, se găsesc mai multe etaje de vegetație: Etajul pășunilor subalpine cu diferite specii de păiuș, ienuperi, Etajul pădurilor de conifere și foioase cu fagi și la o altitudine mai mica cu stejari amestecate cu păduri de paltini și mesteceni.

Vegetația zonală, caracteristică zonei și etajelor de vegetație este mozaicată și de formațiunile vegetale azonale și intrazonale: tufărișuri, zăvoaie, mlaștini eutrofe și oligotrofe.

Varietatea altitudinilor, a factorilor orografici, particularitățile factorilor climatici, varietatea geologică și pedologică au generat consolidarea unei flore și vegetații diversificate și bogate.

În etajul subalpin se întâlnesc tufărișuri de jneapăn - *Pinus mugo*, ienuper - *Juniperus sibirica*, arin de munte - *Alnus viridis*, alternând cu pajști subalpine.

În etajul montan se întâlnesc păduri de molid - *Picea abies*, păduri de fag în amestec cu rășinoase sau pure de fag - *Fagus sylvatica* ssp. *Sylvatic*.

În etajul montan inferior se întâlnesc păduri de gorun - *Quercus petraea* sau în amestec cu stejar - *Quercus robur*

Terenurile defrișate sunt ocupate de pajiști secundare utilizate ca și pășuni și fânețe. Intrazonal, în locuri mai umede, cu apa freatică la suprafață sau în lungul văilor, se întâlnesc mlaștini eutrofe cu o vegetație higro-hidrofilă de rogozuri, papură, graminee, dar pe alocuri există și tinoase cu asociații vegetale caracteristice turbăriilor.

Turbăriile: Pentru oamenii de știință, asemenea turbării, în care mai trăiesc plante-relicve, sunt adevărată mană cerească, "arhive" ale naturii, deoarece, studiind aceste rarități, ei pot răspunde la întrebări legate de flora și fauna de acum milioane de ani. Aici, în tinovuri, în mlaștini oligotrofe, cresc:

- Roua cerului (*Drosera rotundifolia*), este o plantă carnivoră,
- Afinul de turbă (*Vaccinium oxycoccus*),
- Vuietoarea (*Empetrum nigrum*) sau Bumbăcarița (*Eriophorum vaginatum*).

FOTO: Roua cerului (*Drosera rotundifolia*), specie floristică insectofagă semnalată în arealul rezervației naturale

Sursa:

http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Mla%C5%9Ftina_T%C4%83ul_Negru

Turbăria din Mlaștina Tăul Negru a fost studiată de **Walter Ubelhart din Băiuț**, remarcabil botanist al Țării Lăpușului, care a și făcut demersurile pentru ca Tăul Negru să fie declarat monument al naturii, ocrotit prin lege.

Mlaștina Tăul Negru a fost declarată Rezervație naturală - arie protejată prin Legea Nr. 5 din 6 martie 2000 publicată în Monitorul Oficial al României Nr. 152 din 12 aprilie 2000 (privind aprobarea planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - arii protejate) (cea mai mare parte este pe teritoriul actual al comunei Băiuț).

În zona proximală a orașului Cavnic există și alte arii protejate – mlaștini, tinoave, turbării, declarate monumente ale naturii, ca făcând parte din categoria "zone umede", cum sunt: Turbăria Tăul Negru, Tăul Morărenilor, Mlaștina Vișinescu, Mlaștina Iezerul Mare, etc, pentru

vizitarea lor fiind dezvoltate în timp adevărate trasee turistice de mare interes, ceea ce sporește mult atractivitatea turistică a zonei, traseele turistice având tangență cu orașul Cavnic și potențialul turistic al arealului.

✓ **Plante de cultură - Suprafețe agricole:**

Suprafața orașului Cavnic este de **2359 ha**, structurate astfel: **201,68 ha teren agricol** din care: arabil 4,95 ha (în întregime privat), 196,69 ha fânețe, 0,04 ha grădini.

Suprafața agricolă utilizată - hectare		
Total	201.68	7
Teren arabil	4.95	219
Grădini familiale	0.04	150
Pășuni și fânețe permanente	196.69	33
Culturi permanente	0	80
Sere și solarii	0	0

Sursa Recensământ agricol 2021

✓ **Spații verzi și parcuri publice**

Conform INS, în anul 2020, spațiile verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri, baze sportive) din cele 13 orașe ale județului măsurau împreună circa 2.360 ha, în creștere de peste 3 ori față de anul 2014.

De o suprafață mare ocupată de spații verzi se bucură orașul Cavnic, fapt ce se explică prin includerea în această categorie a domeniilor schiabile..

Dar acest aspect nu este de natură a afecta suprafața medie de spațiu verde ce revine pe cap de locuitor, deoarece Cavnicul este situat într-o zonă cu păduri de conifere și foioase, cu arborele și vegetație subalpină, în proprietate publică, ce compensează suprafața spațiilor verzi amenajate, insuficientă.

Suprafața verde a Orașului Cavnic (5. Spații verzi, sport, agrement, protecție) este de cca. 129,19 ha, reprezentând 17,3% din intravilan ⁵.

Situația existența se datorează în special situării orașului Cavnic, care influențează major potențialul extravilan natural de agrement și turism ridicat al zonei Cavnic, necesitatea și alocarea unei priorități reale a suprafeței de spațiu verde a comunității fiind mai scăzută. S-au delimitat **trei zone de spații verzi și de zone de agrement în orașul Cavnic:**

- **Parc centru,**
- **Zona Icoana,**
- **Zona Roata.** ⁶

Acest aspect determină administrația publică locală să depună eforturi susținute în continuare pentru amenajarea spațiilor verzi în orașul Cavnic, unele cu jocuri de joacă pentru copii, acestea contribuind la civilizația ochiului precum și la creșterea gradului de confort, sănătate, atractivitate a orașului și stațiunii montane, pe lângă efectul benefic al protecției mediului ambiental.

⁵ PUG 2001

⁶ Plan local de acțiune pentru mediu, revizuit 2021

FOTO: zona centrală a orașului Cavnic
Sursa: Primăria Cavnic

FOTO: Loc de joacă pentru copii în Cavnic
Sursa: Primăria Cavnic

✓ **Zone protejate. Puncte de atracție/interes în arealul Orașului Cavnic**

Turbăriile: turbăriile frecvente în zonă, în care mai trăiesc plante-relicve, sunt adevărate "arhive" ale naturii, deoarece aici se găsesc martori vii ai curgerii timpului, rarități de floră și faună de-acum milioane de ani. Aici cresc Roua cerului (*Drosera rotundifolia*), o plantă carnivoră, Afinul de turbă (*Vaccinium oxycoccos*), Vuietoarea (*Empetrum nigrum*) sau Bumbăcărița (*Eriophorum vaginatum*).

(Localitatea Băiuț este de altfel locul de origine a lui Walter Uebelhart, remarcabil botanist al Maramureșului, originar din Țara Lăpușului, care a studiat turbăriile din zona Cavnic - Băiuț, Turbăria de la Tăul Negru și care a și făcut demersurile pentru ca Tăul Negru să fie declarat monument al naturii, ocrotit prin lege.)

❖ **Obiective turistice, monumente, zone de agrement, zone pitorești cu potențial turistic, altele.**

✓ **Monumente de patrimoniu pe teritoriul orașului Cavnic și semnificația lor istorică**

**Lista monumentelor de patrimoniu cf. Legii 5 din 1990:
MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR ,
INSTITUTUL NAȚIONAL AL MONUMENTELOR ISTORICE –
actualizate prin Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015**

- **237 MM-II-m-B-04534 Biserica de lemn "Sf. Varvara" oraș CAVNIC Str. Eliberării 1812**

FOTO: Biserica "Sf. Varvara" oraș CAVNIC

Sursa: Arhiva foto Primăria Cavnic

<http://www.orasulcavnic.ro/monumentesibiserici.html>

Biserica este construită în stil baroc, fiind construită în perioada anilor 1800-1803, dar finalizată în anul 1812, de când este și datată. Altarul și amvonul sunt sculptate în sare masivă. Inițial, întreaga capelă era căptușită cu lemn, dar în 1904 lemnul a fost îndepărtat și s-a construit un mare sanctuar în masivul de sare. Dimensiunile capelei sunt: 25 m lungime, 9 m lățime și 7 m înălțime.

Pereții sunt rectangulari, iar în partea dreaptă se află o icoană reprezentând-o pe Sfânta Varvara, patroana capelei și protectoarea minerilor. Înainte de a coborî în adâncurile minelor, minerii se adunau zilnic în fața altarului Sfintei Varvara pentru ea ca să-i ceară lui Dumnezeu să-i ocrotească în timpul muncii lor. La întoarcere, se adunau aici pentru a înălța rugi de mulțumire. În fiecare zi, se oficia sfânta Liturghie la care participau minerii catolici, greco-catolici și ortodocși.

Biserica o celebrează pe Sfânta Varvara care este martiră creștină. Hagiografiile indică originea sfintei din Nicomedia, azi Izmir, Turcia. Ea se numără printre așa-numiții „Patrusprezece Ajutători” invocați cu precădere în Evul Mediu drept protectori în caz de pericol. Barbara este considerată drept patroana minerilor, geologilor, arhitecților, artileriștilor,

prizonierilor ș.a. Sfânta este sărbătorită de Bisericile Ortodoxe și de Biserica Catolică la data de 4 decembrie.

- **238 MM-II-a-B-04535 Ansamblul de locuințe și administrația minei oraș CAVNIC Str. Eliberării 39, 41, 43, 45 sec. XVIII - XX Cavnic (Cartier Handal) cartier Handal**

FOTO: Ansamblul de locuințe și administrația minei oraș CAVNIC
Str. Eliberării 39, 41, 43, 45 sec. XVIII - XX Cavnic (Cartier Handal)

Sursa: Arhiva FOTO a Primăriei Cavnic

<http://www.orasulcavnic.ro/monumentesibiserici.html>

- **239 MM-II-m-B-04536 Flotația de metale neferoase oraș CAVNIC Str. Flotației 1A 1810 – 1820**

FOTO: Flotația de metale neferoase oraș CAVNIC, Str. Flotației 1A 1810 – 1820

Sursa: Arhiva FOTO a Primăriei Cavnic

<http://www.orasulcavnic.ro/monumentesibiserici.html>

- **240 MM-II-m-B-04537 Ruinele Topitoriei pentru extragerea aurului- oraș CAVNIC Str. Minerilor "La Roata" sec. XVIII (Logolda)**

*FOTO: Cavnic – Logolda – Ruinele Topitoriei pentru extragerea aurului oraș CAVNIC Str. Minerilor "La Roata" sec. XVIII (Logolda), Monument MM-II-m-B-04537 cod 240
Sursa: Arhiva foto a SC Etolia SRL*

- **575 MM-III-m-A-04808 "Stâlpul Tătar", monument în cinstea victoriei din 1717 împotriva tătarilor, oraș CAVNIC Str. Tătarilor 1852**

Anul 1736 este unul de importanță majoră pentru orașelul de la poalele Gutâiului. În acel an a fost ridicat un monument din piatră, numit "Stâlpul tătarilor" (Piatra Tătarilor sau Piatra Scrisă). Acesta amintește de ultima invazie a tătarilor în Europa, din anul 1717.

Ridicarea monumentului coincide cu redeschiderea minei Roata, la care participă și Principele Reiner. Obeliscul din piatră este înalt de 7,2 metri, având pe partea anterioară inscripția: "Anno 1717 usque hic fuerunt tartari" (Anul 1717, până aici au ajuns tătarii).

Cu acea ocazie s-a plantat și o mică rezervație de "lariță" (larice, n.a.) (un conifer cu frunze căzătoare), din care astăzi se mai pot vedea 24 de exemplare, care impresionează prin dimensiunile lor (depășesc 2 m în diametru). Azi, locul poartă numele de Grădina Regelui, iar rezervația este declarată monument protejat.

*Foto: Cavnic – Stâlpul Tătarilor –
Sursa: Arhiva foto SC Etolia SRL*

Cavnicul deține și alte monumente comemorative sau istorice, care amintesc și mențin vie în memoria localnicilor evenimente care au marcat viața comunității, cum sunt:

- **Monumentul dedicat foștilor deținuți politici ce au muncit în minele din Cavnic (str. Unirii, lângă Spital și galeria Rainer)**

*FOTO: Monumentul dedicat foștilor deținuți politici
ce au muncit în minele din Cavnic
Sursa: Arhiva FOTO a Primăriei Cavnic
<http://www.orasulcavnic.ro/monumentesibiserici.html>*

- **Monumentul minerilor (str. Minei - în incinta Exploatării Miniere)**

*FOTO: Monumentul minerilor (str. Minei - în incinta Exploatării Miniere)
Sursa: Arhiva FOTO a Primăriei Cavnic
<http://www.orasulcavnic.ro/monumentesibiserici.html>*

- **Paltinul multiseclar** (*Acer pseudoplatanus*) – a fost plasat în curtea bisericii din zona Lighet, pe strada Independenței nr. 10 , atrăgând admirația privitorilor, cu înălțimea sa de 30 de metri.
- **Pe ruta Baia Sprie – Șișești – Desești – Cavnic - Ocna Șugatag, ANPM - AJPM MM a identificat 12 arbor seculari.**

În decursul anului 2008 s-a început reinventarierea și completarea situației privind arborii seculari, monumentele naturii și arborii ocrotiți existenți în județ, în scopul reactualizării Hotărârii Consiliului Județean Maramureș nr. 37/1994 cu privire la măsurile de ocrotire și conservare a rezervațiilor naturale și monumentelor naturii de pe raza județului Maramureș, precum și completarea fișelor tehnice pentru fiecare exemplar identificat. Pe ruta Baia Sprie – Șișești – Desești – **Cavnic** - Ocna Șugatag, ANPM - AJPM MM a identificat 12 arbor seculari.

Sursa: http://www.anpm.ro/documents/23445/2513152/07_Cap06_2008.pdf/d70335f3-449e-4e08-a636-1bde21c15ee6

- **Galeria Rainer / Grădina Regelui:** Nu departe de DJ 184, spre SE, abordabilă din zona Spitalului de Psihiatrie Cavnic și a Galeriei Rainer - în care în perioada 1951-1955 – au fost obligați să lucreze deținuți politici, liderii partidelor istorice, condamnați la muncă silnică, este Grădina Regelui – o frumoasă arie dendrologică cu suprafața de 15 ha situată pe Dl. Brazilor, ocolind **plantația seculară de zadă sau larice (*Larix decidua*) cu arbori monumentali**. Sursa: referința media: <http://traditii-budesti.ro/trasee-turistice/trasee-turistice-in-muntii-gutai/>
- **Florile de mină:** O altă prețioasă minunăție a locului o reprezintă "florile de mină". Activitatea neogenică vulcanică a dat naștere-a lungul mileniilor unei diversități de forme și culori în cristalizarea mineralelor. Multe din exemplarele recuperate din munții Cavnicii apar ca piese de rezistență în galeriile expoziționale din lumea întreagă. Renumit este "diamantul de Maramureș" sau Cristalul de stâncă, dar și prețioasele "stibine", precum și alte comori ale subsolului.

FOTO: expoziție flori de mină la Cavnic. Sursa: primăria Cavnic

„În prezent, mineritul a devenit istorie. A rămas în urma lui o rețea complicată de galerii ce străbat munții din regiune, o monetărie imperială devenită sediu al Muzeului Județean de Istorie și Arheologie din Baia Mare, o statuie reprezentând un miner (opera lui Vida Gheza - 1956), amplasată în Piața Revoluției din Baia Mare și un **Muzeu de Mineralogie "Victor Gorduza"**, unic în lume (bd. Traian nr. 8). Muzeul găzduiește o expoziție desfășurată pe 900 mp, în care sunt expuse peste 1.000 de eșantioane minerale, roci și fosile. În depozitele instituției se află alte 15.000 de piese, din care un număr semnificativ provine din minele din Cavnic. Muzeul de Mineralogie din Baia Mare este cel mai mare muzeu regional din Europa, multe dintre exponate fiind considerate unicat mondial și valori de patrimoniu. Denumirea neoficială, culturală prin excelență și unanim uzitată este **Muzeul florilor de mină**. „Floarea de mină este un eșantion mineral recoltat din subteran, monomineral sau format din mai multe minerale, posedând calități estetice deosebite datorită: concreșterii cristalelor, culorii, formelor, dimensiunilor de excepție ale unor cristale componente, care în totalitate fac ca piesa să fie bine individualizată față de celelalte” (**Victor Gorduza** - directorul instituției).

Piese reprezentative: stibina de Băiuț și Baia-Sprie, galena de Herja, berernonit de Baia-Sprie, baritina de Baia-Sprie și Cavnic, vivianit de Ilba, calote roz de Săsar și Cavnic, gips alb și negru de Herja, cuarț de Cavnic sau Baia-Sprie, stibine de Baia-Sprie și Băiuț etc.” (Sursa: Maramureș brand cultural de *Dorin Ștef*)

FOTO: FLORI DE MINĂ provenite din MINA CAVNIC: rodocrozit cu cuarț de Cavnic
OLYMPUS DIGITAL CAMERA: [http://www.muzeuminbm.ro/nou/wp/2017/03/Muzeul Județean de Mineralogie “Victor Gorduza” Maramureș, Baia Mare](http://www.muzeuminbm.ro/nou/wp/2017/03/Muzeul_Județean_de_Mineralogie_“Victor_Gorduza”_Maramureș,_Baia_Mare)
[http://ro.wikisource.org/wiki/Maramureș_brand_cultural/Muzeul de mineralogie Baia Mare;](http://ro.wikisource.org/wiki/Maramureș_brand_cultural/Muzeul_de_mineralogie_Baia_Mare)

În încercarea de a vorbi despre Cavnic și Maramureș în general fără a cobori în subteran înseamnă a neglija una din marile sale valori. Activitatea neogenă vulcanică a dat naștere zăcămintelor de minereuri neferoase și mineralelor pe care le conțin Munții Gutâiului. Prezența zăcămintelor de minereuri face din regiunea Băii Mari o provincie metalogenă de prim ordin din România cunoscută și peste granițe. Din totalul celor 2000 de minerale cunoscute în lume, 15 au fost identificate aici pentru prima dată.

Conform unui studiu al Universității Babeș-Bolyai din Cluj Napoca, la Cavnic au fost descoperite mai multe varietăți mineralogice: kapnitul (smithsonit cu Fe), kapnikitul, krautitul, rodocrozitul (descoperit în 1813), rodonitul (sinonim cu kapnikitul) și whewellitul (sinonim cu kapnicitul).

Florile de mina sunt îndeosebi sulfuri metalice și carbonați, renumite mai ales prin perfecțiunea formelor cristalografice și prin culoare. Ele se găsesc la loc de frunte sub titlu de exemplare rare, în colecțiile de specialitate din marile muzee ale lumii.

Cele mai frecvent întâlnite minerale sunt: cuarțul, stibina, galena, calcopirita, plumbozitul, calcita, baritina, ghipsul etc. Printre raritățile mineralogice se distinge o varietate de cuarț transparent și clar, cristalizat în forme geometrice perfecte considerat piatra semiprețioasă, numit diamant de Maramureș (în popor erau numite draga, de unde și denumirea științifică de dragomite).

FOTO: FLORI DE MINĂ provenite din MINA CAVNIC:

Sursa: Primăria Cavnic

Conform bazei de date a mineralelor (mindat.org), lista gemelor existente la Cavnic sunt: Ankerita	Hübnerit
Arsenic	Marcasit
Arsenopirita	Orpiment
Barit	Proustit
Bournonit	Pyrrargyrit
Calcita (Manganoan)	Pirita
Calcopirita	Cuartz
Calcostibit	Realgar
Covellit	Rodocrozit (descoperita la Cavnic)
Dolomita	Sfalerit
Fluorit	Stibina
Galena	Tetraedrit
Aur	Wavellit
Gips	Whewellit (kapnicit - descoperita la Cavnic)
Selenit	Wurtzit
Helvit	Zinkenit

(Sursa: Primăria Cavnic: referinte Net: <http://www.cavnic.orasultau.ro/>)

- **Muzeul mineritului “Ignatius Born”** : Muzeul minier din Cavnic a fost amenajat în 2003 de Muzeul Țițeiului din Zalaegerszeg Ungaria, pentru a introduce vizitatorii în tainele mineritului și pentru a povesti despre doi geologi renumiți Born și Papp născuți în Cavnic. Este vorba despre Born Ignác (1742-1791) care a devenit renumit pentru cercetarea minereurilor, iar mineralul „Bornita” îi poartă numele. Metoda lui de extracție metal-argint a devenit recunoscută în întreaga Europă, și cireașa de pe tort Mozart i-a dedicat cantata Die Mauerfreude, și el este însuflețit în personajul Sarastro din Flautul Fermecat.

Orașul Cavnic face parte dintre Unitățile administrativ-teritoriale cu concentrare mare și foarte mare de resurse turistice naturale și antropice, conform ORDONANȚEI DE URGENȚĂ nr. 142 din 28 octombrie 2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII - a - zone cu resurse turistice, Anexa 1, fiind o localitate cu concentrare mare de resurse naturale.

3.2. Scurt istoric în contextul dezvoltării locale.

Încă din secolele al II-lea și al III-lea d. Hr. există urme ale activității miniere în bazinul minier Baia Mare., precum urmele unor conducte de apă din lemn, puțul de extracție din mina Dealul Crucii. Urmele unor exploatare din epoca romană din Cavnic, Băiuț, Baia Mare, Firiza , Baia Sprie și Valea Roșie, sunt menționate în documentele istorice ale vremii, care descriu inclusiv procedeele de exploatare a minereurilor și modul de gestionare a bogățiilor subsolului: romanii au folosit șteampuri primitive , acționate de apă, și utilizau procedeul de amalgamare; munca o făceau sclavii, coloniștii specializați și localnicii din împrejurimi; în Maramureșul „dacilor liberi” mineritul era practicat de localnici, sub forma mineritului artizanal și a mineritului țărănesc; zăcămintele cele mai bogate le exploata satul, iar cele sărace le arenda particularilor.

Etimologic, denumirea de Cavnic provine din latinescul "cave" (peșteră, adâncitură, pivniță, gol). În mod evident, această denumire este legată de activitatea de bază a locului, respectiv de minerit. Deși de-a lungul secolelor, mineritul a avut o istorie fluctuantă, trecând prin perioade de puternică dezvoltare sau de reducere drastică a exploatareii, el a rămas simbolul așezării.

În izvoarele istorice, Cavnicul apare sub mai multe denumiri: *Kapnek* - "Geografia istorică a Ungariei pe timpul Huniazilor", Csanaki Dezso, 1445); *Capnic* - ("Istoria critică a mineritului în Ungaria", Wenczel Gustav, 1555); *Kapnik* ("Documente privitoare la istoria Ardealului, Transilvaniei și Tarii Romanesti, Veress Andrei, 1585); *Kapnikbanya* - ("Actele economice ale moșiiilor lui Gh. Rackoczi", Makkai Laszlo, 1639); *Kapnik Baje* sau *Kapnik Grub* - ("Statistica Transilvaniei", 1850).

Prima atestare documentară a localității datează din 1342 și face referire la faptul că în această zonă, mineritul are o tradiție îndelungată. Izvorul istoric este confirmat de un ordin de inspecție numit *Visitationis Decretum* (datat 1836), care face următoarea precizare: "Capnicul, de la început, a fost o localitate minieră cu pietre argintoase și este exploatat tocmai de 500 de ani". Adică din secolul al XIV-lea. De istoria locului se leagă și numele voievodului Transilvaniei, Iancu de Hunedoara, care, în 1454, a ocupat orașul Baia Mare. În acest fel, el a intrat în posesia minelor din zonă. În scopul obținerii de venituri pentru a-și finanța campaniile antiotomane, el a administrat eficient minele, acordând înlesniri celor care doreau să le exploateze. Într-un decret din 1455, care viza orașele Baia Mare și Baia Sprie, se spunea: "Suntem de acord și permitem ca oricare miner să deschidă mine în comuna Capnic, primind un privilegiu de 8 ani, după cum e obiceiul și la alte exploatare mai mari". Datorită resurselor de metale prețioase, minele din Capnic au fost ținta predilectă a jefuitoarelor. În acest sens, un document datând din secolul al XV-lea, îl arată pe funcționarul Ioan Torday cerând ajutor oficiului Baia Mare, pentru a asigura paza minelor, care, deși se dovedesc a fi foarte bogate, nu pot fi exploatate din pricina tâlharilor.⁷

Izvoarele scrise atestă vechimea și perenitatea acestei ocupații pe meleagurile Cavnicului: Cea mai veche inscripție găsită într-o galerie de mină, din Europa, se află în Cavnic și datează din 1511. Descoperit în galeria de coastă "Voievod", aceasta este redactată în limba germană: "Hier hats erschlagen Iacob Huber" (Aici a fost ucis Iacob Huber). Se presupune că este o inscripție comemorativă, referindu-se, probabil, la un minier care a avut un accident de muncă în subteran.

⁷ Sursa: Primăria Cavnic: Ref. articol Ciprian DRAGOȘ, Nicolae TEREMTUȘ, Gazeta de Maramureș

Secolul al XVIII-lea aduce creșteri însemnate ale volumului de producție din minerit, prin deschiderea de noi galerii și dezvoltarea celor existente la Valea Borcutului, Ferneziu, Băiuș, Nistru, Ilba. Importante schimbări au loc la Cavnic, prin legarea acestui centru minier de Baia Sprie și Baia Mare.

FOTO: Expoziție la Arhivele Naționale Maramureș: “Cartografia montanistica a secolului XVIII-lea și mineralele din bazinul minier băimărean”: 30 de planuri ale perimetrelor miniere și dovezi ale judecătorilor miniere din secolul XVIII: 23 septembrie – 15 octombrie 2011

Pe parcursul sec. XVIII au loc și modificări structurale în activitatea minieră din zona. În 1764 se înființează Direcția minelor (în locul Inspectoratului Minier anterior), care face restructurări și îmbunătățiri multiple în domeniu. Astfel 34 de mine sunt repuse în funcțiune pe Valea Roșie, Valea Borcutului, Dealul Crucii, Valea Sf. Ioan, la Firiza etc. Este perioada schimbărilor din sfera procedeele tehnologice (apar mașinile acționate cu abur) și a importantelor lucrări edilitare. În 1782 se construiește topitoria de la Ferneziu, cel mai important loc de prelucrare a minereurilor din acea perioadă. Direcția minelor din Baia Mare, la sfârșitul sec XIX, a mai avut în subordine alături de minele din Băița-Nistru, Ilba-Cicârlău, Turț-Oaș, Firiza-Herja, Baia Sprie, Lăpușul Românesc-Băiuș și Rodna, și minele de la Cavnic, Roata-Cavnic.

Povestea mineritului și a tradiției și priceperii în topirea minereurilor de metale prețioase și extragerea aurului și argintului, sunt prezente și astăzi în memoria locului, mărturie stând ruinele vechii topitorii de aur, cunoscută în toponimia locului “La Logoldă”. Acest loc remarcabil, situat în apropierea unei vechi guri de mină, de unde, probabil, aurul era adus pentru

prelucrare, datează din jurul anului 1850. Izvoare istorice arată că în 1856, Trezoreria Coroanei Imperiale austriece, care domina întreaga Transilvanie și ținutul Bucovinei, a concesionat minele din Cavnic unei societăți engleze, cu sediul la Paris. Ulterior, în 1862, englezii au construit o topitorie de aur. Din limba engleză, termenul "gold" însemnând *aur*, a fost preluat de localnici pentru a genera denumirea topitoriei, "Logolda" - probabil "La goldă" adică "la aur", rămânând pentru eternitate în toponimia locală. Logolda este cunoscută încă din acea vreme pentru calitatea deosebită a aurului produs aici, dar mai ales prin implementarea unei tehnologii de avangardă pentru acele timpuri, prelucrarea/tratarea minereului prin "cianurare", tehnologie adusă de englezi din Africa de Sud. Astfel, Logolda a devenit una dintre primele locații în care s-a folosit cianura în procesul de prelucrare a aurului. Vechile metode erau mult mai rudimentare și nu duceau la obținerea unor rezultate atât de bune. Anul 1876 a marcat extinderea activității topitoriei. Cavnicul devenind, deci, un centru minier și de prelucrare european, recunoscut încă în urmă cu un secol și jumătate. La sfârșitul secolului al XIX-lea, procedeele metalurgice de înalt nivel au dus la un randament foarte bun al topitoriilor locale, cheltuielile de valorificare a materialelor fiind cu 50% mai mici decât în alte părți. Nu numai calitatea aurului era deosebită aici, dar chiar și specialiștii s-au dovedit a fi de prim rang, fiind consultați de cei din țările învecinate. Iar în 1891, specialiștii din Cavnic au fost trimiși în Rusia, pentru punerea în funcțiune a instalației de alcalinizare din regiunea Altai. Cu toate acestea, la începutul secolului trecut, topitoria s-a închis. Chiar dacă prezența englezilor este una demult apusă, ea se regăsește, totuși, în Cărțile Funciare vechi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, unde proprietari ai mai multor terenuri din Cavnic sunt englezi, din Londra. Sunt mai bine de 15 nume de englezi cu proprietăți miniere în Cavnic.⁸

Mina Roata are și ea un trecut legat tot de englezi. După un istoric fluctuant, mina și-a încetat activitatea, dar a fost redeschisă în 1750. După o sută de ani, a intrat într-o nouă perioadă de decădere, însă și-a revenit după mecanizarea șteampurilor. În 1858, mina a devenit proprietatea asociației miniere Nicolae și Ana Roată. În 1899, asociația a vândut mina lui Iacob Creewel, din Londra, iar după un an, aceasta a fost cumpărată de o altă firmă britanică, numită **Rota Aurra Mines Limited**. După patru ani, acțiunile au fost concesionate unui investitor din Sibiu, iar în 1910, mina a fost cumpărată de stat.

Istoria Cavnicului cunoaște perioade zbuciumate, locul îngust de trecere între două zone distincte ale Maramureșului, pe Valea Cavnicului, reprezentând o piatră de încercare pentru năvălitori, din orice parte au venit ei. Orașul a fost distrus de otomani în 1460 și de tătari în 1717. În semn de aducere aminte și recunoștință pentru cei ce și-au jertfit viața pentru apărarea orașului și a țării, în anul 1736 a fost ridicat un monument din piatră, numit "Stâlpul tătarilor" (Piatra Tătarilor sau Piatra Scrisă), care amintește de ultima invazie a tătarilor în Europa, din anul 1717. Ridicarea monumentului înainte de redeschiderea minei Roata, a permis micii așezări de la poalele Gutâiului, să își facă cunoscută istoria frământată în fața capetelor încoronate ale Europei, la deschiderea minei participând însuși principele Reiner. Obeliscul din piatră este înalt de 7,2 metri, având pe partea anterioară inscripția: "Anno 1717 usque hic fuerunt tartari" (Anul 1717, până aici au ajuns tătarii). Cu acea ocazie s-a plantat și o mică rezervație de lariță (un conifer cu frunze căzătoare), din care astăzi se mai pot vedea 24 de exemplare, care impresionează prin dimensiunile lor (depășesc 2 m în diametru). Azi, locul poartă numele de Grădina Regelui.

Având în vedere importanța sa recunoscută în industria minieră și prelucrătoare, Cavnicul a devenit și din punct de vedere administrativ un centru important. În 1761 s-a înființat judecătoria minieră locală și în 1763 s-a emis prima concesiune minieră, care deschidea

⁸ Sursa: Primăria Cavnic: Ref. articol Ciprian DRAGOȘ, Nicolae TEREMTUȘ, Gazeta de Maramureș

dezvoltarea exploatărilor miniere. Orașul Cavnic se dezvoltă prin reconstruiri în zona centrală și prin ocuparea mai intensă a versanților adiacenți.

Secolul XVIII a fost o perioadă de grea încercare pentru locuitorii Cavnicului, epidemiile declanșate la nivel global, nu au ocolit nici aceste meleaguri. Populația locală a suferit de epidemii de ciumă și holeră. Abia spre sfârșitul secolului, Cavnicul a început să se refacă.

Din 1918 toate proprietățile aparținătoare fostei Direcții a Minelor trec în proprietatea statului, iar noua Direcție Baia Mare are în administrare exploatările miniere Valea Roșie, Dealul Crucii, Baia Sprie, Cavnic, Băiuț, Rodna Veche, Roșia Montană și Săcărâmb. Se renunță la șteampuri, se construiesc flotații (la Dealul Crucii, la Baia Sprie și la Băiuț) cu linii tehnologice destinate mai multor mine.

De-a lungul secolelor, Cavnicul a fost magnetul care a atras numeroși venetici dornici de îmbogățire rapidă. Goana după aur a definit multă vreme aceste locuri, cunoscute pentru zăcămintele bogate în metale prețioase și semiprețioase. Zona era bogată în filoane de aur care în munții de care este ancorată așezarea, puteau fi găsite chiar și în stare nativă. Pe cursurile de apă ce străbat văile Cavnicului și afluenților, căutătorii de aur îl recuperau cu ajutorul lânii întinse pe râu sau al sitelor în care, după un îndelungat procedeu de cernere, rămâneau prețioasele pepite.

O altă prețioasă minunăție a locului o reprezintă "*florile de mină*". Activitatea neogenică vulcanică a dat naștere unei diversități de forme și culori în cristalizarea mineralelor. Multe din exemplarele recuperate din munții Cavnicului apar ca piese de rezistență în galeriile expoziționale din lumea întreagă.

Cavnicul a fost declarat oraș la 17 februarie 1968. În anii '70 s-a dezvoltat într-un ritm accelerat, localitatea cunoscând un proces accelerat de urbanizare, desfășurat într-un ritm rapid prin construirea numeroaselor blocuri de locuințe, acțiunea de modernizare a străzilor, extinderea rețelei comerciale și de transport. Orașul în sine era compus din două părți: Handalul de Jos și Handalul de Sus. Cavnicul de Jos era zona locuită de muncitorii în mină (case construite de administrația minieră), iar în Cavnicul de Sus erau minele. Conform dextonline.ro, cuvântul **handál** (plural handaluri, s.n.) înseamnă partea mai întărită (sau mai înaltă) a unui orașel (Bârlea 1924): „Pe la noi, prin hândăluț, / Toată muta-i cu drăguț” (Bârlea 1924 II: 292) – Din germ. Handal „dâmb” (Țurcanu 2005).

După 1989, orașul a intrat într-un declin lent dar sigur. Minele s-au închis acum în totalitate. Ultimul deceniu se caracterizează prin restrângerea treptată a activităților miniere din zonă, datorată ineficienței economice și ecologice ale exploatărilor subterane la nivelul tehnologiilor actuale pe plan mondial. Restrângerea are loc pe baza unor programe speciale de restructurare, ce vizează limitarea activității miniere în funcție de rentabilitate, conservarea rezervelor existente și reabilitarea ecologică a zonelor afectate.

În prezent, orașul este împărțit în cartiere, de-a lungul văii Cavnicului, respectiv Ferăstrău (Sirisău), Valea Albă, Centru, Berbincioara, Șuior, Erștiol, Handal, Roata.

Mineritul, principala sursă de venit a locuitorilor, nu mai există decât în amintire. Însă, paradoxal, el poate constitui una din pârgurile de redresare.

S-au construit pârtii de ski la „Icoana”, „Roata 1”, „Roata 2”, moteluri, hoteluri, pensiuni, case de oaspeți, într-un demers de a dezvolta potențialul turistic al zonei. Cavnicul, datorita numărului mare de zile de iarna este cunoscut și ca **polul zăpezii din Maramureș**, competență

distinctivă care constituie un avantaj pentru cei ce iubesc sporturile de iarnă, dar mai ales pentru zona în sine.

Cavnicul este cuprins în Programul Național “Superschi în Carpați”, cu perspective serioase de clasificare ca Stațiune turistică – cu centru de greutate “practicarea sporturilor de iarnă”, domeniul schiabil de la Cavnic măsurând în prezent cca. 8,5 kilometri lungime. Locul oferă potențial pentru deschiderea unor noi pârtii de schi, pe lângă cele existente, care au atras un număr însemnat de turiști.

Administrația publică locală caută soluții de dezvoltare nu numai în sporturile de iarnă, ci și în proiecte care urmăresc atragerea unor surse de finanțare pe fonduri nerambursabile, sau cu cotă de cofinanțare mică, pentru a asigura continuitatea dezvoltării durabile și sustenabilității acestora, fonduri alocate pentru perioada de programare 2021-2027, din care se pot valorifica fondurile disponibile pentru 2017-2020 Proiecte finalizate și fondurile pt 2021-2027, pentru care stâlpul de sprijin îl constituie prezenta Strategie de dezvoltare.

*FOTO: Dezvoltarea zonei schiabile a Orașului Cavnic- Pârția de schi “La Icoană”
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL*

3.3. Aria de studiu/de acțiune a SDDLI Cavnic 2021-2027

Aria de acțiune:

Aria de acțiune a SDDLI Cavnic cuprinde Orașul Cavnic, ca unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, Cavnic, oraș care face parte din categoria orașelor mici, fiind format din mai multe cartiere: Ferăstrău (Sirisău), Valea Albă, Centru, Berbincioara, Șuior, Erștiol, Handal, Roata.

Demersul de **planificare strategică integrată și participativă**, privind reactualizarea documentelor strategice prin **SDDLI CAVNIC 2021-2027**, devine astfel **unul dintre principalele instrumente de planificare pe termen mediu și lung, și vizează ca arie de acțiune întreg teritoriul UAT Cavnic, urmărind utilizarea integrată, optimă, responsabilă a resurselor disponibile pentru a crea coeziune urbană și pentru a maximiza oportunitățile sustenabile de dezvoltare urbană integrată**

Orașul Cavnic este o unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, situată geografic în partea de nord-vest a României, în partea centrală a județului Maramureș, la 32 km de municipiul Baia Mare și la 30 km de municipiul Sighetu Marmației, la poalele Munților Gutâi, având coordonatele 47°39'48.3"latitudine N 23°52'36.7"longitudine E. Localitatea Cavnic este situată în centrul județului, pe o vale îngustă a râului Cavnic din zona munților Gutâi, pe un teren foarte accidentat.

Oraș de altitudine așezat pe un teren cu puternice denivelări (diferențe de altitudine cuprinse între 550 m și 1.050 m), aflat între înălțimile Gutâiului (de aproape 1448 m Vârfurile Mogoșa, Rotunda și Hija, pe o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, brăzdat de valea Râului Cavnic, Valea Gutinului și afluenții lor, Cavnicul se învecinează la nord cu comuna Ocna Șugatag (stațiune balneoclimaterică de interes local), la nord vest cu comuna Șișești, la nord est cu comunele Budești și Băiuț, iar la sud cu comuna Cernești.

Acest aspect constituie o competență distinctivă pentru punerea în valoare a potențialului turistic local, cu focus pe practicarea turismului montan și a sporturilor de iarnă, Cavnicul exercitând o atracție magnetică pentru cei ce iubesc sporturile de iarnă, orașul făcând parte din Domeniul schiabil.

Având un teritoriu administrativ de 2359 ha și o populație de 4.264 locuitori (conform Recensământul populației la 2021), Cavnicul ocupă poziția de oraș cu influență locală de polarizare de rangul II, în ierarhizarea sistemelor de așezări în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord Vest (Orașe cu influență locală II cuprind un număr redus de așezări urbane cu declin economic vizibil și cu un foarte slab ori absent potențial de polarizare (**Nucet, Vașcău, Borșa, Cehul Silvaniei, Cavnic, etc.**), fiind caracterizat după Revoluția din 1989 de un declin economic recunoscut, ca urmare a închiderii perimetrelor miniere și potențial de polarizare slab, ca urmare a lipsei interconectivității și convergenței cu zonele adiacente (neavând localități aparținătoare).

CAP. 4. ANALIZA DE POTENȚIAL

4.1. Analiza mediului extern: analiza STEP + M (a factorilor sociali, tehnologici, economici, politico-geografici și de mediu).

În contextul analizei strategice, prin mediul extern înțelegem totalitatea elementelor din afara UAT Oraș Cavnic, care o afectează într-un fel sau altul. Problema fundamentală a analizei mediului extern este de a înțelege modul în care acesta influențează UAT-ul și modul în care o va afecta în perspectiva perioadei de programare 2021-2027.

Analiza mediului înconjurător se va axa pe trei direcții principale:

- analiza mediului extern – context general;
- analiza mediului extern competițional;
- analiza contextului de dezvoltare a strategiei.

Analiza mediului extern – context general

Cuprinde elementele externe (tendențe și condiționări) care afectează în mod relativ uniform un număr mare de unități administrativ - teritoriale de planificare și au o influență indirectă asupra UAT de referință, Orașul Cavnic.

Factorii cauzali care influențează UAT de referință sunt clasificați în următoarele categorii, fiind constituiți ca medii specifice:

- factorii **Socio – culturali „S”** ce formează mediul socio – cultural;
- factorii **Tehnologici „T”** ce formează mediul tehnologic.
- factorii **Economici „E”** ce formează mediul economic;
- factorii **Politico – legali „P”**, ce formează mediul politico – legal.
- *la aceștia se adaugă factorii de Mediu „M” sau **environmentali*** care condiționează și potențează influența primilor factori enumerați, prin prisma constrângerilor dezvoltării durabile.

Analiza din perspectiva integrată a realității teritoriale actuale la nivelul zonei Cavnic este o necesitate stringentă, întrucât între soluționarea dezechilibrelor de mediu, sociale și economice există o strânsă interdependență. În condițiile în care declinul economic este o realitate, reconstrucția mediului ambiant și descoperirea de noi alternative economice sunt principalele căi prin care pot fi soluționate eventualele disfuncții de ordin social.

Reevaluarea informațiilor existente este puternic influențată de rezultatele analizei corelative a variabilelor, în special a celor care își pun amprenta în mod decisiv asupra funcționalității teritoriului, cum sunt:

- fenomenele de risc natural, social, tehnologic,
- efectul intervențiilor antropice în teritoriu,
- condițiile reabilitării ecologice a zonelor miniere și
- alte aspecte esențiale pentru asigurarea dezvoltării durabile.

Considerăm aceste obiective ca fiind definitorii în raport cu circumstanțele actuale, acestea reclamând o reconversie substanțială îndeosebi în ceea ce privește:

- fondul de resurse utilizate,
- gradul de utilizare a forței de muncă și
- starea mediului,

cuprinse în strategie ca model de planificare teritorială pe baza diverselor criterii : fizic, demografic, tehnologic, de habitat, environmental s.a.

Acestea își vor dovedi utilitatea în procesul de gestionare a teritoriului de către factorii de decizie existenți la nivel local, Consiliul Local al Orașului Cavnic și Primăria Cavnic, prin angrenarea comunității locale într-un proces strategic participativ complex, ca o necesitate stringentă în soluționarea dezechilibrelor de mediu, sociale și economice între care trebuie să existe o strânsă interdependență.

În condițiile în care declinul mineritului este o realitate, reconstrucția environmentală și descoperirea de noi alternative economice sunt principalele cai prin care pot fi soluționate gravele disfuncții de ordin social.

Reevaluarea informațiilor existente este puternic influențată de rezultatele analizei corelative a variabilelor, în special a celor care își pun amprenta în mod decisiv asupra funcționalității teritoriului: fenomenele de risc natural, social, tehnologic, efectul intervențiilor antropice în teritoriu, condițiile reabilitării ecologice a zonelor miniere și alte aspecte esențiale pentru asigurarea dezvoltării durabile.

Posibilitatea proiectării reconversiei teritoriale ca șansă de dezvoltare strategică integrată:

Având în vedere și numeroasele mutații radicale survenite relativ recent în zona Cavnic (economice, legislative, funciare ș.a.), multe dintre acestea având impact major la nivel social, economic și environmental, cercetarea întreprinsă a fost realizată de pe pozițiile dezvoltării spațiale și planificării teritoriale, asigurării convergenței și conectivității zonale/microregionale/județene/regionale, urmărindu-se o gamă largă de elemente și relații inedite între factorii fizici și cei socio-economici.

Aplicarea concluziilor desprinse din analiza obiectivelor menționate conduc la *posibilitatea proiectării reconversiei teritoriale* integrate ca principala formă de declanșare a sinergiei unui sistem teritorial (confruntat până nu de mult cu riscul unui declin) ca bază a Strategiei de dezvoltare durabilă integrată a zonei Cavnic. Aceasta reprezintă, din punct de vedere strategic, șansa unei comunități situată într-o zonă monocolor industrială, la declinul pilonului economic ce i-a susținut dezvoltarea, prin valorificarea și revalorizarea potențialului natural și uman local.

Considerăm aceste obiective ca fiind definatorii în raport cu circumstanțele actuale, aceste reclamând o reconversie substanțială îndeosebi în ceea ce privește fondul de resurse utilizate, gradul de utilizare a forței de muncă și starea mediului, cuprinse în strategie ca model de planificare teritorială integrată pe baza diverselor criterii:

- fizic,
- demografic,
- tehnologic,
- de habitat,
- environmental s.a.

Acestea își vor dovedi utilitatea în procesul de gestionare a teritoriului de către factorii de decizie existenți la nivel local, Consiliul Local al orașului Cavnic și Primăria Cavnic, autorități publice care de altfel și-au declarat interesul și sprijinul în acest sens, prin implementarea Strategiei de dezvoltare durabilă locală integrată, SDDL Cavnic 2021-2027 și angrenarea comunității locale într-un proces participativ complex de integrare strategică.

INFLUENȚA FACTORULUI SOCIAL (S)

Mediul socio – cultural este constituit din modelele comportamentului individual și de grup ce reflectă atitudini, valori, obiceiuri.

Factorii socio – culturali luați în considerare în cadrul analizei sunt :

- atitudinea populației față de afaceri;
- atitudinea față de muncă;
- nivelul educațional;
- migrarea internă;

- problemele de religie;
- problemele etnice.

Nevoile populației, poziționarea geografică și segmentarea structurală a populației, generează, prin nevoile și cerințele ei, piețele către care se orientează acțiunile producătorilor de bunuri și servicii, piețe care evoluează în strânsă legătură cu factorii demografici, concretizați în mărimea, densitatea, localizarea, vârsta, sexul populației

Relația dintre nevoile populației și politica urbană/politica de dezvoltare spațială, trebuie să devină fundamentul dezvoltării strategice integrate, prin analizarea atentă a impactului deciziilor de investiții, respectiv prin active publice adecvate care pot răspunde mai multe scopuri, mai ales după experiența ultimilor ani care au scos în evidență vulnerabilități majore cu efecte majore asupra populației în perioade de criză (vulnerabilitatea la dezastre, perioadele de criză generate de pandemia COVID-19 și alte tipuri de epidemii, schimbările climatice cu efecte devastatoare, conflicte armate în dezvoltare, etc).

- ✓ ***Noul Bauhaus european (sustenabilitate, incluziune și estetică) asupra creșterii calității vieții, în acord cu principiile Pactului Verde European***

SDDLI Cavnic 2021-2027 oferă oportunitatea de coordonare și modelare a infrastructurii, a serviciilor publice și a bunăstării publice la nivelul Orașului Cavnic, în acord cu principiile Pactului Verde European, cu sprijin deosebit în implementarea Inițiativei UE : “Noul Bauhaus European”, în beneficiul major al comunităților, ca:

- *servicii pentru sănătate, asistență socială, educație, cultură,*
- *aprovizionare cu apă și energie, gestionarea deșeurilor, transport public, rețele digitale, sisteme de informații și spații publice, precum și infrastructuri verzi-albastre,*
- *asigurarea confortului locuirii, esențial pentru toate politicile urbane: locuințe sigure, igienice, accesibile, bine concepute și adecvate, etc.*

Transformarea va oferi comunităților beneficii legate de calitatea experienței, ținând seama, de exemplu, de patrimoniul și tradițiile culturale locale, de nevoile locale. Aceste proiecte vor combina principiile-cheie ale Noului Bauhaus european (sustenabilitate, incluziune și estetică) cu o abordare orientată spre misiune (impact, măsurare, țintă). Proiectele realizate vor implica comunitățile și vor folosi arhitectura, designul și cultura pentru a obține un impact transformator în creșterea standardului de viață al locuitorilor, ceea ce le conferă un plus în accesul la servicii de calitate.

- ✓ ***La nivel național***, statisticile arată un fenomen de îmbătrânire a populației în condițiile în care ponderea populației tinere se reduce. Schimbările în structura de vârstă a populației influențează puternic piața muncii și cererea pentru bunuri și servicii. Aceste schimbări se resimt și în cererea de bunuri și servicii de turism și adiacente turismului. “Din 1992, populația României a scăzut cu 3,7%, tendința fiind constant negativă. Structura demografică s-a schimbat semnificativ, deoarece rata natalității a scăzut de la 13,6% la 9,2% din 1992, iar România se confruntă cu a patra cea mai mare rată de emigrare din UE. În prezent, 16% din totalul populației urbane are 65 de ani sau peste această vârstă, de două ori mai mult decât în 1992, iar cea mai numeroasă grupă de vârstă, cea născută după decretul comunist pro-natalitate din 1969, se apropie de vârsta de pensionare. În același timp, procentul copiilor sub 14 ani a scăzut de la 25% în 1992 la 14% în 2020. Tendințele demografice naționale au implicații directe asupra comunităților urbane și reprezintă o parte importantă a procesului de elaborare a politicilor și, în cele din urmă, a deciziilor de investiții și a managementului dezvoltării.”

Sursa: STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ INTEGRATĂ PENTRU ORAȘE REZILIENTE, VERZI, INCLUZIVE ȘI COMPETITIVE 2022-2035 (POLITICA URBANĂ A ROMÂNIEI, decembrie 2022)

Orașele din România se confruntă cu provocări specifice legate de creșterea randamentului economic, creșterea activității economice axate pe consum, scăderea ratei de creștere a populației și îmbătrânirea acesteia. Aceasta necesită o abordare diferențiată și ținută pentru controlarea depopulării pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung și pentru identificarea unei politici adecvate de investiții care să asigure medii de trai de calitate pentru atenuarea migrației. Strategia trebuie să acorde o atenție specială prevenirii riscului de scădere sub nivelul de sustenabilitate și identificarea de perspective de inversare a acestor tendințe, în primul rând aplicând măsuri de creștere a calității vieții, concretizate prin încurajarea mobilității urbane, asigurarea condițiilor de locuit decente, dezvoltarea economică generatoare de locuri de muncă, acompaniată de politici sociale adecvate.

- ✓ **La nivel regional, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest este, încă, una dintre cele 4 regiuni cu migrație netă pozitivă din țară.** La nivel regional, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest: RD NORD-VEST este una dintre cele 4 regiuni cu migrație netă pozitivă din țară. Nici din punct de vedere al accesului la educație, sănătate, piața muncii nu se înregistrează diferențe notabile față de media națională. Veniturile salariale rămân foarte mici (regiunea Nord-Vest se află pe penultimul loc din Romania în privința nivelului de salarizare). Îngrijorătoare rămâne evoluția natalității corelată cu tendințele de emigrare care rămân practic la un nivel constant. Ponderea romilor în totalul populației regiunii a crescut la 4,4%, regiunea Nord-Vest fiind a doua după ponderea populației romilor din Romania. Datele finale ale Recensământului din 2011 indică o scădere în timp a populației la nivel regional, cifrele din 2011 indicând un total de 94,9% din populația declarată la recensământul anului 2002. Procentual, cea mai drastică scădere se înregistrează în județul Sălaj, de 9,5%, în timp ce în județul Cluj populația a scăzut cu doar 1,7%. Densitatea populației la nivel regional în 2011 era de 76,1 loc/km², județul cu cea mai mică densitate fiind Bistrița-Năsăud (53,5 loc/km²), în timp ce densitatea cea mai mare se înregistra în județul Cluj (103,6 loc/km²). Raportat la nivel național (84,4 loc/km²), regiunea Nord-Vest este o regiune mai slab populată datorită morfologiei puțin favorabile așezărilor omenești în unele zone muntoase ale regiunii. Cea mai slab populată comună este Valea Ierii (județul Cluj), cu 6,11 loc/km², în timp ce municipiul Oradea are cea mai ridicată densitate a populației, de 1.170,73 loc/km². Pe medii de rezidență, densitatea medie a populației în mediul rural este de 50,9 loc/km², iar în mediul urban de 353,2 loc/km². Județul Cluj prezintă cea mai mare densitate în mediul urban, în timp ce județul Satu Mare are cea mai mare densitate în mediul rural. (Sursa: PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ NORD-VEST 2021-2027).

✓ **La nivelul Orașului Cavnic:**

Orașul Cavnic este atestat ca localitate minieră din 1336. Se întinde pe o suprafață de 2.359 ha din care 57,7% (1363 ha) o ocupă suprafețe împădurite. Dispune de un potențial agricol redus (760 ha teren agricol din care 3 % teren arabil și 97% pășuni și fânețe naturale); în schimb, potențialul turistic, mai ales cel natural, este deosebit de OFERTANT, dând o șansă reală de dezvoltare având ca vector TURISMUL.

Populația Cavnicului număra la nivelul anului 2011, 4.862 locuitori populație stabilă concentrați pe valea îngustă a râului omonim (107 ha intravilan – 4,5% din suprafața totală) pe o lungime de peste 10 km, cu o densitate de 3.068 locuitori /kmp – concentrați în proporție de peste 2/3 în partea sudică a orașului, acolo unde sunt amplasate marea majoritate a utilităților

economice. La nivelul anului 2021, conform recensământului populației și locuințelor, populația Cavnicului număra 4.264 locuitori populație stabilă, în scădere față de anul 2011 cu 598 locuitori, reprezentând 12,3% .

Șocul înregistrat de diminuarea celei mai importante activități a orașului, mineritul și prelucrarea primară a minereurilor, a determinat o scădere continuă a populației, cu un ritm mediu anual de creștere negativ, în perioada 1992-2002 de -9,7%. Această descreștere care continuă și în prezent trebuie pusă nu atât pe seama diminuării sporului natural, cât pe procesul de emigrare.

Tabel: Evoluția elementelor demografice ale orașului Cavnic:1956-2021

Numărul de locuitori								
1956	1966	1977	1992	2002	2011	2016	2017	2021
3984	6063	5968	5779	5216	4976	5255	5247	4264

Sursa - INSSE tempo on line

Privind calitatea vieții:

Orașul Cavnic traversează o perioadă de tranziție de la nivelul unui oraș minier (care din perioada comunistă a moștenit un fond de locuințe care reprezenta majoritatea covârșitoare din spațiile rezidențiale urbane, cu dezvoltări rezidențiale monofuncționale la periferii, care nu beneficiau de o infrastructură tehnică și socială corespunzătoare, consecința fiind furnizarea unui număr insuficient de locuințe sociale pentru a răspunde cererii în creștere din partea locuitorilor urbani vulnerabili), la un oraș în dezvoltare, care a dobândit statutul de Stațiune turistică de interes local (HG nr. 887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și pentru modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice).

Cavnicul oferea servicii și locuri de muncă prin care își manifesta rolul de centru polarizator, prin atragere de forță de muncă din satele de pe valea râului Cavnic (Copalnic, Vad, Făurești, Plopiș, Șurdești), din satele comunelor Cernești, Șișești și Budești spre minerit, în cea mai mare parte.

Mutațiile intervenite în perioada de după revoluție, și, mai ales prin diminuarea celei mai importante activități a orașului, mineritul și prelucrarea primară a minereurilor, au mutat centrul de greutate al domeniilor de interes privind ocuparea în sensul unui interes crescut pentru servicii.

Administrația publică locală a intervenit prin politici publice pro-active pentru stabilizarea locuitorilor, furnizarea de locuințe sociale, investiții în serviciile publice de sănătate, educație și formare corespunzătoare economiei locale.

SDDLI Cavnic 2021-2027 va trebui să consolideze schimbarea de paradigmă dinspre Orașul minier Cavnic spre Stațiunea turistică de interes local Cavnic, odată cu îmbunătățirea capacității autorităților locale (Primăria Cavnic și Consiliul Local Cavnic) de creștere a capacității tehnice de planificare strategică și implementare a proiectelor participative și în parteneriat, de atragere a finanțărilor din fonduri nerambursabile (europene și guvernamentale) pentru dezvoltare și creșterea calității vieții locuitorilor.

- ***Privind influența factorilor educaționali:***

Cavnicul oferea servicii și locuri de muncă prin care își manifesta rolul de centru polarizator, prin atragere de forță de muncă din satele de pe valea râului Cavnic (Copalnic, Vad, Făurești, Plopiș, Șurdești), din satele comunelor Cernești, Șișești și Budești spre minerit, în cea mai mare parte. În perioada de după revoluție, și, mai ales . prin diminuarea celei mai importante activități a orașului, mineritul și prelucrarea primară a minereurilor, au mutat centrul de greutate al domeniilor de interes privind ocuparea în sensul unui interes crescut pentru servicii, (în special în domeniul servicii în TURISM și adiacente turismului) de aceea și profilul instituțiilor de învățământ din orașul Cavnic a ținut pasul cu noile tendințe, pregătind forța de muncă în specializări cu șanse crescute de inserție pe piața muncii.

Astfel, în oraș funcționează COLEGIUL ECONOMIC "PINTEA VITEAZUL" CAVNIC
În prezent, Colegiul Economic „Pintea Viteazul”⁹ funcționează cu patru niveluri de studiu: preșcolar, primar, gimnazial, liceal, și școlarizează și elevi din comunele învecinate, respectiv comunele Copalnic Mănăstur, Șișești, Budești, etc.

FOTO: Cavnic - Colegiul Economic "Pintea Viteazul"
Sursa: Arhiva Primăriei Cavnic

○ ***Privind influența factorului sănătatea populației:***

În orașul Cavnic serviciile de sănătate sunt asigurate de medici de medicină generală – medici de familie, medici stomatologi, asistente medicale personal mediu sanitar, în cadrul a 2 cabinete medicale de medicină de familie, prevăzute cu săli de tratamente, și, de asemenea, în cadrul cabinetului stomatologic.

Sunt de asemenea, înființate, două farmacii private, asigurate cu farmaciști și personal mediu de specialitate, care asigură aprovizionarea populației cu medicamente și materiale igienico-sanitare.

Orașul Cavnic dispune de un Spital de psihiatrie, dotat cu ambulatoriu de specialitate, având o capacitate de 130 de paturi, în cadrul căruia activează 13 medici și 89 cadre-personal

⁹ <https://colegiul-pintea.wixsite.com/home>

mediu sanitar, în sistem, asigurând servicii specialitate de calitate pentru persoane localnice, precum și din zonele învecinate.

În prezent, Orașul Cavnic implementează proiectul "Reabilitare, modernizare și extinderea Spitalului de Psihiatrie Cavnic", derulat prin Compania Națională de Investiții, care se află în stadiul de avizare a documentației tehnice (Valoarea totală a proiectului: 10.615.908,89 lei).

De asemenea, au fost finalizate lucrările în cadrul proiectului "Amenajare cabinete de medicina primară în incinta școlilor din orașul Cavnic", finanțat prin subvenții de la Bugetul de Stat (DSP).

○ **Privind dimensiunea socio-economică a ocupării și forței de muncă la nivelul orașului Cavnic:**

O perioadă îndelungată de timp, bogăția naturală a subsolului zonei Cavnic a determinat doar o singură coordonată majoră, respectiv obținerea unei producții cât mai semnificative din punct de vedere cantitativ (adeseori, în perioada postbelică, cu ignorarea totală a costurilor reale). Prin urmare, evaluarea unilaterală a fenomenului a făcut ca derularea efectivă a activităților miniere să fie lipsită de două elemente esențiale:

- Monitorizarea impactului asupra mediului înconjurător și a componentei antropice;
- Previziunea pe termen mediu și lung privind perspectivele mineritului în teritoriu.

Cel de-al doilea considerent, deriva din însăși condiția evolutivă a dimensiunii **socio-economice**, aferenta mineritului intensiv, manifestată în absența unei gestionări bazate pe cunoașterea integrală a tuturor implicațiilor pe care le antrenează această activitate. În decursul ultimelor decenii a devenit tot mai evident faptul că acest aspect depășește dimensionarea pur ambientală și că declinul mediului antrenează **efecte socio-economice** cu mult mai grave decât fuseseră anticipate (epuizarea sau alterarea resurselor vitale, afectarea stării de sănătate a populației, elemente de disconfort urban, alterarea tradițiilor s.a.). În pofida atâtor evidențe, toate aceste evoluții nefaste au fost mult timp ignorate sau acceptate tacit ca un rău necesar. Evident că și rațiuni de ordin politic și ideologic țineau la distanță cercetarea științifică de abordarea minuțioasă a acestor probleme, vizând exclusiv doar aspecte de ordin morfogenetic, geomorfologic, climatic, geodemografic, economic (elemente importante dar nu și suficiente) în timp ce problematicile sociale și de impact major asupra comunităților locale au fost lăsate la o parte.

La ignorarea stărilor degenerative introduse de activitățile miniere la nivelul componentelor socio-economice se adaugă numeroasele incertitudini și dificultăți privind perspectivele acestei activități. Diminuarea sau chiar stagnarea activităților de minerit în ultimii ani, dictate de rațiuni de rentabilitate economică au amorsat noi provocări în teritoriu.

S-au construit /înființat structuri de primire turistică, s-au construit și dotat pârtii de schi, a fost efectiv creată Zona turistică de schi prin construcții de rețele de drumuri, parcuri, alimentare cu apă și canalizare, a fost construit Centrul Național de Informare și Promovare turistică Cavnic, s-au organizat cursuri de calificare și promovare profesională în domeniul turism și servicii adiacente, s-au amenajat alei de promenadă, spații verzi, și multe altele realizări.

Astfel, Orașul Cavnic a făcut un salt uriaș de modificare a mentalului colectiv de la nivelul unui oraș minier, la un oraș în dezvoltare, care și-a descoperit vocația de oraș turistic, dobândind statutul de Stațiune turistică de interes local (HG nr.

887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local...).

○ **Privind factorul social „inclusiunea socială a grupurilor dezavantajate”**

În cadrul Primăriei Cavnic funcționează compartimentul de Asistența Socială care are rolul de a efectua anchete sociale privind persoanele singure care nu au surse de venit precum și grupurile vulnerabile cum ar fi românii, persoane de vârstă a treia, persoane cu dizabilități, persoane în diverse situații de vulnerabilitate, etc.

În acest sens, în atenția administrației publice Cavnic, sunt în analiză și diverse stadii de maturitate, următoarele proiecte:

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Sprijinirea acțiunilor Serviciului Public de Asistența Socială pentru ajutorarea grupurilor defavorizate, inclusiv prin acordarea de tichete sociale și cadouri	Subvenții buget de stat	2017-2023	Anual
Distribuirea de ajutor pentru încălzirea populației- lemne de foc	Subvenții buget de stat	2017-2023	Anual
Proiect-acordarea navetei gratuite a fiecărui elev din oras	Bugetul Local	2019-2023	Anual
Amenajarea de capele și amenajarea cimitirelor în parteneriat cu cultele religioase	Bugetul Local	2020	Finalizat

Creșterea numerică îngrijorătoare a grupurilor dezavantajate ca urmare a scăderii nivelului de trai și a restricționării accesului pe piața muncii, mai ales ca urmare a crizei globale, dar și din alte cauze, scade îngrijorător conștientizarea nevoii de cultură și civilizație, paralel cu acoperirea acesteia prin gustul pentru mediocru, semivalori sau nonvalori, kitsch.

De aceea, factorii de decizie în administrarea politicilor publice sunt datori să asigure accesul liber și suportabil din punct de vedere al nivelului taxelor, cu grijă pentru persoanele și grupurile vulnerabile, mai ales a celor dezavantajate, la actul de cultură, la valorile patrimoniului, la educație, sănătate, etc., prin evitarea oricăror discriminări, inclusiv de nivel social.

Sentimentul religios al comunităților tradiționale, conservatoare, este relevat prin prezența construcțiilor numeroase cu funcție ecleziastică, aparținând diverselor religii, credințe religioase, culte, etnii, etc., ceea ce denotă o atitudine tolerantă și nediscriminatorie a unei comunități care a învățat să conviețuiască pașnic și tolerant, de-a lungul secolelor.

○ **Privind factorul social: accesul la servicii și calitatea vieții**

Analiza-diagnostic a fenomenelor demografice, bazată pe datele de statistică demografică la nivelul orașului Cavnic, are scopul de a armoniza măsurile politicii demografice cu cele de ale politicii de dezvoltare economică și de stabilire a unor priorități la nivel operațional - nivel proiecte, în sensul asigurării în tot mai mare măsură a accesului egal și neîngrădit al cetățenilor la servicii de calitate și la creșterea calității vieții.

Măsurile ce vor fi luate în perioada de programare 2021-2027 vor contribui la o transformare nu doar de ordin fizic a mediului construit, dar și prin apelarea la soluții noi, moderne și la utilizarea unor materiale de calitate bazate pe natură, care vor constitui o dimensiune importantă a transformării fizice.

Transformarea va favoriza, de asemenea, incluziunea socială, de exemplu prin luarea în considerare a unor **prețuri abordabile și a accesibilității locului respectiv (ce se vor concretiza prin Planul de Mobilitate Urbană-PMUD)**, inclusiv a **principiilor proiectării universale**, prin utilizarea conservării și restaurării mediului ca sarcină comună pentru întreaga comunitate, prin utilizarea zonelor verzi pe post de conectori între spațiile comune și partajate ale diferitelor cartiere (**a se vedea Inițiativa Noul Bauhaus European**).

INFLUENȚA FACTORULUI TEHNOLOGIC (T)

Dezvoltarea tehnică-tehnologică: reprezintă un factor de influență puternic, element care favorizează sau, din contră, poate frâna desfășurarea unei activități generatoare de dezvoltare.

Există mai mulți factori tehnologici care pot influența dezvoltarea durabilă a Orașului Cavnic, cum ar fi finanțarea investițiilor în infrastructură, nivelul de dotare tehnologică, tehnologia societății informaționale și de comunicare, etc.. Dezvoltarea foarte rapidă a sistemului de comunicare și a tehnologiilor informaționale (informatica) vine, însă, în ușurarea muncii prestatorilor, agenților economici, dar având în vedere ca echipamentele necesare sunt relativ scumpe, utilizarea lor poate reprezenta un avantaj/ dezavantaj concurențial.

- **MOBILITATEA URBANĂ: Investițiile în infrastructura de transport și în modernizarea circulației**

Datorită poziției geografice mai izolate și a unei infrastructuri de comunicație reprezentate doar prin drumuri județene, aria de atracție a orașului Cavnic este mai restrânsă. Cavnicul este situat la 20 de km de Baia Sprie (DJ 184), la 30 de km de Baia Mare și cea mai apropiată gară feroviară și la 42 de km de aeroportul Tăuți Măgherauș. Cu toate acestea, legăturile cu Baia Mare au fost mult timp foarte strânse, fapt ilustrat de cele 4 curse de autobuze ce transportă în medie 200 de călători zilnic. Infrastructura căilor de comunicație este reprezentată prin drumuri naționale și județene, restul drumurilor fiind rețele stradale, drumuri vicinale, drumuri forestiere pietruite sau din pământ, acestea din urmă fiind impracticabile pe timp umed, mai cu seamă de către mijloacele de transport auto. La aceasta se adaugă lipsa autobuzelor, fapt ce îngreunează legătura locuitorilor cu centrul, într-un oraș așezat de o parte și de alta a Văii Cavnicului, pe o lungime apreciabilă.

Orar curse autobuz Baia Mare – Cavnic (iulie 2023)

Mijloc	Plecare	Durata	Sosire	Companie	Zile circulație
	06:30	1 ^h	07:30	SC IMPERATIV SRL	L M M J V S D
	10:30	1 ^h	11:30	SC IMPERATIV SRL	L M M J V S D
	14:30	1 ^h	15:30	SC IMPERATIV SRL	L M M J V S D
	16:30	1 ^h	17:14	Fantana Stanchii	L M M J V S D
	19:00	1 ^h	20:00	SC IMPERATIV SRL	L M M J V S D

Cavnicul mai este legat de Budești (la 15 km) și Băiuț (la 21 km) prin DJ 109 F, și de Copalnic Mănăștur, prin Șurdești (la 24 km) pe DJ 182 C, drumuri județene cu suprastructură asfaltată. Orașul Cavnic dispune de centrală telefonică digitală și de telefonie mobilă GSM, spațiu pentru organizări de târguri, spital, dispensare medicale, cabinete stomatologice, farmacii, instituții publice și tradiția de fost centru minier consacrat, care polariza altădată toate satele sistemului teritorial analizat.

♦ **Planul de Mobilitate Urbană - ca instrument de planificare privind legătura dintre accesibilitate și calitatea vieții:**

Legătura dintre mobilitate și calitatea vieții poate fi realizată prin evaluarea impactului activității de transport asupra mediului, a accesibilității la diverse moduri de transport, a siguranței cetățenilor și eficienței economice, aspecte care, în absența investițiilor în proiecte care să adreseze rezolvării disfuncționalităților identificate în cadrul analizelor utilizate ca metodologie în cadrul elaborării SDDLI Cavnic 2021-2027, nu pot conduce la o creștere a nivelului calitativ al vieții (a nivelului de trai al comunității), evaluat prin indicatori specifici. Principalii indicatori relevanți pentru evaluarea impactului actual al mobilității din punct de vedere al calității vieții sunt: numărul de locuri de parcare, calitatea transportului public, calitatea infrastructurii rutiere, calitatea mediului, lungimea pistelor de biciclete, suprafețele pietonale.

Din acest punct de vedere, Orașul Cavnic se confruntă cu probleme legate de:

- impactului mobilității urbane asupra siguranței cetățenilor: numărul redus al locurilor de parcare, mai ales în Zona turistică-pârțiile de schi Roata și Icoana, dar și în zona centrală și în zonele rezidențiale, având în vedere faptul că este o localitate de tip înșiruit, centrat istoric pe Valea Cavnicului, ceea ce generează disconfort, ocuparea suprafeței de rulare cu autovehicule parcate, rezultând o diminuare a capacității de transport a rețelei rutiere;
- insuficiente mijloace de transport public;
- insuficiența pistelor de biciclete;
- insuficiente zone pietonale;

- poluare produsă de activitatea de transport rutier.
- ♦ **Elaborarea Planului de Mobilitate Urbană este necesară și obligatorie din punctul de vedere al beneficiilor implementării atât pentru comunitatea Cavnic, cât și pentru administrația publică**
- **Parcărilor urbane:** problema parcărilor urbane ridică discuții contradictorii în opinia publică: pe de o parte se consideră că este nevoie de cât mai multe locuri de parcare în spațiile centrale aglomerate, care concentrează cea mai mare parte a interesului public, dar pe de altă parte, parcările ocupă spațiul public cu mașini care cresc gradul de poluare și reduc spațiile verzi, sau destinate dotărilor specifice populației rezidente și de recreere ale populației și turiștilor, mașinile fiind de multe ori parcate direct pe trotuare, reducând din calitatea spațiului public. Cu atât mai mult, la Cavnic, numărul redus al locurilor de parcare, mai ales în Zona turistică-pârțiile de schi Roata și Icoana, dar și în zona centrală și în zonele rezidențiale, având în vedere faptul că este o localitate de tip înșiruit, centrat istoric pe Valea Cavnicului, ceea ce generează disconfort, ocuparea suprafeței de rulare cu autovehicule parcate, rezultând o diminuare a capacității de transport a rețelei rutiere; s-au înregistrat foarte multe situații în care autoritățile din domeniul Circulației rutiere s-au confruntat cu multiple accidente rutiere în această zonă, din cauza parcărilor ilegale, aplicând amenzi, sau luând măsuri restrictive de circulație.

Este nevoie de o regândire a politicii de parcări, o extindere teritorială a aplicării acesteia precum și o reducere a numărului de locuri de parcare în unele zone, reamplasarea lor în zone foarte circulante prin soluții adecvate/moderne și utilizarea spațiului eliberat în alte scopuri. Sporirea numărului de locuri de parcare pentru persoane cu dizabilități mai ales în zonele centrale este imperios necesară.

- **Stațiile electrice de încărcare:** prin trecerea de la mașinile cu motor cu combustie pe combustibili clasici (benzină, motorină, GPL), la mașinile cu motoare electrice și hibride, sunt necesare investițiile în stații electrice de alimentare, respectiv în infrastructură publică pentru mobilitate electrică pentru automobile dar și pentru micromobilitate, recomandându-se amplasarea de rasteluri cu prize de 220V pentru încărcarea bicicletelor și trotinetelor electrice.

În atenția administrației publice Cavnic, sunt în implementare, sau analiză și în diverse stadii de maturitate, următoarele proiecte:

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Reabilitarea sistemului public de transport local. Noi mijloace de transport în comun	Subvenții buget local	2017-2023	In derulare
Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Elaborarea : PMUD Cavnic (principalul indicator de monitorizare a eficienței acestuia este Raportul modal: Beneficii: reducerea cotei de călătorii efectuate cu automobilul personal și respectiv sporirea ponderii călătoriilor efectuate pe jos, cu mijloace nemotorizate sau cu transportul public)	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Elaborarea : Plan Local de acțiune pentru încurajarea utilizării vehiculelor electrice	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect

Deplasările pietonale sunt un mijloc de transport alternativ, prietenos cu mediul care, alături de deplasările cu bicicleta pot susține reducerea emisiilor de carbon provenite din transport și, implicit, tranziția către orașe mai sustenabile.

Pe lângă beneficiile pe care acest mijloc le are pentru mediu, se evidențiază și beneficiile asupra populației, contribuind în mod direct la îmbunătățirea și menținerea unei bune stări de sănătate a acestora. Spațiile publice sunt inaccesibile persoanelor cu mobilitate redusă, în special din cauza diferențelor de nivel și lipsei planeității circulațiilor pietonale la traversarea carosabilului, dar și din cauza absenței rampelor. Accesul cărucioarelor și al persoanelor cu deficiențe de vâz este de asemenea îngreunat.

La nivelul orașului Cavnic sunt insuficiente spații pietonale extinse cu o infrastructură dedicată persoanelor cu mobilitate redusă sau cu alt gen de deficiențe care le împiedică mobilitatea. Ținând seama de situația existentă, condițiile actuale descurajează utilizarea mai extinsă a mersului pe jos și de asemenea au un impact negativ asupra confortului accesului către punctele de interes din interiorul orașului.

Totodată, infrastructura de transport pietonal, în special spațiile/zonile pietonale ample (piețe, scuaruri, parcuri etc.) constituie dotări de agrement și petrecere a timpului liber, fiind și importante zone pentru desfășurare a activităților de socializare sau de sport. Prin funcțiunea lor, acestea pot contribui și la închegarea comunităților la nivel local. Astfel, infrastructura deplasărilor pietonale cuprinde atât zonele pietonale integrale (străzi, piețe, alei aferente spațiilor verzi sau trotuare).

Cauza principală care influențează negativ deplasările pietonale este lipsa trotuarelor amenajate corespunzător, deplasările pietonale se realizează pe acostament – care sunt în majoritate din pământ înierbat, sau pe suprafața carosabilă.

Trotuarele sunt deseori înguste, din cauza configurației reliefului în zonele drumurilor publice și greu utilizabile, ceea ce îi determină pe pietoni să circule, de multe ori cu copii de mână, în brațe sau în cărucioare, pe partea carosabilă sau pe acostament, cu atât mai mult cu cât acestea sunt practic imposibil de utilizat de către persoanele aflate în fotolii rulante sau de persoane cu copii în cărucior. Acest mod de a circula este extrem de periculos și pentru /sau mai ales pentru copiii neînsoțiți.

Mersul pe jos și cu bicicleta, împreună cu transportul public, oferă adesea alternative mai bune, nu doar în ceea ce privește emisiile, ci și viteza acestor mijloace care ar putea înlocui cu ușurință numărul mare de deplasări care acoperă distanțe mai mici de 5 km.

Sistemul Bike sharing va deveni posibil și preferat de o parte din comunitate, O dată cu implementarea PMUD se vor putea realiza și piste pentru biciclete de care sistemul de Bike sharing are nevoie, bicicleta devenind un mijloc de transport /mobilitate la îndemână, care contribuie la fluidizarea traficului și la o mai mare mobilitate urbană, cu costuri reduse și beneficii majore asupra sănătății cetățenilor, precum și a stării lor de bine.

Aceste argumente au adus în atenția în atenția administrației publice Cavnic, următoarele proiecte, care sunt în analiză și/sau diverse stadii de maturitate:

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Sistem de închiriere biciclete	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect

În concluzie, efectul principal al proiectelor privind Mobilitatea urbană și respectiv regenerarea urbană din PMUD și totodată principalul indicator de monitorizare a eficienței acestuia este **raportul modal**, urmărindu-se reducerea cotei de călătorii efectuate cu automobilul personal și respectiv sporirea ponderii călătoriilor efectuate pe jos, cu mijloace nemotorizate sau cu transportul public propus spre implementare. În rezolvarea disfuncționalităților privind mobilitatea urbană, Administrația publică locală- Primăria Cavnic și Consiliul Local Cavnic se implică în identificarea unor soluții adecvate de rezolvare a problemelor identificate, în contextul noii abordări a mobilității urbane durabile, sustenabile, într-un concept nou european, impus și susținut financiar prin programe dedicate țărilor membre ale UE, de politica europeană de Transport și Mobilitate ale cărei documente programatice stabilesc o nouă perspectivă de intervenție:

- promovează bune practici,

- creează noi instrumente de planificare și implementare, către un nou tip de organizare a sistemelor de mișcare urbane,
- descurajează mobilitatea motorizată individuală și pe vehicule care utilizează combustibili fosili și
- încurajează mai mult transportul colectiv public și modurile nemotorizate de deplasare.

NOTĂ:

La nivelul Primăriei Cavnic a fost demarata procedura de achiziții servicii de consultanță pentru elaborarea Planului de Mobilitate Urbana Durabila. (analiza de piață în SEAP pentru achiziția serviciilor de elaborare a PMUD, prin identificarea unui ofertant specializat - Catalogul electronic al ofertanților)

✓ **Dezvoltarea tehnică-tehnologică privind tehnologia informației și comunicării: IT&C:**

Proiectele de dezvoltare în perspectivă a orașului Cavnic au ca obiectiv impulsivizarea utilizării tehnologiei informației și comunicării: IT&C în cele mai diverse sfere de activitate și în viața comunității în general.

Tehnologia informației și comunicării: IT&C ansamblu de instrumente și resurse tehnologice utilizate pentru a comunica și pentru a crea, difuza, stoca și gestiona informația destinată procesului educative, comunicării între agenții economici, accesul publicului larg la informații, modernizării serviciilor, cu precădere a serviciilor publice, etc.

În ultimii ani, accesarea sistemelor educative ale aplicațiilor, rețelelor și suporturilor numerice ale TIC a cunoscut o expansiune spectaculoasă oriunde în lume. Potrivit Raportului mondial UNESCO asupra educației, lumea educației se găsește în fața unei probleme majore, aceea de a pregăti elevii și profesorii pentru "societatea de mâine" deoarece majoritatea cadrelor didactice n-au fost pregătite într-o manieră TIC, iar "majoritatea unităților de învățământ actuale, chiar și în țările dezvoltate nu sunt pe deplin pregătite pentru noile tehnologii ale informației și comunicațiilor".

De asemenea, nu se mai pot concepe relații de afaceri, relații economice modern fără suportul IT&C. Turismul este unul din domeniile în care tehnologia IT&C a căpătat valențe indispensabile.

○ **Dezvoltarea tehnică-tehnologică în domeniul turismului:**

Proiectele de dezvoltare în perspectivă a orașului Cavnic au ca obiectiv valorificarea imensului potențial turistic, transformând localitatea într-un puternic centru de atracție turistică. Astfel, proiectele de dezvoltare a infrastructurii pentru practicarea sporturilor de iarnă-pârțiile de schi și infrastructura suport: de acces, de utilități, precum și programele adiacente de încurajare a mediului de afaceri pentru investitorii în turism, și de atragere a investițiilor în zonă, contribuie la atingerea acestui obiectiv.

Inovația tehnologică a revoluționat majoritatea serviciilor de turism, transformându-le spectaculos, atât în privința modului de desfășurare cât și în privința calității prestațiilor, până la modul optim de satisfacere a așteptărilor clienților/turiștilor, acesta fiind considerat succesul major al unei activități de turism. De asemenea, a permis o creștere substanțială a gradului de adresabilitate a ofertelor de turism. Influența infrastructurii informaționale și de comunicare, dotarea și echiparea IT&C, au devenit indispensabile pentru generarea, colectarea, procesarea, aplicarea și comunicarea de informații, dar și pentru operarea zilnică în serviciile de turism.

Tehnologia informațională afectează industria turismului în patru zone principale și anume în: ofertarea serviciilor turistice, managementul turistic, marketingul turistic și relațiile

Între producători și consumatori. Tehnologia informațională a modificat radical modul în care este transmisă informația. Prin urmare, a schimbat modul în care sunt oferite serviciile turistice. Întrucât așteptările consumatorului cresc cu rapiditate, interesul pentru vacanțe cât mai flexibile și mai independente cere celor ce oferă servicii să asigure noi modalități și noi oportunități de satisfacere a cerințelor turiștilor. În al doilea rând, tehnologia informațională are implicații profunde în managementul din industria turismului. Informația este foarte importantă pentru cel care o stăpânește, deopotrivă pentru agenți și agențiile de turism și pentru potențialii turiști și turiștii propriu-zisi, atât din punctul de vedere al mesajului în sine, dar mai ales al bazei de culegere a informațiilor, de prelucrare a acestora (suport logistic și soft performant), de vectorul purtător: canalele de distribuție și fluxurile de circulație ale informației, între:

- mediul de colectare a informațiilor - agenție și turiști,
- agenție și agenții/structuri de agenții/tour-operatori,
- agenții și prestatorii de servicii (proprietari de vile, prestatorii de servicii de transport, de servicii adiacente turismului, etc.).

Știut fiind faptul că informația este liantul care unește diverși producători în contextul economic mai ales în turism, și anume liniile aeriene, operatorii de turism, agențiile de turism, hotelurile, serviciile de închirieri mașini și alți furnizori, este foarte important ca toate sectoarele de activitate din turism să se adapteze la noile metode de management. Tehnologia informațională permite o cooperare eficientă între aceste sectoare și în același timp asigură și un avantaj în ceea ce privește costurile. Monitorizând prețurile competiției, sectoarele din turism își pot modifica și adapta repede propriile prețuri. Întrucât investiția electronică și distribuția prin Internet conduc la serioase economii financiare, multe sectoare din această industrie au recurs la această tehnologie.

Aceste argumente au adus în atenția administrației publice Cavnic, următoarele Proiecte privind digitalizarea serviciilor publice și utilizarea tehnologiilor IT&C, care sunt în implementare sau în analiză având diferite diverse stadii de maturitate:

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Furnizarea wi-fi gratuit în orașul Cavnic	Proiect European	2018	Finalizat
Construirea de insule ecologice digitalizate în orașul Cavnic	PNRR-C3 - Managementul deșeurilor	2023-2027	Servicii de consultanță pentru depunerea și implementarea proiectului
Implementarea unor soluții Smart City	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Crearea unei strategii Smart City	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Implementarea sistemului digital al Registrului Agricol la Primăria Cavnic	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Stimularea dezvoltării tehnologiei informațiilor și comunicațiilor în relația dintre Centrul Național de Informare Turistică – Cavnic și agenții economici din turism	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Suport informatic performant pentru serviciile APL-dotare/ echipare/ întreținere IT/C și SOFT	Buget Local	2017-2023	Finalizat

INFLUENȚA FACTORULUI ECONOMIC (E)

Declinul environmental și economic al ramurii de minerit a amplificat considerabil dificultățile de ordin economic: astfel, la problemele anterioare ale morbidității, disconfortului fizic și psihic, determinate de poluare, degradării terenurilor etc sau adăugat altele mai noi la fel de grave; cea mai importanta, dispariția locurilor de munca în minerit, care se asociază cu sărăcia, lipsa alternativelor profesionale, șomaj, insecuritate sociala etc. Practic, declinul mineritului s-a resimțit acut asupra majorității sferelor social-economice data fiind dependența covârșitoare a forței de muncă față de acest sector, în condițiile absentei oricărui program de dezvoltare economica alternativa. De aceea, în cadrul analizei strategice se s-au identificat posibile soluții de acompaniere socio-economică, alături de selectarea unor motoare de avangardă în domeniul competitivității economice, capabile să inducă dezvoltare, să creeze locuri de muncă și să dea o nouă orientare nivelului de trai al locuitorilor, pe termen mediu.

În ultimii ani, orașul Cavnic a avut parte de o dezvoltare considerabilă din punct de vedere economic, înființându-se societăți economice/comerciale atât în domeniul productive, cât și sectorul serviciilor.

Un punct important în activitatea comercială a orașului Cavnic este prezența magazinelor de desfacere a mărfurilor industrial și bunurilor de larg consum, (îmbrăcăminte, încălțăminte, electronice, electrotehnice, etc.), a mărfurilor alimentare și produselor agro-alimentare. Un rol important îl ocupă Piața agroalimentară. Aici se comercializează produse agroalimentare, bunuri de larg consum tradiționale confecționate de localnici. Printre produse se regăsesc și obiecte de artizanat – atât din lemn cât și din materiale textile – ce sunt căutate de turiști pentru suveniruri și nu numai.

*FOTO: Piața Agroalimentară Cavnic,
Sursa: arhiva foto a SC Etolia SRL*

Investițiile în turism ocupă un loc fruntaș, astfel că prin clasificarea structurilor de primire turistică având locuri de cazare, dar și unităților de alimentație publică, a devenit posibilă îndeplinirea criteriului obligatoriu de atestare ca stațiune turistică de interes local, de minim 100 locuri de cazare în structuri autorizate, din care minimum 30% clasificate la minim 3 stele/margarete.

În prezent, ca efect al atestării Orașului Cavnic ca stațiune turistică de interes local, prin *HG nr. 887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local*, numărul locurilor de cazare în structuri de primire turistică este de 19 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, totalizând 123 camere cu 268 locuri, conform Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, publicată la 28 07 2023. S-au înființat atât firme românești, cât și străine, acestea oferind multe locuri de muncă în diverse domenii (a se vedea Lista agenților economici înregistrați în Orașul Cavnic, Sursa Primăria Cavnic).

Orașul Cavnic este pregătit, pentru primirea a noi investitori sau de extinderea activității celor existenți, aflați deja în activitate.

INFLUENȚA FACTORULUI POLITIC (P)

Incertitudinile privind viitorul acestei zone din perspectiva raporturilor dintre interesele regionale și politicile guvernamentale pe termen mediu și lung ce vor trebui să adopte rigorile standardelor europene în ceea ce privește subvenționarea activităților economice și protecția environmentală, sunt factori de natură a afecta evoluția viitoare a dezvoltării socio-economice locale.

În procesul de gestionare a teritoriului de către factorii de decizie existenți la nivel local, respectiv Consiliul Local al orașului Cavnic și Primăria Cavnic, autoritățile publice locale și-au declarat interesul și sprijinul în acest sens, prin aprobarea și implementarea Strategiei de dezvoltare durabilă locală integrată - SDDLI Cavnic 2021 și angrenarea comunității locale într-un proces strategic participativ complex.

Nivel european:

La elaborarea strategiei de dezvoltare socio-economică durabilă integrată trebuie să se țină seama de principiile europene de planificare spațială așa cum au fost ele enunțate în documentele Consiliului Europei și ale UE:

SDDL CAVNIC 2021-2027 este necesară și obligatorie ca urmare a impunerii caracterului integrat al strategiei de dezvoltare (in baza "CRP- Common Provisions Regulation - The single rulebook of EU funds jointly delivered with member states and regions") 2021, privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

Impunerea caracterului integrat al Strategiei a fost rezultatul REGULAMENTULUI (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021.

Nivel național/regional/județean:

Pe plan național, armonizarea REGULAMENTULUI (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021 cu legislația din România a fost realizată prin **OUG nr. 122 din 8 septembrie 2022** privind unele măsuri pentru proiectele de infrastructură de transport, proiectele pentru dezvoltarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor, proiectele privind îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc și proiectele privind investiții în infrastructuri spitalicești, finanțate din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru modificarea unor acte normative, Emitent Guvernul României, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 891 din 9 septembrie 2022. Conform acestui document, măsurile specifice recomandate sunt pentru o dezvoltare economică diversificată prin: regenerarea mediului afectat de activitățile industriale; regenerarea orașelor din regiunile industriale, prin dezvoltarea serviciilor, valorificarea zonelor industriale abandonate, ameliorarea mediului urban; recalificarea și formarea continuă a persoanelor care și-au pierdut locul de muncă; dezvoltarea de centre tehnologice care să favorizeze transferul de tehnologie și crearea de întreprinderi din care utilizează tehnologii avansate; ameliorarea accesibilității și dezvoltării tehnologiilor de informații și telecomunicații; organizarea cooperării interregionale și transnaționale pentru reducerea izolării și generarea de noi inițiative și impulsuri de dezvoltare.

Au fost publicate noi informații ale instituțiilor de sinteză, conținând date actualizate și analize de specialitate privind fundamentarea documentelor programatice oficiale, la nivel județean/regional/național,

- a fost publicată legislația aferentă privind directivele europene pentru perioada 2021-2027 și armonizarea acesteia cu legislația națională, și au fost completate/actualizate prevederi legislative – completări, actualizări la legislația preexistentă, în acord cu evenimentele actuale,

- au fost înființate/reorganizate/redenumite oficial, structuri importante cu atribuții în gestionarea programelor și fondurilor europene și naționale de finanțare a acestora, au fost lansate documentele programatice relevante în ceea ce privește programele naționale și regionale, au fost lansate programe noi, au fost publicate calendare de finanțare, cu datele estimative și/sau certe de lansare a apelurilor de finanțare propuse, ca de exemplu:

- Planul Național de Redresare și Reziliență al României a fost aprobat de Consiliul UE la data de 28 octombrie 2021, deci ulterior elaborării SDLD Cavnic 2017-2025;

- Programul Operațional Regional Nord-Vest (POR NV) a fost reorganizat ca Programul Regional Nord-Vest pentru 2021-2027 (Comisia Europeană a aprobat oficial Programul Regional Nord-Vest pentru 2021-2027 la data de 12 octombrie 2022);
- Schimbarea oficială a denumirii Ministerului Fondurilor Europene în Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a fost adoptată prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI României nr. 678 din 23 mai 2022 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 52/2018 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene, EMITENT GUVERNUL ROMÂNIEI, Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 506 din 23 mai 2022
- Guvernul a aprobat la data de 28.12.2022, la propunerea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035 (Politica Urbană a României).
- Legea nr 155/2023 privind Mobilitatea Urbană Durabilă, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 486 din 31 mai 2023: Legea stabilește cadrul general pentru promovarea și gestionarea mobilității urbane durabile la nivel național. Scopul acestei legi este de a stabili condițiile necesare pentru un sistem de mobilitate durabil, echitabil, eficient și incluziv ca instrument de realizare a unei mai bune coeziuni sociale și teritoriale, care contribuie la o dezvoltare economică rezilientă, la creșterea siguranței în trafic și la îndeplinirea obiectivelor privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; etc.
- Noul Bauhaus european: Comisia Europeană a adoptat în luna septembrie 2021, o comunicare care stabilește conceptul de “Noul Bauhaus european”, ce include o serie de acțiuni de politică și posibilități de finanțare. Proiectul vizează accelerarea transformării diferitelor sectoare economice, cum ar fi construcțiile și industria textilă, pentru a oferi tuturor cetățenilor acces la bunuri circulare și cu emisii de carbon mai scăzute. Conceptul de Nou Bauhaus european se pliază pe contextul schimbărilor climatice și degradarea mediului care au devenit o amenințare existențială pentru Europa și pentru întreaga lume. Pentru a o contracara, Pactul verde (ecologic) european va transforma UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care: să ajungem, până în 2050, la zero emisii nete de gaze cu efect de seră; creșterea economică să fie disociată de utilizarea resurselor; nicio persoană și niciun loc să nu fie lăsat în urmă.

Nivel local: Orașul Cavnic

Prin implicarea administrației publice locale, respectiv Primăria Cavnic și Consiliul Local Cavnic, voința politică în elaborarea și administrarea politicilor publice la nivel local, s-a concretizat astfel:

- Orașul Cavnic beneficiază de șansa accesării unor fonduri europene vizând statutul de zonă aflată în reconversie a forței de muncă, dar și prin apartenența la Zona montană defavorizată.
- UAT Cavnic face parte din Munții Gutâi și beneficiază astfel de Programul național Superschi în Carpați – Legea 526/2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului montan, completată cu Legea 422/2004.
- Orașul Cavnic face parte din Zona metropolitană Baia Mare:
Zona Metropolitană Baia Mare este o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară, formată de Municipiul Baia Mare, împreună cu cinci orașe și treisprezece comune, aflate în aria de polarizare a municipiului, cu intenția de a dezvolta în comun programe și proiecte, precum și servicii de utilitate publică. Populația totală a zonei metropolitane este de peste 220.000 locuitori, iar suprafața acesteia este de peste 1.250 kmp.
Obiectivele constituirii acesteia sunt:

- Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor și înlăturarea disparităților teritoriale, sociale și economice dintre localitățile membre prin implementarea unor programe și proiecte finanțate din fonduri naționale și europene
- Crearea unui pol de dezvoltare în jurul municipiului Baia Mare, prin atragerea de investiții directe, crearea de locuri de muncă și extinderea serviciilor de utilități publice în aria zonei metropolitane
- Din punct de vedere al dezvoltării strategice, la nivelul administrației publice locale UAT Cavnic au fost finalizate sau sunt în curs de finalizare proiecte aflate în derulare la data elaborării SDDLI Cavnic 2021-2027; au fost abordate/elaborate studii de fundamentare importante (Studii de specialitate: Studii de urbanism, Studii de fezabilitate, Proiecte tehnice de specialitate pentru investiții, etc) care au crescut mult gradul de maturitate al unor proiecte, s-au creat astfel premisele de necesitate și oportunitate privind implementarea unor proiecte care au apărut pe parcurs, și până la această dată.
- La nivel local au avut loc evenimente importante, ca rezultat al activității susținute a administrației publice locale (Primăria și Consiliul Local Cavnic), în domeniul dezvoltării socio-economice a Orașului Cavnic, ca de exemplu: dobândirea statutului de stațiune turistică de interes local – Cavnic, declarată oficial prin HOTĂRÂREA DE GUVERN nr. 887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local și pentru modificarea anexei nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice.
- Contribuțiile în numerar pe care administrația publică locală-Consiliul Local și Primăria Cavnic le-au asigurat în cadrul politicilor economice de management public pentru cofinanțarea proiectelor pentru dezvoltarea socio-economică locală reprezintă efortul propriu al administrației publice locale de a investi în ce mai mare oportunitate de care dispune zona, TURISMUL. Acest efort financiar, suportat indirect de comunitate, reprezintă voința fermă de a susține și derula cu cea mai mare responsabilitate proiectele de asigurare a unei alternative economice prin politici și mecanisme de management public, dovedind prin aceasta iele de cofinanțare nu sunt foarte mari, dar cu atât mai mult scoate în evidență efortul propriu alături de ajutorul finanțatorului extern, fără de care, proiectele nu ar putea fi derulat la parametrii estimați.
- Orașul Cavnic a devenit Stațiune turistică de interes local, prin *HG nr. 887 din 22 octombrie 2020 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local* . Prin dezvoltarea Stațiunii turistice Cavnic, în județul Maramureș se creează o axă de mare importanță pentru practicarea sporturilor de iarnă în Nord Vestul României, prin axa Luna Șes (Negrești-Oaș jud. Satu Mare) – Borșa – Izvoarele (Baia Mare) – Mogoșa (Baia Sprie). Prin dezvoltarea zonei turistice Cavnic prin investiții în pârtiile de schi dotate corespunzător, se generează un puternic potențial de creștere a domeniului schiabil.

Efectele multiplicatoare ale rezultatelor benefice ale proiectelor, sustenabilitatea acestora în cadrul politicilor de administrare locală, se proiectează la nivel local, propagându-se prin creșterea gradului de atractivitate a zonei, prin atragerea de noi investitori în zonele unde se vor continua investițiile pentru realizarea de obiective turistice, proiectele generând și inducând prin auto susținere efecte benefice asupra dezvoltării socio-economice zonale/microregionale și chiar regionale.

Aceste efecte asigură un impact social major, în mod direct efecte de aplicare a politicilor sociale de reducere a șomajului, de atragere de activități economice în zonă, în special industrie verde nepoluantă.

Proiectele implementate reprezintă o etapă a strategiei pe termen scurt, mediu și lung a Consiliului local Cavnic, respectiv Primăriei Cavnic, la nivel operațional, care intenționează să dezvolte Zona de agrement în special pentru sporturi de iarnă, domeniu în care zona este cunoscută.

INFLUENȚA FACTORULUI “ MEDIU (M)”

Activitățile de extracție, prelucrare, cele derivate din acestea, cumulate extensiv, într-o perioadă îndelungată de timp și amplificate intensiv în ultimele decenii, au adus cu sine transformări considerabile ale Zonei Cavnic. Efectele activităților miniere s-au amplificat și și-au extins tot mai mult aria de impact, propagându-se și dincolo de aria de contact a vulcanitelor cu unitatea colinara piemontana, ocupând suprafețe considerabile din depresiunile Baia-Mare, Cavnic, Copalnic-Mănăștur și Lăpuș, ceea ce a condus la expansiunea teritorială a mediilor critice și degradate. Efectele poluării asupra solurilor și degradării vegetației se propaga până la cca.20 km de o parte și de alta a aliniamentului emisiv principal (Cavnic - Baia Sprie, Baia Mare). Uzinele de preparare a minereurilor au determinat apariția în număr mare a iazurilor de decantare a apelor reziduale de flotație, în care se depune sterilul final prin procedeul sedimentării subacvatice. Aceste iazuri asigură evitarea poluării din bazinul hidrografic local. Unele dintre ele sunt inactive, ca cele de la Săsar, Flotația Centrală, Cavnic-vechi. Iazurile de decantare active de la Cavnic-Plopiș, Tăuții de Sus, Săsar și Bozânta Mică ocupă o suprafață de 207 ha și un volum de 30.000.000 metri cubi.

Evaluarea environmentală sau de mediu, realizată atât pe baza datelor furnizate de monitorizările de specialitate, cât și prin funcția diagnostică a mutațiilor peisagistice surprinse prin cercetări zonale, conduce în mod concret la delimitarea teoretică, prin combinări de criterii, a unor arii specifice ambientale: fragile, degradate, puternic degradate, în reconstrucție, diferențiate la rândul lor în unități ambientale: geosituri (spot point), fațete, arii ambientale, operațiuni necesară pentru determinarea variabilelor care impun tendința și implicit pentru stabilirea măsurilor de planning ambiental și teritorial.

Impactele asupra componentelor de mediu fac parte din prețul pe care societatea umană și mediul înconjurător sunt nevoite să-l plătească pentru beneficiile consumului de resurse naturale în general și al resurselor de subsol în special. Chiar dacă impactul unei singure activități este un fenomen local, multiplicarea lor în spațiu și timp pot provoca probleme ambientale, cu generarea unor impacte semnificative.

De aceea, s-au luat **măsuri stricte de ținere sub observație și protejare a perimetrelor miniere dezafectate**, AJPM Maramureș făcând periodic și sistematic măsurători și observații la fața locului.

Nerespectarea normelor de mediu poate fi urmată, la un interval scurt de timp, de modificarea comportamentului erozional al cursurilor permanente de apă, remodelarea profilului versanților, ca și consecință a fenomenelor naturale necontrolate precum și a exploatărilor nedirijate, de afectarea calității aerului, apei, solului.

Astfel, în zona orașului Cavnic nu sunt semnalate probleme de mediu sau factori naturali care să prezinte riscuri majore de mediu. Gradul de poluare este foarte redus, pentru toate categoriile de factori poluanți.

Tot mai mult în desfășurarea unei activități se au în vedere **calitatea mediului, precum și consecințele pe care activitățile economice le exercită asupra acestora**. Activitățile economice sunt legate și direct influențate de mediul natural. Legătura mediul natural /mediul economic se manifesta direct, în măsura în care resursele naturale intervin ca input-uri în procesele de producție controlate de agenții economici.

Diminuarea sau chiar stagnarea activităților de minerit (istoric), dictate de rațiuni de rentabilitate economică, au amorsat noi provocări în teritoriu. Cele mai serioase decurg din **difficultatea de a reabilita și regenera componentele de mediu cu grad ridicat de încărcătura entropica introdusa prin numeroasele verigi ale fluxurilor tehnologice miniere de extracție și prelucrare ale unui sistem industrial, pe cale sa dispară**, dar care a lăsat în urma sa numeroase “vestigii” a căror gestionare în interesul colectivității este foarte costisitoare și de lunga durată.

Un alt aspect influențat de factorii de mediu sunt **alunecările de teren**: din totalul suprafeței în administrarea orașului Cavnic, de 2359 ha, 3% reprezintă zone cu alunecări de teren accidentale și risc de prăbușiri și 6% reprezintă Zone cu alunecări de teren frecvente și de mare intensitate:

Orașul	Total suprafață în administrarea orașului	Din care:									
		Zone cu alunecări de teren accidentale și risc de prăbușiri		Zone cu alunecări de teren frecvente și de mare intensitate		Zone cu cutremure puternice		Zone cu resurse de apă reduse		Zone cu precipitații reduse	
		Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%
Cavnic	2.359	80	3	150	6	-	-	-	-	-	-

Aceste zone necesită monitorizare permanentă și un tratament adecvat din partea factorilor de răspundere.

Din punctul de vedere al **poluării aerului** generată în cea mai mare parte de poluanții primari, emisiile toxice rezultate direct în urma arderilor combustibililor, cum sunt gazele de eșapament ale mijloacelor auto motorizate – pe combustibili clasici, gazele emanate rezultate în urma arderilor combustibililor, acestea conțin atât particule în suspensie, cât și gaze toxice cum sunt monoxid de carbon, oxizi de azot, bioxid de sulf, compuși organici volatili, metale cu diferite grade de toxicitate cum este plumbul conținut în diverși combustibili/carburanți, etc. De asemenea, poluanții secundari, indirecti cum este ozonul rezultat în urma proceselor chimice de ardere a combustibililor, produc efecte ireversibile în calitatea atmosferei terestre, conducând la schimbări climatice în unele cazuri ireversibile.

Zgomotul este unul din factorii importanți de poluare a mediului, **poluarea fonică**, datorată în mare măsură (în zona urbană) traficului auto și **poluarea prin vibrații** generată de traficul auto de mare tonaj. Aceasta afectează cu precădere zonele rezidențiale, atât ca impact sonor, cât și ca producere de pagube materiale, datorită vibrațiilor.

Măsurile pentru limitarea acestora sunt necesare pentru:

- Reducerea poluării fonice datorată traficului auto în zonele rezidențiale și poluarea prin vibrații generată de traficul auto de mare tonaj

- Reducerea poluării fonice și prin vibrații printr-un management corespunzător a circulației în mediul urban

- Monitorizarea calității a zgomotului conform cerințelor UE

Una dintre măsuri vizează optimizarea transportului rutier pe rute ocolitoare, respectiv plantarea de perdele vegetale de protecție în zonele cu trafic intens.

Un aspect extrem de important pentru mediu îl reprezintă **protejarea zonelor declarate monument, cum sunt turbăriile rezervațiilor naturale sau zonele monumente ale naturii.**

Conform Planului Local de Acțiune pentru Mediu, AJPM MM, Cap. 2.2.6. **Starea ariilor naturale protejate**, cităm:

„Starea de conservare a ariilor naturale protejate din județ este în general bună, exceptând rezervația Pădurea Bavna și **Pădurea Crăiască**, degradate datorită gradului foarte scăzut de regenerare naturală, cu bagaj genetic foarte redus.

Ariile naturale Lacul Albastru, Rezervația Fosiliferă Chiuzbaia, peșterile Vălenii Șomcutei, Peștera cu Oase, mlaștinile Vlăscinescu, **Tăul lui Dumitru**, **Pădurea Crăiasca (Cavnic)**, Pădurea Bavna, Laricetul de la Coștiui, Cheile Tătarului, Cheile Babei, Peștera și Izbulul Izei, Defileul Lăpușului, Poiana cu narcise Tomnatec – Sehleanu, Coloanele de la Limpedia și Rozeta de piatră de la Ilba sunt supuse unor presiuni din partea turismului, prin abandonarea resturilor menajere în zonă de către turiști.

Rezervațiile naturale Lacul Morărenilor, mlaștinile Poiana Brazilor, lezeru Mare, **Tăul Negru** și Pădurea Ronișoara se află într-o stare foarte bună, nefiind afectate de nici o activitate, în afară de cele tradiționale, care nu le afectează în nici o măsură starea naturală.”

Pentru protecția mediului și limitarea acțiunii factorilor poluanți la nivelul UAT Cavnic, administrația publică locală, Consiliul Local și Primăria Cavnic au luat măsuri concretizate în pregătirea și implementarea unor proiecte specifice, prin atragerea de fonduri nerambursabile europene sau guvernamentale și /sau prin finanțare /cofinanțare de la Bugetului local.

Dintre acestea, unele proiecte sunt finalizate sau în derulare în perioada de implementare a strategiei, iar altele în diferite stadii de maturitate, cum sunt:

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare / Prioritatea... și Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Dezvoltarea serviciului public de salubritate/menținere	Bugetul Local	2017-2023	Finalizat
Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență prin pregătirea adecvată a resurselor umane, inclusiv a echipelor de voluntari din orașul Cavnic	Programul transfrontalier ENPI-sau CBC Fonduri UE Alte surse de finanțare	2017-2019	Finalizat

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare / Prioritatea... și Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Dezvoltarea capacității de interoperabilitate în intervenții de urgență ISU, SMURD, SVSU, SALVAMONT în sistem integrat, optimizarea și asigurarea managementului în cazul producerii unor situații de urgență	Fonduri UE Programul transfrontalier ENPI-sau CBC	2020-2023	Finalizat
Construire pod peste râul Cavnic	Finanțare Anghel Saligny Valoarea totală a proiectului: 2.146.295,76lei	2023	Organizare licitație
Extindere rețele de apă și apă uzată în Cavnic	Finanțare Anghel Saligny Valoarea totală a proiectului: 24895038,61 lei	2023	Organizare licitație
Extinderea rețelei de alimentare cu apă și îmbunătățirea calității apei	POIM	2023	In derulare
Amenajarea/întreținerea stației de epurare EM Cavnic- Flotație sau retenția apelor în subteran	POS Mediu + Surse de la Guvern	2017	Finalizat
Retehnologizarea Stației de epurare pentru reținerea substanțelor prioritare/prioritar periculoase la E.M. Borșa, E.M. Baia Sprie, E.M. Herja, E.M. Cavnic	POS Mediu + Surse de la Guvern	2017	Finalizat
Sistem de colectare selectivă a deșeurilor în Cavnic – componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor Maramures- integrare în SMID	Drusal Alte surse	2017-2023	In derulare
Construirea de insule ecologice digitalizate în orașul Cavnic	PNRR-C3 -Managementul deșeurilor	2023-2027	Servicii de consultanță pentru depunerea și implementarea proiectului

Titlul proiectului	Sursa de finanțare / Programul de finanțare / Prioritatea... și Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare a proiectului	Gradul de maturitate al proiectului
Plan Local de acțiune pentru încurajarea utilizării vehiculelor electrice	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Regularizare pârauri	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Dezvoltare infrastructurii prietenoase cu mediul	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Protejarea și îmbunătățirea factorilor de mediu	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Construire platforma pentru depozitarea deșeurilor rezultate din construcții	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect
Activități de ecologizare a râurilor	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile	2023-2027	Idee de proiect

Concluziile analizei factorilor de influență STEP+M:

Prelucrarea datelor statistice furnizate de recensământului populației și locuințelor din anul 2011, a datelor din Recensământul Agricol din anul 2020 – finalizat, precum și compararea lor cu realitățile consemnate în analizele de specialitate în cadrul prezentei analize strategice, au pus în evidența tendințe îngrijorătoare privind evoluția componentei geodemografice în orașul Cavnic, cum sunt: sporul natural negativ, sporul migratoriu negativ, rate anuale de creștere negative, reducerea numărului persoanelor ocupate în sectoarele economice, valorile relativ mari ale șomajului, cu mult peste media pe țară ș.a.

De asemenea, au fost identificate puncte slabe privind mobilitatea și regenerarea urbană, precum și nivelul de confort al locuirii și nivelul calității vieții cetățenilor, cum sunt:

- impactului mobilității urbane asupra siguranței cetățenilor: numărul redus al locurilor de parcare, mai ales în Zona turistică-pârțile de schi Roata și Icoana, dar și în zona centrală și în zonele rezidențiale, ceea ce generează disconfort,
- ocuparea suprafeței de rulare cu autovehicule parcate, rezultând o diminuare a capacității de transport a rețelei rutiere;
- insuficiente mijloace de transport public;
- insuficiența pistelor de biciclete;
- insuficiente zone pietonale;
- poluare produsă de activitatea de transport rutier.

Este nevoie de o regândire a politicii de mobilitatea și regenerare urbană, ceea ce se asigură prin SDDL Cavnic 2021-2027, o extindere teritorială a aplicării acesteia la

întreaga Arie de acțiune teritoriul UAT Cavnic, prin soluții adecvate/moderne de utilizare și amenajare a spațiului urban în contextul Noului Bauhaus European, cu grijă pentru persoane cu nevoi speciale și cu exploatarea resurselor în sens durabil, și în beneficiul generațiilor viitoare.

Este necesară, deci abordarea strategică integrată, prin SDDL CAVNIC 2021-2027, care ține seama de influența asupra dezvoltării socio-economice a fiecărui factor analizat, pentru a genera un model de dezvoltare în context european, centrat pe valorificarea adecvată a potențialului local prin TURISM (ca vector de dezvoltare), cu accent pe atragerea de noi investiții și în activitățile economice cu valoarea adăugată mare, utilizând tehnologii prietenoase cu mediul și compatibile cu dezvoltarea turistică, în acord cu o dezvoltare spațială armonioasă și creșterea calității vieții. în contextul Noului Bauhaus european.

4.2. Analiza mediului intern.

4.2.1 Analiza mediului fizico-geografic și a protecției acestuia

4.2.1.1. Analiza mediului fizico-geografic

- **Unitatea administrativ-teritorială: Orașul Cavnic**

Orașul Cavnic, ca unitate administrativ-teritorială constituită dintr-o singură localitate, este situat geografic în partea de nord-vest a României, în partea centrală a județului Maramureș, la 32 km de municipiul Baia Mare și la 30 km de municipiul Sighetu Marmăției, la poalele Munților Gutâi.

Având un teritoriu administrativ de 47,17 km² și o populație de 4264 locuitori conform Recensământul populației 2021, Cavnicul ocupă poziția de oraș cu influență locală de polarizare de rangul II, în ierarhizarea sistemelor de așezări în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord Vest, fiind caracterizat de un declin economic recunoscut, ca urmare a închiderii perimetrelor miniere și potențial de polarizare slab, ca urmare a lipsei interconectivității și convergenței cu zonele adiacente (neavând localități aparținătoare). Singura cale de comunicație este cea rutieră, formată pe traseul drumului județean DJ 184 care străbate orașul, Cavnicul fiind așezat la DJ Baia Sprie-Cavnic, și face relația cu **DJ 109F Budești - Cavnic și DJ 182 C** care face relația cu Târgu Lăpuș, prin Copalnic Mănăstur. Distanțele față de localitățile învecinate sunt Șurdești - 9 km, orașul Baia Sprie 19 km, satul Budești 15 km și Băiuț – 21 km. În orașul Cavnic nu există cale ferată, cea mai apropiată stație CFR se află la Baia Mare. Relația cu căile aeriene este asigurată de Aeroportul Internațional Baia Mare (Tăuții Măgherăuș).

- **Analiza capitalului natural: Relieful; Solul; Clima; Hidrografia; Vegetația; Fauna.**

- **Analiza potențialului fizico-geografic :**

- **Analiza factorului fizico-geografic: Relieful**

Așa cum reiese din CAP. 3. PREZENTARE GENERALĂ A ZONEI CAVNIC, arealul Orașului Cavnic dispune de valențe deosebite naturale și antropice care îi conferă o unicitate aparte.

Faptul că Orașul Cavnic este o localitate de munte, conferă acestuia competențe distinctive privind potențialul natural și valorificarea acestuia în scopul dezvoltării durabile prin turism, după cum urmează:

- dispunând de un important potențial natural, cu o atractivitate aparte, cu peisaje și locuri de agrement deosebite, mai mult de 62% din suprafața administrativă fiind împădurită, așezarea, peisajul și climatul, alături de expunerea versanților recomandă Cavnicul pentru dezvoltarea turismului montan, în special în sezonul hibernal, cu accent pe practicarea sporturilor de iarnă, mai ales a schiului.
- fiind o localitate de munte, dispune de peisaje deosebite și locuri pitorești, relieful și clima fiind deosebit de favorabile pentru practicarea sporturilor de iarnă, sporturilor neconvenționale și a turismului, cu precădere a turismului montan: fiind un oraș de altitudine așezat pe un teren cu puternice denivelări (diferențe de altitudine cuprinse între 550 m și 1.050 m), aflat între înălțimile Gutâiului (de aproape 1448 m Vârful Mogoșa, Rotunda și Hija, pe o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, brăzdat de valea Râului Cavnic, Valea

Gutinului și afluenții lor, Cavnicul este o locație cu valențe deosebite pentru practicarea sporturilor extreme, dar și a turismului montan în sezonul de vară, ca alternativă la sporturile de iarnă, crescând șansa de creștere a numărului de luni pretabile pentru turism, la întreg anul (12 luni pe an) .

- datorită faptului că înclinarea versanților prezintă o gamă foarte variată de valori, dominând cele de peste 30° care se întâlnesc în zona montană propriu zisă (în sectorul Munceilor Băii Mari, Cavnicului și Băiușului acestea sunt cuprinse în medie între 10° până la 15°), Cavnicul este o locație în care pârtiile de schi sunt pretabile atât pentru practicarea schiului de performanță și pentru amatorii de schi - avansați, dar în egală măsură și pentru începători și amatori de schi pentru grad mediu de dificultate, și pentru alte forme de sporturi de iarnă (ex. Tubby), ceea ce crește mult gradul de adresabilitate pentru grupuri diverse –segmente diverse de turiști, avantaj competitiv pentru dezvoltarea turismului în zonă.
- Efortul anterior și demersurile anterioare ale administrației publice locale în atragerea de fonduri pentru a include Cavnicul în Domeniul schiabil, proiectele de infrastructură în amenajarea pârtiilor de schi inclusiv instalațiile de iluminat nocturnă și a infrastructurii adiacente suport (drumuri de acces, parcări, rețele de aducțiune și alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale, electricitate) în zona pârtiilor de schi și zona turistică (pârtiile de schi măsoară 8,5 kilometri lungime.
- De asemenea în stațiune se afla și o pârtie pentru tubby), au făcut posibil ca potențialul local să fie deja pus în valoare, Cavnicul fiind deja o locație consacrată pentru practicarea sporturilor de iarnă.
- faptul că APL a încurajat atragerea investițiilor în turism (hoteluri, moteluri, pensiuni de turism, restaurante, etc) și a favorizat dezvoltarea mediului de afaceri prin concesionarea unor suprafețe de teren pentru investiții și administrarea pârtiilor de schi, au fost măsuri extreme de inspirate care au făcut ca această locație să se poziționeze deja pe segmentul de turism montan cu focus pentru practicarea sporturilor de iarnă, devenind prin fidelizarea turiștilor, destinația preferată pentru turiști din țară și străinătate .

Concluzie: Cavnicul este o zonă cu puternic potențial fizico-geografic natural, care îl recomandă pentru dezvoltarea prin turism, cu focus pe dezvoltarea turismului montan și a sporturilor de iarnă. Este necesară continuarea eforturilor APL pentru asigurarea sustenabilității domeniului TURISM ca șansă de prim ordin în valorificarea și valorizarea potențialului fizico-geografic local.

o **Analiza factorilor fizico-geografici - Solul și subsolul**

Solul este un sistem deschis și o resursă esențial neregenerabilă ce îndeplinește multe funcții (economice, sociale, culturale și de protecție a mediului) și furnizează servicii vitale pentru activitățile umane și pentru supraviețuirea ecosistemelor. Analizând structura solului în zona Cavnic, se constată că aceasta este în general stabilă, dar prezintă și zone cu instabilitate manifestă în zone unde stratul de pietriș este mult fărâmițat, devenind nisipos: una pe versantul sudic al Gutâiului, în apropierea zonei centrale și alta pe zone din jurul stadionului de fotbal, zone care din cauza precipitațiilor abundente prezintă risc de alunecări. Aceste zone necesită atenție sporită în amenajarea constructivă, care trebuie monitorizată atent prin studii de specialitate și avizată de către organismele competente, atât în amplasamentele perimetrelor construibile, cât și pentru lucrările de investiții în infrastructură, ce necesită acompaniere cu lucrări de consolidare.

- Rocile utile, cum sunt argilă caolinoasă la Cavnic, argile refractare pe raza comunei Băiuț, nisipuri și pietrișuri în albiile minore ale râurilor, pot fi exploatare în sens durabil, cu respectarea legii, chiar și prin implicarea administrației publice locale în activități economice generatoare de venituri la bugetul local și generatoare de locuri de muncă pentru forța de muncă excedentară din zonă. În acest sens, pentru atragerea de venituri la bugetul local, consilierii au aprobat constituirea unei societăți comerciale unde Consiliul Local Cavnic este unic asociat. Firma se va ocupa cu exploatarea unei cariere de piatră și va facilita crearea de noi locuri de muncă pentru localnici, zona fiind mai săracă din pricina retragerii mineritului. Cariera de piatră ce se dorește a fi exploatată este situată între Cavnic și Băiuț.

- Având în vedere faptul că suprafața solului este în unele secvențe supusă eroziunii, pe terenurile de pajiști cu pante de peste 15% din zona colinară înaltă sau cu pante de peste 30% din zona montană, se manifestă riscul de accentuare a eroziunii în caz de pășunat abuziv sau alte activități care pot distruge pajiștile (turism supradimensionat). De aceea, sunt necesare măsuri ferme de monitorizare și supraveghere a acestor activități, prin controlul administrației publice locale și a organismelor abilitate în acest sens. De asemenea, sunt necesare măsuri de limitare a eroziunilor verticale și laterale ale malurilor cursurilor de apă în zonele de rețele hidrografice mărginite de versanți cu înălțimi medii și în care înclinarea terenului este până la 45°.

- Ținând cont de specificul aparte al zonei Cavnic –Băiuț privind întinsele suprafețe de turbării cantonate pe vatra lor, fenomen înregistrat și în prezent, aceste zone fiind adevărate comori de vegetație rară, ocrotită (ca răchițele, mușchi de turbărie, merișoare, afin ce acoperă turbăriile), făcând obiectul lucrărilor de cercetare și protecție, ca zone protejate, acestea necesită maximă grijă pentru protejarea unor biocenoze specifice amenințate cu distrugerea iremediabilă.

- Cavnicul a fost cel mai mare centru de exploatare a minereurilor complexe, cu efuziuni de lavă specifice zonei vulcanice, în special dacite și andezite cu importante mineralizații polimetalice auro-argintifere, cuprifere, de sulfuri polimetalice. Acest aspect a determinat exploatarea masivă a bogățiilor subsolului, industria minieră imprimând în timp caracterul monocolor industrial al zonei. Decăderea industriei miniere a produs mari dezechilibre în plan economic și social, dar și în ceea ce privește protecția mediului înconjurător. Conservarea perimetrelor miniere abandonate sau închise necesită măsuri deosebite de securitate a mediului, nerespectarea normelor de conservare și închidere a perimetrelor miniere putând genera accidente ecologice, foarte greu de controlat, de natura prăbușirilor galeriilor de mină, alunecări și lichefierii ale haldelor de steril insuficient consolidate și ruperi ale iazurilor de decantare, cu impact puternic asupra omului și mediului ambiant. Perimetrele miniere abandonate constituie surse potențiale de poluare a râurilor.

- o bogăție aparte o constituie „florile de mină” unele exemplare „unicat” în lume.

- din punct de vedere al expunerii la riscurile seismice, studiile geo-topo au evidențiat faptul că zona Cavnic nu aparține unei zone cu probleme deosebite din punct de vedere al expunerii la riscul seismic, valoarea intensității seismice, respectiv coeficientului seismic - K_s este 0,32 (în zona seismică A). (Sursa: Primăria Cavnic). Ca intensitate seismică, zona Cavnic se încadrează între 6 și 7 pe Scara MSK (SR –11100 – 93), cu un coeficient seismic predominant K_s de 0,12, perioadă de colț Normativ P 100 – 92 cu valoarea predominantă de 0,7 s.

Concluzie:

Din punct de vedere al solului, respectiv subsolului, zona Cavnic este o zonă relativ stabilă, cu risc de deplasare-alunecare a terenului în zonele identificate prin analiza strategică, aceste zone necesitând monitorizare și stabilizare, după caz. Ca bogății ale solului se pun în evidență rocile utile, cum sunt argilă caolinoasă la Cavnic, argile refractare pe raza comunei

Băiuț, nisipuri și pietrișuri în albiile minore ale râurilor, pot fi exploatare în sens durabil, chir și în regim de cariere-balastiere; suprafețele împădurite, pajiștile și pășunile trebuie tratate adecvat pentru a preîntâmpina degradarea prin eroziune în caz de pășunat abuziv sau alte activități care pot distruge pajiștile (turism supradimensionat). De asemenea, sunt necesare măsuri de limitare a eroziunilor verticale și laterale ale malurilor cursurilor de apă în zonele de rețele hidrografice mărginite de versanți cu înălțimi medii și în care înclinarea terenului este până la 45°. Prezența pe teritoriul Cavnicului a „turbăriilor” necesită maximă grijă pentru protejarea unor biocenoze specifice amenințate cu distrugerea iremediabilă. Subsolvul Cavnicului, cel mai mare centru de exploatare a minereurilor complexe, este specific efuziunilor de lavă din zonele vulcanice, în special dacite și andezite cu importante mineralizații polimetalice auro-argintifere, cuprifere, de sulfuri polimetalice. O bogăție aparte o constituie „florile de mină”. Conservarea perimetrelor miniere abandonate sau închise necesită măsuri deosebite de securitate a mediului, nerespectarea normelor de conservare și închidere a perimetrelor miniere putând genera accidente ecologice, foarte greu de controlat.

○ ***Analiza factorilor fizico-geografici – Hidrografia***

Cu toate că, așa cum s-a prezentat anterior, rețeaua hidrografică este reprezentată de o vale deosebit de pitorească, cu orientarea generală N-NE, respectiv valea Râului Cavnic L34 km, Valea Gutinului și afluenții lor, care fac parte din bazinul hidrografic Someș-Tisa, din punct de vedere al calității apelor, valori ridicate ale concentrațiilor de metale grele se regăsesc în bazinele hidrografice, cele mai contaminate sectoare puse în evidență fiind pe râurile Băiuț și Cavnic, factorii poluatori provenind din deversarea deșeurilor de la minele active ale căror stații de tratare a apelor reziduale nu funcționează corespunzător, de la haldele de steril și iazurile de decantare cu un impact direct asupra rețelei de râuri, asupra apelor subterane, solurilor, vegetației și faunei.

Izvoare de ape minerale și terapeutice

Ca rezultat al activității postvulcanice, mofetice, s-au format numeroase izvoare de apă minerală (denumite de localnici borcuturi), cu o distribuție extrem de neuniformă, acestea fiind concentrate în zonele marginale ariei vulcanice. Caracteristic acestui județ sunt resursele hidrominerale (peste 100 de izvoare), în special lângă Baia Borșa, Vișeu de Sus, Băiuț și Poiana Botizii, dar și în zona Cavnic-Băiuț.

Concluzie:

Cu toate că rețeaua hidrografică este bine reprezentată prin râuri și afluenți ai acestora cu debite suficiente, în întreaga perioadă a anului, care dau un pitoresc aparte zonei, fiind ape repezi, de munte, calitatea acestora, precum și a apelor subterane este afectată de agenți poluatori istoric din activitățile de exploatare și prelucrare a minereurilor, ceea ce face ca aceste surse de apă să nu poată fi utilizate ca surse de ape potabile, concentrațiile depășite ca limită maximă admisă pentru unele suspensii, sulfați, ioni de metale grele – Zn, Mn, Cu, CBO₅, CCO-Mn prezentând un grad mare de risc pentru sănătate și afectând mediul.

➤ **Analiza factorilor ecologici abiotici:**

Factorii ecologici abiotici prezintă un ansamblu de elemente fizice care influențează asupra organismelor vii. Primul factor abiotic se consideră clima, care influențează prin temperatură, umiditate, presiune, prezența luminii. Clima este un factor ce depinde de latitudinea geografică, relief, de zonele climatice unde se dezvoltă organismele.

○ ***Analiza factorului abiotic - potențialul climatic***

Faptul că orașul Cavnic, datorita numărului mare de zile de iarna este cunoscut și ca "polul zăpezii" din Maramureș, lucru care constituie un avantaj pentru cei ce iubesc sporturile de iarna, face ca sezonul de schi să înceapă mai devreme și să se termine mai târziu decât în alte locații de același profil din județ, crescând atractivitatea turistică.

- prezența riscurilor climatice cum sunt: grindina, seceta, înghețul timpuriu și dezghețul târziu, dar și înghețurile târzii, poleiul, stratul de zăpadă, inundațiile și viiturile sunt susceptibile să producă pagube și disfuncții în agricultura, transporturi, funcționalitatea economică etc. Administrarea acestor riscuri necesită lucrări de investiții care să conducă la diminuare riscurilor și să asigure atât protecția locuitorilor și investitorilor împotriva pagubelor generate de aceste intemperii, dar și protecția mediului împotriva riscurilor asociate, cum sunt:

- Viiturile – ca manifestare a hazardurilor naturale provocate de apă în perioadele excedentare, asociate cu antrenarea factorilor poluatori în apele de suprafață, dar și în apele subterane, a apelor de mină contaminate, datorită viiturilor și-sau topirii unor cantități mari de zăpadă, în zone critice din punct de vedere al calității apelor de suprafață pe cursurile Cavnic – aval EM Cavnic și în aval de Băiuț unde prezenta iazurilor de decantare constituie un pericol de contaminare pe suprafețe mult mai mari din cauza riscului de s
- Alunecările de teren și fenomenele de eroziune a solului, asociate grosimii stratului de zăpadă, dar și insuficienței studiilor de amplasament a construcțiilor și lucrărilor de infrastructură, neacompaniate de lucrări de consolidare.
- Insuficienta protejare și conservare a perimetrelor miniere abandonate care pot conține mari cantități de deșeuri cu conținut ridicat de metale, care, prin drenajul de către râuri sau apele din precipitații, sunt preluate și reintroduse în circuitul hidro.
- Etc.
- este recomandată și încurajarea asigurării populației, a culturilor, a clădirilor și bunurilor acestora precum și a agenților economici prin sisteme de asigurare împotriva riscurilor produse de calamități.

Concluzie:

Regimul climatic al Cavnicului, cu toate că nu este deosebit de prietenos cu localnicii, nepermițând o activitate adecvată în aer liber pe tot timpul anului, datorită iernilor lungi și grele și intemperiilor: frig, zăpadă, precipitații pe o perioadă lungă de timp, poate fi exploatat în sens turistic, pentru dezvoltarea de investiții în turism și servicii adiacente, care să aducă beneficii comunității, prin asigurarea veniturilor, a locurilor de muncă, a creșterii nivelului de trai al locuitorilor, a dezvoltării durabile. Sunt necesare măsuri de acompaniere și prevenire/gestionare/administrare a riscurilor, atât a celor individuale, dar și mai ales, a celor asociate între factorii climatici fizici și factorii generatori de poluare, considerați a avea un coeficient ridicat de risc.

- ***Analiza factorilor abiotici – factorii hidrologici:***

Factorii hidrologici determină condițiile fizico-chimice pentru viața plantelor și a animalelor în apă.

Cantitatea de precipitații care cad sub formă de ploaie sau zăpadă în zona Cavnic influențează major calitatea bioclimatului, a vegetației și sezonalitatea activităților în zonă, mai

ales în perioada hibernală, care durează de regulă de la jumătatea lunii octombrie până la jumătatea lunii aprilie, ceea ce face ca zona să fie prielnică practicării sporturilor de iarnă.

- Precipitații anuale sunt repartizate în principal în sezonul hibernal, cu extinderi pe sezonul primăvară/toamnă, când acestea se situează printre cele mai abundente din țară, cantitatea acestora depășind 800 ml (frecvent 1000-1200 mm în zona montană). În perioadele reci, precipitațiile atmosferice cad preponderent sub forma de zăpadă.
- Numărul de zile cu sol acoperit variază în funcție de temperatura aerului și de grosimea stratului căzut. Datorită poziționării ca altitudine, precipitațiile sub formă de zăpadă durează de obicei din noiembrie, până în aprilie, ceea ce face ca zona Cavnic să fie deosebit de căutată de către practicanții și amatorii practicării sporturilor de iarnă.

➤ **Analiza factorilor biotici:**

Factorii biotici reprezintă forme de acțiune ale ființelor vii, una asupra alteia. Fiecare organism simte permanent asupra sa acțiunea directă sau indirectă a altor ființe, intră în relații directe cu reprezentanți ai speciei (de plante/animale), cu microorganismele, depinde de ele, și el însuși exercită acțiune asupra lor. Lumea organică ce înconjoară orice ființă vie reprezintă o parte a mediului ei de viață. Factorii biotici duc la schimbarea dinamicii speciei, la schimbarea fertilității, a felului de comportare a organismelor (sub aspect psihologic) privind influența lor asupra mediului ambiant. Un indice biotic este indicele demografic sau numărul populației speciei de organisme (ce are capacitatea de a se înmulți). Elementul demografic (populația) este invers proporțional și diferit după cum este percepută duritatea vieții pentru specia în cauză. (Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Factori_ecologici).

○ ***Analiza factorului biotic- Vegetația***

Din punct de vedere bio-geografic, zona Cavnic corespunde cu zona biomontană, caracterizată prin vaste păduri de conifere în care predomină molidul, iar pe culmile mai joase se întâlnesc păduri de fag și carpen pure sau în amestec cu alte foioase. Fiind o zonă bogată în vegetație forestieră, ***o bogăție aparte o constituie fructele de pădure și ciupercile comestibile***. Trebuie menționat că zona Cavnic este considerată cea mai bogată reprezentată la acest capitol.

În luncile râurilor se dezvoltă pajiștile alături de diverse specii de hidrofile (pipirig, rogoz). În porțiunile cu relief mai montan din Munții Gutin se întâlnesc numeroase mlaștini oligotrofe (tinoave, turbării) cu diferite specii de mușchi de turbă, rogozuri și unele rarități floristice.

Concluzie:

În urma analizei vegetației zonei Băiuț, se desprind următoarele concluzii: în zona Băiuț predominarea reliefului muntos și deluros determină o mare extensiune a pădurilor, în special pădurile de fag și carpen, dar și pădurile de fag în amestec cu brad și molid. De asemenea, pajiștile și pășunile alpine pe sectoarele cele mai înalte, alpine. Toate acestea conferă spațiului studiat un potențial de atractivitate turistică și științifică aparte. Protejarea zonelor declarate monument natural, respectiv rezervații naturale, a plantelor și ecosistemelor ocrotite, unele unice, necesită o grijă aparte din sfera administrației publice locale. Acestea reprezintă o bogăție inestimabilă care a intrat în patrimoniul național, dar și universal, care abordată în sens durabil poate amplifica major potențialul de dezvoltare a zonei prin turism și cercetare științifică aplicată

De asemenea, masa lemnoasă de valoare, ***fructele de pădure și ciupercile comestibile*** (zona Cavnic – Băiuț este considerată cea mai bogată reprezentată la acest

capitol), pajiștile și pășunile-fânețele, prezintă un potențial economic exploatabil, în scopul creșterii nivelului de trai al populației și dezvoltării durabile a unor industrii locale bio-eco.

Sunt necesare proiecte coerente, de dezvoltare durabilă, care să interconecteze integrat și echilibrat acțiunile de protejare a mediului cu cele de valorificare a potențialului de mare valoare și atractivitate a zonei.

- **Analiza factorului biotic : Fauna și flora-ocrotite**

Floră și arbori seculari ocrotiți

Arboretul de gorun și larice din Pădurea Crăiască	Arborele de larice de formă și valoare deosebită arborete de 100 – 200 ani de înaltă productivitate cu rol recreativ pentru stațiune
---	--

Paltinul multiseclar, plasat în curtea bisericii din zona Lighet

Rezervația Creasta Cocoșului:

ienupărul - *Juniperus communis*, jneapănul - *Pinus mugo*, afinul - *Vaccinium myrtillus*, merișorul - *Vaccinium vitis-idaea*, *Lilium martagon* - crin de pădure, *Antennaria dioica* - parpian, *Dianthus carthusianorum* - garofița. **Specii de plante:** 1361 - Campanula serrata (Clopoțel)

Turbării: zone umede:

Afinul de turbă (*Vaccinium oxycoccus*), Vuietoarea (*Empetrum nigrum*) sau Bumbăcărița (*Eriophorum vaginatum*).

Faună ocrotită

Din punct de vedere al faunei cea mai periclitată specie de **răpitoare** identificată este acvila de munte - *Aquila chrysaetos* și acvila țipătoare mică - *Aquila pomarina*. Alături de acestea mai trăiesc și alte specii cuibătoare importante din punct de vedere al biodiversității: *Crex crex* - cristel de câmp, *Lanius collurio* - sfrâncioc roșiatic, *Bubo bobo* - buha.

Specii de mamifere ocrotite: 1361 - *Lynx lynx* (Râs)

- **Analiza factorului biotic : Spatii verzi și parcuri publice**

Analiza suprafeței totale a spațiilor verzi amenajate din orașul Cavnic scoate în evidență faptul că, datorită în special faptului că vatra așezării este aliniată de o parte și alta a cursului râului Cavnic, cu constrângerea spațiului stâncos muntos care bordează așezarea nepermițând alocarea suprafeței amenajate de zonă verde, aceasta este insuficient reprezentată.

2023

Suprafața spațiilor verzi a
Orașului Cavnic - ha

129,18 ha

Concluzie:

Cu toate că situația existentă nu este de natură a afecta suprafața de spațiu verde ce revine pe cap de locuitor, datorită în special potențialului extravilan natural de agrement și turism ridicat al zonei Cavnic, necesitatea de alocare cu prioritate a

suprafeței de spațiu verde amenajat pentru comunitate va determina eforturi susținute ale APL pentru amenajarea spațiilor verzi în orașul Cavnic, acestea contribuind la civilizația ochiului precum și la creșterea gradului de atractivitate a orașului și stațiunii montane, pe lângă efectul benefic al protecției mediului ambiental.

4.2.1.2. Analiza protecției mediului

Protecția mediului reprezintă una din prioritățile administrației publice locale.

Nerespectarea normelor de mediu poate fi urmată, la un interval scurt de timp, de modificarea comportamentului erozional al cursurilor permanente de apă, remodelarea profilului versanților, ca și consecință a fenomenelor naturale necontrolate precum și a exploatărilor nedirijate, de afectarea calității **aerului, apei, solului**.

Mai mult decât atât, degradarea environmentală tinde să se extindă dincolo de suprafața arealului exploatat la suprafață sau în adâncime. S-au manifestat o serie de semnale privind alte surse de poluare care își multiplică efectele alături de cele analizate prin prezentul studiu, cum ar fi: gurile de mina neprotejate și abandonate, iazurile de decantare închise dar neîntreținute, unde degradarea vegetației permite să se împrăștie în aer pulberile de steril poluând atmosfera și solul, vandalizarea gurilor de mina închise, fapt care face inutilă întreaga operațiune de protejare efectuată anterior, creându-se astfel o sursă de poluare nesupravegheată.

❖ Aerul și zgomotul

• **Aerul**

Poluarea aerului în zona Cavnic este determinată de emisiile de poluanți, proveniți de la unități economice, la care se adaugă emisiile provenite din arderile de combustibili în procesele tehnologice, de la centralele termice și din traficul rutier.

În absența factorilor poluatori, Cavnicul ar fi o zonă cu aer foarte curat, mai mult de 70% din suprafața sa fiind în zonă nepoluată atmosferic, doar cca 30% fiind zonă moderat poluată atmosferic.

Orașul	Total suprafață /ha	Calitatea aerului:					
		Zone poluate		Zone moderat poluate		Zone nepoluate	
		ha	%	ha	%	ha	%
Cavnic	2.359			707	30	1.652	70

Planul de Menținere a Calității Aerului a fost întocmit în conformitate cu prevederile din HOTĂRÂREA nr. 257 din 15 aprilie 2015 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului,

Acoperirea monitoringului pe calitatea aerului la nivelul întregului județ se realizează prin rețeaua de pulberi sedimentabile și de precipitații. Astfel, la nivelul județului, caracterizarea calității atmosferei în raport cu sursele de emisii identificate și inventariate, a creat o serie de discuții în evaluarea și caracterizarea impactului surselor de poluare.

Concentrațiile maxime admise pentru principalii poluatori sunt.

CMA		concentrație maximă admisibilă	
Dioxid de sulf	CMA	250	$\mu\text{mg}/\text{m}^3$
Pulberi în suspensie	CMA	150	$\mu\text{mg}/\text{m}^3$
Plumb	CMA	0,7	$\mu\text{mg}/\text{m}^3$
Cadmiu	CMA	0,002	$\mu\text{mg}/\text{m}^3$

◇ Surse de poluare a atmosferei

Principalele surse responsabile de poluare atmosferei sunt exploatarea miniere și iazurile de decantare de la Băiuț, Cavnic.

De asemenea:

➤ *Traficul rutier:*

Traficul rutier, și în special traficul greu pe drumurile naționale și județene, reprezintă o sursă de poluare zonala, limitată la două benzi adiacente arterelor de circulație. Transporturile auto în interiorul acestor localități sunt, alături de sistemele de încălzire și preparare a apei calde, principale surse de poluare în special datorită declinului activităților industriale.

Emisiile de poluanți ale autovehiculelor sunt eliminate foarte aproape de sol, fapt care duce la realizarea unor concentrații ridicate la înălțimi foarte mici, chiar pentru gazele cu densitate mică și mare capacitate de difuziune în atmosferă.

Emisiile se fac pe întreaga suprafață a localității, diferențele de concentrații depinzând de intensitatea traficului și posibilitățile de ventilație a străzii. Volumul, natura și concentrația poluanților emiși depind de tipul de autovehicul, de natura combustibilului și de condițiile tehnice de funcționare iar parcul auto este destul de învechit. Realizarea unor sobe cu randament din ce în ce mai ridicat reprezintă încă o preocupare de primă actualitate în întreaga lume.

➤ *Sistemele de încălzire*

Unul din factorii generatori de efecte poluante asupra mediului sunt sistemele de încălzire.

Zonele Vișeu – Borșa și Cavnic au ca particularitate tirajul natural datorită gradientului de pantă al văilor unde sunt amplasate.

Încălzitul locuințelor și prepararea hranei poluează cu pulberi, cenușă, oxid de carbon, dioxid de sulf, atât aerul încăperilor (în cazul încălzirii individuale), cât și a localităților (evacuări prin coșuri care se acumulează în bazinul aerian respectiv). Utilizarea gazelor naturale și a soluțiilor de încălzire electrică sunt preferate acolo unde există posibilități, însă se constată o amploare crescută a instalării în paralel de sisteme pe combustibil lemnos.

• Emisii în atmosferă

Poluanții emiși în atmosferă pentru care au fost efectuate măsurători sunt: SO₂, NO₂, NH₃, pulberi în suspensie cu determinarea conținutului de plumb, cadmiu, cupru, mangan, zinc, fier și pulberi sedimentabile cu determinarea conținutului acelorasi metale, nu au semnalat depășiri privind concentrațiile maxime admisibile..

Valoarea emisiilor în atmosferă pe teritoriul localității Cavnic, datorită specificului climatic, cresc pe timpul anotimpurilor friguroase. Pe de altă parte diferența de temperatură dintre gazele arse și aerul rece de afară face ca gradientul termic să ducă la o dispersie mai bună a poluanților.

- Pulberile sedimentabile

Din pulberi sedimentabile se determină cantitățile de metale grele (Pb, Cu, Fe, Zn și Mn), care prezintă valori semnificativ ridicate mai ales în perioadele uscate cu curenți de aer-vânt, care antrenează particulele.

- **Zgomotul**

Nivelul zgomotului poate constitui un factor de poluare fonică, în varianta în care acesta depășește limita maximă admisă

- Pe străzi de categoria tehnică I –limita maximă admisă de 85 dB(A);
- Pe străzi de categoria tehnică II –valoarea maximă admisă de 70dB(A);
- Pe străzi de categoria tehnică III –valoarea maximă admisă de 65 dB(A).

Poluarea fonică este preponderentă în lungul căilor rutiere, datorată traficului auto și poluarea prin vibrații generată de traficul auto de mare tonaj. Aceasta afectează cu precădere zonele rezidențiale, atât ca impact sonor, cât și ca producere de pagube materiale, datorită vibrațiilor.

Măsurile pentru limitarea acestora sunt necesare pentru:

- Reducerea poluării fonice datorată traficului auto în zonele rezidențiale și poluarea prin vibrații generată de traficul auto de mare tonaj
- Reducerea poluării fonice și prin vibrații printr-un management corespunzător a circulației în mediul urban
- Monitorizarea calității a zgomotului conform cerințelor UE

Una dintre măsuri vizează optimizarea transportului rutier pe rute ocolitoare, respectiv plantarea de perdele vegetale de protecție în zonele cu trafic intens.

Pe teritoriul orașului Cavnic sunt identificate zone de străzi de categoria II și III, cu trafic intens, de asemenea, valorile înregistrate în urma măsurătorilor efectuate în zone de trafic intens, au indicat depășiri ale valorii maxime admise pentru această categorie de trafic rutier. În cazul parcarilor în zone rezidențiale, a zonelor de odihnă și recreere, limitele maxime admise nu sunt în general depășite.

Măsurătorile respectă prevederile STAS 10009-88, STAS 6161/1-89, STAS 6161/3-82.

În scopul protejării comunității de efectele nocive ale poluării fonice în Cavnic administrația publică locală are în vedere optimizarea transportului rutier greu care să evite zonele centrale circulate/aglomerate și să reducă nivelul factorilor poluatori, inclusiv a zgomotului, asupra cetățenilor.

❖ **Apele de suprafață și subterane**

- **Apele de suprafață**

Calitatea apelor de suprafață:

S-a semnalat existența unor surse de poluare a apelor de suprafață, dar și a apelor subterane reprezentate de EM Cavnic, EM Băiuț, cauza principală fiind exploatarea necorespunzătoare a stațiilor de epurare a apelor de mină; în consecință s-au înregistrat **zone critice din punct de vedere al calității apelor de suprafață pe cursurile Cavnic – aval EM Cavnic și Săsar – aval Baia Sprie, Lăpuș- aval de Băiuț- dar și areale cu apele poluate în zona Baia Mare.**

Având în vedere situarea în perimetrul minier, prin asocierea fenomenelor de poluare cu cele de risc natural -degradarea terenurilor din eroziuni, alunecări și inundații în zona Băiuț, Valea Cavnicului în aval de Comuna Băiuț, este amplificat semnificativ riscul contaminării apelor de suprafață prin prezenta iazurilor de decantare ce constituie un pericol de contaminare pe suprafețe mult mai mari din cauza riscului de surpare a consolidărilor la iazuri și pericolul inundațiilor cu ape poluate. Cele mai contaminate sectoare au fost puse în evidență pe râurile Băiuț și Cavnic.

Calitatea apelor de suprafață este urmărită prin analize de laborator în secțiuni de ordinul I pe râul Cavnic, la Cavnic (amonte).

Stațiile de tratare a apei în vederea potabilizării în orașul Cavnic sunt administrate de S.P.G.C. Cavnic și sunt pe Valea Albă: 20 l/s și Valea Berbincioara+Valea Șuior: 20 l/s

Stația de tratare a apei în vederea potabilizării Berbincioara s-a realizat în cadrul proiectului cu finanțare europeană “Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată din județul Maramureș”, Măsura nr. 2009RO161PR047, cofinanțat din Fondul de Coeziune, contractul fiind semnat la data de 16 ianuarie 2013; de asemenea, prin același proiect, se realizează și “Stații noi de epurare în Seini și Cavnic și reabilitarea colectorului de evacuare a stației de epurare din Târgu Lăpuș”.

Investiția din orașul Cavnic a fost necesară datorită faptului că rețeaua de canalizare a apelor uzate s-a extins, iar stația de epurare preexistentă nu avea capacitatea de a trata apa uzată colectată. Noua stație de epurare s-a construit pe amplasamentul celei existente. Valoarea lucrărilor pentru execuția stației de epurare din Cavnic a fost de 4,5 milioane lei, iar alți 200.000 lei s-au adăugat pentru proiectare, lucrarea fiind finalizată în iulie 2015..

FOTO: Stație de tratare apă Cavnic – Berbincioara și Valea Albă

Sursa:

<http://www.vitalmm.ro/ro/media/galerie-foto/contract-de-lucrari-mm-cl-01>

<http://www.vitalmm.ro/ro/media/galerie-foto/contract-de-lucrari-mm-cl-01>

Apele uzate industriale

Poluarea râului Cavnic și afluenților săi este determinată în principal de activitățile miniere ca urmare a exploatării necorespunzătoare a stațiilor de epurare a apelor de mină, în procesul de închidere a perimetrelor miniere (E.M. Băiuț, E.M. Cavnic).

Apele menajere și industriale

Alți factori poluatori sunt activitățile necorespunzătoare de prelucrare primară a lemnului, prin deversarea pulberilor de rumeguș, precum și apele menajere orășenești din orașul Cavnic. Principalele suspensii, sulfatați, ioni de metale grele – Zn, Mn, Cu, CBO₅, CCO-Mn au avut depășiri în mod diferențiat pentru fiecare dintre sursele de poluare față de valorile maxime admise conform normativelor de calitate a apelor uzate.

- ***Apele subterane:***

Calitatea apelor subterane a fost monitorizată în repetate rânduri prin foraje de control, constatându-se că nivelul concentrațiilor la metale grele depășește limitele maxime admise, astfel încât acestea nu îndeplinesc calitățile apei potabile, stabilite conform Legii nr. 458/2002, ceea ce denotă că apele subterane din aceste zone sunt puternic poluate.

Concluzie:

Calitatea apelor de suprafață, precum și a apelor subterane este puternic afectată de agenții poluatori istoric din activitățile de exploatare și prelucrare a minereurilor, ceea ce face ca aceste surse de apă să nu poată fi utilizate ca surse de ape potabile, concentrațiile depășite ca limită maximă admisă pentru unele suspensii, sulfatați, ioni de metale grele – Zn, Mn, Cu, CBO₅, CCO-Mn prezentând un grad mare de risc pentru sănătate și afectând mediul. Sunt deci necesare proiecte de investiții care să asigure extinderea rețelei de alimentare cu apă potabilă la nivelul întregului oraș, de asemenea, extinderea rețelei de canalizare precum și tratarea corespunzătoare a apelor industriale, protejând apele curgătoare de deversarea voită sau accidentală a apelor uzate menajere și poluate industrial. Sunt de asemenea extrem de necesare proiecte de investiții în decontaminarea zonelor cu cursuri de apă poluate istoric și aducerea acestora în parametri normali.

Viiturile – ca manifestare a hazardurilor naturale provocate de apă în perioadele excedentare, reprezintă un fenomen hidrologic prezent din totdeauna pe teritoriul analizat. Cauze ale frecvenței acestor manifestări sunt abundența deosebită a precipitațiilor îndeosebi în perioada de iarnă în zona montană și reducerea suprafețelor împădurite prin exploatări intensive.

- ❖ ***Solul și subsolul***

Cavnicul este situat într-o arie vulcanică neogenă, ceea ce și-a pus pregnant amprenta asupra constituției, aspectului și structurii solului și subsolului.

Un prim aspect este acela ca vulcanismul constituie un important agent morfogenetic care, pe lângă faptul că imprimă teritoriului specificitate structurală și morfologică, amplifică considerabil funcțiile sale, atât din perspectiva potențialului ecologic și a exploatării biologice cât, mai ales din aceea a conexiunilor stabilite între acestea și componenta antropică în cadrul proceselor presupuse de exploatarea și prelucrarea minereurilor neferoase.

Valoarea intrinsecă a ariilor vulcanice neogene, conferită de varietatea resurselor de subsol pe care le conțin (minereuri complexe, auro-argintifere, fier, sulf, caolin, ape minerale etc.), explică atenția acordată acestor arii prin cercetări (prospective și proiective) geologice, geofizice, geomorfologice, sociologice, urbanistice etc., în vederea stabilirii rezervelor utile, a

locațiilor optime de exploatare, a sistemelor de susținere a extracției și prelucrării (forța de muncă, utilități, transporturi etc.). Interesul firesc pentru cunoașterea amănunțită a resurselor teritoriului a contribuit în mod firesc la intensificarea cercetărilor științifice asupra solului însă, din nefericire, studiile efectuate au urmărit doar o singura coordonată majoră, respectiv obținerea unei producții miniere cât mai semnificative din punct de vedere cantitativ (adeseori, în perioada postbelică, cu ignorarea totală a costurilor reale). Prin urmare, evaluarea unilaterală a fenomenului a făcut ca derularea efectivă a activităților miniere să fie lipsită de două elemente esențiale sub aspectul cunoașterii:

- impactul asupra mediului înconjurător și a componentei antropice;
- previziunea pe termen mediu și lung privind perspectivele mineritului în teritoriu.

Efectele activităților miniere s-au amplificat și și-au extins tot mai mult aria de impact, propagându-se și dincolo de aria de contact a vulcanitelor cu unitatea colinară piemontană, ocupând suprafețe considerabile din depresiunile Baia-Mare, Cavnic, Copalnic-Mănăștur și Lăpuș, ceea ce a condus la expansiunea teritorială a mediilor critice și degradate.

Spre deosebire de alte medii, depoluarea solului prezintă anumite caracteristici:

- o poluarea constă nu numai în pătrunderea poluantului, ci și în provocarea de dezechilibre, fiindu-i afectate funcțiile sale fizice, chimice și biologice (scăderea fertilității);
- o înlăturarea poluantului este dificilă și de durată;
- o întreruperea pătrunderii poluantului (înlăturarea lui), nu duce întotdeauna, implicit, la depoluarea solului, la revenirea lui la starea inițială și refacerea fertilității acestuia.

Structura solului este, în general stabilă, fiind formată dintr-un strat stabil sub pământ vegetal, până la o adâncime de cca 10 m, compus din pietriș, bolovăniș, rezultat din eroziunea în timp a solului, aduse de valea Râului Cavnic. Acesta se află așezat pe un strat de marnă, în jumătatea din aval a orașului, și, pe andezit, în jumătatea aflată în amonte, unde se află și unitățile miniere. Cavnicul a fost cel mai mare centru de exploatare a minereurilor complexe.

Cu toate acestea, în zona studiată sunt prezente și areale cu risc mediu de producere a alunecărilor de teren, în principal alunecări superficiale cu caracter accidental.

De aceea, mai ales pe terenurile situate în zona Valea Cavnicului între Cavnic și Plopiș, care datorită creșterii grosimii stratului de zăpadă până la 2-4 m, sunt considerate mai expuse la risc de alunecări de teren, ce pot produce însemnate pagube. Chiar în perimetrul orașului Cavnic se identifică zone de risc la alunecări de teren, fiind prezente urme vechi ce dovedesc antecedente anterioare, ceea ce constituie semnale de avertizare pentru încărcarea terenurilor din aceste zone cu construcții sau lucrări de infrastructură fără consolidare suficientă.

▪ **Managementul deșeurilor**

Pe raza orașului se generează diferite tipuri de deșeuri care sunt gestionate, parțial de către producători sau de primărie prin servicii specializate.

Colectarea și evacuarea deșeurilor orașenești este operată de SC ROMSALSERV Baia Mare.

o **Deșeuri urbane municipale: Evoluția compoziției deșeurilor depozitate**

În luna mai 2017, Ministerul Mediului a lansat prima versiune a Planului Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD), respectiv a Planului Național de Prevenire a Generării Deșeurilor (PNPGD), după ce Comisia Europeană (CE) a decis să acționeze în judecată

România la Curtea Europeană de Justiție pentru neîndeplinirea obligației de a revizui și adopta planul național de gestionare a deșeurilor și programul de prevenire a generării de deșeurii, în conformitate cu obiectivele Directivei cadru privind deșeurile (Directiva 2008/98/CE) și ale economiei circulare.

Deșeurile care fac obiectul planificării sunt cele reglementate de Legea nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, republicată 2014, cu modificările și completările ulterioare, care a transpus Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive.

Conform prevederilor legii, nu fac obiectul planificării deșeurile rezultate în urma activităților de prospectare, extracție, tratare și stocare a resurselor minerale, precum și a exploatarea carierelor, care intră sub incidența altor acte normative. De asemenea, nu fac obiectul planificării gunoii, paie și alte resturi vegetale nepericuloase provenite din agricultură sau silvicultură și care sunt folosite în agricultură ori silvicultură sau pentru producerea de energie din biomasă prin procese ori metode care nu dăunează mediului și nu pun în pericol sănătatea populației. Prin urmare, categoriile de deșeurii care fac obiectul PNGD sunt următoarele:

- Deșeurile municipale;
- Fluxurile speciale de deșeurii: deșeurii de ambalaje, deșeurii de echipamente electrice și electronice, deșeurii de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz, uleiuri uzate, deșeurii din construcții și desființări, nămoluri rezultate de la epurarea apelor uzate orășenești, deșeurii cu conținut de PBC, deșeurii de azbest;
- Deșeurii rezultate din activitățile unităților sanitare și din activități veterinare;
- Deșeurii industriale;
- Deșeurii din agricultură, silvicultură și pescuit.

Gestionarea deșeurilor presupune colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, inclusiv supervizarea acestor operațiuni și întreținerea ulterioară a amplasamentelor de eliminare, inclusiv acțiunile întreprinse de un comerciant sau un broker (Legea 211/2011 privind regimul deșeurilor republicată, cu modificările și completările ulterioare, Anexa nr. 1).

Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020 (SNGD), revizuită în anul 2013 și aprobată prin HG 870/2013, stabilește politica și obiectivele strategice ale României în domeniul gestionării deșeurilor pentru perioada 2014-2020.

Prioritățile României în ceea ce privește gestionarea și prevenirea deșeurilor, stabilite prin SNGD sunt:

- prioritizarea eforturilor în domeniul gestionării deșeurilor în linie cu ierarhia deșeurilor
- dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșeurii și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor;
- creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri și cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;
- promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje, precum și a celorlalte categorii de deșeurii;
- reducerea impactului produs de carbonul generat de deșeurii;
- încurajarea producerii de energie din deșeurii pentru deșeurile care nu pot fi reciclate;
- organizarea bazei de date la nivel național și eficientizarea procesului de monitorizare;
- implementarea conceptului de "analiză a ciclului de viață" în politica de gestionare a deșeurilor.

De asemenea, se dorește îmbunătățirea serviciilor către populație și sectorul de afaceri prin: încurajarea investițiilor verzi;

- susținerea inițiativelor care premiază și recompensează populația care reduce, reutilizează și reciclează deșeurile din gospodărie;
- colaborarea cu autoritățile administrației publice locale pentru creșterea eficienței și calității deșeurilor colectate, făcându-le mai ușor de reciclat;
- colaborarea cu autoritățile administrației publice locale și sectorul de afaceri pentru îmbunătățirea sistemelor de colectare a deșeurilor.

Pe lângă obiectivele strategice, actele de reglementare în vigoare din sectorul gestionării deșeurilor au fixate obiectivele și țintele strategice, în sensul dezvoltării durabile, ca opțiune strategică globală pentru secolul XXI, opțiune concretizată în Principiile Dezvoltării Durabile.

Dezvoltarea durabilă are intenția de a reflecta politica și strategia pentru dezvoltarea economică și socială continuă (susținută) fără deteriorarea calității mediului și fără epuizarea resurselor naturale de care depinde activitatea umană în viitor și prin aceasta dezvoltarea continuă.

Recomandările pentru realizarea dezvoltării durabile sunt :

- fluxul substanțelor necesare în diferite stadii de producere, consum și utilizare ar trebui să fie administrate astfel încât să se faciliteze și încurajeze re folosirea și reciclarea optimă, prin aceasta evitând irosirea și prevenirea epuizării stocului de resurse naturale, rezervorul de materii prime fiind limitat,
- producerea și consumul de energie ar trebui optimizat în funcție de resursele disponibile
- consumul în societate și modul de viață ar trebui schimbat în consecință

În acest context managementul deșeurilor ocupă un rol important, deoarece deșeurile nu sunt numai o potențială sursă de poluare, ele pot constitui și o **sursă de materii prime secundare și energii alternative**.

Tendențele actuale privind elaborarea problemei deșeurilor trebuie să țină cont de următoarele aspecte:

- micșorarea cantității de deșeuri și
- evitarea poluării mediului.

Strategia modernă de management a deșeurilor a pus bazele unei ierarhizări a acțiunilor și anume:

- Prevenirea apariției deșeurilor
- Tratarea deșeurilor la sursa de generare
- Promovarea reciclării, re folosirii, producerii de compost
- Optimizarea metodelor de eliminare finală (depunere în gropi de gunoi, incinerare) pentru deșeurile ce nu pot fi altfel valorificate.

O atenție deosebită trebuie acordată deșeurilor periculoase, speciale și anume prevenirea apariției lor, promovarea la maximum a reciclării și dezvoltarea unei structuri bine organizate de eliminare a lor în siguranță.

Cantitatea de deșeuri menajere solide provenite de la populație și din activitățile comerciale a atins asemenea nivele încât creează probleme unui sistem de management corect al teritoriului.

Aceste probleme nu pot fi rezolvate prin amenajarea de noi spații pentru gropile de gunoi sau prin instalarea de noi incineratoare care sunt costisitoare și ridică probleme complexe privind sistemele de protecție.

Managementul deșeurilor menajere solide trebuie abordat prin schimbarea mentalității populației pentru a considera unele deșeuri menajere (hârtie-carton, plastic, sticla, materiale metalice și nemetalice, materia organică etc.) ca surse de materii prime secundare. Din analiza situației existente se desprind următoarele **disfuncționalități**:

- Depozitarea deșeurilor se realizează în depozitele existente, în care reziduurile sunt depuse neselectiv, fără a fi supuse unei forme de tratare. amestecate, astfel pierzându-se o mare parte a potențialului lor util (hârtie, sticlă, metale, materiale plastice)
- Amplasarea depozitelor în locuri sensibile (în apropierea locuințelor, a surselor de apă de suprafață sau subterane, a zonelor de agrement)
- salubritatea localităților se realizează cu precădere la nivelul așezării și există încă practica eliminării deșeurilor prin aruncarea acestora în albia râurilor și la marginea satelor.
- Activitatea de prelucrare primară a materialului lemnos în instalații de capacitate redusă determină apariția a zeci de depozități necontrolate de rumeguș pe malurile cursurilor de apă, constituind o potențială sursă de afectare a calității apelor de suprafață, a florei și faunei acvatice.

Tipurile de deșuri urbane:

- **Deșuri menajere** (provenite de la populație și pavilioane administrative ale agenților economici și instituțiilor)
- **Deșuri industriale**
 - deșuri metalice (provenite de la ateliere mecanice)
 - deșuri de lemn, sticla, plastic (provenite din activitățile de reparații)
 - materiale plutitoare și grăsimi (provenite din stația de epurare a apelor uzate orășenești) colectate în containere metalice și transportate periodic
 - nisip și zgura provenite din stația de epurare a apelor uzate orășenești depozitate direct pe sol și transportate periodic la rampa de deșuri sau pe alte amplasamente cu destinație specială
 - nămol fermentat – provenit de la stația de epurare a apelor uzate
 - nămol provenit de la flotațiile de mină, ca ape uzate din sectorul minier, steril, etc

Haldele de steril și iazurile de decantare au un impact direct asupra rețelei de râuri, asupra apelor subterane, solurilor, vegetației și faunei. Poluarea datorată activităților miniere se păstrează pentru perioade îndelungate în bazinele hidrografice. Punctele miniere abandonate pot conține mari cantități de deșuri cu conținut ridicat de metale, care, prin drenajul de către râuri sau apele din precipitații, sunt preluate și reintroduse în circuitul acvatic. De aceea, punctele miniere abandonate constituie surse potențiale de poluare pe scară largă a râurilor.

Metalele grele nu sunt biodegradabile, ele rămân depozitate în diferite componente ale ecosistemelor acvatice, urmând ca, în anumite condiții favorabile (schimbări în compoziția chimică a apei râurilor, modificări în procesele de eroziune și acumulare, perturbări în configurația albiei ca urmare a schimbărilor globale ale mediului), acestea să fie remobilizate și introduse din nou în râuri (poluare secundară). Sursa principală de pătrundere a metalelor grele în râu o constituie apele uzate industriale și municipale, cât și apele care drenează arealele miniere. Ecologizarea perimetrelor miniere închise reprezintă din acest punct de vedere o prioritate.

- **Deșuri zootehnice**

Aceste deșeuri rezultate în gospodăriile proprii, ca urmare a creșterii animalelor, se depozitează în gospodăriile cetățenilor, fiind utilizate apoi ca fertilizante pentru pomicultură și agricultură de către producătorii agricoli. Depozitele de dejecții animaliere constituie însă factor poluant major pentru sol și pânza de apă freatică sau apele de suprafață, conținând: nutrienți: săruri anorganice de azot și fosfor; substanțe organice, inclusiv din clasa compușilor organici cu azot și fosfor; germeni patogeni. Afectarea calității apei subterane datorată stocării dejecțiilor animaliere este mai pregnantă în cadrul gospodăriilor individuale, unde distanța dintre platforma de compostare și sursa de apă este relativ mică, iar adâncimea apei în fântână este redusă.

Deșeurile zootehnice tratate necorespunzător prezintă un impact negativ puternic asupra mediului, practicile actuale de tratare și eliminare finală a deșeurilor agricole provenite din creșterea animalelor nefiind conforme cu normele europene și legislația românească armonizată.

Efectele acestora se materializează în:

- Impactul negativ asupra mediului asociat deversării apelor uzate epurate în rețele de canalizare
- Impactul negativ asupra mediului asociat stocării dejecțiilor animaliere pe paturi de deshidratare, respectiv pe platforme de compostare
- impactul negativ asupra mediului asociat împrăștierii dejecțiilor animaliere pe terenuri agricole
- poluarea mediului datorată gestionării deșeurilor agricole provenite din gospodării individuale

Managementul acestor deșeuri trebuie să urmărească încadrarea permanentă a valorilor indicatorilor concentrațiilor în limitele admise, prin monitorizarea următorilor factori:

- Debite de ape uzate epurate și evacuate în rețele de canalizare
- Eficiența stațiilor de epurare a apelor uzate
- Valorile pH-ului, concentrațiilor de substanțe organice (CB05, CCO-Cr). nutrienți în apele uzate epurate deversate în rețele de canalizare
- Cantități de deșeuri agricole solide produse
- Cantități de deșeuri agricole solide valorificate
- Caracteristici fizice și chimice: pH, substanțe organice, nutrienți (N, P, K) și bacteriologice ale dejecțiilor animaliere
- Caracteristici fizice și chimice: pH, humus, azot, fosfor mobil, potasiu mobil în parcelele de sol fertilizate

La nivel de UAT județ Maramureș, localitățile cu cele mai ridicate dimensiuni medii ale fermelor (peste 5 ha) sunt Vima Mică, Săpânța, Desești, Boiu Mare, iar cele mai reduse (media sub 1 ha/exploatație) în Baia Mare și Cavnic, ambele cu foarte un risc major la nivelul UAT Cavnic.

Măsurile privind managementul și gestionarea deșeurilor la nivelul județului Maramureș sunt cuprinse în Planul Local de Acțiune pentru Mediu revizuit la nivelul sem II 2022.

(Sursa: <http://apmmm.anpm.ro/stadiul-planului-de-actiune-pentru-mediul-la-nivel-judetean>)

Concluzii:

Pentru a putea răspunde fiecărui deziderat al strategiei moderne privind managementul deșeurilor menajere solide, este necesară organizarea unor **programe complementare** pe diferite planuri, dintre care se pot pune în evidență:

a) Pe termen scurt:

- Amenajarea unor puncte de colectare a deșeurilor ecologice;
- Introducerea colectării selective a unor categorii de deșeuri reciclabile (hârtie, plastic) cu volum mare pentru reducerea volumului depozitat;
- Elaborarea unui program privind managementul integrat al deșeurilor;
- Reducerea cantităților depozitate în depozite necontrolate;
- Elaborarea documentațiilor primare pentru închiderea depozitelor existente și deschiderea unui depozit ecologic regional;
- Extinderea sistemului de colectare, transport și depozitare a deșeurilor la nivel regional;
- Implicarea sistemului educațional, mass media în educarea ecologica a populației;
- Implicarea autorității administrative în sistemul serviciu-plata.
- Pentru deșeurile provenite din stația de epurare ape uzate orășenești de la instalațiile de deznisipare (nisip și zgura), potrivit programului de conformare ce constituie anexa la autorizația de mediu, este necesara construcția unei platforme betonate, astfel incit aceste deșeuri sa nu se mai depoziteze direct pe sol.

b) Pe termen lung :

- Implementarea colectării selective;
 - Îmbunătățirea sistemului de colectare reziduuri;
 - Asigurarea recipientilor speciali de colectare pentru populație;
 - Deschiderea unor rampe regionale ecologice;
 - Rezolvarea problemelor generate de deșeurile din sistemul sanitar;
 - Gestionarea deșeurilor toxice, periculoase, agrozootehnice;
- Creșterea influenței educației ecologice și a mass media în conștientizarea populației.

Este de asemenea esențială protejarea zonelor declarate monument, cum sunt turbăriile rezervații naturale sau zonele monumente ale naturii.

Conform Planului Local de Acțiune pentru Mediu, AJPM MM ,

„Starea de conservare a ariilor naturale protejate din județ este în general bună, exceptând rezervația Pădurea Bavana și **Pădurea Crăiască**, degradate datorită gradului foarte scăzut de regenerare naturală, cu bagaj genetic foarte redus.”

Rezervațiile naturale Lacul Morărenilor, mlaștinile Poiana Brazilor, Iezeru Mare, **Tăul Negru** și Pădurea Ronișoara se află într-o stare foarte bună, nefiind afectate de nici o activitate, în afară de cele tradiționale, care nu le afectează în nici o măsură starea naturală.”

❖ Colectarea și depozitarea deșeurilor:

Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor menajere în județul Maramureș (ADIGIDM MM) – a fost înființată în anul 2009 și este formată în prezent din cele 76 unități administrativ teritoriale (orașe și comune) ale județului Maramureș și Consiliul Județean Maramureș. În conformitate cu Actul constitutiv, asociația a fost constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate a localităților și managementul deșeurilor solide pe raza de competență a UAT-urilor membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente Serviciului pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia.

ADIGIDM MM implementează proiectul Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Maramureș. Proiectul a fost aprobat de către Comisia Europeană și a beneficiat de

finanțare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR) în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu, Axa prioritară 2 „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor istorice contaminate”, investițiile nefinalizate fiind făcute și finanțate în continuare din POIM 2014-2020, cu termen de finalizare anul 2023.²⁶⁸ În cadrul proiectului au fost luate în considerare aspecte precum: colectarea selectivă a deșeurilor în patru zone, construcția a trei stații de transfer, construcția unui centru de management integrat al deșeurilor, construirea primei celule din cele patru a depozitului ecologic de deșeuri, închiderea și reabilitarea depozitelor neconforme, construirea a șapte centre de colectare a deșeurilor voluminoase și asistență tehnică, etc.

În anul 2019¹⁰, în județ au fost generate 85601,15 tone de deșeuri municipale, acestea toate fiind colectate. Pe tipuri de deșeuri, cea mai mare parte o reprezintă deșeurile menajere și asimilabile (82901,3 tone, din care doar 3651,9 de tone au fost colectate selectiv). Aceștia li se adaugă 397,5 de tone de deșeuri din construcții și demolări și 2302,35 de tone de deșeuri din servicii municipale. Față de anul 2016, cantitatea totală de deșeuri municipale generate a scăzut cu peste 42,21%.

Cea mai mare parte a deșeurilor colectate în județul Maramureș sunt eliminate prin depozitare în depozitele neconforme. Acestea au fost în număr de 7, însă 5 au fost deja închise (**Cavnic – 2009**; Seini – 2010; Târgu Lăpuș - 2012; Borșa – 2013; Vișeu de Sus – 2014), singurele două care mai funcționează până în anul 2017 fiind Satu Nou de Jos (Baia Mare) și cel de la Sighetu Marmației (cu o suprafață de circa 22 ha și o capacitate de 4,2 mil. mc), administrate de operatori privați (DRUSAL, respectiv HERODOT GRUP), unde sunt transportate și depozitate în prezent aproape toate deșeurile colectate în județ. În mod similar, cele 76 de platforme rurale de colectare a deșeurilor au fost deja închise. În anul 2013, în cele patru depozite neconforme funcționale la acel moment s-au depozitat 126,38 mil. tone de deșeuri (dintre care 97 mil. la Satu Nou de Jos și 24 la Sighetu Marmației), în scădere cu 36,5% față de anul 2007, scăderea putând fi pusă și pe seama modificării modalității de cântărire a acestora⁴¹².

Depozitele nu respectă normele autorizării din punct de vedere al protecției mediului nefiind amenajate, constituind surse de poluare a factorilor de mediu. Depozitele de deșeuri sunt improvizate, amplasate în locații nepotrivite (în albiile de râuri, zone intravilane, zone de pădure), suprafețele afectate fiind curățate de către administrațiile locale.

Pentru depozitul de la Cavnic a fost emis Aviz de închidere la încetarea activității, pe acest amplasament fiind sistată depozitarea deșeurilor încă din anul 2006, autoritatea teritorială pentru protecția mediului luând decizia parcurgerii procedurii simplificate de avizare. În acest sens a fost emisă NOTIFICAREA de tip B pentru proiectul „Închidere depozit de deșeuri nepericuloase – Valea Tisei.

(Sursa: http://www.anpm.ro/documents/23445/2513160/09_CAP_VI_2010-Managementul_deseurilor.pdf/53c60370-5814-4277-a817-0d17d0bae428).

Din anul 2006, activitatea de depozitare a fost sistată pe depozitul de deșeuri, ca urmare a contractului de concesiune încheiat între Primăria Cavnic și SC Romsalserv SRL Baia Mare, deșeurile fiind depozitate la rampa Satu Nou de Jos, acum aflata în proces de dezafectare.

Proiecte de investiții în sectorul managementul și gestiunea deșeurilor:

- ***Derulate la nivelul județului Maramureș:***

¹⁰ Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2021

Cel mai mare proiect la nivel județean, care vizează managementul deșeurilor este „Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor”, implementat sub responsabilitatea Consiliului Județean. Proiectul respectiv integrează toate elementele necesare separării, colectării, transportului, transferului, tratării, reciclării și depozitării deșeurilor. Obiectivele majore urmărite în cadrul acestui proiect sunt:

- Centru de Management Integrat al Deșeurilor (CMID) – în localitatea Sârbi, comuna Fărcașa, cu 4 celule de depozitare ce vor deservi județul timp de 28 de ani, cu o capacitate totală de 2.335.759,68 tone; stație de sortare cu capacitatea de 32000 tone/an, stație de tratare mecano-biologică cu capacitatea de circa 150.000 tone/an (intrare la compost);
- Stații de transfer: la Târgu Lăpuș cu capacitatea medie de aproximativ 10.000 tone/an, din care 6.000 tone/an deșeuri mixte (fracție umedă) și 4.000 tone/an deșeuri reciclabile (fracție uscată); Sighetu Marmației – capacitate medie de aproximativ 42.000 tone/an, din care aproximativ 25.000 tone/an deșeuri mixte (fracție umedă) și 17.000 tone/an deșeuri reciclabile (fracție uscată); Moisei - capacitate totală de aproximativ 31.000 tone/an, din care aproximativ 24.000 tone/an deșeuri mixte (fracție umedă) și 7.000 t/an deșeuri reciclabile (fracție uscată);
- Stație de sortare la Sighetu Marmației, cu o capacitate totală de 22.600 tone/an.
- Depozite urbane neconforme închise prin relocare: Târgu Lăpuș, Arinieș (Borșa), Seini, și in-situ: Satu Nou de Jos, Sighetu Marmației, Vișeu de Sus
- Puncte de colectare a deșeurilor voluminoase: Baia Mare, Târgu Lăpuș, Șomcuta Mare, Sighetu Marmației, Seini, Borșa, Vișeu de Sus.

Perspective:

La sfârșitul anului 2022, conform Consiliului Județean Maramureș, stadiul lucrărilor aferente proiectului se prezenta astfel:

- a) Contractul de construire a depozitului ecologic de la Sârbi a fost reziliat, în contextul unor alunecări de teren de la Sârbi,
- b) Lucrări îndeplinite și recepționate: Proiectele de închidere a depozitelor de deșeuri neconforme de la Vișeu de Sus, Sighetu Marmației și Satu Nou de Jos – Baia Mare, respectiv lucrările de proiectare și execuție pentru trei relocări la Seini, Rohia – Târgu Lăpuș, Borșa; Stația de Transfer de la Moisei, Stația de Tratare Mecano-Biologică de la Sârbi, Stația de Sortare, Stația de Transfer și Punctul de colectare a voluminoaselor de la Sighetu Marmației, Stația de Transfer și Punctul de colectare a deșeurilor voluminoase din Târgu Lăpuș;

◆ Educația pentru protecția mediului și activități comunitare de protecție și conservare a biodiversității

Protecția mediului, prioritate a lumii contemporane, regăsită în Strategia de la Lisabona și Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene este însușită de Guvernul României, exprimată prin promovarea unor politici sustenabile în ceea ce privește capitalul uman și natural și asumată prin acceptarea principiilor documentului UNESCO „Carta Pământului”, ca instrument educațional în contextul Decadei pentru Educație pentru Dezvoltare Durabilă.

Educația ecologică, sau educația relativă la mediu, răspunde acestei cerințe, investind în dezvoltarea gradului de conștiință și a simțului responsabilității tuturor oamenilor față de mediu și problemele sale; vizează în egală măsură asimilarea de cunoștințe, formarea de atitudini și comportamente dezirabile, clarificarea valorilor, precum și un demers practic eficient. În acest context, rolul educației ecologice și de protecție a mediului înconjurător este evident, el se concentrează pe modelarea viitorului cetățean capabil de a-și forma un punct de

vedere obiectiv asupra realității înconjurătoare, de a-l incita la participare, devenind astfel conștient de viitor și de faptul că viața generațiilor de mâine depinde într-o mare măsură de opțiunile sale.

Ocrotirea mediului înseamnă, mai întâi de toate restrângerea și înlăturarea cauzelor care conduc la poluarea și degradarea acestuia. Analizând impactul omului asupra mediului vom percepe realitatea înconjurătoare ca pe un mediu de viață și vom acționa pentru îngrijirea și protecția mediului.

În Orașul Cavnic există o preocupare intensă a APL în ceea ce privește educația copiilor, tinerilor și comunității în protecția mediului, fiind atrase surse de finanțare pe proiecte finanțate de către Administrația Fondului de Mediu, Ministerul Educației și Cercetării și din alte surse, proiecte aplicate în parteneriat cu sprijinul Primăriei Cavnic cu parteneri instituții școlare și alții.

Ca preocupare permanentă a Consiliului Local și Primăriei Cavnic, sunt prevăzute măsuri susținute în domeniile prioritare legate de reabilitarea mediului, conservarea naturii și a diversității biologice, informare și sensibilizare publică, managementul deșeurilor și crearea rețelelor comunitare de analiza și monitorizare comparativă.

Din punct de vedere al protecției mediului și calității vieții ambientale reies patru nivele ierarhice ale interesului comunitar și a impactului antropocentric asupra mediului înconjurător:

- **poluare urbană**, exprimată prin asigurarea stării de sănătate a populației, calitatea și cantitatea apei potabile, gestiunea și managementul deșeurilor;
- **poluarea factorilor de mediu**, exprimată prin poluarea apelor de suprafață, subterane, atmosferei, fonice, sol;
- **impactul asupra mediului natural**, exprimat prin afectarea mediului natural și pericolele naturale;
- **surse ale poluării**, exprimate în structura chestionarului doar prin urbanizarea mediului.

În acord cu acestea, este necesar ca educația pentru protecția mediului să vizeze creșterea gradului de informare a copiilor și adulților: elevii, locuitorii și companiile/ONG –urile preocupate de problemele de mediu ale comunității locale din orașul Cavnic, cu privire la necesitatea unui comportament ecocivic adecvat. Mijloacele prin care se pot realiza activitățile de educație ecologică, de conștientizare publică privind protejarea a mediului pot viza reducerea poluării la nivel de școală sau oraș prin activități de informare și conștientizare, precum și prin diverse evenimente în cadrul comunității, cum ar fi întâlniri cu specialist/personalități publice implicate în protecția mediului, campanii de informare pe cartiere cu privire la efectele poluării asupra sănătății oamenilor (reviste, expoziții de desene realizate de elevi, pliante, pixuri, filme de scurt metraj, documentare, etc), realizări de expoziții cu creații artistice din materiale reciclabile realizate de către elevi/adulți, prezentări de vestimentații realizate din material reciclabile, colectarea și valorificarea unor categorii de deșeuri (hartii, plastic, sticlă, electrice și electronice), organizarea de tabere de ecologizare, alte activități specifice cu ocazia unor evenimente/zile dedicate, etc. .

Concluzie:

Suștinerea financiară, socio-economică, tehnologică a unor noi ecocicluri industriale societale trebuie să vizeze:

- reconstrucția și reabilitarea ecologică a ariilor degradate din punct de vedere environmental prin intervenții diverse, adecvate și punctuale,
- promovarea industriei ecologice;
- reconstrucția ariilor degradate de activitățile industriale (depoluarea solurilor, stabilizarea versanților, perimetrarea ariilor de subsidențe și prăbușiri, eliminarea riscurilor legate de halde și integrarea funcțională și estetică în peisaj.

Toate aceste forme de intervenție care trebuie aplicate diferențiat în raport cu particularitățile locale a tuturor unităților de habitat, au la rândul lor implicații profunde în plan social și economic:

- valorificarea forței de muncă,
- introducerea de noi resurse în circuitele economice și dezvoltarea IMM specializate pe valorificarea acestora,
- promovarea de activități economice alternative (de ex. turism I, servicii diverse),
- redefinirea radicala activităților economice (de ex. a celor forestiere în sensul refacerii fondului forestier și a promovării valorificării lemnului exclusiv prin produse finite obținute în unități prelucrătoare existente în teritoriu), reciclarea deșeurilor,
- redefinirea relațiilor de producție și a sistemului economic în ansamblul sau, reajustarea sistemelor de transporturi, comunicații s. a.

Aspectul global esențial constă în relansarea socio-economică a zonei și înscrierea sa în standardele actuale firești de dezvoltare și civilizație.

În definirea acestor forme de intervenție un rol esențial îl au politicile descentralizate de dezvoltare regională și locală în care adoptarea deciziilor să fie riguros racordate la realitatea teritorială endogenă implicit în ceea ce privește necesitățile și aspirațiile legitime ale locuitorilor, Administrației Publice Locale revenindu-i rolul de facilitator comunitar și de angrenare proactivă a membrilor comunității, fiind promotorul local pentru **educația pentru protecția mediului și activități comunitare de protecție și conservare a biodiversității.**

4.2.2. Analiza spațiului teritorial de operare – Infrastructura

4.2.2.1 Dotări edilitare

Orașul Cavnic este unitate o unitate administrativ - teritorială cu caracter urban alcătuit din o singură localitate componentă organizat pe cartiere și cătune, care cuprinde dotări edilitare speciale cu diverse funcțiuni, cum sunt clădiri grupate în patrimoniu fizic arhitectural / monumental: ansambluri arhitectonice, organizări în zone cu utilizări bine definite, funcțiuni politico - administrative, industriale, comerciale, social-cultural-sportive, locuire, etc.

◆ Patrimoniul fizic arhitectural-monumental

➤ Monumente istorice, clădiri de patrimoniu

Orașul Cavnic este o așezare cu o istorie încărcată de evenimente, care au lăsat de-a lungul vremii urme de necontestat. Atât prin valențele fizico-geografice, cât și prin patrimoniul construit, **Cavnicul este recunoscut la nivel național ca o așezare cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național**, astfel:

(Sursa: *Legea 5 din 1990*: MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR, INSTITUTUL NAȚIONAL AL MONUMENTELOR ISTORICE)

II. UNITĂȚI ADMINISTRATIV-TERITORIALE CU CONCENTRARE FOARTE MARE A PATRIMONIULUI CONSTRUIT CU VALOARE CULTURALĂ DE INTERES NAȚIONAL

MARAMUREȘ	Municipii	Baia Mare, Sighetu Marmăției
	Orașe	Baia Sprie, Borșa, Cavnic , Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus
	Comune	Bârsana, Bogdan Voda, Botiza, Budești, Călinești, Cernești, Copalnic-Mănăștur, Cupșeni, Desești, Dumbrăvița, Giulești, Groși, Ieud, Lăpuș, Mireșu Mare, Ocna Șugatag, Poienile Izei, Remetea Chioarului, Rozavlea, Săcălășeni, Săcel, Strâmtura, Suciu de Sus, Șisești, Șomcuta Mare, Ulmeni, Vadu Izei, Vișeu de Jos.

Monumentele de patrimoniu

Monumentele de patrimoniu pe teritoriul orașului Cavnic sunt evidențiate în Lista monumentelor de patrimoniu cf. Legii 5 din 1990: MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR, INSTITUTUL NAȚIONAL AL MONUMENTELOR ISTORICE:

Lista monumentelor istorice din județul Maramureș, actualizare 2015:

- **237 MM-II-m-B-04534 Biserica de zid Sfânta Varvara oraș CAVNIC Str. Eliberării, 1812**
- **238 MM-II-m-B-04535 Ansamblul de locuințe și administrația minei oraș CAVNIC Str. Eliberării 39, 41, 43, 45 sec. XVIII - XX Cavnic (Cartier Handal) cartier Handal**
- **239 MM-II-m-B-04536 Flotația de metale neferoase oraș CAVNIC Str. Flotației 1A 1810 – 1820**

- **240 MM-II-m-B-04537 Ruinele Topitoriei pentru extragerea aurului oraș CAVNIC Str. Minerilor "La Roata" sec. XVIII (Logolda)**
 - **241 MM-II-a-B-04535 Ansamblul de locuințe și administrația minei CAVNIC (Cartier Handal) Str. Eliberării 39, 41, 43, 45, sec. XVIII - XX Cavnic (Cartier Handal) cartier Handal**
 - **575 MM-III-m-A-04808 "Stâlpul Tătar", monument în cinstea victoriei din 1717 împotriva tătarilor, oraș CAVNIC Str. Tătarilor 1852**
- ✓ **Monumente istorice și de arhitectură religioasă**

Cavnicul deține și alte monumente comemorative sau istorice, care amintesc și mențin vie în memoria localnicilor evenimente care au marcat viața comunității, cum sunt:

- **Monumentul dedicat foștilor deținuți politici ce au muncit în minele din Cavnic (str. Unirii, lângă Spital și galeria Rainer)**
- **Monumentul minerilor (str. Minei - în incinta Exploatării Miniere)**
- **Galeria Rainer / Grădina Regelui:** Nu departe de DJ 184, spre SE, abordabilă din zona Spitalului de Psihiatrie Cavnic și a Galeriei Rainer - în care în perioada 1951-1955 – au fost obligați să lucreze deținuți politici, liderii partidelor istorice, condamnați la muncă silnică, este Grădina Regelui – o frumoasă arie dendrologică cu suprafața de 15 ha situată pe Dl. Brazilor.
- **Muzeul mineritului "Ignatius Born" :** Muzeul minier din Cavnic a fost amenajat în 2003 de Muzeul Țițeiului din Zalaegerszeg Ungaria, pentru a introduce vizitatorii în tainele mineritului și pentru a povesti despre doi geologi renumiți Born și Papp născuți în Cavnic. Este vorba despre Born Ignác (1742-1791) care a devenit renumit pentru cercetarea minereurilor, iar mineralul „Bornita” îi poartă numele. Metoda lui de extracție metal-argint a devenit recunoscută în întreaga Europă, și cireașa de pe tort Mozart i-a dedicat cantata Die Mauerfreude, și el este însuflețit în personajul Sarastro din Flautul Fermecat.

În orașul Cavnic se găsesc 9 biserici /unități de cult, astfel:

- Biserica catolică de Jos "Sfânta Maria", construită în anul 1827, religie romano-catolică
- Biserica "Nașterea Maicii Domnului", construită în anul 1995, religie ortodoxă
- Biserica Nou- Apostolică , cult nou-apostolic
- Biserica "Sfinții Apostoli Petru și Pavel" Handal, construită în anul 1976, religie ortodoxă
- Biserica de zid "Sfânta Varvara", monument de patrimoniu, construită în anul 1812, de religie romano-catolică
- Biserica "Speranța", aparținând cultului Baptist
- Capela romano-catolică Handal, religie romano-catolică
- Capela ortodoxă Stada Mălnaș, religie ortodoxă
- Sala regatului "Martorii lui Iehova", cult martorii lui Iehova

Orașul Cavnic face parte dintre Unitățile administrativ-teritoriale cu concentrare mare și foarte mare de resurse turistice naturale și antropice, conform ORDONANȚEI DE URGENȚĂ nr. 142 din 28 octombrie 2008 privind aprobarea Planului de amenajare a

teritoriului național Secțiunea a VIII - a - zone cu resurse turistice, Anexa 1, fiind o localitate cu concentrare mare de resurse naturale.

◆ **Funcțiuni cultural-sportive**

➤ **Baze sportive**

Orașul Cavnic dispune de o Sală de sport nouă, modernă, care găzduiește competiții sportive precum și activități cu elevii din localitate

FOTO: Sala de sport orășenească, Cavnic
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL

FOTO: Terenul de tenis
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL

FOTO: terenul de sport multifuncțional, Cavnic
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL

De asemenea, o bază sportivă modernizată, care cuprinde terenuri multifuncționale pentru practicarea handbalului, tenisului de câmp, minifotbal, volei, badminton, etc, dispunând de instalație de iluminat pentru nocturnă și gradene, vestiare, împrejuriri, zonă de parcare.

FOTO: Terenul de fotbal "Pintea Viteazul" Cavnic
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL și Arhiva FOTO Primăria Cavnic

În Orașul Cavnic activează Asociația Sportivă Minerul Cavnic, înființată în anul 2001, care reprezintă Echipa de fotbal Minerul Cavnic, juniori, seniori și old-boys, fiind implicată în organizarea și desfășurarea a numeroase evenimente sportive..

◆ **Patrimoniul instituțional - rețeaua instituțiilor publice:**

Sunt cuprinse sedii ale instituțiilor publice: sediul Primăriei, clădirile Grupului Școlar, școlile din rețeaua de învățământ preuniversitar, Grădinițe, Casa de Cultură și alte dotări social-culturale, Sediul Postului de Poliție Locală, spitalul, clădirile în care funcționează dispensare medical, alte instituții publice, astfel:

➤ **Rețeaua de infrastructură educațională: unități de învățământ:**

Rețeaua unităților de învățământ de pe raza orașului Cavnic este reprezentată de infrastructura specifică pentru formele de învățământ preșcolar, școlar-gimnazial și liceal.

Structura învățământului preșcolar este stratificată pe două niveluri, cămin și grădiniță..

Clădirea Colegiului economic "Pintea Viteazul" Cavnic a fost reabilitată, finalizarea lucrărilor de reabilitare fiind în anul 2016.

FOTO:
SCOALA GIMNAZIALA
NR.2 CAVNIC STR.
INDEPENDENTEI NR.2
0262295056 0262295056
scoala2cavnic@email.ro /
PRI / GIM

Sursa: Primăria Cavnic

➤ **Rețeaua instituțiilor de cultură și artă:**

Rețeaua de dotări culturale constă în dotări de nivel casă de cultură - situată în mediul urban Oraș Cavnic, precum și dotări culturale de tipul : cinematograf, cămin cultural, muzeu, bibliotecă, cu o răspândire mai largă în zonă.
În orașul Cavnic sunt 2 biblioteci din care 1 publică.

Casa orășenească de cultură din Cavnic

FOTO: Casa de Cultură a Orașului Cavnic
Sursa: Primăria Cavnic

Casa de cultură Cavnic a fost reabilitată, având în prezent un ansamblu propriu și agenda activităților bogată. Din punct de vedere constructiv și funcțional, Casa de cultură dispune de o Sala de spectacole, care îndeplinește condițiile acustice și de performanță ca sala de spectacole muzicale, serbări școlare, balul bobocilor și nu în ultimul rând ca loc de consultare populară și ședințe cu largă participare. Sala are o suprafață 477 mp și dispune de un număr de 400 locuri.

FOTO: Incinta Casei de cultură Cavnic, reabilitată

Sursa: <https://www.facebook.com/pg/Casa-de-cultura-Cavnic-776350139138628/photos/>

Prin programul de reabilitare au fost recondiționate scena și cortinele, a fost montat un sistem audio-video, aparatură profesională de sonorizare, inclusiv un sistem de monitorizare video, a fost reabilitat și dotat cu mobilier vestiarul artiștilor. Clădirea mai dispune de un Hol/Lobby cu o suprafață bine luminată de 150 mp, care poate îndeplini funcțiuni diverse: se poate folosi la recepții, ca spațiu de protocol, sală de expoziții și diverse activități cultural-educative.

FOTO: Public spectator în Sala de spectacol a Casei de cultură Cavnic

Sursa: Arhiva FOTO a Primăriei Cavnic

De asemenea, o altă sală cu suprafață 175 mp poate fi utilizată ca sală de protocol, sală de expoziții, prezentări, ateliere vii de artizanat, lansări de carte, etc, fiind o sală versatilă, ușor de adaptat specificului evenimentelor.

FOTO: Eveniment expozițional și spectacol - Sala de expoziții a Casei de cultură Cavnic. Sursa: Primăria Cavnic

FOTO: Spectacol artistic în Sala Casei de Cultură Cavnic. Sursa: Primăria Cavnic

Centrul cultural turistic și sportiv "Pintea Viteazul" cu sediul în Casa de cultură Cavnic.

La nivelul Primăriei Cavnic a fost înființat Centrul cultural turistic și sportiv "Pintea Viteazul" o instituție care desfășoară activități în domeniul cultural și sportiv, de informare și

educație permanentă. Instituția își desfășoară activitatea în principal pe bază de programe și proiecte elaborate de conducerea acesteia, în concordanță cu strategiile stabilite de Consiliul Local al orașului Cavnic.

<http://cdcultura-cavnic.ro/index.html>

Obiectivele Centrului cultural turistic și sportiv "Pintea Viteazul":

- Oferirea de produse și servicii culturale diverse pentru satisfacerea nevoilor culturale comunitare în scopul creșterii gradului de acces și de participare a cetățenilor la viața culturală.
- Conservarea, cercetarea, protejarea, transmiterea, promovarea și punerea în valoare a culturii tradiționale și a patrimoniului cultural imaterial.
- Educația permanentă și formarea profesională continuă de interes comunitar în afara sistemelor formale de educație;
- Implementarea programelor de finanțare pentru proiecte și acțiuni culturale și sportive.

Sursa: site-ul Casei de cultură Cavnic
<http://cdcultura-cavnic.ro/galfoto.html>

Agenda activităților centrului vizează un bogat corolar de evenimente culturale, turistice și sportive care atrag un public numeros, precum și un important număr de turiști din Stațiunea Cavnic. (ca exemplu: *Calendarul evenimentelor culturale al Centrului Cultural Turistic și Sportiv „Pintea Viteazul” Cavnic, pentru anul 2022*)

Calendarul evenimentelor culturale al Centrului Cultural Turistic și Sportiv „Pintea Viteazul” Cavnic, pentru anul 2022	
19 Februarie - „Serbările Lenkerului ediția a XVII-a 2022	Loc de desfășurare: Drumul care leagă orașul Cavnic de localitatea Băiuț Descriere: concurs de lenkere cu premii.
8 Martie – Expoziție de carte dedicată Zilei de 8 Martie	Loc de desfășurare: Foaierul Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: Expoziție de carte în colaborare cu Biblioteca Orășeneasca
25 Martie – Teatru de păpuși	Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere : spectacol de teatru pentru copii
9-10 Aprilie – Tabără de pictura icoane pe sticla „Lumina lumii”	Loc de desfășurare: Foaierul Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: pictura pe sticla cu expoziție.
17 Aprilie - „Postul Mare, Bucuria Invierii” editia a II-a 2022	Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: concert de pricesne
14-15 Mai : Mini campionat de fotbal	Loc de desfășurare: terenul de fotbal sintetic Descriere: campionat de fotbal cu echipe din împrejurimi (Cavnic, Șurdești, Plopiș, Cetățele)
1 Iunie – Ziua Copilului	Loc de desfășurare: Terenul de fotbal de la platou Descriere: jocuri și concursuri pentru copii
20-25 Iunie – Tabără de pictură „Cavnic 300” ediția a – III-a 2022	Loc de desfășurare: în orașul Cavnic și prin împrejurimi Descriere: tabăra de pictura cu artiști consacrați și membrii în UAP Baia Mare
26 Iunie – vernisajul taberei de pictură „Cavnic 300” ediția a – III-a 2022	Loc de desfășurare: Foaierul Casei de cultura Cavnic Descriere: tabără de pictură cu artiști ai Filialei UAP Baia Mare
4-8 Iulie – „Tabără de vacanță” ediția a IV-a 2022	Loc de desfășurare: ORASUL Cavnic Descriere: tabăra de vacanță cu activități educative și recreative pentru copiii școlilor din orașul Cavnic,
24 Septembrie - „În Câșlegi” – seară tradițională maramureșeană - șezătoare	Loc de desfășurare: în foaierul Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: cântece, dansuri , porturi populare și mâncare , toate tradiționale
12 Noiembrie – Spectacol „Lăsatul Secului” ediția a V-a 2022 4 Noiembrie: Balul Bobocilor	Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: regal folcloric de cântece și dansuri
1 Decembrie : Ziua Națională a României Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic	Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: regal folcloric de cântece și dansuri

<i>Descriere: regal folcloric de cântece și dansuri</i>	
16 Decembrie – Parada brondoșilor	<i>Loc de desfășurare: centrul orașului Cavnic Descriere: parada măștilor</i>
17 Decembrie: Festivalul de Crăciun „Sub ramură de brad” ediția a VII- a 2022.	<i>Loc de desfășurare: Sala de spectacol a Casei Orășenești de Cultură Cavnic Descriere: Concert de colinde</i>
<i>Director Centrul Cultural Turistic și Sportiv „Pintea Viteazul” Cavnic Anamaria Ioana PETRUȚ</i>	

Rețeaua infrastructurii de ocrotire a sănătății:

Rețeaua sanitară, indică în orașul Cavnic următoarea structură:

Spitalul de Psihiatrie Cavnic cu Ambulatoriul de specialitate unități spitalicești - un spital dotat cu ambulatoriu de specialitate:

- 2 cabinete medicină de familie
- 1 cabinet stomatologic
- 2 unități farmaceutice

➤ **Rețeaua Centrelor de informare și promovare turistică:**

Centrul Național de Informare și Promovare Turistică - Cavnic

Pentru administrația publică locală la nivelul orașului Cavnic, dezvoltarea turismului a devenit unul dintre principalele obiective, în acest sens fiind demarate atât lucrări de reamenajare a infrastructurii urbane, cât și proiecte care să vină în sprijinul promovării potențialului natural și monumental având valențe deosebite, dar și creșterii atractivității turistice, prin atragerea unui număr cât mai mare de turiști care doresc să se bucure de frumusețile locurilor de la poalele munților Gutâi.

Una din realizările notabile în domeniul turistic este construirea și punerea în exploatare a unui centru național de informare turistică, realizat prin finanțare POR, amplasat în apropierea pârtiilor de schi Icoana și Roata.

Proiectul a vizat crearea infrastructurii necesare promovării și informării turistice, prin realizarea unui centru care să asigure promovarea potențialului turistic la nivelul zonei Cavnic și să conecteze zona turistică la rețeaua națională de CNIPT - uri. Valoare totală a proiectului a fost de 629.901 lei, iar contribuția Uniunii Europene – 526.296 de lei, diferența fiind asigurată din contribuție locală.

Clădirea CNIPT Cavnic dispune de spații administrative, o încăpere destinată turiștilor, spațiu pentru afișarea materialelor publicitare, o platformă online care asigură promovarea ofertelor turistice ale orașului Cavnic în mediul virtual, fiind ușor accesibilă celor interesați.

Foto: Centrul de informare turistică Cavnic, în sezonul de iarnă
Sursa: Arhiva Foto SC Etolia SRL,

➤ **Rețeaua instituțiilor de ordine publică:**

- ✓ **Sediul Poliției Locale Cavnic:** Postul de Poliție din orașul Cavnic funcționează în aceeași clădire cu sediul Primăriei orașului Cavnic. Se caută soluții pentru a asigura un sediu propriu, dotat și echipat la standarde.

- ✓ **Centrul SMURD**

Centrul S.M.U.R.D. - Punctul de lucru Cavnic a fost finalizat și inaugurat în luna aprilie 2016 și se află subordinea Detașamentului de Pompieri "Căpitan Marchiș Adrian" Baia Mare.

Necesitatea înființării unui Centru SMURD la Cavnic a fost relevată de starea drumurilor, a distanței mari până la Centrul Baia Mare și a faptului că orașul Cavnic este un oraș de munte, cu o zonă turistică cu precădere focusată pe practicarea sporturilor de iarnă, situat la poalele munților Gutâi, drumurile fiind de multe ori inaccesibile, fiind greu de ajuns la eventualele accidente.

Punctul de lucru este dotat cu o autospecială de lucru cu apă și spumă, încadrată cu personal voluntar din cadrul Primăriei Cavnic și un echipaj de prim ajutor S.M.U.R.D, fiind asigurat de doi paramedici aparținând ISU Maramureș și un voluntar de la Primăria Cavnic, care a absolvit cursul de prim ajutor din cadrul Centrului de Pregătire de la Sibiu. Echipa este formată din doi paramedici aparținând ISU Maramureș și 12 voluntari care au absolvit cursul de prim ajutor, din cadrul Centrului de Pregătire de la Sibiu.

Înființarea punctului de lucru de la Cavnic a reduce practic timpul de răspuns la intervențiile de tip medical de la 40 de minute la circa 10 minute în localitate. Noua unitate acoperă ca de intervenție orașul Cavnic, dar și comuna Șișești cu satele aparținătoare: Plopiș, Șurdești, Cetățele, respectiv satul Făurești, aparținând de comuna Copalnic Mănăstur.

Foto: inaugurare punct lucru SMURD la Cavnic. Sursa: Primăria Cavnic

✓ **Postul Montan de Jandarmi din Cavnic:**

Postul Montan de Jandarmi din Cavnic si-a început activitatea în 12 mai 2008, într-un sediu pus la dispoziție de Primăria din localitate. Acesta își are sediul în incinta Casei de cultura din localitate.

Postul Montan de Jandarmi Cavnic are ca zona de competență complexul turistic Cavnic, precum și un număr de patru trasee turistice adiacente acestuia. Jandarmii montani vor avea misiuni de supraveghere a ordinii publice, dar și de căutare, descoperire și salvare a unor persoane aflate în dificultate pe traseele turistice montane, în cooperare cu Salvamont, participarea la misiuni comune cu reprezentanți ai Direcției Silvice Maramures, Inspectoratului Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare Cluj, Gărzii de Mediu Maramures, precum și ai altor instituții abilitate, pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor și contravențiilor privind asigurarea protecției și conservării fondului cinegetic și piscicol natural și a fondului silvic.

*Foto. Schi în noaptea pe pârtiile din Cavnic.
Sursa. Primăria Cavnic*

Postul Montan de Jandarmi Cavnic desfășoară și o importantă activitate educativă în rândul elevilor și tinerilor, în scopul informării și conștientizării acestora privind regulile de conduită în mediul montan și protejarea acestuia; tehnici esențiale de supraviețuire în mediul montan; dotarea minimă obligatorie pe un traseu montan; locul recomandat pentru instalarea unei tabere; măsuri întreprinse în cazul mușcăturii de către șerpi veninoși, precum și elemente de bază pentru consumarea apei din fântâni și văi de munte.

De asemenea, în cadrul unor tabere sau acțiuni educative, copiii sunt instruiți de către jandarmi privind acordarea primului ajutor și metodele de transportare a persoanei accidentate, dar și cum să alarmeze echipele de salvare în caz de nevoie, precum și evidențierea diferitelor pericole la care se expun pe timpul deplasărilor pe munte, alături de informații cu privire la diferite procedee și tehnici de supraviețuire în mediul montan, precum și orientarea în teren după indicii din natură.

➤ **Rețeaua instituțiilor financiar-bancare:**

- ✓ În orașul Cavnic sunt reprezentate **bănci** de prestigiu, prin sucursale, filiale sau agenții locale, astfel:

CEC BANK, Agenția CAVNIC

Adresa: jud. Maramures, loc. Cavnic, STR. 22 DECEMBRIE BL.5 PARTER,
Detalii Telefon: 0262/295017. Clădirea dispune de un ATM .

*FOTO: Agenția CEC Bank Cavnic
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL*

Sucursala BRD Cavnic

Adresa: Strada 22 Decembrie, nr. 20, Cavnic județul Maramures

Detalii Telefon: 0262-295580, Fax: 0262/295589. Servicii bancare, Western Union, ATM, Exchange.

Clădirea dispune de un ATM .

FOTO: Sucursala BRD Cavnic, Strada 22 Decembrie, nr. 20, Cavnic

Compania Națională LOTERIA ROMANA, agenția 24-14 - str. 22 Decembrie 21, tel. 0262295094

➤ **Rețeaua furnizorilor de utilități:**

În Cavnic sunt reprezentate societăți de distribuție a energiei electrice, apelor române, gazelor naturale, etc., astfel:

SC ELECTRICA FURNIZARE – Casierie, str. 1 Mai 4, tel. 0262295025

SC DISTRIGAZ NORD SA – Punct de lucru

SC VITAL SA – punct de lucru

SC ROMSALSERV SRL – punct de lucru

Compania Națională APELE ROMANE SA - str. Valea Hofului 25, tel. 0262295544

Oficiul Postal - str. 22 Decembrie 7, tel. 0262295203

Oficiul de Telecomunicații - str. 22 Decembrie 27, tel. 0262295300

➤ **Rețeaua instituțiilor de cult:**

Parohia Ortodoxă Cavnic

Parohia Romano - Catholică Cavnic

Lăcașuri de cult ale diferitelor culte religioase reprezentate pe teritoriul orașului Cavnic

➤ **Rețeaua de servicii prestate populației și agenților economici:**

- Servicii de stare civilă S.P.C.L.E.P. Cavnic: Evidența persoanelor - Starea civilă, Str. 22 Decembrie nr.7, Tel: 0262 295393
- Servicii poștale: prin Oficiul poștal al RA Poșta Română, Cavnic
- Servicii Western Union, PayPal, etc
- Magazine specializate și universale:
PROFI LOCO Cavnic, Str. 22 Decembrie, nr.12, Jud. Maramureș
Magazin Ferma zootehnică, Librăria Arcade, Farmacii
Mici magazine de proximitate, vânzare cu amănuntul de bunuri de larg consum și alimentare.
Etc.

FOTO: Rețele de magazine în orașul Cavnic: Magazin Profi, magazine cu produse alimentare

Sursa: foto SC Etolia SRL

Magazine, Sursa: foto SC Etolia SRL

➤ **Locuire**

Condițiile de locuire în spații locative de stat, impuse mării majorității a populației în perioada 1960-1989, constând în locuințe comune, fără dotările necesare funcționării autonome, fără identitate urbanistică și arhitecturală, sunt în schimbare.

Chiar dacă acestea au fost cumpărate de către locatari, Blocurile prezintă o serie de probleme, fiind necesară refacerea fațadelor prin îmbunătățirea plasticii arhitecturale, realizarea de tencuieli și zugrăveli curente, reabilitarea termică a blocurilor.

Datele cu privire la caracteristicile locuirii în zonă au fost furnizate de Direcția de Statistică Județeană Maramureș. Aprecierile generale au ca bază documentară și PUG-urile localităților.

Locuri de joacă pentru copii:

zonele urbane de locuire trebuie să prevadă posibilități de joacă și recreere pentru copii.
Au fost amenajate locuri pentru joacă și relaxare pentru copii, prevăzute cu dotări la standarde actuale.

FOTO: Loc de joacă pentru copii în orașul Cavnic
Sursa: Arhiva FOTO a SC ETOLIA SRL

➤ **Rețele de turism, odihnă și agrement**

În orașul Cavnic funcționează 31 structuri de cazare, totalizând 187 camere cu 423 locuri. Capacitatea de cazare la nivelul zonei turistice Cavnic este următoarea:

<i>Tip unitate</i>	<i>Nume Unitate</i>	<i>Tip categorie</i>	<i>Număr spatii</i>	<i>Număr locuri</i>	<i>Număr autorizatie</i>	<i>Data Emitere Autorizație</i>
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA AZARA	2 STELE	7	14	20008	26.06.2019
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA BRYANNA	3 STELE	6	12	21364	01.10.2020
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA BUCURIILOR	3 STELE	5	10	21505	08.10.2020
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA CALINA	2 STELE	8	16	24451	28.02.2022
HOSTEL	CASA CEZAR	3 STELE	6	17	17839	10.08.2018
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA DEAC	2 STELE	7	14	23873	29.09.2021
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA MAXIMA	3 STELE	12	24	30232	28.07.2021

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CHALET 2B	3 STELE	8	16	22334	23.11.2020
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	LOGOLDA	1 STEA	3	8	22575	18.12.2020
PENSIUNE TURISTICĂ	PENSIUNEA ANA	3 MARGARETE	14	32	30498	05.11.2020
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	SUPERSKI 1	2 STELE	4	11	27694	03.03.2014
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	SUPERSKI 2	2 STELE	4	11	27695	03.03.2014
PENSIUNE TURISTICĂ	ADINA	2 STELE	3	9	9072/5744	18.01.2012
APARTAMENTE DE ÎNCHIRIAT	CASA CETERAȘ	3 STELE	1	4	35078	17.07.2023
APARTAMENTE DE ÎNCHIRIAT	CASA CETERAȘ	3 STELE	1	4	35078	17.07.2023
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA DE OASPEȚI GEO	3 STELE	5	10	22981	14.04.2021
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA FAMILY TIME	1 STEA	3	8	23008	14.04.2021
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA LARISA	2 STELE	3	6	16018	21.10.2011
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	CASA MARI	1 STEA	4	10	29540	marți, 01 Mar, 2016
PENSIUNE TURISTICĂ	CASA ROATA	3 STELE	5	13	25722	joi, 27 Sep, 2012
PENSIUNE TURISTICĂ URBANĂ	CASA-ZAN	2 STELE	4	8	10876/8377	14.11.2011
PENSIUNE TURISTICĂ	COMPLEX SUMMER-TIME	3 STELE	4	10	16561	03.02.2012
PENSIUNE TURISTICĂ	CRISTAL	3 STELE	9	18	17998	31.05.2012
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	EL STEFANO	3 STELE	2	4	16166	marți, 15 Nov, 2011
CABANĂ TURISTICĂ	FILIP	3 STELE	11	27	16587	22.03.2012

CABANĂ TURISTICĂ	PÂRTIILE ICOANEI	2 STELE	6	15	9128/5977	23.10.2017
CAMERE DE ÎNCHIRIAT	ROYAL ALPINE CROWN	3 STELE	10	24	35081	17.07.2023
HOTEL	SUPERSKI	3 STELE	26	57	12622/8680	04.05.2012
CABANĂ TURISTICĂ	SUPERSKI I	2 STELE	2	4	12623/8678	04.05.2012
CABANĂ TURISTICĂ	SUPERSKI I	2 STELE	2	4	26501	marți, 22 Ian, 2013
CABANĂ TURISTICĂ	SUPERSKI II	2 STELE	2	3	12628/8679	04.05.2012

Unități de alimentație publică acreditate:

Tip structura	Denumirea unității	Categoria	Detalii adresa	Nr. Locuri	Nr. Certificat	Data emiterii
RESTAURANT PENSIUNE	CRISTAL	2 STELE	STR. SUIOR, NR. 2A	77	11901	16.ian.12
RESTAURANT PENSIUNE	RESTAURANT ANA	3 STELE	Oraș Cavnic, str. Unirii, nr.3	100	17111	05.11.2020
RESTAURANT-AUTOSERVIRE	SUPERSKI	3 STELE	STR. MARAMURESULUI, NR. 22	130	12708	04.mai.12

Sursa: <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/> iulie 2023

Sunt acreditate 3 unități de alimentație publică, cu un total de 307 locuri.

Lungimea totală a domeniului schiabil, omologat, este de 6.070 m.

PÂRTII DE SCHI OMOLOGATE

	Denumire parte schi	Administrator	Lungime (metri)	Grad de dificultate
9-Feb-06	Icoană 1	Primăria Orașului Cavnic	700	
9-Feb-06	Icoană 2	Primăria Orașului Cavnic	800	
9-Feb-06	Roata	Primăria Orașului Cavnic	1880	
15-Feb-16	Rainer 1	Primăria Orașului Cavnic	540	dificilă
15-Feb-16	Rainer 2	Primăria Orașului Cavnic	640	dificilă
15-Feb-16	Albastră	Primăria Orașului Cavnic	1510	Ușoară
TOTAL			6070	

Sursa: <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>, iulie 2023

FOTO: Pârția de schi Roata- Cavnic, nocturnă
Sursa: Arhiva foto a SC Etolia SRL,

Pârțiile de schi: detalieri

Dezvoltarea în ritm accelerat a domeniului schiabil Cavnic a fost posibil datorită efortului și susținerii de către administrația publică locală a orientării strategice înspre dezvoltarea turismului, cu precădere a turismului centrat pe practicarea sporturilor de iarnă și a turismului hivernal, dar asigurând și alternative pentru sezonul de vară, cu scopul creșterii gradului de ocupare a structurilor turistice:

Situația pârtiilor de schi din zona schiabilă Cavnic s-a modificat simțitor de la an la an, în prezent sunt dezvoltate două perimetre schiabile distincte, administrate în regim privat, **Pârțiile "Roata"** și **Pârțiile „La Icoană”**, infrastructura pârtiilor de schi prezentându-se astfel:

A. Pârțiile "Roata"

Beneficiază de un climat prielnic pentru practicarea sporturilor de iarna (schi, snowboard) până la începutul lunii Aprilie. Fiind pârtii relativ noi și moderne au devenit în ultima perioada cel mai important loc de schiat din nord-vestul României. Pârțiile de schi de la Roata sunt dotate cu trei instalații de teleschi moderne cu posibilitate de acces în sistem handsfree, sunt nivelate la standarde europene și sunt foarte bine întreținute.

Caracteristici ale infrastructurii de practicare a sporturilor de iarnă "Roata":

Pârțiile "Roata" : au o lungime cumulată de 4.570 m, gradul de adresabilitate pe nivele de performanță a schiorilor fiind maxim:

- un traseu pentru începători de 1,9 km, inclinare medie 14%;
- pârtie cu dificultate medie de 2,3 km , inclinare medie 21%;
- o pista de 1,18 km pentru avansați, inclinare medie 33%.

FOTO: Cavnic – Pârția de schi Roata Sursa: Arhiva foto a SC Etolia SRL, 2017

- diferența de nivel „Plecare-Sosire” este de cca 310 m, pârtiile pornesc de la o altitudine de 950 m până la 1260 m, având o înclinare medie de 24%, din care pârtiile ușoare 14%, pârtiile medii 21% și pârtiile grele 33%.
- pârtiile sunt nivelate la sta
- Instalațiile de transport pe cablu prezintă un grad mare de accesibilitate, atât ca preț, cât și ca flexibilitatea programului: Roata 1 intră în funcțiune pentru minim 10 persoane, iar Roata 2 pentru minim 50 de persoane.

Pârțiile „La Icoană”

FOTO: Pârția de schi și Pârția Tubby – Icoana Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

Caracteristici ale infrastructurii de practicare a sporturilor de iarnă "Icoana":

Pârțiile "Icoana" : Pârțiile de ski au o lungime cumulată de 1500 m, gradul de adresabilitate pe nivele de performanță a schiorilor fiind:

- un traseu pentru începători de 700 m , Icoana 4, inclinare medie 10%;
 - pârtie cu dificultate medie de 800 m , inclinare medie 22%;
-
- diferența de nivel „Plecare-Sosire” este de cca 160 m, având o inclinare medie de 22%, din care pârtiile ușoare 10%, pârtiile medii 22%
 - pârtiile sunt nivelate la standarde europene.
 - Icoana 3 dispune de dotările necesare pentru fun park și free style, fiind foarte solicitată de către turiști-practicanți ai sporturilor de iarnă de toate vârstele.
 - Pârțiile sunt dotate cu instalații de transport pe cablu, ratrac, instalație de iluminat nocturnă.

FOTO: Cavnic – Pârția de schi Icoană
Sursa: Arhiva FOTO a SC Etolia SRL

4.2.2.2. Rețele tehnico-edilitare

- **Rețele de distribuție a energiei electrice**

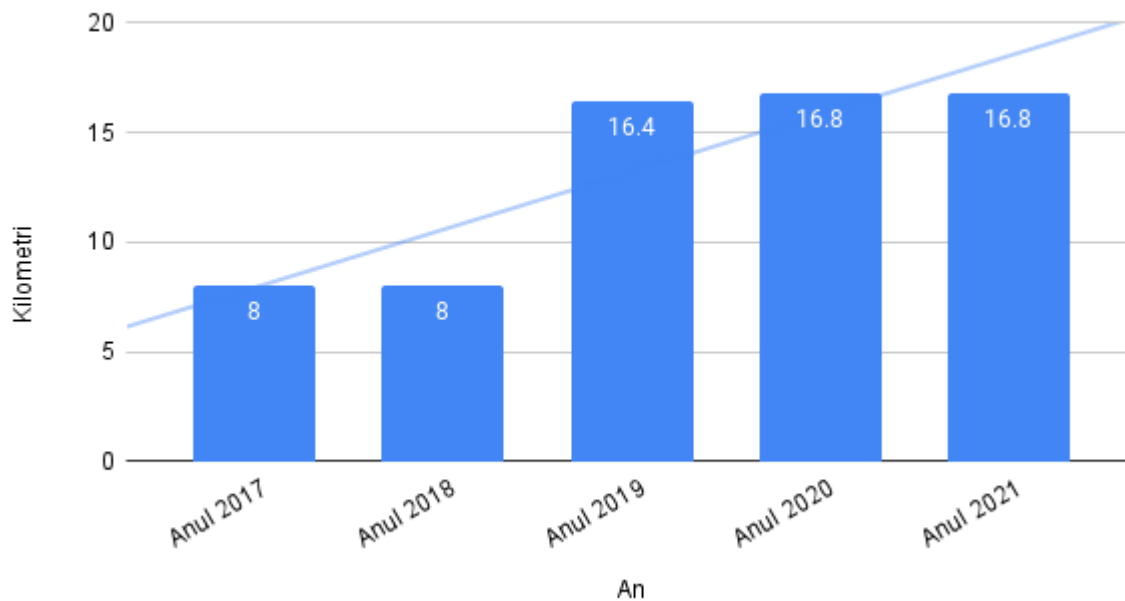
Alimentarea cu energie electrică a Zonei Cavnic se face din surse hidroelectrice MHC prin rețele de transport cu Linii electrice aeriene de înaltă și medie tensiune, de 110 și 220 kv, prin Stația de transformare Baia Mare 3: Baia Mare – Baia Sprie – Cavnic – Sighetul Marmăției și Baia Mare – Baia Sprie – Cavnic – Sârbi – Vișeu de Sus – Borșa, prin Stațiile și Posturile de transformare pentru rețelele locale de joasă tensiune (Cavnic Roata și Tocila), prin rețele LEA și LES de 0,4 kv. Rețelele electrice și PT urile au în multe situații durata de viață depășită, ceea ce necesită lucrări de înlocuire sau reparații.

- **Rețele de distribuție a apei potabile**

În orașul Cavnic, rețeaua de distribuție a apei potabile acoperă cca 50 % di suprafața orașului; lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă este de 16,8 km, capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile total fiind de 4130 mc/zi asigurând distribuția unei cantități totale de 90 mii mc apă potabilă, din care pentru uz casnic 80 mii mc, iar diferența, pentru uz public. Pe lângă rețeaua publică, există rețele private de captare și distribuție care deservesc câteva străzi. Rețeaua publică a fost construită în anii 1960-1964 și extinsă în anii 1992-1994 și 2018-2019.

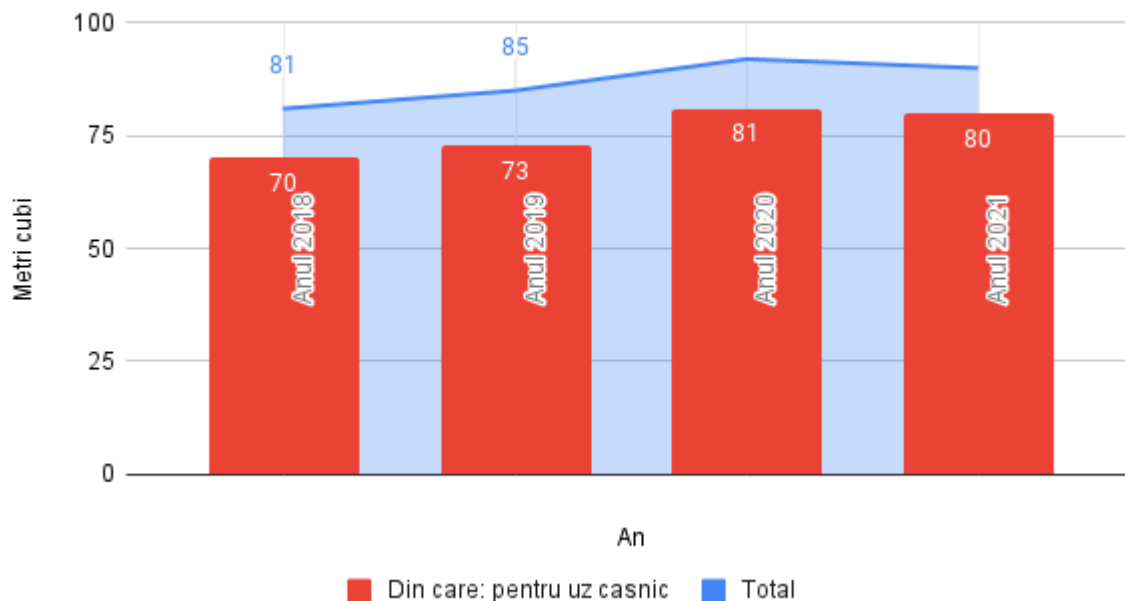
<i>Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile</i>	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Metri cubi pe zi	4130	4130	4130	4130	4130

Lungimea totala a rețelei simple de distributie a apei potabile

<i>Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor</i>					
	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Total	77	81	85	92	90
din care: pentru uz casnic	70	70	73	81	80

Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor

Asigurarea cu apă a orașului Cavnic este asigurată prin sistem centralizat de distribuție, dar alimentarea cu apă nu este suficientă în raport cu numărul de consumatori, de asemenea din punct de vedere calitativ vechimea rețelelor de distribuție provoacă pierderi mari de apă potabilă, ceea ce impune realizarea unui program de reabilitare și optimizare a sistemului actual

de alimentare și distribuție cu apă potabilă. La nivel de localitate situația este următoarea: sursa de alimentare: ape subterane: Izvoarele Roata și Lighet; ape de suprafață: râurile Berbincioara, Valea Albă, Valea Șuilor. Stocarea apei se face în 5 rezervoare cu o capacitate de înmagazinare de 650 m³.

Din analiza principalelor elemente care condiționează dezvoltarea infrastructurii tehnice în domeniul hidro-edilitar se evidențiază următoarele disfuncționalități:

- disfuncționalități în asigurarea necesarului de apă la sursele actuale ale sistemelor centralizate;
 - disfuncționalități în asigurarea distribuției apei potabile către consumatori, în general în mediul urban, ca urmare a stării de viabilitate depășită. Efectele imediate fiind calitatea necorespunzătoare a apei care ajunge la consumatori precum și pierderile de apă tratată din rețea ceea ce duce la creșterea nejustificată a costurilor pentru apa consumată.
- **Rețele de canalizare:** În ceea ce privește sistemul de canalizare, orașul Cavnic dispune de un sistem divizor de canalizare a apelor uzate, cu un debit instalat de 17,2 l/s, care cuprinde 12,9 km lungime rețea, iar debitul stației de epurare este de 868 mii mc/zi;

Capacitatea stației de epurare are și funcționează numai cu o treaptă mecanică, randamentul stației este de 60 %.

Canalizarea apelor uzate și tratarea acestora prin stația de epurare sunt nesatisfăcătoare. Lungimea rețelei de canalizare a apelor reziduale este insuficientă (12.9 km) atât în comparație cu lungimea rețelelor existente de distribuție a apei (16,8 km) cât și cu cea a rețelei stradale existente. Stația de epurare funcționează cu sisteme neperformante.

La nivel de localitate situația canalizării și epurării apelor uzate prezintă următoarele disfuncționalități:

- disfuncționalități în canalizarea apelor uzate menajere, ca urmare a gradului redus de echipare a străzilor cu astfel de rețele, dar și a depășirii stării de viabilitate a rețelelor de canalizare existente.
- disfuncționalități în epurarea apelor uzate, ca urmare a existenței stațiilor de epurare cu tehnologie depășită sau neadecvată condițiilor de calitate impuse precum și lipsei acestor stații în toate localitățile din mediul rural. Eliminarea acestor probleme impune elaborarea unor studii de fezabilitate, care vor prezenta soluții optime atât din punct de vedere tehnic cât și economic.

An de referință: 2022

Indicator	Detalii	UM	cantitate
GOS104A - Lungimea străzilor orășenești		Kilometri	40,00
GOS105A - Lungimea străzilor orășenești modernizate		Kilometri	28,00
GOS106B - Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile		Kilometri	16,8
GOS107A - Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile		Metri cubi pe zi	4130,00
GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor	Destinația apei distribuite - Total	Mii metri cubi	90,00
GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor	Destinația apei distribuite - Din care: pentru uz casnic	Mii metri cubi	80,00
GOS110A - Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare		Kilometri	12,900
GOS116A - Lungimea totală a		Kilometri	44,90

conductelor de distribuție a gazelor			
GOS118A - Gaze naturale distribuite, după destinație	Destinația gazelor naturale distribuite - Total	Mii metri cubi	1526,00
GOS118A - Gaze naturale distribuite, după destinație	Destinația gazelor naturale distribuite - Din care: pentru uz casnic	Mii metri cubi	1203,00

Sursa: fișa localității, INSSE, Tempo on line, iul 2023

- **Rețelele de distribuire a gazului metan** sunt în lungime totală de 44,9 km, Se remarcă gradul mare de contorizare individuală a consumului casnic.

Alimentare cu energie termică și gaze naturale

Asigurarea energiei termice necesare încălzirii și preparării apei calde de consum menajer se realizează atât în sistem centralizat cât și în sistem individual, cu sobe cu lemne, cărbuni și gaze naturale.

La Cavnic prepararea energiei termice în sistem centralizat se realizează cu centrale ce funcționează cu CLU. Deoarece energia termică livrată consumatorilor este nesatisfăcătoare atât din punct de vedere al cantității recepționate cât și al programului de furnizare, datorită aspectelor specifice administrative, tehnice și financiare existente, la nivelul acestor localități au apărut următoarele probleme: consumatorii nu mai acceptă sistemul centralizat de furnizare a energiei termice; restanțe mari la încasarea taxelor comunale; uzura avansată a instalațiilor de încălzire din clădirile de locuit; calitatea proastă a combustibilului lichid; imposibilitatea asigurării fondurilor pentru constituirea stocurilor de combustibil lichid în perioada de vară și furnizarea cu întârziere de 2-3 luni a comenzilor de combustibil; uzura avansată a instalațiilor de producere și transport a energiei termice (instalații vechi, depășite, cu randament scăzut; canale termice prost executate, neîntreținute, inundate cu ape meteorice sau canalizări defectuoase); starea tehnică precară a centralelor termice.

O importantă disfuncționalitate la nivelul construcțiilor de locuințe și dotărilor social-edilitare o reprezintă proasta izolare termică a clădirilor, în special a celor realizate înainte de 1990; rezistența termică a închiderilor perimetrare a acestor construcții are valori mult sub cele stabilite prin normativele în vigoare ceea ce duce la un consum mare de energie necesară pentru încălzirea lor.

Din aceste cauze s-a renunțat într-o bună măsură la alimentarea cu energie termică în sistem centralizat, fiind înlocuită cu alimentarea cu căldură în sistem individual, în special cu centrale termice de apartament, funcționând cu gaze naturale.

Privind alimentarea cu gaze naturale: se realizează din Sistemul Național de distribuție prin intermediul următoarelor magistrale de transport gaze naturale de presiune înaltă care traversează județul pe direcțiile :

- Dej – Târgu Lăpuș – Baia Mare – Satu Mare – \varnothing 12³/₄" ;
- Dej – Valea Chioarului – Satulung – Satu Mare - \varnothing 12" .

Din aceste conducte sunt alimentate cu gaze naturale localitățile urbane Baia Mare, Baia Sprie, **Cavnic**, precum și comunele Tăuții Măgheruș și Șisești. Prin intermediul stațiilor de reglare măsurare predare (SRMP), care transformă presiunea gazelor de la înaltă la medie presiune, în zona localităților mai sus amintite a fost realizată o vastă rețea de conducte de medie presiune care leagă aceste localități. Există stații de reglare măsurare SRM, care transformă presiunea gazelor de la medie la redusă presiune (necesară pentru consumatorii casnici) în localitățile Baia Mare, Baia Sprie, **Cavnic**, Tăuții Măgheruș, Tăuții de Sus, Satu Nou de Sus.

Orașul Cavnic este alimentat cu gaze naturale prin intermediul a două conducte de medie presiune: conducta de medie presiune de la Baia Mare, respectiv conducta de medie presiune ($\varnothing 8''$) de la SRMP Lăscaia.

Se remarcă astfel, că ponderea rețelelor de gaze se află în partea de sud – vest a zonei studiate. Sunt însă și consumatori casnici la care încălzirea se realizează local, cu sobe cu combustibil solid (lemne și cărbuni) sau cu centrale termice individuale ce funcționează cu combustibil lichid ușor (CLU).

Față de folosirea combustibilului solid sau lichid, folosirea gazelor naturale prezintă numeroase avantaje, cum ar fi: creșterea gradului de confort al dotărilor și locuințelor, comoditatea utilizării, reducerea numărului de puncte de foc, posibilitatea preparării apei calde menajere, prepararea hranei, cu protejarea în paralel a mediului construit și natural prin reducerea pericolului de incendii în zonă și prin stoparea tăierii pădurilor pentru lemne de foc. Datorită avantajelor pe care le prezintă, alimentarea cu gaze naturale creează posibilitatea dezvoltării activităților economice și turistice în zonele respective

În orașul Cavnic au fost derulate proiecte de investiții în sectorul alimentare cu gaze naturale, cum este proiectul „Introducerea gaz metan în Orașul Cavnic 1996 – 2000.”

Prin proiect a fost realizată rețeaua de aducțiune și rețeaua de distribuție gaz metan în orașul Cavnic, inițial pe o lungime de 44,3 km, cca. 1950 de gospodării deservite 95% din total, populație deservită 5250 persoane 96,08% din total.

Orașul Cavnic a avut rol de solicitant, beneficiar, lucrările din proiect având o valoare de cca. 29.000.000 mii lei. Sursa de finanțare a fost de la Bugetul de stat, Compania Națională REMIN SA (10.150.000 mii lei), Buget CL Cavnic, populație 2.500.000 mii lei și agenți economici 1.000.000 mii lei.

4.2.2.3. Infrastructura de transport și comunicație

◆ Căi de comunicații

• Căi rutiere

Infrastructura de transport rutier este reprezentată de **căi rutiere după cum urmează:** Pentru transportul rutier, orașul Cavnic dispune de 49 km rețea stradală, 5,5 km asfalt, bandă îngustă în stare bună, 43,5 km drum pietruit în stare nesatisfăcătoare.

Drumurile forestiere în lungime de cca 35 km au pe lângă funcțiunea declarată și sarcina de a face legătura cu zona turistică, motiv pentru care amenajarea lor este importantă în vederea dezvoltării turismului.

Ca și căi de acces la drumurile europene, naționale, județene, orașul Cavnic este situat la 30 km de drumul național și european, la 20 km de drumul național DN 18, ce face legătura între Baia Mare și Cluj Napoca; și la 0 km de drumul prin DJ 109F: Sighetu Marmăției– Cavnic;

Sursa: Rețeaua de drumuri județene din județul MARAMUREȘ
-extras Hotărârea Guvernului nr. 540 / 2000

Nr. crt.	Denumirea drumului	Traseul drumului	Poziția kilometrică Lungimea reală		
			Origine	Destinație	
6.	DJ 109 F	Lim Jud SALAJ – Baba – Drăghia – Coroieni – Vălenii Lăpușului – Răzoare – Târgu Lăpuș – Dămăcușeni – Rogoz – Lăpuș – Băiuț – Cavnic – Budești – Ocna Șugatag – Ferești (DN 18)	10+367	100+937	90,210 km
28	DJ 184	Baia Sprie (DN 18) – Șișești – Dănești – Șurdești – Cavnic (DJ 109F)	0+000	22+578	22,578 km

Foto: Drum spre Cavnic DJ 184, Sursa: SC Etolia SRL

Orașul Cavnic nu are tramă stradală formată, singura arteră de circulație principală a orașului este drumul județean DJ 184, drum modernizat, în stare bună, din care s-au realizat accese modernizate spre ansamblurile de locuințe. Starea drumurilor este în general satisfăcătoare, dar necesită modernizarea și lărgirea căilor de rulare, amenajarea gurilor pluviale, rigolelor și podețelor, a trotuarelor și locurilor de refugiu. Modernizarea rețelelor stradale, modernizarea aleilor pietonale din oraș, construirea de alei pietonale pe străzile ce vor fi asfaltate, reprezintă, deci, o necesitate.

În unele zone cu locuințe individuale accesul se face pe străzi nemodernizate, iar în locurile cu pante mari, numai pietonal, pe poteci/cărări. Lungimea arterelor orașenești este de

39 km, din care modernizate sunt doar 28 km. În localitatea Cavnic exista o Filială de execuție și întreținere a Direcției de Drumuri ale Județului Maramureș.

Transportul interurban este asigurat de către SC Imperativ SRL respectiv Fântâna Stanchii, având curse regulate în fiecare zi a săptămânii. Sunt asigurate curse spre și dinspre Baia Mare.

Căi ferate

Pentru transportul feroviar de marfă și călători Orașul Cavnic nu dispune de stație de călători și de marfă; cea mai apropiată stație de cale ferată este la 30 km de Cavnic, la Baia Mare.

- **Căi aeriene**

Transportul aerian: Orașul Cavnic nu dispune de aeroport propriu, dar prezintă relație de acces servicii de transport aerian prin Aeroportul Baia Mare (Tăuții Măgherauș).

Aeroportul, situat la o distanță de 42 km de centrul orașului Cavnic (în orașul Tăuții Măgherauș), este folosit în traficul intern de călători și mărfuri. Lucrările de modernizare a întregii aerogări, începute din anul 1996, au deschis posibilitatea utilizării în traficul aerian începând cu anul 2008 a relației „trafic internațional”. Aeroportul este în proces de modernizare și de extindere a direcțiilor de destinație. Există doi operatori aerieni în zonă: TAROM (cu destinația București) și HiSky (cu destinația Milano, Paris și Londra), cu mențiunea că există și zboruri charter sau sezoniere (de ex. destinații turistice vara)

4.2.2.4. Rețele de poștă și telefonie

În domeniul **telecomunicațiilor** în orașul Cavnic funcționează o centrală de telefonie fixă sistem digital, s-au înlocuit traseele uzate cu sisteme moderne și s-a asigurat preluarea abonaților din centralele analogice în cele digitale.

Rețelele de telefonie mobilă au acoperire în zona Cavnic și sunt în curs de extindere

Există de asemenea 4 rețele de telefonie mobilă (Orange, Vodafone, Telekom, RDS&RCS) precum și rețea de Internet prin cablu.

Toate rețelele asigură transport de date, accesul la Internet fiind asigurat atât prin serviciile de date mobile cât și prin rețele de cablu.

La ora actuală sunt asigurate servicii acces Internet de tip hot spot și acces WI-FI în zona turistică Icoană și Roata.

4.2.3. Analiza mediului economic și de afaceri

- **Potențialul economic**

- **Structura mediului de afaceri :**

- Numărul și structura agenților economici din Orașul Cavnic

În orașul Cavnic sunt activi și înregistrați un număr de 88 agenți economici¹¹, care la nivelul anului 2022 au cumulat o cifră de afaceri de 113,2 milioane lei (25,7 milioane euro):

Nr.crt.	Denumire operator economic	Adresa
1.	SC SINDBAD	1 Mai 11/15
2.	CNLR(loteria romana)	Str. 22 Decembrie
3.	BALERINI	1 Mai D18/11
4.	IF COZMA ANTONELA	Independentei, 26
5.	MARGARETT SALON	V.Lucaciu 2b/20
6.	FRESS RESTO	str.22 Decembrie nr. 20
7.	FARMACIA GALENUS	22 Decembrie
8.	LES EMILIA	22 DECEMBRIE 2A
9.	CASIM BEAUTY	22 DECEMBRIE
10.	C.P.G TUR	Mihai Eminescu 86
11.	INTELLIGENT PACK	CAVNIC
12.	EDWARDLORD	UZINEI 3
13.	PROFI ROM	CALEA SEVER 31
14.	COAFOR KATY	22 Decembrie 17A
15.	ABA FLOR	Depozitelor 5
16.	ILIES LAMAITA	MGOSA 10 A
17.	MARC COZMUTA	22 Decembrie 19
18.	LIAFARM SRL	Crângului, nr.25
19.	KOVACS VASILE II	22 DECEMBRIE 1 B
20.	DUNAV PROD	BAIA SPRIE 12
21.	ZAN DOINAI	CIREȘULUI 10
22.	COSTENIUC FLORIN PFA	ELIBERARII 36
23.	CETERAS MILENA II	ELIBERARII 49
24.	ONISA VIORICA II	FERASTRAU 6
25.	GAVCOM SRL	DEMOCRATIEI 9B
26.	CEZAROM SRL	22 DECEMBRIE 23
27.	CALTEA MARINELA II	INDEPENDENTEI 1
28.	ARHIMEDES	INDEPENDENTEI 22
29.	STAIMS COM SRL	GRANICERILOR 7A/97A
30.	POPESCU EMIL II	DIAMANTULUI 8
31.	MITIONII	Maramureșului 15A
32.	MITIONI	VICTORIEI 22
33.	BALOG LORENA II	VICTORIEI 9

¹¹ Sursa: Primăria orașului Cavnic, iulie 2023

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

34.	EL STEFANO	VICTORIEI NR. 11A
35.	NELAMA COM	ZMEUREI 13
36.	INTERPRESS MARICOM	1 MAI3/6
37.	POP VERES ERIKA	POMILOR 1A
38.	CAMPAN Valentina II	22 DECEMBRIE 10
39.	TEHNO INAPTIC	BERBINCIOARA 11
40.	MEZZOVIA SRL	Maramures, Nr. 22
41.	ZINVELIU LEON II	SUIOR 5
42.	Lina Cristina PFA	V LUCACIU 7/23
43.	Rares Magic srl	Icoana
44.	AHAZIA SRL	RAZOARE, STR PRINC. 251/A
45.	SORELIV srl	Cavnic, Pinului 1
46.	BRYABA GREGORIANA SRL	CAVNIC
47.	BRYABA GREGORIANA SRL	CAVNIC
48.	SABLARE RAPIDA	CAVNIC
49.	CASA DAUBNER	Cavnic
50.	ICOANA SERV SRL	CAVNIC
51.	ICOANA CAVNIC SRL	CAVNIC
52.	WINTER EVENTS SRL	CAVNIC
53.	II SLEZINGER EMANUELA	CAVNIC
54.	MURESAN PETRONELA PFA	Cavnic
55.	MY SPACE SRL	CAVNIC
56.	ACZ GROUP(REST. MINA)	CAVNIC
57.	ILIES IULIANA II	CAVNIC
58.	ZEVE MENESTYS	CAVNIC
59.	IONITA VASILE II	CAVNIC
60.	HALIFAX SRL	CAVNIC
61.	CETERAS IULIA II	CAVNIC
62.	DEAC ELISA PFA	CAVNIC
63.	TEGLAS ANCUA PFA	CAVNIC
64.	SZABO VASUT CRISTIAN	CAVNIC
65.	SAVIANU ANGELICA II	CAVNIC
66.	RAFJASCRI SRL	CAVNIC
67.	LOREDAN S HOUSE SRL	CAVNIC
68.	NERCOM SRL	CAVNIC
69.	DKM KRIA SISTEM SRL	CAVNIC
70.	AMOLED GSM SRL	CAVNIC
71.	BIA ROGO SHOP	STR. 22 Decembrie nr. 9
72.	BIRKING GROUP SRL	str. Decembrie, nr.2 , ap 28
73.	GALALUX BIA SRL	22 Decembrie nr. 10, ap 6
74.	ARBUROM SRL	CAVNIC
75.	BOGNOVSCHI DANIELA	CAVNIC
76.	JVI IMPEX SRL	Cavnic
77.	CASYA FASHION SRL	CAVNIC
78.	SC CLADIDAV SRL	Baia Mare
79.	BUSSINES &ACCOUNTING	CAVNIC

80.	COSTINAR ADINA II	CAVNIC
81.	MIRON VIOREL CIPRIAN II	CAVNIC
82.	BOREAL BLUE WASH	CAVNIC
83.	CAD.CAM DENTAL ARHITECTURE SRL	CAVNIC
84.	DENISNORBERT SRL	CAVNIC
85.	VASI&LENAPROD SRL	BARSANA
86.	ELEKES DIANA PFA	CAVNIC
87.	GEOPROIECT	CAVNIC
88.	CHESELI ZAHARIA BIANCA PFA	CAVNIC

Structura pe domenii de activitate precum și cifra de afaceri înregistrată este redată în continuare, ultimul an de referință cu date publice oficiale fiind 2022.

Lista domenii

1. CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri
20,2 milioane lei (4,6 milioane euro)
2. CAEN: 4673 - Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare
13,9 milioane lei (3,2 milioane euro)
3. CAEN: 2511 - Fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice
12,1 milioane lei (2,7 milioane euro)
3. CAEN: 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
11,1 milioane lei (2,5 milioane euro)
4. CAEN: 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
8,9 milioane lei (2 milioane euro)
5. CAEN: 1061 - Fabricarea produselor de morărit
8,6 milioane lei (1,9 milioane euro)
7. CAEN: 4334 - Lucrări de vopsitorie, zugrăveli și montări de geamuri
7,6 milioane lei (1,7 milioane euro)
8. CAEN: 4752 - Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și a celor pentru vopsit, în magazine specializate
5,6 milioane lei (1,3 milioane euro)
9. CAEN: 1721 - Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton
5,2 milioane lei (1,2 milioane euro)
10. CAEN: 4322 - Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat
4,9 milioane lei (1,1 milioane euro)

➤ **Potențialul economic pe domenii : Structura activităților**

• **Agricultura**

Potențialul agricol al zonei Cavnic, o zonă cu relief predominant muntos și înalt colinar, cu climă favorizantă hibernală, este reprezentat de acele activități care nu necesită condiții pedo-climatice speciale de derulare. Așezarea Cavnicului pe o vale îngustă, de-o parte și de alta a Văii Cavnicului, pe o lungime de cca 11 km, doar cu puține excepții ramificat pe văi laterale, face ca și suprafața de teren în proprietate pe cap de locuitor să fie mică, sub 0,5 ha / loc, improprie culturilor agricole.

Din totalul suprafeței agricole, 98% este ocupat de pășuni și fânețe, doar 3% fiind teren arabil.

Din suprafața cultivată, cea mai mare parte o reprezintă cultura cartofilor, suprafețe mici fiind destinate culturilor de porumb și cultivării legumelor.

- ORAȘUL CAVNIC -					
Suprafața agricolă utilizată - hectare		Exploatații agricole - număr		Efective de animale - capete/număr familii	
Total	201.68	Total	231	Bovine	7
Teren arabil	4.95	Mixte	26	Ovine	219
Grădini familiale	0.04	Vegetale	205	Caprine	150
Pășuni și fânețe permanente	196.69	Animale	0	Porcine	33
Culturi permanente	0			Păsări	80
Sere și solarii	0			Familii de albine	0

• **Silvicultura:**

Ca predominantă a reliefului montan, Cavnicul este o zonă privilegiată din punct de vedere al vegetației de tip alpin, pădurile ocupând o pondere semnificativă, alături de terenurile ocupate cu arbuști, pășuni și fânețe, precum și o diversitate a ecosistemelor zonelor umede de variate tipuri, lacuri, bălți, mlaștini, izvoare minerale s.a.

Datorită diferențelor de nivel însemnate și după suprafețele ocupate, se găsesc mai multe etaje de vegetație: Etajul pășunilor subalpine cu diferite specii de păiuș, ienuperi, Etajul pădurilor de conifere și foioase cu fagi și la o altitudine mai mică cu stejari amestecate cu păduri de paltini și mesteceni.

Cavnicul este o unitate administrativ teritorială a cărei suprafață este acoperită mai mult de jumătate cu fond forestier. Pe teritoriul orașului Cavnic acționează Ocoalele silvice:

- **Baia Sprie** : U.P. Chiuzbaia 2975 ha – loc. Baia Sprie ;U.P.Baia Sprie 1799 ha – loc. Baia Sprie ;**U.P. Cavnic 3020 ha – loc. Cavnic**, Copalnic – Mănăștur, Șisești; U.P. Dumbrăvița 2509 ha – Dumbrăvița, Șisești, Remetea, Săcălășeni, Coaș, Copalnic – Mănăștur, Groși.U.P.
- **Tg. Lăpuș – zona Cavnic** : U.P. V. Plopiș 2115 ha (**Primăria Cavnic**, Primăria Copalnic, locuitori din satele Plopiș și Șurdești);U.P. Bloaja 2063.3 ha

Ponderea cea mai mare a arboretului în fondul silvic pe zona Cavnic o reprezintă pădurile de foioase, urmare de esențele de rășinoase,.

Din totalul suprafeței împădurite, doar o mică pondere se află în proprietate privată, respectiv în composesorate, cea mai mare parte fiind în proprietatea ocoalelor silvice.

Conform fișei localității (2022) avem următoarele suprafețe:

AGR101B - Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe forme de proprietate	Mod de folosință pentru suprafața agricolă - Paduri și alta vegetație forestiera	Forme de proprietate - Total	Hectare	1488,00
AGR101B - Suprafața fondului funciar după modul de folosință, pe forme de proprietate	Mod de folosință pentru suprafața agricolă - Paduri și alta vegetație forestiera	Forme de proprietate - Proprietate privată	Hectare	695,00

Potențialul cinegetic : ca fond de vânătoare, pe teritoriul Ocolului Silvic Tg. Lăpuș – zona Cavnic: U.P. IV – V se vânează căpriorul, cerbul, ursul, mistrețul și secundar: vulpe, lup, iepure;

Potențialul piscicol : fondul piscicol ce populează Ocolul Silvic Baia Sprie se găsește la Chiuzbaia pe Lacul Limpede și pe Lacul Bodi, celelalte ape fiind poluate din cauza mineritului ; în Ocolul Silvic Tg. Lăpuș – zona Cavnic fondul piscicol este reprezentat prin Valea Blojii, afluent al râului Cavnic, apă repede, limpede și rece de munte, care se pretează la popularea cu păstrăv.

Potențialul eco-bio-natural: exploatarea și valorificarea fructelor de pădure și ciupercilor.

- **Industria**

Orașul Cavnic este un oraș cu un prestigios istoric industrial, secole de istorie a mineritului, centrat pe exploatarea și prelucrarea a minereurilor neferoase, punându-și o puternică amprentă asupra dezvoltării socio-economice locale și zonale. Produsele ce erau oferite de compania minieră erau : concentratele de plumb, concentratele de zinc, concentratele mixte (plumb + zinc), concentratele de cupru, multe dintre ele exploatare la Cavnic.

Perimetrul Cavnic fiind situat într-o zonă puternic afectată de șomaj, zonă tradițional minieră, declarată “zonă defavorizată”, constrângerile generate de situația socio-economică locală au produs dezechilibre în sfera ocupațională, cu posibilități reduse de reabsorbție a forței de muncă excedentare existente în zonă.

Prin închiderea perimetrelor miniere din zona Cavnic, foștii angajați sunt forțați de situație să identifice sfere de activitate pe care să se poată replea fie ca deschidere a unei afaceri proprii, fie pentru a se reprofila profesional ca angajați.

Din acest punct de vedere, potențialul industrial al Cavnicului permite dezvoltarea mai multor sectoare industriale.

Cu toate că tradițional ponderea cea mai mare au avut-o industriile legate de exploatarea minereurilor, gradul de complexitate a activității industriale a crescut, s-a diversificat, în zonă apărând provocări și oportunități noi, care au determinat și apariția unor ramuri ale industriei

prelucrătoare, mica industrie alimentară de industrializare a cărnii și produse de panificație, confecții și prelucrare a lemnului (confecțiile metalice și prelucrarea metalelor reprezintă cea mai mare concentrare din județ, 8,5%

Concluzii:

- industriile miniere au jucat timp prea îndelungat rolul de industrii monocolor zonale, ceea ce a imprimat comunităților și economiilor locale același caracter, fenomen extrem de greu de contracarat în perioade scurte de timp.
- diversificarea activităților industriale în perimetrele miniere s-a realizat, ceea ce face ca rata șomajului să fie în Cavnic de 0,3%;
- presiune majoră asupra comunităților locale în absența unor programe coerente de acompaniere socio-economică pentru diversificarea activităților economice și identificarea unor motoare de competitivitate locală;
- modificarea ponderii activităților economice înspre sfera serviciilor și turismului, șansă majoră de relansare economică la nivelul zonei Cavnic.

- reabilitarea pășunilor montane și ameliorarea raselor de animale specifice zonei și cu tradiție locală, pentru a asigura surse de materii prime de industrie alimentară cu specific local, prin valorificarea produselor din gospodăriile localnicilor, ca mici producători.
- dezvoltarea microindustriilor de prelucrare a laptelui, a cărnii și pieilor, la nivel local;
- încurajarea inițiativelor investitorilor locali, de îmbuteliere a apelor minerale pentru consum, resursă locală;
- susținerea activităților de colectare și prelucrare a fructelor de pădure și a ciupercilor, ca valorificare superioară a unei importante resurse locale, cu desfacere inclusiv în sectorul turism;
- încurajarea prelucrării superioare a lemnului, inclusiv pentru fabricarea de binale, tâmplărie pentru construcții, mobilier de grădină, mobilier de interior, sector care se estimează că va avea desfacere în perspectiva apropiată, de dezvoltare a zonei turistice Cavnic, dar cu respect pentru protecția durabilă a mediului și a resurselor;
- atragerea investitorilor în industrie și activități productive
- etc.

➤ Construcțiile

Indicatorii care relevă volumul de locuințe existent și indicatorii care se referă la calitatea locuirii, sunt redați în continuare :

Locuințe existente la sfarsitul anului pe forme de proprietate	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	1944	1945	1946	1949	1951
Proprietate publica	17	17	16	16	16
Proprietate privata	1927	1928	1930	1933	1935

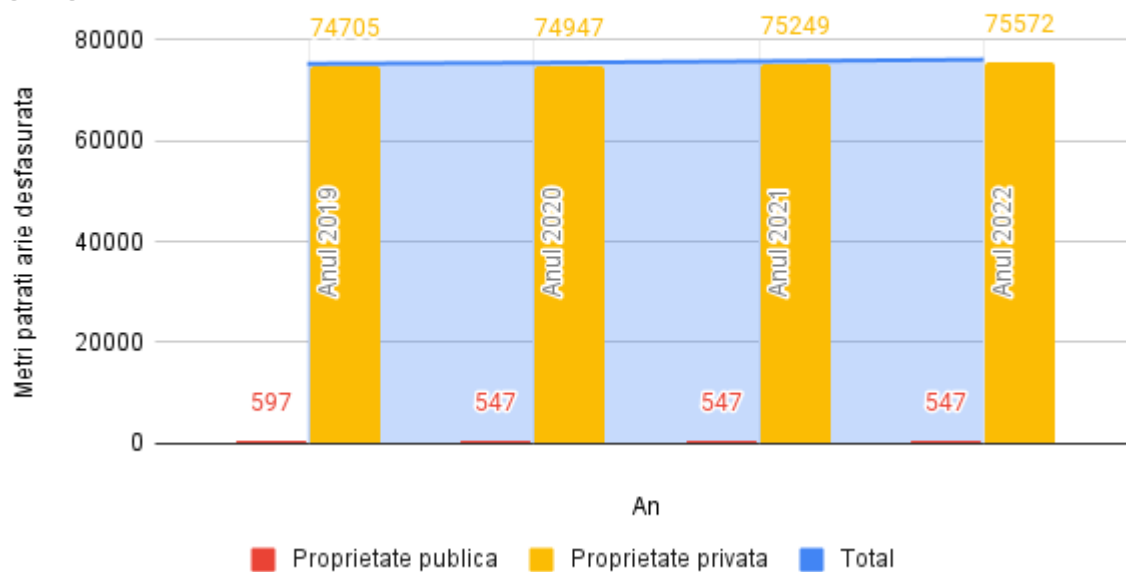
Locuințe existente la sfarsitul anului pe forme de proprietate

Sursa INSSE temponline, interogare iulie 2023

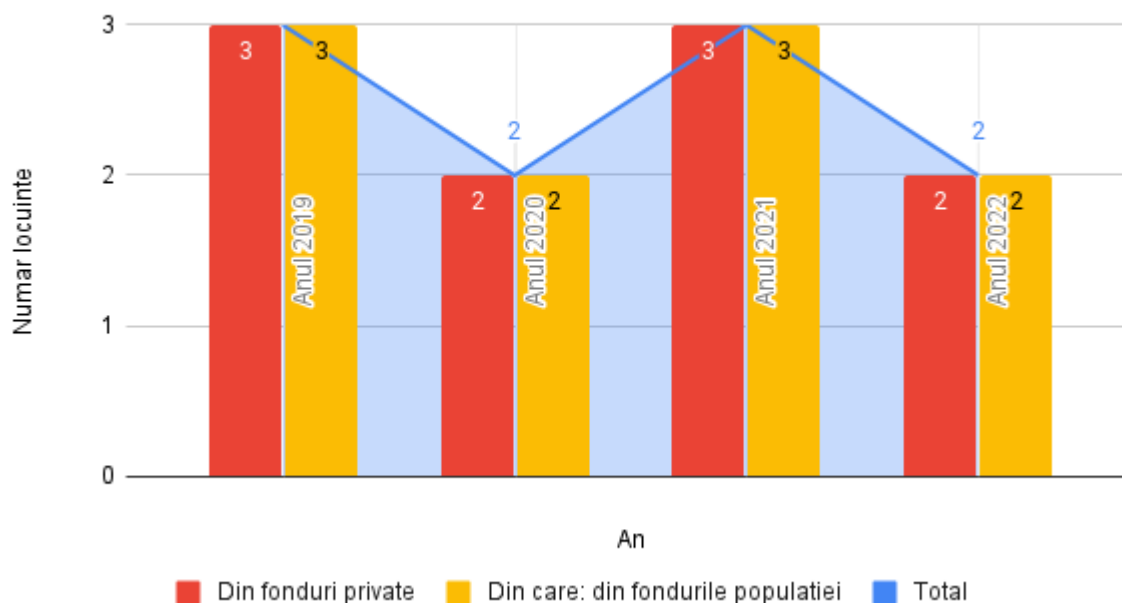
Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului pe forme de proprietate,	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	75138	75302	75494	75796	76119
Proprietate publica	597	597	547	547	547
Proprietate privata	74541	74705	74947	75249	75572

Suprafata locuabila existenta la sfarsitul anului pe forme de proprietate

Locuințe terminate în cursul anului pe surse de finanțare	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	2	3	2	3	2
Din fonduri private	2	3	2	3	2
Din care: din fondurile populației	2	3	2	3	2

Locuințe terminate în cursul anului pe surse de finanțare

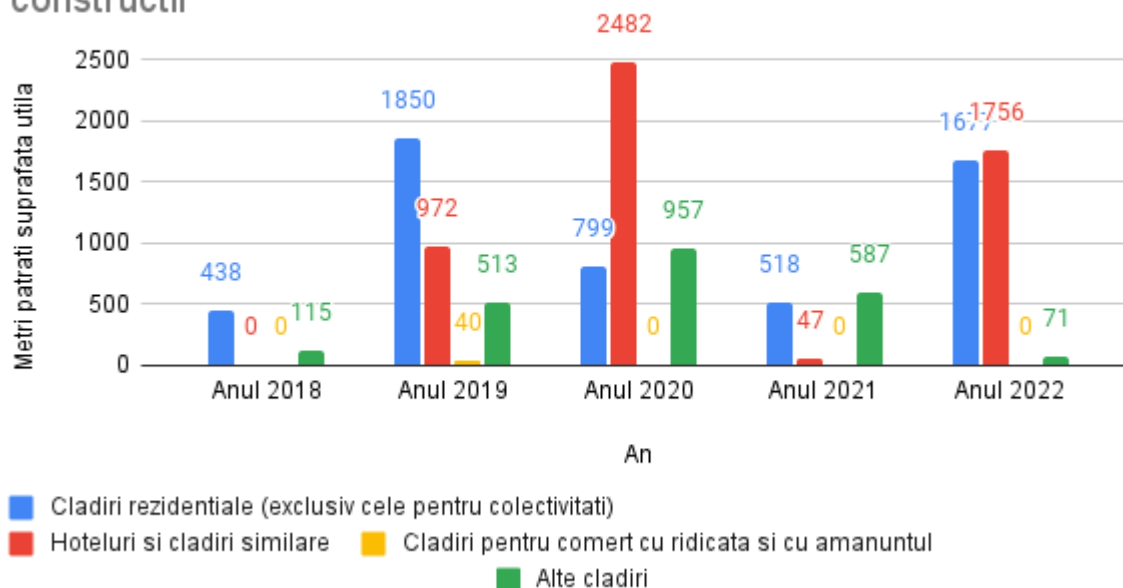

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri pe tipuri de construcții Metri pătrați suprafață utilă	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
	Clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități) Hoteluri și clădiri similare	438	1850	799	518
Clădiri pentru comerț cu ridicata și cu amănuntul Alte clădiri	0	40	0	0	0
	115	513	957	587	71

Condițiile de locuire în spații locative de stat, impuse mării majorități a populației în perioada 1960-1989, constând în locuințe comune, fără dotările necesare funcționării autonome, fără identitate urbanistică și arhitecturală, sunt în schimbare.

Chiar dacă acestea au fost cumpărate de către locatari, blocurile prezintă o serie de probleme, fiind necesară refacerea fațadelor prin îmbunătățirea plasticii arhitecturale, realizarea de tencuieli și zugrăveli curente, reabilitarea termică a blocurilor, refacerea instalațiilor și eficientizarea termică ..

Autorizații de construire eliberate pentru cladiri pe tipuri de construcții

Evoluția indicatorilor de locuire pe perioada 2018 – 2022 demonstrează o ușoară creștere a dezvoltării investițiilor imobiliare în acest interval cu un recul în 2021 datorat pandemiei COVID 19.

Indicatorii de locuire sunt în multe abordări adevărate barometre publice de evaluare și apreciere a Calității vieții - concept multidimensional, analizele empirice din sociologie luând în considerare domeniile vieții prin care sunt ilustrate condițiile în care trăiesc indivizii, în diverse contexte sociale. Deși are loc o diversificare a temelor de cercetare, ies în evidență articole care tratează global calitatea vieții; articole care se concentrează pe componenta obiectivă a bunăstării, standardului de viață, fiind continuate demersurile de construcție a metodologiilor normative de stabilire a nivelului de trai; analizele sectoriale, cele mai des întâlnite fiind temele care discută probleme precum **locuirea, educația, sănătatea**.

Influența mediului locuit asupra calității vieții se referă la aspecte precum dreptul la locuire și fenomenul excluderii de la o locuire adecvată, situația zonelor precare de locuire în contextul concentrării teritoriale a sărăciei și a problemelor locative precum și precaritatea locuirii în mediul urban, în contextul lipsei de acces la utilități și al supraaglomerării. Totodată, situația accesului la utilități publice, deși discutăm de mediu urban, la Cavnic, se manifestă în faptul că unele locuințe nu au utilități de bază, precum apă curentă și încălzire, cele mai vulnerabile categorii în relație cu situația locativă fiind situația locuințelor sociale insuficiente (uneori inexistente) raportat la numărul de persoane care ar avea nevoie, dar și situația persoanelor fără adăpost, uneori din cauze economice, în contextul evacuărilor determinate de plata utilităților, dar și din alte cauze. Majoritatea problemelor locative cu care se confruntă categoriile vulnerabile sunt persistente în timp sau chiar se acutizează.

Primăria Cavnic s-a implicat în acest sens în proiecte de investiții în locuințe sociale, ex. Bloc de locuințe ANL pentru tineri - cu lucrări de modernizare și întreținere

În zona părții cunoscute sub numele de Icoana, a fost concesionate parcele de teren încă din anul 2002, cea mai mare parte pentru zone de agrement, spații de cazare și teleschi,

pentru ca investitorii interesați să construiască pensiuni și hoteluri. Unii dintre concesionari au obținut autorizațiile de construire și au început să ridice obiectivele.

➤ **Comerțul și Serviciile**

Comerțul și serviciile:

După 1990, dinamica activităților de comerț a cunoscut o tendință ascendentă prin mutările de pe piața forței de muncă, din sfera activităților de producție, în sfera comerțului (preponderent) și al prestărilor de servicii. Ritmul accelerat de privatizare în domeniul comercial, a făcut ca ponderea sectorului privat în desfacerea bunurilor să crească în totalul cifrei de afaceri.

Comerțul cu amănuntul include revânzarea mărfurilor către consumatorii finali, în general în cantități mici și în starea în care au fost cumpărate, prin intermediul magazinelor. Concurența și cerințele de aliniere la normele europene determină comercianții să investească în infrastructura comercială, să modernizeze serviciile de desfacere a mărfurilor.

În afara acestor bunuri, pe piața locală se **comercializează produse agricole** pe piața țărăneasca, dar desfacerea acestora este din ce în ce mai restrictivă, având în vedere cerințele și normele privind respectarea siguranței sanitar –veterinare și de alimentație publică. Piața la nivelul orașului Cavnic atrage mici producători locali și din satele învecinate, care valorifică produse din gospodăria proprie.

Privind vânzările de carburanți pentru autovehicule, la Cavnic funcționează o stație privată.

Sectorul serviciilor este un sector flexibil, în care inițiativa privată ar putea să se manifeste mult mai pregnant, este însă nevoie de o impulsie prin cerere și favorizarea mediului de afaceri pentru încurajarea acestui sector la Cavnic, o alternativă fezabilă având în vedere forța de muncă disponibilă pe plan local și economia în dezvoltare prin ramura turism.

În acest sens sunt importante acțiunile de promovare și publicitate-reclamă, marketing și promovare a produselor tradiționale locale și promovare zonală, de asemenea cursurile de formare și calificare în domenii cerute pe piață.

Serviciile de piață prestate pentru populație sunt acele activități care fac obiectul vânzării și cumpărării pe piața - având ca principal beneficiar populația - și sunt produse de societăți ale căror venituri provin în proporție de cel puțin 50% din vânzarea producției proprii, indiferent de denumirea preturilor practicate (tarif, taxa, preț de vânzare).

▪ **Turismul**

La nivelul orașului Cavnic prestarea de servicii către populație înregistrează un trend ascendent, centrul de greutate fiind reprezentat de **serviciile în turism și adiacente turismului**, acestea fiind favorizate și de structurarea clientelei pe segmente de turiști, tipul de turism de nișă practicat, sezonalitatea, etc. Sectorul privat evidențiază inițiative de înființare a unor firme specifice acestor activități.

Sectorul serviciilor este un sector flexibil, în care inițiativa privată ar putea să se manifeste mult mai pregnant, este însă nevoie de o impulsie prin cerere și favorizarea mediului de

afaceri pentru încurajarea acestui sector la Cavnic, o alternativă fezabilă având în vedere forța de muncă disponibilă pe plan local și economia în dezvoltare prin ramura turism.

În acest sens sunt importante acțiunile de promovare și publicitate-reclamă, marketing și promovare a produselor tradiționale locale și promovare zonală, de asemenea cursurile de formare și calificare în domenii cerute pe piață.

Dacă în anul 1998 orașul Cavnic era considerat un oraș minier, cu perspective majore de declin al industriei miniere, clasificat în buletinul statistic ca neavând atractivitate turistică, în prezent a devenit una din cele mai atractive și aglomerate locații din județ, fiind atestată ca stațiune turistică de interes local, pentru practicarea sporturilor de iarnă: ski, sanie, etc.

Cavnicul a fost inclus în Programul Superschi în Carpați, care prevede extinderea domeniului schiabil și interconectarea, prin sisteme de transport pe cablu, inițial a pârtiilor din zonele Prahova și Brașov, extins prin hotărâre de guvern și la alte zone de schi din țară, beneficiind de o finanțare de 130 milioane EUR de la bugetul de stat și din bugetele locale, din credite interne și externe și din ajutoare financiare interne sau externe nerambursabile. Prima etapa a programului cuprinde zona Cumpăna, județul Argeș, localitățile Sinaia, Bușteni, Azuga, Predeal, Râșnov, stațiunea Poiana Brașov, zona Padina-Peștera-Valea Ialomiței, zona Valea Superioara a Teleajenului - stațiunea Cheia și zona Bran - Moeciu. A doua etapa cuprinde 27 de localități, printre care Arieșeni, Borșa, Lacul Roșu, Vatra Dornei, Păltiniș, Parâng, Izvorul Mureșului, Balea Lac. Ultima etapa are în vedere alte 40 de destinații turistice, printre care Broșteni, Borca, Durau, Vidra, Țibleș, **Cavnic**.

Pe parcursul anilor anteriori au fost derulate proiecte specifice în domeniul TURISMULUI de către Primăria Cavnic, cum sunt:

- **Proiectul: „Servicii performante în turism – prin profesionalizare și management performant”**, Programul Phare Coeziune Economică și Socială, Linia de buget RO – 0007.02.01.01 – 0471. Proiectul a avut ca **scop** formarea de resurse umane într-o specialitate de mare utilitate și viitor, pentru România, și în contextul dezvoltării locale, managementul în turism, astfel încât beneficiarii proiectului să dobândească cunoștințe și abilități absolut necesare dezvoltării activității proprii și zonei unde î-și desfășoară activitatea. Grupurile țintă au fost constituite din reprezentanții operatorilor de turism privați și ai autorităților publice locale din orașul Cavnic, Maramureș.

Obiectivul principal al proiectului l-a constituit sprijinirea autorităților publice locale în implementarea unei politici de dezvoltare regională integrată, în acord cu strategia pentru coeziune economică și socială adoptată în contextul procesului de pre-aderare, printr-o politică bazată pe proiecte de investiții în vederea dezvoltării economico-sociale.

Obiective specifice ale proiectului:

- formarea a 25 manageri de proiecte turistice, cu sprijinul cărora s-au pus bazele înființării unui centru de formare în domeniul turismului la nivel liceal și postliceal
- utilizarea managerilor formați în cadrul structurilor administrației publice locale
- formarea de 35 lucrători în turism

Rolul organizației și gradul de implicare în proiect : Partener

Costul proiectului : **62.182 euro**

Sponsorii proiectului : Uniunea Europeană prin PHARE RO – 0007.02.01.01.contribuția 55.962 euro

- **Proiect: „Dezvoltarea Zonei turistice Cavnic”**

Finanțator: programul Phare 2001 Coeziune Economică și Socială, Schema de finanțare nerambursabilă pentru proiecte de infrastructura mică

Valoare grant: **321.600,7 euro**

Scopul proiectului: Punerea în valoare a Zonei turistice Cavnic prin realizarea infrastructurii fizice suport– apă, canalizare, alimentare cu gaze naturale, iluminat pârtie de schi –

Grupurile țintă: turiști din țară și străinătate: Șomeri și persoane neangajate, investitori din zonele concesionate. Grupul țintă indirect beneficiar: Agenții economici locali furnizori de servicii în turism, Personal instruit derivat din alte proiecte și de către investitori în turism,

Obiectivele specifice: realizarea infrastructurii care să permită dezvoltarea zonei turistice:

Alimentare cu apă potabilă,	Lungime rețele Aducțiune Ø 110 mm – L= 300 m Distribuție: Ø 110 mm – L= 1500 m Capacitatea maximă de producție : 33,4 mc/oră
Canalizare menajeră	Lungime rețele Ø 250 mm – L= 1500 m Capacitatea maximă: 26,76 mc/oră
Alimentare cu gaz metan	Lungime rețele: ø 100 x 10 mm– L= 1160 m ø 90 x 8,2 mm– L= 735 m ø 63 x 5,8 mm– L= 400 m Necesar consum 762,86 mc/h
Iluminat electric pârtie de schi	Lungime utilă iluminat 1.26 km Număr proiectoare iluminare: 34 Puterea instalată: 13,6 kW

➤ **„CENTRU NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ CAVNIC”, cod SMIS 53912”**

Finanțator: POR 207-2013, Axa prioritară: 5 Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, Domeniul major de intervenție: 5.3 Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în vederea creșterii atractivității României ca destinație turistică” Operațiunea Crearea Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistică (CNIPT) și dotarea acestora. Contracte finanțare nr. 5116 din 30.04.2015.

Valoare totală proiect: 629.000 de lei. Din care Valoare grant: 526.296 de lei.

Proiectul a vizat realizarea unei clădiri cu destinația **„CENTRU NAȚIONAL DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ” în orașul Cavnic, având** regim de înălțime Parter, izolată termic cu panouri de polistiren extrudat, tâmplărie exterioară de lemn stratificat culoare nuc și următoarea structură: clădire CNIPT având Su= 55,10 mp, Sd= 60,82 mp, Sc= 60,82 mp, spațiu expunere standuri 10 mp, spațiu primire și informare public 35 mp, grup sanitar 3.85 mp, spațiu vestiare și depozitare 5,57 mp. Clădirea este dotată și echipată specific, asigurând cele mai bune condiții pentru promovarea potențialului turistic local, informarea turiștilor și creșterea atractivității locale.

Centrul este situat în Cavnic pe strada Maramureșului nr. 17, practic în domeniul schiabil lângă drumul județean și pârtiile de schi.

▪ **Forme de turism practicate în zona Cavnic:**

Evidențiind potențialul turistic deosebit de bogat și complex al județului Maramureș sunt propuse diverse forme de turism care se pot dezvolta în zona de studiu:

- turism balnear- Ocna Șugatag
- turism rural – posibil datorită păstrării tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor de către comunitățile locale din zonă
- turism de tranzit- pe E81, DN18, DN19, DN1C, respectiv Valea Vișeului, VLEA Izei, depresiunile Lăpuș și Copalnic-Mănăstur, Sighet și Negrești Oaș
- turism cinegetic- datorită mării varietăți a fondului cinegetic din pădurile zonei
- turism piscicol și de agrement- pe lacurile naturale(Nistru, Bodi-Ferneziu, Bodi- Bia Sprie), antropizate(Firiza)
- turism științific- cu vizitarea rezervațiilor naturale- Ocna Șugatag cu arborete de gorun și larice, Tăul Morărenilor, Creasta Cocoșului, Cheile Tătarului, Mlaștinile Vlășinescu, rezervația de castan comestibil, arealul fosilifer de la Chiuzbaia, Lacul Albastru s.a.
- trasee tematice cum ar fi: circuitul minelor, circuitul bisericilor de lemn, circuitul mănăstirilor.

În propunerile de dezvoltare a turismului accentul se pune pe dezvoltarea circuitului montan-drumeție, alpinism, sporturi de iarnă. Sunt propuse pentru statutul de stațiuni turistice de importanță națională punctele turistice de la Izvoare, Mogoșa Șuioar.

În prezent, prin Programul multianual de Dezvoltare regională 2004-2006- Dezvoltarea infrastructurii regionale- sunt propuse proiecte de realizare a infrastructurii turistice din zona Cavnic, pentru extinderea domeniului schiabil și crearea conexiunilor între punctele turistice în vederea creșterii accesibilității și măririi varietății ofertei de servicii de sport și agrement.

▪ Marketingul turistic

***Piața locală de turism:** turism montan, focus practicarea sporturilor de iarnă: nișa: practicarea ski-ului:*

„Cavnic este unul dintre puținele orașe din România care a reușit să-și schimbe profilul. Localnicii forțați să renunțe la minerit, industrie care a marcat monocolor industrial evoluția economică a Maramureșului înainte de Revoluție, s-au orientat către turism.

Administrația publică locală a căutat soluții de valorificare a potențialului de excepție oferit de zona montană în care se află orașul Cavnic, orientând investițiile pentru amenajarea și dezvoltarea pârtiilor de schi, chiar pe versanții sub care au fost săpate vechile galerii.

Astfel, **Cavnicul s-a reinventat ca o stațiune turistică nouă, atestată oficial ca stațiune de interes local**, aflată la 30 de kilometri de Baia Mare, care beneficiază de două zone schiabile, Icoana și Roata, apropiate una de cealaltă.

În anul 2002 a fost construită pârtia de schi Icoana, prima pârtie de schi, realizată prin finanțare din fonduri preaderare PHARE și buget local, prin efortul administrației publice locale. Aceasta a fost urmată de dezvoltarea zonei schiabile Pârțile Roata, prin efortul unui investitor privat.

Datorită căderilor mari de zăpadă care au loc aici în fiecare iarnă, Cavnic a devenit rapid un adevărat pol al zăpezii în Maramureșul de vest. Având baza la o altitudine de aproximativ 1.000 de metri, pârtiile de aici au devenit rapid o atracție pentru schiorii din Ardeal, care până acum preferau să meargă până la Borșa. Lungimea totală a pârtiilor depășește 7 kilometri.

Una dintre problemele cu care se confruntă această zonă este numărul încă insuficient de locuri de cazare. Majoritatea pensiunilor au profil agroturistic, care îi atrage în special pe

turiștii din țară și străinătate. , dar în egală măsură și pe cei din zona mai apropiată, cum este Baia Mare/Satu Mare, Bistrița, care au posibilitatea să urce cu mașina în fiecare dimineață până la pârtiile din Cavnic. La baza fiecărui domeniu schiabil se găsesc centre de închiriere a echipamentului.”

Turismul în zona Cavnic este promovat pe toate siturile de specialitate, cum ar fi

Visitmaramures.ro,

<http://discover-maramures.com/ro/attractii-turistice/cavnic/>,

<http://www.turistinfo.ro/cavnic/obiective-turistice-cavnic-i325.html>

<https://romania.directbooking.ro/prezentare-cavnic-informatii-poze-imagini-2189.aspx>

<https://www.travelguideromania.com/ro/schi-in-maramures-domeniile-schiabile-cavnic-si-suior/>

și altele.

▪ **Atracții turistice în zona Maramureș**

Prin hotărâri ale Guvernului României în județul Maramureș există stațiuni turistice atestate de interes național și local, după cum urmează: Borșa (montană) și Ocna Șugatag – de interes național; Bârsana, Botiza, Sighetu Marmăției, Cavnic, Moisei, Oncești, Tăuții-Măgherauș, Vișeu de Sus, Zona Șuior - Baia Sprie – de interes local. Este important de menționat că Ocna Șugatag a devenit stațiune turistică de interes național abia în anul 2020, la fel ca orașul Cavnic și municipiul Sighetu Marmăției. Stațiunea Borșa, stațiune de interes național, este singura focalizată pe practicarea sporturilor de iarnă și este cea mai cunoscută, se afla în Munții Rodnei.

Din punctul de vedere al practicării schiului în zona Maramureș, alături de Borșa și Cavnic, zona Mogoșa - Baia Sprie - se afla foarte aproape de Baia Mare și are o pârtie omologată pentru competiții, în aceeași zonă se afla și pârtiile Șuior și Izvoare.

▪ **Atracții turistice în zona Cavnic**

Aflat la confluența celor două regiuni care compun județul, orașul Cavnic reprezintă azi un amestec de elemente tipic maramureșene închegate într-un cadru care amintește peste tot de istoria sa legată intrinsec de minerit. Dacă în ultimii ani, resursa de exploatat pentru dezvoltarea orașului este turismul, bazat pe promovarea sporturilor de iarnă, în Cavnic mustește încă trecutul unui oraș minier. Minele s-au închis acum în totalitate. Mineritul, principala sursă de venit a locuitorilor, nu mai există decât în amintire. Însă, paradoxal, el poate constitui una din pârgurile de redresare. Acum toate eforturile s-au canalizat spre dezvoltarea turismului. Locul oferă potențial pentru deschiderea unor noi pârtii de schi, pe lângă cele existente, care au atras un număr nesperat de turiști. Însă administrația locală caută soluții nu numai în sporturile de iarnă.

În Cavnic se păstrează, cu grijă pentru generațiile viitoare, tradiții și obiceiuri tradiționale, cum ar fi pușcatul (obicei de Pasti), Brondoșii (tradiție de Crăciun), lenkerul (sania tradițională a localnicilor), "Constantinii" (forma de teatru popular).

Dintre monumentele localității, se remarcă: Stâlpul tătarilor, Logolda (ruinele unei topitorii de aur datând din sec. XIX), Gradina Regelui (rezervație naturală), doua biserici. O curiozitate o zonei este paltinul multiseclar, plasat în curtea bisericii din zona Lighet.

În fiecare an au loc în localitate Sărbătorile Lenkerului, în ultima săptămână a lunii ianuarie și Serbările Cavnicului, în ultima săptămână din luna august.

De notorietate se bucură și vecinătatea imediată a orașului Cavnic, Galeriile miniere din zona Cavnic; monumente istorice care amintesc de evenimente de referință din viața comunității; rezervații naturale și locuri cu un potențial natural de excepție, cum sunt Rezervația naturală cu larice "Grădina Regelui" sau "Grădina Crăiască", Munții Gutâi; cu Creasta Cocosului, Valea Marei; cu specificul ei aparte: port popular, obiceiuri specifice, arhitectura lemnului, precum și Biserica de lemn din Șurdești; monument UNESCO.

Administrația publică locală propune proiecte, urmărește surse de finanțare și gândește ridicarea Cavnicului, prin punerea în valoare a "reminiscentelor" mineritului.

Logolda - vechea topitorie de aur de la Cavnic

Istoricul Logoldei : Vechiul amplasament al topitoriei, ar putea deveni un centru cultural multifuncțional, cu sală de expoziții și sală de spectacole. În același cadru, ar putea fi amplasată o linie în care un vizitator poate observa întregul ciclu tehnologic al transformării aurului din starea sa naturală într-un lingou adevărat. Implicit, locația va cuprinde și un muzeu mineralogic, care va fi legat de una dintre fostele galerii, special amenajată pentru cei care doresc să exploreze adâncurile, așa cum au făcut odinioară căutătorii de aur. Cu ajutorul unui lift, turiștii ar putea coborî până la o anumită adâncime, purtând un echipament de miner, pentru a explora pe viu mineralele atât de renumite ale Cavnicului. În apropiere de Logolda de găsește o gură de mină, de unde, probabil, aurul era adus pentru prelucrare. Acea fostă galerie ar putea fi legată de topitorie, într-un ansamblu unitar, care să reînvie vechea tradiție a extragerii și prelucrării aurului. Locul permite și alte investiții, pe aceeași linie tradițională. Ateliere meșteșugărești, o moară, o brutărie în stilul clasic etc. Toate cuprinse sub cupola Logoldei, ca un centru cultural multifuncțional. Ideile nu lipsesc, rămâne de văzut modul în care acestea vor putea fi așezate pe hârtie și încheiate într-un proiect valoros ce se va preta la o finanțare cu bani europeni. Partea bună este că situl Logolda a fost deja inclus într-un proiect al Televiziunii Române (de identificare a unor situri ce ar putea beneficia de o anume promovare, pentru a fi în final alese câteva, prin votul telespectatorilor, în vederea revalorificării acestora). În toată țara se caută câteva zeci de locații, din care se vor alege câteva, care vor fi reabilitate.

Povestea Logoldei a început în 1856, când Trezoreria Coroanei Imperiale a concesionat minele din Cavnic unei societăți engleze, cu sediul la Paris. Ulterior, în 1862, englezii au construit o topitorie de aur. Toponimul acesteia este evident, gold însemnând aur în limba engleză. Logolda s-a remarcat încă de la început prin calitatea deosebită a aurului produs aici. Faptul s-a datorat implementării unei tehnologii cu cianurare, adusă din Africa de Sud. Astfel, Logolda a devenit una dintre primele locații în care s-a folosit cianura în procesul de prelucrare a aurului. Vechile metode erau mult mai rudimentare și nu duceau la obținerea unor rezultate atât de bune. Anul 1876 a marcat extinderea activității topitoriei. A fost perioada de vârf în prelucrarea aurului, la Cavnic, în urmă cu un secol și jumătate. La sfârșitul secolului al XIX-lea, procedeele metalurgice de înalt nivel au dus la un randament foarte bun al topitoriilor locale, cheltuielile de valorificare a materialelor fiind cu 50% mai mici decât în alte părți. Nu numai calitatea aurului era deosebită aici, dar chiar și specialiștii s-au dovedit a fi de prim rang, fiind consultați de cei din țările învecinate. Iar în 1891, specialiștii din Cavnic au fost trimiși în Rusia, pentru punerea în funcțiune a instalației de alcalinizare din regiunea Altai. Cu toate acestea, la începutul secolului trecut, topitoria s-a închis. Chiar dacă prezența englezilor este una demult apusă, ea se regăsește, totuși, în Cărțile Funciare vechi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, unde proprietari ai mai multor terenuri din Cavnic sunt englezi, din Londra. Sunt mai bine de 15 nume de englezi cu proprietăți miniere în Cavnic.

Rota Aurra Mines Limited

Mina Roata are și ea un trecut legat tot de englezi. După un istoric fluctuant, mina și-a încetat activitatea, dar a fost redeschisă în 1750. După o sută de ani, a intrat într-o nouă perioadă de decădere, însă și-a revenit după mecanizarea șteampurilor. În 1858, mina a devenit proprietatea asociației miniere Nicolae și Ana Roată. În 1899, asociația a vândut mina lui Iacob Creewel, din Londra, iar după un an, aceasta a fost cumpărată de o altă firmă britanică, numită Rota Aurra Mines Limited. După patru ani, acțiunile au fost concesionate unui investitor din Sibiu, iar în 1910, mina a fost cumpărată de stat.

Diamantul de Maramureș

În cei 200 km de galerii de mină se află o diversitate mineralogică aparte. Două dintre varietățile găsite aici sunt unice în lume și au fost botezate pornind de la etimologia localității: kapnit și kapnikit. Din cele 2.000 de tipuri de minerale, 15 au fost identificate pentru prima dată în minele din Cavnic. Florile de mină de aici sunt constituite în principal din carbonați și sulfuri metalice. Valoarea lor este dată de culoare și perfecțiunea formelor. Cele mai întâlnite sunt cuarțul, stibina, galena, calcopirita, plumbozitul, calcita, baritina etc. Tot de aici provine și celebrul "diamant de Maramureș", o varietate de cuarț (piatră semiprețioasă), considerat o raritate mineralogică. Popular, acesta se numea dragă.

În plan istoric, Cavnicul se mândrește cu o mărturie scrisă de excepție. Cea mai veche inscripție găsită într-o galerie de mină, din Europa, se află în Cavnic și datează din 1511. Ea s-a descoperit în galeria de coastă Voievod, având următorul text, în limba germană: "Hier hats erschlagen Iacob Huber" (Aici a fost ucis Iacob Huber). Cel mai probabil, a fost vorba de un accident de mină.

Stâlpul tătarilor:

Acesta amintește de ultima invazie a tătarilor în Europa, din anul 1717. (Ultima năvălire tătară).

Anul 1736 este unul de importanță majoră pentru orașelul de la poalele Gutâiului. În acel an a fost ridicat un monument din piatră, numit "Stâlpul tătarilor" (Piatra Tătarilor sau Piatra Scrisă). Ridicarea monumentului coincide cu redeschiderea minei Roată, la care participă și principele Reiner. Obeliscul din piatră este înalt de 7,2 metri, având pe partea anterioară inscripția: "Anno 1717 usque hic fuerunt tartari" (Anul 1717, până aici au ajuns tătarii). Cu acea ocazie s-a plantat și o mică rezervație de lariță (un conifer cu frunze căzătoare), din care astăzi se mai pot vedea 24 de exemplare, care impresionează prin dimensiunile lor (depășesc 2 m în diametru). Azi, locul poartă numele de Grădina Regelui.

Ignațius Born

Una dintre figurile proeminente ale Cavnicului a fost Ignățius Born, născut pe aceste meleaguri, în 1742, urmând studiile instituțiilor de învățământ din Sibiu, Viena, Praga. A fost o personalitate recunoscută a Imperiului, Curtea Regală apelând la serviciile sale, în diferite chestiuni: a scris un tratat despre creștinism, la solicitarea împărătesei; a amenajat un muzeu botanic; a amenajat primul muzeu geologic din lume; a aranjat și supravegheat colecția regală de științele naturii. El a fost cel ce a descris pentru prima dată anumite minerale. În scurta sa viață a scris importante studii de mineralogie, minerit și metalurgie. În cinstea prețioasei munci, unul dintre minerale (bornitul) îi poartă numele. De asemenea, una dintre cantatele lui Mozart îi este dedicată. În jurnalul lui, tradus din limba latină, el vorbește despre Cavnic – locul în care

s-a născut. Probabil, tatăl său a fost un ofițer angajat la mină. Familia lui Born a locuit în Cavnic timp de 7 ani, după care s-a mutat la Alba Iulia și, ulterior, în Austria.

4.2.4. Analiza mediului social - cultural

4.2.4.1. Aspecte demografice și ocupaționale

Analiza-diagnostic a fenomenelor demografice, bazată pe datele de statistică demografică la nivelul orașului Cavnic, are scopul de a armoniza măsurile politicii demografice cu cele de ale politicii de dezvoltare economică și de stabilire a unor priorități la nivel operațional-nivel proiecte. Datele de referință luate în calcul vizează orizontul negativ de prognoză anterior, 2019 – 2023.

- Numărul și structura populației

Conform recensământului efectuat în 2021, populația orașului Cavnic se ridică la 4.264 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2011 – 4976 locuitori și cel din 2002, când se înregistraseră 5.205 locuitori.

Majoritatea locuitorilor sunt români (81,85%), cu o minoritate de maghiari (7,13%). Pentru 10,37% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (70,93%), dar există și minorități de romano-catolici (12,59%), penticostali (1,67%) și reformați (1,08%). Pentru 10,81% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

POPULATIA REZIDENTA TOTAL	GRUPA DE VARSTA																	
	0 - 4 ani	5 - 9 ani	10 - 14 ani	15 - 19 ani	20 - 24 ani	25 - 29 ani	30 - 34 ani	35 - 39 ani	40 - 44 ani	45 - 49 ani	50 - 54 ani	55 - 59 ani	60 - 64 ani	65 - 69 ani	70 - 74 ani	75 - 79 ani	80 - 85 ani	85 ani si peste
4264	190	190	244	227	245	197	302	294	298	332	395	312	295	244	202	151	106	40

Sursa Recensământul general al populației și locuințelor, 2021

POPULATIA REZIDENTA DUPA DOMICILIU, LA 1 DECEMBRIE 2021

POPULATIA REZIDENTA TOTAL	CU DOMICILIUL IN:								
	LOCALITATE A DE RECENZARE	ALTA LOCALITATE DIN JUDETEL DE RECENZARE				ALT JUDET DECAT CEL DE RECENZARE			ALTA TARA
		TOTAL	din care in:		TOTAL	din care in:			
			Urban	Rura		Urban	Rura		
4264	4038	196	170	26	19	15	4	11	

Sursa Recensământul general al populației și locuințelor, 2021

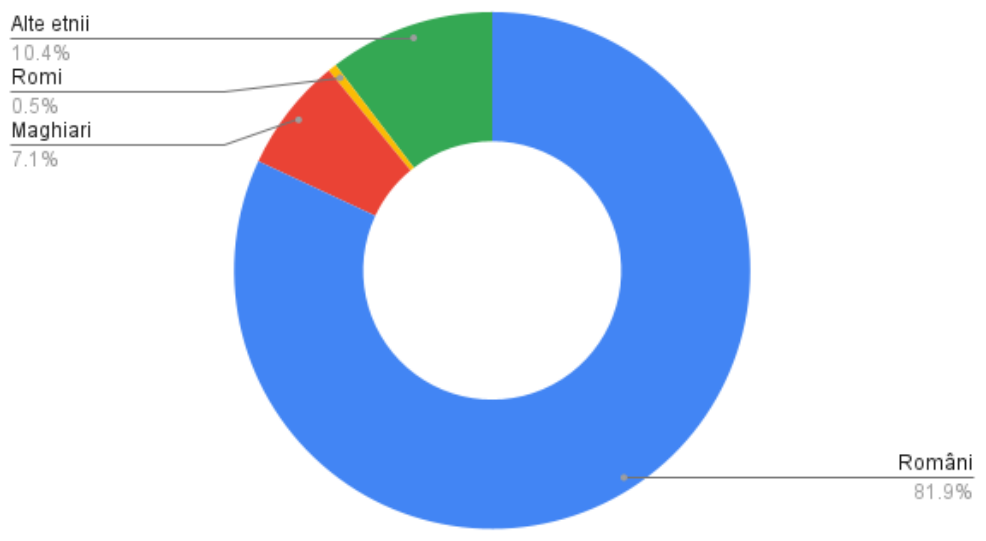
POPULATIA REZIDENTA DUPA ETNIE, PE JUDETE, MUNICIPII, ORASE, COMUNE, LA 1 DECEMBRIE 2021

POPULATIA REZIDENTA TOTAL	Români	Maghiari	Romi	Informație nedisponibila
4264	3490	304	23	442

100%	81,85	7,13	0,54	10,37
------	-------	------	------	-------

Sursa Recensământul general al populației și locuințelor, 2021

Populația rezidentă după etnie, la 1 Decembrie 2021

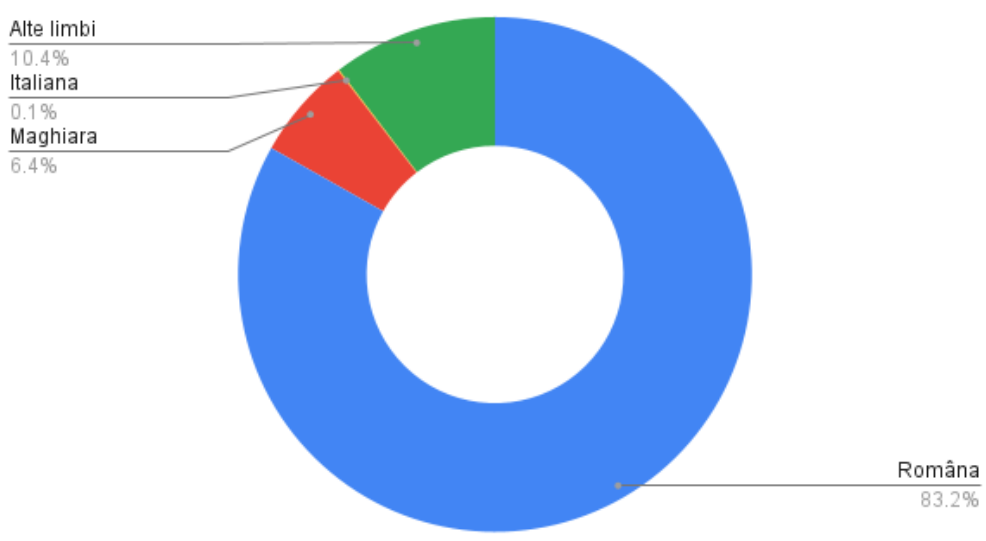

POPULATIA REZIDENTA DUPA LIMBA MATERNA LA 1 DECEMBRIE 2021

POPULATIA REZIDENTA TOTAL	Româna	Maghiara	Italiana	Informație nedisponibila
4264	3538	271	3	442

Sursa Recensământul general al populației și locuințelor, 2021

Populația rezidentă după limba maternă la 1 Decembrie 2021

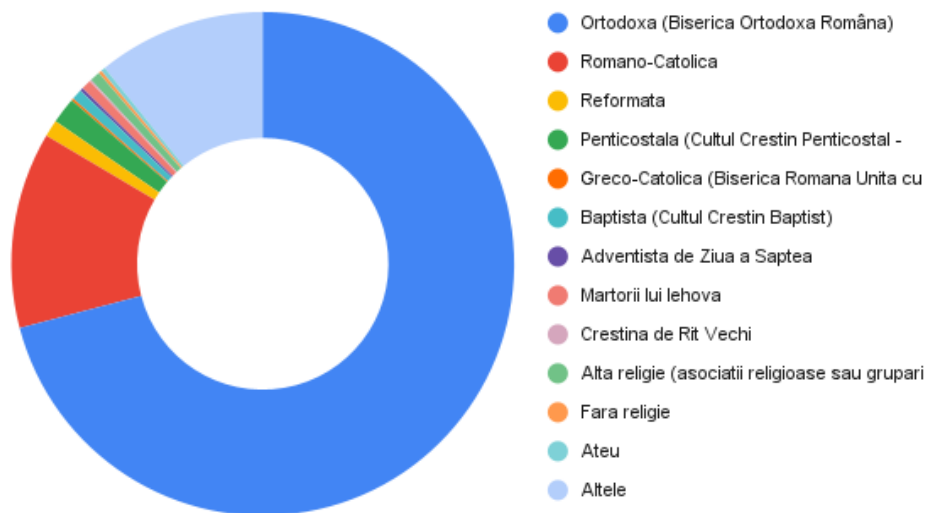
POPULATIA REZIDENTA DUPA RELIGIE LA 1 DECEMBRIE 2021

--

POPULATIA REZIDENTA TOTAL	Ortodoxa (Biserica Ortodoxa Romăna)	Romano-Catolica	Reformata	Penticostala (Cultul Creștin Penticostal - Biserica lui Dumnezeu Apostolica)	Greco-Catolica (Biserica Romana Unita cu Roma)	Baptista (Cultul Creștin Baptist)	Adventista de Ziua a Saptea	Martorii lui Iehova	Creștină de Rit Vechi	Alta religie (asociații religioase sau grupări religioase)	Fara religie	Ateu
4264	3020	537	46	71	6	29	9	27	5	28	9	12

Sursa Recensământul general al populației și locuințelor, 2021

Populația rezidentă după religie la 1 Decembrie 2021

Se observă că în comparație cu orașe din județul Maramureș, Cavnicul ocupa locul 10 în ordinea descrescătoare a numărului de locuitori, fiind situat în plaja 3000-4999 locuitori.

Densitatea populației: loc/km²

Ca densitate a populației, Cavnicul se situa în plaja peste 100 loc/km², cu o densitate de 180 loc/km², ceea ce după referințele de intervale ale spațiului vest european, îl situează la intervalul 150 și peste 150 loc/km².

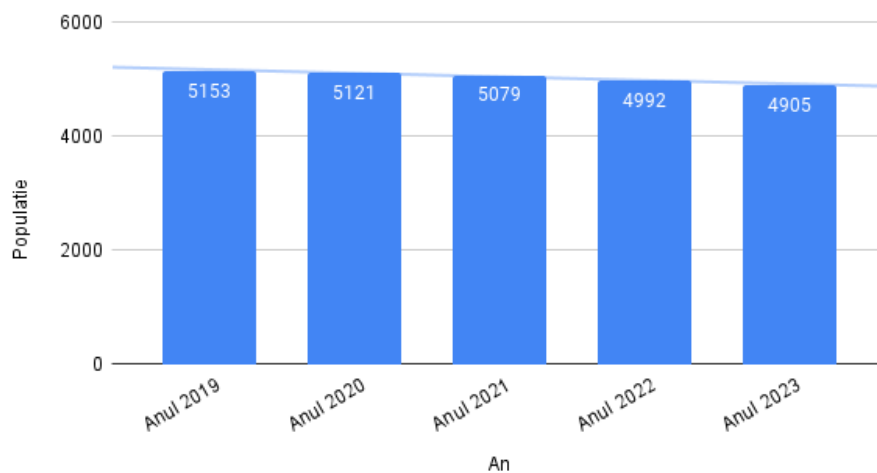
- Fenomene demografice**

Evoluția populației a înregistrat în timp o ușoară și constantă scădere. Am luat în studiu evoluția populației pe intervalul 2019-2023

POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Total	5153	5121	5079	4992	<u>4905</u>

Sursa: tempo on line, interogare iulie 2023

Populația după domiciliu la 1 Ianuarie

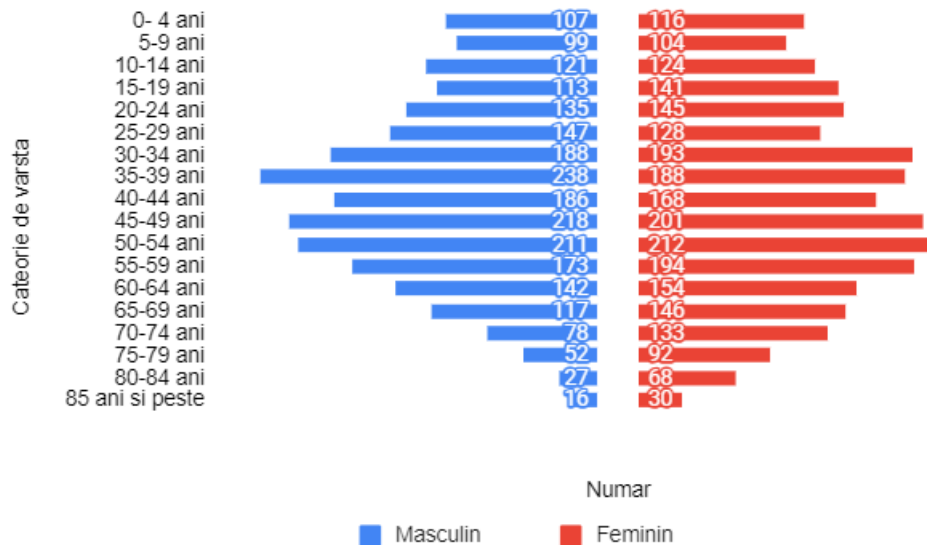

Conform datelor statistice, populația după domiciliu la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și sexe în orașul Cavnic, se prezintă astfel:

<i>POPULAȚIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe</i>		Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Total		5153	5121	5079	4992	<u>4905</u>
0- 4 ani		243	249	249	240	<u>223</u>
5- 9 ani		236	221	213	213	<u>203</u>
10-14 ani		265	276	275	259	<u>245</u>
15-19 ani		270	256	244	243	<u>254</u>
20-24 ani		297	294	309	303	<u>280</u>
25-29 ani		380	311	283	276	<u>275</u>
30-34 ani		462	486	482	423	<u>381</u>
35-39 ani		359	379	376	414	<u>426</u>
40-44 ani		437	401	398	386	<u>354</u>
45-49 ani		408	410	407	395	<u>419</u>
50-54 ani		410	415	416	451	<u>423</u>
55-59 ani		357	360	357	340	<u>367</u>
60-64 ani		295	309	313	302	<u>296</u>
65-69 ani		258	261	251	250	<u>263</u>
70-74 ani		195	198	211	201	<u>211</u>
75-79 ani		147	152	146	150	<u>144</u>
80-84 ani		82	89	104	101	<u>95</u>
85 ani și peste		52	54	45	45	<u>46</u>

Sursa: tempo on line, interogare iulie 2023

POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste si sexe

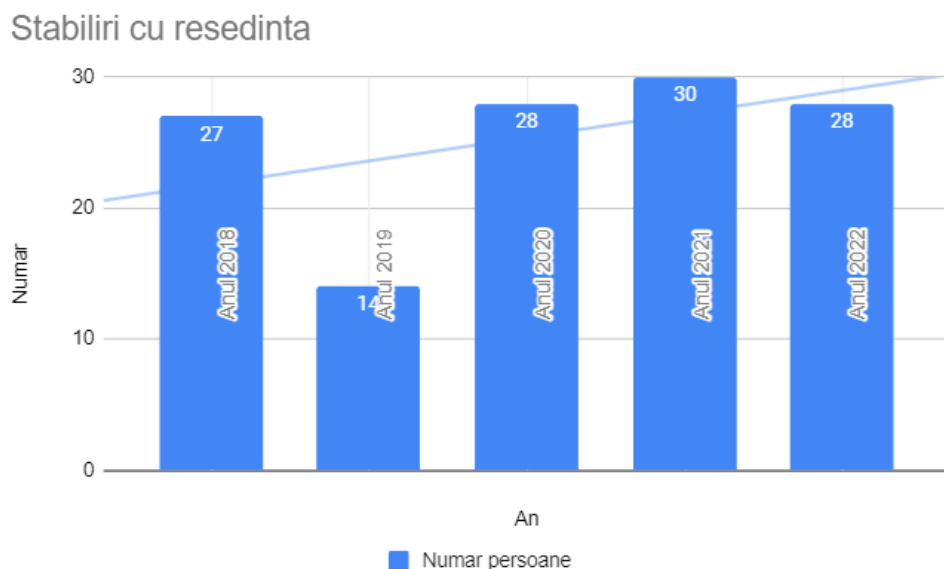

Sursa: prelucrare SC ETOLIA SRL, INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Se remarcă faptul că ponderea cea mai mare o au grupele de vârstă peste 25 ani-până la 55 ani, care înregistrează procentele cele mai mari, de peste 4% din total.

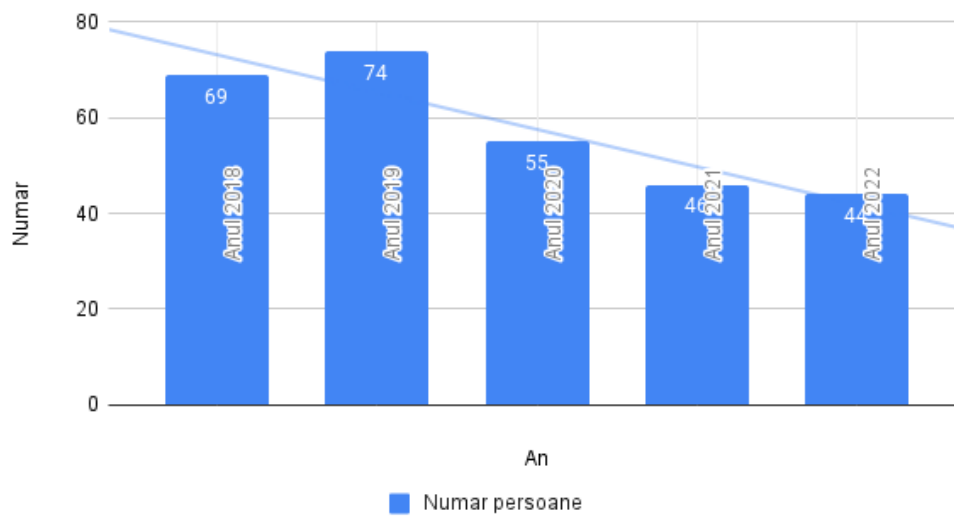
Grupele de vârstă de peste 60 ani reprezintă 24,74%, ceea ce denotă o populație relativ îmbătrânită.

Sporul migrator:

Sursa: Insse, serii tempo-online, iulie 2023

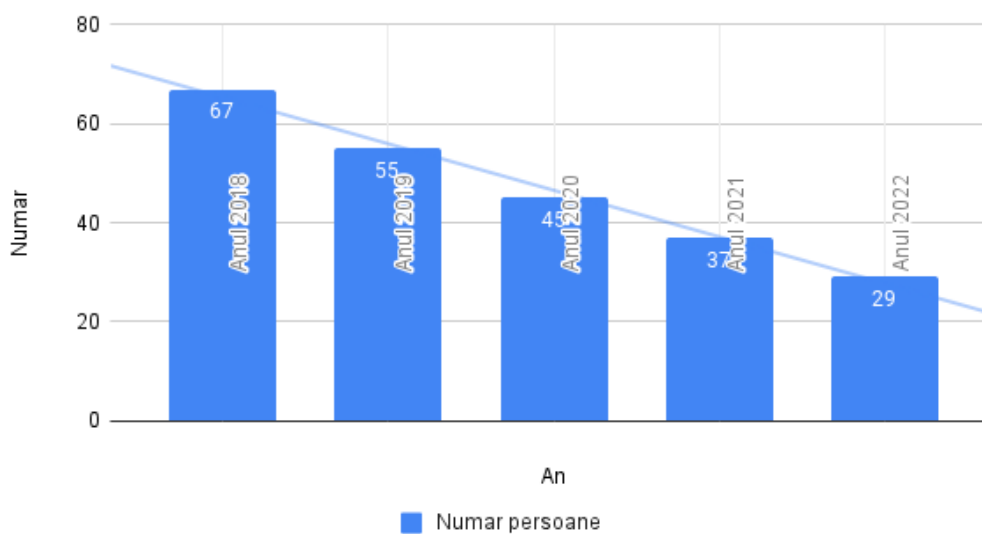
Plecări cu reședința

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

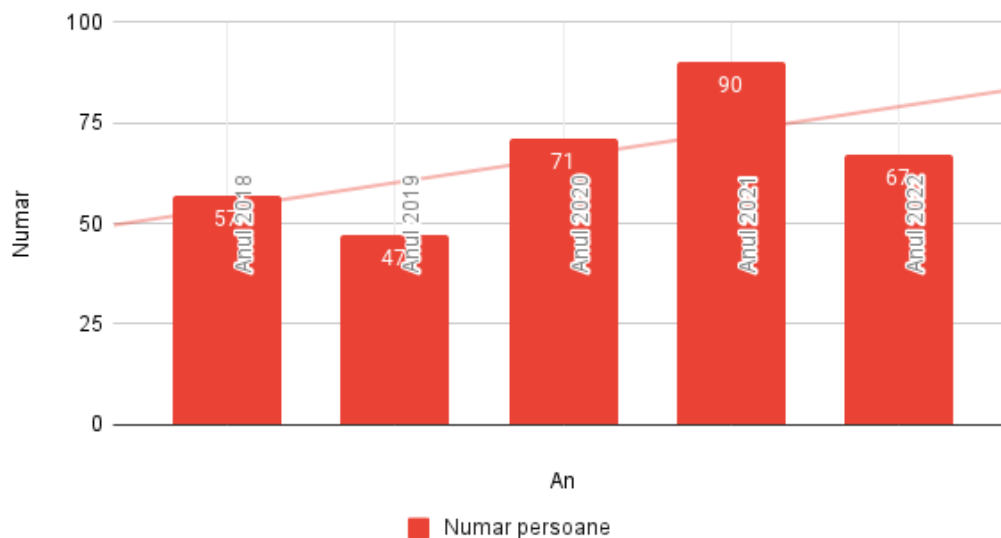
Sporul natural:

Nascuti vii cu reședința obisnuită în România

Sursa: INSSE, serii tempo-online, ianuarie 2017

Decedati

Sporul natural al populației:

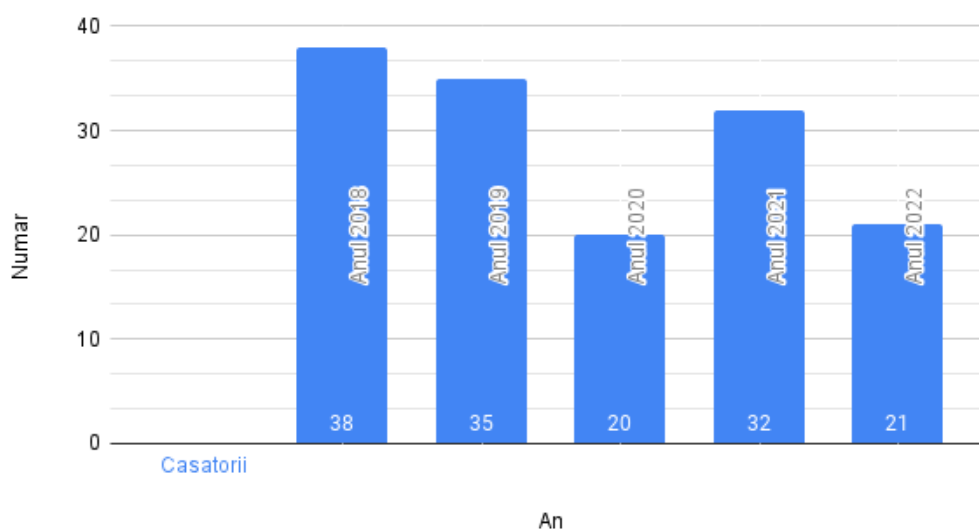
	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Număr persoane	10	8	-26	-53	-38

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

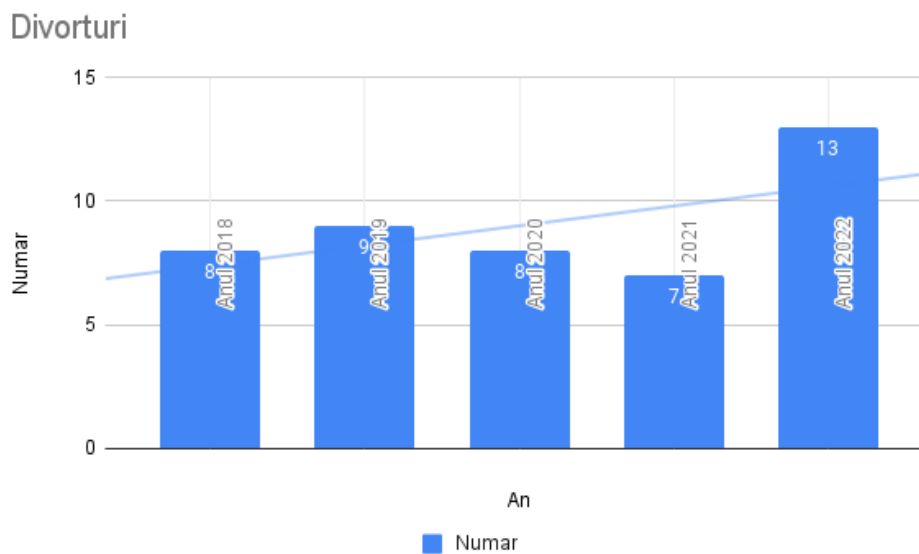
Se remarcă efectul dramatic al crizei sanitare COVID 19

Analiza nupțialității:

Casatorii

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

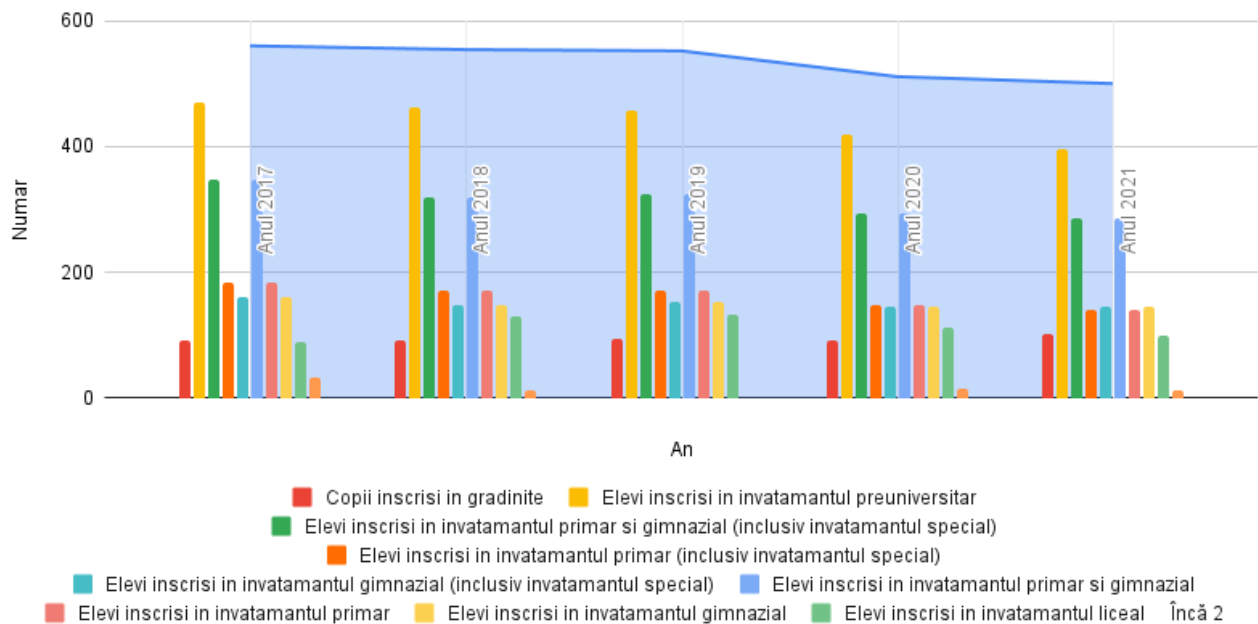

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Populația școlară și evoluția acesteia:

	<i>Anul 2017</i>	<i>Anul 2018</i>	<i>Anul 2019</i>	<i>Anul 2020</i>	<i>Anul 2021</i>
Total	560	554	552	511	500
Copii înscriși în grădinițe	91	92	95	91	103
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	469	462	457	420	397
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	346	319	324	293	285
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	184	172	171	147	140
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	162	147	153	146	145
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	346	319	324	293	285
Elevi înscriși în învățământul primar	184	172	171	147	140
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	162	147	153	146	145
Elevi înscriși în învățământul liceal	89	131	133	112	100
Elevi înscriși în învățământul profesional	34	12	0	15	12

Populația școlară, pe niveluri de educație

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

- **Forța de muncă și șomajul**

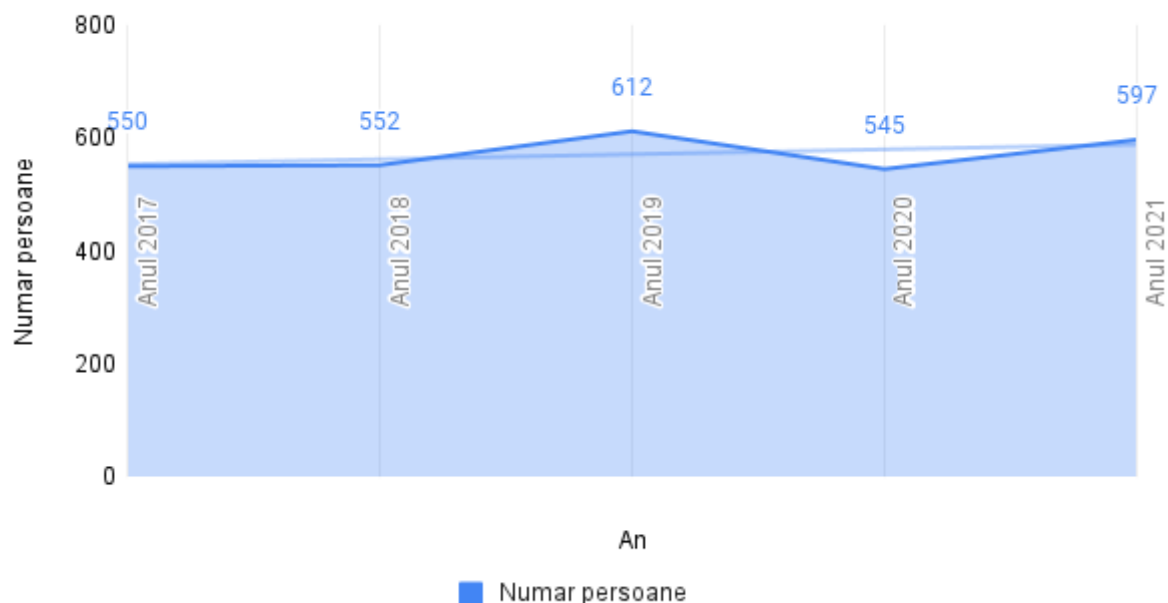
Privind problematica forței de muncă, în orașul Cavnic evoluția indicatorilor specifici a înregistrat un trend puternic descrescător privind ocuparea, pe parcursul perioadei analizate, 2019 - 2023, astfel:

Privind sfera de ocupare, aproape în totalitate populația activă era cuprinsă în activități non agricole.

Evoluția numărului mediu de salariați

	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Număr persoane	550	552	612	545	597

Numarul mediu al salariatilor

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

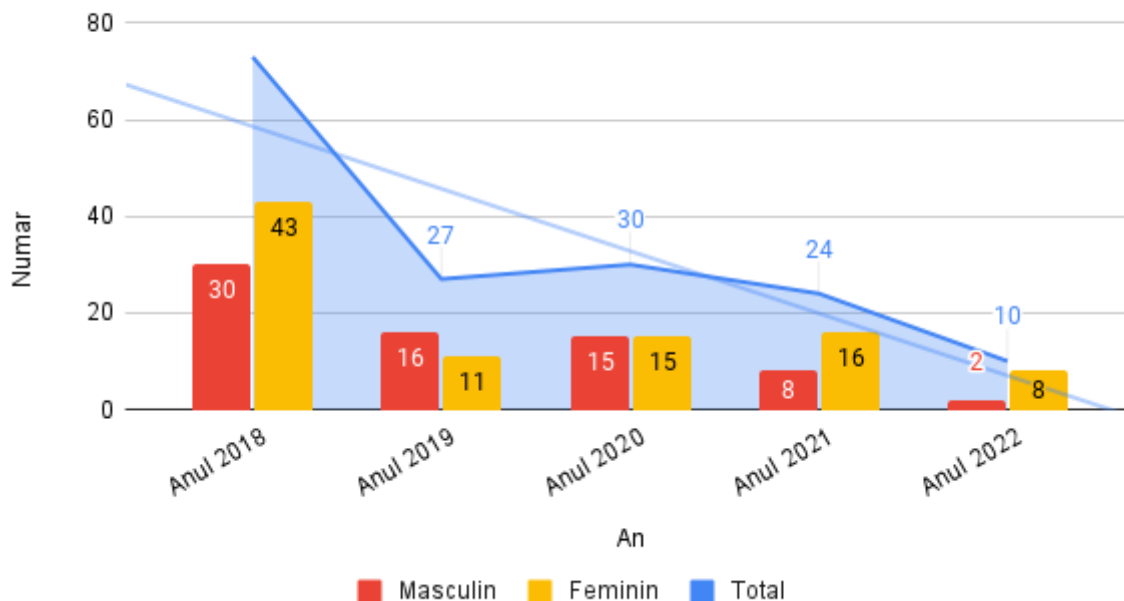
Numărul mediu de salariați a cunoscut un trend ușor crescător pe parcursul anilor 2017 – 2019, apoi o cădere semnificativă pentru ca mai apoi trendul crescător să fie reluat, însă fără a depăși maximum atins în anul 2019.

Ca pondere în total populație, numărul mediu de salariați reprezintă cca. 14% din total populație.

Evoluția șomajului

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	73	27	30	24	10
Masculin	30	16	15	8	2
Feminin	43	11	15	16	8

Someri înregistrați la sfârșitul anului

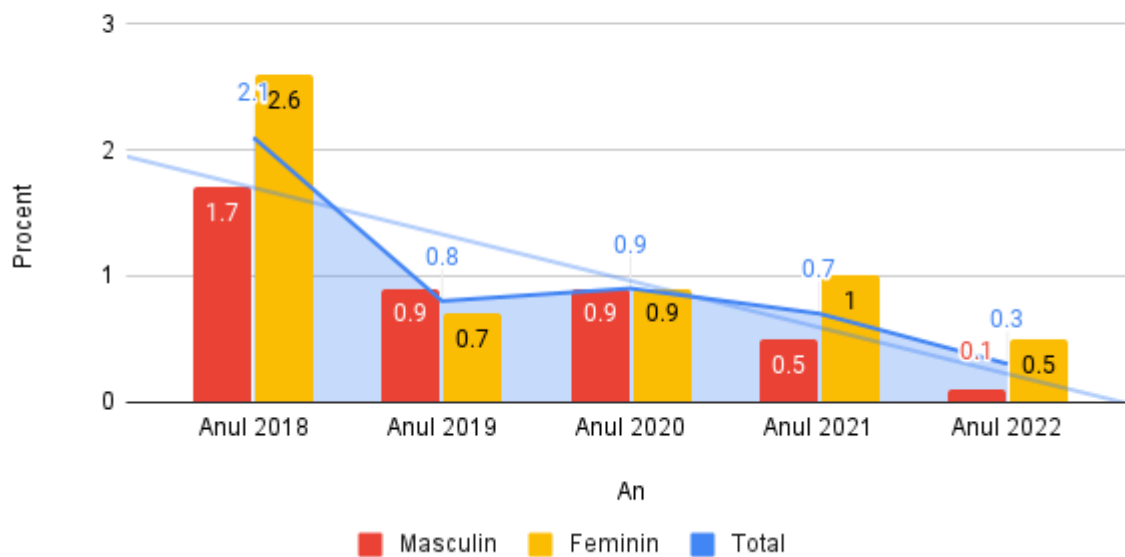
Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

Se remarcă o scădere progresivă a numărului de șomeri între anii 2019 – 2023 când se înregistrează minimul perioadei analizate.

	Ponderea șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de muncă, pe sexe				
	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	2.1	0.8	<u>0.9</u>	<u>0.7</u>	<u>0.3</u>
Masculin	1.7	0.9	<u>0.9</u>	<u>0.5</u>	<u>0.1</u>
Feminin	2.6	0.7	<u>0.9</u>	1	<u>0.5</u>

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

Ponderea somerilor inregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de muncă

Locuire:

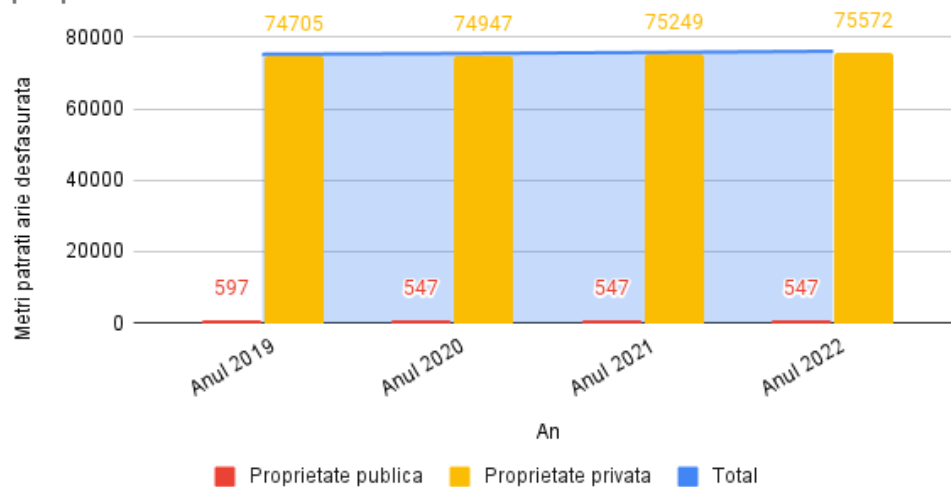
Conform datelor statistice avem următoarea situație la nivelul orașului Cavnic.

Locuințe existente la sfârșitul anului pe forme de proprietate	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	1944	1945	1946	1949	1951
Proprietate publica	17	17	16	16	16
Proprietate privata	1927	1928	1930	1933	1935

Suprafața locuibilă este situată în jurul valorii de 76.000 mp, evoluția pe ani fiind redată în graficul de mai jos.

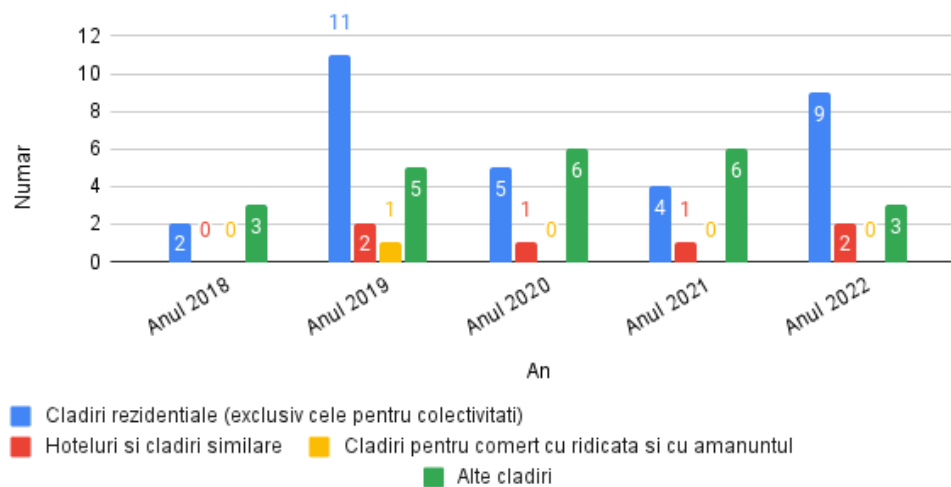
	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	75138	75302	75494	75796	76119
Proprietate publica	597	597	547	547	547
Proprietate privata	74541	74705	74947	75249	75572

Suprafata locuabila existenta la sfarsitul anului pe forme de proprietate

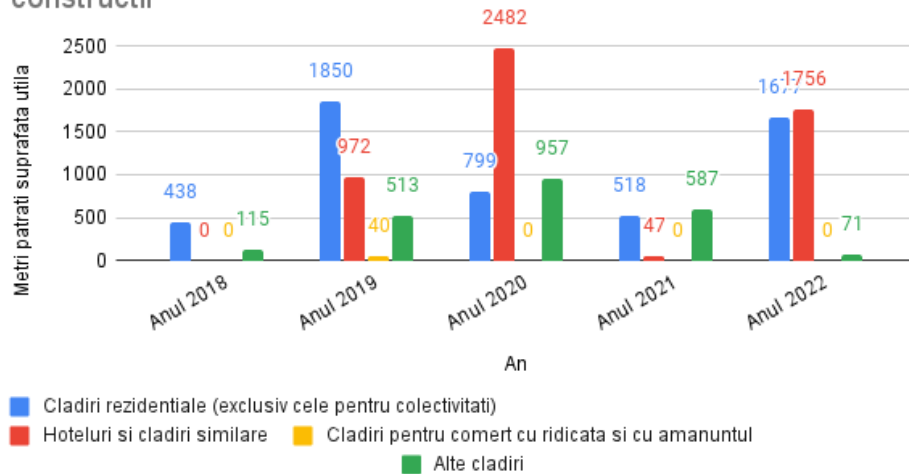

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

Autorizatii de construire eliberate pentru cladiri pe tipuri de constructii

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri pe tipuri de construcții

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

După cum reiese din datele de mai sus, în perioada 2019- 2023 s-a înregistrat cea mai mare cerere de autorizații de construire din intervalul 2019-2020, ce au vizat alocarea de suprafețe considerabile pentru hoteluri și clădiri similare.

Concluzie:

Prelucrarea datelor statistice furnizate de recensămintele populației din 2002, 2011 și 2021 precum și compararea lor cu realitățile consemnate în analizele de specialitate în cadrul prezentei analize strategice, au pus în evidența tendințe îngrijorătoare privind evoluția componentei geodemografice în orașul Cavnic, ca de altfel în toate localitățile cu profil dominant minier: sporul natural negativ, sporul migrator negativ, rate anuale de creștere negative, număr relativ constant de persoane angajate și valorile mici ale șomajului.

4.2.4.2. Ocrotirea sănătății populației

- Rețeaua unităților sanitare publice:

Rețeaua sanitară din orașul Cavnic, reprezentată de: unități spitalicești, cabinete medicină de familie, cabinete stomatologice, farmacii, a avut în perioada 2019-2023 o evoluție relativ constantă.

În ceea ce privește repartizarea a personalului și capacităților de dotare medicală, la nivelul orașului Cavnic, aceasta se prezintă după cum urmează:

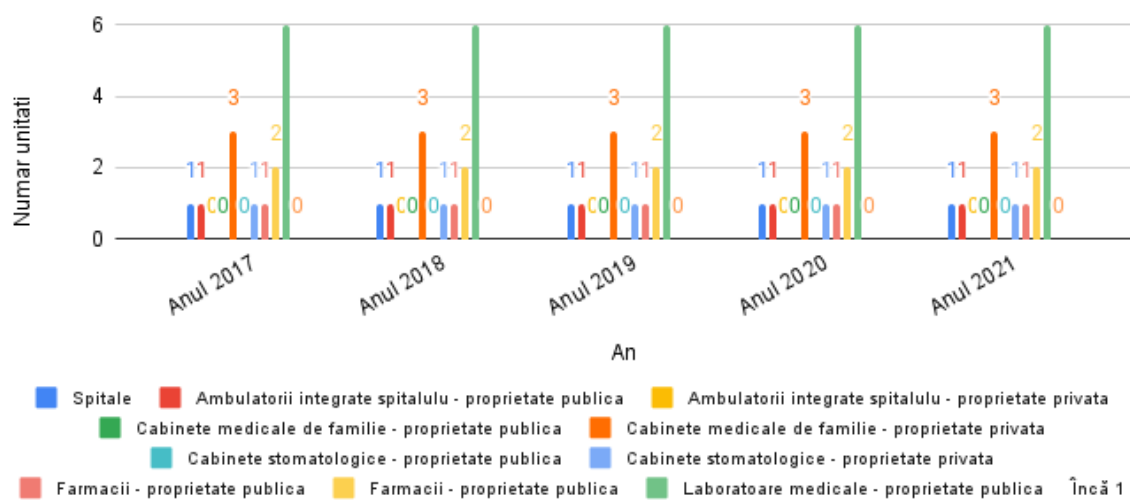
La începutul anului 2022 situația numărului de unități sanitare în orașul Cavnic se prezintă astfel:

	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021

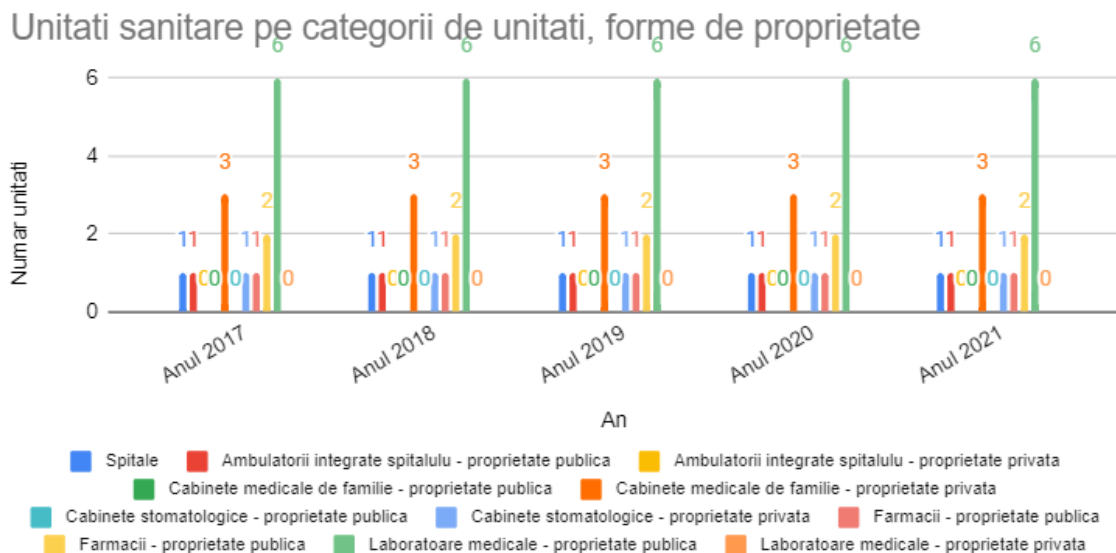
Spitale	1	1	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalului - proprietate publica	1	1	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalului - proprietate privata	0	0	0	0	0
Cabinete medicale de familie - proprietate publica	0	0	0	0	0
Cabinete medicale de familie - proprietate privata	3	3	3	3	3
Cabinete stomatologice - proprietate publica	0	0	0	0	0
Cabinete stomatologice - proprietate privata	1	1	1	1	1
Farmacii - proprietate publica	1	1	1	1	1
Farmacii - proprietate publica	2	2	2	2	2
Laboratoare medicale - proprietate publica	6	6	6	6	6
Laboratoare medicale - proprietate privata	0	0	0	0	0

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Unitati sanitare pe categorii de unitati, forme de proprietate

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Rețeaua de cabinete ale medicilor de familie, stomatologi și farmacii este redată în continuare.:

Medici de familie

Denumire	Nume doctor	Adresa	Telefon	E-mail	Website
CMF DR ISAIU CALIN		CAVNIC str. Unirii nr.4	0262295430		
CMF DR CUPSA LILIANA		CAVNIC str. Unirii nr.4	0371369309		

Spital

Denumire	Nume doctor	Adresa	Telefon	E-mail	Website
Spital de Psihiatrie Cavnic		Cavnic, str. Unirii, nr.4	004/0262295785		

Farmacii

Denumire	Nume doctor	Adresa	Telefon	E-mail	Website
LIAFARM		CAVNIC CRANGULUI NR. 25	0040262295003		
GALENUS NR.9		CAVNIC 22 DECEMBRIE NR.5	0040262295057		

FOTO: Farmacii în Orașul Cavnic
 Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

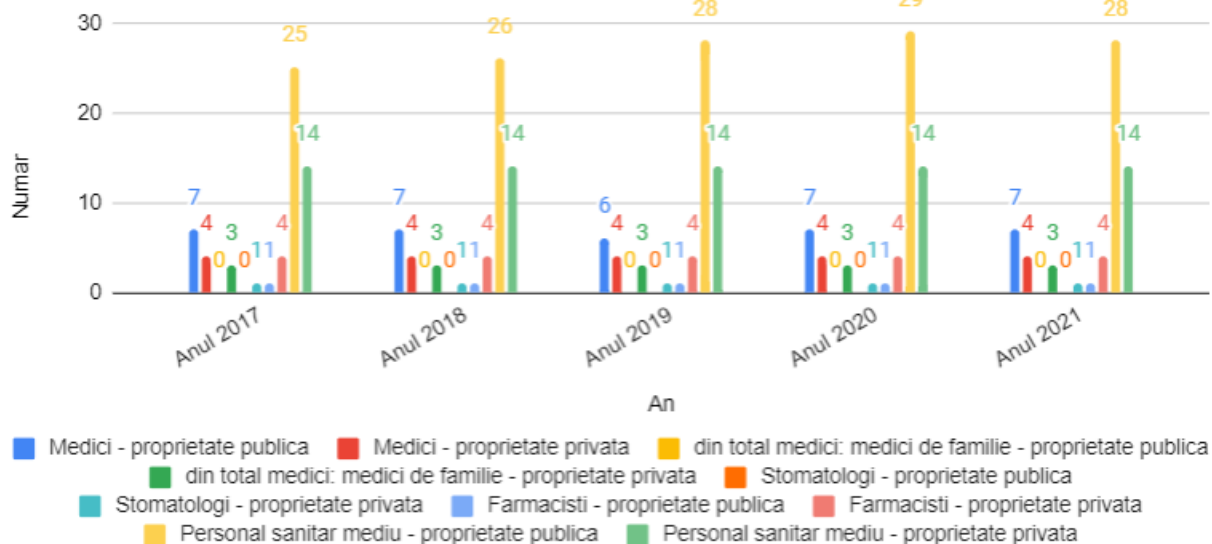
Ambulatoriu de specialitate

Ambulatoriul de specialitate se află în cadrul Spitalului de Psihiatrie Cavnic.

Denumire	Specialitate	Adresa	Telefon
Spital de Psihiatrie Cavnic	ambulatoriu de specialitate	Cavnic, str. Unirii, nr.4	004/0262295785

<http://cas.cnas.ro/casamm/map/idCounty/34/idLocation/1843>

Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate

Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Spitalul de Psihiatrie Cavnic .

Principala unitate medicală care funcționează în orașul Cavnic este Spitalul de Psihiatrie Cavnic. Cu un număr total de 130 paturi, Spitalul de Psihiatrie are următoarea structură: COMPARTIMENTUL MEDICINĂ INTERNĂ este situată la primul etaj al Spitalului de Psihiatrie Cavnic.

Compartimentul funcționează cu un număr de 15 de paturi, 2 medici, 6 asistente, 3 infirmiere, 2 îngrijitoare curățenie.

SECȚIA PSIHIATRIE este situată la etajele al II-lea și al III-lea al Spitalului de Psihiatrie Cavnic. Secția funcționează cu un număr de 55 de paturi, 2 medici, 15 asistente, un psiholog, un registrator medical, 7 infirmiere, 6 îngrijitoare curățenie, 5 brancardieri.

Compartiment îngrijiri paliative

COMPARTIMENTUL DE ÎNGRIJIRI PALIATIVE este situat la parterul Spitalului de Psihiatrie Cavnic.

Secția funcționează cu un număr de 10 de paturi, un medic, 7 asistente, 5 infirmiere, o îngrijitoare curățenie.

Cabinet ambulatoriu psihiatrie

Cabinetul ambulatoriu psihiatrie se află la parterul Spitalului de Psihiatrie

În cadrul spitalului funcționează și o farmacie cu circuit închis. De asemenea, spitalul dispune de Camera de garda, Laborator analize medicale, Compartiment de explorări funcționale, Compartiment de ergoterapie și terapie ocupațională, Compartiment de prevenire și control al infecțiilor asociate actului medical, Laborator recuperare, medicină fizică și balneologie, Bucătărie proprie și spălătorie, precum și birouri pentru Servicii administrative

Ambulatoriul este integrat spitalului, având un Cabinet de specialitate - Psihiatrie

Spitalul de Psihiatrie Cavnic este subordonat Ministerului Sănătății Publice și se găsește în relație contractuală pentru furnizarea de servicii medicale spitalicești, servicii medicale ambulatorii de specialitate clinica și paraclinica cu Casa de Asigurări de Sănătate Maramureș.

Spitalul este organizat în baza Ordinului Ministerului Sănătății Publice nr. 399/24.03.2008 privind aprobarea structurii organizatorice a Spitalului de Psihiatrie Cavnic.

4.2.4.3. Asistența socială

În cadrul primăriei Cavnic funcționează compartimentul de asistență socială.

Preocupările sunt în cadrul domeniilor reglementate:

Efectuarea anchetelor sociale

Acordarea ajutoarelor către persoanele în drept de exemplu de încălzire, sprijin educațional tichete sociale, etc.

❖ Proiecte anterioare derulate în domeniul social de către Primăria Cavnic:

1. Centrul de Voluntariat - ASSOC, în parteneriat cu Primăria Municipiului Baia Mare și finanțat de către Fundația pentru o Societate Deschisă. Obiectivul major al acestui proiect a fost contribuția la schimbarea vechilor mentalități față de munca voluntară

Acest centru numără în prezent peste 150 de voluntari (recrutați din peste 300 de persoane) care pot fi solicitați de către diferite organizații și instituții să presteze diferite activități în funcție de specializarea fiecăruia sau pentru acțiuni punctuale în beneficiul comunității. Dintre aceștia au fost plasați ca voluntari

permanenți la alte O.N.G.-uri 6 persoane, iar 61 au fost angrenați în acțiuni punctuale pentru perioade mai scurte. Centrul din Baia Mare face parte dintr-o rețea de centre de voluntariat din Europa Centrală și Eur-Asia denumită "Volunteernet". Totodată beneficiază de îndrumare din partea unui centru cu foarte multă experiență din SUA, prin programul Mentor.

2: "Centru Social Multifuncțional – Cavnic"- 2003

Finanțator Programul Phare 2001 Coeziune Economică și Socială, Schema de investiții în servicii sociale Linie de Buget RO 0108.03.03

Valoarea grantului: 120469 euro, reprezentând 90% din valoarea totală a proiectului

Scopul proiectului:

Este de a oferi servicii sociale adecvate grupurilor țintă identificate ca vulnerabile social, în condițiile organizării activității specifice, în cadrul unui centru social multifuncțional reabilitat și modernizat.

Grupurile țintă

Grup țintă direct GT1 – persoane în vârstă în situații de dependență GT2 – persoane fără adăpost – copii, femei singure, GT3 – tineri care părăsesc sau au renunțat la centrele de plasament GT4 – femei singure cu copii GT5 – persoane cu dezabilități GT6 – persoane cu dependență de alcool aflate în situații dificile GT7 – persoane aflate în situație de sărăcie extremă GT8 – personalul primăriei Cavnic; **Grupul țintă indirect** GT9 – comunitatea orașului Cavnic; GT10 – șomerii și persoanele neocupate prin crearea de noi locuri de muncă atât cu caracter permanent cât și cu caracter temporar.

Activități:

cod CAEN: 8532 Activități de asistență socială fără cazare

S-au constituit cele două funcțiuni ale proiectului respectiv centru social și centrul de reabilitare, prin care se acordă asistență pentru grupuri vulnerabile social, identificate s-au identificat personal lista grupurilor sociale vulnerabile.

S-au alocat funcțiuni spațiilor amenajate în suprafață de cca. 302 mp.

centru de zi pentru persoane în vârstă – amenajat în sala nr. 13 (54 mp)

clubul de zi – sala polivalentă – amenajat în sala nr. 10 (33 mp)

cantină socială: spațiu amenajat specific în încăperile nr. 2 – bucătărie (15,5 mp) și sala de mese încăperea nr. 8 (33mp);

Centru de reabilitare, cuprinzând:

Centru de reabilitare și recuperare socială, spațiu amenajat specific în încăperea nr. 7 – centru de reabilitare și recuperare socială (33mp), încăperea nr. 4 - vestiar (7,2 mp) și încăperea nr. 5 – sală dușuri (14,4mp)

Centru de consiliere și consiliere telefonică la domiciliu încăperea nr. 1 – cabinet asistență (11,5mp)

Adăpost temporar, amenajat în două săli – nr. 11 și 12 cu suprafața de 16,5 mp fiecare;

Spații cu funcțiuni comune: holuri acces (37,3mp), grup sanitar pe sexe încăperile 9 (26,4mp), magazie – încăperea nr. 6 (3,4 mp):

S-a achiziționat mobilierul necesar fiecărei încăperi.

S-au încheiat contractele de furnizare alimente – care se prepară în cadrul centrului – și s-au distribuit la domiciliul persoanelor din grupul țintă sau se servesc în cadrul cantinei din centru.

4.2.4.4. Viața asociativă

- **Asociația de dezvoltare intercomunitară – apă-canal**

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) - apă-canal funcționează din anul 2001, fiind prima asociație de UAT-uri din România.

Obiectivele constituirii:

Înființarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și controlul furnizării serviciului de alimentare cu apă și canalizare

Crearea, modernizarea și/sau dezvoltarea sistemelor publice de alimentare cu apă și canalizare.

- **Asociația Microregiunea de dezvoltare a turismului „Munții Gutinului”.**

Orașul Cavnic, reprezentat prin Consiliul Local al orașului Cavnic, este membru fondator (2004) al Asociației Microregiunea de dezvoltare a turismului „Munții Gutinului”.

Asociația Microregiunea de dezvoltare a turismului „Munții Gutinului” a luat ființă printr-un act constitutiv semnat la 29.09.2004 între reprezentanții consiliilor locale ale comunităților amintite și persoanele juridice care intenționează să sprijine activitatea de bază a asociației. Scopul asociației este dezvoltarea turismului în zonă și creșterea nivelului de trai al locuitorilor în contextul socio-economic de aderare la UE. Asociația urmărește în principal întocmirea în comun și implementarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă prin programele UE care să contribuie la revigorarea economică a zonei prin dezvoltarea turismului, ca alternativă la minerit.

- **“Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor menajere în județul Maramureș”,**

Orașul Cavnic, reprezentat prin Consiliul Local al Orașului Cavnic, este membru fondator (2004) al **asociației de dezvoltare intercomunitară de utilități publice pentru serviciul de salubritate a localităților și managementul deșeurilor solide** “Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor menajere în județul Maramureș”, constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate a localităților și managementul deșeurilor solide (denumit în continuare „**Serviciul**”) pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente Serviciului pe baza strategiei de dezvoltare a Serviciului.

- **Asociația Crescătorilor de Animale „ GUTINUL” Cavnic**

Nouă crescători de animale s-au asociat și au înființat A.C.A. GUTINUL Cavnic. Asociația a închiriat suprafața de pășune comunala, de 118 ha, pe acest an, de la Consiliul Local al Orașului Cavnic. Asociația a făcut cerere la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură Maramureș, să primească plățile directe pe unitatea de suprafață, de 50 euro/hectar.

- Pe teritoriul orașului Cavnic își desfășoară activitatea **asociații și fundații având ca obiective domenii ca social, sport, turism și agrement.**

Lista asociațiilor și fundațiilor de pe teritoriul orașului Cavnic este redată în continuare:

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

Denumirea	Nr înregistrare	Adresa
"CLUBUL VARSTEI A TREIA" - CAVNIC	698/A/2000	STR. 22 DECEMBRIE NR. 7
ASOCIAȚIA CAVNICARII	18627/A/2014	STR. LARITEI, NR. 10
ASOCIAȚIA CENTRUL DE RESURSE PENTRU ECONOMIE SOCIALĂ COMUNITARĂ NORD VEST	1543/A/2023	CAVNIC, STR. 22 DECEMBRIE, NR. 8A JUD. MARAMURE°
ASOCIATIA CAVNICARII	18627/A/2014	CAVNIC, STR. LARITEI, NR. 10
ASOCIATIA CLUB SPORTIV CRISTALUL CAVNIC	16876/A/2014	
ASOCIATIA CLUB SPORTIV CRISTALUL CAVNIC	28471/A/2019	CAVNIC, ALEEA VASILE LUCACIU, NR. 2, AP. 30
ASOCIATIA CLUB SPOTIV SKI MARAMU	46/A/2022	CAVNIC, STR. CIRESULUI, NR. 2
ASOCIATIA CRESCATORILOR DE ANIMALE GUTINUL	2564/A/2005	STR. SOIMULUI NR. 8 A
ASOCIATIA CRESTINA DE BINEFACERE "REBECA"	1114/A/1995	STR. 22 DECEMBRIE NR. 9/43
ASOCIATIA DE AJUTOR RECIPROC (A.M.S.)	1306/A/1996	STR. INDEPENDENTEI NR. 44
ASOCIATIA DE VANATOARE BROWN BEAR CAVNIC	10936/A/2013	CAVNIC, STR. MOGOSA, NR. 6A
ASOCIATIA DR PAPP SIMON	33/A/2006	STR. ELIBERARII NR. 58
ASOCIATIA DUO IANIS & ANDA	24557/A/2011	CAVNIC, STR. 22 DECEMBRIE NR. 2A,AP. 18
ASOCIATIA FISCULASUL CAVNIC	17445/A/2014	CAVNIC, STR. 22 DECEMBRIE, NR. 27
ASOCIATIA PRIETENIA FARA FRONTIERE	24554/A/2011	CAVNIC, INDEPENDENȚEI, NR. 42/2
ASOCIATIA SALVATORILOR MONTANI SALVAMONT CAVNIC	16266/A/2017	ALEEA VASILE LUCACIU, NR. 4 A, AP..5,
ASOCIATIA SPORTIVA "MINERUL" CAVNIC	831/A/1994	STR. MINEI NR. 1
ASOCIATIA SPORTIVA A ORASULUI CAVNIC	1076/A/1999	STR. MESTEACANULUI NR. 22
ASOCIATIA SPORTIVA DE CULTURISM "CRISTALUL"	1082/A/1995	STR. 22 DECEMBRIE NR. 10/14
ASOCIATIA VANATORILOR și PESCARILOR SPORTIVI CAVNIC "CREASTA COCOSULUI"	13099/A/2011	CAVNIC, STR. MARAMURESULUI, NR. 3
ASOCIATIA VANATORILOR și PESCARILOR SPORTIVI CAVNIC "CREASTA COCOSULUI"	13099/A/2011	CAVNIC, STR. MARAMURESULUI, NR. 3
ASOCIATIA YMCA CAVNIC	92/A/2009	STR. V. LUCACIU, NR. 7B/9
CAR EM CAVNIC	3486/A/1997	STR. MINEI NR. 1
CAR EM CAVNIC	3486/A/1997	CAVNIC, STR. MINEI, NR. 1

CASA DE AJUTOR DE INMORMINTARE	1315/A/1996	STR. ELIBERARII NR. 64
CLUBUL DE TURISM UNIVERSITAS	792/A/1994	str. 22 Decembrie nr. 8/A
CONSORTIUL LOCAL CAVNIC	1035/A/1998	STR. 22 DECEMBRIE NR. 7

Sursa: www.just.ro, iulie 2023

Fundații înregistrate în orașul Cavnic

Denumire	Număr întreg Reg National	Adresa
CHARISMA	2830/B/1997	STR. SOIMULUI NR. 8
FILANTROPIA	1973/B/1996	STR. V. LUCACIU NR. 4/11
Fundatia Centrul Crestin Cavnic	23439/B/1997	str. 22 Decembrie nr. 8
FUNDATIA CENTRUL CRESTIN CAVNIC	23439/B/1997	CAVNIC, STR. 22 DECEMBRIE , NR. 8
MALNAS	1832/B/1996	STR. V. LUCACIU, NR. 4 A/5
MAYA	2390/B/1996	STR. CIRESULUI NR. 10/A
VARVARA	1824/B/1996	STR. V. LUCACIU NR. 2 A/5

Sursa: www.just.ro, iulie 2023

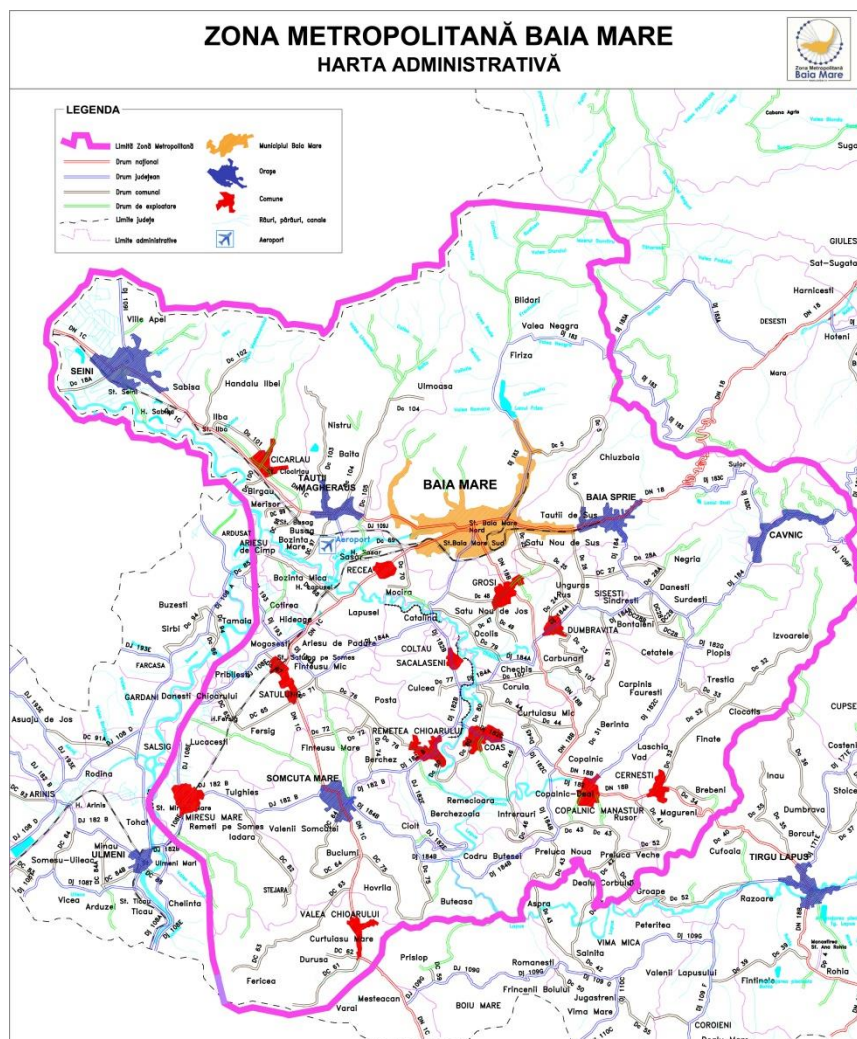
- **Zona metropolitană Baia Mare**

Orașul Cavnic face parte din Zona metropolitană Baia Mare:

Zona Metropolitană Baia Mare este o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară, formată de Municipiul Baia Mare, împreună cu cinci orașe și treisprezece comune, aflate în aria de polarizare a municipiului, cu intenția de a dezvolta în comun programe și proiecte, precum și servicii de utilitate publică. Populația totală a zonei metropolitane este de peste 220.000 locuitori, iar suprafața acesteia este de peste 1.250 kmp.

Obiectivele constituirii acesteia sunt:

- Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor și înlăturarea disparităților teritoriale, sociale și economice dintre localitățile membre prin implementarea unor programe și proiecte finanțate din fonduri naționale și europene
- Crearea unui pol de dezvoltare în jurul municipiului Baia Mare, prin atragerea de investiții directe, crearea de locuri de muncă și extinderea serviciilor de utilități publice în aria zonei metropolitane

Zona Metropolitană Baia Mare va trebui să își „fabrice” o identitate proprie, prin care să își consolideze avantajele comparative și să-și dezvolte avantajele competitive pentru a DEVENI, atât la nivel național cât și internațional:

- Un teritoriu competitiv economic, dominat de activități productive nepoluante și turism
- Un loc de viață confortabil într-un mediu curat, accesibil prin servicii publice performante
- O destinație atractivă prin variate moduri de expresie: muzică, tradiții populare, arhitectură, gastronomie

Zona Metropolitană Baia Mare va constitui în contextul perioadei 2014-2020, un instrument important de accesare a fondurilor structurale europene, care va permite implementarea unor proiecte de investiții în infrastructura locală, contribuind astfel la creșterea calității vieții locuitorilor și la diminuarea disparităților dintre localitățile componente.

4.2.4.5. Educația și învățământul

Istoric local: Potrivit legii școlare austriece din 1805, copiii trebuiau să cunoască numai datoriile către Dumnezeu, stat și aproapele, iar aceasta o puteau învăța de la preot.

Potrivit unor documente datând din secolul al XVIII-lea, școala din Cavnic se pare ca a fost o școală confesională, dar care probabil nu a rezistat măsurilor luate de stat, mai ales ca majoritatea populației romane a acceptat forțat unirea cu biserica romano-catolică, devenind de religie Greco-catolică. De asemenea, în acea perioadă, Catehismul era principalul obiect de învățământ alături de cunoașterea literelor, scris, citit, muzica și aritmetica.

Primul dascăl atestat documentar al Cavnicului a fost Ionița Voita Suceveanul (anul 1758), cel care a împodobit și legat “Noul Testament de la Bălgrad”. Aceasta informație o aflăm dintr-o inscripție descoperită într-o biserică din Rona de Jos din județul Maramureș. Catehismele, ca manuale, au figurat până târziu în secolul al XIX-lea alături de Ceaslov și de Psaltire.

Spiritualitatea orașului Cavnic a dat de-a lungul timpului atât culturii, artei, sportului și științei naționale, cât și celor universale, personalități de seamă, proces ce continuă și azi, ca dovadă a tradiției în domeniul educației și al formării profesionale, prin școlile care funcționează în orașul Cavnic și prin efortul deopotrivă al elevilor și cadrelor didactice. În structura sistemului de învățământ al orașului se regăsesc un număr de 5 instituții de învățământ, reprezentate fizic prin rețeaua infrastructura specifică pentru formele de învățământ preșcolar, școlar-gimnazial și liceal.

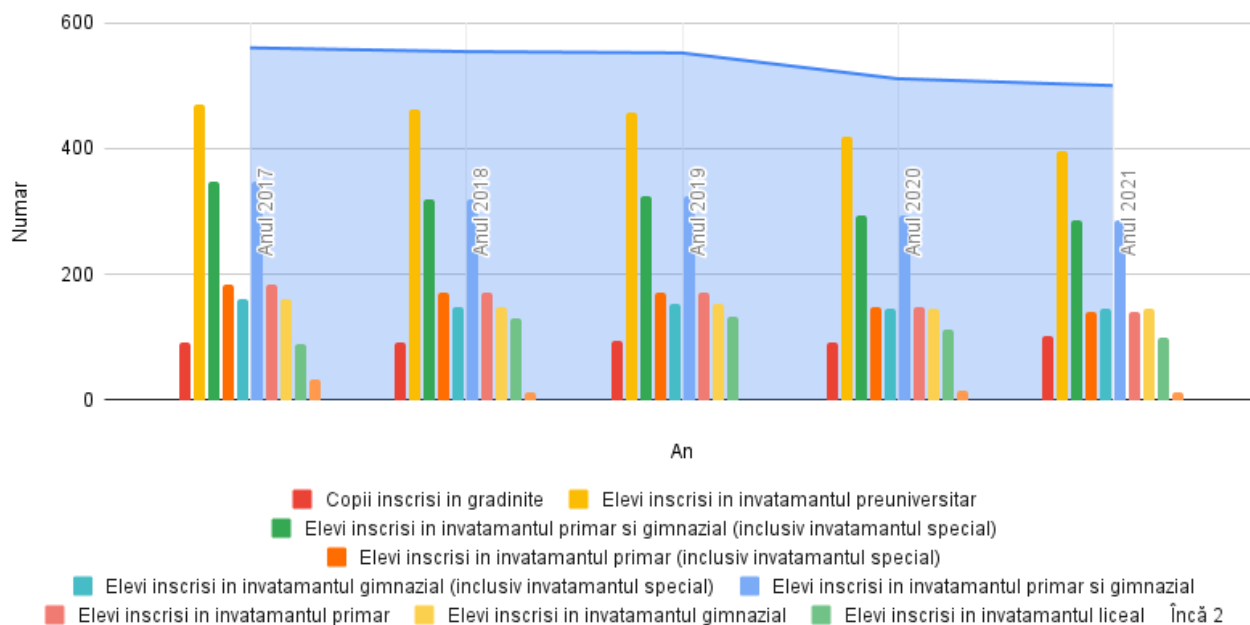
Evoluția rețelei școlare și a numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ din orașul Cavnic, pe perioada 2017-2021, este următoarea: (Sursa: Direcția de Statistică a Județului Maramureș): numărul instituțiilor școlare a rămas constant, dar numărul elevilor înscriși a înregistrat pe total o scădere, de la 560 elevi în 2017, la 500 elevi înscriși în 2021, pe structură, evoluția fiind prezentată după cum urmează:

Populația școlară pe niveluri de educație, județe și localități: Oraș Cavnic – evoluție

	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Total	560	554	552	511	500
Copii înscriși în grădinițe	91	92	95	91	103
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	469	462	457	420	397
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	346	319	324	293	285
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	184	172	171	147	140
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	162	147	153	146	145
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	346	319	324	293	285
Elevi înscriși în învățământul primar	184	172	171	147	140
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	162	147	153	146	145
Elevi înscriși în învățământul liceal	89	131	133	112	100
Elevi înscriși în învățământul profesional	34	12	0	15	12

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line iulie 2023

Populația școlară, pe niveluri de educație

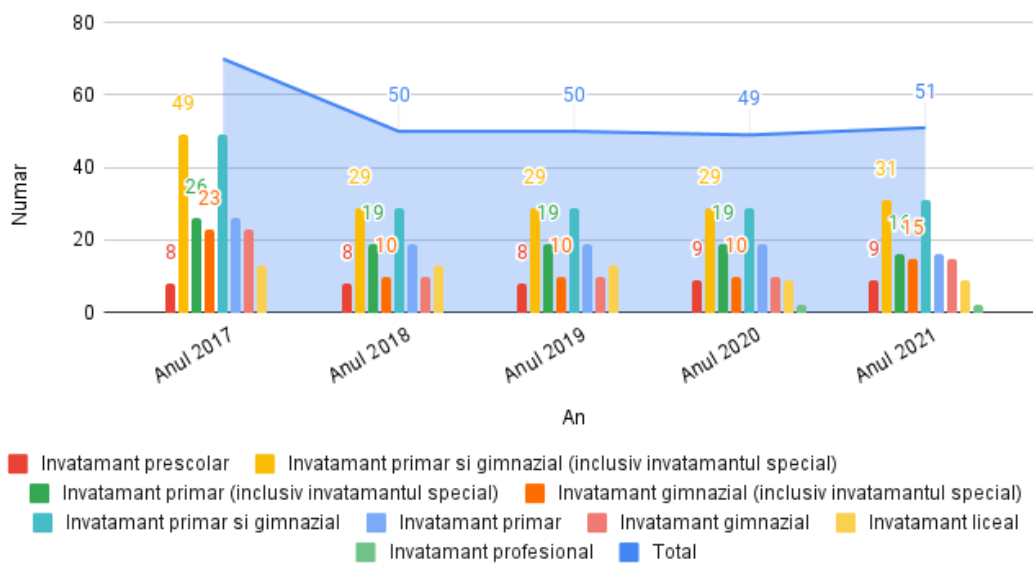
Sursa: INSSE, serii tempo-online, iulie 2023

Personalul didactic pe niveluri de educație, județe și localități- Oraș Cavnic – evoluție

	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Total	70	50	50	49	51
Învățământ preșcolar	8	8	8	9	9
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	49	29	29	29	31
Învățământ primar (inclusiv învățământul special)	26	19	19	19	16
Învățământ gimnazial (inclusiv învățământul special)	23	10	10	10	15
Învățământ primar și gimnazial	49	29	29	29	31
Învățământ primar	26	19	19	19	16
Învățământ gimnazial	23	10	10	10	15
Învățământ liceal	13	13	13	9	9
Învățământ profesional	0	0	0	2	2

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line iulie 2023

Personalul didactic, pe niveluri de educație

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

Rețeaua instituțiilor de învățământ din orașul Cavnic

La nivelul anului școlar 2022 - 2023, rețeaua instituțiilor de învățământ din orașul Cavnic se prezintă astfel:

Unitatea de învățământ cu personalitate juridică/niveluri de învăț. școlarizate/ <u>Limba de predare</u> / Adresa, nr. tel/fax/fax/fax/e-mail	Structura arondată (ar)/niveluri de învăț./localitate
COLEGIUL ECONOMIC "PINTEA VITEAZUL" CAVNIC STR. 1 MAI NR. 15 liceul_cavnic@email.ro 0262296040 0262296040/PRE/PRIM/GIMN / LIC /PROF/RO	
	GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.1 CAVNIC STR. INDEPENDENTEI NR.2 0262295056 0262295056 scoala2cavnic@email.ro / PRE
	SCOALA GIMNAZIALA NR.2 CAVNIC STR. INDEPENDENTEI NR.2 0262295056 0262295056 scoala2cavnic@email.ro / PRI / GIM

(Sursa: ISJ MM)

Profilul liceului este turism și alimentație publică.

Personalul din învățământul orașului Cavnic este structurat astfel: 9 educatoare, 12 învățătoare, 36 profesori, 8 Personal didactic auxiliar, 10 Personal nedidactic

Sursa: <http://colegiul-pintea.weebly.com/corp-profesoral.html>

Oferta educațională a liceului este următoarea:

Învățământ liceal (durata studiilor - 4 ani, limba de predare - română):

clasa a IX-a (1 clasă - 26 de locuri, forma de învățământ - ZI)

Filiera TEORETICĂ, Profil UMANIST

Specializarea: ȘTIINȚE SOCIALE

Învățământ profesional (durata studiilor - 3 ani, limba de predare - română):

clasa a IX-a (1 clasă - 24 de locuri, forma de învățământ - ZI)

Filiera TEHNOLOGICĂ, Profil SERVICII

Domeniul: ALIMENTAȚIE

Specializarea: ALIMENTAȚIE OSPĂTAR (CHELNER), VÂNZĂTOR ÎN UNITĂȚI DE ALIMENTAȚIE

DESPRE NOI

Cu o istorie de peste 50 de ani, școala noastră deține din 2009, statutul de Colegiu Economic cu profil Turism și Alimentație publică. Odată cu acest statut, denumirea sa a devenit

COLEGIUL ECONOMIC „PINTEA VITEAZUL”

Baza materială a școlii
 Instituția are în dotare 15 săli de clasă organizate pe specialități:

- informatică
- geografie
- turism
- folclor („La Obârșii”)
- matematică-astronomie
- biologie
- chimie/fizică
- limba română („Nchita Stănescu”)
- limbi moderne
- laborator de alimentație publică
- laborator firmă de exercițiu

!! În curs de amenajare pentru elevi: **SALĂ DE RELAXĂRE**

- Biblioteca are în fondul de carte peste 10.000 volume
- Centru de Documentare și Informare
- Sală Multimedia
- Sală de Festivități „Maria Perciovici”

Oferta educațională 2022-2023

Ce oferă școala noastră:

- *Plăcere și motivație pentru elevii de a învăța, de a cunoaște
- *Un colectiv de profesori tineri și bine pregătiți profesional, dornici să obțină performanță școlară cu elevii
- *O bună pregătire teoretică și practică
- *Consultații la materiile de examen (gimnaziu—PNRAS)
- *Învățare prin metoda „firma de exercițiu”
- *O bază materială adecvată pretențiilor/așteptărilor actuale (sălii sunt dotate cu videoproiectoare și acces la internet)
- *Facilitarea navetei pentru elevii din alte localități
- *Programe diverse pentru petrecerea plăcută a timpului liber

Plan de școlarizare pentru anul școlar 2022-2023

***Învățământ liceal: clasa a IX-a—filiera TEORETICĂ, profil UMANIST, specializarea ȘTIINȚE SOCIALE—1 clasă (26 elevi)**

***Învățământ profesional: clasa a IX-a—filiera TEHNOLOGICĂ, profil SERVICII, domeniul ALIMENTAȚIE, specializarea OSPĂTAR (CHELNER), VÂNZĂTOR ÎN UNITĂȚI DE ALIMENTAȚIE—1 clasă (24 elevi)**

Ofertă extracurriculară:

- Învățare de limbi străine („cursuri de pregătire Cambridge/ DELF)
- Practicarea sporturilor pe diverse ramuri (șah, tenis de masă, baschet, fotbal, schi etc.)
- Activități artistice diverse: teatru („Homo iudens”), jurnalism școlar („Mofuri(?)”)
- Activități de ateliere de handcrafts și pictură, foto-media, lectură
- Activități în cercul de ecologie, astronomie
- Spectacole culturale-artistice cu tematică diversă
- Proiecte de parteneriat internațional
- Acțiuni de voluntariat în colaborare cu YMCA, CAVNICARII
- Excursii, drumeții, vizite la mânăsurii și alte obiective
- Concursul tradițional al Gulyaselor

PROIECTE EUROPENE

Începând cu anul 2007, școala noastră a implementat, neîntrerupt, proiecte europene, datorită cărora a fost obținut titlul onorific de „Școală Europeană” de patru ori consecutiv (2009-2012, 2012-2015, 2015-2018, 2018-2021).

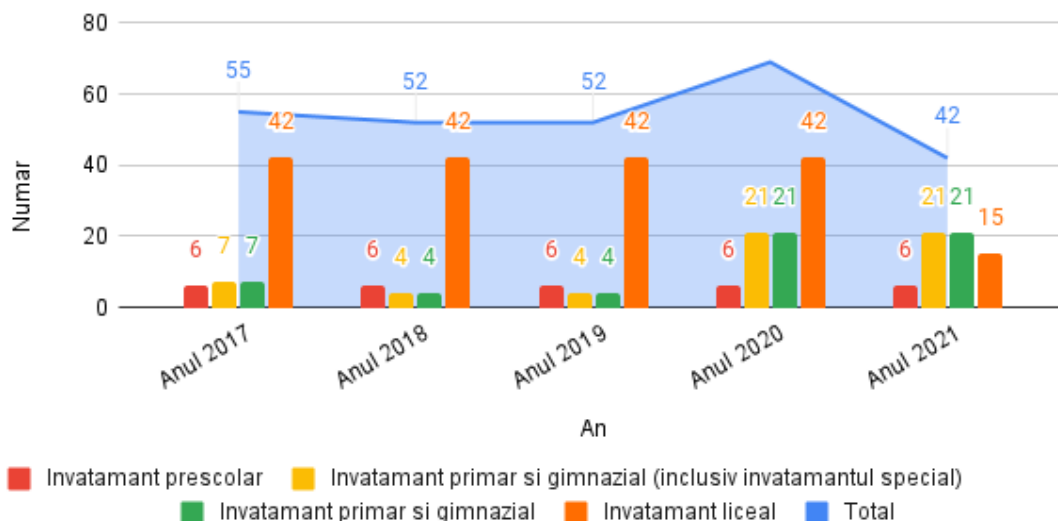

În prezent se derulează:

- un proiect Erasmus+ pentru practica elevilor în Portugalia: ”Educație și Formare Profesională pentru Turism de calitate în Maramureș și UE!”
- 2 proiecte Erasmus+ de schimb interșcolar: ”Guide the Guide”, ”Code yourself into English”

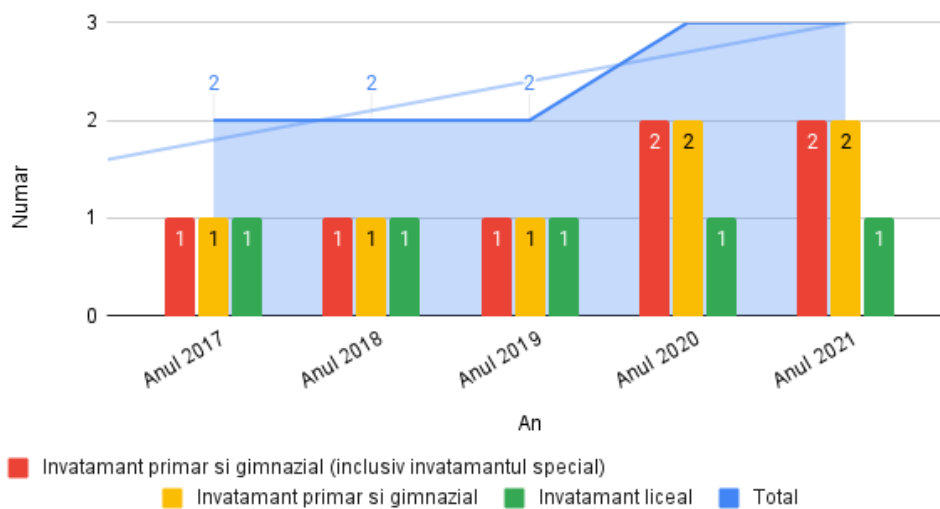
Erasmus+

Sali de clasa (cabinele școlare/amfiteatre) pe niveluri de educație

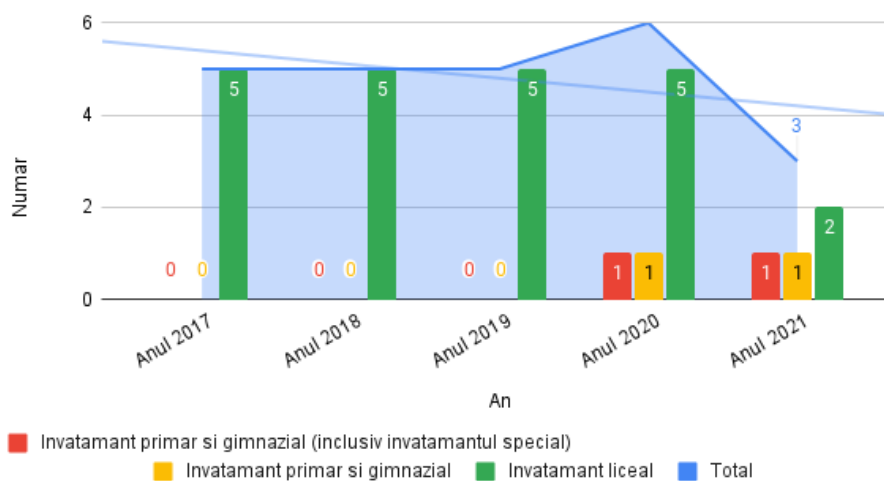
Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line

Sali de gimnastica pe niveluri de educatie

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line

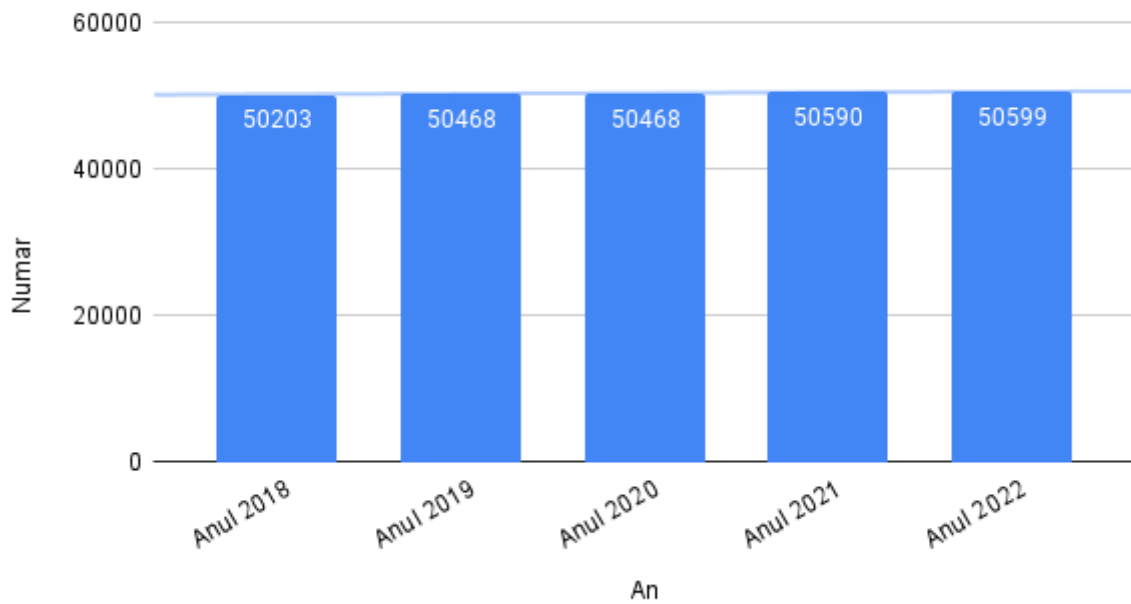
Laboratoare scolare pe niveluri de educatie

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

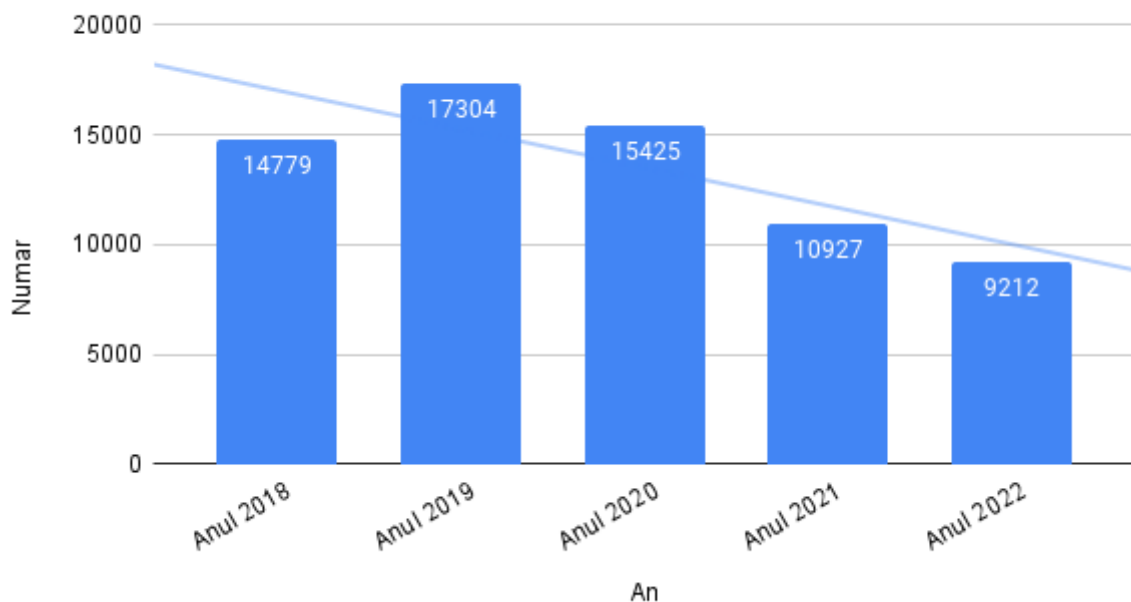
În orașul Cavnic este o singură bibliotecă, publică.

Volume existente in biblioteci

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

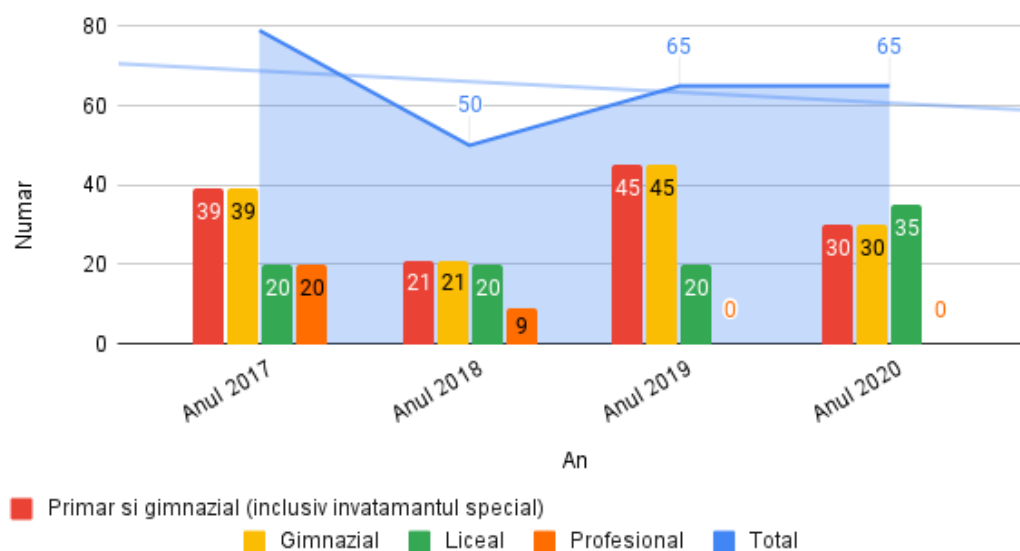
Volume eliberate

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

Evoluția absolvenților pe nivelele educaționale este redată mai jos:

Absolvenți pe niveluri de educație

Sursa: www.insse.ro, serii tempo – on line, iulie 2023

4.2.4.6. Cultura , sportul

o **Cultura:**

Zona Munților Gutâi, e situată la contactul a două ținuturi străvechi românești, **Țara Maramureșului și Țara Chioarului**, zone etnografice de referință din județ și din țară, care se remarcă prin caractere proprii determinate de evoluția în timp a fenomenelor istorice, economico–sociale și spirituale, într-o strânsă interdependență cu cadrul geografic. În mod distinct, dar marcată de influențe ale vecinătăților, a evoluat în timp zona minieră Cavnic, alături și interconectată cu zonele miniere Baia Mare – Baia Sprie, teritoriu a cărui istorie a fost puternic marcată de bogatele zăcămintă neferoase auro-argintifere, care au stimulat extracția acestora încă din cele mai vechi timpuri.

Casa de Cultura și Cinematograful Minerul.

În jurul acestor sedii de cultură s-a concentrat zeci de ani **viața artistică** a localității. În Cavnic a funcționat **Ansamblul Folcloric al Casei de Cultura** era cunoscut în județ și în întreaga țară, valoarea artistică atinsă a fost o premisa pentru turnee peste hotare, reprezentând cu cinste arta amatoare românească.

Foto: Spectacol colinde la Casa de Cultură Cavnic, Sursa Primăria Cavnic

Fanfara minerilor

Ca și în orice localitate minerească de tradiție, și în Cavnic exista din vechime o fanfara de mineri. Pe vremuri, în zile de sărbători și duminică, în parcul Lighet (pe locul căruia acum sunt blocuri de locuințe - str. Independentei) fanfara cânta pentru cei ce ieșeau la promenada.

FOTO: Fanfara minerilor, Cavnic
Sursa: <http://blog.cdicultura-cavnic.ro/wp/>

Ziua Minerului era și ea sărbătorită cu mare cinste pe acordurile fanfarei. și la înmormântările minerilor lua parte fanfara intonând Imnul Minerilor ("În mina, 'Dumnezeu cu

noi!// Afara - grija și nevoi.../ Deasupra noastră n-avem cer,/ C-așa e viața de miner./ Când plini de praf, cu pași trudiți/ Leșim din mina obosiți,/ Ne doare ca-n lumina sa/ Pământul tine-o lume rea ..."). Astăzi, acest obicei s-a generalizat fiind conduși pe ultimul drum cu fanfara nu numai cei ce au lucrat în mina. De-a lungul existenței sale, fanfara din Cavnic a câștigat premii la nivel național, la festivalurile de specialitate la nivel județean și interjudețean, care onorează.

În 2006 a fost câștigat un credit nerambursabil din partea Guvernului Marii Britanii pentru cumpărarea de uniforme noi și instrumente muzicale.

Tradiții, specific local:

Brondoșii: (Sursa: Primăria Cavnic: referințe Net: <http://www.cavnic.orasultau.ro/>) Iarna se întâlnesc pe străzi printre copiii pe lenchere (sanie cu volan întâlnita numai aici)– mascați cu piei de oaie înstruțate care poartă clopote de alama.

FOTO: Brondoșii din Cavnic – în spectacol pe scena Casei de cultură Sursa: Primăria Cavnic

FOTO: Cavnic – Brondoșii, Sursa: Primăria Cavnic

Se pare ca aceasta costumație se păstrează de la invazia tătară (1717), fiind folosita atunci în scopul de a speria caili păgânilor. Costumația este compusa din masca din piele de oaie, cămașă și ciucuri (pantaloni) albe, gârbaci (bici) și câteva zeci de dronje (clopote). Brondoșii pe întâlnesc pe străzile localității din prima zi de Crăciun pana de Anul Nou. În anul 2017 Brondoșii din Cavnic aniversează o tradiție de 300 ani care a continuat neîntrerupt pe aceste meleaguri.

Constantinii:

Se păstrează vie și azi o forma de teatru popular intitulat "**Cântarea versului lui Constantin**" (Constantinii), în memoria lui Constantin Brancoveanu.

FOTO: Sceneta Irodul , Cavnic

Sursa: <http://www.vacanteperoti.ro/cgi-sys/suspendedpage.cgi?ref=1>

Moșcorele:

Li se spune "moși", "moșcore" sau simplu "mascați". Unii "sorcovesc", alții nu spun nimic. Unii umblă din casă în casă în noaptea dintre ani, alții înainte de Lăsatul Secului. Dar toți păstrează tradiții vechi pe cale de dispariție.

În Cavnic, tradiția mascaților e ceva mai diferită. "Moșcorele", că așa se numesc personajele mascate de aici, au la dispoziție o săptămână întreagă pentru a-și etala costumele. Parada lor e considerată "ultima distracție" înainte de intrarea Postului. ...acest obicei este extrem de vechi și este practicat de căvnicarii de toate vârstele: "țin minte că încă din clasa a VIII mă îmbrăcam de moșcoră. Asta ce înseamnă? Înseamnă că te îmbraci astfel încât să nu te recunoască nimeni. Eu mă îmbrăcam mai des de țigancă. Îmi puneam un ciorap de față, îmi făceam bujori cu ruj, îmi luam o fustă înflorată, cizme de cauciuc și o oală și o lingură de lemn în mână. În schimb, o vecină cu care umblam îmi puneam un cearceaf în cap și dinți de cartofi. Odată m-am îmbrăcat de pădurar. Cu clop, gubă și fluier. Nu există restricții de vârstă. Se îmbracă și copiii, și tineri și oamenii maturi. Oricine dorește".

Stropitul.

În Transilvania și Banat, se obișnuiește ca, în ziua a doua de Paști, tinerii – fete și băieți – să meargă la biserică, iar după aceea băieții, individual sau în grup, să meargă "la udat" – la casele unde sunt fete. La întrebarea tatălui fetei despre scopul vizitei, băiatul sau unul dintre băieți spune: "Am auzit că aveți o floare frumoasă și am venit să-o udăm ca să nu se ofilească". Băieții sunt invitați în casa, stropesc fata cu apa de Colonia sau parfum și sunt serviți cu oua roșii, prăjituri, cozonac și un pahar cu vin. Obiceiul care datează din vechime (la început,

stropirea se făcea cu busuioc înmuiat în apă), s-a extins și la adulți, bărbații mergând la familiile prietene unde stropesc persoanele feminine ale casei. Obiceiul este de origine catolica.

Pușcatul.

Cu ocazia sărbătorilor de Paste în noapte de Înviere și înainte se practica pișcatul cu țevi care folosesc acetilena. Astfel tinerii din Cavnic merg prin pădurile din zona își fac corturi, fac focuri de tabără se veselesc și pușcă cu țevile. Pentru alungarea spiritelor rele și ispitei, în Cavnic se fac focuri pe dealuri și se „pușcă” cu țevi cu carbid. Tinerii se aduna în jurul focului, „Înarmați” cu țevi astupate la un capăt. Pun carbid și apa și dau foc printr-o gaură realizată în apropiere de capătul înfundat al țevii. Focul și Împușcăturile pe de o parte apară comunitatea de spiritele rele, dar simbolizează și focul la care a stat Isus în Grădina Ghetimani. Există însă și teoria ca numai așa va fi sparta piatra de pe mormântul lui Iisus și ca drumul lui spre ceruri va fi deschis în noaptea de Înviere. (Gazeta de Maramureș)

➤ **Evenimente locale. Festivaluri tradiționale**

✓ **Festivalul de Crăciun „Sub ramură de brad”**

Festivalul de Crăciun „Sub ramură de brad”, organizat în preajma sărbătorilor Crăciunului, a intrat în tradiție.

*FOTO: Festivalul de Crăciun „Sub ramură de brad”
Sursa: Primăria Cavnic*

Referințe media:

✓ **Serbările Cavnicului**

Serbările Cavnicului se identifica cu Zilele Orașului. În luna august a fiecărui an, Primăria Cavnic, alături de sponsori organizează la un sfârșit de săptămână o serbare cu concerte live ale unor trupe românești de elită pentru toate gusturile, muzica populară, diferite concursuri (tenis de masă, șah, skandenberg, trasul tirului - camionului, concursul de joagăre,

un meci de fotbal old-boys, ciclism, tombole), expoziții, mici, bere, impresionante focuri de artificii și voie buna. Aceste serbări se bucura de o mare apreciere în rândul căvnicarilor și nu numai. **Zilele orașului Cavnic se desfășoară, conform datinii, în weekendul din jurul datei de 22-24 al lunii august.**

- ✓
- ✓ **Serile maramureșene “În câșlegi”:** obiectivul vizat constă în promovarea culturii tradiționale prin port, muzică, obiecte meșteșugărești și bucate tradiționale. La eveniment participat ca invitați meșteșugari de notorietate din Cavnic și zonele adiacente, care îți expun lucrările, și, de asemenea, într-un adevărat “atelier viu”, fac activități demonstrative, la care cei prezenți pot să participe și să învețe tainele meșteșugăritului. La manifestări participă invitați de marcă din județ și din țară, un numeros public.
- ✓ **Festivalul de Muzică Populară ”Lăsatul secului”:** Evenimentul este organizat de Primăria și Consiliul Local Cavnic, cu sprijinul Consiliului Județean Maramureș.
- ✓ **Serbările lenkerului:** se desfășoară în ultima săptămână a lunii ianuarie, organizându-se concursuri de schi și lenkere, pe grupe de vârstă, respectiv activități distractive. Serbările lenkerului sau serbările zăpezii, au loc la pârtiile de "La Icoana". Concursul de lenkere pe drumul de la Cotreanta este capul de afiș, dar nu se lasă mai prejos nici concursurile de schi pentru elevii de la școlile generale din localitate, cu atât mai mult, demonstrațiile de sport extrem (snowboarding). A fost organizat și pe drumul spre Băiuț. S-au organizat concursuri de lenkere pe categorii de vârstă, în intersecția de la Roata a fost amplasata o scena și s-a servit gulaș.

FOTO: Serbările lenkerului LA Cavnic.

Sursa: <https://www.facebook.com/pg/Casa-de-cultura-Cavnic>

➤ **Ziua Minerului**

Aceasta zi era celebrată în prima duminică a lunii august, fiind organizate serbări câmpenești, stropite cu mici și bere pe acordurile fanfarei de mineri. Fanfara străbătea orașul de la un capăt la altul într-un camion, cântând Imnul Minerilor și oprind la poarta oamenilor din conducerea minei și a inginerilor, omeniți fiind pentru muzica cu câte o litră de horinca (un litru de palinca). Se mai organizau și meciuri de fotbal între echipa Minerul din localitate și formația de old-boys sau echipe invitate din localitățile din preajma, care și ele sărbătoreau Ziua Minerului. Acum însă, odată cu restructurarea mineritului maramureșean și transformarea zonelor miniere, este data uitării treptat aceasta sărbătoare, apropiată fiind și data desfășurării Serbărilor Cavnicului.

✓ **Raliul zăpezii:**

Raliul Zăpezii este un eveniment sportiv de mare atracție, o competiție adevărat spectacol automobilistic.

Raliul Zăpezii este organizat de Asociația Club Sportiv Team Dakar România în colaborare cu Primăria Cavnic.

Referințe media
Cavnic 2017

❖ **Proiecte promovate în domeniul cultură-artă de către Primăria Cavnic:**

"Artificii pentru Noul An" - program de revelion pentru Căvnicari

Foto: focuri de artificii început de an nou. Sursa: primăria Cavnic

Serbările Mărțișorului / Ziua Mamei

• *Un spectacol organizat în foaierul Casei de Cultura de către cei mai mici locuitori ai urbei noastre. Acest spectacol cu ocazia zilei internaționale a mamei a avut un real succes. "Piticii" și-au putut etala calitățile artistice oferind clipe de bucurie celor dragi.*

Eveniment artistic - Expoziție internațională de pictură

• *Expoziția de pictură a cercului de pictură aparținând Casei de Cultura din Nyiregyhaza „Benczur Gyula” împreună cu lansarea cărții în limba maghiară "A SEBESZ" autor MIHAI GANEA*

Eveniment cultural - Debut artistic

• *Cu ocazia Sărbătorilor orașului Cavnic 15-16 august 2015, a avut loc debutul artistic al ansamblului Casei de cultura Cavnic "Flori de Mina", pe scena amplasată în centrul civic.*

Vernisaj " Toamna în Pasteluri"

Proiecție film documentar educativ: "Drumul Spre Școală"

• Casa de cultura Cavnic în colaborare cu Casa corpului didactic Baia-Mare, Colegiul Pinea Viteazul Cavnic, Inspectoratul școlar județean Maramureș și Astra film Sibiu, au organizat pentru elevi, proiecția filmului documentar educativ "DRUMUL SPRE ȘCOALA"

Tabăra de vara YMCA -

• Organizația YMCA în parteneriat cu Casa Orășenească de Cultură a desfășurat tabără de vara, timp de o săptămână în foaierul instituției de cultura. Cei vizați au fost copiii, desfășurându-se activități despre un stil de viață sănătos, dezvoltarea încrederii în sine și în alții, trasee labirintice prin centrul orașului în căutarea de comori..

"Deschide Ușa Creștine" Concert de Colinde

- **Formații cultural-artistice în Orașul Cavnic**

Ansamblul „Flori de Mina ”al Casei de Cultură Cavnic

Cenaclul Orizont își propune promovarea tinerelor talente prin recitarea de poezii, interpretarea de cântece patriotice, muzica populară, muzica ușoară, dansuri. La acest spectacol participa și Ansamblul „Flori de Mina ”Cavnic.

- **Personalități locale recunoscute internațional**

(Sursa: Primăria Cavnic: Ref. Net: <http://www.cavnic.orasultau.ro/inaintasi.html>)

➤ **Born Ignacius (1742-1791)**

Born Ignacius (1742-1791), căvnicar prin naștere, a efectuat studiile la Sibiu, Viena apoi Praga. S-a perindat prin mai multe țări europene, după care s-a întors la Praga pentru a se ocupa cu științele naturii. Între 1762-1770 a vizitat de mai multe ori Ardealul. Din 1769 până în 1770 a fost consilier minier la Selmec Banya (Slovacia), apoi între 1770-72 la Praga. În timpul unei excursii de studii în Ardeal și Banat (1770), a suferit o intoxicație cu fum în mina Baia Sprie. Între 1770-1786 a fost francmason la Praga și Viena. În 1776, Maria Tereza l-a însărcinat cu aranjarea și supravegherea colecției regale de științele naturii. A descris științific pentru prima dată în lume o serie de minerale și a contribuit la descrierea mai multor colecții. În cinstea sa, a fost denumit cu numele său, mineralul **bornita**. În ciuda vieții sale scurte, a scris mai

multe carti și studii de mineralogie, minerit, metalurgie și critica religioasă. Multe dintre lucrările sale au apărut în limbile engleză, germană, latină și italiană. În urma activității de experimentare efectuată de Born, a fost introdus și larg utilizat în Europa procedeul de amalgamare a minereurilor auroargintifere. Born Ignacius, pioner al științelor a fost membru în cele mai renumite societăți științifice europene, respectiv Berlin, Londra, München și Stockholm. În 1786 a organizat o întrunire la Skleno (Slovacia) care poate fi considerată **primul congres de minerit și metalurgie din lume. Cantata "Die Mauererfreude" compusă de Mozart a fost dedicată lui Born Ignac, iar figura lui Sarastro, din "Flautul Fermecat" evocă personalitatea marelui savant.**

➤ **Dr. Papp Simon (1886-1970)**

Dr. Papp Simon (1886-1970) s-a născut la Cavnic, a absolvit gimnaziul în Baia Mare și a făcut facultatea la Cluj. Din 1909 a lucrat ca asistent la Universitatea Ferenc Josef din Cluj. Începând cu 1922 a fost asistentul profesorului Bock Hugo și a predat diferite materii la Selmechanya (Bansca Stiabnica - Slovacia). Lucrează ca geolog în Albania, Asia Mică, Noua Guinee, Canada, Statele Unite, respectiv Germania. Este meritul lui începerea lucrărilor de măsurare geofizică și de foraj adânc "rotary". executate de firma EuroGasCo, de asemenea începerea extracției de gaze naturale și de petrol la Mihaly (1935), Budafapuszta (1937), Lovaszi (1940), Lendfaujfalu și Pusztaszentlaszlo (1941). **A fost fondatorul, și începând din 1944, primul profesor al Catedrei de Explorare și Producție Petroliferă din cadrul Facultății de Inginerie Metalurgică și Silvică din Sporon.** Între 1945-1948 este directorul societății Maort. Datorită regresului producției în perioada postbelică, este implicat în procesul de sabotaj Maort, iar în 1948 condamnat la moarte. Sentința a fost modificată, până la urmă, în pedeapsă cu închisoarea, unde a stat până în 1955. Deși a fost închis, a avut posibilitatea să lucreze, contribuind astfel la găsirea stratului petrolifer din Nagylengyel. A fost reabilitat de Academia Maghiară în 1987, iar în 1990 a primit diploma Szechenyi (postum). În 1991, ramășitele sale au fost așezate într-o odihnă veșnică la Zalaegerszeg, în Parcul Memorial al Industriei Petrolifere. A fost o persoană marcantă a industriei petrolifere maghiare, care a împărtășit cunoștințele sale din străinătate colegilor, indemnând la învățare continuă.

➤ **Lipót Jenő Jendrássik (Cavnic 1824 - Budapesta 1891)** academician, chirurg, fiziolog.

➤ **György Komoróczy (Cavnic 1909 – Debrecen 1981)** istoric, arhivist.

➤ **János Krizsán (Cavnic 1886-1948)** pictor din cea de-a doua generație a Școlii de la Baia Mare. A început să muncească în Baia Mare, din 1902 pentru István Réti și Béla Iványi Grünwald, devenind profesor la școala liberă în 1926. Interesul pentru pictură l-a canalizat spre peisaje, pictând împrejurimile Băii Mari. Faptul că a crescut în Baia Mare, da o notă de profunzime și aromă locală pentru operele sale. Vizitați linkul, pentru câteva din operele sale:<http://www.kieselbach.hu/sa-710>.

➤ **János Raisz (Cavnic 1830, Budapesta 1882)**- actor.

➤ **Anikó Ungár, Székely Józsefné (Cavnic 1790 – Cluj 1862)** actrițe.

Personalități contemporane:

- **Alexandru Gafton (n. 1966)**, lingvist, filolog. Elev al Profesorului Vasile Arvinte. Licențiat în filologie (Iași, 1994). În anul 1995 devine preparator la Catedra de limbă română și lingvistică generală a Facultății de Litere din Iași. Bursier al Universității

Konstanz (Germania, 1998). În anul 2000 obține titlul de doctor în filologie, elaborând o teză de istorie a limbii române vechi, sub îndrumarea prof. dr. Vasile Arvinte. Din anul 2005 este profesor universitar. Este preocupat de cercetarea științifică în domeniul lingvisticii diacronice (fonetică și fonologie istorică, etimologie, formarea limbii literare, dinamica limbii), domeniu în care a elaborat peste 30 de studii și recenzii.

➤ **Antal Krupiczzer (n. 1944)** sculptor.

Sculptorul Antal Krupiczzer a făcut Cavnicului un cadou de suflet: o statuie a lui Ignaz Born, dezvelita cu ocazia Serbarilor Orașului. Artistul, nascut în Cavnic, ruda cu Vida Geza, marturiseste ca toata seva artistica și toata inspiratia le are din Maramures. S-a nascut în 28 februarie 1944, la Cavnic. A locuit în Cavnic pana în 1956, dupa care si-a continuat studiile în Baia Mare și Arad (sculptura în lemn). A lucrat cu Vida Gheza 13 ani, pana în 1980. A fost vicepresedinte la Tehnolemn, iar în 1988 a plecat în Ungaria. Prima expozitie personala a avut-o în 1966, iar pana în prezent a avut 100 de expozitii personale (ultima acum o luna, în Budapesta, langa Parlament). A absolvit Facultatea de Istorie de la Debrecen și Facultatea de Istorie de la Miskolc. Este membru al Uniunii Artistilor Plastici din Budapesta și Suedia. *Sursa: Mircea CRISAN mircea@gazetademaramures.ro*

○ **Sportul**

Activitatea sportivă în localitatea Cavnic a fost sprijinită în general de Exploatarea Minieră Cavnic, care era principalul sponsor. Devenite de tradiție, sunt:

➤ **Fotbal**

Istoric echipa de fotbal Minerul Cavnic

Minerul Cavnic a luat ființă în 1934, are culorile galben-albastru, iar în 1971 a promovat pentru prima data în Divizia C. Peste 2 ani a ajuns și în **eșalonul al doilea**, cu antrenorul Ion Bartha la cârmă. Din lot au făcut parte, printre alții, Ficșay, Kiss, Szimai, Lunčan, Timar, Ciutacu, Frasinianu, Daubner, Varga, V. Pop, D. Pop, Csátlos. În vara lui 1974 a retrogradat în C, revenind în B în '76, dar numai pentru un singur sezon. Cele mai bune performante din istoria clubului au fost realizate în 1979-80 și 1982-83, când minierii s-au situat pe locul 6 în eșalonul secund. Până în 1993, Minerul a evoluat fie în B fie în C, după care a retrogradat în Divizia D. A mai avut o revenire, dar din 1996 se află doar în eșalonul al patrulea al fotbalului românesc.

Fotbalul de amatori:

Pe lângă sportul rege legitimat, Cavnicul este un oraș în care fotbalul ca sport de amatori este tratat cu foarte multă seriozitate, cuprinzând medii largi ale comunității locale. Campionatul orașenesc de fotbal este foarte bine organizat. Până la data de 2 august. sunt organizate meciurile din campionat. Căvnicarii dau încă o data dovada de inventivitate, echipele din cartierele orașului au denumiri extrem de originale: „Dilalii”, „Cim Bom Bom”, „Cumetrii”, „Gladiatorii” sau „Talent” sunt doar câteva din cele 16 echipe ce s-au înscris în acest an la campionat, denumirile date echipelor având ca fundament aspecte ce tin de distracție, autoironie sau notorietate prin cuvinte soc, de exemplu, „London Boy’s” campionii de acum doi ani, „Gherila PTM”, „Boca Juniors”, „Dilalii”, „Certatii cu legea”, „Fly Boy’s”, „Ozon”, „Romba”, „Red Bull”, „22 Decembrie” sau „Electro Dan”, „Talent”, etc.

➤ **Culturism**

Dacă în regimul comunist culturismul românesc era stopat de diferite motive inovate de Conducerea federației și, în special, a lipsei unei comisii de specialitate interesate de un rezultat și nu de ceea ce se întâmplă pe atunci, nu este prea ușor nici acum pentru a realiza o performanță adevărată, cu toate schimbările care s-au petrecut în România.

Cavnicul a dat în domeniul culturismului performeri de valoare, cum este sportivul de excepție, campionul de talie mondială **Nicolae Giurgi**.

➤ **Schi – fond, alpin, biatlon, orientare:**

În localitate își desfășoară activitatea Clubul Sportiv Școlar Baia Sprie, care are organizate grupe de elevi sportivi în care sunt încadrați și alți elevi din cadrul Școlii generale nr. 2 Cavnic. CSS Baia Sprie utilizează baza sportivă a orașului Cavnic pentru efectuarea pregătirii specifice – teren de sport, vestiar, pârtii, etc. Aceștia au în cadrul clubului sportivi legitimați din Cavnic, dar în cadrul clubului participă la pregătire un număr mult mai mare de copii, care după atingerea nivelului minim de pregătire vor fi legitimați.

Clubul organizează competiții, cum ar fi ce din 20.02.2016 Cupa « Speranțelor » Cavnic CD; Copii, Speranțe, F+M 5 km ; 3km ;2km, individual

De asemenea, pe parcursul vacanțelor, se organizează prin inițiativa privată a Școlii SuperSki, pe pârtiile Roata.

https://www.facebook.com/pg/ScoalaSuperski/about/?ref=page_internal

Școala SuperSki a luat viața în decembrie 2012 din dorința de a oferi lecții de ski și snowboard la cele mai înalte standarde de calitate. În acest sens, pe lângă monitorii atestați internațional ISIA, școala pune la dispoziție o parte separată pentru începători cu banda specială de urcare, pentru a asigura siguranța și confort maxim elevilor săi. Monitorii de ski oferă lecții pentru toate categoriile de schiori (începători, medii, avansați).

*FOTO: Școala Școala SuperSki, pe pârtiile Roata,
Sursa: superskicavnic.ro*

Se oferă de asemenea facilități de natură a crește atractivitatea dar și gradul de siguranță, astfel:

- pârtie separata și securizata pentru începători, urcarea făcând-se cu ajutorul unei benzi de transport
- acces gratuit pe banda din zona securizata pe durata orei de schi
- monitori atestați AMSPR (Asociatia Monitorilor de Schi Profesioniști din Romania), membra ISIA (International Ski Instructor Association) și cu experiența în meseria de monitor ski/snowboard
- materiale specifice necesare învățării schiului
- lecțiile de ski pot fi ținute în limbi străine: romana, engleza, maghiara, spaniola, germana

➤ **Salvamont**

Cavnicul dispune de o echipă Salvamont care face parte din Serviciul Public Salvamont al CJMM, foarte bine pregătită, care face față în mod profesional tuturor situațiilor generate de practicarea sporturilor de iarnă și de orientare turistică-drumeții montane-sporturi extreme, acordând primul ajutor și dispecerând cazurile mai grave înspre spitalele din apropiere.

➤ **Specific local în practicarea sporturilor de iarnă:**

Lenkerul

Este o sanie cu volan care a apărut la Cavnic, fiind ceva specific locului. Volanul lenkerului ajuta în luarea virajelor ușoare fara a mai fi nevoie de ajutorul picioarelor; traseele lungi (de kilometri buni) sunt deliciul tinerilor dar și al adulților. Derdelușul trebuie sa fie bine bătut pentru a nu se afunda tălpile. Nu cred ca exista cavnicar care sa nu aiba lenker, modalitate de distracție în anotimpul alb. Primul lenker a fost construit în 1930 de către germanul Nicolae Blaueinstein și tot acest neamț i-a dat și numele. În germana cuvântul «lenker» înseamnă «cârmuitor». De fapt, sania cu volan s-a "născut" din nevoia căvnicarilor de a avea un mijloc de transport pe timp de iarna. Mai precis, cei care locuiau în partea de sus a orașului au căutat metode mai simple și mai sigure sa ajungă în centrul localității, iar sania cu volan s-a dovedit soluția ideala. Daca zăpadă este bine bătătorită, viteza lenkerului creste direct proporțional cu greutatea transportata.

4.2.4.7. Mass-media.

Sunt accesibile prin rețeaua de televiziune prin cablu accesul la posturile naționale și la posturi internaționale.

4.2.4.8. Siguranța cetățeanului

- *combaterea criminalității, asigurarea liniștii publice*

Instituțiile care veghează siguranța cetățenilor sunt Poliția și Jandarmeria, la care se mai adaugă firme de pază care funcționează în orașul Cavnic.

Poliția are în atribuțiile specifice siguranța cetățenilor, în cadrul căreia se realizează acțiunile specifice enumerate mai jos:

- prevenirea și combaterea infraționalității stradale;
- combaterea cerșetoriei;
- combaterea schimbului ilegal de valută;
- combaterea traficului ilegal de persoane;

- asigurarea fluenței traficului rutier;
- prevenirea și combaterea corupției.

Jandarmeria:

Postul Montan de Jandarmi din Cavnic și-a început activitatea în 12 mai 2008, într-un sediu pus la dispoziție de primăria din localitate. Acesta își are sediul în incinta Casei de cultura din localitate, iar inaugurarea s-a făcut în prezența conducerii Inspectoratului de Jandarmi Județean Maramureș, a primarului orașului Cavnic și a șefului Poliției Cavnic. Postul Montan de Jandarmi Cavnic are ca zona de competență complexul turistic Cavnic, precum și un număr de patru trasee turistice adiacente acestuia. Jandarmii montani vor avea misiuni de supraveghere a ordinii publice, dar și de căutare, descoperire și salvare a unor persoane aflate în dificultate pe traseele turistice montane, în cooperare cu Salvamont.

FOTO: Primăria orașului Cavnic – sursa: Primăria Cavnic

4.2.5. Analiza dezvoltării urbane și a managementului terenurilor

Având în vedere faptul ca o așezare urbană nu este un sistem închis, iar realizarea obiectivelor generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare urbană, politicile, planificarea strategică urbană, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor principii:

(Principiile de management urban în aplicarea obiectivelor, conform Raportului “Orașe Europene Durabile” (“European Sustainable Cities”, Bruxelles, 1996), Declarației de la Bremen din 1997 și în spiritul Tratatului de la Amsterdam (1999):

- dezvoltare durabilă, astfel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorii economici;
- întărirea capacității instituționale printr-un management eficient, definirea și restructurarea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu doleanțele și cerințele comunității;
- crearea unei rețele de comunicații în scopul schimbului de informații între municipalități cu privire la utilizarea celor mai bune practici (în managementul urban sau managementul de proiect);
- realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public-privat;
- realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate realiza;
- integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a orașului cu politicile de dezvoltare ale județului și ale regiunii;
- managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
- utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta sustenabilității, respectiv emiterea de reglementări pentru eco-taxă și funcționarea utilităților publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- descentralizarea managementului în sectorul energetic;
- design-ul sustenabil arhitectonic în temeiul căruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de construcții, design-ul unei clădiri, bioclimatul, densitatea clădirilor într-un areal, orientarea spațială a clădirilor, "structuri verzi" în jurul clădirilor, microclimat, eficiența energetică;
- realizarea unui program sau proiect fără a afecta cultura unei comunități, ori pentru a recupera moștenirea culturală a unei comunități și/sau tradițiile întregii comunități locale;
- interzicerea multiplicării serviciilor publice, dacă acestea nu servesc unei nevoi locale;
- fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- analiza capacității tehnice de execuție;
- evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acestora; corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității municipalității de a asigura accesul acestora la locuință, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- protecția mediului;
- realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;
- asigurarea publicității informațiilor cu impact în investiții (informații topografice, informații statistice privind economia locală și regională, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general și planurile de urbanism zonal).

Administrația publică locală a orașului Cavnic este autoritatea publică desemnată să vegheze la aplicarea și respectarea Cadrului legal și regulamentelor privind amenajarea teritoriului și urbanism, al autorizării construcțiilor, în domeniul disciplinei în construcții și în promovarea dezvoltării durabile, cum sunt: ;

Regulamente de urbanism amenajarea teritoriului și urbanismul - tipuri de documentații: Planuri de amenajare a teritoriului (PATN, PATR, PATJ, PATZ), Planuri de urbanism(PUG, PUZ, PUD); Autorizarea executării lucrărilor de construcție: certificatul de urbanism, autorizația de construire/desființare, taxe, disciplina în construcții; Legea nr. 50/1991 privind autorizarea în construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 350/2001, O.G. nr. 1430/2005 pentru aprobarea normelor de aplicare a Legii nr. 50/1991; legislația pentru protecția mediului și ecologie urbană, etc.

Un rol important în acest sens revine APL în respectarea regimului proprietății publice și private.

Regimul proprietății asupra terenurilor din patrimoniul public este respectat de către Primăria Cavnic, cf. Legii 213 din 1998 și Legii 18 din 1991 republicate și a legislației în vigoare.

În vederea statuirii și respectării în mod corect a proprietății, a titlurilor de proprietate asupra terenurilor, a respectării regimului terenurilor este necesar ca la nivelul orașului Cavnic să se actualizeze **Planul Urbanistic General, și să se finalizeze lucrările de Cadastru Imobiliar. Acestea sunt în curs de finalizare și vor deveni baza managementului Urban la nivelul Primăriei Cavnic.**

- **Bilanțul teritorial.**

Bilanțul teritorial al folosinței suprafețelor din teritoriul administrativ existent:

Teritoriul administrativ al orașului Cavnic	Categorია de folosință							Total
	Teren arabil	Fânețe pășuni	Neagricol				Total	
			Păduri	Ape	Drumuri	Curți-construcții		
Extravilan	8,40	396,55	1194,81	2,85	2,33	0,00	0,00	1604,94
Intravilan	14,60	340,45	225,19	11,15	18,97	140,96	2,74	754,06
Total	23,00	737,00	1420,00	14,00	21,30	140,96	2,74	2359,00
% din total	0,97	31,24	60,19	0,59	0,90	5,99	0,12	100,00

Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilanul existent:

În perioada de după Revoluția din 1989, din punct de vedere urbanistic orașul Cavnic nu a suferit modificări, datorită faptului că din punct de vedere economic s-au făcut mutații importante de la un oraș de tip industrial - cu specific monocolor - industrial - industria minieră, la un oraș care și-a căutat valențele necesare pentru a supraviețui (în prima etapă), apoi pentru a-și dobândi propria identitate. Localitatea s-a dezvoltat pe parcursul intensificării exploatărilor miniere în anii comunismului, având funcția net industrial-extractivă, menținută până în anul 2007 după care s-a trecut la închideri de perimetre timp de 4-5 ani.

Industria de extracție și preparare a minereurilor neferoase a constituit ramura principală a economiei localității, ea fiind dezafectată. Investițiile noi au apărut mai ales din cauza închiderii perimetrelor miniere, care au intrat într-o etapă de stagnare/conservare devenind

mari generatoare de șomaj, unele unități economice mari diminuându-și inițial drastic activitatea, și, mai apoi întrerupând-o definitiv. În căutare de soluții de existență, într-o zonă în care marea majoritate a forței de muncă masculine era formată pentru industria minieră, fiind însă și unici întreținători de familie, deoarece forța de muncă feminină era slab/foarte slab calificată, au apărut, timid la început, micile investiții, mai mult unități comerciale și de alimentație publică, mai apoi și inițiative private în unități de industrie ușoară, respectiv unități de panificație, confecții textile. Odată cu schimbarea de paradigmă privind tranziția de la un oraș cu profil minier, la o localitate cu vocație turistică, investițiile s-au pliat pe dezvoltarea structurilor de primire turistică, alimentație publică și servicii adiacente turismului. S-au construit hoteluri, moteluri, pensiuni turistice, restaurante- baruri, s-au înființat/dezvoltat ateliere prestări servicii pentru populație, servicii de turism, cu focus pe practicarea turismului montan și mai ales hivernal: sporturi de iarnă. S-au construit pârtii de schi, tubyng, instalații de transport pe cablu, instalații de întreținere. S-au dezvoltat serviciile de închirieri material sportiv, informare turistică, industrii ospitaliere, servicii de agrement, orientate pe diverse nișe de turism, etc.

PLANUL URBANISTIC GENERAL (PUG) NR 170/1999 aprobat prin Hotărârea Consiliului Local Nr. 44/ 21 12 2001, având termenul de valabilitate prelungit prin HCL nr 6/31.01.2019 până la data aprobării unei noi documentații de urbanism, dar nu mai târziu de data de 31.12.2023.

Notă: pentru investițiile realizate în această perioadă au fost elaborate studii de urbanism care asigură corelarea și armonizarea cu PUG-ul, cum sun : PUZ-uri (caracter de reglementare specifică detaliată a dezvoltării urbanistice a unei zone din localitate (acoperind toate funcțiile: locuire, servicii, producție, circulație, spații verzi, instituții publice, etc.) și asigură corelarea dezvoltării urbanistice complexe a zonei cu prevederile PUG-ului Cavnic din care face parte) și PUD-uri (documentația prin care se asigură condițiile de amplasare, dimensionare, conformare și servire edilitară, a unuia sau mai multor obiective, în corelare cu funcțiunea predominantă și vecinătățile imediate), care sunt aprobate prin HCL, ca de exemplu:

1. PUZ nr.333-061/2013 cu destinația „Cabana turistică” P+1, județul Maramures, strada Maramureșului FN, aprobat prin HCL Cavnic nr. 17/31.03.2015
2. PUD nr. AED 72/2014-teren pentru construire magazin, strada Eliberării FN, aprobat prin HCL Cavnic nr. 19/31.03.2015
3. PUZ nr. 33/2014- Zona sportiva est-structuri de primiri turistice aprobat prin HCL Cavnic nr. 88/30.09.2016
4. PUZ nr. 548/2016 – Amplasarea unei antene de comunicații electronice aprobat prin HCL Cavnic nr. 10/31.01.2018
5. PUD nr. 8/2017 – Stație de alimentare cu carburanți aprobat prin HCL Cavnic nr. 167/21.09.2018
6. PUZ nr. 634/2016 – Complex turistic și de agrement P+1+ M aprobat prin HCL Cavnic nr. 182/31.10.2018

Intravilanul existent, în suprafață de **754,06 ha**, este cel aprobat prin Hotărârea Consiliului Local Nr. 44/ 21 12 2001 și se materializează în Planul Urbanistic General prin corelarea limitelor și suprafețelor aflate în evidența Oficiului județean de organizare a teritoriului agricol, cu cele aflate în evidența Consiliului Local.

Teritoriul intravilanului s-a extins pe anumite porțiuni, extinderea vizând cuprinderea tuturor trupurilor în noul intravilan cu excepția a patru trupuri mari și a doua trupuri mici aparținând unor activități diferite (de exemplu, unul din trupurile mari având funcțiuni de fostă

activitate extractivă). Ultimul trup mic se află în partea sudică a orașului și cuprinde zona de colectare a deșeurilor menajere ale orașului. În general accesul la aceste trupuri este rutier făcându-se pe drumuri amenajate dar nemodernizate.

Trupurile nou introduse în intravilan au deschis noi posibilități de dezvoltare a zonei de turism și de locuire. În zonele cu extindere față de intravilanul existent se propune dezvoltarea de zone turistice și de agrement fără a se afecta zonele împădurite. Vor fi date în folosință pentru noile funcțiuni terenuri care au avut destinația de fânețe sau pășuni. Zona turistică din partea de est va căpăta o mai mare amploare, realizându-se printre altele mai multe pârtii de schi, din care trei prin extinderea celor existente, după norme internaționale și olimpice. În aceeași situație se află și zona de agrement ce se va dezvolta la sud de zona centrală unde se încearcă realizarea unei pârtii de schi pentru agrement.

Zonificare:

ZONE FUNCȚIONALE	EXISTENT	
	Suprafața (ha)	% din total intravilan
1. Locuințe și funcțiuni complementare	349,15 ha	46,30 %
2. Unități industriale și depozite	13,03 ha	1,73 %
3. Unități și servicii de interes public	6,42 ha	0,85 %
4. Căi de comunicație rutiere	21,30 ha	2,82 %
5. Spații verzi, sport, agrement, protecție	129,18 ha	17,13 %
6. Construcții tehnico-edilitare	0,19 ha	0,04 %
7. Gospodărie comunală, cimitire	2,51 ha	0,33 %
8. Ape	14,00 ha	1,86 %
9. Păduri	215,54 ha	28,58%
10. Terenuri neproductive	2,74 ha	0,36%
Total teritoriu intravilan existent	754,06 ha	100,0 %

Sursa: PUG Oraș Cavnic, aprobat cu HCL nr. 44/21.12.2001

Aspectele caracteristice ale principalelor zone funcționale ale intravilanului existent sunt după cum urmează:

➤ **Zona de locuit /zona rezidențială:**

Această zonă este cea mai mare ca întindere, cuprinzând în general, gospodării cu un regim de înălțime de parter și P+1, cu excepția complexului de locuințe din centrul orașului, cu un regim de înălțime de P+2 și P+4.

➤ **Zona activităților economice**

Aceasta zonă este cea de-a treia zonă ca mărime în suprafață, fiind poziționată în general la marginea intravilanului, chiar și în trupuri separate, cu excepția celor de mică anvergură și suprafață, aflate în apropierea zonei centrale, și cuprinde: .

- Zona industriale:

Pe teritoriul localității au existat trei zone industriale distincte:

- ✓ ZONA I care este amplasată în zona Centrului Civic, este formată din:
 - stația de flotație a minereurilor (închidere perimetru minier, aprobată autorizație de desființare).
 - secția de tricotaje și confecții.
 - fabrică de paste făinoase și pufuleți Soc. Com. „Dunav Prod” S.R.L.
- ✓ ZONA II, care este amplasată în centrul de greutate al localității, aparținând de fostul sediu și amplasament al minei Bolduț (închidere perimetru minier, aprobată autorizație de desființare)
- ✓ ZONA III, care este amplasată în partea de sus, în punctul numit “Roata”, fiind formată din:
 - clădirile fostei mine „Roata” (închidere perimetru minier, aprobată autorizație de desființare)
 - filiala Cavnic valorificată și transformată în unitate turistică și de alimentație publică - Hotel & restaurant Roata

În localitate se mai găsesc unități dispersate de producție, cum ar fi:

- stația de transformare Tătar (S.C. Electrica S.A.)
- magazin alimentar
- croitorie, librărie, magazine alimentar și nealimentar
- un mic muzeu parohia Romano-catolică

Mina Cavnic (care este desființată) mai are puncte amplasate la distanță, formând trupuri separate:

- incinta Minei Mănaș (închidere perimetru minier, aprobată autorizație de Desființare)
- cariera Varvara (închidere perimetru minier, aprobată autorizație de desființare)
- puncte de lucru izolate, captări de apă, stații de aeraj și iazuri de decantare (închidere perimetru minier, aprobate cu autorizație de desființare)

Din enumerarea unităților de producție existente în Cavnic rezultă că întreprinderea cu ponderea cea mai mare în cadrul orașului a fost mina Cavnic, care s-a desființat.

- Zona comerciale și de servicii:

În ultimii ani inițiativa particulară a luat avânt, înființându-se mici unități de producție, cum ar fi în domeniul prelucrării lemnului, fabricării rachiului și produselor de panificație și de asemenea în turism și agrement.

Rețeaua unităților comerciale cu amănuntul și de alimentație publică, aparținând comerțului de stat și privat din oraș se prezintă astfel:

- de stat	0 unități
- cooperatiste	0 unități
- privatizate	8 unități

Din totalul de 37 unități sunt repartizate astfel:

- magazine alimentare	11 unități
- magazine nealimentare	9 unități
- restaurant (inclusiv turism)	7 unități
- bufete și bodegi	6 unități
- cofetării	4 unități

*FOTO: Unități comerciale și de alimentație publică în orașul Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL*

Sunt prezente de asemenea, filiale ale unor instituții bancare, reprezentanțe sau puncte de lucru ale unor firme de servicii de telefonie/internet/televiziune prin cablu, etc

*FOTO: Filiale ale unor instituții bancare în Cavnic- Filiala BRD Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL*

În zona comercială este amplasată o modernă Piață agroalimentară:

FOTO: Piața agro-alimentară a orașului Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

➤ **Zona spațiilor verzi: parcuri amenajate și locuri de joacă pentru copii**

Suprafața ocupată de aceste spații constituie a patra zonă ca mărime, în intravilanul propus constituind a doua zonă ca mărime.

FOTO: Zona spațiilor verzi cu terenuri de sport în Orașul Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

Aceste spații verzi care o cuprind și zona de sport cu două terenuri de fotbal, ar putea fi valorificate în viitor.

Parcuri amenajate:

Parc public amenajat oraș Cavnic
Sursa: Arhiva foto SC ETOLIA SRL 2019

În conformitate cu PUG în vigoare, în Orașul Cavnic sunt existente spații verzi publice în suprafață de 129,18 ha cu destinația de spații verzi, sport, agrement și zone de protecție, ceea ce reprezintă 17,13 % din total intravilan.

Parc central – zona Casa de cultură
Foto: Parcuri publice amenajate în Orașul Cavnic
Sursa: Arhiva foto SC ETOLIA SRL 2019

Parcuri publice amenajate:

- **Parc central – zona Casa de cultură**
- **Parc public amenajat oraș Cavnic, Str 22 Decembrie**

Conform PUG în vigoare, se preconizează extinderea zonei verzi. a parcurilor publice și a zonelor de agrement prin cuprinderea pădurii aflate în sudul localității în intravilanul propus, realizându-se o interconexiune între celelalte zone funcționale și aceasta perdea verde.

Prin PUG s-a propus dezvoltarea unor ample zone pentru practicarea turismului și sporturilor de iarnă, ceea ce ar necesita în viitor și realizarea unor gospodării individuale bine dotate pentru practicarea turismului montan (pensiuni agro-turistice) și chiar a unor construcții hoteliere pentru cazarea și servirea turiștilor din țară și străinătate Această zonă se află în partea estică a orașului dincolo de intersecția cu drumul județean ce duce spre Strâmbu Băiut și Tg. Lăpuș.

Terenuri de joacă pentru copii:

În Orașul Cavnic au fost amenajate terenuri de joacă pentru copii, astfel:

- în Centrul orașului Cavnic, pe Strada 1 Mai, <http://www.graiul.ro/2016/06/01/loc-de-joaca-pentru-copiii-din-cavnic/>
- în Cartierul Handal <http://www.graiul.ro/2020/02/01/in-cavnic-%E2%80%A2-loc-de-joaca-in-cartierul-handal/> .

Terenurile de joacă sunt utilizate cu mobilier special, adaptat grupelor de vârstă, acreditat conform standardelor în vigoare. Fiecare teren este delimitat și semnalizat corespunzător. Pe un panou este afișat regulamentul de folosire.

*FOTO: Teren de joacă pentru copii amenajat în Orașul Cavnic, pe Strada 1 Mai,
Sursa: Arhiva foto SC ETOLIA SRL*

➤ **Zona obiectivelor de interes public.**

✓ **Administrație publică:**

Sediul Primăriei și Consiliului Local Cavnic

Foto: Sediul Primăriei și Consiliului Local al Orașului Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

✓ **Sănătate publică:**

Dotările din domeniul sănătății (1 spital) sunt insuficiente în prezent, fiind necesar în perspectivă un dispensar uman.

FOTO: Spitalul de Psihiatrie Cavnic

✓ **Învățământ:**

*FOTO: Colegiul Economic "Pintea Viteazul"
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL*

Învățământul preșcolar este acoperit prin 2 grădinițe existente, iar cel școlar prin două școli generale și un liceu cu profil industrial (Colegiul Economic "Pintea Viteazul").

Privind învățământul preșcolar, locurile în creșe sunt insuficiente, fiind necesară o creșă cu 80 locuri.

✓ **Cultură:**

În domeniul culturii există o Casă de cultură orășenească cu o capacitate de 400 locuri, o construcție amplasată în zona centrală a orașului.

FOTO: Casa de Cultură a Orașului Cavnic
Sursa: Arhiva foto a SC ETOLIA SRL

➤ **Zona cu încărcătură deosebită sub aspectul valorii istorice, culturale, urbanistice și arhitecturale**

În general viața spirituală a zonei s-a dezvoltat în cadrul zonei geografice și istorice, ea a fost influențată de secole de religie în perioada feudală, obiceiurile vechi s-au păstrat și au contribuit la lărgirea orizontului de cunoaștere. Aceste obiceiuri sunt torsul, depăpușarea porumbului, secerișul în comun, ocazii cu care s-au recitat poezii, s-au cântat, cântece populare, jocuri, dansuri populare și altele.

În momentul de față s-au păstrat o parte din aceste obiceiuri și se reiau cu ocazia diferitelor întruniri și contacte cu alte zone folclorice din țară și străinătate, precum și la nunți, botezuri și alte serbări religioase.

Localitatea Cavnic, pe lângă câteva edificii și case de locuit de valoare a arhitecturii populare și civile, are și trei biserici care sunt edificii mari precum și ruinele unei topitorii, care este monument istoric de arhitectură. Aceste ruine ale cetății se află în partea sudică a orașului pe versantul muntelui Gutâi este necesar a fi reconstruite parțial pe bază de documente și restaurat ce se mai poate.

➤ **Zone cu riscuri naturale**

Localitatea Cavnic, prin specificul reliefului preponderent muntos, prezintă câteva zone care pot deveni generatoare de potențiale riscuri naturale.

Din punctul de vedere al stabilității solului, arealul orașului Cavnic este în proporție de peste 90% un teren stabil, doar 9% din suprafața totală prezintă zone de risc natural, respectiv cu alunecări de teren, cauza fiind de cele mai multe ori cantitatea mare de precipitații căzute în intervale de timp scurte sau topirea bruscă a zăpezilor abundente:

Orașul	Total suprafață în administrarea orașului	Din care:									
		Zone cu alunecări de teren accidentale și risc de prăbușiri		Zone cu alunecări de teren frecvente și de mare intensitate		Zone cu cutremure puternice		Zone cu resurse de apă reduse		Zone cu precipitații reduse	
		Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%	Ha	%
Cavnic	2.359	80	3	150	6						

Prezența riscurilor climatice cum sunt: grindina, seceta, înghețul timpuriu și dezghețul târziu, dar și înghețurile târzii, poleiul, stratul de zăpadă, inundațiile și viiturile sunt susceptibile să producă pagube și disfuncții în agricultura, transporturi, funcționalitatea economică etc. Administrarea acestor riscuri necesită lucrări de investiții care să conducă la diminuare riscurilor și să asigure atât protecția locuitorilor și investitorilor împotriva pagubelor generate de aceste intemperii, dar și protecția mediului împotriva riscurilor asociate, cum sunt:

- ✓ Viiturile – ca manifestare a hazardurilor naturale provocate de apă în perioadele excedentare, asociate cu antrenarea factorilor poluatori în a apele de suprafață, dar și în apele subterane, a apelor de mină contaminate, datorită viiturilor și-sau topirii unor cantități mari de zăpadă, în zone critice din punct de vedere al calității apelor de suprafață pe cursurile Cavnic – aval EM Cavnic și în aval de Băiuț unde prezenta iazurilor de decantare constituie un pericol de contaminare pe suprafețe mult mai mari din cauza riscului de scurgere. Insuficienta protejare și conservare a perimetrelor miniere abandonate care pot conține mari cantități de deșeuri cu

- conținut ridicat de metale, care, prin drenajul de către râuri sau apele din precipitații, sunt preluate și reintroduse în circuitul hidro.
- ✓ Alunecările de teren și fenomenele de eroziune a solului, asociate grosimii stratului de zăpadă, dar și insuficienței studiilor de amplasament a construcțiilor și lucrărilor de infrastructură, neacompaniate de lucrări de consolidare: zone de risc care au ca și cauză alunecările de teren datorate specificului localității, a eroziunii solului, a instabilității solului și a pantelor foarte abrupte specifice reliefului muntos.
 - ✓ Riscurile seismice: Din punct de vedere al expunerii la riscurile seismice, studiile geo-topo au evidențiat faptul că zona Cavnic nu aparține unei zone cu probleme deosebite din punct de vedere al expunerii la riscul seismic, valoarea intensității seismice, respectiv coeficientului seismic - K_s este 0,32 (în zona seismică A). (Sursa: Primăria Cavnic). Ca intensitate seismică, zona Cavnic se încadrează între 6 și 7 pe Scara MSK (SR –11100 – 93), cu un coeficient seismic predominant K_s de 0,12, perioadă de colț Normativ P 100 – 92 cu valoarea predominantă de 0,7 s.

În județul Maramureș s-au desfășurat programe de reconstrucție ecologică a zonelor degradate. Potrivit unui document al Agenției pentru Protecția Mediului Maramures, în județul Maramures au fost inventariate 17 iazuri de decantare, dintre care 16 sunt inactive și aproximativ 300 halde de steril. Conform „Strategiei miniere pe perioada 1996 – 2016”, toate trebuiau ecologizate. Până astăzi însă niciunul dintre iazurile care aparțin Statului nu este ecologizat „ca la carte”. În scripte, trei dintre ele, Bloaja, Novat și Malaini (Cavnic) sunt considerate ecologizate, deși povestea lor e una cu cântec și alte șapte se afla în diferite stadii ale lucrărilor, fiind amânate și ras-amânate din cauza lipsei de fonduri. Iar potrivit unor declarații recente ale oficialilor de la Ministerul Mediului banii ar urma să vina abia în următorul ciclu financiar european 2021-2027.

În Maramures, activitatea productiva minieră s-a închis de ani buni, dar în urma ei au rămas „deșeurile” miniere rezultate în urma prelucrării tehnologice a minereurilor neferoase. Sute și sute de hectare sunt ocupate cu halde de steril și iazuri de decantare, mari surse de poluare pentru mediul înconjurător. Conform legii minelor, multe halde de steril și iazuri de decantare au fost predate la diverse societăți pentru a fi ecologizate, conservate și puse în siguranță. Cu toate acestea, cele 17 iazuri și peste o suta de halde de steril, din lipsa fondurilor financiare, reprezintă în continuare surse de poluare, alături de perimetrele miniere necologizate.

De interes pentru orașul Cavnic au fost lucrările de închiderea și ecologizarea minei Cavnic -, aparținând de **E.M. Cavnic**.

4.2.6. Analiza turismului

În orașul Cavnic, la data de 28 iulie 2023, funcționează 31 structuri de cazare, totalizând 187 camere cu 423 locuri, conform bazei de date <https://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2023/07/Structurile-de-primire-turistice-cu-functiuni-de-cazare-clasificate-actualizare-28072023.xlsx>.

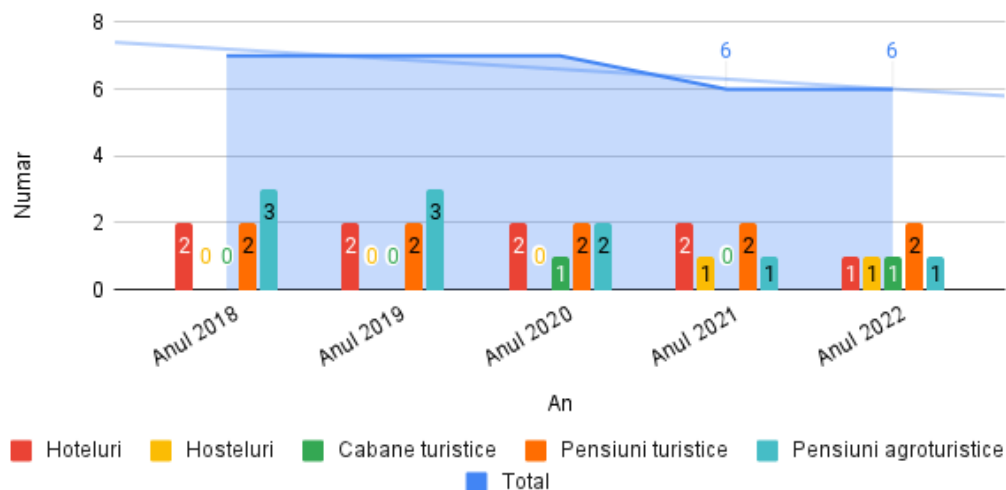
Pentru analiza indicatorilor turistici vom folosi datele de la Institutul Național de Statistică INSSE.

Prima analiză vizează Structuri de primire turistica cu funcțiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri

Structuri de primire turistica cu funcțiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	7	7	7	6	6
Hoteluri	2	2	2	2	1
Hosteluri	0	0	0	1	1
Cabane turistice	0	0	1	0	1
Pensiuni turistice	2	2	2	2	2
Pensiuni agroturistice	3	3	2	1	1

Sursa: INSSE, Tempo on line, iulie 2023

Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri

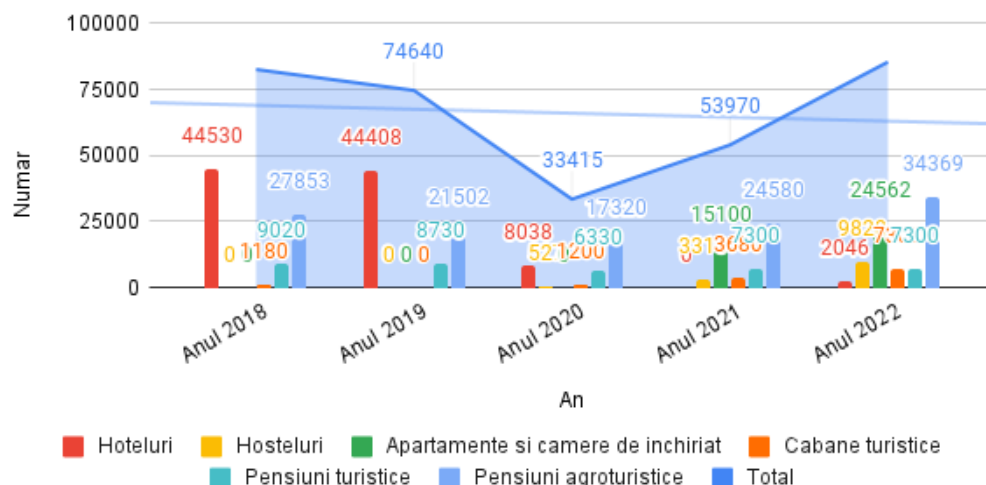

De asemenea, analizăm Capacitatea de cazare turistica în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistica

Capacitatea de cazare turistica in funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistica	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	82583	74640	33415	53970	85405
Hoteluri	44530	44408	8038	0	2046
Hosteluri	0	0	527	3310	9828
Apartamente și camere de închiriat	0	0	0	15100	24562
Cabane turistice	1180	0	1200	3680	7300
Pensiuni turistice	9020	8730	6330	7300	7300
Pensiuni agroturistice	27853	21502	17320	24580	34369

Sursa: INSSE, Tempo-on-line, iulie 2023

Capacitatea de cazare turistica in functiune pe tipuri de structuri de primire turistica

O descriere succintă a principalelor structuri de cazare este redată în continuare.

➤ **Hoteluri:**

Vom exemplifica cu câteva unități din Stațiunea Turistică de interes local Cavnic

Hotel SuperSki (***)

Hotel Superski Cavnic 3* oferă cele mai înalte standarde de confort chiar la baza domeniului schiabil Superski Roata, la locul de pornire al telescaunului Roata 1 și oferă cazare în 28 de camere

(20 duble, 3 cvadruple standard, 2 triple, 1 cvadrupla superioara și 2 junior suite).

Restaurantul hotelului servește zilnic un mic dejun tip bufet suedez pentru clienții săi și oferă preparate a la carte în restul zilei. Pe timpul iernii, restaurantul este pe baza de autoservire fiind situat chiar la baza pârtiilor de ski.

Hotelul dispune de o zona SPA (sauna, salina), precum și o sala de conferințe de 35 locuri. Clienții hotelului Superski beneficiază de gratuitate atât la zona spa (între orele 17:00-20:00), cât și la sala de conferințe.

Aflat în centrul județului Maramures, Hotel Superski este loc ideal în care să stați dacă vreți să vizitați obiectivele turistice din județ.

Piscina interioara

www.hotelsuperski.ro/tipuri-de-cazare/hotel/piscina-interioara/

Vilele SuperSki sunt situate la 150m distanță de partea de ski Roata 1 și Roata 3. Există o cameră de depozitare a echipamentelor de ski situată la baza partii Roata 1, astfel ca accesul la partii să fie cât mai ușor.

Restaurant

Restaurantul este de tip autoservire în lunile decembrie, ianuarie, februarie și martie; a la carte în restul anului. În cadrul restaurantului se servesc atât preparate tradiționale, cât și internaționale. Capacitatea restaurantului este de 150 de persoane. La cerere organizăm mese festive, nunti, botezuri, etc.

➤ **Pensiuni:**

Numele pensiunii: Pensiunea Ana

Localitatea: Cavnic Str. Unirii 3,
Telefon: 0262-295.064

Descrierea pensiunii:

Pensiunea Ana, înconjurată de vegetație oferă camere cu televizor și acces gratuit la conexiunea WiFi. Centrul localității Cavnic se află la 1,5 km, iar cele mai apropiate pârtii de schi sunt la 3 km de pensiune.

Fiecare cameră are podea cu parchet. Toate camerele includ o baie cu duș și uscător de păr. Printre zonele publice se numără o bucătărie comună complet utilată. Pensiunea pune la dispoziție o terasă cu facilități de grătar. Oaspeții pot lua masa în sala de mese a pensiunii sau se pot relaxa în fața șemineului.

Biserica din lemn Plopiș, parte a Patrimoniului Mondial UNESCO se află la 10 km, iar Mănăstirea Bârsana este la 20 km de Pensiunea Ana. Proprietatea pune la dispoziție o parcare privată gratuită.

★★★   Călătorii durabile Nivelul 2

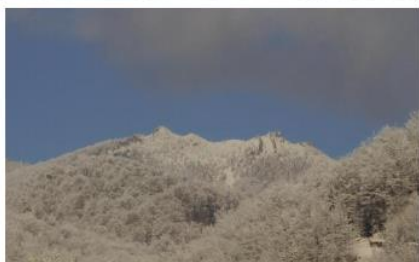

Rezervați acum

Pensiunea Ana

 Echivalăm prețurile

 Str. Unirii 3, 435300 Cavnic, România – **Locație excelentă - arată harta**

+45 fotografii

Vilele SuperSki

Strada Maramuresului număr 18

Situată la doar 100 de metri de pârtia de schi Roata și de parcul de aventură Superski, Vilele SuperSki oferă camere cu baie privată, recepție deschisă nonstop, bilete pentru teleschi la preț redus și parcare privată gratuită.

Toate unitățile de la Vilele SuperSki sunt de nefumători și sunt dotate cu TV prin satelit, frigider și baie privată cu duș. Cele mai multe camere au balcon.

Proprietatea oferă închirieri de echipament de schi, la un preț redus. Restaurantul este la 100 de metri, iar gara Baia Mare se află la 40 km de proprietate.

Pensiune turistică Cristal (***)

Complexul detine 1 garsoniera, 13 camere, 2 sali de restaurant. Fiecare spatiu de cazare este dotat cu: cablu TV, internet, camera de baie proprie, uscator de par. De asemenea ofera discount la cazarea grupurilor aflate în cantonament.

Preparate din bucataria traditionala și internationala puteti servi intr-una dintre cele 2 sali de restaurant, care ofera impreuna 100 de locuri.

○ **Atracții turistice de excepție pe teritoriul orașului Cavnic:**

➤ **Creasta Cocosului din Munții Gutâi** (1438m) se numără printre formele de relief bizare din tara noastră de o reala frumusețe. Ea a fost numita cum nu se poate mai sugestiv de localnici "Tâfaraia Gutâiului" , "Pana Cocosului", "Creasta Gutâiului", "Turana Gutâiului", "Piatra Gutâiului", "Tâcla Gutâiului" sau "Piatra Mare". Pentru **aspectul sau impozant și sălbatic**, Creasta Cocosului a fost declarata rezervație geologica. Aceasta ocupa un spațiu de **50 ha** și face parte din hotarul comunei Desești. Creasta reprezintă o porțiune dintr-un vechi crater vulcanic, constituita din punct de vedere petrografic, din andezite bazaltice cu piroxeni și bioit de Gutâi. Aceasta stranie forma naturala este de o rara sălbăcie, dar, în același timp, și de o fascinanta frumusețe. **Numai văzuta de aproape își dezvăluie întreaga grandoare**. De la distanta seamănă cu o creasta de cocos, din unele poziții cu o muchie de secure dar și cu o gigantica reptila mezozoica.

➤ **Trasee turistice montane în zona Cavnic:**

(Sursa: Primăria Cavnic: referinte Net <https://cniptcavnic.ro/trasee-turistice-cavnic/>)

Unele trasee turistice sunt deja omologate, iar altele sunt în curs de omologare:

Drumețiile în zona Cavnicului atrag turiști iubitori de natură montană, montaniarzi din țară și străinătate care vin an de an atrași de traseele turistice montane omologate și în curs de omologare care străbat zona de un pitoresc aparte. Trasee de genul acesta sunt nenumărate aici, din păcate puține sunt încă marcate. În acest sens s-au înființat în cadrul școlilor din localitate ecocluburi care se vor ocupa cu extinderea marcajelor turistice prin identificarea altor trasee care merita sa intre în circuitul turistic. Una dintre atracții este **Gradina Regelui** - pădure de larița (*Larix decidua*) în vârsta de aproximativ 250 ani, rezervație naturala.

Cavnic (Centrul orașului) – Aleea Vasile Lucaciu – Valea Berbincioarii – La Casuta (Mogosa, capatul Telescaunului Suior). Marcaj banda albastra – 2h – Grad de dificultate usor

Cavnic Valea Suior – Poiana Mlejnita – Secatura - Creasta Cocosului. Marcaj triunghi rosu – 3,5-4h – Grad de dificultate mediu

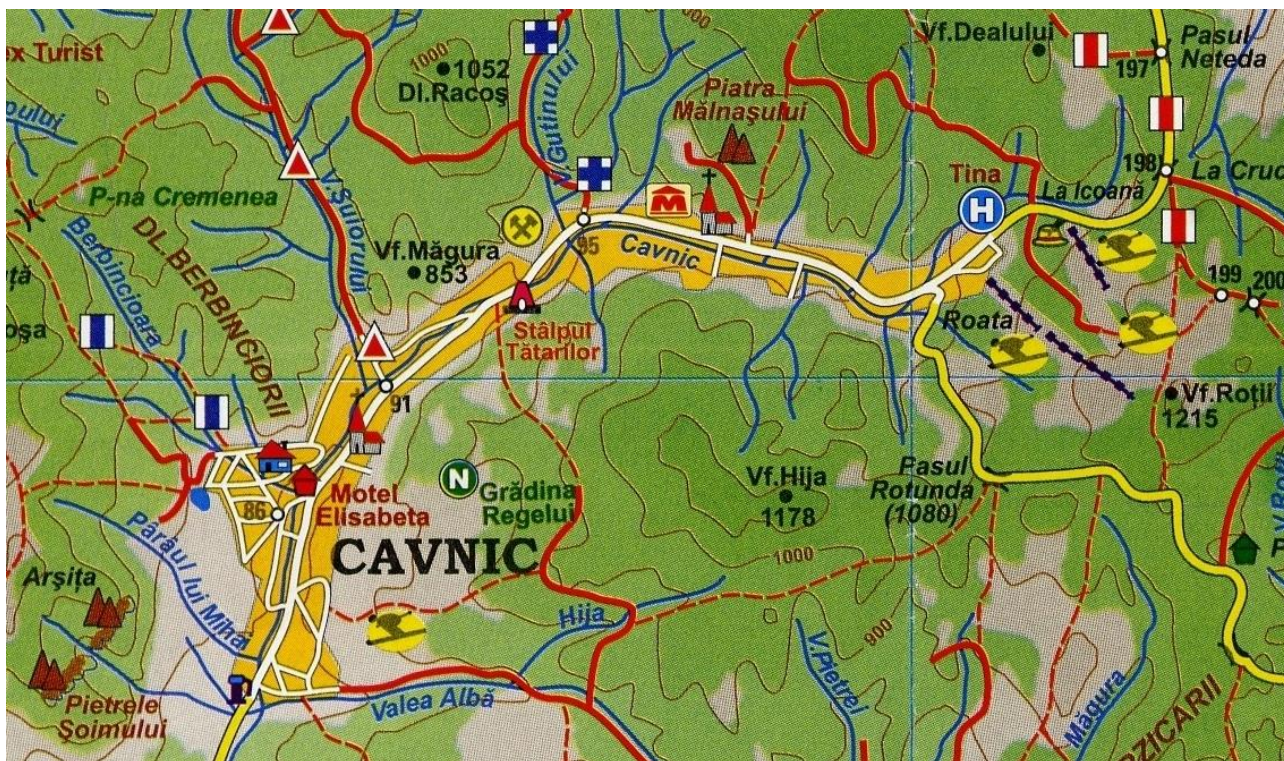

Cavnic – La cruce (bifurcatia cu drumul de la Oanta) – Virful Prislop – Virful Varatec – Virful Secu. Marcaj banda rosie – 8 -9 h – grad de dificultate mediu

(Cavnic – La cruce bifurcatia cu drumul de la Oanta) – Pasul Neteda – Virful Gutaiul Mic (sau Trei Apostoli) – Virful Gutai – Gutaiul Doamnei – Creasta Cocosului. Marcaj banda rosie (3/4 traseu de creasta) – 4-5h – Grad de dificultate mediu spre greu.

Cavnic (Mina Boldut) - Valea Gutin (drumul de acces la Cabana Gutin 2,5 Km) – Cabana Gutin – Jgheabu Mare – Gutaiul Doamnei – Creasta Cocosului. Marcaj cruce albastra – 2.5-3h – Grad de dificultate mediu

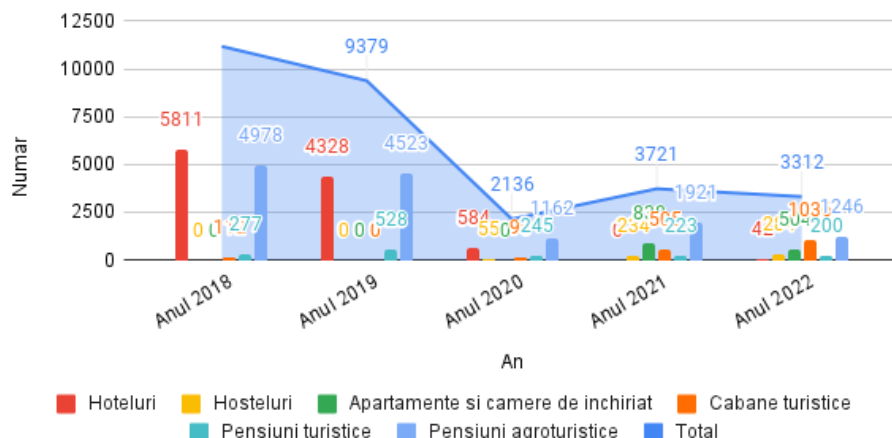
Dinamica și fluxul de turiști

Analiza în dinamică a sosirilor ale turiștilor în Orașul Cavnic.

Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistica pe tipuri de structuri	Anul				
	2018	2019	2020	2021	2022
Total	11178	9379	2136	3721	3312
Hoteluri	5811	4328	584	0	42
Hosteluri	0	0	55	234	284
Apartamente și camere de închiriat	0	0	0	838	504
Cabane turistice	112	0	90	505	1036
Pensiuni turistice	277	528	245	223	200
Pensiuni agroturistice	4978	4523	1162	1921	1246

Sursa: insse.ro, serii tempo-online iulie 2023

Sosiri ale turistilor in structuri de primire turistica pe tipuri de structuri

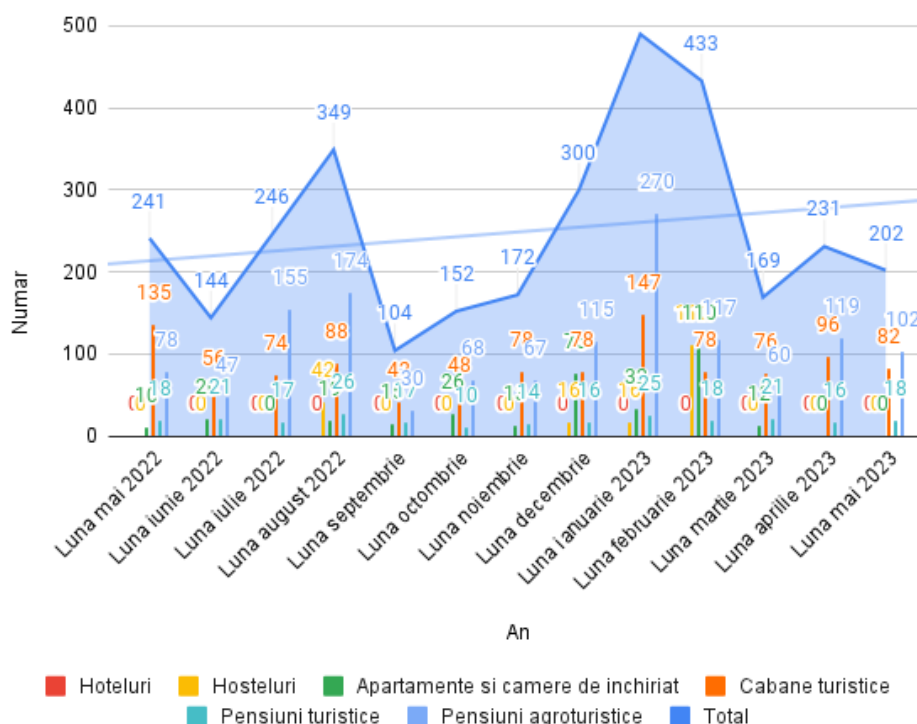

Cu un total de 3312 sosiri ale turiștilor în 2023, coroborat cu trendul de revenire după situația pandemică COVID 19 a numărului de sosiri, apreciem o dinamică pozitivă a atractivității zonei.

Graficul de mai jos reflectă evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică, lunar, în perioada mai 2022 – mai 2023.

Se remarcă vârfuri lunare de interes, respectiv o anumită sezonabilitate a sosirilor turiștilor.

Sosiri ale turistilor in structuri de primire turistica pe tipuri de structuri, pe luni

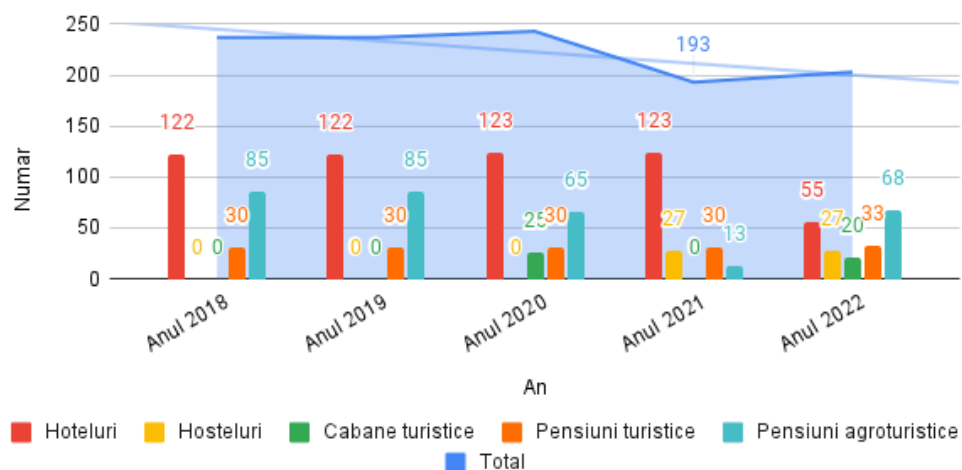
Sursa: www.inse.ro, serii tempo-online iulie 2023

Pentru ultimele 12 luni imaginea grafică relevă perioadele de maxim interes turistic, respectiv lunile de iarnă – octombrie – februarie și respectiv de vară, iulie-septembrie.

Capacitatea de cazare turistică.

Capacitatea de cazare turistică exprimată în număr locuri în ultimii 5 ani s-a prezentat astfel:

Capacitatea de cazare turistica existenta pe tipuri de structuri de primire turistica

Sursa: insse.ro, serii tempo-online iulie 2023

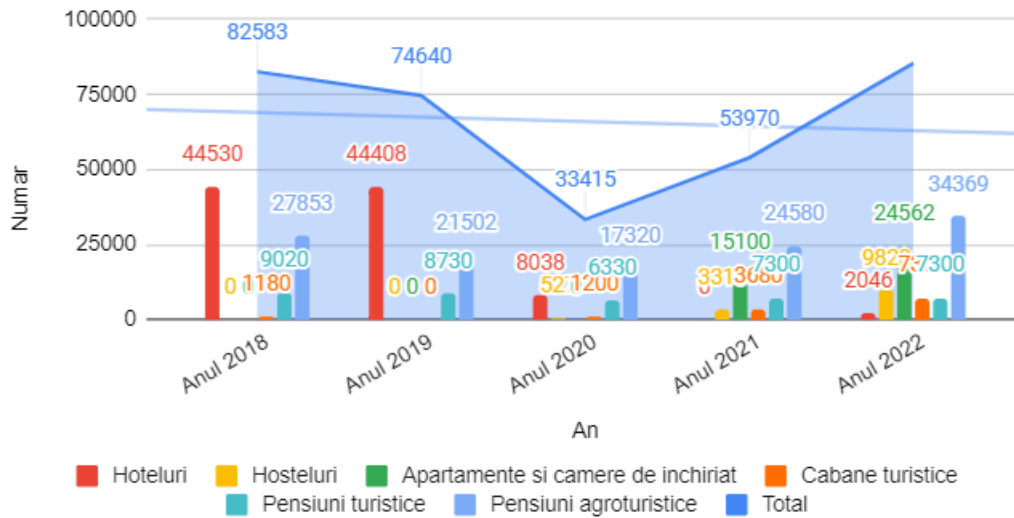
Evoluția este descendentă până în anul 2020, iar de atunci este constantă și este reprezentată prin graficul de mai jos.

Capacitatea de cazare turistică exprimată în locuri – zile în ultimii 6 ani s-a prezentat astfel:

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Total	82583	74640	33415	53970	85405
Hoteluri	44530	44408	8038	0	2046
Hosteluri	0	0	527	3310	9828
Apartamente și camere de închiriat	0	0	0	15100	24562
Cabane turistice	1180	0	1200	3680	7300
Pensiuni turistice	9020	8730	6330	7300	7300
Pensiuni agroturistice	27853	21502	17320	24580	34369

Evoluția este ascendentă, reprezentată prin graficul de mai jos.

Capacitatea de cazare turistica in functiune pe tipuri de structuri de primire turistica

Sursa: insse.ro, serii tempo-online iulie 2023

4.2.7. Analiza implicării administrației publice în dezvoltarea socio-economică locală și antrenarea comunității

Primăria CAVNIC are sediul în orașul CAVNIC, județ Maramureș, Strada 22 Decembrie, nr. 7, CP 435300, Telefon: 0262 – 295046; Fax 0262 – 295193 e-mail: cavnic@ymail.com

Cadrul organizatoric și managerial creat în jurul Grupului de Coordonare Strategică, a condus la includerea în strategia de dezvoltare Integrată a Orașului Cavnic a obiectivelor de dezvoltare durabilă integrată, prin prisma rezultatelor analizei factorilor sociali, tehnologici, economici, politico-geografici și de mediu, factori externi care se circumscriu specificității zonei Cavnic.

Pornind de la recunoașterea faptului că «autoritățile locale dețin un rol deosebit de important în asigurarea durabilității dezvoltării, prin exercitarea funcțiilor lor statutare de autorități competente față de multe din directivele și reglementările existente, în contextul transpunerii practice a principiului subsidiarității» așa cum este el definit de Uniunea Europeană, Primăria Cavnic împreună cu Comitetul de Coordonare Strategică și Comitetul de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027 promovează facilitarea comunitară proactivă, prin implicarea membrilor comunității, ai societății civile la nivelul Orașului Cavnic în demersul de elaborare, implementare și monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027, considerând că deciziile trebuie adoptate la cel mai de jos nivel adecvat și, astfel, cât mai aproape posibil de oamenii vizați de aceste decizii.

Prin suportul special acordat de către APL pentru dezvoltarea economico socială durabilă integrată, ca baza a dezvoltării economice locale, în spiritul ideilor de dezvoltare comunitara locala la nivel de oraș, Primăria Cavnic vizează stabilirea priorităților care să răspundă la problemele de dezvoltare, prin :

- ◆ crearea unei viziuni pentru o dezvoltare durabila printr-un proces participativ care să implice toate sectoarele comunității locale;
- ◆ analiza și evaluarea opțiunilor strategice alternative;
- ◆ elaborarea unui plan strategic și a unui Plan de masuri care să aibă la baza utilizarea eficienta a resurselor locale și atragerea unor resurse externe;
- ◆ administrarea eficienta a bunurilor din patrimoniul comunității;
- ◆ parteneriat public-privat;
- ◆ integrarea unui management al calității, modern și eficient, la nivelul administrației publice locale;

Ca instrument de planificare, SDDLI Cavnic 2021-2027 trebuie să răspundă nevoilor locale de dezvoltare prin implementarea unui proces participativ în care buna guvernanta, colaborarea și implicarea comunității să reprezinte piloni de dezvoltare și să asigure continuitatea pe termen lung a viziunii de dezvoltare.

Parteneriatul public-privat, ca instrument de management public în promovarea și implementarea strategiei de dezvoltare socio-economică, este avut în vedere de către autoritățile administrației locale, Consiliul Local și Primăria Cavnic, care au deja în diverse etape de elaborare/aprobare proiecte înscrise în Planul de dezvoltare locală și în Portofoliul de proiecte, care vizează dezvoltarea turismului montan, dezvoltarea activităților economice, teme sociale împreună cu actori locali de pe piața muncii, instituții și organizații, agenți economici.

La nivelul administrației publice locale, există disponibilitate și voință privind elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare, resurse umane/personal angajat cu calificare

adecvată, instruiți și calificați pentru a ține pasul cu provocările viitoare, precum și cu tendințele tehnologice și societale mai ample, cu prioritate în dobândirea competențelor digitale. Oportunitatea atragerii finanțării nerambursabile din fondurile structurale și de coeziune ale UE și fonduri guvernamentale trebuie maximizată prin efortul comun (administrație locală, societate civilă, instituții de susținere) pentru proiecte sectoriale și/sau integrate de dezvoltare socio-economică durabilă. În acest sens, fiecare proiect nou introdus în SDDL Cavnic 2021-2027 prin procesul de actualizare/revizuire–reeditare a SDDL Cavnic 2021-2027 face obiectul consultării publice și transparenței decizionale, fiind supus individual dezbaterii publice, precum și procedurilor de mediu, prin prisma aducerii la cunoștință în mod transparent și a solicitării individuale a analizei AJPM Maramureș.

În perioada de implementare a SDDL Cavnic 2017-2025, respectiv perioada 2017-2023 (prezent), administrația publică locală, Primăria și Consiliul Local Cavnic, s-au implicat în atragerea de fonduri și implementarea unor proiecte, dintre care unele au fost finalizate până în prezent, altele fiind în stadiu de derulare a implementării, astfel:

Lista de proiecte în perioada 2017-2023

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Programul de finanțare sau sursa de finanțare prin care se derulează/Prioritatea... și Valoarea proiectului	Perioada de derulare: (anul de începere/ anul de finalizare)	Stadiul de implementare
1.	Reabilitare și modernizare străzi în orașul Cavnic	Finanțare PNDL		Finalizat
3.	Modernizarea parcurilor din orașul Cavnic	Ministerul Finanțelor	2017-2022	Finalizat
4.	Modernizare și dotare Colegiul Economic „Pintea Viteazul” Cavnic	Buget Local	2020	Finalizat
5.	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și îmbunătățirea calității apei	POIM	2023	In derulare
6.	Amenajarea/întreținerea stației de epurare EM Cavnic-Flotație sau retenția apelor în subteran	POS Mediu + Surse de la Guvern	2017	Finalizat
7.	Retehnologizarea Stației de epurare pentru reținerea substanțelor prioritare/prioritar periculoase la E.M. Borșa, E.M. Baia Sprie, E.M. Hârja, E.M. Cavnic	POS Mediu + Surse de la Guvern	2017-	Finalizat
8.	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor în Cavnic – componenta a Sistemului de	Dresul Alte surse	2017-2023	In derulare

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Programul de finanțare sau sursa de finanțare prin care se derulează/Prioritat ea... și Valoarea proiectului	Perioada de derulare: (anul de începere/ anul de finalizare)	Stadiul de implementare
	management integrat al deșeurilor Maramures- integrare în SMID			
10.	Extinderea, modernizarea și amenajarea de spațiu de recreere în centru civic- parc	Buget Local	2017	Finalizat
11.	Parteneriat public-privat pentru realizarea unei stații de carburanți Parteneriat cu furnizorii de combustibil	Privat	2019	Finalizat
13.	Constituirea perimetrului de ameliorare în vederea împăduririi și lucrările de execuție	Ocolul Silvic Baia Sprie	2017-2023	Finalizat
14.	Înfrumusețarea orașului (decolmatarea/amenajarea șanțurilor/rigolelor, plantari pomi, arbuști)	Buget Local	2017-2022	Finalizat
15.	Reabilitare Spital sau a ambulatoriului de specialitate	CNI	2017-2023	Avizare documentație tehnică
16.	Amenajare cabinete de medicina primara în incinta școlilor din oraș	Subvenții Bugetul de Stat (DSP)	2017	Finalizat
19.	Proiect-acordarea navetei gratuite a fiecărui elev din oraș	Bugetul Local	2019-2023	Anual
21.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Centrului Cultural și Sportiv „Pintea Viteazul” Cavnic	Bugetul Local	2017	Finalizat
22.	Amenajarea de capele și amenajarea cimitirelor în parteneriat cu cultele religioase	Bugetul Local	2020	Finalizat
23.	Amenajare teren sportiv sintetic	Bugetul Local	2017	Finalizat
24.	Sprijinirea acțiunilor Serviciului Public de Asistența Socială pentru ajutorarea grupurilor defavorizate, inclusiv prin acordarea de tichete sociale și cadouri	Subvenții buget de stat	2017-2023	Finalizat Anual
25.	Distribuirea de ajutor pentru încălzirea populației- lemne de foc	Subvenții buget de stat	2017-2023	Finalizat Anual

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Programul de finanțare sau sursa de finanțare prin care se derulează/Prioritat ea... și Valoarea proiectului	Perioada de derulare: (anul de începere/ anul de finalizare)	Stadiul de implementare
26.	Bloc de locuințe ANL pentru tineri cu lucrări de modernizare și întreținere	Partener ANL	2017	Finalizat
27.	Clasificarea orașului ca stațiune de interes local Orizont 2020 Elaborare monografie turistica, fișa localității, documente de atestare	Bugetul Local	2017-2020	Finalizat
28.	Clasificarea orașului ca stațiune de interes național Orizont 2025 Elaborare monografie turistica, fișa localității, documente de atestare	Bugetul Local	2020-2023	Finalizat
29.	Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei- proiect în portofoliul Ministerului Turismului	FEN Buget Local	2010-2023	Reactualizare documentații tehnice
30.	Parcelarea și concesionarea unor loturi în zonele turistice pentru construirea de structuri de primire turistica (pensiuni,moteluri,hoteluri) inclusiv zone pentru agrement	Buget Local	2017-2023	Anual
32.	Promovarea culturii, datinilor și obiceiurilor populare (conservare și promovare patrimoniu imaterial, organizare de festivaluri cu specific local: Brondoșii, Lenker, Irod, Muzeul Mineritului ,care sa devina mărci locale	Buget Local	2017-2023	Finalizat
33.	Valorificarea potențialului natural al stațiunii turistice Cavnic – marcaje turistice, trasee noi turistice, construire de foișoare, puncte de observare, filmare/fotografiere, refugii montane, cai de acces, construire Post Salvamont cu dotare adecvata-	Alte surse: sponsorizare/finanțări asociații	2021-2023	Finalizat

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Programul de finanțare sau sursa de finanțare prin care se derulează/Prioritat ea... și Valoarea proiectului	Perioada de derulare: (anul de începere/ anul de finalizare)	Stadiul de implementare
34.	Reabilitarea sistemului public de transport local. Noi mijloace de transport în comun	Subvenții buget local	2017-2023	In derulare
35.	Suport informatic performant pentru serviciile APL- dotare/echipare/întreținere IT/C și SOFT	Buget Local	2017-2023	Finalizat
36.	Furnizarea wi-fi gratuit în orașul Cavnic	Proiect European	2018	Finalizat
40.	Finalizare PUG nou, Elaborarea PUZ-uri în vederea construirii de locuințe/zone economice		2017-2023	In curs de elaborare
41.	Dezvoltarea serviciului public de salubritate/mentținere	Bugetul Local	2017-2023	Finalizat
42.	Montare sistem de supraveghere video în oraș	Bugetul Local	2017-2020	Finalizat
43.	Acordare masa lemnoasa pentru populație	Bugetul Local	2017-2023	Anual
44.	Proiect informatizare – baza de date servicii sociale	Bugetul Local	2020	Finalizat
47.	Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență prin pregătirea adecvata a resurselor umane, inclusiv a echipelor de voluntari din orașul Cavnic	Programul transfrontalier ENPI-sau CBC Fonduri UE Alte surse de finanțare	2017-2019	Finalizat
48.	Dezvoltarea capacității de interoperabilitate în intervenții de urgență ISU, SMURD, SVSU, SALVAMONT în sistem integrat, optimizarea și asigurarea managementului în cazul producerii unor situații de urgență	Fonduri UE Programul transfrontalier ENPI-sau CBC	2020-2023	Finalizat

De asemenea, au fost puse bazele unor proiecte viitoare, prin inițierea unor proiecte – aflate în diferite grade de maturitate: documentații, studii de specialitate, inițiere a procedurilor de achiziții pentru servicii de proiectare, consultanță, studii de specialitate, în vederea depunerii proiectelor spre solicitare de finanțări pe diverse programe de finanțare nerambursabilă.

4.3. Analiza SWOT

Pentru identificarea direcțiilor de dezvoltare la nivelul zonei de studiu – Cavnic , la nivelul Grupurilor de lucru au fost identificate principalele:

- Puncte tari
- Puncte slabe
- Oportunități
- Pericole

pe fiecare componentă strategică în parte.

Evidențierea punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților de dezvoltare și frânelor s-a întocmit pe baza datelor cuprinse în analiza multicriterială a situației existente precum și a discuțiilor, problemelor sesizate de către participanți, propunerilor avansate de către aceștia, în cadrul întâlnirilor grupurilor de lucru tematice.

Concluziile Analizei SWOT au fost discutate cu Grupul de coordonare a Strategiei și cu factorii de decizie din cadrul APL Cavnic (CL Cavnic și Primăriei Cavnic).

A fost astfel elaborată o structură de analiză sectorială, ale cărei rezultate , în sinteză, se prezintă astfel:

▪ Analiza SWOT – DOMENIUL INFRASTRUCTURĂ:

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">▪ Infrastructură de transport existentă, reabilitată și modernizată, drum județean▪ Infrastructură de comunicații IT , telefonie fixă și mobilă existente▪ Infrastructura edilitară existentă▪ Există stație de tratare și pompare a apei potabile▪ Există o rețea de aducțiune și de distribuție a apei potabile▪ Existența unui procent relativ semnificativ de gospodării conectate la rețeaua de alimentare cu apă▪ Există resurse pentru dezvoltarea rețelelor de alimentare cu apă▪ Există sistem de canalizare și stație de epurare▪ Rețele de telecomunicație în funcțiune atât telefonie fixă cât și mobilă▪ Există rețea de alimentare cu energie electrică și disponibilitate a surselor de energie electrică – sursă de putere pentru zona de dezvoltare▪ Există rețea de distribuție a gazelor naturale cu posibilități de branșare pentru noi consumatori și cu posibilități de extindere; Disponibilitate gaz metan în zona	<ul style="list-style-type: none">▪ Rețea urbana dezechilibrată la nivel zonal - concentrare mare în reședința de județ ceea ce produce dezechilibre și diminuează rolul orașelor de rang III▪ Infrastructură de transport insuficient modernizată în unele zone, doar în zonele centrale a orașului rețeaua stradală a fost supusă lucrărilor de modernizare▪ Trafic rutier de tranzit f intens: drumul județean aglomerat creează dificultăți în mobilitatea urbană▪ Infrastructura edilitară existentă este în mare parte învechită, necesită lucrări de reabilitare și izolare termică, utilități învechite și deteriorate, producând pierderi de energie.▪ Infrastructură școlară învechită, unele clădiri necesita lucrări de reabilitare constructiva, modernizare și/sau reabilitare termica▪ Infrastructura de sănătate învechită, unele clădiri, cum este Spitalul de Psihiatrie, necesita lucrări de modernizare, reabilitare constructiva și/ reabilitare termica▪ Posibilități financiare reduse ale locatarilor pentru reabilitarea clădirilor

<ul style="list-style-type: none">▪ Sistem de alimentare cu apă și canalizare existent pentru zona turistică Cavnic, operațional▪ Dotări sociale, culturale, sportive și servicii relativ bine dezvoltate▪ Infrastructura turistică suficient dezvoltată a permis clasificarea localității ca stațiune turistică de interes local	<ul style="list-style-type: none">▪ accesibilitate necorespunzătoare a unor localități rurale și urbane – legătura directă Băiuț Cavnic pe timp de iarnă (de regulă drumul este închis iarna)▪ lipsa rețelei de căi ferate – stația de deservire este Baia Mare▪ starea precară a străzilor și infrastructurii adiacente▪ spații insuficiente de parcare, mai ales în zonele turistice aglomerate –Pârțiile de schi și zona centrală▪ starea precară a unor străzi și infrastructurii adiacente, lipsa de încurajare a comunităților pentru utilizarea unor mijloace de transport ecologice (biciclete), lipsa unor zone amenajate (parcări-trasee)▪ Lipsa unor măsuri care să crească siguranța pentru utilizatorii transportului public, și care să rezolve problemele legate de siguranța pietonilor la traversarea unor artere de circulație cu trafic intens și viteze de deplasare mari.▪ lățimea necorespunzătoare a trotuarelor, concomitent cu suprafața redusă a zonelor pietonale▪ accesibilitate redusă pietonală (pentru persoanele cu dizabilități și cărucioare) pe majoritatea arterelor secundare, datorită subdimensionării infrastructurii pietonale (1 ml) și acaparării trotuarelor de către autoturisme parcate, respectiv a discontinuităților planului cauzate de borduri;▪ accesibilitate redusă la îmbarcarea în mijloacele de transport în comun suburbane rutiere▪ localitate afectată de scăderi de populație și fenomene demografice negative – conduce la lipsa de forță de muncă mai ales în construcții▪ rețeaua și sistemele de alimentare cu apă insuficiente și sau necorespunzătoare,-necesită extindere.▪ Rețeaua de apă este insuficientă și învechită, pierderile de apă datorate îmbătrânirii conductelor, lipsa unei monitorizări cantitative și calitative, conduc în perspectivă la reducerea resurselor de apă , fiind necesară luarea unor măsuri de eficientizare a utilizării
---	--

	<p>rezervelor precum și executarea unor lucrări de reabilitare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sistemele de canalizare insuficiente și sau necorespunzătoare. Sistemul de canalizare acoperă doar o parte a orașului, există zone fără canalizare, unde apele uzate menajere sunt evacuate în mare majoritate direct, fără epurare, în șanțuri, rigole stradale, pârauri; necesitând măsuri de reabilitare și extindere a capacității de epurare, eventual construire capacități noi. ▪ echipare edilitară învechită, „oraș muncitoresc”, fond construit învechit și degradat, imagine urbană dezordonată ▪ unele dotări social-culturale, sportive necesită modernizare, reabilitare ▪ Spații de joacă și spații verzi insuficiente ▪ grad redus de satisfacere a indicatorilor minimali de definire a localității urbane ▪ documentațiile de urbanism-PUG-necesită actualizare, ritmul lent de elaborare-finalizare care conduce la o ineficientă utilizare a teritoriului ▪ nu a fost elaborat PMUD ▪ insuficiente fonduri pentru elaborarea documentațiilor lor de urbanism, mobilitate și regenerare urbană ▪ este necesară completarea omologării traseelor turistice ▪ grad redus de satisfacere a indicatorilor minimali de definire a localității urbane ▪ Nu există suficiente rute de ciclism, de asemenea nu există semnalizări rutiere dinamice specifice pentru deplasările cu bicicleta ▪ Insuficiente poduri pentru traversarea râului Cavnic și stare învechită a unor poduri și podețe
<p>OPORTUNITATI</p>	<p>RISCURI</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existența programelor comunitare de susținere a dotări cu infrastructura tehnico-edilitară a localităților ▪ Posibilitatea accesării de fonduri prin atât în zona de extindere a utilităților cât și în cea de reabilitare și modernizare a infrastructurii ▪ Existența programelor comunitare de susținere a dotării cu infrastructura tehnico-edilitară a localităților, inclusiv al apel DG REGIO pentru 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Depopularea localităților mici și emigrarea temporară a populației crește riscul abandonării și degradării fondului construit ▪ Posibile dificultăți în desfășurarea efectivă a lucrărilor (condiții de trafic sau meteo); ▪ Neglijarea managementului apelor uzate de mină și a apelor de suprafață crește riscul contaminării și degradării mediului ▪ Poluare posibilă prin aglomerare excesivă în aria turistică

<p>implementarea Noului Bauhaus European, sub titlul „Sprijin pentru inițiativele locale Noul Bauhaus european” care se adresează autorităților publice locale din localitățile cu mai puțin de 100 de mii de locuitori</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Oportunități legislative și de finanțare care permit/determină autoritățile locale să poată integra diverse politici și planuri sectoriale, precum și să promoveze și să modereze procese complexe, participative și ascendente;▪ Realizarea de spații de parcare cuprinse în zona turistică la pensiunile / hotelurile ce se construiesc▪ Investirea câștigurilor populației care lucrează temporar în străinătate în domeniul construcțiilor▪ Posibilitatea de a utiliza gazul metan pentru energie termică în tot orașul Cavnic▪ Surse de finanțare pentru energii neconvenționale – zona turistică▪ După clasificarea ca stațiune turistică de interes local se deschid oportunități de finanțare pentru modernizarea/extinderea/dotarea zonelor turistice	<ul style="list-style-type: none">▪ Costul ridicat al documentațiilor preliminarei necesare și necesitatea cofinanțării proiectelor poate împiedica accesarea fondurilor europene▪ Realizarea de captări de suprafață a râului Cavnic cu impact de mediu nefavorabil
---	---

▪ **Analiza SWOT – DOMENIUL: MEDIUL ECONOMIC**

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zona bogată în resurse naturale – păduri, resurse subterane exploatabile ▪ creșterea contribuției IMM-urilor la realizarea PIB ▪ existența zonei turistice care are condiții de a fi atestată ca stațiune turistică de interes local ▪ proiectul în curs de realizare Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei – Cavnic cu finanțare guvernamentală ▪ Centru de informare turistică funcțional, nou și cu personal dedicat. ▪ rețea de drumuri publice relativ uniform distribuită ▪ potențial economic valoros – tradiții în prelucrare industrială ▪ posibilități multiple de demarare a unor afaceri private ▪ capacitate de a prelucra materii prime provenite din zonele limitrofe – pielărie, țesături, alimentare, etc. ▪ infrastructura de comunicații și IT ▪ existența structurilor juridice constituite pentru mediul de afaceri: agenți economici înregistrați în Cavnic ▪ sisteme de canalizare și rețele de apă în zona urbană și cea turistică ▪ Existența zonelor construibile concesionate pentru investiții în dezvoltarea turismului și serviciilor ▪ amplasare teritorială favorabilă – accesibilitate pe cale rutieră recent modernizată ▪ existența infrastructurii de transport local – curse regulate de autobuze conectivitate cu municipiul Baia Mare și respectiv Sighet Marmației. ▪ industrie diversificată, cu valoare ridicată a producției ▪ Proximitatea piețelor vest-europene, factor stimulator pentru creștere în partea de vest a țării ▪ Existența forței de muncă disponibilă în zonă ▪ Persoane calificate prin cursuri de calificare, policalificare, specializare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Remanente ale mineritului – zone poluate, neatractive, amprenta remanentă de zonă monocolor industrială, infrastructura de afaceri insuficient dezvoltată ▪ Lipsa curajului în demararea afacerilor private, datorat în parte unui nivel redus al resurselor financiare la dispoziția antreprenoriatului local ▪ nivel redus al resurselor financiare la dispoziția autorităților locale pentru susținerea de proiecte ▪ facilități tehnologice și de management limitate ▪ nivel redus de dezvoltare a sectorului IMM-urilor, deficit de forță de muncă calificată, dar și disponibilă prin scăderea nr populației: conform recensământului populației și locuințelor, populația Cavnicului număra 4.264 locuitori populație stabilă, în scădere față de anul 2011 cu 598 locuitori, reprezentând 12,3% .lipsa promotorilor de afaceri la nivelul antreprenoriatului local ▪ Migrație temporară masivă mai ales a tinerilor, în afara țării ▪ Întârzieri în dezvoltarea infrastructurii în zona turistică, întârzierea realizării proiectului Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei - Cavnic ▪ Puternica instabilitate legislativă, modificarea rapidă a legislației economice, legi stufoase ▪ Bariere financiare în calea dezvoltării afacerilor, prea multe taxe și impozite ▪ Lipsa de experiență în domenii de actualitate pentru afaceri: marketing și management ▪ Lipsa de interes a agenților economici pentru formarea profesională a angajaților, chiar dacă sunt societăți care au zeci de muncitori necalificați sau calificați în alte domenii, legislația dându-le voie să folosească în continuare forță de muncă necalificată

<p>pentru meserii din comerț, servicii, construcții, turism</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Existență piață agroalimentară 	
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ creșterea economică stabilă și rapidă și conversie regională ▪ creșterea gradului de atractivitate locală ▪ potențial pentru dezvoltarea nișelor turistice ▪ programele UE de finanțare a extinderii/reabilitării utilităților publice/infrastructurii de transport, ▪ diversificarea activităților economice, în special în sectoarele de servicii și înaltă tehnologie ▪ interes internațional ridicat pentru conservarea biodiversității și promovarea turismului ▪ forță de muncă pregătită – cursuri de antreprenariat, în domeniul serviciilor turistice ▪ oportunități de finanțare pentru reabilitarea situurilor poluate și repunerea în circuite economice, activități industriale, etc. ▪ Măsuri de acompaniament social la procesul de închidere a perimetrelor miniere ▪ Oportunități de finanțare pentru valorificarea în scop muzeal turistic al unor galerii miniere și al monumentelor de patrimoniu ▪ Terenuri proprietate publică care pot fi concesionate / vândute pentru activități economice 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ incapacitatea autorităților locale de a atrage fonduri pentru asigurarea cofinanțării în cazul proiectelor mari de infrastructura ▪ Atitudinea lipsită de responsabilizare față de procesul de închidere a perimetrelor miniere, generează riscuri majore de mediu ▪ Remanență ale crizei economice la nivel global ▪ Adaptabilitatea scăzută la schimbare ▪ infrastructura de acces limitată care asigură fluxuri de bunuri, mărfuri și clienți (turiști) ▪ lipsa colaborărilor între întreprinderi și institutele de cercetări ▪ accentuarea procesului de dezindustrializare; capacitatea redusă de susținere financiară a modernizării și management defectuos al piețelor de desfacere ▪ neclarități în proprietatea asupra zonelor industriale – limitează posibilitatea depunerii de proiecte ▪ planurile de închidere a perimetrelor miniere necorelat cu cerințele specifice locale

▪ **Analiza SWOT – DOMENIUL: RESURSE UMANE ȘI SOCIAL**

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existența unei stații ISU – echipaje de intervenție incendii și respectiv echipaj de prim ajutor ▪ Existența unor evenimente sociale tradiționale : Sărbătorile tradiționale ale orașului – zilele orașului, „Brondoșii”, serbările Lenkerului ▪ Rețea de învățământ extinsă (preșcolar, gimnazial și liceal) ▪ dezvoltarea bazei materiale a tuturor școlilor; ▪ dotarea cu calculatoare a liceului și realizarea, simultan, a pregătirii cadrelor didactice pentru utilizarea soft-urilor educaționale; ▪ Experiență dovedită în derularea de proiecte internaționale la nivelul școlilor: ex Comenius ex Legende ale trecutului, o moștenire europeană Amiens Franța, ”Descoperă Europa chiar tu”, inițiat de Liceul de Energetică din Rzeszow (Polonia) și Grupul Școlar Cavnic ▪ valorificarea optimă a parteneriatelor locale și externe; ▪ Interes și capacitate ONG Parteneriate ONG – administrație Voluntariat ▪ Inițierea și implementarea de către Primăria Cavnic a unor proiecte importante de resurse umane și social ▪ Deschiderea Primăriei pentru parteneriate sociale ▪ Colaborarea la inițierea unor programe de monitorizare a resurselor materiale și financiare, formarea unei bănci de date la nivelul Inspectoratului Școlar; ▪ constituirea unui Centru de Documentare și informare care să pună la dispoziția școlilor ghiduri, manuale de bună practică, formulare de candidatură pentru alcătuirea proiectelor; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nivel scăzut de educație a populației asistate ▪ Existența unui număr mare de persoane asistate social ▪ Număr mare de persoane cu grad de vulnerabilitate socio-economică și medicală ridicat ▪ experiența ultimilor ani a scos în evidență vulnerabilități majore cu efecte majore asupra populației în perioade de criză (vulnerabilitatea la dezastre, perioadele de criză generate de pandemia COVID-19 și alte tipuri de epidemii, schimbările climatice cu efecte devastatoare, conflicte armate în dezvoltare, etc). ▪ Orașul Cavnic se confruntă cu provocări specifice legate de, creșterea activității economice axate pe consum, scăderea ratei de creștere a populației și îmbătrânirea acesteia. ▪ Lipsa programe pentru vârstnici, confrunțați cu epuizarea sau alterarea resurselor vitale, afectarea stării de sănătate a elemente de disconfort urban, inechitate de tratament generațional, alterarea tradițiilor, nivel de trai relativ scăzut ▪ Stare precară a familiilor cu mulți copii, monoparentale, sau cu părinți supraviețuitori ▪ Informare și participare insuficientă a cetățenilor la acțiuni/activități de interes comunitar (lipsa de solidaritate socială ▪ Insuficienta mediatizare profesională a problemelor reale ▪ Sistem sanitar subfinanțat ▪ Relație nedezvoltată între actorii politici (partide politice, senatori, deputați, consilieri) cu cetățenii și societatea civilă

<ul style="list-style-type: none"> ▪ colaborare bună între instituțiile responsabile de ordinea publică și siguranța cetățeanului: APL cu Poliția și Jandarmeria privind asigurarea securității elevilor în spațiul unităților școlare și în preajma acestora, asigurarea ordinii publice ▪ modernizarea mass media (prezente internet, TV cablu local) ▪ servicii publice pentru cetățeni – evidența populației ▪ piață agroalimentară ▪ prezență ONG-uri în domeniul dezvoltării socio-culturale locale ▪ Consilierea în cabinetul psihopedagogic a elevilor cu tendințe de abandon și a părinților; ▪ Programe de recuperare a elevilor cu tendințe de abandon în parteneriat cu Poliția de proximitate; ▪ Monitorizarea, în parteneriat cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, a copiilor abandonați de familie și integrarea lor în centre de plasament; ▪ Extinderea numărului de clase cu frecvență redusă, la învățământul gimnazial, ▪ Consolidarea bazei materiale existente prin intermediul investițiilor punctuale 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ conservatorismul unor cadre didactice în folosirea unor ▪ modalități moderne și eficiente de formare; ▪ numărul insuficient de unități școlare acreditate ca furnizori de formare profesională sau care doar desfășoară asemenea activități; ▪ managementul ineficient al unor unități școlare atât în ceea ce privește valorificarea resurselor materiale cât și a resurselor umane; ▪ lipsa programe de înfrățire între Cavnic și orașe din țară și sau străinătate ▪ precaritate în serviciile sociale, inclusiv în asistarea familiilor în caz de deces al unui membru ▪ lipsa posibilităților materiale pentru întreținerea cimitirelor ▪ lipsa centrelor after-school ▪ lipsa unui centru de dezvoltare comunitară ▪ Orașul Cavnic traversează o perioadă de tranziție de la nivelul unui oraș minier (care din perioada comunistă a moștenit un fond de locuințe care reprezenta majoritatea covârșitoare din spațiile rezidențiale urbane, cu dezvoltări rezidențiale mono funcționale la periferii, care nu beneficiau de o infrastructură tehnică și socială corespunzătoare, consecința fiind furnizarea unui număr insuficient de locuințe sociale pentru a răspunde cererii în creștere din partea locuitorilor urbani vulnerabili,
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ angrenarea participativă a cetățenilor în elaborarea Strategiei de dezvoltarea a zonei Cavnic ▪ stimularea creativității și inițiativei locale prin valorificarea tradițiilor cultural – artistice ▪ disponibilitatea surselor generoase de finanțare în domeniul dezvoltării resurselor umane și promovării includerii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munca la negru și la limita salariului minim (evaziuni mascate) amenință menținerea locurilor de muncă legale ▪ Insuficient sprijin pentru continuarea proiectelor ▪ Economie monoindustrială remanentă amenință reconversia profesională și reinserția pe piața muncii

<p>sociale, pe diverse programe, baza fiind Fondurile Structurale și de Coeziune</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Oportunități - programe de înfrățire între orașe din țară și sau străinătate	<ul style="list-style-type: none">▪ Menținerea riscului bolilor datorate poluării remanente și actuale cu efecte sociale (boli, limita de viață)▪ Emigrare a resurselor umane adulte, calificate și necalificate pune în pericol prestarea de servicii de calitate , inclusiv în învățământ și sănătate▪ Lipsa de locuri de munca /adecvate cererii amenință comunitatea cu conflicte sociale sau riscuri civice▪ Lipsa fondurilor pentru proiecte punctuale de susținere a domeniului crește riscul deteriorării majore a situației grupurilor vulnerabile▪ Risc major privind înființarea locurilor de muncă și sustenabilitatea afacerilor prin lipsa managerilor – spirit antreprenorial;▪ Risc de depopulare a școlilor prin părăsire temporară sau definitivă a țării de către elevi, care își urmează părinții în străinătate, unde își continuă studiile începute în țară;▪ Risc de abandon școlar crescut prin creșterea gradului de sărăcie, deoarece nu au existat întotdeauna soluții la problemele identificate pe grupele de risc;▪ Risc de imposibilitate a promovării elevilor în cicluri de învățământ de grad superior, datorită slabei preocupări a unor cadre didactice pentru pregătirea elevilor în scopul prezentării acestora la examenele finale;▪ Imposibilitatea demarării unui motor de competitivitate locală, în absența unei forțe de muncă, a resursei umane apte de muncă, pregătite, disponibile, adaptabile la cerințele actuale ale pieței muncii
---	--

- **Analiza SWOT – DOMENIUL: Analiza dezvoltării urbane și a managementului terenurilor**

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafețe mari de teren cu păduri , pășuni, fânețe ▪ Prezența fructelor de pădure și a ciupercilor comestibile în mod spontan în cantități semnificative economic ▪ Ocoale Silvice prezente în zonă care asigură și veghează la respectarea fondului forestier ▪ Existența unor esențe diferite de arbori de valoare ▪ Existență fond cinegetic valoros ▪ Condiții de dezvoltare a creșterii animalelor, ramură tradițională în Maramureș 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zonă montană de tip urban, dezvoltată monoindustrial fără terenuri propice agriculturii (doar 23 ha teren arabil) ▪ Dezvoltare urbană insuficientă, ▪ Degradarea fondului forestier cu impact asupra terenurilor, biodiversității și apei. ▪ Acces dificil la proprietățile silvice ▪ Populația nu are tradiție în creșterea animalelor sau cultivarea terenului, condițiile fiind improprii ▪ Dependență gospodăriilor populație de achiziția de produse alimentare ▪ Grupuri de inițiativă locală cu masă critică redusă care s-au destrămat după atingerea obiectivelor ▪ Lipsa stimulării ramurilor agriculturii: lipsa de subvenționare a sectorului creșterea animalelor ▪ Lipsa structurilor necesare care sa asigure lanțurile de producție-valorificare-consum a produselor agricole. ▪ Lipsa investitorilor în agricultură și în industrializarea produselor agricole ▪ Cerințe sporite pentru producătorii agricoli, aliniere la cerințele europene, fără o pregătire prealabilă a acestora, inclusiv în valorificarea produselor agricole. ▪ Neeligibilitate pentru fonduri destinate agriculturii sau diversificării activităților din mediul rural
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ▪ angrenarea participativă a cetățenilor în elaborarea Strategiei de dezvoltarea a zonei ▪ orientarea către valorificarea primară și industrializare a produselor bio – eco ▪ asigurarea lanțurilor de la furnizor – procesator – distribuție – consumator final 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Economie monoindustrială, reconversii dificile ▪ Poluare cu efecte sociale (boli, limita de viață) ▪ Emigrare a resurselor umane adulte, calificate și necalificate ▪ Lipsa de locuri de munca /adecvate cererii

<ul style="list-style-type: none">▪ surse de finanțare pentru activități economice de producere a bio alimentelor▪ Disponibilitatea surselor generoase de finanțare în domeniul dezvoltării resurselor umane și promovării incluziunii sociale, pe diverse programe, baza fiind Fondurile Structurale și de Coeziune – pregătirea forței de muncă pentru aceste domenii.	<ul style="list-style-type: none">▪ Lipsa fondurilor;▪ Lipsa managerilor;▪ Se manifestă, de asemenea, fenomenul de părăsire temporară sau definitivă a țării de către elevi, care își urmează părinții în străinătate, unde își continuă studiile începute în țară;▪ Nu au existat întotdeauna soluții la problemele identificate;▪ Lipsa de interes a agenților economici pentru formarea profesională a angajaților, chiar dacă sunt societăți care au zeci de muncitori necalificați sau calificați în alte domenii, legislația dându-le voie să folosească în continuare forță de muncă necalificată
---	--

▪ **Analiza SWOT – DOMENIUL: PROTECȚIA MEDIULUI**

<p>Puncte tari :</p> <ul style="list-style-type: none">• Capital și Mediul Natural (diversitate, varietate) , existență rezervații naturale: Pădurea Crăiască și Creasta Cocoșului• Atractivitatea crescută a zonei prin mediul natural variat și bogat• Prezența unor specii protejate de lege- declarate monumente ale naturii: ex. paltinul multiseclar, faună și floră ocrotite• Tendințe pozitive în reducerea poluării• Existența unui management public la nivelul APL care promovează acțiuni de protecția mediului• Expertiza umana ridicata în domeniul eco, natura, turism• Existenta serviciului de salubritate• Inițierea și aplicarea unor proiecte de protecția mediului, precum și de conștientizare a comunității în ansamblu despre necesitatea protecției mediului și dezvoltării durabile• Angrenarea instituțiilor școlare în educația pentru protecția mediului și în implementarea unor proiecte de mediu• Existența echipelor Garda de Mediu• Planul Local de Acțiune pentru Mediu MM prevede acțiuni concrete de conformare cu normele de mediu, de reabilitare a zonelor degradate poluate istoric, de limitare a poluării în zonele expuse și prevenirea accidentelor ecologice în zona haldelor de steril• Aplicarea unui Program de închidere a Perimetrelor miniere dezafectate, cu măsuri concrete de protecția mediului și decontaminare a zonelor afectate• Cuprinderea Cavnicului în programe naționale de mediu, în zone declarate protejate, ex Natura 2000	<p>Puncte slabe:</p> <ul style="list-style-type: none">• Degradarea mediului natural (aer, apa, sol) și a ambientului, ca urmare a decenii de exploatare și prelucrare a minereurilor neferoase, în absența unor măsuri adecvate de protecție a mediului• Utilizare ineficienta a resurselor naturale (apa), uzura a infrastructurilor specifice, cu efect poluarea istorică, uneori ireversibilă a terenurilor și cursurilor de apă• Inexistenta unor sisteme integrate de management al mediului (eco-management)• Depozitarea neautorizată a deșeurilor menajere și industriale, inexistenta unui Depozit Ecologic de deșeuri menajere funcțional• Utilizarea unor mijloace de transport neadecvate pentru transportul deșeurilor la rampele de gunoi.• Lipsa culturii ecologice, a deprinderilor de păstrare a unui mediu curat, de colectare selectivă și depozitare ecologică și reciclare a deșeurilor• Lipsa de încurajare a comunităților pentru utilizarea unor mijloace de transport ecologice (biciclete), lipsa unor zone amenajate (parcări-trasee)• Insuficienta unor resurse-fonduri de mediu locale• Inexistența unor zone de agrement, parcuri verzi• Insuficiența drumurilor forestiere• Lipsa unui centru pentru dezvoltare durabila
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor structuri-instituții organizate de: protecție civilă, situații de urgență, pompieri voluntari, cu acțiuni în domeniul protecției mediului • Existența sistemelor de desecare și drenaj la suprafața solului • Voința declarată a CL Cavnic de a aplica politici locale de protecție a mediului 	
<p>Oportunități:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atragerea investitorilor care au resurse financiare în implementarea tehnologiilor curate și utilizării energiilor alternative, nepoluante • Dezvoltarea zonei turistice prin Implementarea unor programe / proiecte de mediu, `zona` finanțată preponderent de organismele internaționale • Dezvoltări în zonele industriilor și serviciilor nepoluante, de tehnologii înalte și valoare adăugată ridicată, inclusiv în sectoarele Eco_Business Eco_Turism, e-Recycling • Reformarea sistemului de învățământ tehnic local în direcțiile eco, turism, dezvoltare durabilă (planul EduTECH) • Globalizarea 	<p>Pericole/riscuri :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scăparea de sub control a fenomenului poluării • Neconformarea cu cerințele legale de mediu a unor agenți / activități umane • Eroziunea solurilor și a malurilor râului Someș, riscuri de poluare a acestuia datorită lipsei rețelei de canalizare a apelor uzate menajere în fiecare sat al comunei • Exploatare irațională a resurselor forestiere în zonele apropiate, efecte în timp scurt, mediu, lung-epuizarea resurselor cu deteriorarea severă a mediului • Risc privind neîncadrarea în timp și cerințe Neadecvarea cu Acquis-ul comunitar (costuri de retehnologizare și de depoluare accelerată) • Globalizarea poate genera disfuncționalități locale, prin criza resurselor și împingerea tehnologiilor poluante înspre țările mai puțin dezvoltate

▪ **Analiza SWOT – DOMENIUL: TURISM**

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Includerea Cavnicului în Domeniul schiabil și în Programul Superski în Carpați ▪ Resurse naturale variate, peisaj montan, cu păduri de foioase și conifere, pajiști alpine, ape repezi de munte, extern de pitoresc, atractiv și unic; ▪ Clima temperată cu ierni lungi (cca 6 luni pe an) și precipitații abundente, mai ales sub formă de zăpadă, polul zăpezii în Maramureș ▪ Valori de patrimoniu construit de importanță națională și internațională – potențial pentru dezvoltarea turismului cultural ▪ Zone unde se îmbină: mediu natural pitoresc, valori de patrimoniu cultural, elemente de tradiție poluară autentice ▪ resurse și tradiție în turismul montan, cu focus pe practicarea sporturilor de iarnă, ▪ potențial natural și tradiție în practicarea skiului ▪ existența infrastructurii specifice pentru domenii schiabile ▪ Centru de informare și promovare turistică funcțional, bine situat în zona turistică ▪ existența unor zone turistice amenajate și dotate la un nivel ridicat: 8 km pârtii de ski, două domenii schiabile Roata și Icoana, cu transport pe cablu, utilaje specifice de întreținere a pârtiei ▪ existența mijloacelor de cazare: hoteluri, moteluri, pensiuni, cabane, vile, particulari independenți autorizați și a localurilor de alimentație publică baruri, restaurante, cafenele ▪ existența unei echipe Salvamont bine pregătite, experimentate ▪ existența Postului de Jandarmerie montană 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zona montană este insuficient amenajată pentru turism montan-drumeții, alpinism- trasee turistice neclarificate, unele nemarcate, ▪ Accesibilitate redusă a zonelor turistice- starea necorespunzătoare a drumurilor de acces, ▪ Parcări insuficiente ▪ Practicarea turismului în zone neamenajate, ▪ aspect neatrăgător al spațiilor urbane, prezenta unor imobile degradate, străzi nemodernizate, construcții haotice, se simte nevoia dezvoltării integrate și incluzive a zonei urbane, pentru contracararea degradării acestora din punct de vedere social, economic și al mediului, ▪ valorificarea slabă a potențialului turistic al ▪ resurselor protecția și conservarea monumentelor istorice ▪ Infrastructură și amenajări specifice insuficiente în zonele turistice; ▪ Nivel încă scăzut al calității serviciilor în turism ▪ Capacități reduse de cazare turistică și alimentație publică; ▪ Dotare edilitară necorespunzătoare în oraș, potențial local insuficient valorificat pentru dezvoltarea agroturismului, ▪ Materiale publicitare și canale de distribuție reduse; ▪ Insuficiența dotărilor turistice în periurbane; ▪ Posibilități limitate de acces la facilitățile oferite de tehnica modernă ▪ Acces dificil pe calea ferată ▪ Poluarea folclorului local ▪ Includerea elementelor de kitsch în arhitectura locală, în absența unor criterii de autorizare cu respectarea originalității locale

- existența investitori în turism care au demarat investiții serioase de perspectivă și de nivel comparabil cu al concurenței, la nivel standarde internaționale
- existență site-uri industriale abandonate pretabile pentru reprofilare în domeniu turistic
- disponibilitatea unor active construite în proprietatea Exploatării Miniere Cavnic, care pot fi exploatate în turism
- existența unor monumente de patrimoniu istoric, cultural, memorialistic, Cavnic fiind o așezare cu concentrare de monumente de patrimoniu
- „Logolda” punct forte în memoria locului ca mărturie a ocupației milenare a localnicilor cu exploatarea minereurilor, mai cu seamă a aurului- poate genera brand-ul orașului Cavnic
- Florile de mină- unicitate absolută, cunoscută în întreaga lume, „diamantul de Maramureș” , stibinele, baritinele, rodocrozitele, etc, atracție unică prin splendoarea și bogăția lor- motiv pentru înființarea Muzeului Mineralogic
- Galerile de mină dezafectate, din perimetrele sigure închise- șansă pentru amenajarea unui muzeu al mineritului în situ, exploatare în scop turistic
- apropierea graniței de vest favorizează accesul turiștilor străini
- Tarife accesibile la cazare, masă, agrement, transport;
- Revigorarea tradițiilor culturale și religioase, diversificarea formelor pentru artizanat, interes pentru conservare;
- Tradiții, obiceiuri, folclor local, lenkerul (sania tradițională cu volan–doar la Cavnic) valorificate prin evenimente ce au devenit tradiționale: Brondoșii, Constantinii, Serbările-Festivalul Lenkerului, Serbările Zăpezii, etc

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posibilități de practicarea multor forme de turism pe întreg parcursul anului, ceea ce prelungește sezonul turistic și generează grad de adresabilitate crescut ▪ Aeroport în curs de modernizare și extindere la distanță de 35 km de oraș, cu posibilități de trafic internațional 	
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>RISCURI</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Clasificarea orașului Cavnic drept Stațiune turistică montană, cu focus pe practicarea sporturilor de iarnă ▪ Proiecte depuse/pregătite la Agenția de Dezvoltare Regională, programe de finanțare ale UE – POR ; ▪ Organizarea de concursuri sportive , festivaluri folclorice, sărbători populare ; ▪ Creșterea pregătirii profesionale a personalului din turism ▪ Omologarea mărcilor de produse tradiționale; ▪ Bazele de turism pot fi folosite și pentru SPA, wellness, cure de slăbire, înfrumusețare, etc; ▪ Dezvoltarea rețelei naționale majore de căi de comunicație-Drumul expres, ▪ Includerea Maramureșului, a României în European Rail Pass și în East European Rail Pass va asigura facilități de transport pentru cei ce călătoresc cu trenul; ▪ Posibilitatea aplicării unor proiecte de promovare și marketing local și zonal, în domeniul competitivității și turismului. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadru legislativ dificil ▪ Inconsecvență în aplicarea programelor de susținere a turismului ▪ Amenințarea financiară a crizei globale, care poate afecta investitorii, încetinind sau chiar stopând ritmul investițiilor în turism în zona Cavnic ▪ Riscuri sociale care pot afecta dezvoltarea turismului prin conflicte sociale, amenințarea siguranței ▪ Riscuri de mediu, în absența unor programe coerente și susținute de protecție a mediului și închidere responsabilă a perimetrelor miniere ▪ Riscuri ale mediului de afaceri – prin instabilitate legislativă și politici fiscale împovărătoare ▪ Riscuri ale mediului de afaceri- pentru investitorii în turism, prin aplicarea unor măsuri restrictive de investiții și exploatare a acestora în faza de start-up

▪ **Analiza SWOT – DOMENIUL: CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ**

PUNCTE TARI	OPORTUNITĂȚI
<ul style="list-style-type: none"> ● Stabilitatea resurselor umane (RU) și pondere ridicată a funcționarilor publici cu studii superioare de lungă durată în cadrul Primăriei Cavnic ● Dinamica pozitivă a instruirii funcționarilor publici din cadrul Primăriei Cavnic, perfecționarea continuă a funcționarilor publici ● Primăria Cavnic dispune de infrastructură IT care a permis utilizarea acesteia în activitatea curentă și a creat nevoia identificată de dotare/echipare/modernizare privind domeniul IT&C vizând aspectele asociate generic în termenul de e-administrație, care se referă la utilizarea metodelor specifice tehnologiei informaționale în modernizarea administrației ● Consiliul Local al orașului Cavnic și aparatul propriu al Primăriei Cavnic și-au dobândit de-a lungul anilor, prin implementarea de proiecte, o capacitate ridicată de absorbție a fondurilor preaderare și din alte surse de finanțare, ceea ce a permis abordarea inovativă a managementului administrației publice locale și administrarea politicilor publice la nivel local, prin proiectul: “Guvernarea locală prin proiecte” ● Angajații Primăriei Cavnic au experiență anterioară în elaborarea, gestionarea/ implementarea proiectelor din fonduri europene și guvernamentale. ● Există voință politică pentru reforma administrației publice la nivel local, dovedită prin continuarea proiectelor demarate de structura administrativă din legislatura anterioară și demararea unor proiecte noi de dezvoltare socio-economică și facilitare comunitară ● Există o experiență anterioară de succes în facilitarea comunitară și antrenarea comunității locale în proiecte de dezvoltare comunitară și socio-economică locală ● Există o bază comunitară anterioară, relația APL –SOCIETATE CIVILĂ la nivelul orașului Cavnic pentru asigurarea 	<ul style="list-style-type: none"> ● Reforma administrației publice prin adoptarea la nivel național a unui pachet legislativ complex care să sprijine descentralizarea resurselor financiare și serviciilor publice ● oportunitatea finanțării din FMAPL a unor soluții concrete de traversare a acestei perioade, prin metode inovative de management public și introducerea unor metode moderne de planificare strategică ● Demararea reducerii birocrăției și simplificarea unor proceduri administrative ● Dezvoltarea de parteneriate în diverse domenii ale politicilor publice la nivel local/microregional ● Dezvoltarea parteneriatelor de tip proactiv: „parteneriatul local” la nivelul comunității orașului Cavnic parteneriat public-privat-societate civilă și „parteneriatului intercomunitar” la nivelul comunităților locale/ microregionale Cavnic-Băiuț prin acorduri de parteneriat/asociere intercomunitară ● Oportunitatea creării unor rețele și a unor beneficiari bine informați, pe baza cărora să se construiască un program de dezvoltare a capacității tehnice și administrative în administrația locală ● Oportunitatea de a accesa fondurile structurale în România, ca stat membru al UE ● Eligibilitatea cheltuielilor finanțate din fonduri nerambursabile a proiectelor cu componentă de planificare și strategie de dezvoltare socio-economică durabilă, inclusiv pentru instrumente suport: hard IT-C și soft ● Oportunitatea de a facilita capacitarea administrativă a comunității locale pentru angrenarea acesteia în elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a comunității locale la nivelul orașului Cavnic și a comunei Băiuț.

<p>unei alternative viabile de dezvoltare socio-economică la închiderea perimetrelor miniere, prin centrarea dezvoltării pe sectorul TURISM, segmentul “turism montan” cu focus pe turismul hivernal-practicarea sporturilor de iarnă</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Preocuparea administrației publice locale în punerea în valoare și valorificarea în beneficiul comunității a potențialului local /microzonal deosebit de atractiv dpdv turistic-implicarea APL în susținerea dezvoltării prin turism ca obiectiv strategic major . 	
<p>PUNCTE SLABE</p>	<p>PERICOLE, AMENINȚĂRI, BARIERE-RISURI</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Insuficientă atractivitate în administrație publică și în sistemul de recrutare a funcționarilor publici ● insuficiente măsuri de acompaniere a politicilor publice pentru susținerea APL Cavnic în constrângerile majore cu care s-a confruntat și se confruntă în administrarea publică a unei comunități puternic afectate de căderea brutală a industriei miniere ● Insuficiente pârghii de aplicare a principiului descentralizării , de preluare a responsabilității și autorității administrative și financiare de la nivel central la nivelul administrației publice locale: CL și Primăria Cavnic ● Insuficiente pârghii de aplicare a principiului desconcentrării, de transfer de responsabilitate și autoritate atât administrativă cât și financiară în cadrul aceleiași structuri publice, pe verticală ● Lipsa unui sistem stimulator și motivant de salarizare în sistemul bugetar care face imposibilă recompensarea și motivarea în suficientă măsură a personalului implicat în atragerea de fonduri și implementarea/gestionarea proiectelor ● Lipsa sistemului de management al calității serviciilor de administrație publică locală, lipsa unui sistem propriu al calității și a certificării potențiale a acestuia pe Standardele ISO și/sau CAF ● Capacitate administrativă scăzută a autorităților administrației publice locale în angrenarea comunității în decizia 	<ul style="list-style-type: none"> ● Migrarea funcționarilor publici bine pregătiți către alte sectoare economice ● Absența dezvoltării capacității administrative necesare pentru a prelua atribuțiile descentralizate amenință dezvoltarea socio economică locală și posibilitatea accesării fondurilor de finanțare a proiectelor ● Accentuarea fenomenului de îmbătrânire a RU, imposibilitatea aplicării unor programe de acompaniere socială pentru zona Cavnic/Băiuț, pentru grupurile cu grad crescut de vulnerabilitate-transformarea treptată a zonei într-o comunitate de asistați social ● Reducerea capacității administrative și a abilității de dezvoltare economico-socială prin continuarea fragmentării administrative, a apariției conflictelor profesionale și manageriale datorită riscului părăsirii sistemului APL prin supraîncărcarea personalului și lipsa motivării acestuia ● Accentuarea lipsei de încredere a cetățenilor în administrația publică ● Dificultatea de a extinde serviciile locale în zonele îndepărtate ● Furnizarea unor servicii publice ineficiente sau foarte costisitoare

<p>administrativă (insuficientă capacitate comunitară), datorată în principal unor resurse financiare reduse și lipsa unor soluții moderne de guvernare locală</p> <ul style="list-style-type: none">● Proceduri greoaie, care în multe cazuri nu sunt transparente, privind redistribuirea veniturilor● Gradul de centralizare statală este ridicat● Management deficient al instituțiilor publice● Lipsa unei cariere reale în funcția publică, ceea ce reduce atractivitatea acesteia pentru tinerii bine pregătiți profesional, dar și insuficienta pregătire în domeniul administrației publice a unor factori de decizie politică la nivel local● Lipsa unei legislații clare și acoperitoare prin Norme Metodologice, de reglementare sub toate aspectele a Parteneriatului Public-Privat.● Lipsa cadastrului imobiliar definitiv la nivel local (GIS), ceea ce creează mari disfuncționalități în stabilirea regimului juridic clar al proprietății, pentru evitarea suprapunerilor și conflictelor generate de acestea.	
---	--

Concluziile Analizei SWOT:

Pe ansamblu, concluziile analizei SWOT la nivelul orașului Cavnic se evidențiază astfel:

- Un potențial fizico geografic variat, bogat, atractiv, posibil și necesar de valorificat printr-un turism durabil și susținut;
- Potențial favorizant pentru dezvoltarea turismului montan, cu focus pe practicarea sporturilor de iarnă, dar cu variante atractive și pentru sezonul estival și „extrasezon”;
- Resurse forestiere inclusiv bio-eco- fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale, floră spontană valoroase, în cantități semnificative, care pot fi valorificate economic în industrii locale de prelucrare, dar și prin integrare cu dezvoltarea turismului și serviciilor adiacente acestuia: SPA, wellness, servicii și terapii de întreținere corporală, servicii de sănătate, etc;
- Resurse și potențial agro mică industrie de colectare, prelucrare primară, desfacere și-sau industrializare a produselor agro-alimentare din resurse locale;
- Potențial demografic (cu evoluție pozitivă) caracterizat de dinamism și putere de regenerare, resurse umane disponibile pe piața muncii, re-calificări specializări meserii din domeniul turismului, construcțiilor, serviciilor, dar experiență redusă în domeniu.
- Mediu de afaceri permisiv, favorizant, inclusiv pentru încurajarea afacerilor start-up;
- O slabă relaționare a zonei cu teritoriul județean / național, doar pe căi rutiere;
- Fragilitate structurală cauzată de preponderența activităților de minerit și evoluția acestora în contextul globalizării economiei mondiale, generatoare de capacitate proprie redusă de reinsertie pe piața muncii;
- O zonă relativ întinsă cu mediu natural poluat istoric, poluare remanentă și activă de risc prin închiderea perimetrelor miniere și problemele de protecție și dezafectare-scoatere din uz, întreținere în stare de funcționare a utilajelor de evacuare a apelor de mină, care nu mai sunt întreținute corespunzător;
 - O dotare tehnico-edilitară, infrastructură care necesită extindere-creșterea capacităților, modernizare, reabilitare, inclusiv pentru fondul construit, public și privat neglijat, care diminuează atractivitatea zonei.

4.4. Analiza pe bază de chestionare aplicate locuitorilor orașului Cavnic: Percepția populației orașului Cavnic privind dezvoltarea socio-economică

4.4.1. Aspecte metodologice

4.4.1.1. Alegerea tehnicii de cercetare

Pentru a analiza pe bază de chestionare pentru perioada de dezvoltare 2017-2025, precum și pentru a evalua percepția cetățenilor comunității locale, am utilizat **metoda sondării opiniilor sociale și administrative pe bază de chestionare**, pentru a cărei materializare am folosit ca tehnică de cercetare “ancheta în scris”, prin completarea chestionarelor înmânate subiecților în mod individual precum și soluție de chestionare on- line, amplasată la adresa <http://www.etolia.ro/chestionar.html>.

Alegerea acestei tehnici a fost determinată de necesitatea respectării unei anumite rigori, care să permită o analiză unitară, fără de care rezultatele studiului nu ar avea valoare.

Alături de această tehnică, am utilizat “tehnica interviului”, deci sondaj-ancheta orală față în față cu persoana interviuată, la domiciliul acesteia, sau la locul ei de muncă.

Formalizarea sondajelor s-a efectuat prin punerea în formate generate conform anexei - Chestionar.

4.4.1.2. Chestionarul – instrument de cercetare. Conținut. Formă.

Am ales acest instrument de lucru, considerând că el răspunde cel mai bine scopului cercetării, protejând în același timp acuratețea interpretărilor de eventualele distorsiuni.

Am elaborat un “**chestionar- cadru**”, recurgând la “întrebări închise”, cu selectarea unor variante limitate de răspunsuri prestabilite, “întrebări deschise”, care să nu influențeze și să nu stânjenească răspunsul prin rigiditatea variantelor preexistente și “întrebări semideschise” care permit ca pe lângă variantele prestabilite de răspuns, subiecții să poată formula variante proprii de răspunsuri.

Am conceput chestionarul ca fiind structurat pe trei părți, informal delimitate între ele, astfel:

- prima parte cu datele generale de identificare fără nominalizarea respondentului, referitoare la categoria socio-profesională, categoria de vârstă (preambul);
- a doua parte cu întrebări referitoare la situația existentă și aprecieri privind situația actuală a orașului, percepția față de proiectele deja implementate;
- a treia parte vizând estimarea nevoilor de dezvoltare, direcțiile principale de acțiune pe care autoritățile locale ar trebui să le aibă în vedere precum și proiectele considerate prioritare.

4.4.1.3. Alegerea eșantionului.

În alegerea eșantionului, am ținut cont de caracterul explicativ al cercetării, presupunând că raporturile esențiale dintre fenomenele supuse cercetării se regăsesc în fiecare eșantion, fără să încercăm să reproducem cu exactitate proporțiile în care se află toate tipurile de manifestări. A fost selectat un număr de 30 intervievați din Orașul Cavnic, criteriile de selecție vizând acoperirea cât mai largă a cât mai multor categorii – agenți economici, ONG, administrație publică, pensionari, tineri, cetățeni ai orașului de ambele sexe, situații sociale, profesionale, naționalitate, religie, etc, fără discriminări. Dintre cei chestionați, au dat curs

invitației de a completa chestionarul 28 persoane, eșantionul total de lucru rămânând la numărul de 28.

4.4.1.4. Structura eșantionului

Eșantionul ales este format din locuitori ai orașului Cavnic care și-au manifestat disponibilitatea de a participa la acest exercițiu de comunicare, care au statutul de cetățeni din comunitate, persoane casnice, persoane angajate în diverse sectoare de activitate – agricultură, industrie, afaceri, intelectuali (medici, profesori, preoți, juriști, funcționari publici), lideri de opinie în comunitate, personalități locale respect

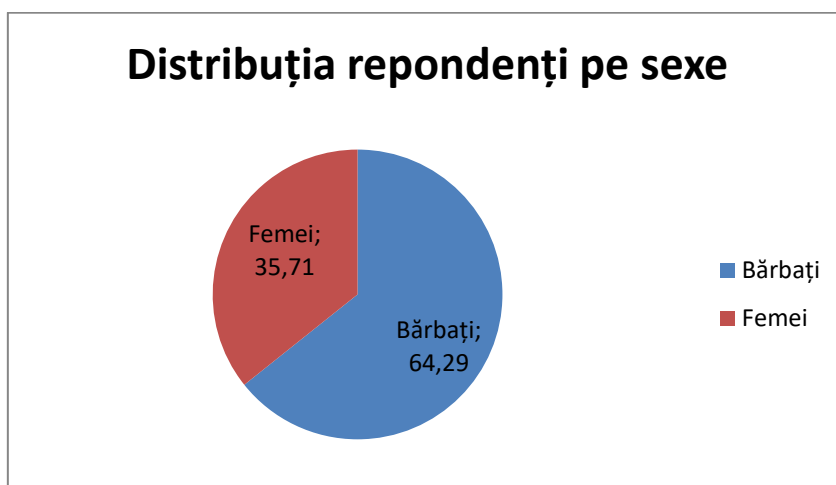
Fiind vorba despre o participare integral voluntară, fără motivații exterioare imediate subiective de genul unei „recompense”, exprimarea opiniei și participării comunității la creionarea viitorului strategic al orașului Cavnic este considerată ca fiind “obiectivă”.

Chestionarele sunt anonime, pentru a nu influența sau constrânge din nici un punct de vedere repondenții în formularea liberă a răspunsurilor.

Structura eșantionului pe categorii este redată în tabelele și graficele următoare:

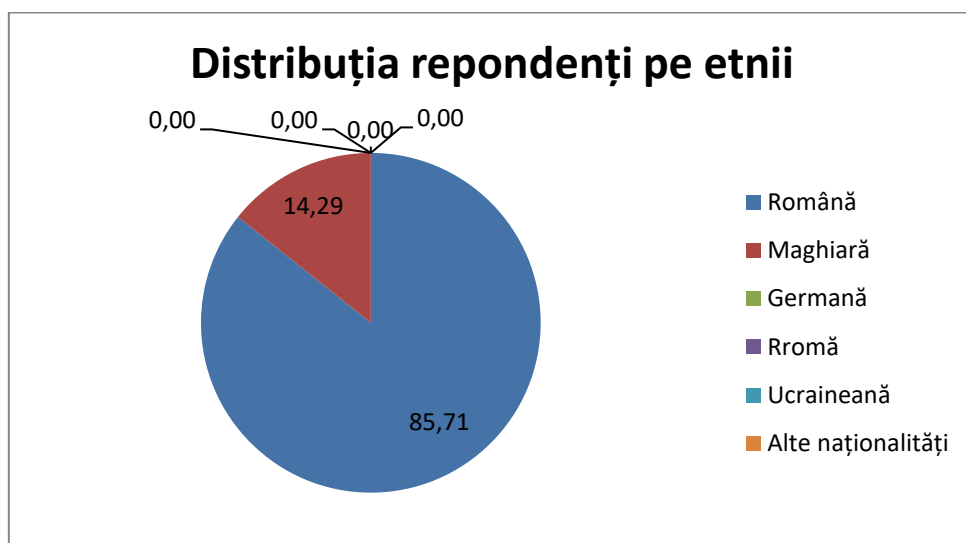
Tabel 1 – distribuția repondenților pe sexe

Sex	Nr.	%
Masculin	18	64,29
Feminin	10	35,71
Total		100,00

Tabel 2 – distribuția repondenților după etnia declarată

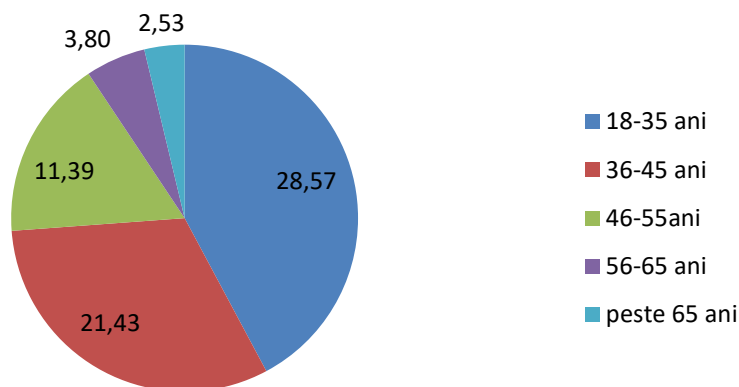
Etnia declarată	Nr.	Procentaj
Română	24	85,71
Maghiară	4	14,29
Germană		0,00
Rromă		0,00
Ucraineană		0,00
Alte naționalități		0,00
Total	28	100,00

Tabel 3 – distribuția repondenților pe categorii de vârstă

Categoria de vârstă	Nr.	Procentaj
18 ani – 35 ani	8	28,57
36 ani –45 ani	6	21,43
46 ani – 55 ani	9	11,39
56 ani – 65 ani	3	3,80
peste 65 ani	2	2,53
Total	28	100,00

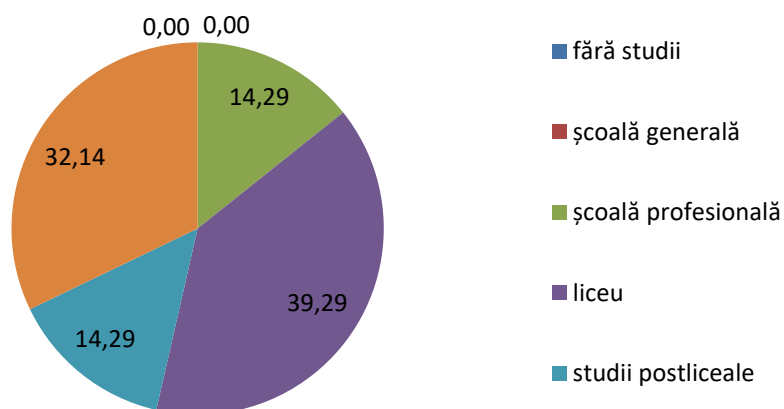
Distribuția repondenți pe categorii de vârstă

Tabel 4 – distribuția repondenților pe nivelul de studii

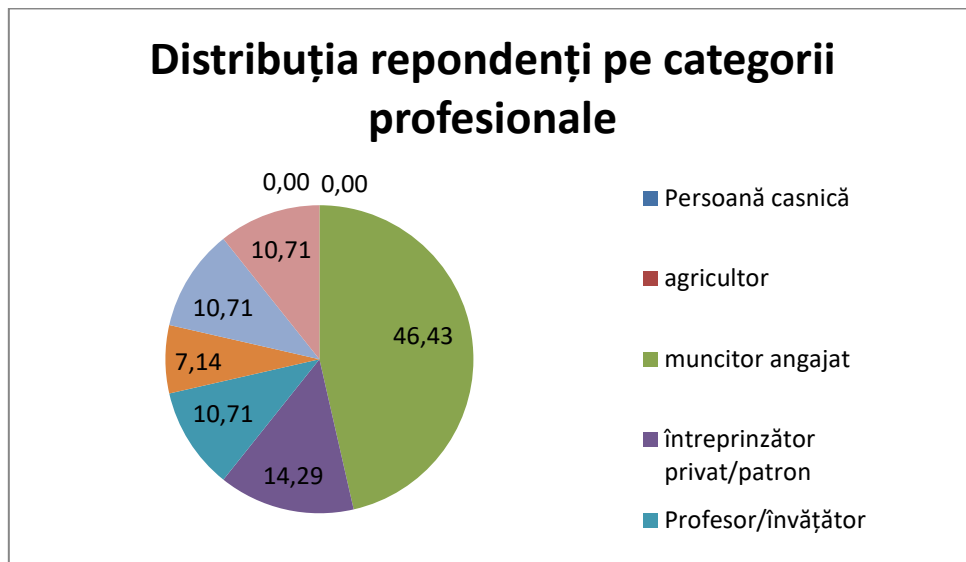
Categoria	Nr.	Procentaj
fără studii	0	0,00
școală generală	0	0,00
școală profesională	4	14,29
liceu	11	39,29
studii postliceale	4	14,29
studii universitare și postuniversitare	9	32,14
Total	28	100,00

Distribuția repondenți pe nivel studii

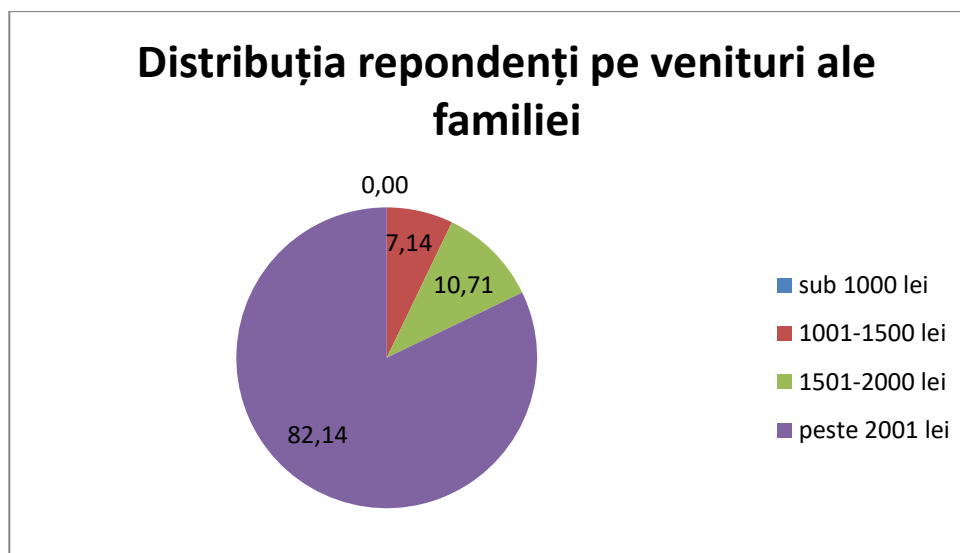
Tabel 5 – distribuția repondenților pe categorii profesionale

Categoria	Nr.	Procentaj
Persoană casnică	0	0,00
agricultor	0	0,00
muncitor angajat	13	46,43
întreprinzător privat/patron	4	14,29
Profesor/învățător	3	10,71
profesor/învățător, medic, preot, jurist	2	7,14
funcționar	3	10,71
elev/student	3	10,71
Total	28	100,00

Tabel 6 – distribuția repondenților pe venituri ale familiei

Categoria	Nr.	Procentaj
sub 1.000 lei	0	0,00
intre 1.001 – 1.500 lei	2	7,14
intre 1.501 -2.000 lei	3	10,71
peste 2.001 lei	23	82,14
Total	28	100,00

4.4.1.5. Organizarea cercetării.

○ **Perioada de desfășurare.**

Cercetarea s-a desfășurat pe în perioada de elaborare a Strategiei de dezvoltare a orașului Cavnic, respectiv lunile martie – iunie 2017. Debutul cercetării a vizat elaborarea unui management adecvat, care să asigure, alături de o derulare profesională a cercetării, încadrarea în timp și asigurarea măsurilor de respectare a graficului de activitate.

Au fost elaborate chestionarele propunând inițial un model – cadru de chestionar, pe care l-am ajustat și îmbunătățit, diferențiindu-l după particularitățile problemelor de interes major pentru studiu și după gradul de adresabilitate. ANEXA NR.1 - Chestionar.

○ **Evaluarea costurilor și asigurarea finanțării.**

Evaluarea costurilor a fost fundamentată odată cu depunerea ofertei tehnice, apoi la contractarea lucrării și stabilirea bugetului general cu defalcarea acestuia pe capitole, în cadrul ofertei financiare.

○ **Selectarea și instruirea operatorilor.**

Selectția și instruirea operatorilor a vizat:

- recrutarea pe criterii de competență profesională, a unor persoane capabile să execute o asemenea activitate
- transmiterea informațiilor referitoare la: obiectivele anchetei, conținutul chestionarelor, alegerea și abordarea subiecților, rezolvarea problemelor ce pot apărea în teren, activitățile de îndeplinit la completarea chestionarelor, transmiterea informațiilor culese, etc.
- S-au creat întâlniri cu persoane intervievate, față-în față, prin deplasarea în teren a agenților de teren
- S-a postat chestionarul on line pe site-ul furnizorului de servicii, www.etolia.ro și a fost popularizată adresa către Primăria și Consiliul Local al orașului Cavnic.

4.4.1.6. Verificarea, validarea, prelucrarea și valorificarea rezultatelor

○ **Verificarea și validarea chestionarelor.**

Pe măsura completării chestionarelor, operatorii de teren au pregătit predarea acestora pentru prelucrarea datelor. La finalul derulării studiului, chestionarele a fost predat furnizorului, pentru o mai simplă monitorizare a activității.

Membrii colectivului de cercetare au pregătit chestionarele pentru prelucrare, această activitate constând în:

- Verificarea chestionarelor: dacă acestea sunt complete, dacă răspunsurile sunt coerente sau se contrazic, dacă nu există deosebiri de interpretare, etc. (completitudine)
- Postcodificarea sau transpunerea răspunsurilor într-un sistem unitar de coduri, care să dea posibilitatea prelucrării unitare automate a datelor, ținând cont de analiza de conținut. (conformitate)
- Relevanța (respectarea unor condiții minimale de evaluare a chestionarului completat ca și relevant, ex. în cazul necompletării unui număr de răspunsuri).

○ **Prelucrarea informației**

Prin prelucrarea sumară a informației din chestionare, am elaborat în mod unitar un sistem de tabele care să facă mai accesibil setul de răspunsuri la întrebări, permițând interpretarea rezultatelor

Pe baza rezultatelor obținute prin prelucrarea datelor, am elaborat formele grafice de interpretare, pe care le-am considerat absolut necesare pentru o mai bună percepție a structurilor, tendințelor și corelațiilor.

4.4.2. Analiza pe bază de chestionar

1. Întrebarea Nr. 1:

“ În ce domenii de dezvoltare considerați că este potrivit să se cheltuiască cu prioritate banii publici în cadrul bugetului local:

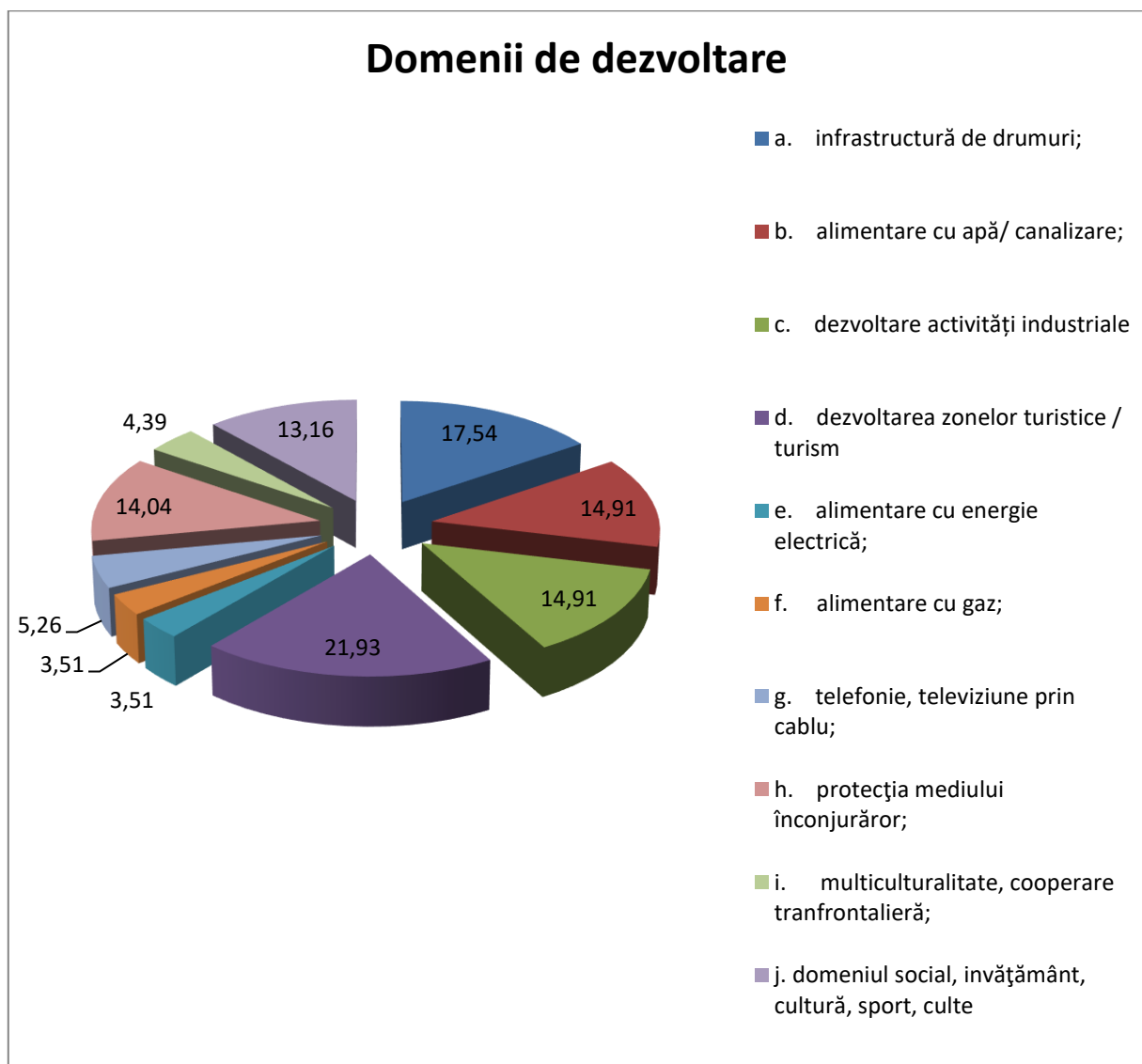
- a. infrastructură de drumuri;
- b. alimentare cu apă/ canalizare;
- c. dezvoltare activități industriale
- d. dezvoltarea zonelor turistice / turism
- e. alimentare cu energie electrică;
- f. alimentare cu gaz;
- g. telefonie, televiziune prin cablu;
- h. protecția mediului înconjurător;
- i. multiculturalitate, cooperare transfrontalieră;
- j. domeniul social, învățământ, cultură, sport, culte;
- k. Alte domenii (specificați !) _____

Întrebarea este de tip “deschis”, repondenții având posibilitatea de a selecta unul sau mai multe răspunsuri posibile prestabilite.

Din totalul de 28 intervievați, au răspuns toți repondenții, cumulându-se din răspunsurile multiple, un număr de 114 răspunsuri.

TABEL Nr. 1: Domenii de dezvoltare

Întrebarea 1. În ce domenii de dezvoltare considerați că este potrivit să se cheltuiască cu prioritate banii publici în cadrul bugetului local:	Total chestionare: 28, 114 răspunsuri	Procentaj răspunsuri
a. infrastructură de drumuri;	20	17,54
b. alimentare cu apă/ canalizare;	17	14,91
c. dezvoltare activități industriale	17	14,91
d. dezvoltarea zonelor turistice / turism	25	21,93
e. alimentare cu energie electrică;	4	3,51
f. alimentare cu gaz;	4	3,51
g. telefonie, televiziune prin cablu;	6	5,26
h. protecția mediului înconjurător;	16	14,04
i. multiculturalitate, cooperare transfrontalieră;	5	4,39
j. domeniul social, învățământ, cultură, sport, culte	15	13,16
k. Alte domenii (specificați !)		
	114	100

Interpretarea rezultatelor :

Din totalul subiecților chestionați, marea majoritate - peste 44,74% - consideră că investițiile din bugetul local ar trebui orientate spre infrastructura de bază:

a. infrastructură de drumuri;	17,54
b. alimentare cu apă/ canalizare;	14,91
e. alimentare cu energie electrică;	3,51
f. alimentare cu gaz;	3,51

Această situație este explicabilă prin faptul că la nivelul orașului este imperios necesar a fi rezolvate aspectele legate de calitatea vieții – pentru confortul cetățenilor și atragerea și stimularea investițiilor.

Domeniul de sine stătător indicat cel mai des, de 21,93% dintre repondenți este însă dezvoltarea turismului și a zonelor turistice.

Desigur, turismul este convergent, sinergic și dependent cu dezvoltarea infrastructurii de bază, drumuri, alimentare cu apă, canalizare, rețele distribuție electricitate și gaz.

Situarea pe locurile imediat următoare a investițiilor:

- dezvoltare activități industriale – 14,91%
- protecția mediului înconjurător – 14,04%
- domeniul social, învățământ, cultură, sport, culte - 13,16

relevă percepția populației despre nevoia de a avea un mediu economic dezvoltate care să asigure locuri de muncă și venituri decente populației, un mediu curat și respectiv nevoia de îmbunătățire a condițiilor pentru efectuarea actului social-educational, cultural și spiritual.

2. Întrebarea Nr. 2. :

Ce considerați că ar putea să întreprindă administrația locală (Consiliul Local/Primăria Orașului Cavnic) pentru atragerea de fonduri de finanțare în domeniile de investiții propuse:

- a. să îmbunătățească colectarea taxelor și impozitelor la nivelul Orașului;
- b. să atragă fonduri de finanțare din surse de finanțare nerambursabile: fonduri europene, și guvernamentale și/sau din alte surse;
- c. să apeleze la credite bancare;
- d. să dezvolte parteneriate de tip „public-privat” la nivelul Orașului și sa elaboreze proiecte comune cu cetățenii și societatea civilă locală;
- e. să ofere terenuri în concesiune pentru investitori în activități turistice;
- f. alte măsuri, specificați:

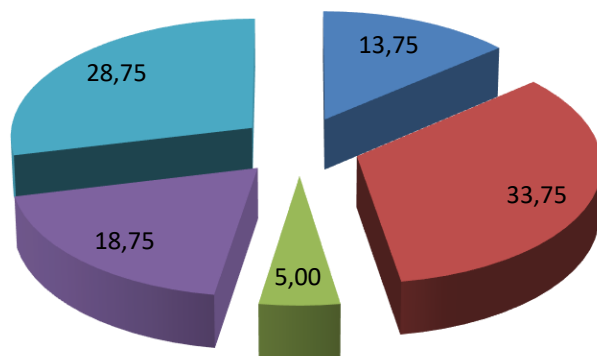
Întrebarea este de tip semi-deschis, punctul f) permițând repondenților formularea și altor variante de răspuns dorite, alături de cele prestabilite.

TABEL Nr. 2: Măsuri pentru atragere de finanțări pentru investiții:

Întrebarea 2. Ce considerați că ar putea să întreprindă administrația locală (Consiliul Local/Primăria Orașului	Total chestionare: 28,	Procentaj răspunsuri
---	------------------------	----------------------

Cavnic) pentru atragerea de fonduri de finanțare în domeniile de investiții propuse:	total răspunsuri	
	80	
a. să îmbunătățească colectarea taxelor și impozitelor la nivelul Orașului;	11	13,75
b. să atragă fonduri de finanțare din surse de finanțare nerambursabile: fonduri europene, și guvernamentale și/sau din alte surse;	27	33,75
c. să apeleze la credite bancare;	4	5,00
d. să dezvolte parteneriate de tip „public-privat” la nivelul Orașului și sa elaboreze proiecte comune cu cetățenii și societatea civilă locală;	15	18,75
e. să ofere terenuri în concesiune pentru investitori în activități turistice	23	28,75
Total răspunsuri	80	100

Măsurile pentru atragere de finanțări pentru investiții

- a. să îmbunătățească colectarea taxelor și impozitelor la nivelul Orașului;
- b. să atragă fonduri de finanțare din surse de finanțare nerambursabile: fonduri europene, și guvernamentale și/sau din alte surse;
- c. să apeleze la credite bancare;
- d. să dezvolte parteneriate de tip „public-privat” la nivelul Orașului și sa elaboreze proiecte comune cu cetățenii și societatea civilă locală;
- e. să ofere terenuri în concesiune pentru investitori în activități turistice

Interpretarea rezultatelor:

Din totalul subiecților chestionați, peste 33%, consideră că atragerea fondurilor de finanțare din diverse surse este o măsură pe care Primăria și Consiliul Local ar trebui și ar putea să o întreprindă.

O altă categorie importantă de măsuri pe care Primăria și Consiliul local ar trebui și ar putea să le întreprindă este îmbunătățirea gradului de colectare a taxelor și impozitelor la nivelul orașului – 25,6% din răspunsuri.

Pentru 28,75% dintre repondenți să se ofere terenuri în concesiune pentru investitori în activități turistice este considerată importantă.

Pentru 18,75% dintre repondenți dezvoltarea de parteneriate de tip “public- privat” este considerată importantă.

Cele două orientări importante de mai sus relevă dorința de dezvoltare a turismului prin 2 mecanisme.

Este de remarcat că doar 5,0% din repondenți au considerat că Primăria și Consiliul Local ar trebui să contracteze credite bancare. Este relevantă percepția populației față de implicațiile pe care un credit bancar îl poate avea asupra viitorului comunității, prin povara financiară a suportării costurilor cu dobânzile și comisioanele bancare.

3. Întrebarea Nr. 3: În ce domenii considerați că ați putea să vă implicați în activități parteneriale cu Primăria Orașului Cavnic :

- a. investiții în infrastructură;
- b. activități investiționale / dezvoltarea de afaceri;
- c. dezvoltarea de activități în sfera turismului
- d. social-educație-cultură-sport;
- e. protecția mediului;
- f. organizarea societății civile la nivel local.
- g. dezvoltarea afacerilor, încurajarea înființării de firme private și asociații nonguvernamentale, cursuri pentru întreprinzători (in turism, agricultura, mica industrie, altele.....).

Întrebarea este de tip semi-deschis, punctul g) permițând repondenților formularea și altor variante de răspuns dorite, alături de cele prestabilite.

Astfel, s-au manifestat 87 de variante de propuneri:

TABEL Nr. 3: Măsuri pentru antrenarea cetățenilor în atragerea de finanțări pentru comunitate:

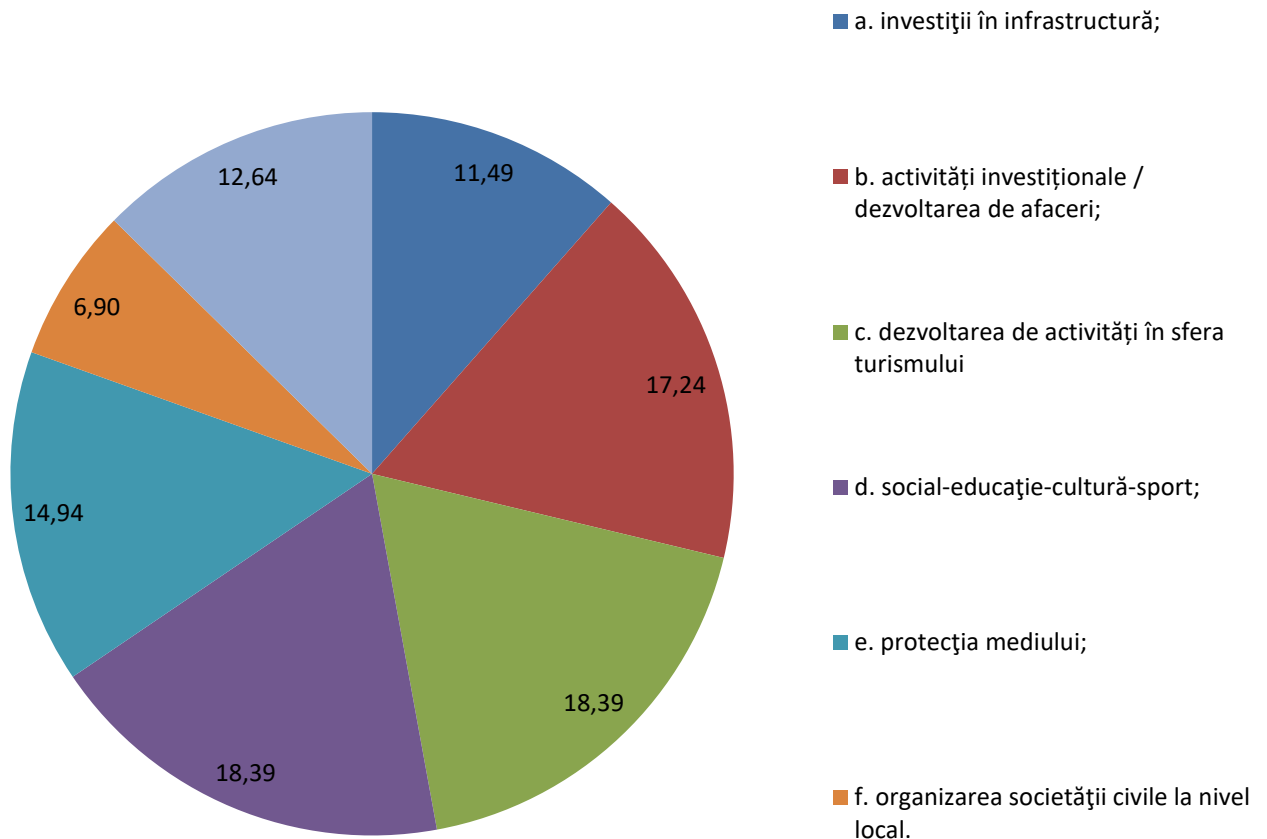
Întrebarea 3. În ce domenii considerați că ați putea să vă implicați în activități parteneriale cu Primăria Orașului Cavnic:	Total chestionare: 28, total răspunsuri 87	Procentaj răspunsuri
a. investiții în infrastructură;	10	11,49
b. activități investiționale / dezvoltarea de afaceri;	15	17,24
c. dezvoltarea de activități în sfera turismului	16	18,39
d. social-educație-cultură-sport;	16	18,39
e. protecția mediului;	13	14,94
f. organizarea societății civile la nivel local.	6	6,90
g. dezvoltarea afacerilor, încurajarea înființării de firme private și asociații nonguvernamentale, cursuri pentru întreprinzători (in turism, agricultura, mica industrie	11	12,64

Total răspunsuri

87

100,00

Domenii de implicare

Interpretarea rezultatelor :

Faptul că s-au primit multe răspunsuri la această întrebare denotă o dorință mare de implicare proactivă a cetățenilor în diversele domenii prezentate.

Răspunsurile primite sunt echilibrate, distribuția răspunsurilor fiind în plaja 11-19%. Această distribuție a răspunsurilor denotă capacitatea și dorința de implicare în principalele aspecte ale vieții socio economice a orașului.

Este de apreciat că un procentaj de 6,9% dintre repondenți consideră că se pot implica în organizarea societății civile la nivel local

4. Întrebarea Nr. 4:

Ce măsuri considerați că ar trebui să se ia la nivelul Consiliului Local al Orașului Cavnic și Primăriei Cavnic pentru o mai bună antrenare a cetățenilor în atragerea de fonduri pentru proiecte în parteneriat public-privat și public – comunitate, pentru dezvoltarea durabilă a Orașului:

- a. o mai bună informare a cetățenilor privind oportunitățile de finanțare;
- b. mai multă transparență și consultări cu cetățenii în aprobarea bugetului local;
- c. inițierea unor parteneriate concrete cu sectorul privat și societatea civilă.
- d. Alte măsuri: specificați concret

Întrebarea este de tip semi-deschis, punctul d) permițând repondenților formularea și altor variante de răspuns dorite, alături de cele prestabilite.

Astfel, s-au manifestat 56 de variante de propuneri de măsuri:

TABEL Nr. 4: Măsuri pentru antrenarea cetățenilor în atragerea de finanțări pentru comunitate:

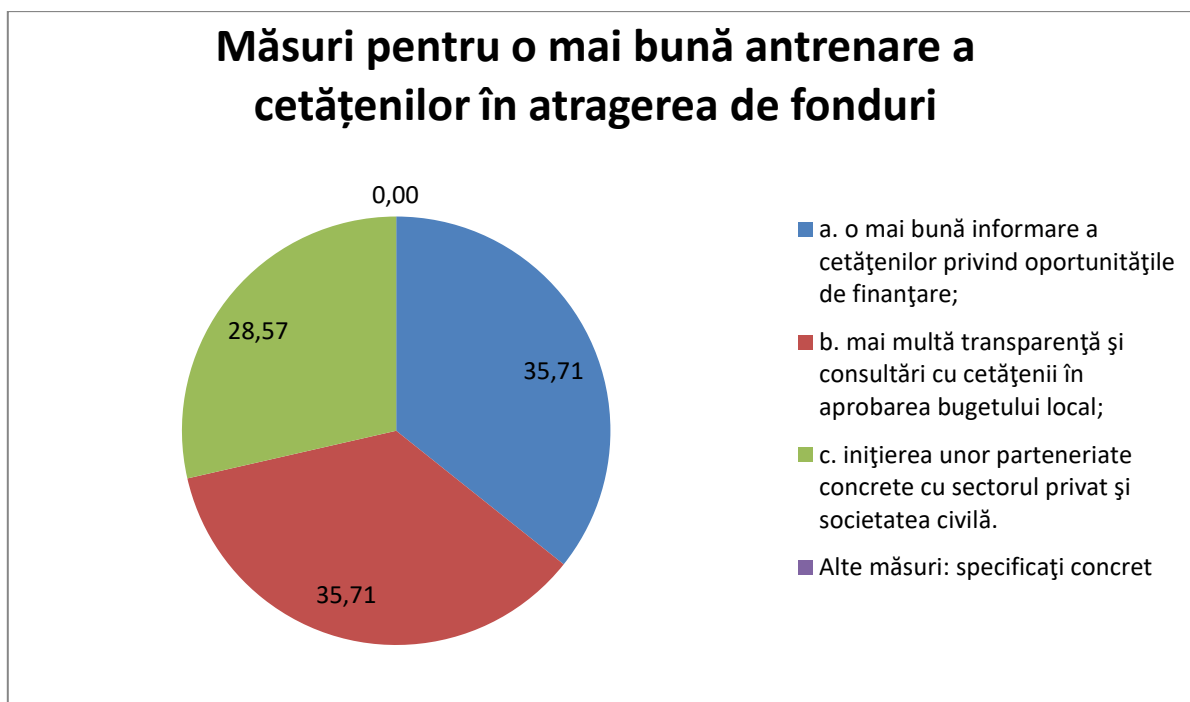
Întrebarea 4. Ce măsuri considerați că ar trebui să se ia la nivelul Consiliului Local al Orașului Cavnic și Primăriei Cavnic pentru o mai bună antrenare a cetățenilor în atragerea de fonduri pentru proiecte în parteneriat public-privat și public – comunitate, pentru dezvoltarea durabilă a Orașului	Total chestionare: 28, total răspunsuri 56	Procentaj răspunsuri
a. o mai bună informare a cetățenilor privind oportunitățile de finanțare;	20	35,71
b. mai multă transparență și consultări cu cetățenii în aprobarea bugetului local;	20	35,71
c. inițierea unor parteneriate concrete cu sectorul privat și societatea civilă.	16	28,57
d. Alte măsuri: specificați concret	0	0,00
Total răspunsuri	56	100,00

Interpretarea rezultatelor :

Din totalul subiecților, peste 37% consideră că Primăria și Consiliul local ar trebui să facă o mai bună informare a cetățenilor referitor la oportunitățile de finanțare.

Similar ca scor al importanței, cu scoruri de 35,71% și respectiv 28,57% s-au situat propunerile pentru o mai mare transparență și efectuarea de consultări cu cetățenii și, respectiv, instituirea de parteneriate concrete cu sectorul privat și societatea civilă.

Un răspuns a vizat solicitarea de a avea mai multe proiecte pentru tineret.

5. Întrebarea Nr. 5:

“**Considerați că proiectele gândite și aplicate de autoritățile locale, până în prezent, răspund necesităților dumneavoastră?**

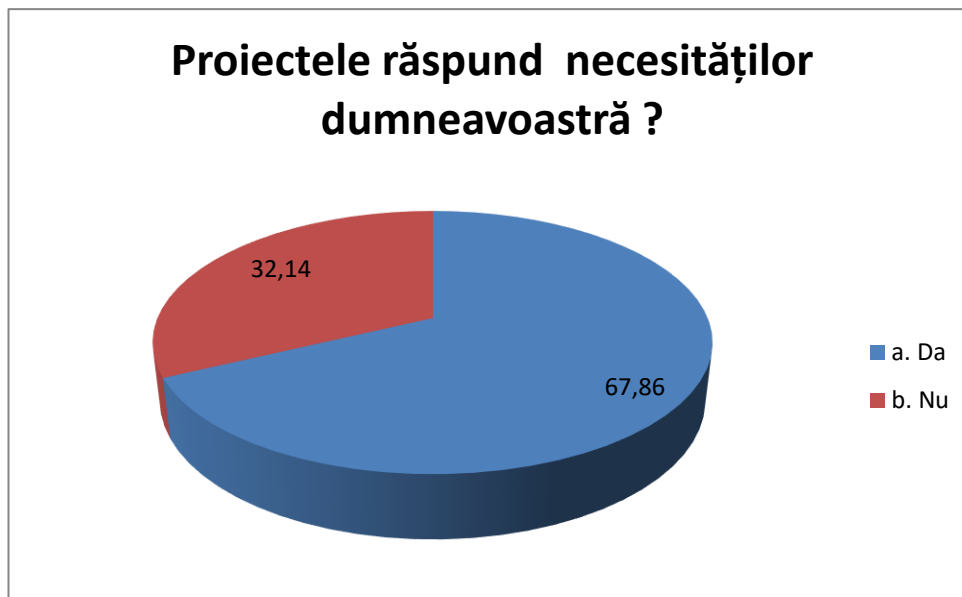
- a. DA
b. NU”

Întrebarea este de tip închis, cu două variante de răspuns.

La această întrebare din totalul chestionarelor s-au primit 28 răspunsuri.

TABEL Nr. 5: Nivelul de răspuns prin proiecte la necesitățile comunității

Întrebarea 5. Considerați că proiectele gândite și aplicate de autoritățile locale, până în prezent, răspund necesităților dumneavoastră?	Nr. răspunsuri	Procent
a. Da	19	67,86
b. Nu	9	32,14
Total	28	100,00

Interpretarea rezultatelor:

Din totalul repondenților majoritatea, peste 67% - apreciază că proiectele derulate până în prezent au fost corect orientate necesităților comunității.

Numărul mare de repondenți care au apreciat că proiectele derulate până în prezent nu răspund necesităților conduce la nevoia de a asigura o mai bună consultare cu cetățenii precum și de a lărgi aria de acoperire cu proiecte cât și paleta acestora.

6. Întrebarea Nr. 6:

“Considerați că au fost rezolvate prin aceste proiecte toate problemele comunității locale:

- a. DA
- b. NU.

Întrebarea este de tip închis, cu două posibilități de răspuns.

La această întrebare din totalul de repondenți au răspuns 28.

TABEL Nr. 6: Rezolvarea problemelor comunității

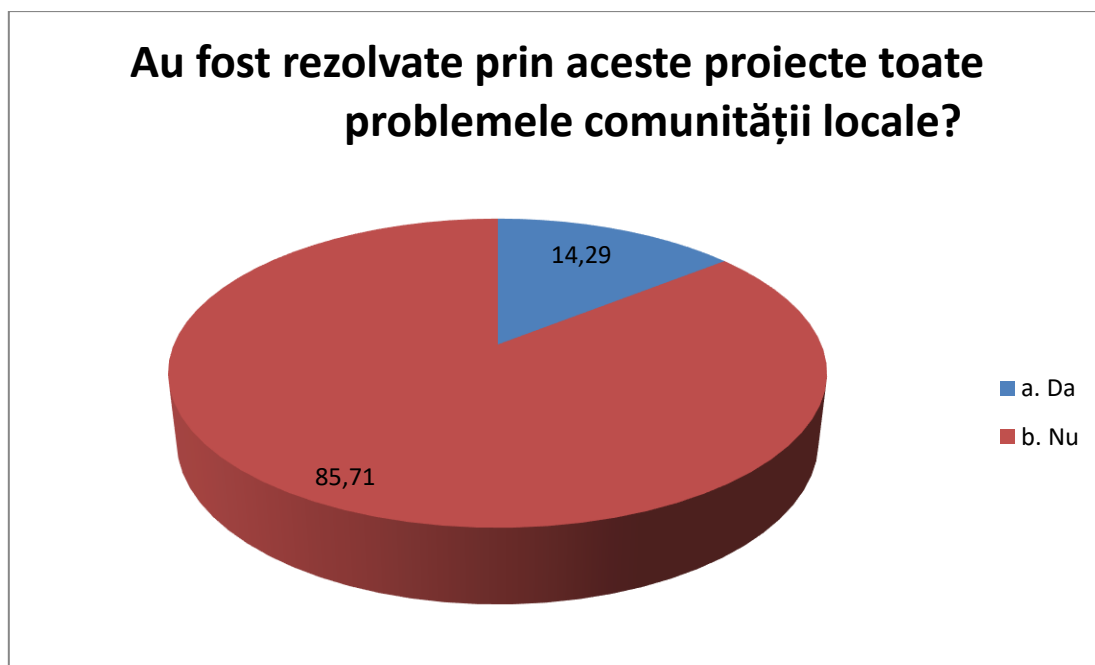
Considerați că au fost rezolvate prin aceste proiecte toate problemele comunității locale:	Nr. răspunsuri	Procent
a. Da	4	14,29
b. Nu	24	85,71
Total	28	100,00

Interpretarea rezultatelor :

Din totalul repondenților, majoritatea - , peste 85% - apreciază, că proiectele derulate până în prezent nu au rezolvat toate problemele comunității.

Totuși, un număr surprinzător de mare de repondenți, în proporție de 14,29%, au apreciat că proiectele derulate până în prezent au rezolvat problemele comunității, în condițiile în care se remarcă nevoi substanțiale de investiții la nivelul orașului.

Aceasta denotă o fie o insuficientă informare privitor la proiectele administrației locale, fie o insuficientă cunoaștere a necesităților locale și a capacității administrației de a le acoperi integral.

7. Întrebarea Nr. 7:

“Ce alte proiecte credeți că ar trebui cuprinse în Strategia de dezvoltare durabilă a orașului?”

- a. proiecte de dezvoltare a turismului;
- b. proiecte de investiții / susținerea afacerilor private
- c. proiecte de informare a cetățenilor privind cerințele Uniunii Europene;
- d. proiecte de dezvoltare a infrastructurii; drumuri, poduri, canalizare ape uzate, electrificare, rețele de gaz, construcții edilitare-școli, grădinițe, centre sociale, săli de sport, etc.;
- e. proiecte de punere în valoare a valorilor culturale, de conservare a tradițiilor, obiceiurilor, folclorului, monumentelor și patrimoniului material și natural specific local;
- f. proiecte educaționale;
- g. proiecte în domeniul social: pentru protecția și ajutorarea grupurilor vulnerabile: bătrâni, copii cu probleme, familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități; șomeri, etc
- h. proiecte de susținere a dezvoltării afacerilor și a întreprinzătorilor privați;
- i. reluarea activităților de exploatare a resurselor subsolului – minerit.
- j. alte tipuri de proiecte: enumerați:

Întrebarea este de tip semi-deschis, punctul j) permițând repondenților formularea și altor variante de răspuns dorite, alături de cele prestabilite.
Astfel, s-au manifestat 143 de variante de răspuns:

Tabel Nr. 7: propuneri de proiecte care ar trebui cuprinse în
Strategia de dezvoltare 2014-2020

Întrebarea 7. Ce alte proiecte credeți că ar trebui cuprinse în Strategia de dezvoltare durabilă a orașului?	Total chestionare: 28, total răspunsuri 143	Procentaj răspunsuri
a. proiecte de dezvoltare a turismului;	26	18,18
b. proiecte de investiții / susținerea afacerilor private	19	13,29
c. proiecte de informare a cetățenilor privind cerințele Uniunii Europene;	6	4,20
d. proiecte de dezvoltare a infrastructurii; drumuri, poduri, canalizare ape uzate, electrificare, rețele de gaz, construcții edilitare-școli, grădinițe, centre sociale, săli de sport, etc.;	20	13,99
e. proiecte de punere în valoare a valorilor culturale, de conservare a tradițiilor, obiceiurilor, folclorului, monumentelor și patrimoniului material și natural specific local;	16	11,19
f. proiecte educaționale;	17	11,89
g. proiecte în domeniul social: pentru protecția și ajutorarea grupurilor vulnerabile: bătrâni, copii cu probleme, familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități; șomeri, etc	13	9,09
h. proiecte de susținere a dezvoltării afacerilor și a întreprinzătorilor privați;	14	9,79
i. reluarea activităților de exploatare a resurselor subsolului – minierit.	12	8,39
j. alte tipuri de proiecte: enumerați:	0	0
total	143	100

Interpretarea rezultatelor :

Cum era deja de așteptat, ponderea majoritară a răspunsurilor a vizat nevoia de dezvoltare a turismului, 18,18%, urmate îndeaproape de proiectele care să rezolve problemele de infrastructură de transport (13,99%) – drumuri, poduri, cele legate de canalizare, precum și de alte tipuri de rețele și dezvoltarea edilitară - școli, cămine culturale, săli de sport, etc.

Prioritare sunt, în percepția cetățenilor, și proiectele de investiții și susținerea afacerilor private în proporție de 13,29%,

Semnificate ca pondere sunt proiectele de punere în valoare a valorilor culturale, de conservare a tradițiilor, obiceiurilor, folclorului, monumentelor și patrimoniului material și natural specific local – 11,19% precum și cele în domeniul educațional 11,89%;

Relativ puțini repondenți, 8,39%, au indicat ca fiind necesar a fi introduse în strategie proiecte de reluarea activităților de exploatare a resurselor subsolului – minierit.

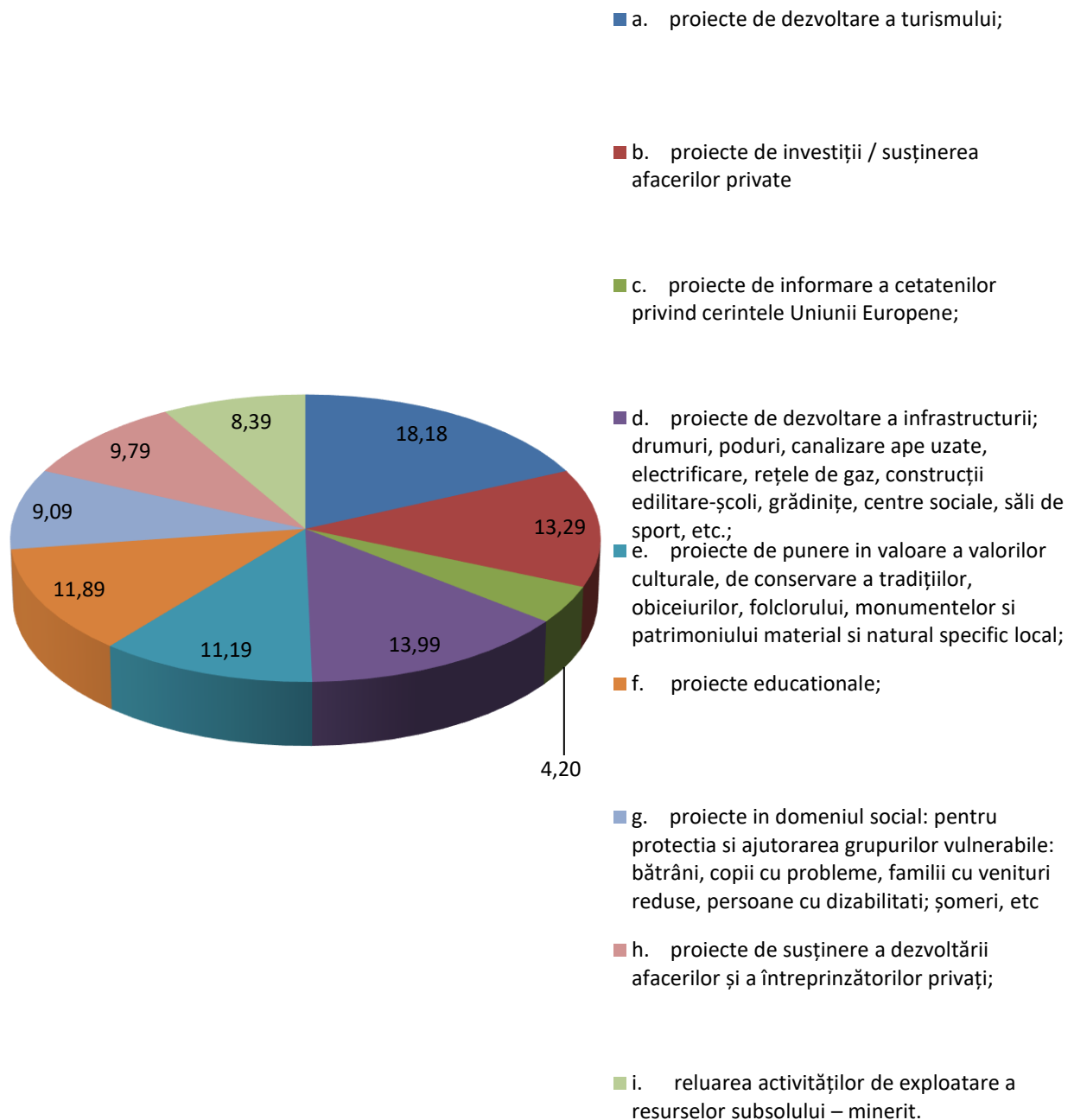
Pentru domeniile proiecte în domeniul social: pentru protecția și ajutorarea grupurilor vulnerabile: bătrâni, copii cu probleme, familii cu venituri reduse, persoane cu dizabilități;

șomeri, etc și respectiv proiecte de susținere a dezvoltării afacerilor și a întreprinzătorilor privați, au fost înregistrate relativ puține răspunsuri (cca. 9% pentru fiecare domeniu)

Cele mai mici solicitări sunt pentru proiecte de informare a cetățenilor privind cerințele Uniunii Europene, 4,20%. Este posibil ca acest rezultat să fie o consecință a existenței unei multitudini de surse de informare pe acest domeniu.

Un răspuns a relevat relansarea activității miniere sau măcar recuperarea imobilelor care au aparținut fostei mine.

Proiecte care credeți că ar trebui cuprinse în Strategia de dezvoltare durabilă a Orașului Cavnic

8. Întrebarea Nr. 8:

“Care sunt, în opinia dumneavoastră, cele mai poluate zone din oraș și care credeți că sunt motivele?”

Întrebarea este de tip “deschis”.

La această întrebare răspunsurile au fost enumerative.

Răspunsurile au relevat că prin percepția cetățenilor, cele mai poluate zone sunt râul Cavnic, Mina Bolduș și respectiv zona Logolda, dealul de lângă strada 1 Mai, flotația.

9. Întrebarea Nr. 9:

Care credeți că sunt cele mai importante avantaje ale Orașului care îi vor influența dezvoltarea viitoare ?

- potențialul turistic deosebit: mediul natural curat cu peisaje de un pitoresc aparte, monumente de patrimoniu material și imaterial, locuri de agrement deosebite
- resurse naturale – zona turistică pentru sporturi de iarnă Zona Icoană și Roata, altele;
- așezare geografică potrivită desfășurării activităților silvice și agricole, exploatarea lemnului
- potențialul subsolului – resurse exploatabile de minereuri
- oameni credincioși, harnici și gospodari cu spirit de întreprinzători;
- alte avantaje - enumerați:

Întrebarea este de tip “semi-deschis” permițând mai multe variante de răspuns la întrebări. S-au manifestat 85 de variante de răspuns.

Întrebarea 9. Care credeți că sunt cele mai importante avantaje ale orașului care îi vor influența dezvoltarea viitoare ?	Total chestionare: 28, total răspunsuri 85	Procentaj răspunsuri
a. potențialul turistic deosebit: mediul natural curat cu peisaje de un pitoresc aparte, monumente de patrimoniu material și imaterial, locuri de agrement deosebite	24	28,24
b. resurse naturale – zona turistică pentru sporturi de iarnă Zona Icoană și Roata, altele;	22	25,88
c. așezare geografică potrivită desfășurării activităților silvice și agricole, exploatarea lemnului	12	14,12
d. potențialul subsolului – resurse exploatabile de minereuri	12	14,12
e. oameni credincioși, harnici și gospodari cu spirit de întreprinzători;	15	17,65
f. alte avantaje - enumerați:	0	0,00
Total	85	100,00

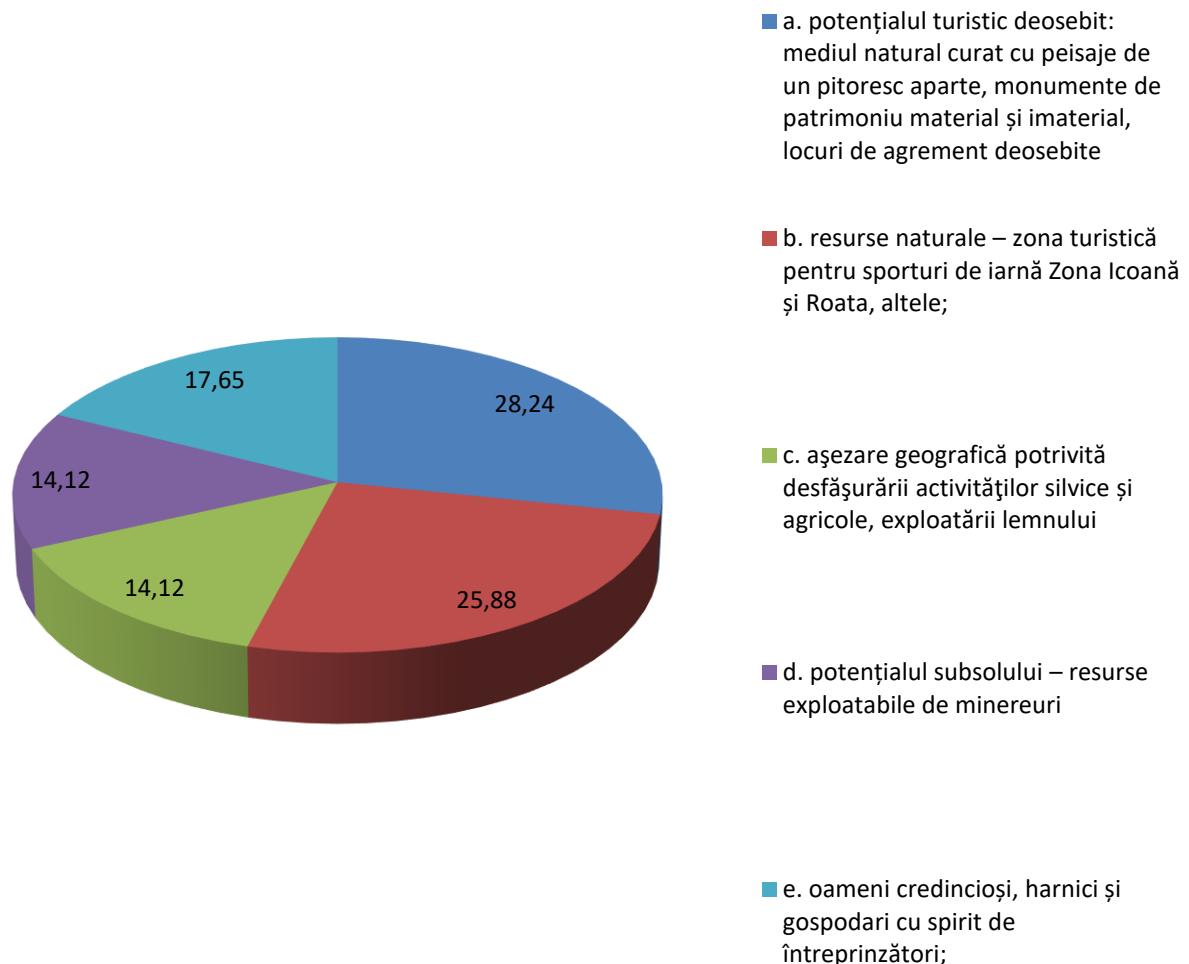
Interpretarea rezultatelor :

Speranța dezvoltării locale este legată în continuare de valorificarea potențialului turistic și respectiv a resurselor naturale. Astfel, cele mai multe răspunsuri au indicat ca principal avantaj existența potențialul turistic deosebit: mediul natural curat cu peisaje de un pitoresc aparte, monumente de patrimoniu material și imaterial, locuri de agrement deosebite și respectiv resurse naturale – zona turistică pentru sporturi de iarnă Zona Icoană și Roata, altele;. Peste 54% din răspunsuri au indicat aceste aspecte.

Corelat cu ponderea mare a răspunsurilor de mai sus trebuie luată în considerare așezarea geografică cu peste 14% din răspunsuri și potențialul subsolului – resurse exploatabile de minereuri – același procentaj de răspunsuri.

Este semnificativă ponderea răspunsurilor care nominalizează caracterul: oameni credincioși, harnici și gospodari cu spirit de întreprinzători; ca fiind un factor de influență pentru dezvoltarea viitoare – 17,65%.

Avantaje ale orașului care îi vor influența dezvoltarea viitoare

10. Întrebarea Nr. 10:

“Menționați trei propuneri pentru administrația locală, pentru perioada 2015-2020:

- a)
- b)
- c)

La această întrebare de tip „deschis”, enumerativă, s-a primit un număr mare de răspunsuri.

Cele mai multe au vizat propuneri de proiecte care să dezvolte turismul și infrastructura – repararea, modernizarea, extinderea drumurilor .

O listă a propunerilor identificate pe bază de chestionare este redată mai jos:

PROIECTE DE INFRASTRUCTURĂ:

Alimentare cu apă / canalizare

PROIECTE ÎN DOMENIUL TURISMULUI:

Zona camping, WiFi la liber, gondola la apostoli

Telegondola Icoană - Gutinul Doamnei

concesiune terenuri pt. pensiuni turism

PROIECTE ÎN DOMENIUL ECONOMIC:

relansarea minerit

Stație alim combustibil

Amenajare zona flotației

Continuarea investițiilor începute

PROIECTE ÎN DOMENIUL SOCIAL

proiecte pentru tineri

PROIECTE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL

proiecte cu copii

încurajarea tinerilor

încurajarea femeilor

spectacole și festivaluri

PROIECTE ÎN DOMENIUL CREȘTERII CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE A APL

Atragere fonduri de finanțare nerambursabilă

Identificarea de noi proiecte și accesarea de fonduri europene

sa se termine lucrarile în oras

circulatia în oras

sa fie angajat un expert pe proiecte europene ca și consilier al primarului, sa nu fie necesara

angajarea de firme pt. acest lucru

sa se aloce fonduri unor programe pt. tineret, pt. care sa aplice organizatiile locale

sa se reduca cheltuielile de tip electoral - tichete pt. pensionari, cadouri pt. copii de Craciun (pensiile

s-au marit, iar copiii primesc toti cadouri de Craciun din toate partile)

CONCLUZIILE ANALIZEI PE BAZĂ DE CHESTIONARE:

Instrumentul utilizat în cadrul metodologiei de elaborare a strategiei de dezvoltare, în scopul elaborării Proiectului de „Strategie de dezvoltare a Orașului Cavnic pentru perioada 2014-2020”, cât mai aproape de dorințele și nevoile comunității, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene și strategiile națională, regională și județeană, “chestionarul”, a fost astfel conceput pentru a oferi posibilitatea cetățenilor orașului de a se implica proactiv în identificarea problemelor, cunoașterea opțiunilor și luarea deciziilor pentru îmbunătățirea calității vieții în orașul Cavnic.

Am ales acest instrument de lucru, considerând că el răspunde cel mai bine scopului cercetării, protejând în același timp acuratețea interpretărilor de eventualele distorsiuni.

Observațiile și propunerile formulate de către membrii comunității locale Cavnic sunt reprezentative ca generalizare pentru întreaga comunitate, constituind oglinda intereselor unui număr semnificativ de persoane. Reprezentativitatea opiniilor a fost principala preocupare în cadrul aplicării chestionarului, tehnica de lucru utilizată fiind “față în față” și întâlniri punctuale. S-a procedat la prelucrarea răspunsurilor, la așezarea în forma agreată de cerințele Strategiei și la nominalizarea, pe baza interpretării datelor din răspunsuri, a principalelor probleme care ar trebui rezolvate din punctul de vedere al comunității locale, în perioada de planificare 2014-2020.

În structurarea eșantionului, am ținut cont de caracterul explicativ al cercetării, presupunând că raporturile esențiale dintre fenomenele supuse cercetării se regăsesc în fiecare eșantion, fără să încercăm să reproducem cu exactitate proporțiile în care se află toate tipurile de manifestări. A fost selectat un număr de 28 intervievați din Orașul Cavnic, criteriile de selecție vizând acoperirea cât mai largă a cât mai multor categorii – agenți economici, ONG, administrație publică, pensionari, tineri, cetățeni ai orașului, etc..

La întrebările formulate, răspunsurile structurate în ordinea de prioritate stabilită prin rangul sau ponderea în total răspunsuri formulate, este următoarea:

- **“ În ce domenii de dezvoltare considerați că este potrivit să se cheltuiască cu prioritate banii publici în cadrul bugetului local:**

Prioritatea 1: dezvoltarea turismului și a afacerilor: peste 40%

Prioritatea 2: domeniul social, învățământ, cultură, sport, culte: 18,39%

Prioritatea 3: domeniul protecția mediului: aprox. 15%

- **Ce măsuri considerați că ar trebui să se ia la nivelul Consiliului Local al Orașului Cavnic și Primăriei Cavnic pentru o mai bună antrenare a cetățenilor în atragerea de fonduri pentru proiecte în parteneriat public-privat și public – comunitate, pentru dezvoltarea durabilă a Orașului:**

Prioritatea 1: 35,71%, consideră că o mai bună informare a cetățenilor privind oportunitățile de finanțare

Prioritatea 2: mai multă transparență și consultări cu cetățenii în aprobarea bugetului local: 35,71%

Prioritatea 3: c. inițierea unor parteneriate concrete cu sectorul privat și societatea civilă. 28,57% dintre repondenți

- **“În ce domenii considerați că ați putea să vă implicați în activități partenoriale cu Primăria Orașului Cavnic :**

Prioritatea 1: peste 30%, se pot implica în activități partenoriale care privesc investițiile în turism și dezvoltarea afacerilor

Prioritatea 2: 18% consideră că se pot implica în ceea ce privesc activitățile social-cultural-educative- sportive

Prioritatea 3: cca. 15% din răspunsuri au vizat implicarea în problematica protecției mediului

- **“Ce măsuri considerați că ar trebui să se ia la nivelul Consiliului Local al Orașului Cavnic și Primăriei Cavnic pentru o mai bună antrenare a cetățenilor în atragerea de fonduri pentru proiecte în parteneriat public-privat și public – comunitate, pentru dezvoltarea durabilă a orașului:**

Prioritatea 1: peste 37% consideră că Primăria și Consiliul local ar trebui să facă o mai bună informare a cetățenilor referitor la oportunitățile de finanțare.

Prioritatea 2: 35,71% o mai mare transparență și efectuarea de consultări cu cetățenii

Prioritatea 3: 28,57% instituirea de parteneriate concrete cu sectorul privat și societatea civilă.

- **“Considerați că proiectele gândite și aplicate de autoritățile locale, până în prezent, răspund necesităților dumneavoastră?**

DA: 67,86% - apreciază că proiectele derulate până în prezent au fost corect orientate necesităților comunității.

- **“Considerați că au fost rezolvate prin aceste proiecte toate problemele comunității locale:**

NU: 85,71% - apreciază că proiectele derulate până în prezent nu au rezolvat toate Problemele comunității.

- **“Ce alte proiecte credeți că ar trebui cuprinse în Strategia de dezvoltare durabilă a orașului?**

Prioritatea 1: nevoia de dezvoltare a turismului, 18,18%,

Prioritatea 2: proiectele de investiții / susținerea afacerilor private: 13,29%

Prioritatea 3: tot un procent de 13,29%, au indicat ca fiind necesară dezvoltare a infrastructurii: drumuri, poduri, canalizare ape uzate, electrificare, rețele de gaz, construcții edilitare-școli, grădinițe, centre sociale, săli de sport, etc.;

- **“Care sunt, în opinia dumneavoastră, cele mai poluate zone din oraș și care credeți că sunt motivele?”**

Cele mai poluate zone din Orașul Cavnic sunt considerate: Mina Bolduț și respectiv zona Logolda, dealul de lângă strada 1 Mai, flotația.

- **“Care credeți că sunt cele mai importante avantaje ale orașului care îi vor influența dezvoltarea viitoare ?**

Prioritatea 1: potențialul turistic deosebit: mediul natural curat cu peisaje de un pitoresc aparte, monumente de patrimoniu material și imaterial, locuri de agrement deosebite 28,24%

Prioritatea 2: resurse naturale – zona turistică pentru sporturi de iarnă Zona Icoană și Roata, altele;– aproape 25,88% din răspunsuri.

Prioritatea 3: cu 17,65% este considerată calitatea resursei umane din oraș, oameni credincioși, harnici și gospodari cu spirit de întreprinzători;

Prioritatea 4: la egalitate cu câte 14,12% din răspunsuri sunt așezare geografică potrivită desfășurării activităților silvice și agricole, exploatarea lemnului și respectiv potențialul subsolului – resurse exploatabile de minereuri caracterul multiethnic și multicultural, în înțelegere și toleranță, sărbătorile și tradițiile locale păstrate și dezvoltate, păstrarea folclorului local și meșteșugurilor tradiționale 12,30%.

Analiza pe bază de chestionare a fost luată în calcul ca manifestare a opțiunilor comunității în procesul de consultare publică și fundamentare a deciziilor administrației publice locale pentru elaborarea de direcții strategice de acțiune în cadrul comunității orașului Cavnic, prefigurarea măsurilor tactice ce se impun și prioritizarea proiectelor pentru perioada de programare 2017-2025, în cadrul prezentei strategii de dezvoltare.

CAP 5. INVENTARIEREA STRATEGIILOR/PLANURILOR EXISTENTE, SURSE DE INFORMAȚII STRATEGICE

O serie de documente strategice au fost elaborate sau sunt în curs de elaborare la nivel național, regional și județean în vederea stabilirii strategiilor și a planurilor de dezvoltare pentru perioada 2021-2027.

Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România – a fost conturat în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:

1. Creșterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area prin întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv Smart city, în ceea ce privește OP 1;

2. Adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură, în ceea ce privește OP 2;

3. Creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră, în ceea ce privește OP 3;

4. Crearea pârgurilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile;
- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și la progresul tehnologic;
- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate;
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor.

5. Abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și parteneriatele, în scopul asigurării coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 adoptată de Guvernul României prin HG nr. 877/2018 - stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia adresează ameliorarea sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 – urmărește modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor; liberalizarea pieței interne de transport; stimularea dezvoltării economiei și a competitivității; întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național; compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 are ca principal obiectiv transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are ca obiective: valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental, racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare, structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane, afirmarea solidarității urban-rural, dezvoltarea rurală, consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al

dezvoltării regionale, dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii, creșterea competitivității teritoriale, protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027 - Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul ariilor naturale protejate și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale.

Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030 – urmărește transformarea României, până la finele anului 2030, într-o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, orientată pe unicitatea patrimoniului cultural și natural, oferind servicii la standarde internaționale prin creșterea cheltuielilor turiștilor actuali, dar și prin atragerea unui număr mai mare de turiști cu un buget peste medie.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 – vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România.

Documentul de politică industrială a României – reflectă preocupările referitoare la revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale a României prin creșterea competitivității sale, prin îmbunătățirea capacității de inovare la nivelul întreprinderilor, utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și o specializare inteligentă, care să conducă la realizarea de produse industriale cu valoare adăugată mare. În esență, documentul reprezintă un ansamblu structurat de intervenții publice (politici, programe și instrumente) menite să direcționeze sistemului industrial către obiective care nu ar putea fi atinse în absența respectivelor intervenții.

Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 – propune ținte concrete, stabilește direcții clare și definește reperele prin care România își va menține poziția de producător de energie în regiune și de actor activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 – reflectă setul de preferințe, particularități și priorități naționale, luând în considerare dreptul României de a-și stabili mixul energetic.

Strategia Națională a Locuirii – până în anul 2030 : asigură accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare, având ca principii: siguranța stabilității structurale, acces egal și nediscriminatoriu la locuințe pentru comunitățile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al prețului, dezvoltare urbană și accesul la servicii de utilități publice, valorificarea fondului construit existent etc.

“Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050” constituie îndeplinirea condiției favorizante „Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale”, Obiectivul de politică 2: „O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”, obiectivul specific 2.1 „Promovarea măsurilor de eficiență energetică”

Obiectivele principale ale strategiei sunt următoarele:

- îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;
- crearea de beneficii suplimentare prin îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sănătatea, siguranța și calitatea aerului), reducerea nivelului sărăciei energetice;
- extinderea duratei de viață și îmbunătățirea siguranței fondului de clădiri.

Principalele elemente care stabilesc prioritățile identificate la nivel regional și local, cu impact direct asupra dezvoltării orașului Cavnic sunt redată în continuare:

Ne vom referi în principal la cele 8 programe operaționale sectoriale ale perioadei 2021-2027, la care se adaugă Programul Regional:

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
5. Programul Operațional Sănătate (POS)
6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programe Regionale
9. Programul Operațional Asistență Tehnică

PLANUL DE DEZVOLTARE AL REGIUNII NORD-VEST 2021-2027

OBIECTIV GENERAL				
<i>Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea și autenticitatea locală și stimulând inovarea, în vederea dezvoltării echilibrate a teritoriului și creșterii standardului de viață</i>				
OBIECTIV SPECIFIC 1 Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare	OBIECTIV SPECIFIC 2 Capital uman și social dezvoltat	OBIECTIV SPECIFIC 3 Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv	OBIECTIV SPECIFIC 4 Mediu natural valorificat responsabil	OBIECTIV SPECIFIC 5 Conectivitate fizică și digitală ridicată
DIRECȚII DE ACȚIUNE 1.1. Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și creșterea competitivității mediului de afaceri	DIRECȚII DE ACȚIUNE 2.1. Sprijinirea inserției pe piața muncii și corelarea competențelor profesionale cu dinamica și	DIRECȚII DE ACȚIUNE 3.1. Dezvoltarea integrată și sustenabilă a zonelor urbane funcționale, a municipiilor și orașelor	DIRECȚII DE ACȚIUNE 4.1. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi	DIRECȚII DE ACȚIUNE 5.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport în lungul rețelei TEN-T 5.2. Creșterea conectivității locale feroviare

<p>1.2. Sprijinirea ecosistemului de inovare și a activităților economice în domeniile de specializare inteligentă 1.3. Stimularea CDI și adoptării tehnologiilor avansate, în mediul public și privat 1.4. Promovarea și dezvoltarea tehnologiilor digitale</p>	<p>cerințele viitoare ale pieței 2.2. Stimularea participării la procesele de educație și formare continuă, bazate pe o infrastructură modernă și pe digitalizare 2.3. Modernizarea, digitalizarea și dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de sănătate, promovarea prevenției și a unui mod de viață sănătos 2.4. Sprijinirea incluziunii sociale și combaterea sărăciei 2.5. Cultivarea spiritului civic și a implicării comunității în procesele de dezvoltare locală</p>	<p>3.2. Dezvoltarea zonelor rurale și creșterea calității vieții în mediul rural, prin echiparea cu infrastructură și dotări 3.3. Dezvoltarea infrastructurii și susținerea evenimentelor culturale, sportive și de agrement 3.4. Digitalizarea serviciilor publice dedicate comunității, vizitatorilor și actorilor economici 3.5. Protejarea și valorificarea patrimoniului antropoc 3.6. Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic</p>	<p>4.2. Creșterea rezilienței la hazarduri naturale și schimbări climatice 4.3. Reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu 4.4. Promovarea utilizării sustenabile a resurselor energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă 4.5. Modernizarea și dezvoltarea sistemelor de management al apelor, apelor uzate și deșeurilor 4.6. Sprijinirea economiei circulare în vederea eliminării deșeurilor și (re)utilizării continue a resurselor</p>	<p>și rutiere la rețeaua TEN-T 5.3. Sprijinirea mobilității durabile intra-regionale, inclusiv cu scop turistic și de agrement 5.4. Sprijinirea mobilității durabile în cadrul zonelor urbane funcționale, municipiilor și orașelor 5.5. Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor digitale</p>
--	---	---	---	--

Programul Regional pentru regiunea Nord-Vest 2021-2027

Obiective specifice selectate	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	1. Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și creșterea competitivității mediului de afaceri - Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri, parcurilor tehnologice și

Obiective specifice selectate	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		<p>științifice, inclusiv parcuri smart cu impact la nivel regional</p> <p>4. Dezvoltarea structurilor CDI în folosul întreprinderilor și IMM-urilor din sectoarele de specializare inteligentă (proiecte CDI de impact regional)</p> <p>5. Sprijinirea transferului tehnologic prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea/dezvoltarea structurilor și serviciilor de transfer tehnologic (ITT) - dezvoltarea unor noi tipuri de infrastructuri care facilitează transferul tehnologic (de ex. demo-lab, living lab, fab lab, makers-space etc.) și a serviciilor aferente - Dezvoltare de infrastructuri (fizice și digitale) care facilitează interacțiunea între CDI și mediul de afaceri în scopul transferului tehnologic <p>6. Sprijinirea ecosistemului de inovare</p>
<p>Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</p>	<p>Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice</p>	<p>1. Creșterea competitivității IMM-urilor prin echipamente, tehnologii, utilaje inovative, inclusiv digitalizare, respectiv: investiții în active corporale și necorporale/ linii pilot, testare prototipuri, audit energetic, eficiență energetică, certificare produse/servicii.</p> <p>2. Sprijinirea ecosistemului antreprenorial regional, încurajarea dezvoltării diferitelor forme specifice de antreprenariat și de intermediere în antreprenariat, respectiv intervenții pentru susținerea sectoarelor economice prioritare la nivel regional, conform RIS3 2021-2027.</p>
<p>Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul</p>	<p>Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart</p>	

Obiective specifice selectate	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
cetățenilor, al companiilor și al guvernelor		<p>1. Intervenții de tip smart-city și de creștere a eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, inclusiv în zonele metropolitane și în zonele urbane funcționale, de ex: siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizarea consumului de energie, monitorizarea diferitelor componente ale calității mediului înconjurător, baze de date geospațiale, sisteme de management al traficului și optimizarea transportului public, iluminat public etc. Acțiunile vizează: -</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea de aplicații și platforme pentru optimizarea interacțiunii cetățenilor cu orașul; - Dezvoltarea bazelor de date geospațiale și centrelor de date urbane; Echiparea orașelor cu infrastructură pentru colectare date (senzori, camere, bucle inductive, etc.), respectiv: - Dezvoltarea laboratoarelor (living labs) pentru soluții de tip smart city. <p>Arhivare digitală, platformă servicii publice digitale, semnătură digitală, aparatură hardware, etc: Securitate cibernetică, interoperabilitate a proiectelor de digitalizare a serviciilor publice</p>
Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera.	Prioritatea 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<p>1. Creșterea eficienței energetice în regiune ca parte a investițiilor în sectorul locuințelor, inclusiv:</p> <p>Îmbunătățirea izolației termice și hidroizolare anvelopei clădirii, șarpantelor, inclusiv măsuri de consolidare; reabilitarea și modernizarea instalației de distribuție a agentului termic; Modernizarea sistemului de încălzire etc.; Implementarea sistemelor de management al</p>

Obiective specifice selectate	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		<p>funcționării consumurilor energetice.</p> <p>2. Sprijinirea eficienței energetice în clădirile publice, inclusiv: Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii; Reabilitarea termică a sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum; Instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu; Sisteme de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior; Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri, inclusiv clădiri publice de patrimoniu, etc.</p> <p>3. Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate (încălzire centralizată pe combustibili alternativi/SACET de condominiu)</p>
<p>Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</p>	<p>Prioritatea 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul</p>	<p>1. Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.</p> <p>2. Conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate.</p> <p>3. Modernizarea/extinderea spațiilor verzi existente, inclusiv parcuri urbane acoperișuri verzi, grădini urbane, etc.</p> <p>4. Măsurarea poluanților în aerului ambiental prin intermediul unor echipamente specifice.</p>
<p>Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</p>	<p>Prioritatea 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul</p>	<p>1. Utilizarea crescută a transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologice, respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate - dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu

Obiective specifice selectate	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		bicicleta, inclusive construcția de piste și parcări, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc. - Dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană durabilă, Infrastructuri pentru combustibili alternativi - Dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management trafic, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride, etc.
Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și inter-modale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontalier	Prioritatea 4 - O regiune accesibilă	1. Construirea și reabilitarea legăturilor rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostradă, conectivitatea la rețeaua de baza – CORE TEN-T, centuri ocolitoare). 2. Soluții pentru decongestionarea / fluidizarea traficului (pasaje, extinderi la 4 benzi, măsuri de siguranță)
Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	Prioritatea 5 - O regiune educată	1. Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu. Sunt avute în vedere: învățământ ante-preșcolar, preșcolar, primar, secundar 2. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în domeniul învățământului profesional și tehnic(licee tehnologice) 3. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul terțiar
Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane	Prioritatea 6 - O regiune atractivă	1. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural și dezvoltarea serviciilor culturale, inclusiv case memoriale 2. Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv infrastructuri

Obiective specifice selectate	Priorități de investiții	Acțiuni/Tipuri de proiecte
		<p>integrate de administrare, protejare informare și exploatare turistica sustenabila și tabere de elevi și preșcolari/centre multidisciplinare de tineret</p> <p>3.Dezvoltarea infrastructurii pentru turismului balnear și balneo-climateric,</p> <p>4. Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca acțiune complementară celorlalte)</p>
<p>Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane</p>	<p>Prioritatea 6 - O regiune atractivă</p>	<p>1.Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural și dezvoltarea serviciilor culturale, inclusiv case memoriale</p> <p>2. Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv infrastructuri integrate de administrare, protejare informare și exploatare turistica sustenabila și tabere de elevi și preșcolari/ centre multidisciplinare de tineret.</p> <p>3.Dezvoltarea infrastructurii pentru turismului balnear și balneo - climateric, - dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice;</p> <p>4. Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca acțiune complementara celorlalte)</p>

Programul Incluziune și demnitate socială 2021-2027

Obiective Specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
<p>FSE+ (i) îmbunătățirea accesului la piața muncii pentru toate persoanele în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomerii de lungă durată și persoanele inactive, promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale;</p>	<p>Axa 1: Măsuri care țintesc dezvoltarea serviciilor de suport pentru ocupare, care acordă sprijin personalizat pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - accesul pe piața muncii al tuturor persoanelor care aparțin unor grupuri vulnerabile, sau care locuiesc în comunitățile 	<p>FSE +</p> <p>097 Masuri care facilitează accesul la ocupare</p> <p>098 Masuri care facilitează accesul la ocupare a șomerilor de lunga durata</p> <p>106 Masuri de promovare a echilibrului între viața profesionala și cea privata, inclusiv a accesului la servicii de</p>

Obiective Specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
	<p>marginalizate din zonele urbane,</p> <ul style="list-style-type: none"> - păstrarea locului de muncă - adaptarea locului de muncă la nevoile specifice ale persoanelor vulnerabile (accesibilitatea fizică, informațională, administrativă, program de lucru, organizarea colectivului de lucru, etc). 	<p>Îngrijire a copiilor și persoanelor dependente</p>
<p>FSE+ (iii) promovarea participării femeilor la piața muncii, a unui echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv accesul la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente</p>	<p>Axa 4 : Măsuri care contribuie la un acces mai bun al femeilor la piața muncii, precum și la un echilibru mai bun al vieții de familie cu viața profesională.</p> <p>Centrele de zi pentru prevenirea separării copilului de familie oferă servicii de asistență și îngrijire copiilor, pe durata zilei, dar și informare, consiliere pentru familii.</p> <p>Aceste servicii permit mamei să lucreze pe durata zilei, să rezolve activități gospodărești pentru restul familiei, sau să capete informațiile și sprijinul de care are nevoie pentru a începe sau a relua un parcurs profesional.</p> <p>Sprijinul acordat familiilor monoparentale este în principal direcționat spre mamele singure. Ele reprezintă procentul dominant al părinților singuri. Măsura prevede acordarea unui sprijin tailor-made, adaptat nevoilor mamelor, în vederea creșterii angajabilității și autonomiei părintelui singur :</p> <p>acordarea de vouchere</p>	<p>091 Infrastructura sociala care contribuie la incluziunea sociala</p> <p>126 Promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune sociala, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor</p> <p>106 Masuri de promovare a echilibrului între viața profesionala și cea privata, inclusiv a accesului la servicii de îngrijire a copiilor și persoanelor dependente</p> <p>114 Sprijin pentru educația adultului</p> <p>115 Masuri de promovare a egalității de sanse și a participării active în societate</p>

Obiective Specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
	before și after school, vouchere pentru activitățile de weekend ale copiilor (sport, creație, artă), finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește schimbarea domeniului profesional etc.	
FSE + (iii)bis - promovarea unui mediu de lucru sănătos care să reducă riscurile la adresa sănătății, a adaptării la schimbare a lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor și a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate;	Axa 5 : Măsura privind promovarea îmbătrânirii active include acțiuni de voluntariat care permit schimburile inter-generaționale, precum și acțiuni care contribuie la menținerea stării de sănătate a persoanelor vârstnice -call center pentru situațiile de urgență - brățelele de monitorizare a stării de sănătate - dezvoltarea de programe intergeneraționale.	110 Masuri care încurajează îmbătrânirea activă 115 Masuri de promovare a egalității de șanse și a participării active în societate
FSE+ (v) Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți	AXA 1: Măsuri prin Strategiile de dezvoltare locala ce pot finanța servicii de educație și îngrijire pentru copii, servicii de tip before și after school, servicii de suport educațional pentru copiii la risc de abandon școlar, servicii de sprijin educațional pentru adulții vulnerabili, în funcție de nevoile identificate în Strategiile de dezvoltare locala.	115 Masuri de promovare a egalității de șanse și a participării active în societate 117 Masuri pentru îmbunătățirea accesului unor grupuri marginalizate, cum ar fi romii, la educație și locuri de muncă și pentru promovarea incluziunii sociale a acestora

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027 –

Obiective specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
OS(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și	1. Integrarea ecosistemului CDI național	

Obiective specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	în Spațiul de cercetare și Inovare European	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Sinergii cu programe europene ☐ Suport pentru participarea în proiectele europene ERA ☐ Programe de cooperare bilaterală și transnațională ☐ Mari infrastructuri CDI prioritizate prin Roadmap-ul infrastructurilor de cercetare din RO actualizat: finanțare construcția/modernizarea/extinderea marilor infrastructuri CDI, inclusiv dotarea acestora cu echipamente și instrumente de cercetare; ☐ Infrastructuri de inovare (platforme tehnologice, open data, science park, Innovation hubs) ☐ Proiecte realizate de Consorții CDI pe teme majore - rezolvarea unor teme majore CDI definite de industrie (IMM, intrep.. mari) și organizații CDI, inclusiv pe teme de specializare inteligentă ☐ Susținere servicii CDI de tip experiment desfășurate de către o organizație de CDI/întreprinderi
	1.2. Crearea unui sistem atractiv de inovare în economie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)	<ul style="list-style-type: none"> ☐ “Business Driven Innovation” - Susținerea activității de CDI în întreprinderi, pe toate fazele de la idee la piață, asociat domeniilor de specializare inteligentă naționale, ☐ Soluții la provocările mediului de afaceri oferite de organizațiile de cercetare (parteneriate organizații CDI și întreprinderi)
	1.3. Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială	capacitate administrativă a actorilor implicați în MDA (așa cum rezultă din Metodologia de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială la nivel național) capacitate UEFISCDI pregătire proiecte

Obiective specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
Os(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	2.1 Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru societatea românească	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Finanțarea Infrastructurilor critice necesare asigurării unor servicii publice esențiale (fiscalitate, pensii) ☐ Evenimente de viață cuprinse în SNADR care nu au fost finanțate în 2014-2020 (ex, Pensionarea, Obținerea cărții de identitate, Înscrierea la școală primară/liceu/universitate, etc) ☐ Proiecte de digitalizare a serviciilor publice neincluse în evenimentele de viață identificate în SNADR 2020 ☐ Securitate cibernetică, interoperabilitate la nivelul serviciilor publice digitale ☐ Proiecte care vizează procesul guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe (ex: Big Data, Inteligență artificială, soluții bazate pe cloud, Supercomputer, Blockchain, Quantum Computing etc.) ☐ Proiecte care vizează dezvoltarea de platforme informatice alimentate cu datele generate de administrația publică (cf. Directiva 2019/1024, PSI) în vederea punerii lor la dispoziția publicului și a reutilizării lor (ex. : în economie) ☐ Digitizare și interoperabilitate pentru educație, cultură și ocupare (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale – proiecte strategice)
	2.2 Accelerarea transformării digitale a companiilor	<p>2.2 Accelerarea transformării digitale a companiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Achiziționarea de sisteme de tip RFID (Radio-Frequency Identification) pentru gestiunea activității de producție sau livrare servicii ☐ Crearea de website-uri adaptate activității de e-

Obiective specifice	Priorități de investiții	Tipuri de proiecte
		<p>commerce și cu un grad ridicat de interactivitate</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Finanțarea introducerii conexiunilor în banda largă de mare viteză în interiorul firmei ☐ Finanțarea sistemelor de localizare specializate pentru activitatea firmelor (information tracking systems) ☐ Aplicațiile cu rol în managementul birourilor ☐ Finanțarea de inițiative, proiecte și infrastructuri pentru consolidarea siguranței cibernetice și creșterea încrederii în mediul on line și conținut digital. ☐ Noi tehnologii (IoT, automatizare, robotica, inteligența artificială) ☐ Design industrial ☐ Customizare de masă (imprimare 3D, manufacturare digitală directă)

Programul Operațional Sănătate 2021-2027

Obiective specifice	Acțiuni eligibile
OP 4, OS (iv) Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară	<p>Dotarea si/sau modernizarea infrastructurii:</p> <p>o cabinetelor medicilor de familie (inclusiv puncte de lucru pentru medicii de familie și centre de permanență)</p> <p>o publice a centrelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară,</p> <p>o publice în care se furnizează servicii de asistență medicală școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică</p> <p>Dotarea/ extinderea/ modernizarea/ reabilitarea infrastructurii publice:</p> <p>o unităților sanitare/ altor structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu</p> <p>o în scopul reorganizării/ reconversiei unor secții din unitățile sanitare cu paturi de acuzi în paturi de spitalizare de zi concomitent cu măsuri de întărire a capacității furnizării serviciilor medicale și chirurgicale de tip ambulatoriu</p>

Obiective specifice	Acțiuni eligibile
<p>OP 4, OS (ix) Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung</p>	<p>Îmbunătățirea accesibilității și eficacității asistenței medicale primare și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară:</p> <ul style="list-style-type: none"> * dezvoltarea de instrumente de suport * dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor și a paletei de servicii de asistență medicală primară * furnizarea de servicii de asistență medicală primară, cu accent pe servicii preventive acordate persoanelor: din mediul rural, din zone greu accesibile și dezavantajate socio-economic/ vulnerabile. * asigurarea distribuției teritoriale echitabile a serviciilor de asistență primară, inclusiv prin identificarea și implementarea de intervenții sustenabile de atragere și reținere a medicilor, cu participarea financiară a autorităților locale. <p>Îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu:</p> <ul style="list-style-type: none"> * dezvoltarea de instrumente de suport * dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor și a paletei de servicii de oferite în regim ambulatoriu * măsuri de întărire a capacității furnizării serviciilor medicale și chirurgicale de tip ambulatoriu. <p>Îmbunătățirea accesibilității și eficacității rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenței medicale primare adresate copiilor și tinerilor, atât din mediul urban, cât și din mediul rural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea de instrumente de suport - asigurarea de personal suficient din punct de vedere numeric și dezvoltarea competențelor - asigurarea accesului copiilor/ tinerilor la servicii de medicina școlară și/ sau stomatologică.
<p>OP 4, OS (iv) Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară</p>	<p>Dotarea /extinderea/modernizarea clădirilor/ infrastructurii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unități sanitare care furnizează servicii de recuperare (inclusiv centre de recuperare medicală, recuperare neurologică și post-traumatică), paliative și îngrijiri pe termen lung - unități sanitare acuți în vederea transformării acestora în unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung - unități medico-sociale care furnizează servicii medicale de îngrijire de lungă durată
<p>OP 4, OS (ix) Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la</p>	<p>Îmbunătățirea accesibilității, a eficacității serviciilor de reabilitare/recuperare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de reabilitare/recuperare

Obiective specifice	Acțiuni eligibile
<p>protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor de reabilitare/recuperare - Furnizarea de servicii de reabilitare/ recuperare, cu accent pe cei: din zona rurală, populație dezavantajată socio-economic, persoane vulnerabile din punct de vedere medical (ex. persoane cu afecțiuni cronice care afectează capacitatea funcțională. Îmbunătățirea accesibilității și a eficacității serviciilor de îngrijire paliativă, prin: <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor -Dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea de servicii de îngrijire paliativă - Furnizarea de servicii de îngrijire paliativă, cu accent pe persoane: din zona rurală, din zone greu accesibile, populație dezavantajată socio-economic/ vulnerabilă.
<p>OP 4, OS (iv) Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară</p>	<p>Dotarea/extinderea/construirea/modernizarea clădirilor/ infrastructurii pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unitățile sanitare - rețeaua de genetică medicală (laboratoarele de genetică medicală de oncologie, centrele regionale de genetică medicală) - serviciile de ambulanță (județene și București Ilfov), unitățile sanitare de transplant - laboratoarele de anatomie patologică, toxicologie, antropologie; genetică medico-legală
<p>OP 4, OS (ix) Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea și implementarea de programe de screening populațional pe termen mediu și lung (ex: afecțiuni cardiovasculare, cancer, boli transmisibile, netransmisibile, etc.) - implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea și implementarea de programe de screening populațional pe termen mediu și lung (ex: afecțiuni cardiovasculare, cancer, boli transmisibile, netransmisibile, etc.) - implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală); - asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate, inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale - diagnostic pre/postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică; instituționalizarea la nivel național a screening-urilor pentru boli cu potențial de depistare neonatală - remodelarea circuitelor funcționale ale unităților sanitare pentru respectarea normelor privind reducerea riscului de transmitere a infecțiilor - remodelarea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale - actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/ europene)

Obiective specifice	Acțiuni eligibile
<p>zone defavorizate sau greu accesibile și mintală);</p> <ul style="list-style-type: none"> - asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate, inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale - diagnostic pre/postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică; instituționalizarea la nivel național a screening-urilor pentru boli cu potențial de depistare neonatală - remodelarea circuitelor funcționale ale unităților sanitare pentru respectarea normelor privind reducerea riscului de transmitere a infecțiilor - remodelarea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale - actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/PROTOCOALELOR (conform necesităților și standardelor internaționale/ europene) - măsuri de întărire a capacității, inclusiv prin asigurarea de personal medical competent și compensarea deficitului numeric de personal 	<ul style="list-style-type: none"> - măsuri de întărire a capacității, inclusiv prin asigurarea de personal medical competent și compensarea deficitului numeric de personal
<p>OP 4, OS (iv) Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară</p>	<p>Dotarea/extinderea/modernizarea /reabilitarea infrastructurii publice:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laboratoare de microbiologie din cadrul spitalelor evidențiate ca potențiali beneficiari în cadrul documentelor programatice naționale – laborator de referință/ laboratoare de lucru regionale – altor laboratoare / dotări specifice ex. tehnologii inovative de eliminare a infecțiilor nosocomiale
<p>OP 4, OS (ix) Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung</p>	<ul style="list-style-type: none"> - actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/PROTOCOALELOR (conform necesităților și standardelor internaționale/europene) - asigurarea competențelor necesare personalului medical și nemedical care va lucra cu infrastructura reabilitată - efectuarea de studii/ analize pentru îmbunătățirea supravegherii și controlului infecțiilor nosocomiale, a bolilor transmisibile, etc.

Obiective specifice	Acțiuni eligibile
OP 4, OS (iv) Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară	Dotarea/extinderea/modernizarea /reabilitarea infrastructurii publice: - Sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei Ex.: - centre de transfuzie sanguină - infrastructura de prelevare, testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
OP 4, OS (ix) Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	- Îmbunătățirea cadrului legislativ/ normativ în concordanță cu cerințele directivelor europene în domeniu și a procedurilor de operare/ asistență tehnică pentru definirea cadrului strategic de reorganizare și optimizare a sistemului național de transfuzii; - definirea instrumentelor de lucru (norme, proceduri) - inițierea procesului de autorizare a instituțiilor din sistemul transfuzional conform cerințelor comunitare ; - creșterea capacității tehnice a resursei umane prin asigurarea competențelor necesare personalului medical și nemedical care va lucra cu infrastructura reabilitată, precum și prin dezvoltarea de instrumente și metodologii adecvate de pregătire.

Programului Operațional Educație și Ocupare 2021-2027

Obiective specifice	Priorități de investiții
i. Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;	Creșterea gradului de valorificare a potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEET)
	Noi abordări în furnizarea serviciilor integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, etc.) prin accesul la pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor individuale. Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale Promovarea de măsuri pentru asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite

Obiective specifice	Priorități de investiții
<p>ii. Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competente și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă</p>	<p>Îmbunătățirea și ajustarea sistemului de monitorizare și evaluare a politicilor publice în domeniul ocupării și formării profesionale dezvoltat în parteneriat de către MMPS, MEC, ANOFM, parteneri sociali și institut de cercetare</p> <p>Consolidarea dialogului social și a parteneriatelor pentru ocupare și formare</p>
<p>iii. Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată, inclusiv prin facilitarea accesului la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor aflate într-o situație de dependență</p>	<p>Crearea de oportunități pentru integrarea femeilor pe piața muncii</p>
<p>iii bis. Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății</p>	<p>Crearea unui mediu de muncă sigur și sănătos pentru lucrători, adaptat riscurilor identificate</p>
<p>iv. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale</p>	<p>Actualizarea și adaptarea ofertei de educație și formare profesională la cerințele pieței muncii</p> <p>Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere și tendințele manifestate pe piața muncii</p> <p>Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ</p> <p>Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii</p>
<p>v. Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea</p>	<p>Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii</p> <p>Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă</p> <p>Servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii</p>

Obiective specifice	Priorități de investiții
mobilității în scop educațional pentru toți	
vi. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și promovând mobilitatea profesională	Creșterea accesului și participării la formarea profesională continuă a adulților

✓ **Încadrarea în Strategia de dezvoltare a Județului Maramureș**

Încadrarea în Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2021-2027:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI MARAMUREȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027, versiunea supusă transparenței decizionale iulie 2023.

Sursa: site-ul oficial al CJMM¹²

Viziunea:

Județul Maramureș este recunoscut prin valoarea peisajului în accepțiunea acestuia conform Convenție Europene a Peisajului semnată la Florența. În acest context județul Maramureș și-a bazat dezvoltarea pe (1). Existența diversității din rândul comunităților locale, (2). Existența resurselor naturale și culturale și (3). Activitățile comunităților ce au transmis generațiilor actuale și viitoare respectarea și promovarea valorilor și unicității locului. În consecință integrarea dimensiunii temporale, spațiale și societale a județului Maramureș reprezintă un reper important pe parcursul deceniului următor.

VIZIUNE:

LA ORIZONTUL ANULUI 2035, JUDEȚUL MARAMUREȘ VA FI O COMUNITATE în CARE CULTURA FRUMOSULUI IA FORME INOVATIVE în PROTECȚIA PEISAJULUI, DEVENIND UN LOC DE VIAȚA STABIL ȘI SIGUR, O DESTINAȚIE TURISTICĂ ȘI DE AFACERI DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ.

În consecință, țintele anului 2030 sunt noi investiții realizate în parteneriat între sectorul public și privat, generatoare de locuri de muncă cu valoare adăugată ridicată, ce vor crește nivelul de funcționalitate și de atractivitate a comunităților locale, într-un mediu multicultural și natural unic.

¹² <https://www.cjmaramures.ro/activitate/transparența-decizională/proiect-de-hotărare-privind-aprobarea-strategiei-de-dezvoltare-durabilă-a-județului-maramures-pentru-perioada-2021-2027>

Prin implementarea strategiei, Județul Maramureș devine:

- Un județ conectat regional, ce promovează și susține dezvoltarea afacerilor pentru menținerea și atragerea de noi întreprinderi și locuri de muncă bine plătite;
- Un județ care răspunde nevoilor cetățenilor și firmelor prin servicii adecvate, eficiente și de calitate;
- Un județ care promovează posibilități de odihnă, recreere și de dezvoltare culturală, stimulat de un cadru natural și o atmosferă culturală de excepție;
- Un județ în care funcționează o administrare integră, transparentă și responsabilă, înțelegând că deciziile de astăzi vor avea un ecou peste mai multe generații.

Misiune: Perspectiva județului de mâine va transfera noi sarcini către administrațiile locale, cu scopul de a transforma programele și proiectele propuse pentru viitor în realitate. Administrația publică este pregătită să abordeze dezvoltarea printr-un proces de pregătire, implementare și evaluare a deciziilor prin proceduri eficiente de lucru.

Consiliul Județean Maramureș va oferi cetățenilor săi servicii publice de calitate, sprijin pentru o dezvoltare economică de succes și o administrare transparentă bazată pe următoarele valori:

1. Respect - cetățenii fiind tratați egal, cu demnitate și înțelegere;
2. Onestitate - administrația acționând corect și cu integritate;
3. Răspundere – administrația acționând în interacțiune cu publicul și fiind responsabilă pentru toate acțiunile întreprinse;
4. Angajament în furnizarea serviciului public pentru toți cetățenii județului.

Priorități de dezvoltare durabilă:

Obiectivele strategice pentru următorul deceniu urmăresc trei procese cheie ce contribuie la atingerea unui alt nivel de dezvoltare al județului Maramureș.

- Primul proces vizează bio-economia și sectoarele care o susțin ca avangardă a dezvoltării pentru un viitor durabil, susținut de tranziția către folosirea eficientă de resurse energetice curate, cu zero emisii de carbon și procesul de reciclare în contextul dezvoltării unei economii circulare.
- Al doilea proces țintește creșterea calității vieții în zone urbane și rurale, cu accent pe consolidarea relațiilor urban-rural.
- Al treilea proces consideră patrimoniul natural și cultural ca factor de dezvoltare socioeconomică și de susținere a unui turism de nișă, prin activități de conservare, protejare, reabilitare și punere în valoare.

Obiectivele strategice cupleză sistemul urban și rural cu valorile cadrului natural, cu calitatea vieții comunităților, dezvoltarea economică și cu gradul de accesibilitate și mobilitate. Acest agregat este susținut de capacitatea administrativă, a cărei performanță asigură realizarea strategiei în parametrii formulați. Conținutul obiectivelor solicită și coordonarea acestora cu rezultatele ce vor fi atinse și cu indicatorii cheie ce pot fi monitorizați pe parcursul implementării strategiei.

Sunt formulate astfel trei obiective strategice pentru dezvoltarea județului, susținute de un al patrulea obiectiv strategic legat de capacitatea administrativă:

Obiectiv strategic 1: Sprijinirea tranziției la o economie capabilă să facă față cu succes transformărilor actuale și provocărilor viitorului, printr-o mai bună conectare la piețele mari de desfacere, infrastructură și servicii suport pentru afaceri și inovare, respectiv investiții în adaptarea și flexibilizarea forței de muncă;

Obiectiv strategic 2: Satisfacerea nevoilor și a dreptului cetățenilor de a avea acces la condiții decente de locuire și oportunități echitabile de dezvoltare personală, prin îmbunătățirea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate;

Obiectiv strategic 3: Reducerea emisiilor, conservarea biodiversității și sprijinirea tranziției energetice, pentru asigurarea unui cadru natural curat, rezilient și sigur pentru locuitori, activități economice și turiști.

Obiectivele de dezvoltare a județului prin investiții multisectoriale abordate integrat solicită și obiective ce privesc infrastructura administrativă a județului, ale cărei performanțe vor asigura implementarea strategiei.

Obiectiv strategic 4: Asigurarea bunei guvernări și întărirea capacității administrațiilor publice locale de a gestiona dezvoltarea, cooperarea teritorială și parteneriatul cu cetățenii, sectorul privat și nonguvernamental.

Fiecărui obiectiv strategic îi corespund o serie de obiective specifice, cu tematică sectorială, care vor genera ulterior (în secțiunea următoare) un pachet integrat de politici și programe de dezvoltare.

Obiectiv strategic 1 are o serie de obiective specifice:

Obiectiv specific 1.1: Asigurarea conectării județului la oportunități de dezvoltare regională și a mobilității durabile a persoanelor și mărfurilor

Politicele publice vizate sunt:

Politica P1.1.a. Asigurarea conectivității județului la coridoare de dezvoltare, poli urbani de creștere și piețe strategice externe

Politica P1.1.b. Creșterea accesibilității UAT-urilor și a zonelor de dezvoltare din județ la rețeaua majoră de transport și promovarea mobilității durabile

Politica P1.1.c. Consolidarea conectării județului la rețele strategice digitale și energetice

Obiectiv specific 1.2: Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării, a digitalizării, antreprenoriatului și adaptării forței de muncă la provocările viitorului

Politica P1.2a: Dezvoltarea capacităților publice și private de CDI și integrarea în ecosistemul regional de inovare

Politica P1.2b: Încurajarea antreprenoriatului, sprijinirea IMM-urilor și a structurilor asociative

Politica P1.2c: Asigurarea necesarului de forță de muncă cu competențe relevante pentru nevoile agenților economici și ale comunităților

Obiectiv specific 1.3: Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor-suport pentru dezvoltarea turismului durabil și a nișelor cu potențial mare de dezvoltare

Politica 1.3a: Dezvoltarea infrastructurii suport pentru turism și agrement și sprijinirea investițiilor private din domeniu

Politica 1.3b. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice și de recreere

Politica 1.3c. Conservarea și valorificarea patrimoniului cultural

Obiectiv strategic 2:

Obiectiv specific 2.1: Creșterea calității fondului construit și a spațiului public

Politica 2.1.a. Revitalizarea zonelor urbane

Politica 2.1.b. Dezvoltarea și creșterea atractivității spațiului public în mediul rural

Obiectiv specific 2.2: Reducerea riscului de sărăcie și excluziune socială, prin investiții în învățământ, sănătate, servicii sociale, cultură, tineret, sport și recreere

Politica 2.2.a. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor educaționale

Politica 2.2.b. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de sănătate

Politica 2.2.c. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale

Politica 2.2.d. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale, sportive, de recreere și tineret

Obiectiv specific 2.3: Îmbunătățirea accesului cetățenilor la infrastructură și servicii edilitare

Politica 2.3.a. Creșterea accesibilității la infrastructura și serviciile de alimentare cu apă și canalizare

Politica 2.3.b. Creșterea accesibilității la infrastructura și serviciile de alimentare cu energie electrică, gaze naturale și de iluminat public

Obiectivul strategic 3

Obiectiv specific 3.1: Protejarea biodiversității și valorificarea durabilă a peisajului natural

Politica P3.1a: Menținerea integrității și calității patrimoniului natural și resurselor naturale

Politica P3.1b. Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului

Obiectiv specific 3.2: Reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, inclusiv prin reducerea expunerii la riscuri și îmbunătățirea capacității de intervenție în situații de urgență

Politica P3.2a: Managementul riscurilor și al situațiilor de urgență

Politica P3.2b: Monitorizarea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu (zgomot, aer, ape, sol)

Obiectiv specific 3.3: Sprijinirea adaptării la schimbările climatice, cu accent pe promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile

Politica P3.3.a: Valorificarea surselor de energie regenerabilă

Politica P3.3b. Eficientizare energetică a clădirilor publice și private; clădiri/anexe cu funcțiuni edilitare și a instalațiilor conexe

Obiectiv strategic 4

Obiectiv specific 4.1: Îmbunătățirea capacității de management al dezvoltării și de furnizare de servicii publice de calitate, cu accent pe transformarea digitală a administrației locale

Politica P4.1a: Digitalizarea administrației locale și a serviciilor publice oferite de aceasta

Politica P4.1b. Dezvoltarea resurselor necesare unei administrații locale performante

O imagine de ansamblu a matricii obiective – politici publice este redată în continuare:

O COMUNITATE ÎN CARE CULTURA FRUMOSULUI IA FORME INOVATIVE ALE PROTECȚIEI PEISAJULUI, DEVENIND UN LOC DE VIAȚĂ STABIL ȘI SIGUR, O DESTINAȚIE TURISTICĂ ȘI DE AFACERI DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ			
VIZIUNEA JUDEȚULUI MARAMURÉS		VIZIUNEA JUDEȚULUI MARAMURÉS	
Obiectiv strategic 1: Sprijinirea tranziției la o economie capabilă să facă față cu succes transformărilor actuale și provocărilor viitorului, printr-o mai bună conectare la piețele mari de deservire, infrastructură și servicii suport pentru afaceri și inovare, respectiv investiții în adaptarea și flexibilizarea forței de muncă	Obiectiv strategic 2: Satisfacerea nevoilor și a drepturilor cetățenilor de a avea acces la condiții decente de locuire și oportunități echitabile de dezvoltare personală, prin îmbunătățirea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate	Obiectivul strategic 3: Reducerea emisiilor, conservarea biodiversității și sprijinirea tranziției energetice, pentru asigurarea unui cadru natural curat, rezilient și sigur pentru locuitori, activități economice și turiste	Obiectivul strategic 4: Asigurarea unei bune guvernări și întărirea capacității administrațiilor publice locale de a gestiona dezvoltarea, cooperarea teritorială și parteneriatul cu cetățenii, sectorul privat și non-guvernamental
OBIECTIVE SPECIFICE	OBIECTIVE SPECIFICE	OBIECTIVE SPECIFICE	OBIECTIVE SPECIFICE
1.1: Asigurarea conectării județului la oportunități de dezvoltare regională și a mobilității durabile a persoanelor și mărfurilor 1.2: Sprijinirea creșterii dezvoltării inovative, a digitalizării, antreprenoriatului și adaptării forței de muncă la provocările viitorului 1.3: Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru dezvoltarea turismului durabil și a navelor cu potențial mare de dezvoltare	2.1: Creșterea calității fondului construit și a spațiului public 2.2: Reducerea riscului de sărăcie și excluziune socială, prin investiții în învățământ, sănătate, servicii sociale, cultură, tineret, sport și recreere 2.3: Îmbunătățirea accesului cetățenilor la infrastructură și servicii edilitare	3.1: Protejarea biodiversității și valorificarea durabilă a peisajului natural 3.2: Reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, inclusiv prin reducerea expunerii la riscuri și îmbunătățirea capacității de intervenție în situații de urgență 3.3: Sprijinirea adaptării la schimbările climatice, cu accent pe promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile	4.1: Îmbunătățirea capacității de management al dezvoltării și de furnizare de servicii publice de calitate, cu accent pe transformarea digitală a administrației locale 4.2: Creșterea gradului de cooperare teritorială și transnațională, precum și întărirea parteneriatului cu toți actorii relevanți de la nivel local
POLITICI	POLITICI	POLITICI	POLITICI
1.2a: Dezvoltarea capacităților publice și private de CDI și integrarea în ecosistemul regional de inovare 1.2b: Încurajarea antreprenoriatului, sprijinirea IMM-urilor și a structurilor asociative 1.2c: Asigurarea necesarului de forță de muncă cu competențe relevante pentru nevoile agenților economici și ale comunităților 1.3a: Dezvoltarea infrastructurii suport pentru turism și agrement și sprijinirea investițiilor private din domeniul 1.3b: Dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice și de recreere 1.3c: Conservarea și valorificarea patrimoniului cultural	2.1 a. Revitalizarea zonelor urbane 2.1 b. Dezvoltarea și creșterea atractivității spațiului public în mediul rural 2.2 a: Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor educaționale 2.2 b. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de sănătate 2.2 c. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale 2.2 d. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor culturale, pentru tineret, sportive, de recreere și tineret 2.3 a. Creșterea accesibilității la infrastructura și serviciile de alimentare cu apă și canalizare 2.3 b. Creșterea accesibilității la infrastructura și serviciile de alimentare cu energie electrică, gaze naturale și de iluminat public	3.1a: Menținerea integrității și calității patrimoniului natural și resurselor naturale 3.1b: Îmbunătățirea gestionării fondului silvic, cinegetic și piscicol al județului 3.2a: Managementul riscurilor și al situațiilor de urgență 3.2b: Monitorizarea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu (zgomot, aer, ape, sol) 3.3 a: Valorificarea surselor de energie regenerabilă 3.3b: Eficientizare energetică a clădirilor publice și private; clădiri/anexe cu funcțiuni edilitare și a instalațiilor conexe	4.1a: Digitalizarea administrației locale și a serviciilor publice oferite de aceasta 4.1b: Dezvoltarea resurselor necesare unei administrații locale performante 4.2a: Consolidarea cooperării teritoriale, la nivel intrajudețean 4.2b: Valorificarea oportunităților de cooperare transfrontaliere și transnațională

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	PROGRAME	
Program 1.1a-1: Infrastructură de transport rutier de importanță europeană/națională Program 1.1a-2: Infrastructură de transport feroviar Program 1.1a-3: Transport multimodal Program 1.1a-4: Transport aerian Program 1.1b-1: Infrastructură rutieră de transport județean și local Program 1.1b-2: Variante oculte / șosele de centură Program 1.1b-3: Transport alternativ Program 1.1b-4: Transportul public Program 1.1c-1: Extindere rețele de transport gaze naturale	Program 1.2a-1: Infrastructură CDI Program 1.2a-2: Parteneriat și transfer tehnologic Program 1.2b-1: Ecosistem antreprenorial Program 1.2b-2: Competitivitatea și digitalizarea IMM-urilor Program 1.2b-3: Agricultură inteligentă, rezilientă și durabilă Program 1.2b-4: Oportunități diversificate de ocupare în mediul rural Program 1.2b-5: Comercializarea produselor agricole Program 1.3c-1: Patrimoniul construit Program 1.3c-2: Patrimoniul mobil Program 1.3c-3: Patrimoniul intangibil Program 1.2c-1: Invățarea pe tot parcursul vieții Program 1.2c-2: Invățământ profesional	Program 1.3a-1: Infrastructură-suport pentru turism și agrement Program 1.3a-2: Sprijin pentru investiții private în HORECA Program 1.3b-1: Atracții și experiențe turistice Program 1.3b-2: Promovare turistică Program 1.3b-3: Formare continuă a personalului din domeniul turismului Program 1.3c-1: Patrimoniul construit Program 1.3c-2: Patrimoniul mobil Program 1.3c-3: Patrimoniul intangibil	Program 2.1a-1: Piețe publice și zone pietonale Program 2.1a-2: Spații degradate/ abandonate/ subutilizate Program 2.1a-3: Spații publice în cartiere de locuit Program 2.1a-4: Refăcerea clădirilor din zonele istorice Program 2.1b-1: Centre civice Program 2.1b-2: Parcuri/ locuri de joacă	Program 2.2a-1: Infrastructură pentru educația anteprescolară și prescolară Program 2.2a-2: Infrastructură pentru învățământ primar, gimnazial și liceal Program 2.2a-3: Digitalizarea educației Program 2.2a-4: Calitatea actului educațional Program 2.2a-5: Combaterea segregării și abandonului Program 2.2a-6: Învățământ superior Program 2.2b-1: Asistență medicală spitalicească Program 2.2b-2: Asistență medicală în regiim ambulatoriu Program 2.2b-3: Asistență medicală	Program 2.3a-1: Alimentație cu apă potabilă Program 2.3a-2: Colectare și epurare ape uzate Program 2.3b-1: Iluminat public Program 2.3b-2: Extindere, modernizare, reabilitare rețele de distribuție energie electrică Program 2.3b-3: Extindere, reabilitare, modernizare rețele de distribuție a gazelor naturale Program 2.3b-4: Extindere, reabilitare, modernizare rețele de distribuție a gazelor naturale	Program 3.1a-1: Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate Program 3.1a-2: Educație și informare în domeniul patrimoniului natural Program 3.1b-1: Gestionarea fondului forestier Program 3.1b-2: Protecția și valorificarea fondului cinegetic și pisiccol	Program 3.2a-1: Inundații Program 3.2a-2: Îmbunătățiri funciare / aluneții de teren Program 3.2a-3: Infrastructură pentru situații de urgență Program 3.2b-1: Poluarea aerului Program 3.2b-2: Poluarea fonică Program 3.2b-3: Poluarea apelor Program 3.2b-4: Remedierea siturilor contaminate Program 3.2b-5: Managementul deșeurilor (în conformitate cu PISG)	Program 3.3a-1: Analizarea tipurilor de energie regenerabilă Program 3.3a-2: Utilizarea surselor de energie regenerabilă Program 3.3b-1: Clădiri publice Program 3.3b-2: Locuințe Program 3.3b-3: Întreprinderi	Program 4.1a-1: Digitalizare și aplicații de tip Smart City / Smart Village Program 4.1a-2: Infrastructură TIC Program 4.1b-1: Infrastructură (logistica) administrativă Program 4.1b-2: Resursa umană Program 4.1b-3: Resurse financiare	Program 4.2a-1: Cooperarea teritorială Program 4.2a-2: Participare comunitară Program 4.2b-1: Cooperare transfrontalieră Program 4.2b-2: Cooperare transnațională

Pentru a sprijini dezvoltarea turismului în județul Maramureș, s-a realizat "Strategia de Dezvoltare și Promovare a Turismului în Județul Maramureș"¹³, cu următoarea viziune și priorități strategice:

VIZIUNEA ȘI DEZVOLTAREA TURISMULUI ÎN JUDEȚUL MARAMUREȘ

"Atât viziunea cât și dezvoltarea turismului se va baza pe o serie de „imagini” care prezintă poveștile județului. Ele se referă la memoria colectivă a rezidenților și a vizitatorilor, fiind transpuse în PILONII STRATEGIEI SAU TEME STRATEGICE de dezvoltare pe care județul Maramureș le poate adresa în următoarea perioadă, devenind inclusiv tematici pentru promovarea acțiunilor turistice de la nivelul județului."

PILONII STRATEGIEI

¹³ <https://www.cjmaramures.ro/activitate/transparenta-decizionala/proiect-de-hotarare-privind- aprobarea-strategiei-sectoriale-dezvoltare-si-promovare-a-turismului-in-maramures-2021-2027>

OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A TURISMULUI ÎN JUDEȚUL MARAMUREȘ

Destinația turistică Maramureș este mai mult decât un teritoriu al bisericilor de lemn. Destinația este un sistem complex în care oamenii diverși, culturile bogate și ecosistemele naturale sunt interdependente și creează împreună un produs turistic complex de care turiștii se pot bucura pe o perioadă lungă de timp.

În același sens, obiectivele de dezvoltare ale turismului în județul Maramureș se pot dezvolta în jurul a **5 DEZIDERATE**:

- **ATRAGEREA DE NOI VIZITATORI:** adaptarea produselor turistice la noua cerere turistică și la tendințele actuale de consum.
- **CREȘTEREA NUMĂRULUI DE ÎNNOPTĂRI ȘI FRECVENȚEI TURIȘTILOR:** exploatarea infrastructurii turistice actuale și dezvoltarea acesteia într-un mod cât mai eficient.
- **CREȘTEREA DURATEI DE ȘEDERE:** dezvoltarea unor noi activități turistice și promovarea unui sejur cât mai îndelungat pentru vizitatori, cu obiective și activități ce pot fi accesate pe o perioadă mult mai lungă.
- **CREȘTEREA VALORII ADĂUGATE:** dezvoltarea destinației ca o destinație premium, alături de investiții noi în inovație și digitalizare a turismului.
- **CĂUTAREA UNUI ECHILIBRU SUSTENABIL:** dezvoltarea unui turism sustenabil, alături de o diversificare a turiștilor și a perioadelor de înregistrare a fluxurilor turistice.

În acest sens, obiectivele Strategiei de Turism a Județului Maramureș pentru perioada 2021-2027 vizează 3 **OBIECTIVE PRINCIPALE** care corespund dezvoltării teritoriului, pe baza competențelor distinctive care se regăsesc la nivelul județului și care au fost evidențiate pe parcursul strategiei. Aceste obiective sunt cele care permit punerea în practică și atingerea

unei destinații turistice cu experiențe autentice, bazată pe resursele turistice pe care le deține, alături de un cadru natural excepțional, oameni primitori și dorință de gestionare cât mai performantă și rezilientă în fața noilor schimbări în teritoriu și în lume.

1. MANAGEMENT ȘI COMUNITATE: JUDEȚUL MARAMUREȘ, DESTINAȚIE TURISTICĂ CU O GESTIUNE A DEZVOLTĂRII PERFORMANTĂ, INTELIGENTĂ ȘI REZILIENTĂ ÎN FAȚA SCHIMBĂRILOR, BAZATĂ PE IMPLICAREA ACTIVĂ A COMUNITĂȚII LOCALE PRIMITOARE, DESCHISĂ ȘI RECU NOSCUTĂ PENTRU OMENIA EI

Obiectivul de management urmărește consolidarea capacității de management și de marketing a destinației și contribuie la gestionarea performantă a turismului, în vederea atingerii unei dezvoltări a sectorului turistic cât mai echilibrată și susținută de actorii urbani.

Acest obiectiv urmărește în acest sens să încurajeze și să susțină colaborarea între actorii locali și autoritățile administrației publice maramureșene în dezvoltarea unui sector turistic performant și echilibrat. Astfel, se promovează o administrație publică proactivă, eficientă și interesată permanent de implicarea în luarea deciziilor strategice de dezvoltare a județului alături de actorii implicați în sectorul turistic. De asemenea, se urmărește ca dezvoltarea economică și socială a județului să se realizeze utilizând resursele turistice, naturale și de patrimoniu existente, alături de acțiuni de protejare și regenerare a cadrului urban și rural din zonă. În acest sens, activitatea prezentului OMD J MM vizează creșterea calității resurselor umane din turism și dezvoltarea produselor, a experienței, dar și a vânzărilor și activităților de marketing.

2. IDENTITATE, MARKETING ȘI COMUNICARE: JUDEȚUL MARAMUREȘ, DESTINAȚIE TURISTICĂ DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ ȘI BRAND NAȚIONAL AL ROMÂNIEI, RECUNOSCUT PENTRU EXPERIENȚE, OAMENI, LINIȘTE ȘI AUTENTICITATE

Acest obiectiv urmărește promovarea, valorificarea și susținerea elementelor distinctive ale județului Maramureș, inclusiv prin promovarea brandului turistic și exploatarea potențialului turistic local. Un management eficient al brandingului presupune că produsele și serviciile turistice oferite de destinația turistică sunt cunoscute unui număr crescut de vizitatori. Astfel, obiectivele naturale, antropice, alături de caracteristicile ospitaliere ale Maramureșului, însoțite de cultura, natura, tradițiile, legendele, siguranța și autenticitatea produselor și experiențelor turistice sunt importante pentru consumatori și reprezintă elemente care ar trebui valorificate în promovarea și evidențierea județului Maramureș în topul destinațiilor turistice. În acest scop, abordarea strategică a prezentului obiectiv este de a valorifica eforturile de marketing și dezvoltarea produselor turistice de până în prezent și posibilitatea dezvoltării acestora în noi

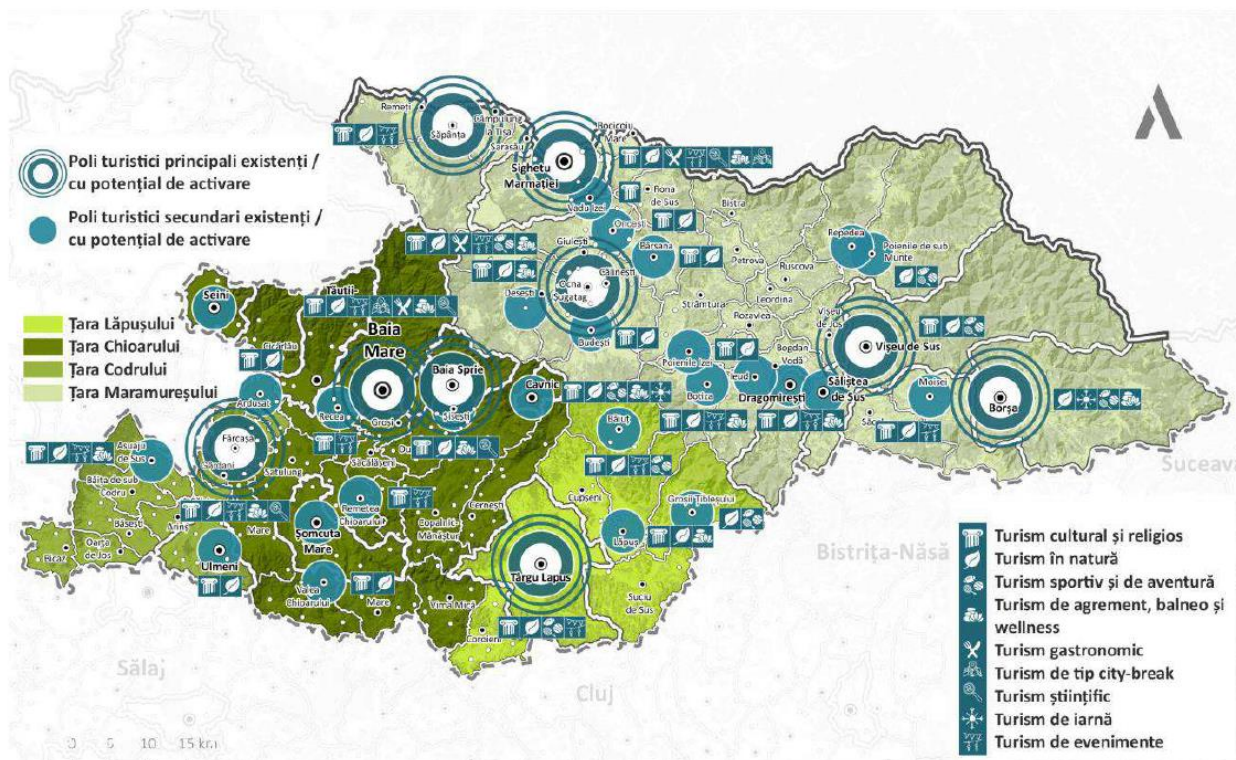
direcții pentru a putea maximiza resursele turistice pe care județul le deține. Alături de imaginea deja consacrată a județului de „poartă spre tradiție”, comunitatea locală și actorii implicați reprezintă sufletul județului și pot oferi o resursă constantă de promovare și de atragere a turiștilor de pe tot globul.

3. OFERTA TURISTICĂ ȘI EXPERIENȚE: JUDEȚUL MARAMUREȘ, DESTINAȚIE TURISTICĂ CE OFERĂ O VARIETATE DE EXPERIENȚE SURPRINZĂTOARE PENTRU ORICE TIP DE CĂLĂTOR

Pentru o dezvoltare susținută a sectorului turistic în județul Maramureș, prezentul obiectiv urmărește să valorifice într-un mod cât mai sustenabil autenticitatea arhitecturii din lemn, cultura lemnului, arta populară, folclorul, meșteșugurile și tradițiile locale bine conservate, gastronomia, muzeele, precum și unicitatea peisajelor, patrimoniul natural și patrimoniul cultural al județului.

Pentru a spori calitatea experienței vizitatorilor, palierul urmărește dezvoltarea infrastructurii și a produselor turistice existente de la nivelul județului și susținerea unui mod experiențial de accesare a elementelor cheie ale județului – cadrul natural de excepție, patrimoniul cultural, tradițiile, oamenii locului, meșteșugurile, apele naturale etc. Se vor avea în vedere reabilitarea echipamentelor existente și construirea de noi facilități, precum și diversificarea ofertei de produse și servicii turistice în cele 4 zone etnografice ale județului – Țara Maramureșului, Țara Chioarului, Țara Lăpușului și Țara Codrului.

Conceptul de dezvoltare a zonelor turistice din județul Maramureș este sintetizat în harta de mai jos:

SDDLI Cavnic 2021-2027 se încadrează în Strategia de dezvoltare a Județului Maramureș, devenind un reper din ce în ce mai important în dezvoltarea socio-economică a județului.

CAP. 6. FUNDAMENTAREA SDDLI Cavnic 2021-2027

6.1. Viziune. Misiune. Valori

6.1.1. Viziune

Viziunea „Orizont 2027” pentru Orașul Cavnic se bazează pe documentul strategic anterior, SDDL Cavnic 2017-2025, dar este formulată în acord cu documentele strategice de dezvoltare teritorială de nivel superior, actuale, precum și în conformitate cu legislația europeană armonizată cu legislația națională și cu direcțiile de dezvoltare și acordurile europene din care România face parte.

VIZIUNE:

“Cavnic – Orizont 2027:
Orașul viitorului:
Stațiune turistică de interes național

**- un oraș inteligent, rezilient și durabil,
o destinație turistică atractivă,
locul adecvat pentru locuire, muncă și recreere de bună calitate,
cu oameni harnici și primitori
și autorități locale responsabile și implicate.”**

6.1.2. Misiune. Valori

Misiune:

- ✓ Formarea unei atitudini de încredere în viitorul proiectat prin viziunea de dezvoltare a Orașului Cavnic Orizont 2027, alături de încrederea în posibilitățile concrete de atingere a dezideratelor, a obținerii rezultatelor așteptate în termenul propus, trebuie să conducă la suprapunerea viziunii asupra intereselor și așteptărilor comunității, astfel încât să angreneze participarea tuturor factorilor interesați care doresc și găsesc motivația de a contribui la realizarea acesteia.
- ✓ Odată definite componentele vizionare ale dezvoltării viitoare a orașului Cavnic, coordonatele strategiei SDDLI Cavnic 2021-2027 vor fi ancorate realitate, rămânând la competența și responsabilitatea tacticienilor și planificatorilor traseele concrete ale aplicării proiectelor, pe principiile dezvoltării durabile integrate.

Misiunea Primăriei Orașului Cavnic reprezintă preocuparea administrației publice locale de a fi fără întrerupere în slujba locuitorilor pentru a le rezolva într-o manieră legală, transparentă, echitabilă, competentă și eficientă diversele probleme, asigurând astfel bunăstarea tuturor, printr-un management public de un înalt standard de calitate, bazat pe strategia de dezvoltare, în contextul național, european și internațional.

SDDLI Cavnic 2021-2027 se concentrează în direcții de dezvoltare strategică”, care asociază „priorități strategice”- măsuri tactice și și intervenții operaționale – proiecte pentru

care s-au stabilit au fost identificate o serie de „obiective „de atins, respectiv modalități concrete de acțiune ce vor contribui în mod direct la atingerea viziunii de dezvoltare propuse.

Valori:

Credem în valorile noastre care ne motivează și ne inspiră în eforturile de a ne îndeplini misiunea și de a ne valorifica potențialul de excepție.

◆ ***La nivel instituțional: administrație publică locală:***

Valorile noastre în concretizarea viziunii pe termen scurt, mediu și lung, în îndeplinirea misiunii și obiectivelor strategice se bazează **profesionalismul, cunoștințele și experiența colectivului din administrația publică locală**, oferind cetățenilor servicii publice de calitate, sprijin pentru o dezvoltare economică de succes și o administrare transparentă bazată pe integritate, onestitate, performanță, disciplină, spirit de echipă, capacitate de inovare, respectarea principiilor de egalitate de șanse cu evitarea oricăror discriminări și responsabilitate socială.

◆ ***La nivel comunitar:***

Credem în șansa de a transforma Cavnicul într-un oraș mai curat, mai primitiv, mai atractiv, cu condiții de locuit mai bune, cu o infrastructură decentă, care să ofere locuitorilor servicii de sănătate adecvate, care să ofere copiilor și tinerilor un mediu civilizată de dezvoltare și educație, sectorului privat posibilitatea dezvoltării afacerilor, cu precădere în turism și servicii adiacente turismului, dar nu se vor neglija nici celelalte domenii, cu respect pentru mediu și utilizarea resurselor în mod inteligent, cu atenție pentru păstrarea biodiversității și grijă pentru generațiile viitoare.

Ne dorim ca Orașul Cavnic să se dezvolte pe principiile unui oraș inteligent (pe principiul "Smart City"), mai curat, mai primitiv, mai atractiv, cu condiții de locuit mai bune, cu o infrastructură decentă, care să ofere locuitorilor servicii de sănătate adecvate, care să ofere copiilor și tinerilor un mediu civilizată de dezvoltare și educație, sectorului privat posibilitatea dezvoltării afacerilor, cu precădere în turism, și servicii adiacente turismului precum și în alte domenii, cu speranță și perspective, în mod inteligent, cu respectarea biodiversității și grijă pentru generațiile viitoare.

Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic își propune să valorifice potențialul, oportunitățile și disponibilitățile pe Modelul SDDLI, care vizează principii noi de integrare, coeziune și coordonare ale planificării spațiale durabile, ca repere de dezvoltare durabilă integrată a Orașului Cavnic, în confruntarea cu provocări demografice, socio-culturale, economice sau spațiale, orientate spre:

- dezvoltarea urbană compactă – care necesită planificare pro-activă, echilibrată, precum și limitarea expansiunii urbane necontrolate și definirea unor zone prioritare de dezvoltare (prin PMUD) în care să fie aplicate politici locale de densificare și diversificare;
- regenerarea urbană – care vizează creșterea atractivității nucleului urban prin revitalizarea spațiului public, a calității vieții în cartierele rezidențiale și valorificarea activelor urbane pentru investiții strategice (inclusiv a zonelor industriale dezafectate).
- îmbunătățirea conectivității și accesului la servicii în interiorul zonelor de dezvoltare și între zonele urbane și peri-urbane – care vizează reducerea dependenței față de automobil, facilitarea mobilității nemotorizate, creșterea accesibilității la servicii în interiorul cartierelor utilizând principiul accesibilității pietonale și accesul echitabil la servicii publice.

6.2. Domenii strategice. Obiective. Politici. Programe.

6.2.1. Domenii strategice.

Experiența ultimilor ani a demonstrat că problemele urbane nu mai pot fi abordate doar prin politici sectoriale.

Deoarece diversele particularități, dar și problemele sectoriale se interconectează, soluționarea lor necesită strategii integrate intersectoriale, construite pe o bază de informații mai largă și abordate participativ, cu respectarea conceptului de dezvoltare durabilă, dar ținând cont și de complementaritatea acțiunilor în mai multe domenii de politică – și anume: domeniul social, economic și de mediu – pentru stabilirea direcțiilor strategice de acțiune (a traiectoriilor), precum și a obiectivelor specific identificate.

Proiectele de dezvoltare în perspectivă a Orașului Cavnic, respectiv Stațiunii turistice de interes local Cavnic centrată pe turismul montan cu focus pe practicarea sporturilor de iarnă, vor conduce la atingerea dezideratului de transformare a Cavnicului într-un puternic centru de atracție turistică, prin **integrarea mai multor domenii de dezvoltare, vectorul principal de dezvoltare “Orizont 2027” fiind TURISMUL**, astfel încât la finele perioadei de programare – orizont 2027, Cavnicul să dobândească statutul de Stațiunii turistice de interes național. Este o șansă istorică de a valorifica inteligent competențele distinctive, unicitatea de stațiune montană cu specific de practicare a sporturilor de iarnă, în special schi, cu alternativele turistice majore, peisajul de excepție, monumente istorice, tradițiile și obiceiurile unice, gastronomia locală, etc. De asemenea domeniile adiacente turismului, servicii și comerț, industrie, producție locală, au oportunitatea de a se integra corelat în ritmul de dezvoltare a UAT Cavnic.

Domeniile strategice ale SDDLI Cavnic 2021-2027 vizează:

Nr. crt.	Domenii strategice
1.	Infrastructură, regenerare urbană, mobilitate urbană, dezvoltare spațială. (Subdomenii sectoriale : Infrastructură, regenerare urbană, mobilitate urbană, dezvoltare spațială, eficiență energetică, spații verzi)
2.	Protecția mediului
3.	Competitivitate, dezvoltare economică
4.	Agricultură/Silvicultură
5.	Dezvoltarea Resurselor Umane și promovarea incluziunii sociale
	Sănătate publică
	Asistență socială
6.	Turism
7.	Creșterea capacității administrative și implicare comunitară proactivă (focus - administrarea serviciilor sociale)
8.	Situații de urgență

6.2.2. Obiective.

▪ **OBIECTIVE STRATEGICE**

Obiectivele strategice sunt adecvate și adaptate finanțării nerambursabile disponibile până în anul 2027 (N+2, N+3: Orizont 2030), finanțări cheie pentru implementarea strategiei, bugetului local revenindu-i sarcina de a contribui cu cota proprie de cofinanțare.

Misiunea echipei de implementare a SDDL Cavnic 2021-2027 este să stabilească pașii (proiectele majore) necesare atingerii obiectivelor strategice, prin obiective specific concrete.

Apreciem că vectorul principal de dezvoltare “Orizont 2027” va fi TURISMUL, pilon principal care va trebui să atragă dezvoltarea socio-economică integrată în sectoarele adiacente turismului, alături de relansarea treptată a economiei.

OBIECTIVE STRATEGICE

✓ **Ob. Str 1: CAVNIC – UN ORAȘ ATRACTIV:**

Sprijinirea dezvoltării integrate și incluzive, cu respectarea principiilor Noului Bauhaus European, în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului și a securității, o localitate atractivă deopotrivă pentru locuitori, mediul de afaceri (investitori) și turiști.

(Corespondență cu P7 din PR NORD-VEST)

✓ **Ob Str 2: CAVNIC - UN ORAȘ ACCESIBIL, CONECTAT, PRIETENOS CU MEDIUL:**

Îmbunătățirea gradului de accesibilitate și mobilitate multimodală urbană durabilă, prin acțiuni de protecție și conservare a calității mediului, a infrastructurii verzi, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, în special prin promovarea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze, și prin îmbunătățirea managementului deșeurilor.

(Corespondență cu P3+P4+P5 din PR NORD-VEST)

✓ **Ob Str 3: CAVNIC – UN ORAȘ INTELIGENT, EDUCAT ȘI COMPETITIV,**

Îmbunătățirea accesului cetățenilor la o locuire decentă, infrastructură și servicii publice de calitate, care să le asigure posibilități reale de educație și dezvoltare personală, centrate pe avantajul competitiv al digitalizării, în beneficiul echitabil și rezilient al cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

(Corespondență cu P1+P2+P6 din PR NORD-VEST)

▪ **OBIECTIVE SPECIFICE**

Fiecărui obiectiv strategic (Ob Str) îi corespund unul sau mai multe obiective specifice (Ob sp), centrate pe domenii și subdomenii sectoriale, care vor contribui atât individual, dar mai ales INTEGRAT, la îndeplinirea VIZIUNII SDDL Cavnic 2021-2027.

Tabel

OBIECTIVE STRATEGICE, OBIECTIVE SPECIFICE, MĂSURI

OBIECIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	MĂSURI
<p>Ob. Str 1: CAVNIC – UN ORAȘ ATRACTIV: <i>Sprrijinirea dezvoltării integrate și incluzive, cu respectarea principiilor Noului Bauhaus European, în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului și a securității, o localitate atractivă deopotrivă pentru locuitori, mediul de afaceri (investitori) și turiști. (Corespondență cu P7 din PR NORD-VEST)</i></p>	<p>Ob Sp 1.1 Asigurarea dezvoltării durabile urbane integrate: economica și sociala, aspectele de mediu și ameliorarea generala a cadrului construit, prin dezvoltarea pe zone funcționale delimitate .(Proiecte integrate)</p>	<p>Ms 1.1.1 Implementarea unor proiecte inovative de investiții infrastructurale, (cu respectarea principiilor Noului Bauhaus European, investiții în: studii de specialitate, echipamente, dotări, pregătire a resurselor umane de diversificare a serviciilor și activităților) cu scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice</p>
	<p>Ob Sp 1.2 Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabila a obiectivelor de patrimoniu natural și antropic</p>	<p>Ms 1.1.2. Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabila a obiectivelor de patrimoniu natural și antropic</p>
	<p>Ob Sp 1.3 Regenerare urbană și securitatea spațiilor publice</p>	<p>Ms 1.1.3 Implementarea de acțiuni care să crească gradul de siguranță și securitate în exploatare a obiectivelor turistice naturale și antropice, inclusiv în ceea ce privește siguranța vizitatorilor</p>
	<p>Ob Sp 1.4: Îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a capacității de intervenție în situații de urgență prin reducerea expunerii la riscuri și creșterea capacității în situații de urgență</p>	<p>Ms 1.1.4 Realizarea de investiții infrastructurale, investiții în echipamente, dotări, pregătire a resurselor umane, sisteme care asigură interoperabilitatea etc. Dezvoltarea și îmbunătățirea capacității serviciilor de intervenție profesionale și voluntare în situații de urgență,</p>
<p>Ob Str 2: CAVNIC - UN ORAȘ ACCESIBIL, CONECTAT, PRIETENOS CU MEDIUL: <i>Îmbunătățirea gradului de accesibilitate și mobilitate multimodală urbană durabilă, prin acțiuni de protecție și conservare a calității mediului, a infrastructurii verzi, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, în special prin promovarea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze, și prin îmbunătățirea managementului deșeurilor.</i></p>	<p>Ob sp 2.1 . Subdomeniul Infrastructură: Îmbunătățirea accesului populației la infrastructură edilitară de calitate prin dezvoltarea infrastructurii (de transport, mediu, educațională, de sănătate, socială, de turism, clădiri publice, de IT&C), și servicii de calitate</p>	<p>Ms 2.1.1 Dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări motorizate</p>
		<p>Ms 2.1.2 Dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemonitorizate</p>
		<p>Ms 2.1.3. Creare/extindere, reabilitare a infrastructurii de alimentare cu apă potabilă, colectare și epurare a apelor uzate, inclusiv a stațiilor de tratare aferente, după caz</p>
		<p>Ms 2. 1.4. Creare/extindere, reabilitare a infrastructurii de management al deșeurilor, conform normelor și legislației actuale</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	MĂSURI
<p>(Corespondență cu P3+P4+P5 din PR NORD-VEST)</p>		<p>Ms 2.1.5. Creare/extindere, reabilitare a infrastructurii tehnico-edilitare a clădirilor publice (sedii administrative, instituțiilor de învățământ, sociale, de sănătate, de siguranță publică, etc)</p>
	<p>Ob sp 2.2. <i>Subdomeniul Regenerare urbană</i> Creșterea calității vieții locuitorilor prin regenerare urbană planificată în domeniul dezvoltării (elaborare/actualizare studii de urbanism, studii de mobilitate, studii de mediu, studii de dezvoltare strategică planificată, etc) vizând dezvoltarea economică și socială, aspectele de mediu și ameliorarea generală a cadrului construit, la nivel urban.</p>	<p>Ms 2.2.1. Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de planificare urbană: PUG și documentații de urbanism studii de mobilitate, studii de mediu, studii de dezvoltare strategică planificată, etc)</p>
	<p>Ob sp 2.3. <i>Subdomeniul Mobilitate urbană</i> Promovarea Mobilității urbane sustenabile ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</p>	<p>Ms 2.3.1. Dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, Ms 2.3.2. Dezvoltarea coridoarelor de mobilitate urbană durabilă</p>
	<p>Ob Sp 2.4.. <i>Subdomeniul Eficiență energetică</i> Promovarea unui consum de energie sănătos și durabil, prin utilizarea resurselor regenerabile, creșterea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Ms 2.4.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră Ms 2.4.2 Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva pentru energie regenerabilă (EU) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia</p>
	<p>Ob sp 2.5. Subdomeniul Zone verzi promovarea ecosistemelor sănătoase, a infrastructurii verzi și a soluțiilor bazate pe natură, prin crearea/extinderea/ reabilitarea spațiilor verzi, inclusiv în spațiile publice, infrastructură și proiectarea clădirilor și a împrejurimilor acestora</p>	<p>Ms 2.5.1. Crearea /modernizarea/ extinderea de parcuri, grădini publice, păduri urbane, păduri-parc, păduri de agrement,</p>
		<p>Ms 2.5.2. Amenajarea spațiilor verzi aferente cursurilor de apă: intervenții asupra malurilor apelor (lacuri, cursuri de apă) și a zonelor din proximitatea acestora prin realizarea de spații verzi</p>
		<p>Ms 2.5.3. Realizarea de coridoare ecologice urbane, ce reprezintă structuri de peisaj de diferite dimensiuni, forme și vegetație, care permit conectarea cu zonele naturale sau semi-naturale), în scopul mișcării și migrării speciilor</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	MĂSURI
<p>Ob Str 3: CAVNIC –UN ORAȘ INTELIGENT, EDUCAT ȘI COMPETITIV <i>Îmbunătățirea accesului cetățenilor la o locuire decentă, infrastructură și servicii publice de calitate, care să le asigure posibilități reale de educație și dezvoltare personală, centrate pe avantajul competitiv al digitalizării, în beneficiul echitabil și rezilient al cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (Corespondență cu P1+P2+P6 din PR NORD-VEST)</i></p>	<p>Ob sp 3.1. Creșterea calității vieții cetățenilor orașului Cavnic , prin Îmbunătățirea accesului la infrastructură edilitara de calitate și servicii publice specifice adecvate</p>	<p>Ms 3.1.1. Adaptarea și modernizare a infrastructurii educaționale preșcolare și școlare (adecvarea dotărilor și infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământului primar și secundar)</p>
	<p>Ob. sp 3.2. Modernizarea administrației publice prin transformare digitală disruptivă și adoptarea celor mai evolute tehnologii informatice și modele de organizare care reorientează administrația publică spre cetățean și companii, către societate în ansamblu</p>	<p>Ms 3.2.1. Consolidarea capacității instituționale și eficientizarea activității primăriei, prin automatizarea proceselor interne, digitalizarea documentelor necesare transpunerii online a serviciilor oferite cetățenilor</p>
		<p>Ms 3.2.2. Eficientizarea managementului APL, privind bazele de date și sistemele de comunicare, perfecționarea structurii de procese, de controale, de proceduri IT existente, de sisteme informatice și de aplicații informatice</p>

6.2.3. Politici. Programe.

✓ **Politici**

Pentru trasarea concretă a termenilor de referință în elaborarea finală a Strategiei de dezvoltare durabilă a orașului Cavnic 2017-2025 și fundamentarea Planului de acțiune pentru perioada de programare 2021-2027, în urma analizei critice a situației existente, a concluziilor analizelor de tip STEP, SWOT, analizei factorilor de influență, a analizelor multicriteriale și analizei logice de ansamblu, precum și a discuțiilor purtate cu reprezentanții administrației publice locale, reprezentanții și membrii comunității s-au conturat prioritățile de intervenție, structurate piramidal astfel: **Politici de dezvoltare, Programe, Proiecte.**

De asemenea, s-a avut în vedere faptul ca există deja un portofoliu de proiecte aflate în diverse stadii de derulare, depuse spre finanțare la diverși finanțatori, precum și proiecte în derulare a căror finalizare constituie o prioritate.

Politicele publice de dezvoltare vizează: îmbunătățirea relațiilor dintre administrația publică locală și comunitate, adaptarea politicilor și instrumentelor de management public și cultura parteneriatului în elaborarea/implementarea proiectelor, în susținerea măsurilor de reformă specifice procesului de descentralizare în general, a standardelor și metodologiilor serviciilor de management public în special. Formularea politicilor publice de dezvoltare vizează atingerea unui impact structural și strategic în comunitate, astfel:

Impactul structural și strategic trebuie să contribuie la îmbunătățirea legislației, a normelor de conduită, metodelor, a politicilor de dezvoltare socio-economică locală și regională, a resurselor umane și promovare a includerii sociale, a mecanismelor de management public, atât la nivelul administrației publice locale dar și centrale.

✓ **Programe:**

➤ **Regiunea de Dezvoltare Nord Vest 2021 – 2027 : programe în care orașul Cavnic poate fi implicat:**

◆ **Programul Regional Nord Vest:**

Proiecte Regionale De Mobilitate Urbană Durabilă

Proiectele regionale de mobilitate urbană durabilă sunt grupate în 3 tipuri de proiecte: proiecte de infrastructură mare (inclusiv centuri), proiecte de transport metropolitan/microregional și proiecte de coridoare de mobilitate urbană durabilă

VARIANTE OCOLITOARE: Beiuș, Marghita, Salonta, Câmpia Turzii, Dej, Turda6, Sighetu Marmăției, Aleșd, Nucet, Săcuieni, Ștei, Valea lui Mihai, Vascău, Huedin, Negrești-Oaș, Tășnad, Ardud, Livada, Baia Sprie, Borșa, **Cavnic**, Dragomirești, Săliște de Sus, Seini, Șomcuta Mare, Ulmeni, Târgu Lăpuș, Tăuții Măgherăuș, Vișeu de Sus, Șimleu Silvaniei, Jibou, Cehu Silvaniei, Beclean, Năsăud, Sângeorz Băi, Oradea, Cluj Napoca, Baia Mare, Zalău, Bistrița, Gherla și Carei .

Sursa de finanțare poate fi PNRR sau PNDL "Anghel Saligny"

♦ **Programe naționale:**

Din punctul de vedere al surselor de finanțare, Orașul Cavnic se orientează pe susținerea financiară a SDDL Cavnic 2021-2027 (proiecte în derulare) din următoarele programe naționale de finanțare:

- ✓ **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) al României, aprobat de Consiliul UE (28 octombrie 2021):** pentru acele investiții publice care se încadrează în Pachetul de tranziție Verde și Digitala, respectiv *Tranziție verde*, (termen de realizare până în 2026):

1. Tranziția spre o economie verde:

- Componenta C3: Managementul deșeurilor

13. Dezvoltarea capacităților instituționale de monitorizare publică și control pentru gestionarea deșeurilor și prevenirea poluării

- ✓ *Proiect în derulare Oraș Cavnic: Construirea de insule ecologice digitalizate în orașul Cavnic*

- Componenta 3: Valul renovării:

11. - Instituirea unui fond pentru Valul Renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent, printr-un program de investiții structurat în două axe, una dedicată clădirilor private și alta clădirilor publice, din care de interes pentru Oraș Cavnic este:

11.b - Axa 2 – Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice

- ✓ *Proiect în derulare Oraș Cavnic: Dotare-eficientizare-modernizare învățământ Cavnic*

- ✓ **Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”- finanțat din bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.**

Programul se referă la obiective de investiții noi precum și intervenții la construcțiile existente care se referă la lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare, pentru următoarele categorii de investiții.

Pentru SDDL Cavnic 2021-2027 de interes sunt următoarele categorii de investiții:

- Categoria 1: alimentări cu apă și stații de tratare a apei; sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- Categoria 2: sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
 - ✓ *Proiect în derulare Oraș Cavnic: Extindere rețele de apă și apă uzată în Cavnic*
- Categoria 4: poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale.
 - ✓ *Proiect în derulare Oraș Cavnic: Construire pod peste râul Cavnic (Reabilitare și construire poduri, podețe și punți pietonale)*

- ✓ **Programul Național de Investiții (CNI) :** programul național de investiții alocă fonduri naționale PRIN Compania Națională de Investiții (CNI) pentru investiții în cadrul a 13 subprograme, dintre care pentru SDDL Cavnic 2021-2027 de interes sunt următoarele categorii de investiții:

- **Categoria de investiții 7. SUBPROGRAMUL UNITĂȚI SANITARE:**

servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare /consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare

✓ *Proiect în derulare Oraș Cavnic: Reabilitare, modernizare și extinderea Spitalului de Psihiatrie Cavnic*

✓ **Alte surse de finanțare :**

- **Programele Operaționale 2021_2028**
- **Programele INTERREG NEXT VI A (ROUA/HUSKROUA)**
- **alte programe de finanțare**

✓ **Alte proiecte în derulare(nivel An 2023):**

1. Proiect : “Sistem de colectare selectivă a deșeurilor în Cavnic – componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor Maramures- integrare în SMID”

Finanțare Drusal+ Alte surse (data de început: 2017)

2. Proiect : “Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei- proiect în portofoliul Ministerului Turismului”

Finanțare FEN +Buget Local (data de început: 2010) – Stadiu: Reactualizare documentații tehnice

3. Proiect : “Reabilitarea sistemului public de transport local. Noi mijloace de transport în comun.”

Finanțare: Subvenții-Buget local (data de început: 2017)

▪ **Formularea politicilor publice**

RELAȚIA
OBIECTIVE STRATEGICE - OBIECTIVE SPECIFICE - POLITICI - PROGRAME

OBIECIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
Ob. Str 1: CAVNIC – UN ORAȘ ATRACTIV: <i>Sprrijinirea dezvoltării integrate și incluzive, cu respectarea principiilor Noului Bauhaus European, în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului și a securității, o localitate atractivă deopotrivă pentru locuitori, mediul de</i>	Ob Sp 1.1 Asigurarea dezvoltării durabile urbane integrate: economica și sociala, aspectele de mediu și ameliorarea generala a cadrului construit, prin dezvoltarea pe zone funcționale delimitate .(Proiecte integrate)	Politica P1.1: Dezvoltarea infrastructurii suport pentru turism și agrement prin utilizarea instrumentelor IT&C (digitalizare), și sprijinirea investițiilor private din domeniu, ca suport pentru dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice și de recreere	Programe de dezvoltare a infrastructurii turistice și de agrement: trasee cicloturistice, linii de cale ferată turistică, domenii schiabile, baze de tratament, centre de vizitare, aquapark-uri, parcuri tematice, de distracții și de aventură, parcări și grupuri sanitare în proximitatea obiectivelor, locuri de belvedere, campare și odihnă etc.); investiții în infrastructura de acces, tehnico-edilitară și în spațiile publice din

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
<p>afaceri (investitori) și turiști. (Corespondență cu P7 din PR NORD-VEST)</p>			<p>stațiunea turistică și alte zone cu potențial turistic valoros Programe de Management al Destinației turistice: ; elaborarea, implementarea și monitorizarea strategiei de promovare turistică; digitizarea siturilor și crearea de aplicații pentru turiști; marcarea și semnalezarea rutelor/traseelor și siturilor turistice; participarea la târguri și expoziții de profil din țară și străinătate; coordonarea și eficientizarea activității centrelor de informare și promovare turistică; consolidarea prezenței online a ofertei turistice a județului; formarea unei rețele profesionale de ghizi turistici; elaborarea și distribuirea de materiale de promovare; cooperarea cu bloggeri și influenceri din domeniu; organizarea unor evenimente-magnet pentru vizitatori și turiști etc. Programe de formare continua a personalului din domeniu</p>
	<p>Ob Sp 1.2 Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabila a obiectivelor de patrimoniu natural și antropoc</p>	<p>Politica 1.2. Conservarea, promovarea și valorificarea patrimoniului natural și antropoc</p>	<p>Programe de conservare, protecție, restaurare și valorificare a monumentelor antropice (istorice și culturale,) și a monumentelor naturale ca: a) monumente de patrimoniu antropoc: introducerea în circuitul cultural /turistic a patrimoniului construit și a construcțiilor și spațiilor conexe; monitorizarea stării de monumentelor; conservarea și</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
			<p>punerea în valoare a arhitecturii tradiționale/ și a patrimoniului cultural material și imaterial, etc</p> <p>b) monumente naturale: arii protejate, specii protejate: fauna și flora, forme de relief protejate declarate monument al naturii: stânci, cursuri de apă, formațiuni geologice, modernizarea infrastructurii de agrement, a utilităților aferente, amenajarea și marcarea traseelor montane etc</p> <p>Programe de formare continua a personalului din domeniu</p> <p>Programe de promovare și digitalizare specific domeniului</p>
	<p>Ob Sp 1.3 Regenerare urbană și securitatea spațiilor publice</p>	<p>P1.3. Politica de investiții în infrastructura de acces, tehnico-edilitară și în spațiile publice din stațiunea turistică Cavnic , zonă cu potențial turistic valoros</p>	<p>Programe de protejare și dezvoltare a patrimoniului cultural mobil - bunuri cu valoare istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică și epigrafică</p> <p>Programe de formare continua a personalului din domeniu</p> <p>Programe de promovare și digitalizare specific domeniului</p>
	<p>Ob Sp 1.4: Îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a capacității de intervenție în situații de urgență prin reducerea expunerii la riscuri și creșterea capacității în situații de urgență</p>	<p>P1.4. Politica privind creșterea capacității APL de prevenire a riscurilor și asigurarea reacției de răspuns și intervenție în situații de urgență</p>	<p>Programe specifice privind dotarea, echiparea, pregătirea, instruirea echipelor de voluntari și a serviciului public ISU</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
<p>Ob Str 2: CAVNIC - UN ORAȘ ACCESIBIL, CONECTAT, PRIETENOS CU MEDIUL: Îmbunătățirea gradului de accesibilitate și mobilitate multimodală urbană durabilă, prin acțiuni de protecție și conservare a calității mediului, a infrastructurii verzi, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, în special prin promovarea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze, și prin îmbunătățirea managementului deșeurilor. (Corespondență cu P3+P4+P5 din PR NORD-VEST)</p>	<p>Ob sp 2.1 . <i>Subdomeniul Infrastructură:</i> Îmbunătățirea accesului populației la infrastructură edilitară de calitate prin dezvoltarea infrastructurii (de transport, de mediu, educațională, de sănătate, socială, de turism, clădiri publice, de IT&C), și servicii de calitate</p>	<p>Politica P 2.1. Asigurarea conectivității Orașului Cavnic la coridoarele de dezvoltare și piețele strategice externe prin refacerea, modernizarea și extinderea infrastructurii fizice de bază: (asigurarea unei infrastructuri de transport extinse, moderne și durabile, precum și a tuturor celorlalte condiții privind dezvoltarea sustenabilă a economiei și îmbunătățirea calității vieții).</p>	<p>Programe de reabilitare, modernizare și extindere a rețelelor de utilități: rețele publice de apă și canalizare, rețele de alimentare cu gaze naturale, rețele de alimentare cu energie electrică, etc Programe de reabilitare, modernizare și extindere a rețelelor de căi rutiere: Rețele de străzi în interiorul orașului, cu infrastructura adiacentă: rigole, trotuare, podețe, parcuri, perdele de izolație vegetală, refacere marcaje, panotaje de orientare, etc. Drumuri de interes local, drumuri vicinale, Drumuri forestiere Programe de reabilitare, modernizare și extindere a construcțiilor edilitare de natura clădirilor publice (clădiri administrative, sociale, culturale, sportive, etc) Programe de îmbunătățire a serviciilor publice aferente Programe de dezvoltare a durabilă a sectorului transporturi: promovarea intermodalității, îmbunătățirea siguranței traficului pe toate modurile de transport, reducerea impactului lucrărilor și activităților de transport asupra mediului înconjurător, punerea în siguranță a infrastructurii de transport. Programe de dezvoltare a infrastructurii sistemelor de management al deșeurilor: creare/extindere, reabilitare a infrastructurii de apă și apă uzată, respectiv de management al deșeurilor .</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
			<p>Programe de formare continua a personalului din domeniu</p> <p>Programe de digitalizare și programe de formare a personalului, specifice domeniului</p>
	<p>Ob sp 2.2. <i>Subdomeniul Regenerare urbană</i> Creșterea calității vieții locuitorilor prin regenerare urbană planificată în domeniul dezvoltării (elaborare/actualizare studii de urbanism, studii de mobilitate, studii de dezvoltare strategică planificată, etc) vizând dezvoltarea economică și socială, aspectele de mediu și ameliorarea generală a cadrului construit, la nivel urban.</p>	<p>Politica P 2.2. Asigurarea suportului juridic, de reglementare a planificării și implementării proiectelor de dezvoltare socio-economică, cu accent pe dezvoltarea spațială, în acord cu cerințele și legislația actuală</p>	<p>Programe de elaborare/actualizare studii de urbanism, studii de mobilitate, studii de mediu, studii de dezvoltare strategică planificată, etc) vizând dezvoltarea economică și socială, aspectele de mediu și ameliorarea generală a cadrului construit, la nivel urban.</p> <p>Programe de digitalizare și programe de formare a personalului, specifice domeniului</p>
	<p>Ob sp 2.3. <i>Subdomeniul Mobilitate urbană</i> Promovarea Mobilității urbane sustenabile ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</p>	<p>Politica P 2.3. Asigurarea accesibilității dezvoltare din județ la rețeaua majoră de transport și promovarea mobilității durabile</p>	<p>Programe de eficientizare a transportului public, a transportului intermodal, reabilitarea, modernizarea și întreținerea drumurilor care fac parte din categoria lucrărilor de artă în cadrul unor culoare/coridoare de mobilitate urbană, a celor care fac legătura cu rețele de drumuri județene, și cu rețeaua TEN-T rutieră, precum și cu zone cu potențial de dezvoltare;</p> <p>construcția/reabilitarea de pasaje și punți pietonale, parcări în interiorul sau înafara localităților</p> <p>Programe de realizarea unor culoare/coridoare de mobilitate urbană,</p> <p>Programe de digitalizare și programe de formare a personalului, specifice domeniului</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
	<p>Ob Sp 2.4.. <i>Subdomeniul Eficiență energetică</i> Promovarea unui consum de energie sănătos și durabil, prin utilizarea resurselor regenerabile, creșterea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Politica P 2.4. Promovarea îmbunătățirii eficienței energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie, creșterea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Programe de protecție a mediului prin limitarea consumului de resurse energetice convenționale Programe de identificare a unor surse regenerabile alternative de energie Programe de creștere a eficienței energetice prin utilizare a unor noi tehnologii- mici consumatoare de energie din surse convenționale și Identificarea și creșterea producției de energie din surse regenerabile Programe conservarea energiei și măsuri de reducere a consumurilor Programe de formare a personalului din domeniu</p>
	<p>Ob sp 2.5. Subdomeniul Zone verzi promovarea ecosistemelor sănătoase, a infrastructurii verzi și a soluțiilor bazate pe natură, prin crearea/extinderea/ reabilitarea spațiilor verzi, inclusiv în spațiile publice, infrastructură și proiectarea clădirilor și a împrejurimilor acestora</p>	<p>Politica P 2.5. Promovarea creșterii calității locuirii prin amenajarea spațiului construit și a spațiului public și asigurare a conectării cu zonele naturale sau semi-naturale, prin soluții bazate pe natură, prin spații verzi accesibile locuitorilor, în spiritului Noului Bauhaus European</p>	<p>Programe de crearea /modernizare/ extindere de parcuri, grădini publice, păduri urbane, păduri-parc, păduri de agrement Programe vizând amenajarea spațiilor verzi aferente cursurilor de apă: intervenții asupra malurilor apelor (lacuri, cursuri de apă) și a zonelor din proximitatea acestora prin realizarea de spații verzi Programe de reconstrucție ecologică a sistemelor deteriorate, de prevenire și intervenția în cazul riscurilor naturale – în special a riscului de inundații și incendii Programe de conectare a zonelor urbane cu zonele naturale sau semi-naturale), în scopul mișcării și migrării speciilor, prin coridoare de ecologizare urbană</p>
<p>Ob Str 3: CAVNIC –UN ORAȘ INTELIGENT, EDUCAT ȘI COMPETITIV</p>	<p>Ob sp 3.1. Creșterea calității vieții cetățenilor orașului Cavnic , prin îmbunătățirea accesului la</p>	<p>Politica P3.1. Politica de adaptarea și modernizare a infrastructurii</p>	<p>Programe de infrastructură IT&C pentru inv. preuniversitar: Digitalizare</p>

OBIECTIV STRATEGIC	OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME
<p><i>Îmbunătățirea accesului cetățenilor la o locuire decentă, infrastructură și servicii publice de calitate, care să le asigure posibilități reale de educație și dezvoltare personală, centrate pe avantajul competitiv al digitalizării, în beneficiul echitabil și rezilient al cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (Corespondență cu P1+P2+P6 din PR NORD-VEST)</i></p>	<p>infrastructură edilitara de calitate și servicii publice specifice adecvate</p>	<p>educaționale (preșcolare și școlare) la nivelul învățământului european</p>	<p>Asigurarea accesului la WiFi gratuit în toate unitățile de învățământ; dotarea cu tehnică de calcul și programe informatice a unităților de învățământ și a elevilor proveniți din familii cu venituri reduse; realizarea de platforme pentru desfășurarea de cursuri on-line pentru toate formele de educație; interconectarea bazelor de date și dezvoltarea resurselor educaționale deschise</p>
	<p>Ob. sp 3.2. Modernizarea administrației publice prin transformare digitală disruptivă și adoptarea celor mai evoluate tehnologii informatice și modele de organizare care reorientează administrația publică spre cetățean și companii, către societate în ansamblu</p>	<p>Politica 3.2.1</p> <p>Program privind dezvoltarea capacității de îmbunătățire a performanței serviciilor în administrația locală.</p>	<p>Programe de promovare a cercetării și inovării și accelerarea dezvoltării societății informaționale,</p>
	<p>Politica 3.2.2. : dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice moderne</p>	<p>Programe și aplicații software specifice privind serviciile publice electronice (e-Guvernare, e-Educație și e-Sănătate, "Ghișeul electronic", etc)</p>	

6.3. Proiecte

6.3.1. Actualizare/Revizuire de Etapă (An 2023)

Strategia de Dezvoltare Durabilă Locală Integrată a orașului Cavnic SDDL Cavnic 2021-2027 pentru perioada 2021-2027 pune accent pe implementarea unor proiecte investiționale concrete, **care urmăresc în mod integrat rezolvarea nevoilor sociale, economice și culturale ale comunității locale.**

✓ Actualizare/revizuire de etapă : An 2023

Revizuirea și abordarea integrată a strategiei, elaborarea vizând domenii de extrem de importante, cum sunt cele ale:

- dezvoltării inteligente integrate a UAT Cavnic,
- creșterii competitivității economiei locale pe termen lung,
- dezvoltării la standarde europene a infrastructurii de bază,
- perfecționării și utilizării eficiente a capitalului uman autohton, precum și
- implementării politicilor europene în ceea ce privește mobilitatea, regenerarea urbană și eficiența energetică,

au condus la actualizarea, completarea și restructurarea listei de proiecte anterioare, corespunzător perioadei 2017-2023, privind dezvoltarea durabilă integrată a Orașului Cavnic pentru perioada de programare 2021-2027.

Având în vedere stadiul dezvoltării urbane actuale Orașului Cavnic, menționăm că proiectele formulate în SDDL Cavnic 2017-2025 aflate în derulare, rămân valabile și reprezintă o bază de elaborare a obiectivelor și sub obiectivelor noi, pentru noua perioadă de programare 2021-2027.

Obiectivele SDDL Cavnic 2021-2027 sunt corelate cu obiectivele și direcțiile de acțiune ale documentelor europene prezentate în capitolul 1.3. Context strategic,

- Economie performantă bazată pe colaborare între așezări, inovație și turism;
- Calitate ridicată a mediului, poluare în standardele UE;
- Mediu social coeziv, incluziv, nediscriminatoriu, integrator

În acord cu viziunea strategiei (Cavnic – Orizont 2027 – stațiune turistică de interes național) MISIUNEA SDDL Cavnic 2021-2027 este de a dirija eforturile administrației publice și comunității într-un parteneriat proactiv, astfel încât și facă posibilă coexistența integratoare în același spațiu, (respectiv aria de acțiune a SDDL – orașul Cavnic), prin proiecte integrate, a actorilor urbani implicați, aflați în trei ipostaze strategice diferite:

- **Locuitorii orașului Cavnic,**
- **turiștii aflați în sejur sau tranzit și**
- **investitorii fie ei autohtoni sau străini, importanți atât din punct de vedere economic, dar și ca vectori de inovație, tehnologii și inițiative noi.**

Pentru atingerea acestor ambiții, este importantă o abordare integrată a domeniilor majore, urmărind împletirea strategiilor sectoriale cu dezvoltarea urbană spațială într-o viziune modernă, prin proiecte pe care comunitatea să și le asume, integrat, corelat și durabil, care odată implementate, vor conduce la un impact pozitiv, benefic tuturor factorilor implicați, în mod durabil.

Implementarea integrată a acestor proiecte, cu respectarea principiilor de dezvoltare spațială în **acord cu inițiativa Noul Bauhaus European**, va conduce la modernizarea spațiului urban aparținător orașului Tășnad, la dezvoltarea și diversificarea ofertei economice generatoare de noi locuri de muncă, respectiv la creșterea atractivității și prosperității întregului oraș.

Stabilirea ordinii proiectelor de dezvoltare se realizează cu luarea în considerare a tuturor criteriilor de mai jos:

- ✓ dimensiunea sferei de incidență teritorială a intervenției;
- ✓ stadiul de pregătire al dezvoltărilor;
- ✓ consultarea publică pe principiul consultării publice participative și a deciziilor prin implicarea parteneriatului proactiv cu comunitatea;
- ✓ respectul pentru exploatarea resurselor în acord cu nevoia de resurse a dezvoltărilor și disponibilitatea/accesibilitatea resurselor necesare, în sens durabil.

Atât în privința sferei de incidență teritorială și în funcție de numărul de locuitori a intervenției, cât și în privința complexității dezvoltării – s-a acordat un înalt grad de prioritate pachetului integrat de intervenții bazat pe principii noi, generoase, de **integrare, coeziune și coordonare ale planificării spațiale durabile, ca repere de dezvoltare durabilă integrată** a Orașului Cavnic, în confruntarea cu provocări demografice, socio-culturale, economice sau spațiale, vizând:

- ✓ dezvoltarea urbană compactă – care necesită planificare pro-activă, echilibrată, precum și limitarea expansiunii urbane necontrolate și definirea unor zone prioritare de dezvoltare în care să fie aplicate politici locale de densificare și diversificare;
- ✓ regenerarea urbană – care vizează creșterea atractivității nucleului urban prin revitalizarea spațiului public, a calității vieții în cartierele rezidențiale și valorificarea activelor urbane pentru investiții strategice (inclusiv a zonelor industriale dezafectate).
- ✓ îmbunătățirea conectivității și accesului la servicii în interiorul zonelor de dezvoltare și între zonele urbane și peri-urbane – care vizează reducerea dependenței față de automobil, facilitarea mobilității nemotorizate, creșterea accesibilității la servicii în interiorul cartierelor, utilizând principiul accesibilității pietonale și accesul echitabil la servicii publice.

Acestea suntacompaniate de proiectele de dezvoltarea economico-socială, dezvoltarea serviciilor, a capacității administrative, și utilizarea energiei alternative, proiecte de o importanță deosebită din punct de vedere al asigurării dezvoltării durabile integrate a orașului Tășnad.

- ✓ Gestionarea previzionată a finanțării investițiilor propuse în Portofoliul de proiecte prioritare

- utilizarea bugetului de venituri și cheltuieli al Orașului Cavnic pentru orizontul de previziune 2021-2027, în limitele și destinațiile permise de lege, cu respectarea disciplinei financiare;

- apelarea la sprijinul programelor de finanțare nerambursabilă, în acord cu programele de finanțare și cu fondurile nerambursabile pentru cheltuielile eligibile susținute de către acestea, cu precădere din FEDR, (PR NORD-VEST), dar și alte surse de finanțare din fonduri europene, respectiv naționale, sau alte fonduri, prin programe nerambursabile, iar acolo unde se prevede distinct, cu cote de cofinanțare a cheltuielilor eligibile suportate de la bugetul de stat sau bugetul local:

- fonduri proprii si/sau surse atrase la nivelul bugetului Orașului Cavnic pentru contribuția la cota proprie de cheltuieli eligibile de până la 10% din valoarea cheltuielilor eligibile, precum și rezerva pentru cheltuieli neeligibile acolo unde este cazul
- pentru suportarea temporară a unor perioade neacoperite financiar între tranșe de plată, respectiv pentru situații de excepție, pe termen scurt, se poate apela la surse atrase/credite-punte/garanții bancare, cu respectarea legislației financiare în vigoare (maxim 30% din veniturile proprii ca și plafon de îndatorare permis de lege).

6.3.2. Portofoliul de Proiecte

În vederea atingerii obiectivelor formulate anterior, administrația locală, în consultare cu societatea civilă, a elaborat **Lista lungă de proiecte** care să răspundă nevoilor și provocărilor identificate în faza de analiză a situației existente.

Aceasta cuprinde propuneri de proiecte, cu identificarea surselor posibile de finanțare și gradul de maturitate, o parte dintre acestea fiind la stadiul de idee de proiect, iar altele regăsindu-se deja într-un stadiu avansat, cu acorduri de finanțare semnate sau în implementare.

Listele de proiecte

Portofoliul de proiecte cuprinde, cumulativ :

- Proiectele derulate în perioada de implementare a SDDL Cavnic 2017-2023, în conformitate cu **Lista de proiecte în perioada 2017-2023**

Lista de proiecte în perioada 2023-2027

Întreg portofoliul de proiecte a fost stabilit în acord cu viziunea și obiectivele strategice trasate anterior, prin SDDL Cavnic 2017-2025, derulate până la data actualizării (31 iulie 2023), completate cu noile valențe corespunzătoare Etapei de implementare (an 2023) prin revizuirea și reeditarea SDDL Cavnic 2021-2027. Proiectele individuale din cadrul portofoliului au fost concepute pe baza analizei teritoriale și a tendințelor pentru orizontul de timp 2027. Portofoliul fost dezvoltat de asemenea în baza nevoilor identificate și ținând cont de direcțiile și propunerile documentelor strategice importante la nivel local.

Lista de proiecte în perioada 2017-2023

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Programul de finanțare sau sursa de finanțare prin care se derulează/Prioritate a... și Valoarea proiectului	Perioada de derulare: (anul de începere – anul de finalizare)	Stadiul de implementare
1.	Reabilitare și modernizare străzi în orașul Cavnic	Finanțare PNDL	2021	Finalizat
2.	Modernizarea parcurilor din orașul Cavnic	Ministerul Finanțelor	2017-2022	Finalizat

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

3.	Modernizare și dotare Colegiul Economic „Pintea Viteazul” Cavnic	Buget Local	2020	Finalizat
4.	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și îmbunătățirea calității apei	POIM	2023	In derulare
5.	Amenajarea/întreținerea stației de epurare EM Cavnic-Flotație sau retenția apelor în subteran	POS Mediu + Surse de la Guvern	2017	Finalizat
6.	Retehnologizarea Stației de epurare pentru reținerea substanțelor prioritare/prioritar periculoase la E.M. Borșa, E.M. Baia Sprie, E.M. Herja, E.M. Cavnic	POS Mediu + Surse de la Guvern	2017-	Finalizat
7.	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor în Cavnic – componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor Maramures- integrare în SMID	Drusal Alte surse	2017-2023	In derulare
8.	Extinderea, modernizarea și amenajarea de spațiu de recreere în centru civic-parc	Buget Local	2017	Finalizat
9.	Parteneriat public-privat pentru realizarea unei stații de carburanți Parteneriat cu furnizorii de combustibil	Privat	2019	Finalizat
10	Constituirea perimetrului de ameliorare în vederea împăduririi și lucrările de execuție	Ocolul Silvic Baia Sprie	2017-2023	Finalizat
11	Înfrumusețarea orașului (decolmatarea/amenajarea șanțurilor/rigolelor, plantari pomi, arbuști)	Buget Local	2017-2022	Finalizat
12	Reabilitare Spital sau a ambulatoriului de specialitate	CNI	2017-2023	Avizare documentație tehnică
13	Amenajare cabinete de medicina primara în incinta școlilor din oraș	Subvenții Bugetul de Stat (DSP)	2017	Finalizat
14	Proiect-acordarea navetei gratuite a fiecărui elev din oraș	Bugetul Local	2019-2023	Anual
15	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Centrului Cultural și Sportiv „Pintea Viteazul” Cavnic	Bugetul Local	2017	Finalizat
16	Amenajarea de capele și amenajarea cimitirelor în parteneriat cu cultele religioase	Bugetul Local	2020	Finalizat

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

17	Amenajare teren sportiv sintetic	Bugetul Local	2017	Finalizat
18	Sprijinirea acțiunilor Serviciului Public de Asistență Socială pentru ajutorarea grupurilor defavorizate, inclusiv prin acordarea de tichete sociale și cadouri	Subvenții buget de stat	2017-2023	Finalizat Anual
19	Distribuirea de ajutor pentru încălzirea populației- lemne de foc	Subvenții buget de stat	2017-2023	Finalizat Anual
20	Bloc de locuințe ANL pentru tineri cu lucrări de modernizare și întreținere	Partener ANL	2017	Finalizat
21	Clasificarea orașului ca stațiune de interes local Orizont 2020 Elaborare monografie turistică, fișa localității, documente de atestare	Bugetul Local	2017-2020	Finalizat
22	Clasificarea orașului ca stațiune de interes național Orizont 2025 Elaborare monografie turistică, fișa localității, documente de atestare	Bugetul Local	2020-2023	Finalizat
23	Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei- proiect în portofoliul Ministerului Turismului	FEN Buget Local	2010-2023	Reactualizare documentații tehnice
24	Parcelarea și concesionarea unor loturi în zonele turistice pentru construirea de structuri de primire turistică (pensiuni, moteluri, hoteluri) inclusiv zone pentru agrement	Buget Local	2017-2023	Anual
25	Promovarea culturii, datinilor și obiceiurilor populare (conservare și promovare patrimoniu imaterial, organizare de festivaluri cu specific local: Brondoșii, Lenker, Irod, Muzeul Mineritului ,care sa devina mărci locale	Buget Local	2017-2023	Finalizat
26	Valorificarea potențialului natural al stațiunii turistice Cavnic – marcaje turistice, trasee noi turistice, construire de foșoare, puncte de observare, filmare/ fotografiere, refugii montane, cai de acces, construire Post Salvamont cu dotare adecvata-	Alte surse: sponsorizare/ finanțări asociații	2021-2023	Finalizat
27	Reabilitarea sistemului public de transport local. Noi mijloace de transport în comun	Subvenții buget local	2017-2023	In derulare
28	Suport informatic performant pentru serviciile APL- dotare/echipare/întreținere IT/C și SOFT	Buget Local	2017-2023	Finalizat

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

29	Furnizarea wi-fi gratuit în orașul Cavnic	Proiect European	2018	Finalizat
30	Finalizare PUG nou, Elaborarea PUZ-uri în vederea construirii de locuințe/zone economice		2017-2023	In curs de elaborare
31	Dezvoltarea serviciului public de salubritate/mentinere	Bugetul Local	2017-2023	Finalizat
32	Montare sistem de supraveghere video în oraș	Bugetul Local	2017-2020	Finalizat
33	Acordare masa lemnoasa pentru populație	Bugetul Local	2017-2023	Anual
34	Proiect informatizare – baza de date servicii sociale	Bugetul Local	2020	Finalizat
35	Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență prin pregătirea adecvata a resurselor umane, inclusiv a echipelor de voluntari din orașul Cavnic	Programul transfrontalier ENPI-sau CBC Fonduri UE Alte surse de finantare	2017-2019	Finalizat
36	Dezvoltarea capacității de interoperabilitate în intervenții de urgență ISU, SMURD, SVSU, SALVAMONT în sistem integrat, optimizarea și asigurarea managementului în cazul producerii unor situații de urgență	Fonduri UE Programul transfrontalier ENPI-sau CBC	2020-2023	Finalizat

Lista lungă de proiecte în perioada 2023-2027

Nr. Crt.	Titlul proiectului	Sursa de finanțare / (Programul de finanțare / Prioritatea/ Obiectivul) și Valoarea estimată a proiectului	Data de începere și data estimată de finalizare proiect	Gradul de maturitate al proiectului
1.	Construire pod peste râul Cavnic (Reabilitare și construire poduri, podețe și punți pietonale_	Finanțare Programul Anghel Saligny Valoarea totală a proiectului: 2.146.295,76lei	2023	Organizare licitație
2.	Extindere rețele de apă și apă uzată în Cavnic	Finanțare Programul Anghel Saligny Valoarea totală a proiectului: 24895038,61 lei	2023	Organizare licitație
3.	Reabilitare, modernizare și extinderea Spitalului de Psihiatrie Cavnic	Finanțare C.N.I Valoarea totală a proiectului: 10.615.908,89 lei	2023	Întocmire proiect tehnic de execuție
4.	Reabilitare și modernizare Scoală Gimnaziala nr. 2 + Sala de Sport Reabilitare termica Scoală + Grădinița Post Handal	Finanțare PNRR Componenta 10 Valoarea totală a proiectului: 7.902.459,54 lei	2023	In derulare proiect
5.	Dotare-eficientizare-modernizare învățământ Cavnic	Finanțare PNRR Componenta 15 Valoarea totală a proiectului: 1386146,02 lei	2023	Organizare licitație
6.	Construirea de insule ecologice digitalizate în orașul Cavnic	PNRR-C3 -Managementul deșeurilor	2023-2027	Servicii de consultanță pentru elaborare CF și implementare
7.	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor și sistem public de închiriere biciclete în sistem "Bike sharing"	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P4. O regiune cu mobilitate urbană multimodală durabilă Obiectiv specific: RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon (FEDR).	2023-2027	Idee de proiect Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
8.	Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV	2023-2027	Idee de proiect

		<p>Prioritate: P7. O regiune atractivă Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)</p>		
9.	<p>Elaborarea : PMUD Cavnic (principalul indicator de monitorizare a eficienței acestuia este Raportul modal: Beneficii: reducerea cotei de călătorii efectuate cu automobilul personal și respectiv sporirea ponderii călătoriilor efectuate pe jos, cu mijloace nemotorizate sau cu transportul public, încurajarea utilizării vehiculelor electrice)</p>	<p>Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile (Digitalizarea serviciilor publice) Finantare PNRR – Componenta C1- Fond Local Valoare estimată 300.000 lei</p>	2023-2027	Idee de proiect
10.	<p>Amenajări peisagistice, crearea, modernizarea, extinderea de terase verzi, parcuri publice și spații verzi</p>	<p>Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR) Valoare estimată 3500000 euro</p>	2023-2027	<p>Idee de proiect Creșterea calității vieții în zona de vest a municipiului Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare</p>
11.	<p>Regularizare pârâuri</p>	<p>Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de</p>	2023-2027	Idee de proiect

		protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR).		
12.	Implementarea unor soluții Smart City	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P2. O regiune cu localități SMART Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR)	2023-2027	Idee de proiect Creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, inclusiv prin susținerea acțiunilor de tip smart city
13.	Implementarea sistemului digital al Registrului Agricol	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P2. O regiune cu localități SMART Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR)	2023-2027	Idee de proiect Sprijinirea intervențiilor de tip smart-city și digitalizarea administrațiilor publice locale,, Introducerea / extinderea serviciilor publice digitalizate
14.	Creșterea eficienței energetice în clădirile publice	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene PR NV Prioritate: P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)	2023-2027	Idee de proiect Creșterea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării surselor regenerabile de energie în infrastructura publică, inclusive în

				clădirile publice și în clădirile rezidențiale
15.	Realizarea unei strategii pentru eficiența energetică	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)	2023-2027	Idee de proiect Clădirile publice necesită mari cheltuieli pentru întreținere și sunt mult sub nivelul standardelor actuale privind eficiența energetică. Dintre monumentele istorice, aproape 40% se află într-o stare de degradare accentuată, potențialul de economisire în clădiri fiind de 40-50% prin reabilitare energetică profundă.
16.	Înlocuirea sistemelor de iluminat public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiența energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător, inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)	2023-2027	Idee de proiect Reducerea emisiilor de carbon prin eficientizarea sistemului de iluminat public
17.	Construire platforma pentru depozitarea deșeurilor rezultate din construcții	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV	2023-2027	Idee de proiect

		<p>Prioritate: P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul</p> <p>Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR).</p>		
18.	Înființarea și modernizarea infrastructurii de tip after-school	<p>Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile</p> <p>PR NV</p> <p>Prioritate: P6. O regiune educată</p> <p>Obiectiv specific: RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR)</p>	2023-2027	Idee de proiect
19.	Înființarea/construirea/modernizarea și/sau dotarea infrastructurii sociale destinate serviciilor sociale de tip nerezidențial-centre de zi	<p>Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile</p> <p>PR NV</p> <p>Prioritate: P7. O regiune atractivă. Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)</p>	2023-2027	Idee de proiect
20.	Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabilă a obiectivelor de patrimoniu	<p>Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene</p> <p>PR NV</p> <p>Prioritate: P7</p> <p>RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al</p>	2023-2027	<p>Idee de proiect</p> <p>nevoia dezvoltării integrate și incluzive a spațiilor urbane</p>

		mediului, precum și a culturii, a patrimoniului		pentru contracararea degradării acestora din punct de vedere social, economic și al mediului, de valorificarea slabă a potențialului turistic al resurselor protecția și conservarea monumentelor istorice
21.	Dezvoltarea activităților culturale și artistice	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P6. O regiune educată. Obiectiv specific: RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială (FEDR) .	2023-2027	Idee de proiect
22.	Construcția/extinderea /reabilitarea infrastructurii turistice dezvoltata de autoritatea publica locala ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile PR NV Prioritate: P7. O regiune atractivă Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)	2023-2027	Idee de proiect
23.	Achiziționarea de echipamente si/sau accesorii pentru serviciul ISU și de întreținere a domeniului public	Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile Proiect transfrontalier Sursa de finantare – fonduri UE, Programul INTERREG VI A NEXT (RO-UA/HUSHROUA) Valoare estimată: 1.500.000 euro	2023-2027	Idee de proiect

NOTĂ : Orașul Cavnic face obiectul unor programe naționale cu finanțare de la Bugetul de stat și din Bugetul local

1. *Proiect : “Sistem de colectare selectivă a deșeurilor în Cavnic – componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor Maramures- integrare în SMID”. (Finanțare Drusal+ Alte surse, data de început: 2017)*
2. *Proiect : “Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei- proiect în portofoliul Ministerului Turismului” . (Finanțare FEN +Buget Local (data de început: 2010) – Stadiu: Reactualizare documentații tehnice*
3. *Proiect : “Reabilitarea sistemului public de transport local. Noi mijloace de transport în comun.” Finanțare: Subvenții Bugetul de stat -Buget local (data de început: 2017)*

6.3.3. Lista de proiecte prioritare (Lista scurtă de Proiecte)

Proiectele prioritare aflate la această dată în diverse stadii de implementare, având în vedere gradul de urgență privind încadrarea în termenele prevăzute în contractele de finanțare, sunt prezentate în **Lista scurtă de proiecte prioritare:**

Lista scurtă de proiecte prioritare - SDDLI Cavnic 2021-2027

Nr. crt	Denumire proiect	Obiectiv Strategic	Obiectiv Specific	Măsura	Sursa de finanțare Program/ Prioritate/ Obiectiv specific	Durata proiectului Data de începere/ data de finalizare	Valoare estimată totală LEI	Valoare estimată eligibilă LEI	Stadiu/ Grad de maturitate
1	Construire pod peste râul Cavnic	Ob. Str 2:	Ob sp 2.1.	Ms 2.1.1	Programul Anghel Saligny Categoría 4: poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale.	2023 - 2026	2.146.295,76	1.878.069,76	Organizare licitație
2	Extindere de apă și apă uzată în Cavnic	Ob Str 2	Ob sp 2.1.	Ms 2.1.3	Programul Anghel Saligny Categoría 1 : alimentări cu apă și stații de tratare a apei; Categoría 2: sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;	2023 - 2026	24895038,61	23901755,21	Organizare licitație
3	Reabilitare, modernizare și extinderea Spitalului de Psihiatrie Cavnic	Ob Str 2	Ob p 2.1.	Ms 2.1.5	C.N.I Categoría de investiții 7. Subprogramul unități sanitare	2023 - 2024	10.615.908,89	10.615.908,89	Întocmire proiect tehnic de execuție
4	Reabilitare și modernizare Școală Gimnaziala nr. 2 + Sala de Sport Reabilitare termica Școală + Grădinița Post Handal	Ob Str 2	Ob p 2.1.	Ms 2.1.5	PNRR 1. Tranziția spre o economie verde: Componenta 10: Operațiunea B.2 – Renovarea energetică moderată sau	2023 - 2026	7.902.459,54	7.902.459,54	In derulare proiect

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

					aprofundată a clădirilor				
5	Construirea de insule ecologice digitalizate în orașul Cavnic	Ob Str 2	Ob p 2.1.	Ms 2.1.4	PNRR Componenta C3 Subinvestiția C3/S/I.1.B	2023 - 2026	Valoare		Servicii de consultanta pentru depunerea și implementarea proiectului in derulare
6	Extinderea rețelei de alimentare cu apa și îmbunătățirea calității apei	Ob Str 2	Ob sp 2.1.	Ms 2.1.3	POIM Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor Componenta Apă- Apă uzată	2023	Valoare		in derulare
7	Sistem de colectare selectiva a deșeurilor în Cavnic- componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor MM- integrare în SMID	Ob Str 2	Ob sp 2.1.	Ms 2.1.4	Drusal / Alte surse	2017 - 2023			in derulare
8	Dotare-eficientizare-modernizare învățământ Cavnic	Ob Str 2	Ob p 2.1.	Ms 2.1.5	PNRR Componenta 15 I1.b - Axa 2 – Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice	2023 - 2024	1.386.146,02	1386146,02	Licitație

6.4. Principii orizontale

În elaborarea și implementarea SDDL Cavnic 2021-2027, ca bază a dezvoltării socio-economice a UAT Cavnic, se are în vedere respectarea obligațiilor legale în vigoare în ceea ce privește principiile orizontale.

Principiile orizontale au fost adoptate la nivel european prin Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa. Ele au fost incluse ca drepturi fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene în Tratatul de la Lisabona, astfel că instituțiile Uniunii și statele membre sunt obligate din punct de vedere juridic, atunci când pun în aplicare dreptul UE, să respecte aceste drepturi.

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene prezintă hotărârea statelor membre de a împărtăși „un viitor pașnic întemeiat pe valori comune” și declară că, „conștiință de patrimoniul său spiritual și moral, Uniunea este întemeiată pe **valorile indivizibile și universale ale demnității umane, libertății, egalității și solidarității**; aceasta se întemeiază pe principiile democrației și statului de drept”.

Carta reunește într-un singur text ansamblul drepturilor civice, politice, economice și sociale ale cetățenilor europeni și ale tuturor celor care locuiesc pe teritoriul Uniunii.

Aceste drepturi sunt descrise în 54 de articole grupate în șase capitole principale:

- **capitolul I: demnitatea** (demnitate umană, dreptul la viață, dreptul la integritate al persoanei, interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, interzicerea sclaviei și a muncii forțate);
- **capitolul II: libertățile** (dreptul la libertate și la siguranță, respectarea vieții private și de familie, protecția datelor, dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie, libertatea de gândire, de conștiință și de religie, libertatea de exprimare și de informare, libertatea de întrunire și de asociere, libertatea artelor și științelor, dreptul la educație, libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă, libertatea de a desfășura o activitate comercială, dreptul de proprietate, dreptul de azil, protecția în caz de strămutare, expulzare sau extrădare);
- **capitolul III: egalitatea** (egalitatea în fața legii, nediscriminarea, diversitatea culturală, religioasă și lingvistică, egalitatea între bărbați și femei, drepturile copilului, drepturile persoanelor în vârstă, integrarea persoanelor cu handicap);
- **capitolul IV: solidaritatea** (dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii, dreptul de negociere și de acțiune colectivă, dreptul de acces la serviciile de plasament, protecția în cadrul concedierii nejustificate, condiții de muncă echitabile și corecte, interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă, viața de familie și viața profesională, securitatea socială și asistența socială, protecția sănătății, accesul la serviciile de interes economic general, protecția mediului, protecția consumatorilor);
- **capitolul V: drepturile cetățenilor** (dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European, dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor locale, dreptul la bună administrare, dreptul de acces la documente, Ombudsmanul European, dreptul de petiționare, libertatea de circulație și de ședere, protecția diplomatică și consulară);

- **capitolul VI: justiția** (dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil, prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare, principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor, dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori pentru aceeași infracțiune);

Aceste principii au fost adoptate la nivel național și de către România, fiind garantate constituțional și prezente în Strategia națională de dezvoltare, precum și în strategiile sectoriale și/sau regionale care se subscriu acesteia, ca nivel ierarhic .

Administrația publică locală, respectiv Consiliul Local Cavnic și Primăria Cavnic se implica în toate etapele ale procesului de pregătire, elaborare, implementare și monitorizare a SDDL Cavnic 2021-2027, ca factor proactiv de angrenare a comunității în mod participativ, dar și ca și garant al aplicării și respectării temelor și principiilor orizontale, așa cum sunt prevăzute în legislația în vigoare, astfel:

1. Respectarea drepturilor fundamentale și a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;
2. Respectarea egalității între bărbați și femei, integrarea perspectivei de gen și abordarea aspectelor de gen;
3. Prevenirea oricărei forme de discriminare pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, precum și respectarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități;
4. Respectarea obiectivului de promovare a dezvoltării durabile, astfel cum este prevăzut la articolul 11 din TFUE, ținând seama de obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, de Acordul de la Paris și respectarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ”.

Dezvoltarea durabila se va respecta sub toate cele trei dimensiuni :

- ♦ ecologica – care pune accentul pe prezervarea mediului înconjurător, pe reducerea impactului negativ al activităților umane asupra acestuia și pe adaptarea la schimbările climatice;
- ♦ economica – care se preocupă de asigurarea bunăstării, prin decuplarea creșterii economice de consumul de resurse neregenerabile, și favorizează investițiile în cercetare-dezvoltare și inovare;
- ♦ sociala – care subliniază importanța investițiilor în educație și sănătate, ca o condiție pentru incluziunea socială, a preocupării pentru generațiile următoare și, nu în ultimul rând, a dezvoltării unui model de guvernare în care procesul decizional ține cont de toți acești factori.

6.5. Plan Local de Acțiune Integrat al Orașului Cavnic 2021-2027

Nota:

Proiectele cuprinse în Plan pot fi solicitate la finanțare fie individual, fie în proiecte integrate, aplicant Orașul Cavnic sau în parteneriat cu alte instituții/organizații, conform legii și oportunităților de finanțare. Toate proiectele sunt considerate integrate în scopul final de a asigura o dezvoltare armonioasă a orașului Cavnic.

Nr. crt	Denumire proiect	Obiectiv Strategic	Obiectiv Specific	Măsură	Sursa de finanțare Program/ Prioritate/ Obiectiv specific	Durata proiectului Data de începere/ data de finalizare	Valoare estimată totală LEI	Valoare estimată eligibilă LEI	Stadiu/ Grad de maturitate
24.	Construire pod peste râul Cavnic	Ob. Str 2:	Ob sp 2.1	Ms 2.1.1	Anghel Saligny Categoria 4: poduri, podete, pasaje sau punți pietonale	2023 - 2026	2.146.295,76	1.878.069,76	Organizare licitație
25.	Extindere de apă și apă uzată în Cavnic	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.3	Anghel Saligny Categoria 1: alimentări cu apă și stații de tratare a apei; sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;	2023 - 2026	24895038,61	23901755,21	Organizare licitație
26.	Reabilitare, modernizare și extinderea Spitalului de Psihiatrie Cavnic	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.5	C.N.I Categoria de investiții 7. SUBPROGRAMUL UNITĂȚI SANITARE	2023 - 2024	10.615.908,89	10.615.908,89	Întocmire proiect tehnic de execuție
27.	Reabilitare și modernizare Scoala Gimnaziala nr. 2 + Sala de Sport Reabilitare termica Scoala + Grădinița Post Handal	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.5	PNRR 1. Tranziția spre o economie verde: Componenta 10: Operațiunea B.2 – Renovarea	2023 - 2026	7.902.459,54	7.902.459,54	In derulare proiect

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

					energetică moderată sau aprofundată a clădirilor				
28.	Construirea de insule ecologice digitalizate în orașul Cavnic	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.4	PNRR Componenta C3 Subinvestiția C3/S/I.1.B	2023 - 2026			Servicii de consultanță pentru depunerea și implementarea proiectului
29.	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și îmbunătățirea calității apei	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.3	POIM Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor Componenta Apă-Apă uzată	2023	24.895.038,61	23.901.755,21	în derulare
30.	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor în Cavnic-componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor MM-integrare în SMID	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.4	Drusal / Alte surse	2017 - 2023			În derulare
31.	Dotare-eficientizare-modernizare învățământ Cavnic	Ob Str 3	Ob sp 3.1	Ms 3.1.1	PNRR Componenta 15 I1.b - Axa 2 – Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice	2023 - 2024	1386146,02	1386146,02	Licitație
32.	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor și sistem public de închiriere biciclete în sistem "Bike sharing"	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.2	PR NV Prioritate: P4. Obiectiv specific: RSO2.8. (FEDR). Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

									infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
33.	Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități	Ob Str 1	Ob sp 1.3	Ms 1.1.3.	PR NV Prioritate: P7. Obiectiv specific: RSO5.1. (FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
34.	Elaborarea : PMUD Cavnic	Ob Str 2	Ob sp 2.2	Ms 2.2.1.	PNRR – Componenta C1- (Digitalizarea serv. publice) Fond Local Buget local/de stat alte surse Val estima. 300.000 lei	2023-2027	300.000,00	300.000,00	Idee de proiect
35.	Amenajări peisagistice, crearea, modernizarea, extinderea de terase verzi, parcuri publice și spații verzi	Ob Str 2	Ob sp 2.5	Ms 2.5.1.	PR NV Prioritate: P3 Obiectiv specific: RSO2.7. (FEDR) Buget local/de stat alte surse Valoare estimată 3500000 euro	2023-2027			Idee de proiect
36.	Regularizare pârâuri	Ob Str 2	Ob sp 2.5	Ms 2.5.1.	PR NV Prioritate: P3. Obiectiv specific: RSO2.7. (FEDR) Buget local/de stat alte surse..	2023-2027			Idee de proiect

37.	Implementarea unor soluții Smart City	Ob Str 3	Ob sp 3.1	Ms 3.3.1.	PR NV Prioritate: P2. Obiectiv specific: RSO1.2. (FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
38.	Implementarea sistemului digital la Registrul Agricol în Primăria Cavnic	Ob Str 3	Ob sp 3.1	Ms 3.3.2.	PR NV Prioritate: P2. Obiectiv specific: RSO1.2. (FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
39.	Creșterea eficienței energetice în clădirile publice	Ob Str 2	Ob sp 2.4	Ms 2.4.2.	PR NV Prioritate: P3. Obiectiv specific: RSO2.1. (FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
40.	Realizarea unei strategii pentru eficiența energetică	Ob Str 2	Ob sp 2.2	Ms 2.2.1.	PR NV Prioritate: P3. Obiectiv specific: RSO2.1. (FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			
41.	Înlocuirea sistemelor de iluminat public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiența energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător, inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice	Ob Str 2	Ob sp 2.4	Ms 2.4.2.	PR NV Prioritate: P3. Obiectiv specific: RSO2.1. (FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
42.	Construire platforma pentru depozitarea deșeurilor rezultate din construcții	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.4.	PR NV Prioritate: P3. Obiectiv specific: RSO2.7. (FEDR) Buget local/de stat	2023-2027			Idee de proiect

Primăria și Consiliul local al orașului Cavnic
Strategia de dezvoltare durabilă locală integrată a orașului Cavnic 2021-2027

					alte surse.				
43.	Înființarea și modernizarea infrastructurii de tip after-school	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.5.	PR NV Prioritate: P6. ă Obiectiv specific: RSO4.2. FEDR) Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
44.	Înființarea/construirea/modernizare a si/sau dotarea infrastructurii sociale destinate serviciilor sociale de tip nerezidențial-centre de zi	Ob Str 2	Ob sp 2.1	Ms 2.1.5.	PR NV Prioritate: P7. Obiectiv specific: RSO5.1.	2023-2027			Idee de proiect
45.	Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabila a obiectivelor de patrimoniu	Ob Str 1	Ob sp 1.1	Ms 1.1.2.	PR NV Prioritate: P7 RSO5.1. Buget local/de stat alte surse	2023-2027			Idee de proiect
46.	Dezvoltarea activităților culturale și artistice	Ob Str 1	Ob sp 1.1	Ms 1.1.1.	PR NV Prioritate: P6. O regiune educată. Obiectiv specific: RSO4.6. (FEDR) Buget local/de stat alte surse.	2023-2027			Idee de proiect
47.	Achiziționarea de echipamente si/sau accesorii pentru serviciul ISU și de întreținere a domeniului public	Ob Str 1	Ob sp 1.4	Ms 1.4.1.	Proiect transfrontalier Sursa de finantare – fonduri UE, Programul INTERREG VI A NEXT (RO- UA/HUSHROUA)	2023-2027	3.750.000.	3.375.000	Etapă de identificare a partenerului

					Buget local/Bugetul de Stat/Fonduri europene/alte surse nerambursabile Valoare estimată max: 1.500.000 euro(pentru doi parteneri : RO+UA)				
48.	“Sistem de colectare selectiva a deșeurilor în Cavnic – componenta a Sistemului de management integrat al deșeurilor Maramures-integrare în SMID”.				<i>Finanțare Drusal+ Alte surse,</i>	2017-prezent			In derulare
49.	“Amenajare domeniu schiabil Gutâiul Doamnei- proiect în portofoliul Ministerului Turismului”				<i>Finanțare FEN +Buget Local</i>	2010- PREZENT			In derulare <i>Stadiu: Reactualizare documentații tehnice</i>
50.	“Reabilitarea sistemului public de transport local. Noi mijloace de transport în comun”				<i>Finanțare: Subvenții Bugetul de stat -Buget local</i>	2017-prezent			In derulare

Cap. 7. Mecanisme de Implementare, Monitorizare și Evaluare strategică

➤ **Monitorizarea:**

Sistemul de revizuire/actualizare a prezentei strategii se va realiza pe baza planului de implementare a acesteia și monitorizare a performanțelor prin care se va consacra un dublu sistem de monitorizare: intern - pentru a asigura feed-back-ul necesar pe tot parcursul derulării procesului, a identifica disfuncționalitățile și a aplica corectivele necesare, și, respectiv, extern - pentru a asigura independență și neutralitate în monitorizarea procesului strategic, precum și o transparență reală pe parcursul derulării acestuia.

1. Actualizare:

Actualizarea permanentă va ține seama de rezultatele/permanențele obținute în fiecare etapă de implementare a procesului strategic și va avea următoarea programare:

- Anul I de implementare: trimestrial, dacă este cazul.
- Anul II de implementare: semestrial, dacă este cazul.
- Anul III și următorii: anual (obligatoriu).

2. Revizuire:

Evaluare de etapă pe termen scurt Orizont 2022, actualizare strategie, urmată de revizuirea strategiei dacă se va considera necesar: 2023:REVIZUIRE DE ETAPĂ Anul III de implementare.

Evaluarea finală Orizont 2027: este obligatorie la expirarea perioadei de programare, 2027, și va fi urmată de revizuirea obligatorie a Strategiei în anul 2028.

SDLI Cavnic 2021-2027 este un document flexibil și adaptabil în timp nevoilor în schimbare în dezvoltarea socio-economică a Orașului Cavnic. De aceea este necesară urmărirea/monitorizarea în timp a evoluției, implicarea comunității într-un larg proces participativ prin acțiuni publice și private, care vor conduce prin coroborarea eforturilor tuturor actorilor locali la dezvoltarea durabilă integrată a UAT Cavnic.

În perioada de implementare, responsabilii de gestionarea Strategiei vor evalua următoarele aspecte în desfășurarea activității: rezultate implementare proiecte, încadrare în bugete și asigurare resurse, stare patrimoniu, performanțe organizației/permanențe personal, validare și menținere sau modificare ipoteze formulate inițial.

Pentru fiecare categorie se va preciza: ce se monitorizează, ce tip de informație este necesară, cine colectează informația, cum se folosește informația, cât de des se realizează procesul. Monitorizarea implementării proiectelor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți în cadrul fiecărui program de finanțare aplicat. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan. Monitorizarea implementării Strategiei se va efectua de către o structură specifică, **Comitetul de monitorizare a Strategiei, creat pe lângă Consiliul Local și Primăria Cavnic** în componența căruia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare.

COMITETUL DE MONITORIZARE a SDDLI Cavnic 2021-2027, a fost numit prin:

Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023, de numire a Comitetului de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027, în următoarea componență (Conform Anexei 1 la Dispoziția nr 269/20.07.2023):

COMITETUL DE MONITORIZARE a SDDLI Cavnic 2021-2027
Cf. Dispoziția Primarului Orașului Cavnic, nr. 269 din 20.07.2023

Anexa nr. 1 la Dispoziția nr. 269 din 20.07.2023

Nr. crt.	Numele și prenumele persoanei desemnate	Membrii Comitetului de monitorizare a SDDLI Cavnic 2021-2027 (factori implicați în dezvoltare cu atribuții în monitorizarea și gestionarea SDDLI Cavnic 2021-2027)
1.	Petruț Vladimir	Primarul Orașului Cavnic Coordonator al Comitetului de coordonare și monitorizare
2.	Clonotchi Mircea Nicolae	Viceprimar al Orașului Cavnic
3.	Bledea Paula Claudia	Administratorul public al Orașului Cavnic
4.	Pavel Rita Maria	Secretar general al orașului Cavnic
5.	Szasz Mihaela	Contabil șef al Primăriei Cavnic
6.	Onisa Gheorghe Vasile	Consilier local – CL Cavnic
7.	Ceteras Cristian	Consilier local – CL Cavnic
8.	Mitioni Com SRL	Costeniuc Sergiu - agent economic
9.	Casim Beauty SRL	Morar Razvan - agent economic
10.	Dunav Prod SRL	Bourceanu Valeriu- agent economic
11.	Borcut Marin	Director- Colegiul Economic Pinteza Viteazul Cavnic
12.	Marginean Marius Doru	Manager - Spitalul de Psihiatrie Cavnic
13.	Petrut Anamaria Ioana	Director – Centrul Cultural Turistic și Sportiv Pinteza Viteazul Cavnic
14.	Bolog Istfan Sandor	Sef - Centrul Salvamont
15.	Asociatia Cavnicarii	Stoica Claudia – reprezentant ONG
16.	Asociatia Club Sportiv Ski Maramu	Chira Flavius Bobi – reprezentant ONG
17.	Tutunea Aurica	Pensionara – membru al comunității locale Oraș Cavnic
18.	Ulici Olimpia	Pensionara – membru al comunității locale Oraș Cavnic
19.	Ungur Olimpia	Cadru didactic -membru al comunității locale Oraș Cavnic
20.	Veress Elisabeta	Pictor- membru al comunității locale Oraș Cavnic

În implementarea Strategiei, responsabilitățile de bază ale Comitetului de monitorizare a Strategiei vor viza atribuții specifice în:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Pregătirea elaborării și promovarea deciziilor privind acțiunile de implementare
- Monitorizarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor
- Monitorizarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării Strategiei și identificarea nevoilor noi apărute pe parcurs
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în limita competențelor, în toate domeniile
- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității locale
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Monitorizarea studiilor și proiectelor de dezvoltare etc.

➤ **Evaluarea:**

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de implementare. Pentru fiecare proiect planificat sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiarii sau instituțiile responsabile se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingerea a obiectivelor fixate. În funcție de complexitatea proiectelor, vor avea loc evaluări intermediare .

Evaluarea Strategiei este obligatorie la următoarele intervale de timp:

- ***Evaluare de etapă pe termen scurt Orizont 2024, actualizare strategie, la termenele prevăzute, urmată de revizuirea strategiei, dacă se va considera necesar.***
- ***Evaluarea finală Orizont 2027: este obligatorie la expirarea perioadei de programare 2021-2027, și va fi urmată de revizuirea obligatorie și reeditarea Strategiei.***

Analiza impactului. Analiza impactului va aprecia dacă Strategia răspunde politicilor formulate și cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a localității. Analiza se va realiza în funcție de proiect, prin analize de necesitate și oportunitate, studii de fezabilitate, studii de impact de specialitate, înaintea începerii implementării proiectelor specifice sau la un anumit timp după terminarea proiectului.

Etaple de implementare, monitorizare și control oferă permanent/periodic un raport asupra stadiului de implementare a Strategiei de dezvoltare, care devine astfel un document peren, mereu actualizat și adaptat flexibil, realității în care evoluează comunitatea locală, în armonie și sinergie cu dezvoltarea micro zonală și județeană, regională și națională.

Bibliografie:

1. Strategia Națională a României 2013 – 2020 – 2030
Sursa:
<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/dezvoltare-durabila/strategia-nationala-a-romaniei-2013-2020-2030/>
2. Strategia de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2021-2027
3. STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A ORAȘULUI CAVNIC pe perioada 2008-2013
4. Strategia de dezvoltare durabilă locală a Orașului Cavnic 2017-2025
5. Date statistice: Institutul Național de Statistică Anuarul statistic al României, Sursa:
<http://www.insse.ro/cms/ro/tags/anuarul-statistic-al-romaniei>
6. Monitorul Oficial al României
7. Fișa localității Cavnic Direcția Județeană de Statistică Maramureș, buletine statistice, alte publicații statistice oficiale
8. Date oficiale puse la dispoziție de către Primăria Cavnic
9. Analiza pe bază de chestionare aplicate locuitorilor orașului Cavnic: Percepția populației orașului Cavnic privind dezvoltarea socio-economică locală, autor SC ETOLIA SRL
10. Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2021-2027 - versiunea aprilie 2021
11. Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Nord Vest RIS3 NV (2019),
12. Agenda strategică de investiții regionale pentru mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a Regiunii de Dezvoltare Nord Vest 2021 - 2027
13. Strategia regională de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027
14. PUG orașul Cavnic 2019
15. SWD (2019) 1022 final - document de lucru al serviciilor Comisiei Raportul de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice
16. PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ (PNRR)
17. Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI) 2021-2027
18. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027
19. Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2021 - 2027
20. Strategia de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027
21. Toate documentele programatice invocate ca surse în text.
22. Surse media specificate în text.